

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

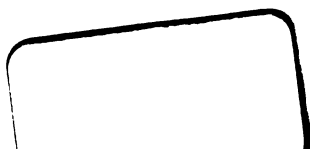
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

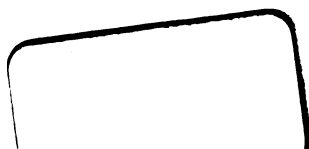

600061552P

600061552P

B I B L I O T H E E K
VAN
N E D E R L A N D S C H E
P A M F L E T T E N.

B I B L I O T H E E K
VAN
N E D E R L A N D S C H E
P A M F L E T T E N.

BIBLIOTHEEK
VAN
NEDERLANDSCHE
PAMFLETTE N.

EERSTE AFDEELING.

VERZAMELING VAN
FREDERIK MULLER.

TE AMSTERDAM.

NAAR TIJDSORDE GERANGSCHIJKT EN BESCHREVEN

DOOR

P. A. TIELE.

EERSTE DEEL.
1500—1648.

AMSTERDAM,
FREDERIK MULLER.

1858.

250. e. 100

V O O R B E R I C H T.

Dat de blaauwboekjes, waaraan onze letterkunde in de zeventiende eeuw zoo rijk is, van groot belang zijn, om de historie in hare bijzonderheden, de gevoelens en zeden van dien tijd te leeren kennen, behoeft het nog betoog, na studies als reeds in 1837 (1) door een onzer eerste historickenners geleverd werden? En wil men nog bewijs, men bladere deze bibliografie van het einde der zestiende eeuw af door. Hoe vele niet- of weinig geraadpleegde bronnen vindt men hier bijeen, b. v. voor den tijd het Twaalfjarig bestand voorafgaande (1606—1608), dien der Kerkelijke geschillen in 1609 en volgende jaren, waar men bijna alle twistschriften der Remonstranten en Contra-Remonstranten aantreft; van den politieken strijd in 1617—1619; der Amsterdamsche geschillen in 1627—1631; der Munstersche vredehandelingen in 1646—1648. De *vox populi*, die nog zoo weinig bij de beschrijving onzer historie geraadpleegd is, waaruit zal men haar beter leeren kennen? De geschiedenis van godsdienst en kerk, waaruit zal zij beter verklaard worden?

Met de beschrijving van een gedeelte dezer verzameling is eene eerste proeve van bibliografie der pamfletten-litteratuur geleverd. Moet die verzameling voor de zestiende eeuw zeer onvolledig genoemd worden, voor den lateren tijd schroom ik niet haar naast de verzamelingen te plaatsen, op de Koninklijke Bibliotheek te 's Hage aanwezig, en verre boven die, welke in de Bibliotheca Thysiana, op de Amsterdamsche Stads-Bibliotheek en die der Koninklijke Akademie van Wetenschappen bewaard worden. Door de zamenvoeging van onderscheidene kleine en groote verzamelingen is hier van sommige stukken een aantal verschillende uitgaven vereenigd, waarvan men elders moeilijk in de gelegenheid zal zijn het verschil aan te teekenen.

(1) „Vondel met roskam en rommelpot” in het Mengelwerk van *De Gids*, Eerste Jaargang.

Zoo als reeds in het bericht van uitgave is medegedeeld, zal, indien de belangstelling in de zaak toeneemt, ook tot de bewerking eener Tweede Afdeeling worden overgegaan, die de beschrijving zal bevatten van alle historische Pamfletten en Traktaten, — Plakkaten, tenzij van historisch belang, uitgezonderd — op de verschillende boekerijen voorhanden, en niet in de Eerste Afdeeling beschreven, en tevens eene aanwijzing, op welke boekerijen *die, en de reeds beschrevene stukken* te vinden zijn. Van de noodige registers voorzien, zou aldus de *Bibliotheek van Pamfletten*, al ware zij voorloopig tot 1648 beperkt, de studie der geschiedenis dienst kunnen doen.

De uitgave der Eerste Afdeeling zal in een eenigzins gewijzigden vorm worden voortgezet. Het volgende deel zal, bij vermeerderde deelneming, in hetzelfde formaat, doch met kleiner letter en in twee kolommen worden gedrukt, en de beschrijving, zoo ver de duidelijkheid dit toelaat, verkort. Daar de verzameling van den Heer MULLER in de tweede helft der Zeventiende eeuw in volledigheid toeneemt, zal dus het Tweede Deel der Eerste Afdeeling nog meer dan het Eerste tot leiddraad bij de pamfletten-studie kunnen strekken.

Intusschen noodig ik allen uit, die in het bezit mochten zijn van pamfletten uit het reeds behandelde tijdperk van 1500 tot 1648, niet in de Eerste Afdeeling vermeld, of van andere drukken dan de reeds beschrevene, mij door tijdelijke toezending dier stukken of door eene uitvoerige beschrijving daarvan in de gelegenheid te stellen, het eerste deel der Tweede Afdeeling ter zijner tijd zoo volledig mogelijk te maken.

Amsterdam, Oktober 1858.

P. A. TIELE.

L I J S T

VAN

I N T E E K E N A A R S.

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN.

<p>P. J. B. C. Robidé van der Aa, te 's Gravenhage.
De Koninklijke Akademie van Wetenschappen.
A. Asher en C^o., te Berlijn. 6 ex.
W. de Bas, te Zutphen.
Mr. W. E. J. Berg van Dussen Muilkerk, te Amsterdam.
Mr. J. J. Teding van Berkhout, te Amsterdam.
Mr. P. J. Teding van Berkhout, te Amsterdam.
De Koninklijke Bibliotheek te Brussel.
De Bibliotheek der Akademie te Groningen.
De Openbare Bibliotheek te Arnhem.
De Bibliotheek van het Ministerie van Justitie te 's Gravenhage.
De Bibliotheek van de Kerk der Remonstrantsch-Gereformeerde gemeente, te Amsterdam.
D. Blikman Kikkert, te Amsterdam.
Dr. J. Bosscha, te 's Gravenhage.
Dr. W. G. Brill, te Zutphen.
C. L. Brinkman, te Amsterdam.
Mr. P. A. S. van Limburg Brouwer, te 's Gravenhage.</p> | <p>A. de Bruyne, te Mechelen. 8 ex.
H. J. van Buul, te Amsterdam.
A. Consen, te Amsterdam.
Mr. A. da Costa, te Amsterdam.
H. Coster en Zn., te Alkmaar.
P. Cuypers van Velthoven, te Brussel.
Dr. J. C. Drabbe, te Leiden.
A. G. C. van Duyl, te Utrecht.
W. Eekhoff, te Leeuwarden.
Mr. A. B. Falck, te Utrecht.
Dr. B. Fruin, te Leiden.
Mr. B. J. L. Baron de Geer van Jutphaas, te Utrecht.
Het Genootschap <i>Diversa sed una</i>, te Utrecht.
Het Friesch Genootschap voor Geschied-, Oudheid-en-Taalkunde te Leeuwarden.
C. M. van Gogh, te Amsterdam.
Mr. J. van de Graft, te Middelburg.
J. B. Groshans, te Rotterdam.
Mr. J. A. Grothe, te Utrecht.
L. van Gulick, te 's Gravenhage.
J. O. Halliwell, te Londen.
C. van Heukelom, te Amsterdam.
F. Heussner, te Brussel. 6 ex.
J. Honig Jz. Jr., te Zaandijk.</p> |
|--|---|

Dr. V. Huurkamp van der Vinne, te Haarlem.
Mr. de Jonge van Ellemeet, te Oostkappel.
J. C. Juta, te Kaapstad.
Dr. C. W. H. van Kaathoven, te Leiden.
J. P. van der Kellen, te Utrecht.
Dr. H. H. Kemink, te Utrecht.
Mr. J. M. de Kempnaer, te Arnhem.
Jhr. Mr. J. de Bosch Kemper, te Amsterdam.
Mr. K. J. F. C. Kneppelhout van Sterkenburg, te Leiden.
Mr. H. J. Koenen, te Amsterdam.
J. S. G. Koning, te Wedde.
W. H. van Koppen, te Amsterdam.
C. H. Kuhn, te Amsterdam.
Mr. M. T. Lantsheer, te Middelburg.
Mr. C. P. Lenshoek, te Wolfaartsdijk.
Mr. L. E. Lenting, te Zutphen.
Mr. L. C. Luzac, te Leiden.
J. Meulman, te Amsterdam.
C. J. Mienikus, te Antwerpen. 2 ex.
Dr. W. Moll, te Amsterdam.
Joh. Muller te Amsterdam. 4 ex.
F. Nettesheim, te Gelder.
Dr. J. H. Nieuwveen, te Amsterdam.
D. Nutt, te Londen. 2 ex.
Mart. Nijhoff, te 's Gravenhage. 4 ex.
C. Pauw van Wieldrecht, te 's Gravenhage.
E. J. Potgieter, te Amsterdam.

H. C. Rogge, te Moordrecht.
W. Bogghee, te Gent. 4 ex.
Mr. W. J. Roijaards, te Utrecht.
A. D. Schinkel, te 's Gravenhage.
Jhr. J. P. Six, te Amsterdam.
De Litteraire Societeit te 's Gravenhage.
De Practizijns-Societeit te Amsterdam.
De Stad Utrecht.
C. J. Stewart, te Londen.
W. P. van Stockum, te 's Gravenhage.
Mr. G. N. de Stoppelaar, te Middelburg.
Mr. R. W. Tadama, te Zutphen.
A. van Toorenenbergen, te Purmerend.
Jhr. W. F. Trip van Zoutlandt, te Uitwijk.
Trübner en Co., te Londen. 3 ex.
Mr. H. W. Tydeman, te Leiden.
Gebr. Vermande, te Hoorn.
Dr. P. J. Vermeulen, te Utrecht.
J. W. Verschoor, te Utrecht.
C. W. Visscher, te Utrecht.
Mr. L. G. Visscher, te Utrecht.
Mr. D. Visser, te Amsterdam.
Mr. C. L. Vitringa, te Nunspeet.
Mr. W. van der Vliet, te Amsterdam.
A. A. van Vloten, te Uccle.
Mr. G. W. Vreede, te Utrecht.
Dr. M. de Vries, te Leiden.
J. W. Weijerman, te Haarlem.
Mr. S. de Wind, te Middelburg.
Jhr. H. van Winter, te 's Gravenhage.

I. 1482—1506.

Filips II (de Schoone). Van 1482—94: Voogdijſchap van Maximiliaan van Ooſtenrijk.

1488.

- 1 Hier naer volcht teffect van de propositie, by maniere van antwoorde, ghe-
daen byder mont van meester Willem Zoete Pencionaris van Ghent, wten
name vanden drie leden ſlandts van Vlaenderen, den ſondach 27 in April,
a°. 1488 enz. (*betreff. de gevangenschap van Maximiliaan te Brugge*). *Gedrukte*
copy van omſtreeks 1560 (?). 12 blz. Signat. a, b.

Zie: Gouthoeven, Chronycke van Holland, 1620. I, bl. 540.

- 2 Hier naer volcht den Paeyſ, beſvvoeren by myn Heere den Coninck van
den Romeynen Maximiliaen, den 16 in Meye, int iaer 1488. *Gedrukte copy*
als 't voorg. 12 blz. Signat. a, b.

Als boven, bl. 541.

1500.

- 3 De valuatie en ordinatien van de ghelde gheordineert en ghemaecht bii den
heeren ende ſtaten van den landen. Ende va alle chiis penninghe hoe men
die ſal betalen. En de renten af ſal moghen quite en loſſen van den jare
lxxiiii tot de iare xvi en twee. — Valuatie va de iare lxxiiii... ende xcix.
(*Aan het einde:*) Dese valuacie es gheprent Thantwerpen op die ſteenhou-
wers veſte By mi Dirckz martens van aelſt. (*Daaronder een afbeeld. van*
Filips den Schoone en zijn wapen). 20 blz. Signat. (a)-b.

Van Iſeghem, Biographie de Thierry Martens d'Alost (1852, p. 205,6) plaatſt dit ſtukje
verkeerd op 1496. De laaſte valuacie is niet van 1496, ſoo als hij zegt, maar van
15 Dec. 1499. Ook heeft hij, hoewel hij blijkbaar denzelfden druk voorhad, den titel
vrij onnaauwkeurig aſgeſchreven.

II. 1506—1555.

KAROL II (KAROL V).

1515.

- 4 Placcaat van Carel... prinſe van Spaengen enz. *betr. de huijerluyden ende*
pachtenaers, in d. 22 Jan. In HS. Gelyktijdige copy. 14 blz.

Groot Placcaatboek, I. 363.

— Sententie nopen de (*en historie van*) d' ontschakinge van seecker jonge-dochter gedaen by G. van Raephorst... Na de copy van 1515; zie op het jaer 1664.

1520.

- 5 Copie vten mandamente aengaende den statuten, onlanx ghemaect. Eerst op die Leengoeden Erfgoeden Chijsen *enz....* ghelegen in den landen van Brabant Lemborch Vlaendren Hollant Zeelant ende Ouermaze. etc. Dat men die selue voortaan niet en sal moghen vercoopen, opdragen *enz.* eenighen gheestelijken personen oft godshuysen (*in d. 6 Nov.*) *Op'teinde* gheprent in ... Antwerpen. In onser lieuer vrouwen Pant Bi mi Claes die graue *enz.* 16 blz.

Groot Placcaatboek, III. 1209.

1528.

- 6 Declaratio mandati Caroli Imperat. emanati a°. 1520 super prestatione decimarum, *in d. 10 Jan. In HS. Gelyktijdige copy, naar het oorspronk. gecollation. door J. le Febure (?) raad van Brabant.* 12 blz.

1529.

- 7 Placcaat van Syn Keyserl. M.^{te} beroerende dat men geen huysen, Landen ofte andere onroerende goederen en mach beswaeren dan voor den gerechte daer de selve gelegen zijn, *in d. 11 Mei. Geschreven copy van de 17. eeuw.*

Groot Placcaatboek, I. 373.

1531.

- 8 Ordinantien ende Statuten dye de Keyserl. Mai. den 7 Oct. heeft doen lesen ende verclaren den Staten van sinen landen van herwaerts oner ende ... aldaer gepublic. d. 15 Nov. so om te extirperen ende te verdriuen de Lutheraensche ende andere ghereprobeerde secten, ende te versiene op de ongeregeltheit van der munten, als om ordine te stellen op die policie vanden voorseyden landen *enz. Op het einde: Geprint Tantenwerpen By my Willem Vorsterman ende Michiel van Hoochstraten. — Met kantteek. in HS., uit denzelfden tijd.* 48 blz.

Groot Placcaatb., II. 1387. Ordonn. van herwaerts over, 1559, bl. 112. (Verg. Register van Dagv. van Aert v. d. Goes. I. 328). — *Eene andere druk deser Ordinantien verschilt alleen in spelling, b. v. achteraan: Gheprint Tantw. enz.*

1540.

- 9 Ordinantien statuyten ende edict des K. M. Karolus V gepublic. in ... Bruessel den 4 Oct. Men vintse te coope in ... Bruessell, op de grote meret in hemelrijk, By mi Marck martens, ende Tantenwerpen op de camerpoort brughe, in den schilt van Artoys (*by Jac. van Liesveldt*). 40 blz.

Hierin 1°. Ordonnantie op de Policie, in d. 4 Oct. (Groot Placcaatboek, I. 311). 2°. Ordonnantie van 22 Sept. tegen de heretycken en herdoopers en tegen het lesen en vercoopen der schriftueren ende boecken die gemaect hebben oft souden mogen maken Marten Luther, Jan Wiclef, enz. Met opgaaf van eenige verboden boeken. (Ordonn. van herwaertsover, blz. 122). — Vooraf Octroy aan M. Martens, in d. 7 Oct.

- 10 Ordonnancye van den Jare xl op tstück van der pollicye, ende anderen pooynten ende articlen dies angaende, in d. 4 Oct. 12 blz.

Oude gedrukte copy bij andere ordonn. behoorende (Blad C).

1541.

- 11 Die sententie van den Keyser, roerende Tstapelrecht der stede van Dordrecht, met die verclaringhe daer op ghevolcht Ghegeuen vanden Hous van Hollant, enz. (*de sententie in d. 18 Oct. 1540, de verklaring in d. 4 Juny 1541*). Achteraan: Gheprent tot Delft in Hollant, Ten huysse van Cornelis henricx. z. Lettersnijder, aen die Vismarct ... Ende men salse mede te coope vinden in den Haghe in Hollant, woonende op die Plaetse, tot Claes ians. z. Boeckuercoopere.

Groot Placcaatboek, II. 2032; 2037.

- 12 Dat inhoud ende beslyt des rijxdaechs nu lest ghehouden tot Regensborch, by ... Keyser Karolus V ... midtagader sijnder hooger K. M. afscheyt van Regensborch, besegelt bi s. h. K. M. den xxix dach Julij A°. xli. Ende die namen der Princen, Heeren ende Vorsten, gheestelic ende waerlic (der welcker veel is geweest) die welcke gecompereert zyn geweest, enz. *Op het einde: Gheprent Tantwerpen op die Camerpoort brugge in den Schilt van Artoys, by my Jacob van Liesueldt, 1542, d. 7 Oct. (met zyn groot merk.)* 48 blz.

- 13 Assertio juris imperat. Caroli V in Geldriae ducatu et Zutphaniae comitatu, edita in comit. Ratisbonens. A°. 1541 et Confutatio oppugnationum Guilielmi Cluiae Ducis, Franckfordiae exhibitarum A°. 1539. Antverp. Excud. Martinus Meranus. (*In fine*) ... ad exemplar Joannis Petrei, Nurenbergae impressum (*in fol.*) In 8°. 61 ff. (122 pp.)

Achteraan is met een oude hand geschreven: Haec assertio videtur esse Viglii a Swichem, jussu Gubernatricis publicata, teste ipso Viglio in vita sua, quam mihi MS. exhibuit confr. M. Gisb. Zappig. Dit is echter onjuist. Zie de noten van Hoyne van Papenrecht achter zijne uitgave van Viglius' Leven in zijne Analecta, I. 157 (4).

- 14 Ordinantien, statuyten ende edict des ... K. M. Karolus V, ... d. 28 Nov. (*op de concessie van brieven van pardoene aen dootslaghers, op tstück van den brieven van respyte, cessie ende beneficie van Inventaris, en van andere brieven van gratie*) Bruessel bi my Marc Martens ende Tantwerpen ten huysse van Jacob van Liesueldt. (*Achteraan het groot drukkersmerk van den laatsten.*) 20 blz.

- 15 By den Keyser. — Placcaet ende edict tegent concept en voornemen der Anabaptisten ende andere quaetwillige (*in d. 17 Dec.*) (*Uitgever en drukker als 't voorg.*) 8 blz.

Hun voornemen zou geweest zijn om teghen desen naesten wtwaertganck vergaderinghe te makene ende te willen leuen verdrucken ende belasten die schamele luyden enz.

1543.

- 16 By den Keyser. — Placcaet der K. M. van den imposten, geconsenteert by den staten van Brabant, in d. 17 Sept. (*Op 't einde: Gheprent Tantw. op die Camerpoortbrugge by mi Jacob van Liesueldt. (Achteraan zijn klein drukkersmerk). Zonder titel.*) 8 blz.

- 17 Par Lempereur. Placatz ou Mandement etc. *Het voorg. in 't Fransch. (Met het groot merk van Liesveldt.) Zond. titel.* 8 blz.

- 18 Newe Zeyttung von der Röm. Kay. May. Heerzug aus den Land zu Geldern, Wider den König von Franckreych geführt, vnd gedachter König, bey oder in der nacht aus dem Veld geflohen, auff sein des Königs zusa-gen, mit jrer May. ain Schlacht dazumal thun wolte, geschehen im No-vember Anno 1543. für Camersin auff der Frontier, etc. 1544. 12 blz.

Met afbeelding op den titel en het keizerlijk wapen met zijn spreuk Plus Ultra achteraan. — Zie betr. den veldtocht, waarover men hier niet onbelangrijke bijzonderheden vindt, o. a. Arend, a. w. II. 3, bl. 651. Camersin is Cambresis (Chateau).

1544.

- 19 By den Keyser (*Aanschrijving aan de Steden van Brabant tot heffing van den tienden penning voor den oorlog tegen Frankrijk, in d. 22 July.*) *Met eigenhand. onderteek. van den Secretaris (?)* "By den Keyser. Jc. Coc, Jz." 16 blz.

- 20 Ordonnancyen ende statuten by der Keyserl. Maj. ghedaen publiceren in Tiaer 1544, den 18 dagh Decembris. (*Op het einde:*) Ghedruckt te Ghend by Joos Lambrecht Lettersteker, wonende teghenover tstadhuus. (*Met zijn drukkersmerk.*) 16 blz.

Hierin: 1°. Ord. op de printers ende boeckvercoopers, in d. 18 Dec. (Ordonn. van herwaerts over bl. 129, doch ald. gedat. 12 Sept.); 2°. Ord. op de prochyenen, in d. 18 Dec. (Als vor. bl. 132); 3°. Cope vten Mandamente van den Jare veertigh (*tegen de heretycken en herdoopers. Zie op het jaar 1540.*)

1545.

- 21 Articuli orthodoxam religionem sanctamque fidem nostram respicientes. A sacrae Theolog. Professor. Louaniensis Universit editi, per sacratiss. Caesar. Maiest. merito confirmati etc.... Les Articles concernans la vraie religion et sainte foy catholique etc... Louanii apud Regn. Velpium. (in d. 14 Maart;) *Latijn en Fransch.* 24 blz.

- 22 Ordinancien ende Statuten by der Keys. Mai. ghegheuen in de stadt van Utrecht, den 80 Jan. 1546 (*lees 1545*). Ghedruckt Tantwerpen op de Lom-baerde veste int beerkens ganck, by de Weewe. 8 blz.

Ordonnantie 1°. op dootslaghen doer dronckenschap ende in kermissen; 2°. op tcrum van valsheden; 3°. opt heffen van kinderen op der vonte; 4°. op ouerdaet van cleederen; 5°. op de wouckerers houdende tafels van leeninghe. — Groot Placcaatb. I. 383; Ordonn. van herwaerts over, 782.

1548.

- 23 S. Cesar. Majest. Declaratio quomodo in negocio religionis per Imperium usque ad definitionem Concilii generalis vivendum sit, in comitiis Augustanis (*Augsburgsche rijksdag*) xv maji proposita et publicata et ab omnibus Imperii ordinibus recepta. 128 blz.

Geschreven copy naar de Augsburgsche druk. Gelijktijdig Handschrift.

- 24 Formula reformationis per Caesar. Majest. Statibus Ecclesiast. in Comit. Augustanis, ad deliber. proposita et ab iisdem probata et recepta (in d. 9 Julij). Lovan. ap. Martinum Rotarium. 25 Augusti. 60 blz.

1549.

- 25 Die Bliide Incomste, den Hertochdom van Brabant in voortijden by hueren Landsheeren verleent, ende van Keyser Carolus den V. gheconfirm. ende by Philips sijnen sone ... solemnellyck ghesworen (in d. 5 July). Eensamelijck die twee Additien daertoe dienende, Die welcke tot noch toe niet ghedruckt. Gedr. tot Cuelen by Godfr. Hirtzhorn. 1565. 52 blz.
- 26 *Hetzelfde stuk met de Additien.* Gedrukt tot Cuelen (?) 1607. 24 blz.
Men vindt het o. a. in de Placcaeten van Brabant, I. 192; van Mieris, Hist. der Nedl. Vorsten, III. 222; van Heurn, Hist. van 's Hertogenb., I. 527 en elders. Vroeger gedrukt zijn zeer zeldzaam.
- 27 *Hetzelfde stuk.* Eensamentlijc die twee Additien nu correcter ... dan in den eersten druck, gecollat. tegen een Cope Autentijcke. Met Summarien, corte Commentarien, enz. gelocupl. door Joris Vivien van Antwerpen.... tegenw. Assessor des Eerw. Aertsbiss. Hoff, te Cuelen etc. Gedr. tot Cuelen by God. Hertshorn. 1577. 152 pp.
De Commentarien enz. zijn in 't Latyn, even als de opdracht aan Johan van Oostenryk. De tekst alleen is Hollandsch.

1550.

- 28 Ordonnantie ende Edict des Keyzers Kaerle die V. vernieuwt in den (29) April Om textirperen ende te nyeten te brengen die secten ende erueren, opgeresen teghen theylighe kersten ghelooue ... Metten Cataloghe van den ghereprobeerden ende verboden boecken: Ende oick vanden goeden boecken, diemen den ionghen scholieren sal moghen leren. By aduyse vanden Rector, ende die vander Uniuersiteyt van Loenen (in d. 26 Mrt.) Gheprent te Loenen voirs. by Seruais Sassenus 46 blz.
Met den Cataloghe vanden verboden boecken overgenomen in de Ordonnantien van herwaerts over, bl. 157; en daaruit weder in het Placcaatboek van Vriesland, III. bl. 191—207.
- 29 Ordonnantie ende Edict des Keyzers Kaerle V. vernieuwt inde Keys. stadt van Augspurgh, In de maent van September Om textirperen die secten enz. Geprint te Loenen, by Seruais Sassenus. (in d. 25 Sept.) 24 blz.
Verzochting van de ordonnantie van 29 April (Zie o. a. Arend, Vaderl. Geschied., bl. 26). Opgenomen in de Ordonn. van herwaerts over, bl. 186; Placcaatb. van Vriesland, III. bl. 216; Bor, Nederl. Historien, I. bl. 7.
- 30 *Dezelfde Ordonnantie, waar achter:* Die Catalogen oft inuentarissen van den quaden verboden boucken enz., in d. 26 Mrt., geheel als die achter de Ordonn. van 29 April. Met eenige geschreven kantteek. 46 blz.
- 31 Ordonnantie ende Edict des Keyzers Kaerle die V. vernieuwt te Brusselle

den 27 Meye ... Opt dragen ende vsaige van de zijde lakenen. Ghepr. te Loeuen by Seruaes Sassenus. 8 blz.

Ordonn. van herwaerts over, bl. 693; Placcaatb. v. Vriesland, III. bl. 208.

- 32 Copie van den mandamente by der K. Maieiteit gh'ordoneerd, op tvernieuwen van den Transport des lands van Vlaandren (*in d. 23 Aug.*) *Op het einde:* Ghedr. te Ghend by Joos Lambrecht Lettersteker en oac mede (te coape) by Jan den Steane, bouckuercoaper. 16 blz.

Het Transport van Vlaendren, van 1517 vindt men in de Ordonn. van herwaerts over, bl. 546 vv.

1551.

- 33 Aurea Bulla Caroli Quarti Roman. Imperatoris. etc. Lovan. ap. Mart. Rotarium. — *In fine* Admiss. per P. Curtium, past. D. Petri Lovaniens. d. 30 Dec. 1550 Lovan. ap. Mart. Rotarium (typ. Reyneri Velpii Distensis). 43 blz.
- 34 Decreta Caes. Maieit. ordinumque Imperii in Comitibus Augustanis (*in d. 14 Febr.*). Lovan. ap. Mart. Rotarium. 68 blz.
- 35 Ordonnantie, statut ende edict der K. M. op tstuck van den Ambachte van den Gaudsméden (*in d. 13 April*). Ghend by Joos Lambrecht. 16 blz.
- 36 *Dezelfde Ordonnantie*. Tanwerpen (*sic*) op onser vrouwen kerckhof onder den toren. By Jan Roelans. 16 blz.

Groot Placcaatb., I. 2729. *In de Ordonn. van herwaerts over is deze by verswymmenesse achterghelaeten. Zie den Inhoudstafel, bl. 2. Men vindt haar echter in den 2en druk. Gend. 1639, bl. 802 vv.*

- 37 Waerachtich onderwijs hoe ende wt wat oorsaken die teghenwoordighe oirloghe aeng. der stadt Parma geschiet Oock mede aeng. de handelinghe van den Turcken, ende der stadt Tripoli in Barbarien, met meer andere aenslaghen ende practiken onlanx ghepleecht by den Franchoisien. Getranslat. wten Hochd. bescheede, gheprint tot Augspurgh. Ghedr. Thantw. op de Lombaerde veste in den Gulden voet by my Jan Mollijns Formsnijder. 24 blz.

Met privilegie v. 9 Nov.

1554.

- 38 Ordinantie ... des Keyzers op de Instructie vanden Thienden ende Twintichsten penninck (*in d. 18 Jan. Op 't einde:*) Ghedr. tot Louen inde legherstrate by Reynier van Diest (1555). *Authentiek exempl. met fransche kantteek. en onderteekening:* By den Keyser: Isaacus Velre (??) 20 blz.
- Zie: v. Heurn, Hist. van 's Hertogenb., Dl. I. bl. 541, 542. Arend, Vaderl. Gesch. II. 4. bl. 35.*
- 39 Reductie van alderhande graene ende zaede, in Dinstructie vanden Thienden ende Twintichsten penninc geruert, daer nae men denseluen sal schuldich wesen te betaelene (*in d. 11 Febr.*) Loven, R. v. Diest (1555). 20 blz.
- 40 Instructie oft onderwijs op 't verpachten, betalen enz. der nieuwe imposten binnen Brabant opghestelt, om te veruallene de 400.000 Karolus guldenen

by den dry staten van denseluen lande gheconsenteert in d. 30 Aug. Ghepr. tot Louen, in de borchstrate inden lupaert by A. M. Bergagne. 18 blz.

- 41 Concordata nationis Germanicae cum S. Sede apostolica pro ipsius Ecclesiae unione, ac pace inter eandem et nationem praedictam perpetuo confoeundis inita, conclusa et accepta: C. summaris aliquot in paragr. adj. (in d. 9 Febr.) Louan. ap. Ant. Maria Bergagne. 24 blz.

III. 1555—1581 (26 Julij).

FILIPS III (FILIPS II).

1557.

- 42 Ordinantie gemaect by den Houe van Hollandt opten laetsten dach Septembris — (op de peste ende haestighe siecte, in sommige plaatsen regnerende). *Op het einde: Ghedruckt tot Leiden bi mi Jan Mathijszoon woonende op dye Hoeygraft.* 14 blz.

Zie: Gouthoeven, Chronijcke van Hollant, 1620. II. bl. 6.

- 43 Cataloghe ende Intitulatie vanden quaden verboden boecken ende van andere goede, die men den Jongen scholieren leeren mach, na aduys der Uniuersiteyt van Loenen. Met een edict oft mandement der Con. Mai. (in d. 16 Dec.) Tot Louen, bij Merten Verhasselt ... In die Vette hinne. 1558. 40 blz.

Vermeerderde wijgaaf van den Catalogus van 1550.

1558.

- 44 By den Coninck. (*Ordonn. op een Impost op wijnen ende bieren mitsg. ooc seeuen groten op de morgentale, in Holland, ter voldoening aan diuersche beeden den Keiser toegestaan; in d. 25 Mei.* Leyden, Jan Mathijsz. *Exempl. naar het origineel gecollationn.* 8 blz.

- 45 By den Coninck. (*Ordonn. tot heffing van den tienden penning in Holland, ter voldoening aan eene bede van Filips in d. 25 Mei.* Leyden, Jan Mathijsz. *Naar het origineel gecollationn. Met kantteek.* 16 blz.

Met de door de Staten van Holland bygevoegde artikels in d. 8 Juny (Register van Dagv. 1557—64, bl. 171).

- 46 Ordonnance du Roy ... quant aux Dixiesme et Vingtiesme Deniers, accordez en 1554. Selon laq. on se riglera es deux Dix. et un Vingt. Den. mention, en l'Acte des troy's Estats de Brabant, endat. 27 Juill. 1557. (In d. 25 Nov. 1558). Brux., en la Rue nomm. de Pondermeret près l'Hospital de St. Jehan, par Mich. de Hamont. 16 blz.

1559.

- 47 Ordonnantie ende Placcaete van dye Con. May. beroer. van den Gouden ende silueren munten (in d. 24 Oct.) Gheprent tot Aemstelredam in sint Annen straete. By mi Willem Jacobzoon woonende in Engelenburch. 12 blz.

Placcaeten van Brabant, II. 483.

1560.

- 48 Placcaet ende Ordinantie des Conincx, opt stuck vande Bosschen in Brabant (in d. 6 Mei). Brussel, M. van Hamont. 12 blz.
Placcaeten van Brabant, III. 189.

- 49 Placcaet van de Con. May. beroer. timpetreren van requesten ciuile ende dat de Secretarissen van allen Steden ende Vlecken gehouden worden Register te houden van allen vercoopinghen van goeden die geschieden voor de Wet ofte gerechte vander plaetsen (in d. 9 Mei). *Znd. adres.* 6 blz.

1561.

- 50 Placcaet ons Heeren des Conincx, opt stuck van de Beden in Brabant (in d. 26 Febr.). Brussel, M. van Hamont. 12 blz.
Placcaeten van Brabant, III. 381.

- 51 Placcaet van den thienden penninck (in *Holland, in d. 11 Oct.*). Gheprint tot Haerlem by Jan van Zuren. 18 blz.

Vernieuwing van het Placcaet van 1558 en daarmede geheel overeenkomstig. — Zonder de bygevoegde arti. van de St. van Holland.

1562.

- 52 Placcaet ende ordinantie ghem. by den Coninck opt stuck van de brandtstichters, moordenaers, verraders, kerckroovers, dieuen, vagabonden, bedelaers enz., ghepubl. tot Antw. d. 24 Mrt. Tot Antw. by Will. Silvius, op de Camerpoortbrugghen, inden gulden enghel. *Met portret van Filips op de keerzyde van den titel.* 16 blz.

Placcaeten van Brabant, II. 438.

1563.

- 53 Placcaet ende Ordonnancie der Co. Ma. beroer. de Vagabonden, Ledichgangers, ende andere quaetdoenders enz. (in d. 27 Mrt.). Ghepr. tot Delft .. by my Symon Jans.z. won. by die Vischmarckt. 16 blz.

Hetzelfde placcaet als het voorg., voor Holland.

- 54 Placcaet ordinantie ende edict der Co. Mai. tot extirpatie der secten, ende conservatie van de catholijxsche religie in syne erfueder landen (in d. 29 Mrt.). Ghedr. tot Delft by Harman Schinckel, bij die oude kercke, op den hoeck vande schoolsteech. 8 blz.

- 55 Ordinancie, edict ende placcaet der Co. Ma. inh. generael ende eeuwich verbot van alle Dalers. Ende oick continuatie vande moderatie van andere goude ende zilvere munte (in d. 21 Junij) Louen by Merten Verhasselt, in die vette hinne. 20 blz.

Placcaeten van Brabant, II. 489.

- 56 Ordonnancie van de Zeenaert, beroerende toerustinghe van Schepen, die Zeerechten, Verzekeringhe ende Asseurancie (*gegeven te Brussel, d. 31 Oct.*) Antw., Will. Silvius. 76 blz.

Groot Placcaath., I. 796.

- 57 Placcaet van de C. M. Beroerende de Nauigatie ende Ordonnantie vander Zeenaert. Delft, Symon ians.z. 56 blz.

Dezelfde Ordonn. als de vorige, alleen met verschil in de spelling.

1564.

- 58 Placcaet verworpen by den Staten van Hollandt, houdende een eeuwich Edict, dat egheene Borgen die gherespondeert hebben voor eenighe schulde sullen moghen aengesproecken worden enz. (in d. 21 Febr.) Delft, Symon Jans.z. 8 blz.

Groot Placcaetb., I. 379.

- 59 *Hetzelfde Edikt in HS. van iets lateren tyd.* 8 blz.

- 60 Placcaet ende Mandement der Co. Ma^t. by de welcken verboden wort geen goeden in Enghelant oft naer Emden te voeren oft van daer eenighe coopmanschap herwaerts ouer te brenghen, oft met die vander Enghelsche natie, buyten sijne Ma^t. landen te traffiqueren oft wissel te maken (in d. 22 Mei). Antw., W. Silvius. 8 blz.

Placcaeten van Brabant, I. 281.

- 61 Ordinancie ende Placcaet, aeng. het Trafficqueren enz. Ghepubl. d. 30 Meye. Ghepr. Thantw. by Hans de Laet, in de Cammerstrate in de Rape. 8 blz.

Nadruk van het vorige Placcaet.

1565.

- 62 Placcaet ende ordonnancie der Co. Ma. Beroerende de Continuatie vander Munte, van den voig. Jare 1564 (d. 22 Juny). Ghedr. tot Delft by Harman Schinckel, enz. 8 blz.

Uitgevaard. voor Holland. Een dergelijk placcaet werd te gelijker tijd voor Brabant uitgevaardigd. (Placc. van Brabant, II. 495.)

- 63 Copie. By den Coning. (*Verbod van uitvoer van granen uit Amsterdam, om de duurte der levensmiddelen*; in d. 15 Sept.). Gheprint tot Aemstelredam aen die oude side in sint-Annens straet by my Willem Jacobzoon, woen. in Enghelenburch. (*Achteraan het wapen van Amsterd. in randwerk*). 12 blz.

Zie: Wagenaar, Beschr. van Amsterdam, fol. Dl. I, bl. 271.

1566.

- 64 Placcaet ende ordinantie ... des Con. ghemaect opt stuck van t' Salpeter, Poeder, oft Buschcruyt (in d. 25 Mrt.). Brussel, M. van Hamont. 1567. 8 blz.

Placcaeten van Brabant, I. 328.

- 65 Een cort verclaren in wat manieren die Roomsche Keyser Maximilianus zynen Rycxdach ghenomen heeft tot Ausborch den 25 May ende hoe dattet toe ghegaen is. Gedr. tot Cuelen. In 8°. 8 blz.

- 66 Cope van de Requeste ghepres. aen de Hertoghinne van Parma etc., Regente, d. 5 Apr., by diuersche edelmannen van herwaertsouere, op 't feyt

van de inquisitie ende executie van de Placcaten van de Cathol. religie. Met de appostille van h. Hoocheyt. Uit de franchoische ... tale ghetransl. Bruess. M. v. Hamont. 8 blz.

Bij Bor I. blz. 58. In 't fransch in: Groen van Pr., Archives d'Orange, II. p. 80—85, en elders.

- 67 Copie des lettres patentes en forme d'assurance que la Duesse de Parme, Regente etc. a donné aux Gentilzhommes confederez, ayans présenté la Requeste au mois d'Auril ... Ensemble des Reuersalles desdictz Gentilzh. Et aussi des Lettres closes escr. par son Alteze pour le mesme effect aux Consaulx et princip. villes de pardeça. Brux., M. de Hamont. 12 blz.

In dezelfde orde bij Bor, I. bl. 96—98 en elders.

- 68 Placcaet ende ordinantie des Con., om die plunderinghe, pillerye, scheyn-dinghe ende bederffenisse vanden Kercken, Cloisters ende Godshuysen te verhoeden ende remedieren. Ende tegh. die Beroerte ende commotie vanden volcke in desen Nederlanden ordene te stellen, (in d. 25 Aug.) Bruss. M. van Hamont. 8 blz.

Dit is het beruchte placcaet, waarvan Brandt spreekt (Hist. der Reform., I. 367), waarin o. a. van de beeldstormers gezegd wordt - dewelcke wy eenen yeghelijken toelaeten doot te slaen, niet alleenlyck vrijelijken ende sonder punitie, maer oick met loff, prijs ende eere," enz. Bij Bor vind ik het niet vermeld.

- 69 Verclaringhe opt beleth van den nieuwen predication binnen ende omtrint der stadt van Bruessele (in d. 17 Sept.) Bruess., M. v. Hamont. 8 blz.

- 70 Placcaet ... des Conincx, ghemaect teghen die van Valenchijn (in d. 14 Dec.) Bruess., M. v. Hamont. 8 blz.

Bij Bor, I. blz. 134.

1567.

- 71 Epistre et amiable Remonstrance d'un Ministre de l'Euangile de nostre Redempteur J.C. (Antoine Corran dit Belle riue), enuoyée aux Pasteurs de l'Eglise Flamengue d'Anuers, lesquelz se nomment de la Confession d'Augsbourg, les exhortant à concorde et amitié avec les autres Min. de l'Euangile. In 8°. 80 blz.

De brief is ondertekend - En la ville d'Anuers, ce 2 de Janvier de 1567. ... Ant. Corran" enz. Zijn naam komt niet op den titel voor.

- 72 Copie de la lettre escripte par le Seigneur de Brederode, tant en son nom, que au nom des Gentilzhommes confederez, du 8e de Feur. Ensemble des deux Requestes y jointes. Et de la Responce sur ce donnée audict Seign. de Brederode, par la Duesse de Parme etc. Regente (le 16 Fevr.). Brux., M. de Hamont. 16 blz.

1. *Brief van Brederode*; 2. *(Derde) Request van de Edelen aan de Landvoogdes*; 3. *Request der Hervormden aan de Edelen*; 4. *Antwoord van de Landvoogdes*. — Deze stukken zijn in 't oorspr. medeged. door te Water, Verbond der Edelen, IV. bl. 255—275; — 2 en 4 vertaald door Bor, I. 149—151, die het antwoord van Margaretha 26 Febr. dateert.

- 73 Ordonnancie ende ghebot prouisionael, gedaen van w. der Co. Mat. op de pacificatie, appaisement ende stillinghe der onrusten ghebeurt binnen Andwerpen, om t' feit der religien (in d. 24 Mei) ... ghepubl. den 28 Mey. Antw., W. Silvius. *Met geschreven aanteeck.* 32 blz.
Hoofdzak. bij Bor, I. 170.
- 74 Ordinancie ende ghebot beroerende den prijs ende weerde van den Gulden gulden (*goudgulden*) ende Daelder van Bourgoingen van nieuws ghemunt enz. (in d. 4 Junij). Andw., W. Silvius. 14 blz.
- 75 Ordinantie, placcaet ende verbot des Conincx teghens deghene die ter saken vande voerleden beruerten ende alterationen wt de landen van herwerts ouere hen soudren willen vertrecken ende ruymen oft hun goeden ende huysraet wivoeren ende transporteren (in d. 18 Sept.). Bruessel, M. van Hamont. *Met Privil. vooraan.* 8 blz.
- 76 Dezelfde Ordonnantie, andere druk; bij denzelfden. *Met Privil. achteraan.* 8 blz.

Hoofdzak. bij Bor, I. 175.

1568.

- . 77 De Artijckelen ende besluyten der Inquisitie van Spaegnien, om die van de Nederlanden te overvallen ende verhinderen (in d. 16 Febr.). 4 blz.
- 78 *Hetz. geschrift. Latere druk. (Ook in den Nederl. Byecorf van 1608). Znd. verschil dan in de spelling.* 4 blz.
Gedeeltelijk overgen. in Kist en Royaards, Archief voor Kerk. Gesch., I. 265. Zie voorts: Bor, I. 226; v. Meteren (8°. uitg.) I. 432; vgl. Wagenaar, VI. 265.
- 79 Verklaeringhe ende Wtschrift van Willem, Prince van Oranien etc. ende zijner Excell. nootsakelicken Defensie teghen den Duca de Alba, ende zijne grouwelicke Tyrannie (in d. 20 July). 16 blz.
Zie: Bor, I. 254.
- 80 Corte apologie ofte ontschuldunge der Nederlantscher Christenen tegen de valsche beschuldigen haerder vyanden. Waer in den Godlicken handel der Reformatien enz., tsamen oock de grouwelycke Tyrannye, diemen over haer ghebruyct, bewesen wort enz. In 8°. *Zonder pl. of naam.* 72 blz.
- 81 Placcaet ende ordinancie tegens deghene die eenige fameuse, schandaleuse oft seditieuse boecxkens oft scriften maken, versieren, saeyen, drucken, onder hen houden enz. oft quade ende valsche roepen vuytghenen (in d. 11 Nov.). Bruess. M. v. Hamont. 12 blz.
Bor, I. 251. (geheel overgedrukt.)
- 82 La Justification du Prince d'Oranges, contre les faulx blasmes, que ses Calumniateurs taschent à luy imposer à tort. Imprimé au mois d'April A°. 1568. In 8°. VIII et 136 pag.
- 83 Die Verantwoordinge des Princeen van Oraengien, teghen die valsche Loe- 2 *

genen, daer mede sijn Wedersprekers hem soecken 't onrechte te beschuldighen. *Znd. dagteekening.* In 8°. VIII en 216 blz.

Getrouwe vertaling van het voorgaande. De stukken die in het Fransche op bladz. 129—186 achteraan gevoegd zijn, komen in het Hollandsche op bladz. 140—46 voor. De bekende Hubert Languet wordt voor den steller gehouden. Zie: Groen van Pr., Archives, III. p. 186.

- 84 De Verantwoordinghe des Princen van Orangien, teghen de valsche leugenen enz. Amsterd., Mich. Colijn. 1610. In 4°. IV en 84 blz.

Woordelijke nadruk, alleen met verandering van spelling; aldus by Bor, Authent. Stukken, I. p. 3—17; de Tafel der hoofstukken en het slot van het stuk, in zijne Nederl Oorl., I. p. 227, 28.

1569.

- 85 Placcaet ende ordinantie des Conincx op het furneren ende ouerbringen van den cohieren aeng. den 100en penninck binnen den lande van Brabant (in d. 7 Jan.). Bruss. M. v. Hamont. 8 blz.

- 86 Placcaet ende Ordin des Conincx op de Collecteurs ende gedeputeerde totten ontfanck ende ophene van den hondertsten penninck binnen den landen van Brabant (in d. 22 Dec.). Bruess. M. van Hamont. 8 blz.

- 87 Ordinancie, statuyt ende decreet... des Conincx aeng. t rapport ende verheffen van de leenen gehouden van de landen, heerlicheden ende leengoeden, die vuyt zaken van de voirleden troublen tot profijte van z. M. geconfisqueert ende veruallen zijn, (in d. 28 Febr.) Bruess. M. v. Hamont. 8 blz.
Placcaten van Brabant, I. 271.

- 88 Placcaet ende ordinantie... des Conincx. Inhoud. verbot in eenighe vrempe uniuersiteyten oft scholen (vuytgenomen Roeme) te gaen studeren oft resideren etc. (in d. 4 Mrt.) Bruess. M. v. Hamont. 8 blz.

- 89 Ordinantie ende ghebot ... des Conincx, opt stuck van der collectatie, opheue ende lichtinghe van den hondertsten penninc van de ruerende ende onruerende goeden z. C. M. by de Staten van de landen van herwertsouere geaccordeert (in d. 9 Sept.) Bruss. M. v. Hamont. 24 blz.

- 89* *Deselfde Ordonnantie. Andere druk bij denz., met grooter wapen op den titel en met kleiner letter gedrukt. (Op den titel Gheprint enz., op de andere wit. Geprint).* 24 blz.

- 90 Een corte ende slechte instructie voir den ghemeen man, aeng. die betalinge ende cortinghe van den hondertsten penninck ouer t' Landt van Hollandt, naer wt wysen den Placcaet... ghegeuen den 9 Sept, Delft, by Symon Janssoon, by die Vismerckt. 8 blz.

- 91 *Hetzelfde stuk. Andere druk. Delft, by Willem Willemsz. in de Roerstraat.* 10 blz.

1570.

- 92 Placcart et ordonn. du Roy, contenant interdiction et deffence de toute monnoye d'argent, grande ou petite, n'estant de la forge et coing de Sa Majesté (in d. 2 Mars). Anv. Chr. Plantin. 12 blz.

- 93 Placcaet ende Ordin. des Coninx, inh. verbod ende interdictie van alle zilvere munte nyet wesende van z. Ma. slaghe (in d. 2 Mrt.). Antw., Chr. Plantyn. 1571. 14 blz.

Als het vorige. Holl. uitgave. — Placcaten van Brabant, III. 532.

- 94 Placcaet ende ordinantie ... des Coninx. Angaende die betalinghe ende executie vanden hondertsten penninck (in d. 6 Apr.). Bruess., M. van Hamont. 8 blz.

Placcaten van Brabant, III. 299.

- 95 Ordinancie, statuyt ende gebot prouisionnael ... des Coninx aeng. de Printers, Boeckvercoopers ende Schoelmeesters (in d. 19 Mei). Bruess., M. van Hamont. 16 blz.

Placcaten van Vlaanderen, II. 8. Bor, I, 313 (verkort). Zie: Wagenaar, VI. 313.

- 96 Placcart et Ordonn. du Roy ... Pour obuyer aux fraudes et abuz, que se commettent sur le fait et transport des drapz et aultres denrees et marchandises Dangleterre et aultrement (in d. 3 Juing). Brux., M. de Hamont. 8 blz.

Zie: Bor, I. 279.

- 97 Placcart du Roy ... touchant la denunciation des biens arrestez au Royaulme Dangleterre, appartenans aux subiectz de pardeça, (in d. 7 Juing). Brux., M. de Hamont. 8 blz.

- 98 Placcaet ... des Coninx. Aeng. de betalinge van den 2en ende 3en termijn van den hondertsten penninck (in d. 7 Juny). Bruess., M. v. Hamont. 8 blz.

Placcaten van Brabant, II. 37.

- 99 Ordinancie, edict ende gebot ... des Coninx, op tstück vande criminele Justicie in dese zyne Nederlanden (in d. 5 July). Antw., Chr. Plantyn. 48 en 20 blz.

Met eigenhand. authenticatie door den Griffier Ernst (van Bassen), en met een Register in oud HS., waarby eene belangr. aantekening over dien Griffier. Op het Archief te Antwerpen worden nog enkele dergelyke Exempl. bewaard. Wy geven, om het verschil tusschen deze en de volgende uitgave, van beiden de collatie: Bl. 1 b. Extr. van den Preveliege (d. 6 Sept.); 3—4 Aanhef; 5—38 aeng. de prouisie van officien aen gequalificeerde personen, d. 5 July; 39—41 Vormen van solempnelen eede enz., d. 9 July; 42—44 Ordin. Van Kaerle V voor den alcalde van den houe ende amptman van Bruessele, d. 27 Meerte 1548; 45—47 Ordin. op tstück van de cypiers ende bewaarders van vangenissen, d. 9 July: — 1—19 Ordin. aeng. den styl generaal, d. 9 July. Ieder der vier gedeelten met onderteek. van den griffier.

- 100 ——— *Dezelfde Ordonn. Andere druk, doch ook by Plantyn. Onder op den titel gedrukt: Getaxeert op twee stuyvers.* 60 blz.

Bl. 1—4 als de voorg.; 5—34 aeng. de prouisie enz.; 35—35 Vormen van solempn. eede; 37—39 Ordin. van Kaerle V; 40—42 Ordin. v. d. cypiers; 43—59 Ordin. aeng. den stijl generaal.

Groot Placcaetboek, I. 1007, 1043. Placc. v. Brabant, II. 570. Zie ook Bor, I. 316.

- 101 Ordonnance, edict et decret du Roy ... sur le fait de la justice criminelle es Pays Baz. (in d. 5 Juillet). Anv., Chr. Plantin. 64 blz.

Dezelfde Ordonn. als de vorige, in 't fransch.

- 102 Grace et pardon general, donne par le Roy... A cause des troubles passez. (in d. 16 Nov. 1569). Brux., M. de Hamont. 16 blz.
- 103 Translaet van de brieffuen van gratie ende pardoen generael by der Co. mai. geg. ter zaken vande voirled. troublen. Bruss., M. van Hamont. 16 blz.
Vertal. van 102. Placc. van Brabant, II. 419; hoofd. by Bor, I. 319. Dit pardoen is eerst den 16 July 1570 door Alva te Antwerpen uitgevaardigd. (Zie: Bor, t. a. p. en Wagenaar, VI. 316.)
- 104 Ordinancie, instructie oft onderwys... op 't verpachten, betaelen enz. d. Im-posten ende andere ongelt binnen desen lande van Brabant opgesteld, om te vervallene die commeren ende lasten van der bede van 542,000 ponden artois tsiaers, twee Jaeren geduer., in plaetse van de X^e ende XXe pen-ningen (in d. 14 Dec.) Antw., Chr. Plantyn. 24 blz.
 Placcaten van Brabant, II. 39.

1571.

- 105 Placcart du Roy. Contenant deffence de transporter hors du Pays aucune denrees, Marchandises, ou Manufactures. Sans en payer le Xme denier (In d. 23 févr.). Brux., M. de Hamont. 8 blz.
- 106 Placcaet ... des Conincx. Inh. verbot van egeene waren, Coopman-schappen, Manufactueren oft Hantwerck vuyten lande te vueren, sonder trecht vanden Thienden penninck te betalen (in d. 23 Febr.). Antw., Chr. Plantyn. 8 blz.
Hollandsche uitgave van het voorg. placcaet.
- 107 Placcaet ende Ordin. .. des Conincx, inh. den stijl, ende vorme diemen voirtaen obserueren sal int procederen, tot executie vanden Xme penninck (in d. 23 Febr.). Antw., Chr. Plantyn. 1572. 12 blz.
- 108 Briefffen van Z. Excellentie (Alva), aeng. de moderatien geaccordeert opde opheue ende collectatie van den 10me Penninck, van de Ruerende goeden (in d. 26 Febr.). Antw., Chr. Plantyn. 8 blz.
Waarschynlyk gelyk met het Placcaet v. 2 Nov. gepubliceerd.
- 109 Placcaet ende Ordin. ... des Conincx, aeng. die collectatie ende opheue van den XXme penninck op de vercoopinghe vande onruerende goeden (in d. 8 Mrt.). Antw., Chr. Plantyn. 1572. 8 blz.
- 110 Ordinancie ende Edict des Conincx opt stuck van de creatie van renten in graene, ende diergelijcke contracten (in d. 5 Mrt.). Bruss. M. v. Hamont. 1572. 8 blz.
 Groot Placcaetb., I. 1484.
- 111 Placcaet ... des Conincx, inhoud. permissie van de Duytsche dalers, ten prijse van 31 stuyuers tot Kersmisse naestcom. (in d. 27 Juny). Antw., Chr. Plantyn. 4 blz.
- 112 Placcaet ende Ordin. ... des Conincx opt stuck van der Iacht bynnen den

landen van Brabant; mitag. een voirgaend Placcaet gepubl. in 1568. (In d. 30 Apr.) Antw., Chr. Plantyn. 8 blz.

Placcaten van Brabant, II. 176.

- 113 Declaratie opt Placcaet, gemaect opt stuck van der Iacht binnen den Lande van Brabant (in d. 23 Aug.). Bruess., M. v. Hamont. 8 blz.

Placcaten van Brabant, III. 516.

- 114 Placcaet ende Ordin. ... des Coninx op tstuck vanden ophene ende collectatie vanden 10^{en} ende 20^{en} penninck van de vercoopinge van alle ruerende ende onruerende goeden (in d. 31 July). Bruessel, M. v. Hamont. 8 blz.

Bij Bor, I. 344. Placc. v. Brabant, III. 312. Vgl. Wagenaar, VI. 335.

- 115 Placcaet (*enz. als 't voorg.*). Daer byghevoeght is: de groote alteratie ende beroerte die in de Nederlanden omme de publicatie van 't voorsz. Placcaet ghevolgt is. Na de copye tot Bruss. 1581 (1571). 24 blz.

Copy van 't voorgaende, uit het begin der 17e eeuw (?) met verhaal van de inneming van den Briel, 't overgaan van Vlissingen, enz.

- 116 Ordinancie ende instructie ... des Coninx op tstuck van de collectatie vanden 10^{en} ende 20^{en} penninck van de vercoopinge van alle ruerende ende onruerende goeden (in d. 31 July). Antw. C. Plantyn. 20 blz.

Placcaten van Brabant, III. 300 vv.

- 117 Placcaet ... des Coninx. Aeng. die moderatie ende declaratie op tstuck vanden Thienden penninck vande ruerende goeden (in d. 2 Nov.). Bruss. M. v. Hamont. 8 blz.

Vermeld by Wagenaar, VI. 338, niet by Arend, Alg. Gesch. des Vaderl.; Verg. Briefven (hierboven N°. 108).

- 118 Index librorum expurgatorum. Aⁱ. 1571. 32 blz.

Systematische lijst in handschrift van dien — of iets lateren tyd.

1572 (*).

- 119 Placcaet ende Ordin. ... des Coninx tegens die crijechaluyden ... die hen vuyten leger ende crijechadienst absenteren. Mitsg. ook tegens de vagabonde, ledichgangers *enz.* (in d. 29 Jan.). Bruess. M. v. Hamont. 8 blz.

Placcaten van Vlaenderen, II. 181.

- 120 Translaet van briefven van prolongatie ... des Coninx vanden termijn by Tpardeen generael van z. M. gegeuen, op tstuck van de reconciliatie, ter saken vande voirleden troublen. Voir andere drye Maenden naestcomende (in d. 22 Febr.). Bruess. M. v. Hamont. 6 blz.

Bij Bor, I, 321—22.

(*) Vergelijk N°. 107, 109, 110 die, hoewel met het jaartal 1572 op den titel, op 1571 behooren.

- 121 Placcart provis. du Roy ... sur le fait et cours de la monnoye d'or et d'argent en ces pays de pardeça (in d. 27 Juill.): Brux. M. de Hamont. 8 blz.

Placcaten van Brabant, II. 499.

- 122 Placcaet ende Ordin... des Conincx aeng. de annotatie, opschrijvinge, saisissement, enz. van de ruerende ende onruerende goeden, mitsg. van de actie ende recht den rebellen ... ende anderen z. Maj. tegenpartie houdende ... competerende (in d. 6 Oct.). Bruess. M. v. Hamont. 8 blz.

Bij Bor, I. 411.

- 123 Placcaet ende Ordin. ... des Conincx daerby verboden wordt, soe wel den vreemdelingen als ondersaten van z. M. met eenige Rebelle ende wederspennige te tracteren, oft Coopmanschapsche wijze te handelen. Noch denseluen eenige Prouanden oft Victuailen toe te vueren (in d. 21 Nov.) Bruess. M. van Hamont. 8 blz.

- 124 Klagt Schrift van Joan. Desid. Waelckens, Pastor van Edelaere, of Audenaerde door de Geusen ingenomen, A^o. 1572. (*Nieuwe uitgave*). Auden. en Gend, 1836. 8°. VI en 52 blz.

Zie over de ongeregeldheden te Audenaerde: Bor, I. 402, 412, en elders. Dit Klagschrift werd door Waelkens, een ooggetuige, kort daarna voor de Auden. Rader. kamer de Kersauwieren vervaardigd. Het bestaat uit 157 achtregelige coupletten. Achteraan vindt men een grafscript voor de vermoorde pastoors, in d. 4 Oct. 1572. Zie voorts de korte Voorrede, onderteekend. Den Uytgever, J. K.

1573.

- 125 Een cort verhael van de strenghe belegheringhe ende aftreck der Spangiaerden van de Stadt Alcmaer ghel. in Hollandt wt het Latyn int Duytsch ouergeset. Ghedruct tot Delft by Aelbert Hendriesz. Ende ... te coopen tot Alcmaer by Cornelis Jacobsz., inde Hautil straet, inden David. (*Achteraan: Een nieuw Liedeken vant beleg der stede van A. Op te wijse vanden slach voor Sinte Quintyn [begin. 1 Als men schreef duysent vijfhondert enz.]*) 32 blz.

Zeer zeldzame eerste vertaling van het Latynsche verhaal van Nanning van Foreest, dat mede te Delft in 1573 gedrukt werd. Eene latere uitgave, misschien een nadruk van deze, is die te Alkm. by Simon Cornelisz. 1644, in 8vo. Eens nieuwe vertaling, met de voorrede van den schryver, die in de vorige vertalingen ontbreekt, werd in 1739 te Haarlem gedrukt (in 8vo). Het liedeken vindt men ook in 't Genseliedthoeck, en in de Nederl. Geschiedsangen, uitgeg. door van Vloten.

- 126 Copie eens Sendtbriefs der Ridderschap, Edelen ende Steden van Hollandt ... aende Staten van den Lande vae herwaerts ouere. Hen vermanende, om eendrachtelick, ten dienste vande Con. Maj. die landen te helpen brengen in haren ghewoonl. voorspoet ende vrijhey. (*Achteraan:*) Geschr: tot Delft d. 12 Sept. (*Gedruckt te Delft by Aelbr. Hendricksz.*) 16 blz.

Bij Bor, I. 459—64. *Zie voorts: Wagenaar, VI, 452, enz. en vgl. hieronder.*

- 127 Sendtbrief in forme van Supplicatie aen die Con. Mai. van Spaengien: Van weghen des Princen van Orangien, der Staten van Hollandt ende Zeelandt, mitsg. alle andere syne ghetr. ondersaten van dese Nederlanden, die haer van des Hert. van Alba ende der Spaengiaerden tyrannie ende

ghewelt, tegen alle recht verdruckt ende vernolghet vinden. Aenwijssende den rechten oorspronck van alle teghenwoord. beroerten in dese Landen, om daerinne by syne C. Mai. voorsien te moghen werden. (*Hier is bygevoegd de voorg. Zendbrief aan de Algem. Staten, in d. 12 Sept.*) ... Ghedruct int Jaer ons Heeren. 1573. *Zod. pl. of nm.* (Delft bij Aelb. Hendricksz.). 38 blz.

Bij Bor, I, 464—72. Beide Zendbrieven werden niet vóór October uitgegeven. Oranje schryft aan zyn broeders van den Zendbr. aan de Algem. Staten, den 2 Oct.: „lequel s'imprime presentement.” (Archives publ. par Groen v. Pr., IV. p. 215) De Zendbrief aan Philips die geene dagteekening heeft, was reeds gedrukt, maar schynt gelyk met den anderen te zyn uitgegeven (Wagenaar, VI. 453).

- 128 Sendtbrief, enz. (*Als boven*). Ghedr. tot Delft. 1574. *Latere uitgave van den originelen druk, zonder den Zendbrief aan de Algem. Staten.* 24 blz.
- 129 Sendtbrief, enz. (*Als boven*). *Latere en zeer algemeene druk.* Nae de Cope. Tot Delft 1574. (*Ook in den Byecorff van 1608*). 20 blz.
- 130 Placcaet ende Ordinancie ... des Coninx, op tstück ende verbot van truyt-vueren van teooren ende graen buitē de landen van Herwertsouere. Ende oick om te versien tegens die Monopolien ende ongeregeltheit die daerinne geschien. (in d. 11 Oct.) Bruess. Mich. v. Hamont. 8 blz.

Placcaten van Brabant, I, 359.

1574.

- 131 Tractaet van accoordt, ghemaect ende ghesloten tusschen den ... Prince van Orangien Ende den Coronnel Mondragon, op het ouerleuren vande Steden van Middelburch ende Armuyden. Daer beneffens de verclaringhe by den voorschr. Prince. gedaen op seeckere pointen ... by den Burghem. van Midd. ... gheproponeert (in d. 19 Febr.) Ghedr. tot Delft (*door Aelb. Hendricksz.*) d. 1 Mrt. 8 blz.

Bij Bor, I, 490, 81. Vgl. Wagenaar, VI. 461, 62 en eld.

- 132 Placcaet .. des Coninx (*van den Prins van Oranje*), inh. verbodt ende interdectie, dat niemant vanden Ondersaten van Hollandt ende Zeelant, met synen Schepen oft goeden sal moghen vertrecken oft elders syne woonpl. nemen, sonder consent van .. den Pr. van Orangien, enz. (in de 7 Mrt.). Ghedr. tot Delft, op den hoeck vande Schoolsteech. 8 blz.

Niet by Bor vermeld.

- 133 Placcaet des Coninx (*van den Prins van Oranje*) by den welcken allen Cooplieden toeghelaten wordt op Hollandt ende Zeelandt te trafckeen ende handteren, met verbot ... om coers te moghen nemen op Vlaenderen, Brabant, Vrieslant enz. (d. (te Dordrecht) 18 Mei.) Ghedr. in ... Dordrecht (*door Jan Canin*). 8 blz.

Vermeld by Bor, I, 498.

- 134 Placcaet prouis. ... des Coninx, op tstück ende Tolerancie van den Prijs ende loop vande Munte inde Landen van herwertsouere. Voir eenen tijt ende termyn van zess Maenden (in d. 22 Juny). Bruess. M. van Hamont. 8 blz.

Placcaten van Brabant, III. 537.

- 135 Sekere Brieven waer inne den aengheuanghen Vrede-handel deses Jaers ... vernaetet is. Mitsg. de Requeste der Staten van Hollandt, Zeelandt, ende heur toghedaene Steden, aen de Con. Maj. ghesonden: De antwoorde ende wederantwoorde ders. enz. Ghedruct tot Delft. (door Aelb. Hendricksz). 44 blz.

Deze stukken over den Vredehandel te Breda zyn in hun geheel door Bor overgenomen (I. 533—544), behalve A. en B, waarvan hy alleen den inhoud mededeelt. In dezen bundel gaat een Voorrede van 8 blz. vooraf. Het Discours van Junius (Bor, 536—44) beslaat 23 blz. (blz. 21—44). Verg. Wagenaar, VI. 478 enz.

- 136 Vriendelicke Vermaninghe aen de ... Staten van Brabant etc. op de Supplicatie by hen aen Don Loys de Requesens ... onlangs ouerghegheuen, om voort S. Maj. in Spangien verhandtreyst te worden. Ghedr. tot Delft (door Aelb. Hendricksz). 18 blz.

De hoofdinhoud overgenomen by Bor (I. 568—70); het geheele stuk in Bor's Authent. Stukken (bl. 145—50)

1575.

- 187 Afscheyt ende laetste Reces by den Gedeput. van den Prince van Orangien, Staten ende Steden van Hollandt, Zeelandt etc. ghenomen met den Commiss. des Coninx tot Breda op den 14 July. Mitsg. sekere extracten wt den gheschriften van den 14 Martii ende 1 Aprillis, van de voorsc. Commissarissen enz. Ghedr. in Dordrecht (door Jan Canin). 22 blz.

De stukken hierin vervat zyn alle door Bor medegedeeld (I. 595—612), enkele waaruit hier extracten voorkomen, in hun geheel, andere die hier geheel zyn opgenomen, met kleine verkorting. Verg. Wagenaar, VII. 25—51, die ook den Bredaschen Vredehandel uitvoerig beschryft.

1576.

- 138 Copye. Utschryven ende getrouwe Vermaninge van eenen vermog. Christelycken Potentaet, aen de Staten ende ghemeyne Inghesetenen der beyder Frieslanden, tusschen de Suyder See ende Eemse ghelegen (in d. 1 Aprilie). Uut het Hoogduytisch ... ouergheset. 8 blz.

- 139 Unie ende Verbondt, tuss. die Staten ende Steden van Hollandt ende Zeelandt (in d. 25 Apr.). 20 blz.

Latere druk uit de 17^e eeuw. Geheel overg. by Bor, I. 668—72. Gr. Placcaatboek, II. 2124. Zie voorts: Wagenaar, VII. 93 vv. enz.

- 140 Discours veritable sur ce qui est aduenu touchant l'alborote et esmotion des Espaignolz mutinez es isles de Zelande incont. apres la prinse de Ziericzee (in d. 2 Aug.). Bruss. M. v. Hamont. 8 blz.

Zie over de mutery der Spanj. o. a. Bor, I. 692 vv., die dit stukje p. 693b vermeldt, en er een uittreksel uit mededeelt.

- 141 Justificatie vanden aentast ende bewaringe van eenighe Heeren vanden Raedt van State ende andere int Nederlant (te Brussel, d. 14 Sept. geschied). Bruess. M. v. Hamont. 8 blz.

Bij Bor, I. 712. Zie ook: Wagenaar, VII. 105 enz.

- 143 Placcart sur l'indeue usurpation de Hieronimo de Roda, au fait du gou-
uernement des pays de pardeça (in d. 23 Sept.) Brux. M. de Hamont. 4 blz.
Zie: Bor. I. 7144, Wagenaar, VII. 106, 7 enz.
- 143 Placcaet opde ombehoorlycke (*sic*) vsurpatie van Hieron. de Roda, over tgou-
uernement vande landen van herwärts ouere (in d. 23 Sept.). *Zond. titel. 4 blz.*
Vertaling van 't voorgaande,
- 144 Neue Zeitung aus Niederland. Summarische vnd doch warhafftige Be-
schreibunge, der grossen Straffe Gottes, so vber Mastrich vnd Antorff
(Antwerpen) mit grosser Verrheterey vnd Blutuergiessen ergangen
durch Georg Wendeln von Brück (Brugge), auss dem Mund, deren die
selbst darbey gewesen, in Truck verfertigt, etc. Getruck (*sic*) zu Cöllen,
A°. 1576. 14 blz.
- Kort verhaal van de plundering van Maastricht en Antwerpen door de Spanjaarden*
(Spaansche furie). *Zie: Wagenaar, VII. 111 vv. e. a.*
- 145 Openinghe ghedaen den Staten van allen den landen van ... Philips (*den*
Schoone) binnen Ghent, by den drie leden slants van Vlaenderen int Jaer
1487. *Znd. pl. of nm.* (Delft, Aelb. Hendricksz.). 16 blz.
*Uitgegeven tot exempel by geleg. van de onlusten in Zuid-Nederland, zoo als uit de Voor-
rede blykt.*
- 146 Letteren van Verbande, tuss. Brabant ende Vlaenderen, ghedaen ende
besloten int Jaer 1339. Delft, Aelb. Hendricksz. 16 blz.
Met voorrede, waarin als in 't vorige de aanleiding tot de uitgave vermeld wordt.
- 147 Tractaet van den Peys, ghemaect ende gesloten tuss. de Staten van dese
Nederlanden, vergadert binnen ... Bruessele. Ende den Prince van Orangien,
Staten van Hollandt ende Zeelandt, *enz.* ... d. 8 Nov. Mitter aggregatie ende
confirmatie... des Conincx daerop ende naegevolgt. Bruessele, M. v. Hamont.
16 blz.
- Pacificatie van Gend. Achter de Artikelen volgen de Commissie van den generale*
Staten; van de ghedeput. des Princen van Or. en der St. v. H. en Z.; en vanden
Secretaris. — Met de Commissies in de Placc. v. Brabant, I. 586; — de artikelen al-
leen: Groot Placcaetb., I. 2; Bor. I. 739-41; — de voornaamste bij Wagenaar,
VII, 115 en elders. — Zie voorts op het jaar 1578 (N°. 173).
- 148 Copie autentyck vanden Payse, Verbonteniase ende Unie besloten
ende gheacordeert tot Ghendt, opten 8 Novembris. Delft, Aelbert Hen-
dricksz. 1—8 blz.
Een als het voorgaande, doch zonder de voorafg. Confirmatie des Conincx, en zonder
de bygevoegde Commissien. Aldus in 't Gr. Placcaetb., I. 2.
- 149 Artyckelen vanden Payse, Verbonteniase ende Unie besl. ende gheacc.
tot Ghendt opten 8 Nov. Nae de Copye, ghedruckt tot Delft 16 blz.
Kopy van het voorgaande stuk.
- 150 Sendtbriuen by de ... Staten van Hollandt, laestgeschreuen ende gesonden
aenden Burgherm. ende Regierders der Stede van Amsterdam. Mitag. aen

die vander Schutterije ende Burgherije ders. Stede, d. 17 Dec. Ghedruckt binnen ... Delft (door Aelb. Hendricsz.) 1577. 12 blz.

Bor deelt den brief aan de Burgem. geheel, van dien aan de Schutterij den inhoud mede, zoo ook van de hierachter gevoegde Verclaringhe v. d. Trommelslaegher (die de brieven overbragt) Bor, I. 758-59. Vergel. Wagenaar, Amsterdam, fol. uitg., II. 343. 1577.

- 151 Accoordt ende Verdrach, ghemaectt ende besl. op het ouerleueren vander Stadt Haerlem, tusschen ... die Prince van Oraingien met de St. v. Hollandt ter eenre ende ... Godefridus van Mierle, bisschop van Haerlem, midtsg. Jonckh. Sebastiaen Craenhals, Schout ende Mr. Gijssbr. van Nesse burgherm. der voors. Stede ter andere zijde. Ghedaen d. 22 Jan. Ghedr. in Delft. 8 blz.

By Bor (I. 756) byna geheel overgenomen. Verg. Wagenaar, VII. 134.

- 152 De Figueren vande nieuwe Goude ende Zeluere munte, gheoord. met consent van de gener. Staten van dese Nederl. onder den naem, tytel, wapen ende figure van S. Majest. Metg. de contin. vande Goude ende Ziluere Munte (in d. 10 Febr.) Antw. Guill. van Parys. 8 blz.

Achteraan: Men vindtse te coope tot Bruess. by M. van Hamont, ... Ghendt by de Wed. Gheer. van Salenson, op de Hoochpoorte in den Bybel, Brugghe by Jacob Janssens, Yperen by Mr. Pieter de Vriese, Cortrycke by Anthoenis van Ghemmert. — Typis Gualteri Manilii. — De tekst zonder de figuren in de Placc. van Brabant, II. 502.

- 153 Edict perpetuel sur l'accord, faict entre Mess. Jehan d'Austrice ... d'une part, et les Estatz generaulx de ces pays de pardeça d'autrepars. Pour l'appaisement des troubles suscitez esdictz pays par la gendarmerie estrangiere. Publié à Brux. le 17e Febr. Brux. M. de Hamont. 14 blz.

- 154 Eeuwich Edict ende Gebot opt accord gedaen, tusschen ... Joh. van Oisterrijk ... ter eenre Ende de generale Staten van dese Landen van herwertsouere ter andere zijden, enz. d. 17 Febr. Bruess. M. de Hamont. (*Met privil.*) 14 blz.

Translaet van de Fransche uitgave. Bij Bor, I. 786-89. Gr. Placcaatb., IV. 53. Placc. van Brabant, I. 595. Verg. Wagenaar, VII. 142 enz.

- 155 Eeuwich Edict (*enz. als 't voorg.*). Antw. Christ. Plantyn, hoofdrunder der Con. Maj. 16 blz.

- 156 Eeuwich Ghebot opt Accoordt (*enz. als 't voorg.*). Ghendt, Jan van den Steene, filius Jans, woenende op S. Pharahilden plaetse. Met Privil. (*voor Vlaanderen, in d. 2 Mrt.*) 16 blz.

- 157 Advies ende Andtwoorden des ... Prince van Oraenge. ... Ende den Staten van Hollandt ende Zeelant, op sekere Artijculen besl. by maniere van een eeuwich Edict, enz. Ouergheset wt den Fransoyse. (Ghed. tot Middelburch. d. 30 Febr (19 Febr.)) Ghedr. in ... Dordrecht (*door Jan Canin.*) 8 blz.

Bor, I. 790-92. Verg. Wagenaar, VII. 144.

- 158 Cort verhael vande rechte oorsaecken ende redenen, die de Generale Staten der Nederlanden ghedwonghen hebben, hen te versiene tot hunder bescher-

menisse, teghen den Heere Don Jehan van Oostenrijk. Antw., Willem Silvius. 68 blz.

- 159 Cort Verhael van de gherechte oorsaeken, enz. *Andere druk van dit stuk, by denzelfden (het verschil alleen in de spelling).* 68 blz.

Hierbij behoort:

- 160 De Brieven opden wech afgheworpen (waer af mencie ghemaect wordt in dit teghenw. verhael) in 't Spaensch ende de translatie van dien in Nederlants. 84 blz.

Het Verhael bij Bor, Authent. Stukken, I. 151-164. De Brieven (Hollandsche vertaling) in de Authent. Stukken, I. 164-176.

- 161 Discours sommier des justes causes et raisons qui ont contrainct les estats generaux des Pais bas de pourveoir à leur deffence contre le Seigneur Don Jehan d'Austrice. Avecq plusieurs lettres missives interceptes, en plus grand nombre; et aultres ampliatiens et corrections tans des dites lettres que dudict discours, non comprinses en l'impression ja faicte en François et Flameng. Anvers, Guill. Sylvius. 122 en 96 blz.

Vermeerderde uitgave van het vorige stuk. De brieven zijn met twee (Spaansch en Fransch) vermeerderd. Ook is hierbij gevoegd in 't fransch de Pacificatie v. Gent en het Eeuwig Edict.

- 162 Redenen ende curt verclaers waeromme het saisissement ende arrest van diuersche Heeren binnen Ghendt gheschiet is, den 28 Oct. (in d. 9 Nov.). Ghendt, Wed. v. Pieter de Clerck, woenende te Putte inde witte Duyve, by 't Belfort. 8 blz.

Bor, I. 904. Verg. Wagenaar, VII. 179.

- 163 Placcaet ons Heeren des Coninx, op t' verhoogen van de goude ende siluere Munte loop hebbende in de Landen van herwaertsonere ende dat by vorme van tollerantie ende prouisie enz. (in d. 11 Nov.) Antwerpen, Guill. van Parijs. 8 blz.

- 164 Figueren vande verboden gouden ende silueren Munte, te weten vanden Graef van den Berghe, Heel, Vianen, Batemborch, enz. Midsg. oock de fig. vande nieuwe Fransche stuyvers ... ghereduceert op een blanke oft sessendertich myten vlems het stuck, volg. den Placcate, gheg. d. 11 Nov. Antw. als boven. 24 blz.

Het Placcaet in de Placc. van Brabant, II. 503.

- 165 Beschryuinghe van hetghene dat vertoocht wierdt ter incomste van d' Excell. des Princen van Oraengien binnen der Stede van Ghendt, d. 29 Dec. 1577. Ghendt, Wed. P. de Clerck. 16 blz.

Beschreven, zoo als boven 't Voorberigt staat, door L. d'Heere (schilder). Zie: Bor, I. 916. Achteraan een Sonnet en een Refereyn ghepresent. an Z. Exc. teynen vertracke, den 15 Jan. door denzelfden, ondertekend met zijn kenspreuk: schade leer u.

1578.

- 166 Poincten ende articulen vanden Satisfactie die van Aemstelredamme gegeven, ende gheaccordeert etc. (in d. 8 Febr.) Gheprent tot Aemstelredam

- by my Harmen Janszoon Muller, Figurersnyder, woonende in de Warmoe-
straet in de vergulden Passer. 12 blz.
- 167 Poincten ende articulen ... ghegheven enz. *Betere druk van 'tzelfde stuk, by denzelfden (hier: Harmen Jansz. Muller.)* 12 blz.
- 168 Satisfactie voor die van Amsterdam, ghemaect ende besloten tusschen den ... Prince van Orangien etc.... Met de Staten van Hollant ter eenre, ende den Burgem. enz. der voorsz. St. van Amst. ter ander zijde deur d' Intercessie van die van Wtrecht, den 8 Febr. Delft, Aelbert Hendricxsz., woon. op den hoeck vande Schoolsteech. 16 blz.
Als de beide voorg. De artikelen syn overgenomen door Bor, I, 924, de inhoud bij Wagonaar, VII. 190.
- 169 Waerachtighe Antwoorde op de opene brieuen ende bedrieghelicke persuasien van Don Jan van Oostenrijk, ghegeuen te Hevre, d. 15 van Sporckelle ... Hier by gevoegt copijen der brieuen van de voors. Staten geschreuen aen syne Ma. (in Aug. en Sept. 1577). blz. 1—16.
Bij Bor, I. 938 vv. Daar dit stukje defekt is, kan ik niet sien welke stukken het verder bevat.
- 170 Response a vn petit livret n'agveres publié, et intitvlé: *Déclaration de l'intention du Seigr. Don Jehan d'Austrice*: En laquelle la vraye intention dudit Sr. Don Jehan est manifestement descouuerte etc. Anvers, Chr. Plantin. 48 blz.
De Declaration is er achter gevoegd, even als bij de volgende Hollandse uitgave.
- 171 Antwoorde op een cleyn boecxken onlanx wt ghegeuen, ghenoeemt de *Declaratie van de meyninge van Heer Don Jan van Oostenrijk*: hier achter by ghevoeght. Antw., Chr. Plantyn. 44 blz.
De hoofdinhoud by Bor, I. 944—46; de declaratie van Don Jan, I. 932—33; het geheele stuk in de Authent. Stukken by Bor, I. 180—187.
- 172 Antwoorde van de generale Staten vande Nederlanden, op de propositie die henl. is ghedaen van weghen de Keys. Mai. by Heere Ottho Heynrick, Graue van Swertzenberg etc., sijnen Ambassadeur tot dien eynde aen de Staten ghesonden. Antw., Chr. Plantyn. 24 blz.
De hoofdinhoud by Bor, I. 936—37; het stuk in zyn geheel in de Authent. Stukken, I. 176—180.
- 173 Ordinantie ende nieuwe declaratie des Coninx op de onderhoudenisse van de Pacificatie van Ghendt (in d. 22 April). Antw. Chr. Plantyn. 40 blz.
Inhoud: blz. 1—8 Ordinantie enz. (Placcaetb. v. Vriesland, II. 1192; vermeld by Bor, I. 950); blz. 9—28 Tractaet van den Peys enz. (Pacificatie van Gend, met de Commissien. Verg. N°. 147); blz. 29—36 Declaratie ende assurance op de Pacificatie van Ghendt naeghevolcht, d. 10 Dec. 1577; blz. 37—39 Placcaet op de cassatie ende annullatie van allen contracten, voirwarden ende pachten ... voir de Pacific. van Ghendt ghedaen, d. 22 Apr. 1578; blz. 40. Privilegie in ... d. 29 Apr.
- 174 Placcaet ende Ordin. ... des Coninx op 't stuck vander Collectatie van eenen hondersten penninck vande roerende ende onroerende goeden, gheacc. by de Staten van herwaertsouere den 21 Nov. 1576. Ende den 9 ende 31 Mey

1577, midtsg. in Aprili ll. by den Heeren deser stadt van Antwerpen geaduoneert. Antw. W. Silvius. 8 blz.

- 175 Lettre (à Mr. Saint Aldegonde, Conseillier d'Etat ez pals bas) contenant un auis de l'estat auquel sont les affaires des Pals-bas, tant pour le regard des princip. provinces et villes en particulier, comme de toutes ensemble en general, avecq la recerche du party, le plus prompt et plus asseuré, que les Estats puissent prendre contre l'Espagnol pour leur conservation et salut. (*Aan 't slot gedagteekend:*) De Coloigne ce 1 iour de Juin, 1578. Reims, François du Pré. 76 blz.

De schryver noemt sich een Duitsch edelman en vriend van Marnix, qui pour anoir esté nourri dis ans en France, a bien osé escrire en François; hy raadt om sich met Frankryk tegen Spanje te verbinden.

- 176 Supplicatie aen Sijn Hoocheyt ende Heeren des Raets van State, ouergegeuen door de inwoonders deser Nederlanden, welcke protesteren dat sy begeren te leuen nae de Reformatie des Euangeliums. Den 23 Juny. Z. pl. (Antw., Plantyn ?) 24 blz.

Gheel by Bor, I. 968—72. De hoofdenhoud by Wagenaar, VII. 212.

- 177 Tweede supplicatie aen s. H. ende Heeren des Raets van State, overgegh. d. 7 July, by de Protestanten, begherende te leuen nae de Reformatie des Euangeliums, op t' stuck vande versekeringhe, nopende d' exercitie van beyde de Religien. Z. pl. (*Als 't voorg.*) 8 blz.

Gheel by Bor, I. 972; vermeld by Wagenaar, VII. 213.

- 178 Advertissement vande Staten van Henegouwe van hunlieder antwoorde op de Requeste versoekende liberteyt van Religie ende exercitie van dien, (in d. 18 July.) Z. pl. 8 blz.

Gheel by Bor, I. 991—93.

- 179 Ordonnantie, om van niens te publiceren het Placcaet... des Coninex van den 11 Nov. ll. waer by andermael voor billoen verclaert zijn alle goude ende siluere stucken oft penninghen vanden Graef van den Berch, Heel, Vianen, Batenborch enz. ende alle andere niet begrepen onder den voet van tHeylich Rijck (*uitgevaardigd door Matthias, aartsh. van Oostenryk, den 28 Juny. Met de figuren der goede en kwade of verboden penningen en onder de eerste bezondere vande Ducaten van Hongerien.*) Antw., Guill. van Parijs. 32 blz.

Op den titel de portr. van Filips en syne gemalin Anna van Oostenryk in houtmede.

- 180 Deux Lettres de feu Don Jehan d'Austrice. Interceptes par le Sire de Saint Leger (in d. 16 Sept.). Anvers, G. Silvius. 14 blz.

In 't oorspronkelyk Spaansch met Fransche vertaling (in 't. Hollandsch by Bor, I. 1004). Achteraan twee sonnetten op den dood van Don Jan (— hij stierf den 28 Sept.).

- 181 Ordinantie ende ghebodt, aeng. den reghel die de crijechsluyden sullen moeten onderhouden, midtsg. op den ouerlast ende geweld die deselve crijechsluyden, ende ledichganghers ende andere quaet geboefte den aermen

ondersaten van de landen van herwaertsouere aendoen (in d. 12 Oct.)
Antw., Chr. Plantyn. 16 blz.

Placcaatboek van Vriesland, II. 1215.

- 182 Response de Mess. Jehan Scheyfve, Chevalier, Seigneur de St. Aechtenrode etc. Chancelier de Brabant, sur deux lettres escriptes par le Cardinal de Granuelle, l'une au Preuost Morillon et l'autre au feu Conseillier Hopperus en Espagne (en Aout 1576). A Leyden. Pour Jacques Boulet. 40 blz.

Hatlyk tegenschrift. Scheyfve schynt naar Holland de wyk te hebben moeten nemen.

- 183 Le Vray Patriot aux bons Patriots. (s. a. et l.) 24 blz.

Zeer zeldzaam stukje in 't laatst van dit jaar (?) geschreven, nadat Anjou sich als mid-delaar tusschen Gent en de Malcontenten had aangeboden. De schryver, een Vlaming, stelt de trouweloosheid van Anjou in het licht en spoort zyne landgenooten aan, om sich niet met hem in te laten, maar sich onderling tegen de Spanjaarden te verbinden. Hy schryft met warmte en overtuiging. Ten voorbeeld schryft ik er een enkel stuk uit over.

« Il y a grande difference, de l'obeissance, que nous deuons à nostre Souuerain, à celle, que ces mainteneurs de seule Religion Catholique et Romaine, requierent de nous. Car rendre obeissance deuë au Souuerain, ne leur signifie pas, luy obeir selon droit, Justice, et equité, selon les priuileges, et coustumes anciennes; mais rendre obeissance deuë leur vault autant, que faire tout ce que le Tyran te commander, sans sonner mot, sans estriner, sans resister: C'est proprement estre serf, et esclau.

Voila le but auquel visent ces petitiz Tyranneaux, mainteneurs de la seule Religion Catholique et Romaine, Voila quel a esté le but des Espaignolz. Hollande et Zelande, que n'ont elles souffert pour ne subir le Joug, de c'este Religion Catholique et Romaine? Quelles extremitez n'ont ils endurez? Nous qui par le benefice de leur constance et vertu, sommes paruenus, à quelque trace de liberté, et n'auons, depuis qu'y sommes entrez, encoires soustenus grand effort, reculons nous en arriere, flescherons nous, aux simples brauades de ces Catholiques Romains?"

1579.

- 184 Cort Verhael op eenighe vande feyten der generale Staten vanden Nederlanden. Te weten, op de negociatie vanden Peys, naer de ouer-vallinghe van het Casteel ende de Stadt van Namen. De onderhoudinghe van de Pacificatie van Gent. De machtighe Heyr-cracht, onlanx opgherecht door de generale Staten. Z. pl. In 8°. 32 blz.

Gematigd geschrift ter verdediging van de Staten.

- 185 Verhandelinge vande Unie, Eeuwich Verbondt ende Eendracht, ... binnen Utrecht ghesloten ende ghepubl. d. 29 Januarij. Ghedruct t' Utrecht, by my Coenraet Henricxsz., woen. in den gulden Enghel, by die Gaert-Brugghe. 16 blz.

Unie van Utrecht met de vershill approbation van Gent, het Nimmegense, het Arnhemse quartier, enz. (Jan.—July). Aldus overgenomen by Bor, II. 26—32; zonder de approbat. by Wagenaar, VII. 251—262 en elders.

- 186 Verhandelinge vande Unie, eeuwich Verbont, enz. Utr. Wed. van Coenraet Henricxsz., won. inden gulden Engel by die Gaert-Brugghe (1580). 24 blz.

Met de approbation der vershill. gewesten tot April 1580. Aldus in het Groot Placcaatb., I. 7—26, en in de fol. uitgawe (gedrukt met de oude letters van Aelb. Hen-

dricks) te Haarlem by Enschedé 1778 waar echter is bijgevoegd: 't Origineel Provisioneel Tractaat van den 6 Dec. 1578 en de Acte van Submissie van 13 Julij 1579.

- 187 Copie van eenen Brief, by den Prince van Parme ghesonden aen de generale Staten vanden landen van herwaerts ouer tot Antwerpen vergadert zijnde: Ende antwoorde daerop gedaen d. 12 Mrt. Antw., Chr. Plantyn. 8 blz.

Bij Bor, II. 47—48.

- 188 Brief ende Resolutie der Staten van de stadt van Rijssel, ende Casteleynien van voorseyt Rijssel, Douay ende Orchies: Aen ... de generale Staten ver-
saemelt in de stadt van Antwerpen (in d. 31 Mrt). Met de antwoorde van
de voors. Staten (in d. 8 April). Antw., Chr. Plantyn. 16 blz.

Bij Bor, II. 42—44.

- 189 Vermaninghe gedaen door ... d'Artsch-hertoge (Matthias) v. Oostenrijck, ...
aen de generale Staten den 11 April (*Holl. en Lat.*). Item de Pointen
ende Artijcklen den gener. Staten voorgheh. door s. voors. Hooch. Midtsg.
d' wtsprake van Heer Elbert Leonin, ... Raets-heere van Staten. 16 blz.

Bij Bor, II. 49—50.

- 190 Lettres interceptes dv Contador Alonso de Cvriel, au Prince de Parme.
Anvers, Chr. Plantin. 40 blz.

*Vooraf een brief van Phil. de Lalaing (die de brieven onderschept had) aan den Prins
van Oranje, ten geleide van het paket, ondertekend: De Mons le 19^e l'Auril 1579. De
brieven worden in het oorspronkelyk Spaansch medegedeeld, met fransche vertaling.*

- 191 Ordonantie ende rechte middelen aen allen Liefhebbers des Vaderlants, ende
aen alle vrome Soldaten die om victorie vechten. Per J. V. D. 8 blz.

*Vermaning, aan de Antwerpenaars in 't byzonder, om Maastricht uit de handen der
Spanjaarden te ontfangen. Op den titel een oranjeboom, die uit een hart ontspruit;
het hart wordt door twee zamengevouwen handen, die uit de wolken komen, vastgehouden.
Dit figuur staat in een vierkante lyst met dit omschrift: Met ghetrouwer herten, be-
mindt Oraengien, contra het spec en hannen, van Spaengien. Hetzelfde figuur
kleiner, met hetzelfde omschrift aan 't einde.*

- 192 *Hetzelfde stukje, zonder jaartal op den titel.* 8 blz.

- 193 Placcaet ende Ordonnancie, beroerende de Gonde ende Siluere Ghelde,
alsoo die voortaan Cours ende Ganck sal hebben binnen den Lande van
Hollant ende Zeelant: Mitsg. de toesicht opt wtgheuen ende ontfanghen
vande valsche ende geschroyde Munte (in d. 4 Mey). Delft, by Maritgen
Symons, woon. by die Vismarekt, ten huysse van Symon Jans.z. 8 blz.

Groot Placcaatboek, V. 961.

- 194 Pointen ende articlen by sijn Hoocheyt, ende by sijn Excel^{te}, ende by die
leden der stadt van Antwerpen gesloten, tot ghemeyn weluaren ende ruste
der seluer stadt. Ghepubl. den 12 Junij. Antw., Chr. Plantyn. 8 blz.

Bij Bor, II. 68.

- 195 De Religions-vrede: gheaccord. ende gepubl. binnen Antwerpen, den 12 Junij. Antw., Chr. Plantyn. 12 blz.

Bij Bor, II. 69—70.

- 196 Justificatie voor den goeden borgeren der stadt van Tshertogenbossche. Tshertog. ter ordinantie ende met aduijs vanden drie leden ende Cappit. derz. Stadt, by my Jan Scheffer. 16 blz.

Vermeld bij Bor, II. 69.

- 197 Lettre d'un gentilhomme, vray patriot, a Messieurs les Estatz Generaulx assemblez en la Ville d'Anuers (*in fine*: De Bruxchelles ce 2 Juillet). 14 blz.

Vermaning aan de Heeren Staten om zich niet met Oranje in te laten, qui nous a asses long temps pipé, en die de voorname oorzaak is der onlusten in Nederland.

- 198 *Hetzelfde stukje; andere druk met verschil in de uitvoering, o. a. met een fleuron op den titel, die op de vorige niet gevonden wordt.* 14 blz.

- 199 Response a vn libelle fameux nagverez publié contre Mons. le Prince d'Oranges, et intitulé *Lettres d'un gentilhomme vray patriot* etc. Faicte par Philippe de Marnix, Seigneur du Mont S^e Aldegonde, Conseillier d'Estat, a Messieurs les Estats generaulx du pays-bas. Avec ledit libelle, icy joint à la fin. Anvers, Giles vanden Rade. 44 blz.

Pag. 1—25 Response; p. 25—31 Copie extraicte des informations autenticques prises par le Chapitre de Liege, sur l'ancienneté et noblesse de la maison de Marnix; p. 33—43 (p. 35—43 zyn gemerkt 27—35): Lettre d'un gentilh. etc. (in curciefletters).

- 200 *Hetzelfde stuk, zonder het bygevoegde schotschrift.* 82 blz.

- 201 Articlen vande Nederlansche Pacificatie, byden Keijs. Commissarissen gheconciip. ende gheraempt te Cuelen, ende beyden den partijen den 18ten July gecommunic. Vuyt den Latijn ... ouergheset. (*Zonder titel*). 8 blz.

Verskillende vertalingen, by Bor, II. 60—62; Acten van den Vrede-handel. 1580. 4°. bl. 148—55. In 't kort by Wagenaar, VII. 282. Vergelyk N°. 205, 215.

- 202 Remonstrance en forme de complaincte et doleance a Mess. les deputez des Estats generaux, et des prouinces vnies, par les habitans et commune d'Anuers, avecq aduis pour remedier au desordre du pays. Ensemble vne requeste pres. à M. le Prince d'Oranges, ... tendante a ce que le contenu de ladicte remonstr. soit promptement mis en effect et execution. Oultre ce vn aduertissement au Lecteur. *Zond. plaats van uitg.* (Antw., G. van den Rade?) 24 blz.

Onder 't request aan den prins lezen wy 't volgende: Ceste requeste a esté appostillée ainsi qu'il s'ensuit. «Combien son Excellence s'assure que Mess. de l'Vnion feront tout debuoir pour mettre bon ordre à toutes choses, est toutesfois d'aduis que les remonstrans enuoient le present escrit ou copie ausdits sieurs pour s'en seruir. Actum en Anuers le xxve de Juillet 1579.»

- 203 Lettres de Mons. le Prince d'Orange enuoyées aux Prouinces et villes des pais bas demeurees en l'Vnion generale, sur le Traicté passé entre le Prince de Parme, et les Prouinces desunies. Avecq la copie dudit Traitté. *De druk is dezelfde als van het vor. stuk.* 80 blz.

Gepagineerd van bl. 1—12, 25—32. Zoo als 't hier is, is het te vinden by Bor, II.

95—98 en 98—101 met dagteekening van 1 Aug. Of dus bladz. 13—24 ontbreken, dan of de paginering verkeerd is, is my niet bekend.

- 204 Placcaet ende Ordonnantie ... des Coninx (van den Prins van Oranje) Beroerende den hondertsten penninck, van de huysen, landen, ende andere onroerende goederen, ende renten daer op staende, soo wel binnen den steden als ten platten lande van Hollandt ... van den 11 Aug. Delft, Alb. Henricxsz. 4 blz.

Niet in 't Gr. Placcaatboek opgenomen.

- 205 Brieuen der Keurvorsten, die te Cuelen versamelt zijn, om den Peys vande Nederlanden te maken. By de welke ... zijn gheuoeght de brieuen van den Hert. de Terra-noua. Met de Artijelen van Peyse, ouerghesonden op den naem ende tijtel van de voors. Keurvorsten. Mitsg. d'Antwoorde vande Staten tot de voors. Keurvorsten, ende tot den Hert. v. Terra-noua; Daerenb. oock d'Antw. der Staten ... aen de Keys. Maest. in 1578, d. 20 July. Antw., Chr. Plantyn. 44 blz.

Brieuën der Keurv. 5 Aug. (Bor, II. 101—2; Acten v. d. Vredeh. 210—13). — Brief v. Terra-Nova, 5 Aug. (vermeld by Bor, II. 102). — Artyck. van den Peys met de Art. aang. de Religie (d. 18 July, Bor, II. 60—62; Acten 148—57. Verg. N°. 201). — Brieuen der Staten aen de Keurvorsten d. 10 Sept. (Bor, II. 115—18; Acten, 240—51). — Antw. der Staten op de br. v. Terra-Nova, d. 10 Sept. (Acten 258—60). — Antw. der St. aen den ghedep. van de Keys. Maj. d. 20 July (Bor, II. 118—20; Acten 251—58).

- 206 Sommiere Verclaringhe van de zwaricheden die den Ingheset. van dese Nederl. te verwachten soude hebben soo verre het concept van de Artik. ende Condit. van de Pacificatie tot Coelen wtghegheuen ghevolcht ende aenghenomen wordde: Ende verbodt by de Magistraet van Utrecht ghedaen vande selue Artik. niet te moeghen wtdeylen enz. (in d. 24 Aug.). Utrecht, Coenr. Henricksz. 8 blz.

- 207 Clare vertoninge ende bericht der Articulen ende Conditien nv onlanx tot Cuelen in de Vrede-handel by den Churfursten, Fursten ende andere Keys. Mai. Ghesanten gheproponeert. Z. pl. (Utrecht, Coenr. Henricksz). 44 blz.

Wederlegging van de bewuste Artikelen. Vermeld by Bor, II. 121.

- 208 Een goede Waerschouwinghe voor den Borgheren, ende besonder dien vanden Leden van Antwerpen, dat sy hen niet en souden laten verlocken met het soet aenghenen vande bedriecl. Art. van peyse, onlanx ghecomen van Cuelen. Z. pl. 40 blz.

Vermeld by Bor, II. 121.

- 209 Placcaet des Coninx, op t' verhooghen ende verleegehen vande goude ende siluere Munte loop hebbende in de Landen van herwaertsouere, en dat by Forme van tollerantie ende prouisie, ter tijt ende wylen toe andersins sal worden gheordineert (in d. 23 Nov.). Antw., Guill. van Parijs. 8 blz.

- 210 Hetzelfde Placcaet, andere uitgave, end. naam v. drukker. Op den titel het kon. wapen tusschen twee fleurons. 8 blz.

- 211 Een nieuw Ordonnancie ende Placcaet des Conincx, op t' feyt van der Munte loop hebbende inde landen van herwaertsouwer enz. (in d. 19 Dec.). Antw., Guill. van Parijs. 13 blz.

Placcaatboek van Vriesland, IV. 97.

- 212 Justificatie des Magistraets tot Leyden in Hollant. Teggens de Calumnien, ter saecken vande differenten, tussehen henluyden ende eenighe vande Ghemeente aldaer, by den selven, den Magistraet wat min dan Christelicken nageseyt. ... Int Jaer 1597. In kl. 8°. 160 ongepp. blz.

Vooraan een bericht aenden goethertighen Leser; daarop volgt de Prologe; vervolgens de Justificatie met de bewijzen of bijlagen. De schryver van dit belangrijke stuk is de beroemde Dirk Volkertsz. Coornhert, in wiens werken (Amst. by Colom. 1630. fol. II, f. 189—204) het is overgenomen. Zie voorts over de kerkelyke geschillen, die tot die Justificatie aanleiding gaven: Brandt's Historie der Reformatie, I. bl. 649 vv. die er uitvoerig over handelt; ook Bor, II. 144—45. Vergelyk N°. 246, 263.

1580.

- 213 Acta Pacificationis quae coram Sac. Caesar. Maiest. commissariis inter Seren. Regis Hispaniarum et Princ. Mathiae Archiducis Austriae, Gubernatoris etc. Ordinumque Belgii legatos, Coloniae habita sunt: fidel. ex Protocolo legat. Ordinum descripta, etc. Antw., Chr. Plantinus. 1580. 8°. min. 852 blz.

Met Privilegie van 8 febr. Achteraan eene Waarschuwing aan den lezer, dat in de Acta enkele stukken niet zyn opgenomen, omdat daarvan door de Spaansche gezanten aan die van de Staten geen mededeeling was gedaan. — In een byvoegsel (bl. 345—51) worden een paar later aangebrachte brieven medegedeeld, van de Spaansche gezanten aan de Regering van Antwerpen (in d. 5 Aug. 1579) en het antwoord (in d. 8 Septemb.).

- 214 Acta Pacificationis cet. necessariisque annotationibus illustrata. Lugduni (Batav.), apud Andr. Schutenum. 1580. 4°. (XVI) en 312 blz.

Met Privilegie van 20 Jan. Deze uitgave is wel voor de helft vermeerderd door de uitvoerige tusschengevoegde aantekeningen. De Voorrede of Opdracht aan den Aartshertog en de Algem. Staten is gedagteekend: Coloniae VI Dec. 1579.

- 215 Acten vanden Vredehandel gheschiet te Colen, inde teghenwoordicheyt vande Commiss. der Keys. Mai. enz. Verciert met nootelycke ende zeer vruchtbare annotatien ende verclaringhen Ghetrouw. beschr. wt den Protocol der ghesanten vande Staten, ende overgeset in de nederd. sprake. Leyden, Ch. Silvius. 1580. 4°. 890 blz.

Vertaling van N°. 214. Met Privilegie van 11 Aug en met byvoeging der Waarschuwing (Tot den Lezer) uit de Antwerpsche uitgave.

- 216 Remonstrance faite a Mess. les deputez des Etats Generaulx le 9me de Janu. par Mons. le Prince d'Oranges. Anvers, Giles van den Rade, à l'anneau d'or sur le Vlemincx-velt. 14 blz.

- 217 Vertooch, ghedaen aen m. HH. de ghedeputeerde van de Staten generael den 9 Jan., by M. H. den Prince van Orangien. Antw., G. v. d. Rade. 12 blz.

Hollandsche uitgave der Remonstrance. Bij Bor, II. 153—56.

- 218 Vertooch enz. Ghedr. na die copie die tot Antw. by G. v. d. Rade ghedruckt is. (*letterl. nadruk van 217*). 12 blz.
- 219 Ordonnantie opt stuck vande Justicie, Binnen den Steden ende ten platten lande van Hollandt (*in d. 1 April*). Leyden, by Will. Silvius, drucker der Staten slants van Hollandt. 14 blz.
- 220 Ordonnantie op tstück vande Justicie enz. Leyd., Will. Silvius, drucker des Conincks enz. (*Andere druk van de voorg. Ordonnantie*). 14 blz.
- 221 Ordonnantie van de Polityen, binnen Hollandt (*in d. 1 April*). Leyden, Will. Silvius. 20 blz.
- 222 Ordonnantie van de Polityen enz. Delft, Aelb. Hendricxz. 1583. (*Herdruk van de voorg. Ordonn.*) 22 blz.
- Beide Ordonnantien in 't Gr. Placcaatboek, de eerste II. 695; de tweede I. 330.*
- 223 Een nieuw Placcaet des Coninx, op t' feyt van der Munte loop hebbende inde landen van herwaertsouer enz. (*in d. 22 July*). (*Verlenging der Ordinantie van 19 Dec. 1579*). Antw., Guill. van Parys. 4 blz.
- 224 't Boecxken van de dry Pausen, met een waracht. verklaringe van de menichfuld. loose practijcken, zoo van d' Inquisitie, als van het onderhouden der Placcaten ende anderssins, by den Cardinael Granvelle met synen adherenten gheinventeert, enz. Buyten Roomen. In kl. 8°. (*Met houtsede op den titel*). 32 blz.
- 225 't Boecxken van De drye Pausen, Met een waeracht. verclaringhe, enz. Ghedruckt buyten Roomen enz. In kl. 8°. (*Met fleuron op den titel*). 32 blz.
- Nadruk of herdruk van 't vorige.*

1581.

- 226 Apologie ou defense de tres ill. Prince Guillaume prince d'Orange: Conte de Nassau ... etc. contre le Ban et Edict publié par le Roi d'Espagne Presentee a Mess. les Estats Generaux des Pais bas. Ensemble ledict Ban ou Proscription. (Leide) Charles Sylvius. (XII) en 164 blz.
- (Pag. III—VIII): Lettre du Pr. d'Or. envoyée aux rois et autres potentats de la Chrestienté, d. 4 Febr. — (Pag. IX—X): Remonstr. du Pr. d'Or. à Mess. les Estats Gener., d. 13 Dec. — (Pag. XI): la Responce des Estats Gener., d. 17 Dec. — Pag. 1—142: Apologie. — Pag. 143—44: Lettre escr. par le Roi du Pr. d'Or., d. 1 Aoust. 1568. — Pag. 145—160: Ban contre le Pr. d'Or., d. 15 Mars 1580. — Pag. 161: Public. de ce Ban par le Pr. de Parme, d. 15 Juing 1580. — Pag. 162—64: Lettre du Pr. d'Or. aux Est. Gener., d. 25 Janv. 1581.
- Voor den schryver deser Apologie houdt men 's Prinsen Franschen hofprediker Pierre de Villers (Wagenaar, VII. 348; Brandt, e. a.). Den inhoud geven Bor en v. Meteren omstandig (II. 242—51); Wagenaar korter (VII. 348—54). Het antwoord der Staten (*in d. 17 Dec.*) by Bor, II, 251; de brief van des Prins aan de Algem. Staten, *in d. 25 Jan. is gericht tegen den valschen brief op syn naam uitgeg. door Parma, als aan Anjou geschreven, en medeged. door Bor, II. 239—41.**
- 227 Apologie ofte Verantwoordinghe des Doerl. Vorsts ende Heeren Wilhelms ... Prince van Orangien enz. Teghen den Ban ofte Edict by forme

van Proscriptie ghepubl. by den Coningh van Spaegnen Ghepresent.
aen M. H. de Gener. Staeten. Leyden, Ch. Silvius. 136 blz.

*Deze Hollandsche uitgave bevat hetzelfde als de Fransche en nog bovendien achter de
Publicatie van den Ban door den prins van Parma een Brief (van 9 regels) aen den
Bailliu ende Schepenen van Berch-ambacht tot publ. van den ban, in d. 25 Aug.*

228 Apologie ofte Verantwoordinghe enz. Leyden, Ch. Silvius. 130 blz.

*Andere druk dan de voorgaande, doch hetzelfde bevattende. De Brief van den Prins
aan de gener. Staten, in d. 25 Jan., die daar op bl. 117—18 tusschengevoegd is, wordt
hier op bl. 129—30 gevonden. Achteraan op een afzond. blad het wapen van Nassau.*

229 Apologie ofte Verantwoordinghe enz. Leyden, Jan Paedts Jacobsz. 1607.
120 blz.

Herdruk van de laatstvoorg. uitgave.

230 Apologie van Pr. Willem I. (uitgeg. door Gerard van Hasselt, met aantee-
keningen). Arnh. Jac. Nyhoff. 1789. 8°. 314 blz.

*De aantekeningen maken dit tot de beste uitgave; de brief van den Prins van den 25
Jan. 1581, die aan de oude drukken is toegevoegd, wordt hierin echter niet gevonden.*

231 Apologie enz. Dezelfde uitgave, met eene opdragt van 4 blz. aan Prins
Willem V. Exempl. op Schryfpapier. 318 blz.

232 Apologia illustr. Princ. Willelmi Princ. Auracae etc. ... ad proscript. ab
Hispan. rege in eum promulgatam, cui adj. est responsio ad quasd. literas
eidem Princ. falso a Parmensi adscriptas. (Leid.), Car. Sylvius. 1581. In 8°. (XVI en) 142 blz.

*Hierin geheel hetzelfde als in het Fransche origineel. Voorin deze aanteeck.: "Autor
hujus libelli habetur Hubertus Languet. Vide de la Mare in Vila Langueti, p. 67,
68." Waarschynlyk wordt d. t. pl. de Verantwoording van 1568 vermeld. (Zie N°. 83).
In den "Catal. de G. J. de Servais (Mal. 1808)" wordt ook de Engelsche uit-
gaaf (Delft, z. naam v. dr.) opgegeven.*

233 Placcaet ghemaect opte Quijtscheldinghe ende moderatie vanden pachten,
renten, commeren ende lasten vande goeden ende gronden van eruen daer
aff men egheen profijt... en heeft kunnen ghehebben (in d. 23 Dec. 1580),
met een Acte van regulatie, in d. 16 Febr. 1581. Antw., Ant. Tielens, inden
Gulden Struys. 8 blz.

234 Waerachtich verhael vanden oproerigen beleyde, dwelck Br. Anthonis
Ruyskensvelt Predikere met zijnen aenhanck hebben aengericht binnen der
Sadt (sic) van Bruessel: Ende tgene des daer vuyt gevolgt is..... Hierby
ghevoeght dacten ende documenten dienende tot verificatie ende bewys
vanden inhoudt van desen. Brussel, Jan van Brecht. 54 blz.

*Het zoogenoemde Verhael bestaat uit de publicatie tegen Ruyskensvelt en zyn aanhang
(in d. 5 Mei). Onder de Documenten: de Public. der Weelh. v. Brussel tegen de
Roomsche godsdienst, in d. 1 Mei (Bor. II. 260). Vergel. Bor. II. 258 vlg. — In den
Catal. van de Servais wordt het als zeer zeldzaam opgegeven.*

235 Ordinantie ghemaect ende ghesloten by den HH. Borchmeesteren enz.
der Stadt van Bruesselse, op de gemeyne ende vrye Schole binnen der
seluer Stadt opghericht in forme van Collegie (in d. 13 Juny). Bruess.,
Jan van Brecht. 20 blz.

- 236 Placcaert vande Staten generael vande ghevnierde Nederlanden: by den welcken men verclaert den Coninck van Spaegnen vervallen vande Ouerheyte ende Heerschappije van dese voors. Nederlanden *enz.* (in d. 26 July). Leyden, Ch. Silvius. 22 blz.

Oorspronkelyke, hoogst zeldzame uitgave. Het Placcaat vindt men in 't Gr. Placcaatb., I. 26; by Bor. II. 276—280.

- 237 Placcaert vande Staten Generael, *enz.* Nae de Coppe tot Leyden, by Ch. Silvius. 16 blz.

Nadruk met de Hollandsche leeuw in den tuin, op den titel. Hiervan hebben de meeste aan het slot het foutieve jaartal 1590 (MDLXXX) voor 1581 (MDLXXXI); andere exempl. hebben het goede jaartal; by enkele is de laatste X uitgeschrapt en er een I achter gedrukt (niet geschreven). Men vindt deze uitgave ook in den Byecorff van 1608.

IV. 1581 (26 Julij) — 1609 (9 April).

Van de Afwering van Philips III (II) door de Noordelijke Nederlanden, tot hunne erkenning door Spanje als eene Vrije Republiek.

I. 1581 (26 Julij) — 1602 (20 Maart).

TOT DE OPRICHTING DER OOST-INDISCHE COMPAGNIE.

1581.

- 238 Placcaet vande Staten generael ... by den welcken men gebiedt de goeden van de personen hen onthoudende bij den vyanden oft ... in neutrale plaetsen, op te teekenen, ende in arreste te houdene (in d. 26 July). Leyden, Ch. Silvius. 8 blz.

Groot Placcaatboek, II. 32.

- 239 Broederlijke waerschouwinghe: aen allen Christen Broeders, die van Godt veroordent sijn, tot de verkiesinghe der Ouericheyt ende Magistraten, inde Steden der ghevn. Prouincien, daer het H. Euangelium vercondicht, ende de ghereform. Religie gheexerceert wort. T' Hantw., Ghedruckt ... den 6 Aug. 24 blz.

Vermeld bij Bor, II. 293.

- 240 Cort Verhael vande Victorie die den Heere heeft ghelieft den volcke van mijn Heeren den Staten te verleenen, ouer de Stadt van Eyndhoven, nu den 7 Sept. lestl. Midtsg. het innemen vander stadt ende sterckte van S. Gileyn in Henegouwe, oock gheschiet d. 7 Sept. Hantw., Anth. Tilens. Met houten. op den titel. 8 blz.

Deze gebeurtenissen sijn slechts ter loops vermeld door Bor (II, 286, 287) en anderen.

- 241 Placcart du Roy ... Cont. deffanse de eschiller ou recepuoir les pieces d'or et d'argent ayans eu cours es pays de pardeça à plus hault pris qu'il n'est contenu en iceluy (in d. 20 Sept). Mons en Haynault, R. Velpius. 14 blz.

- 242 Ordinantie ende Placcaet ... des Conincx opt t'stuck der Munten, ghedaen desen 6 Oct. Tshertoghen Bossehe, by my Jan Schoeffer. Int Missael. 8 blz.

- 243 Permissie ende Tolerantie, op den loop ende ganck vande Gouden ende Zilueren Penninghen: Ghestat. binnen Brugghe ... den 24 Oct. Ghendt, Cornelis de Rekenare, won. te Putte inde witte Duyue: Met Jan van Steene, woen. op S. Pharahilden plaetse. 8 blz.
- 244 Remonstrantie, ghedaen by zijne Excellentie, binnen Antwerpen, Desen eersten dach van December: Aen mijn Heeren de Staten. In kl. 8°. 8 blz.
- Bij Bor, II. 239.*

1582.

- 245 La ioyeuse et magnifique Entrée de Mons. Francoys de France, ... duc de Brabant, d'Anjou, Alençon, Berri, etc. en sa ville d'Anvers (le 19e févr.). Anvers, Christ. Plantin. 60 blz.

Uitvoerig verhaal, hetwelk men by Bor in 't kort vindt weergegeven. Het Privilegie des drukkers is van den 17 April. Het is mede in fol. uitgegeven met afbeeldingen.

- 246 Remonstrance, of vertoogh, by die van Leyden den ... Staten Slandts van Hollandt, in Febr. 1582 hare mede-Lidmaten ghedaen, nopende 't verhandelde der Predicanten, in den laetst-voorleden Somer tot Middelborgh in het Nationael Synodus (so zy 't noemen) vergadert gheweest zijnde, met den gevolge van dien. Ghedruckt na de Copie, in het Jaer 1597. 16 blz.

Dit stuk is geteekend door J. van Hout (den bekenden Secretaris van Leyden). Het is opgenomen in de Autenth. Stukken by Bor, II. 115 en in de Werken van Coornhert (Amst. by Colom. 1630) II. f. 184—88. Misschien had deze er deel aan. Hy was althans de steller van de Justificatie des Magistraets tot Leyden van 1579. (Zie N°. 212). Vergel. ook N°. 263 en Brandt, Historie der Reformatie, I. bl. 678 vv., die het voor een groot deel heeft overgenomen en by wien wy vermeld vinden, dat er in 1582 slechts weinigen door bevel der Magistraet gedrukt werden. Doch daarna wierdt het, moogelijk niet buiten haer' kennis, naer een van die afdruksels geprent, en gemeen gemaakt." Dit doelt waarschijnlijk op deze uitgave.

- 247 Een Dialogue oft Tsamensprekinghe tusschen de goetwill. Ghemeynte ende ... die Hertoghe van Anjou etc. onse gheduchtighe Heere. Antw., Nicolaes Mollijns, op de Lombaerde veste int Root Huys. 8 blz.

De goetwillighe Ghemeynte stelt den hertog v. A. voor om te samen in 't kort over te loopen den staet van dese onse Nederlanden ende tsommair der dinghen dier gheschiedt syn van het beghin deser troublen tot noch toe, en de hertog laat haar tot den einde toe geduldig uitpraten en betuigt haar ten slotte zyne welwillendheid.

- 248 Cort verhael van t' moordadich feyt geperpetreert in den persoeone van den ... Prince van Oraengien enz. by Jan Jauregui Spaengnaert (den 18 Maart). Achteraan de Brieuen ende Stucken die over J. J. beuonden zijn; de Depositionen ende Confessien van Antonio de Venero Boeckhouder ende Heer Anthennis Timmerman etc.; de brieuen van Gaspar de Añastro met die van den Prince van Parme. Antwerpen, Christ. Plantyn. 16 en 44 blz.

Achter het Verhael: het Privilegie van den drukker in d. 3 Sept. De stukken, waarvan de Spaansche in 't oorspr. en Hollandsch gedrukt syn, syn gedeeltelyk by Bor (II. 314; Autenth. Stukken, II. 99—101) overgenomen, doch van de Spaansche eene andere vertaling. De Confessien vindt men aldaar echter niet.

- 249 Bref recueil de l'assassinat, commis en la personne du Prince d'Orange etc., par Iean Iauregui Espagnol. Anvers, Christ. Plantin. 66 blz.
De inhoud is dezelfde als van het hollandsche verhaal. Het Privilegie aan de keerszijde van den titel.
- 250 Discours oft Verhael ghemaect op de quetsure van mijn Heere de Prince van Oraïngen. Ghedruct A°. 1582. 24 blz.
Dit stukje schijnt oorspronkelyk in het Fransch geschreven en gedrukt te zyn. (Zie den Catal. de G. J. de Servais, N°. 3521). Althands by Bor (Authent. St., II. 119—27) vindt men hetzelfde in andere bewoordingen, blykbaar eene andere vertaling.
- 251 Michaelis Baii Theol. Profess. Univers. Lovan de Iuramento Antwerpiae in domo ciuica concepto et comprob. 12 Apr., quod jussu Ducis Alenzonij a ciuibus exigitur. Epistola ad dom. Doct. Petrum Castillo. Lovan. P. Zangrius Tiletanus (excud. Joa. Masius). In 8°. 14 blz.
Vooraan in 't holl. en latyn de verba juramenti. Dit stukje komt ook voor in den Catal. de Servais, N°. 3523.
- 252 Copie van het Placcaet van d'Inquisitie ghemaect ende ghepubliceert by den nieuwen Bisschop van Luyck (den 20 April). Midtsg. een Christel. Waerschouw. aende Inwoonders des Landts van Luyck enz. Hantw., Jasper Troyens, woonende op de Catte Veste inden Tennen Pot. 8 blz.
- 253 *Hetzelfde.* Amstelredam. By Cornelis Claeszoon, woon. opt Water by de Oude brugge, int Schrijfboek. 8 blz.
Vermeld by Bor, II. 338.
- 254 Placcaet van den Hertoghe (van Anjou). Daer mede verboden wordt, eenich toevoer den vyanden ... te doen, oft wt de steden ende plaetsen by hen gheoccup. eenighe goeden ... herwartsouer te brenghen enz. (in d. 4 Mei). Antw., Chr. Plantyn. 8 blz.
Gr. Placcaatb., II. 43 (slechts vermeld by Bor, II. 338).
- 255 Placcaat daermee verboden wordt, enz. (*Hetzelfde Placcaat voor Holland, gegeven door den Prins van Oranje in d. 22 Mei*). Delft, Aelbert Hendricz. 8 blz.
- 256 Sommaire declaration des iustes causes et raisons qui ont meu et meuuent le ... Prince Dom Anthoyne Roy de Portugal etc. de faire, et de continuer la guerre, tant par mer que par terre, au Roy de Castille etc. (in d. 15 May). [Anvers, Plantin]. 10 blz.
Blz. 5 leest men: "Et puis apres seroit à main armée (soubz la conduite du Duc d'Alue personne odieuse à tout le monde et vray instrument de tyrannie) entré en nosdicts Royaumes," etc.
- 257 Lettres interceptes du Cardinal de Granvelle et autres. Anvers, Chr. Plantin. 58 blz.
Met Privilegie v. 26 Juny. Dit bundeltje bevat zeer belangrijke stukken, meerendeels van April 1582; de Spaansche met een Fransche vertaling. Ze zyn overgenomen door Bor (Authent. St., 101—114; verg. Hist., II. 338).
- 258 Ordonnantie ende Instructie vanden Hooghen Raedt van Appel in Hollandt.

Opghericht inden Jare 1582 (d: 31 Meye). [*Met de Ampliatie in d. 12 July*].
Leyden, Charles Silvius. 90 blz.

Groot Placcaatb., II. 790, 833.

- 259 Wreede Turcksche wonderlijcke verhalinghe van dit leste verraet, voorghen.
teghen Ducks Dangu (*sic*) ... ende teghen den Eed. Prince van Orangien,
binnen Brugghe desen 24 Julij..... Oock ware tijdinghe van de sterckte
van ons Legher, ende de hulpe die tot onser assistentie compt. Ghedr.
by Jan Moyt Jacobszoon van Leyden. 8 blz.

Zie: Bor, II. 331 vlgg.

- 260 Een Warachtighe geschiedenisse die binnen ... Brugghe ... ghebeurt is, deur-
dien dat Coninck Philips wederomme ... moorders ghehuert heeft, om den
Hert. van ... Anjou ende den Prince van Orangie het leuen te benemen, *enz.*
Delft, Cornelis Jansz., woon. in de vette Hinne, aen de Visch-merct. 8 blz.

Met de sententies. Zie Bor, als boven.

- 261 L'entree magnifique de Mons. Francoys. duc d'Anjou, ... Faicte en
sa ville de Gand le 20^e d'Aoust. Gand, Cornille de Rekenare dem. au Pigeon
blanc pres le Belfort, avec Jeh. v. d. Steene. 20 blz.

In 't kort verhaald door Bor, II. 333.

- 262 Placcaet van ... den Hertoghe, aeng. den goeden toebehoor. sijn vyanden,
oft die houdende sijn hen partye, ende van de absenten, resid. buyten dese
sijnen landen, *enz.* (*in d. 10 Sept.*). Antw., Chr. Plantyn. 14 blz.

Vermeld by Bor, II. 338.

- 263 Antwoorde der Dienaren des Woorts ende Ouderlinghen der Kercken van
Hollandt onlancks vergadert gheweest sijnde tot Haerlem: Aen ... de Staten
dess. Lants: Op de Remonstrantie by de Overicheydt van Leyden ... ghedaen
aeng. t verhand. ... in het Synodus tot Middelburch *enz.* Ghedr. by Meinardus
van Dreunen (te ? in 1654?) nae de Cope tot Delft by Aelb. Hendricx.
1582. 43 blz.

*Met een inleidende voorreds (3 blz.). Van dit stuk maken Brandt (I. 681), Bor (II.
338) en anderen melding. Vergel. N°. 246.*

1583.

- 264 Corte verclaringe, ghedaen by Borgemeesteren, Schepenen ende Raedt der
stadt van Antwerpen, nop. den aenslach teghen de selue stadt aengericht
den 17 Jan. Midtsg. de brieuen van Credentie ende Instructie by s. H.
gesonden aende voorsz. stadt, ende sekere Missie aen m. Heere van den
Tempel. Antw., Chr. Plantyn. 22 blz.

- 265 *Hetzelfde stukje.* Delft, Aelbert Hendricx. aent Merct-veldt, na de Cope
van Antwerpen. 20 blz.

- 266 *Hetzelfde stukje.* Antwerpen, Heynrick Heynrickzen. In die Lelye Bloeme
(*Slechte copy*). 16 blz.

Hoofdsakelijk by Bor 346; de brieuen van credentie enz.: 344, 45.

- 267 Responce d'un bon patriot et bourgeois de la ville de Gand au libelle

fameux intit.: *Anis d'un Bourgeois de la ville de Gand qui se ressent amèrement des calamitez de sa ville* S. l. (Anvers, G. van den Rade?) 22 blz.

Verdediging van Oranje en zyn zaak tegen Spaanschgezinde lasteraars.

- 268 Nieuwe Waerschouwinge aen alle goede Ingesetenen vanden Nederlanden, die tot beschermenisse van de vrijheydt van hunne Religie enz. tsamen verbonden ende vereenicht zyn. Ghedr. den 28 Mey. 16 blz.

Dit stukje is oorspronkelyk in het fransch geschreven (Catal. de Servais, N°. 3536) - van eenighe (wt het Hof) Liefhebbers der Franchoyzen," zoo als het tegenschrift zegt. Het wordt door Bor vermeld (II. 393). De schryver geeft o. a. den raad om het voorstel van Anjou (om ons land aan Frankryk te laten vervallen als Prins Willem sonder wettigs nakomel. overleed) maar aan te nemen.

- 269 Een Christelijke waerachtighe Waerschouwinghe ende wederlegghinghe aller, die segghen, dat de Christenen moghen verbondt maken metten onghelooighen in krijghshandel, om deur hun macht beschermt te worden. Ende voornam. teghen een boeczken, gheintit. *Waerschouwinghe aen alle goede Inghesetenen*, enz. S. l. 24 blz.

Wederlegging van het vorige stukje (ofschoon hier 't woord Nieuwe is weggelaten), uitvoerig beschreven door Bor, II. 393 vv.

- 270 Ernstige Vermaninghe van den standt ende gheleghentheyte der Christenheyt, ende vande middelen haerder behoudenisse ende weluaren. Aen ... alle .. Staten van Christenryck. Door eenen duytschen Edelman, liefhebber des vaderlands. Z. pl. (Antw. G. van den Rade?) 28 blz.

Uit het Latyn vertaald. De schryver is de beroemde Filips van Marnix, heer van St. Aldegonde. Gelyk met deze hollandsche, verscheen er ook een fransche uitgave. (Zie: Bor, II. 396, die den hoofdinhoud mededeelt; Catal. de Servais, N°. 3537).

1584.

- 271 Sendbrief vanden ghedeputeerden der Staten slandts ende hertoochd. van Brabant, Aen Schepenen Deken en der stede van Ghendt (in d. 14 Mrt., betr. den voorgenomen vredehandel met de Malcontenten). Antw., G. van den Rade. 8 blz.

By Bor, II. 415—16,

- 272 Copey des Sendtbriefs van m. H. Borghem. ende Schepenen der stad Antwerpen aen den Hooch bailliu, Voorschepenen, Schepenen enz. der Stadt van Gendt Nopende de verhandelinghe van Peyse by hen met de Malcontenten voorghenomen (in d. 14 Mrt.). Antw., Chr. Plantyn. 14 blz.

By Bor, II. 416—19.

- 273 Zendt-brief, by de Heeren, Borgherm. enz. der Stadt Antwerpen enz. Gecollationeert met de Copie des Jaers 1584 aen my Notaris geexhib. In den Haghe den 2 Febr. A^o. 1633. (get.) J. B. van Loo. 10 blz.

De tekst is bijna geheel overeenkomstig met N°. 272; de inhoud is er aan den kant bijgevoegd.

- 274 Placcaet ende Ordonnantie vande generale Staten der gheun. Nederl. Prouint. op den opheue vande generale middelen. Ghegh. den 1 Martij. Delf, Aelb. Hendricxsz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 1609.

- 275 Sentbrienen van die van Gendt, aende Staten van Brabant, ende den Steden Bruesselse ende Antwerpen. Nop. de onderhandelinghe by henlieden beghonst metten vyant: Mitsg. Antwoorde op de selue, soo vanden Staten generale, als vanden Staten van Brabant, ende de steden van Bruessel ende Antwerpen. (*Uitgegeven door de Staten van Brabant blykens voorafgaand besluit in d. 24 Mrt.*), Antw., Chr. Plantyn. 26 blz.
Deze stukken syn alle overgenomen by Bor, II. 410—15, uitgenomen een Sendtbrief van die van Brussel aen de Staten van Brabant. nop. de brienen by hen ontf. van die van Gendt (in d. 20 Mrt.). — In dezen bundel vindt men niet de bovenstaande Zendbrienen (271, 272).
- 276 Discours du meurdre commis en la personne du tresillustre prince d'Orange. S. l. (Anvers, Plantin? ou van den Rade?) 30 blz.
- 277 Cort verhael vande Moort, ghedaen aen den persooone vanden seer Doorlucht. Prince van Orangien. (*Van dezelfde pers als 276.*) 32 blz.
Met de sententie van Balth. Gerarda. Bor heeft het meeste uit dit verhaal geput. De meeste lateren (soo als Wagenaar) hebben voornamelyk Bor gevolgd. De inhoud is dezelfde als van de fransche uitgave.
- 278 Remonstrantie bij forme van Discours, aen allen ende eenen yeghelijcken Landen Inhoud. t' Epitaphium op de Doot des Heern Wilhelms, Prince van Oraigien enz. Delf, Aelbert Hendricxz. 28 blz.
Zie hierover Bor; II. 522. De schryver teekent zich J. K. en heeft zijn werkje begonnen binnen Campen ende tot Delft voleyndet desen 10 Aug.
- 279 Placcaet ende Ordonnantie vande Generale Staten, daer by allen toevoer van leeftochten ende coopmanschappen naer de steden ende landen vanden vyandt wordt verboden, ende metten seluen eenighe correspondentie te houden (in d. Delft den 27 July). Delf, Aelbert Hendricxz. 10 blz.
- 280 Placcaet ende Ordonnantie enz. (als 't voorg.) Antw., Chr. Plantyn. 8 blz.
Beide uitgaven schynen authentiek te syn. Overgen. in 't Gr. Placcaath., I. 1076; vermeld by Bor, II. 522.
- 281 Vertooch aen m. H. de Staten Generael, op de wederoprichtinghe ende behoudeniisse van den Staet vande Nederlanden. Door eenen Edelman wt Vlaenderen. Z. pl. (Delft, Aelb. Hendricksz). 28 blz.
Zie hierover Bor, II. 522.
- 282 Verhael vande rechte middelen, om soo wel den standt vande ghemeyne saecke, als de Religie, in den Nederlanden te moghen behouden. 72 blz.
Van dezelfde pers als het Cort Verhael van den moort enz. (Nº. 277). Zie over dit stuk Bor, II. 522.
- 283 Discours d'un gentil-homme amateur de la patrie et du repos publicq, sur le fait de la Paix et de la guerre en ces pays-bas. Escrit à un sien amy par maniere d'aduis. S. l. (Antw., G. van den Rade). 16 blz.
Goed geschreven stukje, misschien van de hand van Marnix. Bor maakt van de vertaling (het volgend N°) slechts even melding (II. 522).
- 284 Een goetd Advijs, opt stuck vande Vrede ende Oorloghe in dese Nederlanden: By een Edelman ende oprecht Liefhebber syns Vaderlands ende

der ghemeyner Ruste, aen eenen synen goeden Vriendt, by forme van Missive overgheschreven. Na de Copie. Z. pl. 14 blz.

Vertaling van het voorg. Onderaan: Gheschreven wt. N. den 20sten Septembris 1584. Deze dagteekening wordt in het Fransche origineel niet gevonden.

- 285 Ondersoeckinghe ende examinatie van de Middelen ende conditien, door de welcke de Inghesetene der gheun. Prouincien met den Con. van Spaignen, haren natuerl. Heere ... zouden moghen accorderen. Van sommige ghepretendeerde Vredemakers inde Stadt van Ghendt voorghedragen. 24 blz.

Niet by Bor vermeld. De Middelen en Conditien sijn als tekst, de Ondersoeckinghe in den vorm van kanteekeningen gedrukt.

- 286 Artijelen ende Conditien, by m. H. den Prince van Parme etc. ... gheacord. der stadt van Ghendt ende inghesetenen van diere, den 17sten Sept. Ghendt, Corn. de Rekenare, ... Met Gaultier Manilius, woen. inde Breyelsteghe by de Brughstrate. 13 blz.

By Bor, II. 496.

- 287 Placcaet by den Staten van Hollandt gheemaneert aengh. de Contributien in Hollandt ouer d'onroerende goederen vanden Jaren 88 en 84 (in d. 2 Oct.). Delf, Aelb. Hendricksz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 1508.

- 288 Neue Zeyttung ausz Antorff, Sendbrief desz Printzen von Parma, an den Burgermeister, Scheffen etc. der Statt Antorff etc. Die Antwort der Herren Burgermeister etc. der Statt Antorff. Gedrukt zu Cölln, bey Frantz Hohenberg. 1585. 8 blz.

Beiden verkeerd gedagteekend 23 Febr. 1585. Zy sijn echter van 13 en 23 Nov. 1584 en door Bor medegedeeld, II 502—4. In Febr. 1585 was het dus geen neue Zeyttung meer.

1585.

- 289 Homphrey Mote, Waerachtich Verhael van t' vroom ende lofweerdich feyt, bedreuen op de Custen van Biscayen teghen 97 Spaignaerts, by 28 Enghelsche bootsghesellen enz. (den 5 Juny). Waer by ghevoecht ... des Con. v. Spaignen bevel van te arresteren alle vremde schepen, wtghenomen die van Vrancckryck, sijnde ouer al in sijn hauenen, oft aen de Custen van Spaignen (in d. 29 Mey). Leyden, Thom. Basson inde Clock-steghe. 8 blz.

Met een enkel woord wordt van 't laatste gesproken: Bor, II. 636.

- 290 Verolaringhe vanden Coninck van Nauarre, op de ghedichte loghenen, teghen hem openbaerlick wtghegheuen in de Protestatien, ghedaen by die vanden verbondt (*Ligue*). (in d. 10 Juny). Wt den Frans. overgheset. Leyden, Thom. Basson. 30 blz.

By Bor, II. 547—54.

- 291 Articles et Conditions du Traicté faict et conclu entre le Prince de Parme et la ville d'Anvers, le 17 jour d'Aoust. Anvers, Chr. Plantin. 22 blz.

By Bor, II. 610—13.

- 292 Een verclaringhe der oorsaken beweghende de Coninghinne van Enghelandt, hulpe te gheuen tot bescherminghe des benauden ende verdructen volckes der Nederlanden. Eerst ghedr. tot Londen by Christ. Barker *enz.* Delf, Aelb. Hendrickz. (*Met eene Additie, in d. 1 Oct.*). 24 blz.

Aldus by Bor, II. 667—71.

- 293 Ordonnance et Placcart du Roy nostre Sire sur le faict de la Monnoye, ayant cours es pays de pardeça, et ce par forme de tollerance *etc.* (*in d. 4 Oct.*). Anvers, Gul. de Parijs, et Brux., Rutg. Velpius. 16 blz.

Met geschreeven reductie in ponden vlaamsch, schellingen en duiten. — Placc. van Brabant, II. 506.

- 294 Ordonnantie ende Placcaet ... des Coninx, teghens die Vrijbueters, Kneuelaers, ende Straetschenders, met verbot op het logeren van de selue aen de Herbergiers *enz.* (*in d. 18 Nov.*). Hantw., Guill. v. Parys en Bruss., Rutg. Velpius. 8 blz.

Placcaten van Brabant, II. 446.

1586.

- 295 Placcaet ... des Coninx. Waer bij wort versien dat alle pachters, landtluyden en allen andere vortaen vrijelijck hunne landen sullen mogen labouren, bouwen en oeffenen, sonder bij de soldaten ende crijschvolck ouerlast te lijden (*in d. 12 Jan.*). Antw., Guill. van Parys. 12 blz.

- 296 Placcaet ... des Coninx, Daer bij versien wordt teghens die dierte van de graenen, ende voordere oprijsinghe van dien *enz.* (*in d. 26 Jan.*). Brussel, Rutg. Velpius. 16 blz.

- 297 Placcaet vande Gener. Staten der gheun. Nederl. Provincien, aeng. het Gouvernement ende Capiteynschap Generael vande selue Provincien den Doorl. Heeren Robert Grave van Leycester ghedeseereert (*in d. 6 Febr.*). Delf, Aelb. Hendricxz. 8 blz.

Gr. Placcaetb., I. 47; de inhoud by Bor, II. 702.

- 298 Crijchs-Ordonnantien ende Rechten, ghem. by ... Robert Gr. van Leycester *etc.* om te worden onderh. by alsulcken als dienen sullen in hare Majest. armeye ... in de Nederl. (*in d. 14 Febr.*). Leyden, And. Verschout, den 18 Febr. 8 blz.

Gr. Placcaetb., II. 162, 267.

- 299 Placcaet ende Ordonnantie opt stuck vanden opheue vande gener. ende ghem. middelen by den Staten vanden vereen. Prov. bewillicht Mitag. het verbot mette vyanden ofe opter vyanden landen te handelen. Wtghegh. den 10 Martij. Delf, Aelbr. Hendrickz. 8 blz.

Gr. Placcaetb., 1597.

- 300 *Hetzelvde Placcaet.* Leyden, Jan Paedts Jacobsz. 8 blz.

- 301 Brevis narratio Triumphî quo a Senatu populoque Traiectensi Rob.

Dudlaeus comes Leicestrius etc. Traiecti Batauorum exceptus est quarto idus Martii. Ultr. Henr. Borculous excud. 16 blz.

Volgens Bor zou deze intogt den 1sten April hebben plaats gehad.

- 302 Cort onderwijs eens Liefhebbers des welstandts deser Nederlanden, waerinne bewesen wort, dat het wel gheoorlooft is tegen te staen een Coning ofte Here van de Landen enz. *Op 't einde:* Ghedr. tot Amstelred., by Corn. Claeszoon, opt Water, by d'oude Brugghe, int Schrijfboek. 32 blz.

Dit het Latyn vertaald van Junius Brutus Schelta en verkort door Frans Coornhert, blykens zijne opdracht aan Burgem. v. Amsterdam. Met Privil. van Leycester, in d. 28 Mrt. Zie over dit werkje: Bor, II. 707.

- 303 Placcaet waermede by Z. Excel. verboden wordt, de toevoeringhe van alderhande Leefstochten, Ammunition van Oorloghe ende Coopmanschappen nae den vyanden enz. (in d. 4 Apr.). Ghedr. t' Haerlem by my Gillis Rooman, won. in de Sneyerstrate in de gulden Parsse. 8 blz.

Gr. Placcaetb., I. 1083.

- 304 Placcaet waer mede by z. Exc. wort versien op den incoop ende wtvoer van allerh. Paerden naer den vyant, neutrale ende ander Plaetsen (in d. 10 Apr.). Leyden, J. Paedts Jz. 8 blz.

Gr. Placcaetb., I. 1144; *de inhoud by Bor, II. 706.*

- 305 Placcaet ende ordonantie generale, soo op den cours van den Gelde, als op de policie ende discipline betr. d' exercitie vanden Munte ende Muntslach. Midtsg. tstuck vanden Wissele ende Wisselaers, Scheyders enz. in allen den gheun. Provincien, Ghegh. d. 4 Aug. Amstelred., Oorn. Claesz. 16 blz.

- 305* Beeldenaeer ofte Figuerboek dienende op die nieuwe Ordon. van de Munte, by zijne Excell. ghearrest. d. 4 Aug. Amst., by denz. 52 blz.

Het Placcaet in 't Gr. Placcaetb., I. 2625; vermeld by Bor, II. 745.

- 306 Placcaet by twelck van weghen z. Excell. verboden werdt, den toevoer van allerhande coopmanschappen op Calys, de Reviere vande Somme: Ende Rouan incluyt. Mitsg. Embden, Oldenburch enz. Ghegh. den 4 July. Utrecht, Wed. Coenr. Henricx. 8 blz.

Noch in 't Gr. Placcaetb., noch by Bor, maar het volgende, dat in beiden gevonden wordt, is eene ampliatio van dit placcaet.

- 307 Placcaet ende Ordonn. by den welcken verboden wert eenige goederen, waeren ofte coopmanschepen (sic) te voeren naer de hauenen enz. (als 't voorg. met byvoeg. van:) Noch oock de Maze, Wale, den Rhijn ofte andere zoete wateren opwaerts. Wtghegh. d. 4 Aug. Delf, Aelb. Hendricxs. 8 blz.

Gr. Placcaetb., I. 1092; Bor, II. 743—45.

- 308 Placcaet op het afdoen van Sauvegarden, ende op het vertreck van den Woonderen ten Platten Lande, onder den vyandt gheseten. Ghedaen ... by zyne Exc. d. 5 July. Wed. van Coenr. Henricx. 4 blz.

Gr. Placcaetb., II. 47; Bor, II. 724—25.

- 809 Beschrijvinghe oft cort verhael van het ontsiet der stadt Zutphen, ende vande wonderlijke victorie deur het selue ontsiedt gheschiet. Antw., Matth. de Rische en Jan v. Brecht. 8 blz.

Zie over dit zoogenoemde ontsiet door het krygsvolk van Parma: Bor, II. 750.

- 810 Het alghemeen eynde ende voornemen der Spaengniaerts, twelc is d' oprechtinghe van een voorghenomene vijfde Monarchie: mitsg. hanne resolutie over dese Nederlanden, enz. Tot Delft. 14 blz.

- 811 Trouhertige Vermaninghe aende verheerde Nederl. provintien: Ende het alghemeyne eynde enz. (als 't voorg. waarby nog dit:) Door een Liefhebber des Nederl. Vryheyds voor-ghesteld. 12 bl.

Herdruk van 't voorgaande stuk.

- 812 Ordinantie ende Placcaet ... des Coninx, opt stuck vande Testamenten, oft wterste willen. Ende die Dispositien, Giften ende Legaten, daer aen cleuende (in d. 6 Dec.). Brussel, Rutgh. Velpius, in den gulden Arent, by het Hoff 1587. 8 blz.

Placcaten van Vlaanderen, II. 731.

1587.

- 813 Een corte errinneringhe ende waerschouwinghe opt schandelyck verraedt daer mit de Colonnell Stanle, ende Hopman Jorck de Stadt Deunter ende Schanse teghens Zutphen, den Spaengaerden om gelt verraden ende gheleuert hebben. Utrecht, Joh. van Everdinghen, woon. inden Enghel, aende Gaert-brugghe, met consent vanden Rade der Stadt Utrecht. 8 blz.

Dit stukje, door den bekenden aanhanger van Leicester, den Utrechtschen burgemeester Proninck van Deventer geschreven, diende om het volk aan te toonen, dat men om 't verraad van enkelen alle Engelschen niet moest wantrouwen. — By Bor, II. 883; vergel. Wagenaar, VIII. 199.

- 814 Placcaet (uitgevaard. door Leicester), waer by eenen yghelicken wie hy zy verboden wordt sich te onderwinden, met propoosten oft geschriften te verspreyden, oft wtgheuen eenighe redenen streckende tot naedeel van hare Ma^t. van Enghelandt, van der Enghelscher Natie enz. (in d. 9 April). Delff, Aelbr. Hendricxz. 8 blz.

By Bor, II. 967; Gr. Placcaatboek, I. 414.

- 815 Placcaet (uitgevaard. door denz.) teghem den Lorrendrayers oft Fraudateurs, waer by verboden wordt egheene goederen oft coopmanschappen in oft wt dese vereenichde Provincien te voeren daer egheene officiers tottan ontfanck ende toesicht der Convoyen ende Licenten ghestelt en zijn enz. (in d. 14 April). Delff, Aelbr. Hendricxz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 2301.

- 816 Placcaet daer by verboden wert dat niemandt eenighe calumnien ofte valsche wtgheuingen verspreyen en sal moghen, van de handelingen ende actien so wel van de Majest. ende d' Engelsche natie, als van den Heeren Staten generael enz. (dat. Middelh., d. 14 Aug.). Eerst ghedr. tot Middelh. by Rich. Schilders ende daer na tot Amsterd. by Corn. Claesz. 8 blz.

By Bor, III. 26; Gr. Placcaatboek, I. 415.

- 317 Remonstrance faite aux Estats generaux des Provinces confederées du Pais bas assemblez en la ville de Dordrecht, le 6 de Sept. par Robert, Comte de Leicester etc. ... Essemble les lettres avec icelle Remonstr. ... env. aux chefs Magistrats et colleges des villes desd. Prou. unies (*in d.* 9 Sept.). Utrecht, Jan Corneille, à l'ens. de l'ange doré, près l'escole de Saint Jerome. 12 blz.

Authentieke uitgave, bij den drukker van Leycester.

- 318 Vertooch ende Remonstrantie by Robert, Graue van Leycester ... ghedaen aen den Staten Generael der seluer .. den 7 Sept. Overghesedwt den Francoysche. Dordr., Jan Canin, in de Wijnstrate. 12 blz.

- 319 Sekeren Brief ghesonden by ... Robert Graue van Leycester ... neffens de Remonstrantie ... ghedaen den 7 Sept., aen den Hoofden ende Regeerders vande steden der ghevn. Provincien (*in d.* 9 Sept.). *Als bov.* 6 blz.

Beide stukken (318 en 319) zyn begrepen in N°. 317. Zy zyn medegedeeld door Bor, III. 39, 42.

- 320 Antwoort by de Stadt ende Steden sLandts van Utrecht zyne Excell^e. ghehenen op sekere zyne Remonstrantie ende byghevoechde Brieuen vanden 9 Sept. (*in d.* 16 Sept.). 4 blz.

Bij Bor, III. 54.

- 321 Missiue ghemaect op den naem van Schoudt, Burgermeest., enz. der Stadt Utrecht, ende ghesonden aen de Staten van Hollandt (*in d.* 21 Sept.). Ende was ghedruckt tot Utrecht by Jan Corneliszoon. (Haerlem, Gillis Rooman). 8 blz.

Bij Bor, III. 72.

- 322 Placcaet op tstuck vander monsternghen ende eenighe andere crijchsbevelen, zulcx tzelve ghecorrigeert ende ghearresteert is, den 28 Sept. Delft, Aelbrecht Hendricxs. 8 blz.

Vergel. Gr. Placcaatboek, II. 214—250, waar echter niet dit Placcaet, maar eenige Ordres en Instructien daartoe betrekkelijk worden medegedeeld.

- 323 Antwoorde vande Ridderschap, Eedelen ende de meeste steden van Hollandt ende Westvrieslandt, op de Verclaringhe ende Remonstrantie van syne Excell^e. aen de Staten Generael ghedaen tot Dordrecht den 7 Sept. (*in d.* 16 Oct.). Delft, Aelbrecht Hendricxs. Met Privilegie. 20 blz.

- 324 *Hetzelfde stuk. Andere druk, bij denzelfden waaronder:* Met Privilegie. 20 blz.

Bij Bor, III. 76.

- 325 Naerder Verclaringhe van de Staten van Hollandt, waer by int corte verthoont wort, dat de Pointen by henluyden aen zijne Excell^e. binnen Dordrecht versocht, zijn noottelick voor de welstant der Landen, enz. (*in d.* 16 Oct.). Delft, Aelbert Hendricxs. 20 blz.

Gedeeltelyk bij Bor, III. 80.

- 326 Corte verthoninghe van het Recht by den Ridderschap, Eedelen ende Steden van Hollandt ende Westvrieslant van allen ouden tijden in den

- voorschreuen Lande gebruyckt, tot behoudenisse vande vryheden, gherechticheden, Priuilegien ende Loffelicke ghebruycken van denseluen Lande (*in d. 16 Oct.*). Rotterdam, Dierck Mullem. 16 blz.
- 327 *Hetzelfde stuk.* Rotterd., Matthijs Bastiaensz, woonende op 't Steygher. *Latere druk, blijkbaar uit de spelling.* 16 blz.
- By Bor, III. 82; gedeeltelyk ook by Wagenaar, VIII. 253.*
- 328 Resolutie vanden Staeten van Hollandt, op seeckere Vertooch aen hemluyden ghedaen, van wegghen den Dienaers des Goddel. Woordts van den Kercken van Hollandt (*in d. 16 Oct.*). Delf, Aelbr. Hendricksz. 8 blz.
- By Bor, III. 85.*
- 329 Beantwoordinge van den Staten van Hollandt: Ghesonden aen den Schoudt, Burghermeest. enz. der Stadt Utrecht. Op zeeckere Missiue, op heurluyder naem ghemaect ende aen den Staten voornoemt ghesonden (*in d. 16 Oct.*). Haerlem, Gillis Rooman, won. inde Jacobine-strate, inde gulden Parsse. 8 blz.
- By Bor, III. 86.*
- 330 Unie ofte Vereeninghe vanden Landen van Hollandt ende Utrecht, voordens eluen Lande ghemaect by Keyser Kaerle in 1534, omme ten eeuwighen daghen onderhouden te worden. Delf, Aelbr. Hendricksz. 8 blz.
- Men vindt die ook by Bor, III. 510.*
- 331 Cort discours op de ghelegentheyte vanden ieghenwoordighen Nederlantschen Crijch, ende vant middel waer door den seluen bequamelijck ter neder gheleyt soude moghen worden. Z. pl. 8 blz.
- Opwekking tot deelneming aan de leening, uitgeschreven om den verdreven koning van Portugal, Don Antonio, in zyn gebied te herstellen en zoo de Spanjaarden afbreuk te doen. (Zie: Bor, III. 110; Wagenaar, VIII. 234).*
- 332 Copien vande vonnissen binnē der stad Leyden gewezen, ende ter executie gestelt jegens Jacques Valmaer, Cosmo de Pescarengiis, ende Nicolas de Maulde, den 26 Oct. Mitsg. van de brieven van pardon den Burgeren ende Innewoond. der voorsz. Stede, by zyn Excell. van Nassau gegeven ende verleent. Gedrukt opt Raedthuys der stad Leyden. 12 blz.
- By Bor, III. 95—97; zie ook Wagenaar, VIII. 258—261.*
- 333 Veronschuldighinghe van Jacob Valmar, vanden Capiteynen Cosmo de Pescarengis ende Nicolas de Maulde ... te Leyden openbaerlyck onthalst, ende van den anderen die met hemlieden belast zyn enz. Aen den Graue van Leycester. Utrecht, Jan Cornelisz. 16 blz.
- By Bor, III. 98 vv.*
- 334 Verantwoordinge van den welgeb. Heeren Philips Graue van Hohenloe teghens zekere Vertooch ende Remonstrancie by zijne Excell. den Graue van Leycester ghedaen aen den Staten generael ... binnē Dordrecht den 7 Sept. ll. enz. (*gedagteek. tot Delf, den 3 Dec.*). Leyden, Franchois van Raueinghien. 86 blz.
- By Bor III. 121 vv. Vergelyk hiervoor: N°. 318.*

- 335 Nootelijke Consideratien die alle goede Liefhebbers des Vaderlands behooren rijpelijk te ouerwegen, opten voorgeslagen Tractate van Peys met den Spaengiaerden. Z. pl. 1587. 20 blz

Bor, III. 245, *die dit stuk grootendeels weergeeft, plaatst het in April 1588. Op den titel staat echter 't jaartal 1587, en ik zie geen reden om 't een lateren datum te geven. De schryver is sterk tegen den vrede, maar laat zich niet over de Engelsen uit.*

1588.

- 336 Verantwoordinge Didrichs Sonoy Gouverneur ende Ouerste inden Noorderquartier van Hollandt, op zyne beschuldiginghe by zyne Gen. den Graue van Hohenloe teghens hem in druck wtghegheuen (dat. Medenblick, den 12 Jan.). Utrecht, Jan Corneliszoon [*titel beschadigd en dus misschien niet geheel naauwkeurig weergegeuen*]. 8 blz.

By Bor, III. 179. *Vergel. hierboven, N°. 334.*

- 337 Cort verhael van tghene ghehandelt is metten Oversten Sonoy, ende den Soldaten leggende binnen Medenblick: waer wt een yegelijk mach verstaen den oorspronck ende voortganck vande ondancckaerheyt, wederhooricheyt, muyterie, rebellie, onbehoorlickes ende violenteproceduren, by den voorsz. Oversten selfs, ende deur den crijchsluyden binnen Medenblick ghebruyckt. Delft, Aelbr. Hendricxz. 24 blz.

Achteraan de Artikelen door Sonoy aan den Raad van State overgeleverd den 21 Jan. met de Apostillen (by Bor, III. 185 v.). Dit Cort Verhael ter verdediging van de proceduren tegen Sonoy, geschreven, wordt by Bor alleen vermeld (III. 20).

- 338 Een treffelycke Waerschouwinghe ende Vermaninghe voordien Inwoonderen der Ghevn. Provincien, teghens den ghenen die sich roemen ende noemen Souveraine Heeren van de selue, wel accorderende op de veranderinghe van den Jare 1588. Z. pl. (Utrecht, Jan Cornelisz.) 8 blz.

Partyschrift voor Leycester en tegen de Staten van Holland. De burgem. van Utrecht, Prouninck van Deventer, werd voor den schryver gehouden, zoowel van dit als van het volgende stuk, en hoewel hy het later by zyn verhoor ontkende en men er geen bewyzen voor kon vinden, verhaalt Bor, dat de drukker Jan Cornelisz. hem verzekerd heeft dat hy de copy van Prouninck had ontvangen. Bor deelt het mede, III. 205 vv.

- 339 Extract wt sekere Brieven den 24 Mrt.. O. S. geschreuen ende ghesonden aen een Edelman tot Breemen, trouwelyc wten Hoochduytischen ouergheset. Z. pl. (Utrecht, Jan Cornelisz.) 4 blz.

By Bor, III. 207 v. *Ook van dit stukje zou Prouninck de schryver zyn. Zie hierboven.*

- 340 Placcaet vande generale Staten der vereen. Nederl., inhoud. dat zijne Excell^e. van Leycester hem heeft verdraghen van 't Gouvernement ende Capiteynschap generael der voorsz. Landen dat de generale Regieringhe der s. Landen ... gestelt is aen den Raet van State enz., wtgegh. den 12 April. Delft, Aelbr. Hendricxz. 8 blz.

By Bor, III. 224; Gr. Placcaatboek, I. 50.

- 341 Copie van het Placcaet ende Ordonn. van wegen zijne Excell^e. van Nassau (*Prins Maurits*) ende mijn Heeren Staten sLandts, ouer het Accoord ende vereeninghe der Stadt Medenblick, ghedaen den 30 Apr. Haerlem, Gillis Rooman. 8 blz.

By Bor, III. 232; Gr. Placcaatboek, II. 2201.

- 342 Placcaet van Adolf Graue tho Nieuwenae, Muers etc. Stadth. vanden Lande van Utrecht, mitsg. die Staten vanden s. Lande, teghens dautheurs ende wtghenueers van zekere valsche ende versierde vreedartikelen, die in Hollandt ende Zeelandt tot merckelyck achterdeel vande Mai. van Engelandt onder die gemeynenten gestroyt zijn (*in d. 3 Aug.*). Utrecht, Jan Cornelisz.

4 blz.

Vermeld by Bor, III. 269, die de bewuste vreedartikelen mededeelt, bl. 268.

- 343 Warachtighe Relatie, overslach ende jnhout der Krijchs-rustinghe ofte Armade, die Philippus Coninck van Spaignien op de Rivire by Lisbon ... te samen heeft laten brengghen Wt het Spaensch exempl. ... in Nederduyts overgeset den 6 Aug. Delft, Aelb. Heyndricxz.

20 bl.

Naar de Hoogduitsche vertaling van Michiel Eysinger, die den datum van 6 Aug. draagt, gedr. te Keulen door Godfr. van Kempen. Bor, die dit stuk vermeldt, geeft er uitvoerige uittreksels uit (III. 316—17).

- 344 Heylige Bulle, ende Krusade des Paus van Roomen, Eerst vanden H. Vader Gregorio XIII ghepublic. ende daer nae van Sixto V vernieuwt seer claerlick wtgheleyt, ende met clare ghetuyghenissen vande heylighe Schrift, seer sijn ouereen ghebracht.... Midtsg. een corte verclaringhe ... gheuonden onder die Armade van Spaengien, van den vermetelicken hoochmoet van den Spaengiaert enz. ... Welcke Armade door des Alderh. handt tot schande gecomen is. Middelb., Rich. Schilders. Met consent der Staten van Zeelant geg. den 12 Sept.

56 blz.

Afsaatsbul voor allen, die deelnemen aan de onderneming van de Armada, met uitvoerige kanteekeningen, en andere mededeelingen. Zy wordt vermeld by Bor, III. 315.

- 345 Sekere verclaringhen wt Yrlandt, aengaende het verlies ende benautheden der Spaenscher Armado toegheualen op de west custen van Yrlandt, in haer voorghen. voiage van die noortsche eylanden ouer geenzijde van Schotlandt naer Spaengien. Met sekere examinationen van verscheyden persoonen, aldaer ghesalueert ende ghevanghen ghenomen. Eerst ghedr. in Londen by Ridtsaert Filde (*Rich. Field*). Daer nae tot Amst. by Corn. Claesz.

16 blz.

Niet onbelangryk. Wagenaar (VIII. 287) meldt (uit de Resolutien der Staten v. Holland) dat dit verongelukken der vloot op de Iersche kusten, ten gevolge van een hevigen storm, in Wynmaand plaats had, maar uit dit stukje blykt, dat het reeds in September geschiedde.

- 346 Copije van eenen Brief wt Engelandt ghesonden aen Don Bernardin Mendosa Ambass. in Vrancryck van weghen den Con. van Spaengien, verclarende den staet van Enghelandt enz. gheuonden in die Camer van eenen Richard Leigh, ... omgebracht om hooch verraet door hem ghevrocht, ter tijt doen die Spaensche Armade in zee was. Eerst ... ghedr. tot Londen ... voor Rich. Field, Ende nu tot Amst. by Corn. Claesz. (In Octob.)

36 blz.

Achteraan eenige berichten omtr. het verongelukken van schepen der Armada.

- 347 Discours politique, tres-excellent povr le temps present: composé par vn gentilhomme Francois, contre ceulx de la Ligue, qui taschoyent de persu-

ader au Roy, de rompre l'Alliance qu'il a avec l'Angleterre, et la confirmer avec l'Espagne. S. l. (*In Holland gedrukt?*) 84 blz.

Van geen regstreeksch belang voor onze geschiedenis.

- 348 Ordinantie ende Placcaet ... des Coninx. Nopende t' feyt van der Munte (in d. 28 Dec.). Antw., Wed. Guill. van Parys. 1589. 8 blz.

- 349 Copie van een brief van iustificatie van den Con. van Vranckrijck (*Hendrik III, over den moord van Guise*), ghesonden aen alle de steden zijns Coninckrijcx enz. (in d. 24 Dec.). Amsterd., Corn. Claesz. 4 blz.

By Bor, III. 370.

1589.

- 350 Placcaet vande Staten Generael der Vereen. Nederl. waerby der eerloose, eervergheten, schelmen enz. ... inde stede van Geertruydenberghe gheleghe hebbende, schandelicken ende verradelicken handel, int vercoopen ende overleveren der voorsz. stede ... aenden Hertoch van Parma verhaelt, hare verdiende straffe ghedecreteert wordt enz. (in d. 17 April). Delft, Aelbr. Hendricxzs. 28 blz.

By Bor, III, 410 vv.

- 351 Cort Verhael om te vreden te stellen ende vernoegen alle de gene, die de waerheit niet wetende, ondiscretelick spreken vande Coninginne van Engeland, vanden Baenderheer van Wyllughby, Gouverneur generael van hare Mai. secours inde vereen. Nederl. prouincien, ende vande Engelsche natie, ter cause van seker placcaet van den 17 Aprilis, in 't licht gestelt by eenigè particuliere, (soo men seght) op de name vanden Generale Staten enz. Ouergeset wt den Engelschen. (*In Engeland gedrukt*). 68 blz.

Deze verantwoording van Willughby, zeer ten nadeels van de Staten, doch door 41 authent. stukken waarvan hy de titels opgeeft gestaafd, zou volgens Bor zelfs in Engeland, waar het in 't Engelsch, Fransch en Hollandsch gedrukt werd, „by huyssoekinghe als andersins ingetogen” zijn geworden. Wat hiervan zy, hier te lande zal men wel voor verspreiding gewaakt hebben, zoodat dit stukje zeer zeldzaam moet zyn. Bor deelt in 't kort den hoofdinhoud mede (III, 454 vv.).

- 352 Declaratio causarum, quibus Sereniss. Majest. Angliae Classiarii adducti, in expeditione sua Lusitanensi, quasdam naves frumento, alioque apparatu bellico, ad usus Hispan. Regis ... Vlisseponeae ceperunt (30 Junij). S. l. 24 blz.

- 353 Verclaringhe van doirsaecken, waer deur die van de Vlote van de ... Maj. van Enghelandt, beweecht zijn gheweest in haer tochte op Portugael, seeckere schepen met coren ende andere oirlochse toerustinghe, tot behoef vanden Con. van Spaengen ... ghecocht, ... in de mont selfs van de Riviere van Lisboenen, te nemen, den 30 Junij. Z. pl. 20 blz.

Vertaling van 't voorgaande. By Bor, III. 439 vv.

1590.

- 354 Placcaet ende Ordonn. opt stuc vanden opheus vande generale ende ghe-meene middelen by den Staten van de vereen. Provincien bewillicht, tot

onderstandt vande ghemeen saecke. Inneh. mede verbodt mette vyanden ... te handelen (*in d. 12 Mrt.*). 's Gravenh. Aelbr. Heyndricksz. 1594. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 1617.

- 355 Extracte van sekere Missine aeng. deffaicte ontrent Dreux gheschiedt zijnde al waer ghebleuen zijn drie Italiaense Grauen met den Graue van Egmont *enz.* Ghedr. nae de Cope van Middelburch. 8 blz.

Brief van den Hertog van Maine aan den Koning, na zyne nederlaag by Dreux (den 14 Mrt.) waarbij ook vele Zuid-Nederlanders onder den overmoedigen Filips van Egmont met hun aanvoerder verslagen werden.

- 356 Placcaert provision ... des Conincx, opt feyct ende loop vander Munten, verghelyck. de weirde van de specien van Goudt met het ziluer *enz.* (*in d. 30 Apr.*). Hantw., Wed. Guill. van Parijs. 16 blz.

Placcaten van Brabant, II. 518.

- 357 Figueren van den Gouden ende Siluere penninghen, de welcke verclaert zijn ende Billoen ende niet ontfanckbaer ... by den Placcate v. d. 30 Apr. Hantw., *als bov.* 24 blz.

- 358 Article-brief, ofte ordonnantie op de discipline militaire, ghedaen ... den 18 Aug. Delff, Aelbr. Heyndricxz. 16 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 170.

1591.

- 359 Placcaet vande ... St. van Hollandt ende West-Vr. nop. het aenbrenghen vande prebenden canonicael, officien, beneficien, scholasterijen *enz.* staende ter collatie vande Graeffickheydt der voorsz. Landen *enz.* (*in d. 29 Juny*). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 1472.

- 360 Placcaet vande Staten Gener. inh. scherp verbodt van opte steden, havenen ende plaetsen, wesende onder t' ghebiedt vanden Con. van Spaingien ... nochte oock opte steden ... gheoccup. by den ... rebellen des Con. van Vranckrijck gheen toevoer uyte vereen. Nederl. te doen van salpeter, buspoeder *enz.* ... Nochte tarruwe, rogghe *enz.* (*in d. 4 July*). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 1108. *Vermeld by Bor, III. 572.*

- 361 Placcaet (*van de Stat. Gener.*) opt verboth van den uytvoer van binnenlandtz ghewassenen greynen (graaenen) *enz.* (*in d. 4 Sept.*). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 1131. *Vermeld by Bor, III. 573.*

- 362 Placcaet (*van de Stat. Gener.*) van den Tarra opt stuc van de Enghelsche Laeckenen, wtgheg. den 20 Sept. Amsterd. Broer Jansz. 1616. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 771. *Vermeld by Bor, III. 573.*

- 363 Copie de la Responce de Mess. les estats generaux sur la proposition a

eux faite, par Mess. les Ambass. des circles d'Alemagne (in d. 23 Sept.).
Londres impr. par John Wolfe. 32 blz.

Uit het Hoogd. vertaald door eenen P. Verheile, vroeger in 't gevolg van Leycester in Nederland, en door hem opgedr. aan den Viconte de Tournaine. Van dit stuk is de hoofdinhoud medegedeeld door Bor, III. 544 vv. — Achteraan zijn gevoegd: een Antwoord van de Gener. Staten op de propos. van Burgem. en Raad van Keulen (in d. 19 Sept.); en een Antw. van dezelfden op de propos. der Leuksche Gesanten, in d. 13 Oct. (by Bor, III. 543).

364 Placcaat op het uytloopen vande Soldaten, wtghegh. den 5 Nov. 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 103, Vermeld by Bor, III. 573.

. 1592.

365 Apologia pro Rege Cathol. Philippo II Hispaniae etc. Rege, Contra varias et falsas accusationes Elisabethae Angliae Reginae, per Edictum suam 18 Octob. (1591). Richemondiae datum et 20 Nov. Lond. proclam. publicatas et excusas. In qua omn. turbarum et bellorum quibuscum his annis 30 Christiana Respub. conflictatur, fontes aperiuntur et remedia demonstrantur. Authore Didymo Veridico Henſildano. Constantiae (Lovaniae?) apud Theod. Samium. 8°. min. (XVI) et 288 blz.

De schryver deser Apologie, die anders wel voor zyn gevoelen uit durfde komen, maar zich hier onder een verdichtz naem schuil houdt, is de bekende yverige Engelsche katholiſk Thomas Stapleton, van 1556 tot 1598 hoogleeraar te Leuven. Het boekje is waarſchynlyk ook daar gedrukt. Het bevat buiten de Apologie, die gedagteekend is: Mense Martio, A°. 1592, en een uitvoerige Voorrede, het edikt van Elizabeth, waartegen het gericht is, een edikt, waarin zy zich tegen de beschuldigingen en lasteringen van Filips verdedigt.

366 Concept waar na op den 14 Apr. toecom. in den Lande van Utrecht gedaen sal worden eene generale Wolven-Jacht (uitgevaard. door de Staten v. Utrecht d. 23 Mrt.) Utr. by Salomon de Roy, woon. inde Lauwerstraet, by de Weert-poort. 8 blz.

1593.

367 Placcaet, waerschouw. ende vermaninghe (van de Staten Gener.) jehens de placcaten ende bevelen onlanx in Brabandt, ter ordonn. van Grave Pieter Ernest van Mansfelt, hem draghende als Stadthouder ... van de Nederl. uytgegh. ... opt breken vande quartieren ende Saulvegarden (in d. 27 Febr.) 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 8 blz.

By Bor, III. 677; Gr. Placcaatboek, II. 6.

368 Placcaet (van de Staten Gener.) daer by de Ducaetkens van Overijssel, voor date dezer opte Munte vande Provincie, ende Steden respectiv. ghemunt. ghereduceert worden tot zeeckeren prijse, ende de penninghen die aldaer voortz aen zullen worden ghemunt, verclaert worden voor billoen, enz. (in d. 29 Mrt.) 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 2649.

48 Vredesvoorst. van den Aartshertog. Moordaanlag op Pr. Maurits, enz. 1593—1594.

369 Placcaet oft Ordin. .. des Conincx, gemaect op t' stuck van der Munte ende t' vytvuieren van dien, buyten zynre Maei. Landen van herwertsouere. (in d. 15 Dec.). Brussel, Rutg. Velpius. 1594. 4 blz.

Placcaten van Vlaanderen, II. 461.

1594.

370 Antwoordt van de ... Staten generael ... ghegh. in 's Gravenh. den 27 Majj. Op seker Missive vanden Eertzhertoge van Oostenrijcke, aende selue gheschr. opten 6 Mey daer voor ende de Propositie daer wt den 16en van de selue Maent, ter vergader. van de voorsz. Heeren Staten ghedaen. 's Gravenh., Aelbrecht Heyndricsz. 18 blz.

By het antwoord is de Missive van den Aartshertog en de propositie van zynentwegen gevoegd. Dus ook by Bor, III. 810 vv.

371 Antwoort enz. (als boven) Hier is mede by ghevoecht den voors. brief vanden Eerts-hert. Ernestus met de Propositie enz. (even als by 't vorige hoe-wel 't daar niet op den titel staat). Mitzgad. de confessie ofte bekentenisse van Michiel de Renichon enz. (Zie N°. 372). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricsz. 16 blz.

371*Antwoort enz. (als 371). Andere druk by denzelfden. De 3^e reg. van den titel eindigt: Provinci-; bij 371: Provincien.

372 Confessie ofte Bekentenisse ghedaen by Michiel de Renichon geboren van Templou enz. inhoud. den moordadighen aanslach die hy hadde voorgenomen teghen den persooene van ... Mauritz, ghebooren Prince van Oran-gien enz. Mitsg. de ghevolchde Sententie over hem ghegh. den 3 Junij. 's Gravenh., Aelbr. Hendricxz. 8 blz.

By Bor, III. 815.

373 Bekentenisse, ghedaen by Mich. de Renichon enz. Utr., Sal. de Roy. 8 blz.

Nadruk van N°. 372.

374 Placcaet (van de Stat. v. Holland). Inhoud. naerder verclaringe ende verbot vande tsamencompsten, conventiculen oft vergaderinghen, van die hen pretenderen te wesen vande Roomsche Religie, Ende oock teghens het hertrouwen ende herdoopen (in d. 1 Julij). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricsz. 4 blz.

By Bor, III. 843; Gr. Placcaatboek, I. 218.

375 Articulen ende Condition vant verdrach, gesloten by Graef Wilhelm van Nassau, by advys vande Heeren Raden van State int overgheven der Stadt ende Provincie Groeningen, tot behoudenissee der selver, haere Borgerie, ende wtgetoghen Garnisoen. Geaccord. den 22 Julij. 's Gravenh., Aelbr. Heyndricsz. 8 blz.

By Bor, III. 833 v.; Gr. Placcaatboek, II. 595.

376 Placcaet provision. (van de Stat. Gener.), op den generalen stilstant van allen het Muntwerck in de Gheun. Provincien voor het loopende jaer

1594, mitsg. de reductie vanden cours van alle goude ende silvere penninghen, enz. (in d. 2 Sept.) 's Grav., Aelbr. Heyndricksz. 12 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 2653.

377 *Hetzelfde Placcaat. Anders druk. Op den titel onderaan: Met Priuilegie.* 12 blz.

378 Ordinantie oft Placcaet provis. ... des Coninx, op t' stuck van der Munte inhoud. verbot van eenige goude, zilvere oft copere stucken by de voorg. ordnantien niet toegelaten zynde (in d. 20 Oct.). Brussel, Rutg. Velpius. 8 blz.

Placcaten van Brabant, III. 539.

379 Arrest de la Cour de Parlement, contre Jean Chastel escholier estudiant au Coll. des Jesuistes, pour le parricide par luy attenté sur la personne du Roy (*Henri IV*). La Haye, Alb. Henry. 8 blz.

By Bor, III. 891.

1595.

380 Justi Lipsii Sendt-brieff, in welke hy antwoorde gheeft aen een seker groot Heer, op de vrage, welck van dryen den Coningh van Hispaengien best gheraden ware, Oorloghe oft Peys, oft liever Bestant met den Fransman, Enghelsche ende Hollander (in d. 3 Jan.). Ghetrouw. uyt den Latijn overgheset. Z. pl. ('s Gravenh., Aelb. Hendricksz). 8 blz.

Met Lipsius' portret op den titel, in medaillon, waarom dit randschrijft: Moribus antiquis (zyn spreuk) — Actatis 38 — Anno — 1585. Men vindt dit stukje by Bor, IV. 6, die er het oordeel van anderen over meddeelt; ook vermeld by Wagenaar, VIII. 415.

381 Placcaet vande ... Staten van Hollant ende W.-Vr., teghens den Vagabunden, Bedelaers, Dieuen, Lantloopers enz. gearr. den 16 Dec. 1595. 's Gravenh., Aelbr. Hendricxz. 1596. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 482.

1596.

- 382 Cort-begryp vande stucken der gheschiedenissen van Antonio Perez, onlanx verdreven Secretaris vanden teghenwoord. Coninok van Spangien, Philips de Twede Waer uyt oock de gront ende eerste oorsprong der voorleden heroerte binnen Saragoza ... claerlicken te verstaen is. Wt het Spaensch ghetoghen, ende ordentlick by een versamelt, door Joost Byl. ... Op een nieu herdruckt ende verbeterd. 's Gravenh. Aelbr. Heyndricxz. (VIII) en 92 blz.

Verkorte vertaling van de bekende Relaciones, door Perez zelven geschreven en onder 't pseudoniem van Raphael Peregrinos in 1594 te Londen uitgegeven. Uit den titel schijnt te blyken, dat er nog eene vroegere Hollandsche uitgave moet zyn (van 1594?), hoewel Joost Byl in zyne voorrede (gedagt. den 15 Dec. 1595) daarvan volstrekt niet spreekt.

383 Translaet van sekeren Spaenschen Brief, geschreven by Joh. Bapt. de Tassis, Raedt van State des Con. van Spangien tot Bruessel den 31 Mey

Anno 95, ende in de Middel. Zee geïntercipieert, enz. 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. Met Privilege (van 18 Febr. 1596, achter blz. 23).

(VIII) en 24 blz.

Met voorrede en de noodige glosen. Zonder beiden vindt men den brief by Bor, IV. 123.

384 *Hetzelfde stukje. Dezelfde druk, doch het Privilegie onder en niet achter blz. 23.*

385 *Hetzelfde stuk. Andermael ghedruckt ende ghevisiteert. Als boven.*

(VIII) en 24 blz.

386 *Hetzelfde stuk. Nae de Copie in 's Gravenh. by Aelbr. Heyndricksz.*

(VI) en 26 blz.

387 Ordonnantie van den St. van Hollant ende W.-Vr., inh. sekere peynen ofte impositie tot laste vanden gheenen die eenighe onghefondeerde Proccessen jnstituieren ofte vervolgen *enz. (in d. 1 Mrt.). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz*

6 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 2242. *Zie ook: Bor, IV. 180.*

388 Placcaet van ... de Staten Gener. ... daer by ordre gestelt wordt opt verleenen vande Paspoorten Item tegen de Jesuiten ende ders. scholen: mitsg. de gene die hen begeven ter scholen inde Universit. staende onder de tirannige Heerschappie der Spaignaerden (*in d. 4 April*). 's Gravenh., Aelb. Heyndricksz.

8 blz.

By Bor, IV. 188; Gr. Placcaatboek, I. 194.

389 *Hetzelfde Placcaet. Middelb., Rich. Schilders.*

8 blz.

390 Ordonnantie waer na inden Landen van Hollant ende W.-Vr. verpacht sal worden den Impost opt draghen van goude, silvere, zijde ende fluwele accoustrementsen, voor den tydt van een half Jaer, v. 1 Oct. 1596—31 Mrt. 1597. *Zond. titel. ('s Gravenh. Aelb. Hendricksz).*

4 blz.

1597.

— 391 Warachtich Discours vande heerlicke victorie ... den 24 Jan. ... verleent aan Maurits, Prince van Orangien ... int doen vertrecken, verslaen ende dissiperen vanden leger des Conincx van Spangien, gecampeert inde Heerlickheyd van Tournhout. ... Ghedr. den 10 Febr. ('s Gravenh. Aelb. Hendricksz?)

8 blz.

Zie over den slag by Turnhout: Bor, IV. 301 en elders.

392 Placcaet ende ordonn. (*van de St. van Holland*) opt stuck van den opheue vande gener. ende gemeene middelen, *enz. (in d. 12 Mrt.). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz.*

8 blz.

393 Instructie (*van de St. Gener.*) voor de gener. commisen van de Convoyen en Licenten (*in d. 11 July. Zond. afz. titel. Op 't einde: 's Gravenh., Hill. van Wouw. 1666.*

12 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 2310. *Zie ook: Bor, I. 491.*

394 Instructie ... voor de particul. Collecteurs, Pachters ende Contrerolleurs (*sic*) van den ontfangh van de gener. Middelen in 't heffen van de Convoyen ende Licenten (*in d. 11 July. Zond. titel.*

16 blz.

Als boven, I. 2318. By denzelfden drukker als N°. 393.

- 395 Instructie dien. voor de Cherchers ofte Toesienders op 't recht van de Convoyen ende Licenten, in d. den 11 July. 's Gravenh., Jac. Scheltus. (c. 1680?) 8 blz.

Als boven, I. 2330.

- 396 Instructie van de Gener. Staten ... voor de Collegien van de Admiraliteyt in de respect. provincien ende quartieren opgerecht, soo nop. de conduite ende beleydt van de Convoyen ende Licenten: Mitsg. de Esquipagie ende toerustinghe van de schepen van oorloge, enz. (in d. 13 Aug.). 's Gravenh., Jac. Scheltus (c. 1680). 80 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 1530. *Zie ook: Bor, IV. 391. Achter dit stuk is een inhoudstafel.*

- 397 Nieuwe Liste van het Recht van Licenten enz. (door Filips II uitgevaardigd, in d. 31 Aug.). Bruessel, Rutg. Velpius. 24 blz.

Placcaten van Brabant, I. 410.

- 398 Generale Ordonnantie ende conditie, waer op in den Landen van Hollandt ende W.-Vr. van wegghen ... den Staten ... sullen werden verpacht ... de ghemeene Imposten ... Inneg. den 1 Oct. *Met de byzondere Ordonnanties op den pacht van verschillende imposten, als: van de Wijnen; Brandewijn; Azijn; Binnen ghebrouwen ende wtheemsche Bieren; Bier twee stuyvers op de Tonne; Impost van 14 st. op yeder tonne Biers tot lasten van den Tappers; Impost tot betal. van de ghemeene Landts Renthen (op 't bier); Tgmael; Hooren-beesten ende bezaeyde Landen; Steur ende Salm; T'derdepart van de Boeten; van de goude Laeckenen; Waghe; Consumptie van de Zeep; Zeep vande 12 st. int Noorder quartier. Alle in d. 1 Oct., en zonder algem. titel. Waarschynlyk werden ze voorafgegaan door het Placcaat van den 12 Mrt. (N°. 392).* 96 blz.

- 399 Heerlicke nieuwe tidinghe vande geluck. veroveringe van der stadt ende casteele van Bredevoort. 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksoon. 4 blz.

Bericht van Maurits aan de Staten, in d. 9 Oct.

- 400 Confessien ofte Bekentenissen, gedaen by Pieter Harinckman, ende Dierck van Sypesteyn: Inh. 't verradigh feyt 't welcke zy voorghen. hadden t' affectueren op 't Landt vander Tholen ... Mitsg. de ghevolghde sententien, d. 10 Oct. Delft, Jan Andriesz. 8 blz.

By Bor, IV, 378, 379.

- Justificatie en Remonstrance van de Magistraet tot Leyden. *Zie op de jaren 1579, 1582 (N°. 212, 246).*

1598.

- 401 Tractaet paraeneticq. dat is te segghen: onderwysinghe ofte vermaninghe. Int welcke wert gethoont den rechten wech ende waren middel om te wederstaen het ghewelt der Castilianen Door een Spaensch Pelgrim, gheslagen vanden tijt, ende vervolcht door Fortuyne. Ghetranslat. wt de Castil. sprake in Franç. tale door J. D. Dralymont, Heere van Yar-

leme [anagram]. Ende nu in Nederd. overgeset, door C. P. Boeyt. Nu
nieulijcks ghedruckt A°. 1598. 82 blz.

De voorrede van den franschen vertaler is gedagtesk. 1 Oct. 1597. De Spaensche pelgrim, die zich in den oorspronk. franschen druk (Aix. 1597. 12°) onder 't pseudoniem van P. Olini schuil houdt, is waarschijnlijk P. Jos. de Teixeira, portugeesch Dominicaan, een der yverigste aanhangers van den verdreven koning van Portugal, Don Antonio, wiens handschrift de vertaler waarschijnlijk gebruikte. Deze is zeker niemand anders dan Jean de Montlyard, heer van Meleray, door de partyschriften en vertalingen, die hy in 't licht gegeven heeft, bekend. Zie: Marchand, Dictionn. histor. i. v.: Montlyard (II. 66).

402 Tractaet paraneticq (sic) enz. Latere druk met verschil in spelling, o. a. onderaan: Nu nieuwelijcx ghedruckt. A°. 1598. 82 blz.

403 Tractaet paraeneticq, enz. Dezelfde uitgaaft als de vorige, doch latere afdruk. waarin de a in paraneticq door een æ vervangen is. 82 blz.

404 De Uyt-Spraecke van Anna Vytdenhove (die te Brussel om de suynere Leere moordadelick is ghedoluen gheweest) aen de Heeren Staten van dese vereen. Nederl. Waerin ghehandelt wordet van den Spaenschen Vrede. Midtsg. den Lof van Godes Vrede. Beschr. door Jac. Viverum (sic). Eerst tot Leyden, by Christ. Guyot. 1598. 8 blz.

De marteldood van Anneken Uytenhove had in 't vorige jaar plaats gehad.

405 Copie van seker Refereyn by de overheerde Nederl. Provintien aen Holland gheschreven, beroerende den Vrede. Met oock der Hollanders antwoorde rijmswyse daer by ghevoecht (Aan 't einde:) Ghedruct voor Laurens Jacobsz. in den Bybel opt Water tot Amstelredam. A°. 1598. 16 blz.

Op den titel een groote vierkante prent, met verschillende voorstellingen, waarvan twee in medaillon, alle doelende op de bedriegelyke voorstellingen van vrede door de Spanjaarden en Spaanschgezinden. Onder 't Refereyn van de overheerde Provintien (uit 8 koepletten bestaende) vindt men de kerkel. approbatie, in d. 12 Mrt. 1598 en daaronder Lovanii, Joan. Masius excud. Het Antwoord bestaat uit 18 koepl., waarvan de laatste onderteekend is: Vigilantia et fide 1598; ten slotte volgen twee sonnetten (op bl. 16).

406 Copie, enz. Latere druk, zonder de sonnetten achteraan, en met het adres van den drukker (zonder jaartal) op blz. 15 onderaan. Ook in de prent zyn veranderingen aangebracht; zoo is o. a. Duc d'Alve in het 1° medaillon weggelaten. 16 blz.

407 Copie enz. Dezelfde druk als de vorige, maar de titelprent met nieuwe veranderingen en in verso van de vorige. In het medaillon, dat hier regtsch is, heeft de leeuw noch Duc d'Alve by zich, noch den monnik, die hem vastbindt. 16 blz.

408 Antwoordt op het tweede Refereyn, by de Overheerde Nederlantsche Provintien aen Holland gheschreven: om haer met schoon-schijnende Redenen te bewegen, vrede te maken met den Spangiaert. 30 blz.

Zonder plaats of jaar van uitg., maar uit denzelfden tyd als 't vorige, en misschien by denzelfden drukker. Op den titel eene prentverbeelding (in een vierkant van deszelfde grootte als 't vor.). Zy stelt voor een klein schepje (Paya), waar een groot schip

(Spaensche Regeringhe en Inquisitie) en verscheidene booten achteraan dryven. Een Hollander (staande in den holl. tuin) trekt het schip van den pays naar zich toe, maar stoot het groote schip met al syn toebehooren van zich af. Onder hem de woorden: Ick begeer paijs maer geen bedroch. — Het Refereyn bestaat uit 25, het Antwoordt uit 44 koepletten, met kantteekeningen.

- 409 Responce au poeme d'avis pour la paix Belgique, composé par Leon de Meyere d'Anvers, dédié au Cardinal Albert d'Austrice, de l'imprim. d'Arnout Conincks, 1598 à la S^{te} des Provinces Beligiques unies. Par Theophile. Hors de Rome. Sans privilege du Pape pour six ans, sauf demy quart. 72 blz.

Achter het Responce leest men: Fait hors de Rome le 18 Jour de Nullo 1598. Signe Harlequin. Daarop volgt het Poeme d'avis, met kerkelyke approbatie, in d. 28 Apr. 1598.

- 410 Les Articles et Conditions de la Paix et perpet. alliance contractée entre Philippe ... Roy des Espaignes etc. et Henry IV ... Roy de France (in d. 2 May). Y jointes aussi les Articles de la Paix traict. au Chasteau en Cambresis l'an 1559 etc. Jouxte la copie impr. à Paris. [Ontbreken: de laatstgem. artikels] 14 blz.

By Bor, IV, 445.

- 411 Articulen ende Conditien van den Pays besloten tusschen Philips ... Con. van Spangien, etc. Ende Henrick IV ... Con. van Vrancryck Met d' Articulen vanden Pays beal. op 't casteel van Cambresij enz. Delft, Bruyn Harmanssz. Schinckel. 16 blz.

Vertaling van 't voorgaande.

- . 412 Articulen ende Conditien vanden peys enz. Rotterd., Jan van Waesberghe. 16 blz.

Andere vertaling van N°. 410.

- 413 Copie van het Vonnisse by Schepenen der stadt Leyden, gewezen jegens Peter Panne van Ypre, ter zake van de voorgenomen moort ende assassinaet, op ende jegens de persoon van zijn Ex^{te} (Prins Maurits) [in d. 22 Juny]. Zond. titel. 8 blz.

By Bor, IV, 453.

- 414 Warachtich verhael van de doot ende sterven des Koninx van Spaignien (den 13 Sept.): Mitsg. d' over-leveringhe syns Rijcx, ende eenighe vermaninghen aen synen Sone Don Philippe, ende l'Infante syne Dochter voor syn overlijden: als ood de pompe ende den staet s. M. begraefnisse, ende andere gheschiedenissen. Ouer-ghezet wt de Spaensche ... tale. Tot Rotterdam 1598. 8 blz.

Bor heeft by syn verhael van Filips overlijden dit stuk gevolgd (IV. 472).

- 415 Het Beclach der Spaenscher Naty: Waer inne te kennen ghegeven wert aen wiens handen het Coninckryck van Hispangien behoort te comen, enz. Hier achter is noch een liedt toegedaen, al waer een gespreck ghehouden wert tusschen L'Infante, ende den Soon. .. wt den Spaenschen origin. ghedichte ghetranslat. Znd. plaats of jaar. 8 blz.

De schryver oordeelt, dat de Spaensche heerschappy aan den zoon van Filips niet toe-

komt, omdat deze uit bloedschande (uit Filips huwelyk met zyn suster's dochter) gesproten is. Hy betoogt (op rym), dat de dispensatie van den paus er niets toe afdoet.

- 416 Remonstrantie van den Eerts-hert. Albertus, aen de Gener. Staten, van d. den 5 Dec. 1597, ... nop. het huwelyk ende de ghifte der Nederlanden *(met de brieven van den Coninck en den Prince van Spaengien daartoe betrekk., in d. 10 Sept. 1597, 31 May 1598)*.... Volgt het Transport, ghedaen by z. Maj. aen d'Infante zyn oudtste Dochter, van de Nederlanden enz. ende voorts den gheheelen handel van 't Huwelyk ... *(en and. stukken betr. 't Transport)*... Volget ten laetsten t' Vertoogh van de Staten van de Provincien aen zyn Altese. Alles ghecop. ende ghecollat. nae het origin., desen 9 Oct. *Z. pl.* (Amsterd., Herman Allertsz?) 24 blz.

Verzam. van 10 versch. stn. betr. de overdracht der Zuid-Nederl. aan 't huis van Oostenryk en het huwelyk van Albertus en Isabella. Zy zyn door Bor t. h. pl. medgedeeld.

- 417 Placcaet ende Ordonn. daerop binnen Hollandt ende W.-Vr. sal gheheven worden, den veertichsten penninc van alle onroerende goederen die naden 1 Jan. 1599 vercoft ofte vermangelt sullen worden. Insgelyk van alle Los ende Lyff-renten enz. *(in d. 22 Dec.)*. 's Gravenh., Aelbr. Heyndresz *(sic)*. 1599. 12 blz.

Gr. Placcaetb., I. 1953. Vermeld by Bor, IV. 522.

- 418 Particul. Artijckelen, ghetrocken uyt die generale, die den Coninck aen die vande Gereform. Religie heeft toe-gelaten, enz. *(niet begrepen in 't Edict van Nantes, in d. 7 Dec.)*. Ghetransl. uyt de Frans... tale, desen 31 Dec. Ghedruckt A°. 1599. 16 blz.

- 419 Copeye. Ghewisse verbont-nis des Paws ende Conincx van Hispangien, sampt andere christel. Bisschoppen ende Prelaten, teghen des Roomschen Rijcx Vorsten toe Ferrara A°. 1598 opghericht. Wt den Hoochd. overgheset *(met het wapen van Spanje en van den Paus op den titel. Znd. jaar)*. 8 blz.

Paskwyl op de groote plannen tot wederinvoering der Roomsche hierarchie.

- 420 Princeps Auriacus sive libertas defensa: tragoedia nova. Auctore Casparo Caspario. Delphis, Brun. Schinckel. 1598. In 4°. (VII) en 46 blz.

Wie Casparus Casparius was, is my onbekend gebleven. Hy draagt zyn werkje op - orthodoxis Dei in Hollandia et Zelandia Ecclesiis earumque ministris fidelissimis" en onderschryft die opdracht - Delphis, Kal. Octobr. .. 1598."

- 421 Hetzelfde werkje. Delphis, Brun. Schinckel. 1599. In kl. 8°. 46 blz.

De tekst geheel overeenkomstig het vorige.

- 422 Milenus clachte, waer inne de groote tyrannie der Romeynen verhaelt, ende den handel van desen tegenwoord. tijt claerlick ontdekt wort Ghecompon. door Jan Bapt. Houwaert, ende toegheschr. den ... Prince van Orangien. Dordr., ghedr. by Jac. Canin, voor Jasper Troyen, (VIII) en 100 blz.

Het is misschien de opdracht, waaraan men dezen herdruk verschuldigd is. Die opdracht is gedagt. 31 Dec. 1576. Het boekje verscheen vroeger te Antwerpen, 1578, in 4°. Het is geheel op rym, zelfs de opdracht.

1599 (*).

- 423 Het Secreet des Coninx van Spaengnien, Philippus II, achterghelaten aen synen lieven Sone, Philips III .. Vervatt. hoe hy hem reguleren sal na zijns Vaders doot. Int licht ghebrocht door een dienaar van den Heere Christ. de Mora, Schathewaerder des Coninx van Spaengnien, ghenaeamt Rodrigo D. A. Ende nu overgheset uyt den Spaenschen door P. A. P. Anno 1599. (*Met vierkant fileet op den titel.*) 8 blz.

Een geschrift, dat veel opgang schynt gemaakt te hebben.

- 424 Het Secreet, enz. *Andere uitgave, van denzelfden drukker, met een saterskop in lofwerk, als fleuron op den titel.* 8 blz.

- 425 Het Secreet, enz. *Van dezelfde drukkerij, doch in kl. 8°. Als de vorige met Anno 1599 op den titel.* 8 blz.

- 426 Het Secreet, enz. *Latere druk, (van 1608?) zonder jaar. De woorden: Ende nu ouer-gheset enz., staan onder het (langw. vierkant) fileet.* 8 blz.

- 427 Het Secreet, enz. *Nog andere druk, doch van dezelfde drukkerij als de vorige. (Rodrigo D. A. Staat hier o. a. in Latynsche, op de vorige in Duitse letter). Aldus ook in den Byecorff van 1608, waarin dit stuk met andere dergelijke uit dien tijd, bij gelegenheid der handelingen over het Bestand op nieuw als ter waarschuwing gedrukt, is opgenomen.* 8 blz.

- 428 De gheluckighe Incoemste des Hoochgheb. Coninghinne van Spaengien, Vrou Margarieta van Oostenrijck, in Ferrare: Met de feestel. ceremonien gheoeffent door Paus Clement de VIII in het heyl. Houwelic haerder Maj. Als ooc in des Aertshert. Albertus van Oostenrijck, met d'Infante Isabella Clara Eugenia Beschreven door den Ridder Reale. Overgheset wt het Italiaens A°. 1599. 8 blz.

Zie over die feesten: Bor IV, 471—72.

- 429 Eyghentlijck ende treffelijck bewijs ende summaris waerachtich bericht van alle grouwelijcke daden enz. welke des Spaensche Coninghs krijgshvolck in de Nederl. Westphaelsche Kreijs volbracht hebben. Daer neffens een missive van Grave Mauritius van Nassau, aen de Westfaelsche Kreijs tot Dortmundt versamelt, gheschreven ... *en andere stukken tot dien krygstogt betrekk.* Uyt de Hooge in Nederd. tale .. overghesettet. (Amsterd.), Herman Allertsz. 24 blz.

- 430 Mandaet des Keys. Maj. Rudolphus II etc. teghens Don Franc. de Mendossa Generael vant Legher des Con van Spanien, ligg. in de Landen van Gulich en Cleve (in d. 30 Dec.) Zijne antwoordt int corte hier op *enz. met and stn. over den Westphaalschen kryg*). Amst., Corn. Claesz. 8 blz.

- 431 Walvisch van Berckhey: Dat is, Eene beschrijvinghe des grooten Vischs,

(*) Vooraan syn gevoegd alle stukken, die betrekking hebben tot gebeurtenissen in 't vorige jaar voorgevallen, doch in dit jaar gedrukt zijn, zoo als over den dood van Philips II; de feesten in Ferrara; den oorlog in Westfalen, enz. Dan volgen de andere stn., in chronologische orde. Enkele, in 1599 gedrukt, syn reeds beschreven op het jaar 1598 (N°. 417, 418), doch dit sijn stukken met bepaalde dagteekening.

die tot Berckhey ghestrandet is A°. 1598 den 3 Febr. met eene verclaringhe der dinghen die daer naer ghevolgt zijn. Met noch een cort verhael der geschieden. die van den lesten Aug. 1598 tot nu toe (*Febr. 1599*) verloopen zijn int Vorstendom Cleve ende omlygg. vrije Landen, *enz.* 'T Samen een Brief van des Keyzers ghesant (*in d. 31 Oct. 1598*), met d' Admirants antwoordt (*in d. 12 Nov.*). *Znd. pl. of jaar.* 20 blz.

Op den titel een kaartje van 't oorlogstooneel; daaronder twee kleine platte gronden van Orsoy en Calcar, en onderaan eene afbeelding van den walvisch. Het boekje behelst een soort van gedicht, waarin de Admirant by den walvisch vergeleken wordt, in 13 koepletten met uitvoerige kantteekeningen; gevolgd door het niet anbelangryk Cort Verhael, waarvan de titel spreekt. Zie over den walvisch: Bor, IV. 434, over den oorlog in Westfalen: 482 vv., enz.

- 432 Blaffert tot opweckinge aller Princen van Europa, bysonder van hooch ende neder Duytschlandt, haer te versien teghens de moortdad. Spaensche Begeeringhe so weynich sparende vrienden als vyanden, als men sien mach aen het deerlyck vernielen ... van Westphalen ende den Landen van Cleeff. (*Op rym*). Amst., P. Gevaerts, na de cotype van Wilh. Petri, ghedr. in Duyts buyten Ceulen. [*Met of zond. jaar? Misschien is t'er hier afgesneden*] 8 blz.

Met een slechte houtsnede op den titel.

- 433 Blaffert, *enz. Kopy van 'tvoorg. stuk.* Tot Amst., eerst ghedruckt by P. Gevaerts, *enz.* 1599. 8 blz.

- 434 Het Boeck der Secreten, inhoud. die Conditien, Contracten *enz.* der Coningh. van Enghelant ende der gheun. Provincien, ... besl. den 10 Aug. Noch de beschrijv. des Doots ofte Moorts van den Graef van Broeck: Mitag. eenen Brief van den Admirante aen den Raedt van Gulick, tot verantwoord. des selfs. Boven desen noch de Beschrijv. der Gheboorte, *enz.* van den jonghen Con. van Schotlandt. 1599. blz. 1—8.

De acht eerste bladz. bevatten de eerstgemelde Conditien enz. van 10 Aug.

- 435 Den Spaenschen ende Arragoenschen Spiegel. Inde welcke men mach claelick ende waerachtich sien tot wat eynde ende meeninge eygentlick het voornemen is streckende van t Spaensche Crijchsvolck, dat hem desen Winter heeft gehouden in den Westphaelschen Creyts Mitag. de verclaringe van den ban, by den Keyser gedaen, ende copyen van verscheyden Sentbrieven van den Ceurvorsten ende ander Duytsche Vorsten, als oock de verclaringen ende versoecken by den Spaenschen Oversten ende haer Gesanten gedaen. Eerst gedruet tot Rostock ende tot dit bygevoecht (twelck gedruet is tot Franckfoort) de gehoudene vergader. ende krijgesdagen soo te Bachraden, Keulen etc. als oock de ouer ende wederges. brieven vande Keys. Magist., Hert. Albertus, des Admiranten, *enz.* 1599. 134 blz.

Belangryke verzameling van stukken over den Westfaalschen kryg. Er syn er by, die men by Bor s. a. vergeefs zou zoeken. De titel is versierd met eene afbeelding der Spaensche wreedheid in een spiegel vertoond, waarnaar mannen uit allerlei natien met afschrik wyzen, met dit fraaije byschrift:

*Inde Spaensche Tiranij tot deser spatie
Spiegelt hem te recht alle des Werelts natie.*

- 436 Aende Afgewekene Provincien van Hollandt, Zeelandt, etc. Aenwysinghe opt vermaen vande verleyde ende overheerde Provincien van Nederlandt, ghedaen aen de vereen. Nederlanden. A^o. 1599. 32 blz.

Drie verschillende gedichten, in 28, 19 en 3 koepletten, tegen de antwoorden van de afgeweken Provincien aan de overheerde, op hun vermaandichten tot den vrede (Zie N°. 405—8). By de beide eerste zyn uitvoerige wederleggende kantteekeningen gevoegd, by het laatste een antwoord op rym. Op den titel is een vos afgebeeld, wiens staart in de klem zit en die nu de andere vossen raadt, zich ook van hun staart te ontdoen (toepasselyk op de gemelde vermaandichten); aan de keerzyde van den titel de uitleg (op rym).

- 437 Requeste ofte schriftelick versoeck der ... Staten der Landtschap Steyrmarc, aen ... Ferdinandus Aertshert. van Oostenryck etc. wt Gortz ghesonden, belangh. de Placcaten van de schortsinghe der Euangel. Leere ende afstellinge der Predicanten (in d. 2 Jan.). Delf, Jacob Cornelisz. Vennecool. In kl. 8°. 8 blz.

Zie: Bor, IV. 539.

- 438 Seer vreemde tydinghe vant wederom verrysen van Don Sebastiaen Coninc van Portugael, die verloren is gheweest 21 Jaren (*geschr. uit Venetië, d. 8 Jan.*) Hier is by ghev. de schrickelijcke Diliuie (*diluvie*) ende 't groot opwater binnen Roomen geschiet voorl. Kersmisse. Amst., Corn. Claessz. In kl. 8°. 8 blz.

- 439 Placcaet (van de St.-Gener.) op het stuck van de Monsteringe, tot voorkominge van alle frauden, in 't compleet-honden van de compagnien, vernieuwt den 4 Febr. 1599. 's Gravenh., Aelbr. Heyndricxsz. (*Latere druk*). 16 blz.

Gr. Placcaetb., II. 222; by Bor, IV. 544.

- 440 Cort verhael ende geschiedenis van den vromen Dienaer des Godl. woorts, genaemt Fransisco Schorickmano, hoe dat hi binnen Deventer van den Stoel comende ... deerlyck vermoort is, den 21 Jan. ende den 2 Febr. daer aen gestorven. Campen, Jan Willemsz. In kl. 8°. 8 blz.

Refereyn, Rondeel, Liedeken, Sonnet, enz. op die gebeurtenis, die aan de Roomschen geweten wordt, alle onderteekend: Blyft ghetrou vast.

- 441 Placcaet van ... de doorl. Infante (Isabella), op 't verbodt ende interdictie van alle communicatien, handel ende traffijck met Hollandt, Zeelandt, enz. (in d. 9 Febr.). T' Antw., inde Plantijnsche Druckerye, by Jan Moerentorf. 12 blz.

By Bor. IV. 523.

- 442 *Hetzelfde Placcaet.* Eerst ghedr. tot Antw. enz. (*Nadruk van 't vorige*). In kl. fol. 8 blz.

- 443 Toets ofte Proef-steen, aeng. het Placcaet vande Doorl. Isabella Clara Eugenia, Infante van Spangien onlanex wtghegaen. Of de Coninck Philips haer Vader, soo goedertieren ende liefelijck met de Nederlanden gehandelt heeft, als sy daer in verhaelt. *Zond. plaats of jaar.* 24 blz.

Geheel op rym. Met titelpren: in koper.

- 444 Copye van seeckeren Brief geschreven by een van qualiteyt, aen den Abt van N. wesende tot Bruyssel, ende vande donatie ofte cessie der Nederlanden, Aen de Infante van Spaengien. Mitte annotatien opte selve, mede brenghende int cort het voornemen vande Spaenschen Raet, *enz.* A°. 1599. (*Zond. plaats of naam*). 24 blz.
De brief is gedagteekend den 25 Febr. Daarop volgt het Transport (in d. 6 Mei 1598) aan de Infante, met de aanteekeningen. Beiden: brief en aanteekeningen, by Bor, IV. 540.
- 445 Copye van seeckeren Brief, *enz.* *Later en compresser druk.* 16 blz.
- 446 Copie van zekeren Brief, *enz.* ... Anno MDXCIX. *Later druk, die het meest verspreid schynt te zyn, en ook in den Byecorf van 1608 gevonden wordt.* 16 blz.
- 447 (Verclaringhe van) De St. van Hollandt ... tot vordernisse van d' Imposten van den 40sten penningen van de vercop. der onroerende goederen, *enz.* (*in d. 4 Mrt.*). *Zond. titel.* 8 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 1962. Vergel. N°. 417.
- 448 Sententie definitiue, uyt den naeme ... van die ... Staten Generael ... ghepron. d. 8 Mrt., tusschen den Jonckeren, Hovelinghen *enz.* van den Ommelanden tusschen d' Eems ende Lauwers, Requiranten ter eenre, ende Burgherm. ende Raedt, oldt ende nye der stadt Groeninghen gherequir. ter ander zyden. Amst., Corn. Claessz. 10 blz.
Met een kaartje van Friesland, Groningen en Drentho (waarschynlyk uit een atlasje, by Corn. Claesz., blad Frisia) op den titel. By Bor, IV. 548. — Deze is de tweede sententie; de eerste werd den 21 Jan. 1597 gewezen. Zie Bor, IV. 304.
- 449 Tweede Sententie definitive, *enz.* *Dezelfde als de vorige. Blad B van een lateren druk van de drie Sententien.* 8 blz.
- 450 Noch eene Sententie definitive, *enz.* (*ook in d. 8 Mrt.*). *Met het Placcaet oft Mandament poenael van de St. Gener. ... inh. d. straffe ende penen vanden infracteurs ende contraventeurs der voorsz. Sententien (in d. 10 April 1600). Blad C van dez. uitgave, als 449.* 8 blz.
Derde Sententie. By Bor, IV, 550, 606.
- 451 Prophetie Jacobi Brocardi voortijds Profess. inde Univers. tot Leyden, door hem over veel jaren ghepropheteert ende aende HH. Staten van Hollandt ghesonden. Item, noch eene Prophetie van Paulus Secundus, in 't Jaer 1589 aen m. H. D. Niel Claes Silla, Pencion. der Stadt Aemstelledam gheschreven. Mitsg. de 2^e Prophetie van den voorn. Paulus Secundus (*d. 29 Mrt. 1599*). Aemst., P. Gevaertsz. 8 blz.
- 452 Placcaet van ... den Staten Generael ... daer by de Spaigniaerts ende alle heure goederen, voor goede prinse verclaert worden, ende verbodt gedaen wordt van die Spaign. toevoer te doen, *enz.* (*in d. 2 April*). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 12 blz.
By Bor, IV. 525; Gr. Placcaatb., II. 34.

- 453 Warachtighe Tijdinghe ende corte beschrijv. van Yrlant, twelck de Enghelsche Croone onderworpen is. Met een verhael wat de Yrische voor een volc is, hoe sy onder haren oversten den Grave van Tyron haer in rebellicheynt stellen, ende genieten hulpe vanden Coninck van Spaengien. Waer door hare Maj. bedwongen is geweest den Grave van Essex met een groote Armade derwaerts te senden, enz. Met noch een cleyn Tractaet van de Ordin. ende wetten, die den Grave van Essex ... syn krijchsvolck gegeven heeft. (*Uit het Eng.*) Amst., Corn. Claesz. 16 blz.

Het vertrek van Essex naar Ierland had in April plaats.

- 454 Copee eens Briefs uyt Cobelents, den 9 Apr. van de Kuervorsten, Reinishen, Franconischen, Over-ryn. ende Nederl. Westvaelschen Creitz, aldaer versamelde Raden ende Ghesanten, aen de Spanischen gheschreven. Ghedr. nae die Copee, van Cuelen. In kl. 8o. 8 blz.

Zie: Bor, IV. 557, waar echter van dezen brief niet gesproken wordt.

- 455 Den Willecom en gheluckighe vrolijke Incompste binnen t' Nederlant, van z. H. des Deurl. Eertshertoochs van Oostenrijc ... Met ... l'Infante des Con. van Spaegnien. T' Hantw., by Pauwels Stroobant. In kl. 8o. 8 blz.

De rymelaar van dit kreupeldicht in 13 koepletten is blykens syn onderteekening L. V. Haecht. — Albertus en Isabella keerden in 't laatst van Augustus in de Nederlanden terug, maar 't duurde nog geruimen tyd, voor zy werden ingehuldigd (Wagenaar, LX. 64, 65).

- 456 Discours ende beschryvinge van het groot Eylandt Canaria, ende Gomera, midtsg. het innemen, ende verlaten van dien. Alles wt diversche Journaliers by een ghebrocht door Michiel Joostens van Heede, Schryver op de Armaede van ... des Nederl. Staten, ghedestin. op Westen, onder thevel ... E. Jone Heer P. van der Doest (*sic*), als Admir. Gener. Begryp. alle de courssen ghedaen in dese Zeevaart ... v. 25 Meye — 10 Sept. 1599. Eerst tot Rotterd., by Gillis Pietersz. 24 blz.

Met houtsn. op den titel. De schryver dagteekent syn na-bericht aen den goetwillighen Leser, den 1 Oct. Zie over den tocht van van der Does: Bor, IV, 565 vv., en vergelyk N°. 463.

- 457 Placcaet ende Ordonn. vande Eertshertoghen. Op den prijs ende eualuatie van sekere nieuwe silueren stucken die haere Hooch. teghenwoord. doen muntten (*in d. 6 Oct.*). Bruessel, Rutg. Velpius. 4 blz.

- 458 Placcaet vande Eersthert. aeng. den prijs ende eualuatie van de nieuwe siluere stucken, die heure Hooch. tegenw. doen slaen met hennen slage, title ende wapen. Eensam. opte stricte onderhoud. vanden prys van allen anderen silueren munte, enz (*in d. 16 Nov., met begeleid. brief aan den Raad van Brabant, in d. 29 Nov.*). Bruessel, Rutg. Velpius. 20 blz.

Placcaten van Brabant, III. 542.

- 459 Brief (*van de Staten-Gener.*) aen Salintin Graven ende heren tot Isenburgh en anderen, der Rom. Keys. Maj. Gedeput. Commissarissen (*in d. 2 Dec.*). Ghedr. A^o. 1600. 8 blz.

By Bor, IV. 590—81.

- 460 Placcaet op tstück vande successien ab intestato (*uitgev. door de Staten v. Holland, den 18 Dec.*). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricxs. 1600. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, III. 1005.

- 461 Hetzelfde Placcaat. 's Gravenh., by denz. 1601. 8 blz.
1600 (*).

- 462 Placcaet van den ... Staten van Hollandt, Inhoud. ordre, waer na die Schepen vande Ingesetenen der voorsz. Landen in den Jare 1598 in de Rijken ende Landen den Con. van Spangien onderworpen jegens recht ende reden aengheslagen, in de voorschr. Landen comende, by de rechte eygenaers rechtelick weder ghecregen moghen worden (*in d. 4 Mrt.*). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricxs. 8 blz.

By Bor, IV. 604—5; Gr. Placcaatboek, II. 39.

- 463 Waerachtigh verhael van de machtighe Scheeps Armade, toegerust by de Staten Generael tot afbreucke des Kon. van Spaengien, onder het ghebiet en gheleyde van Joncker Pieter van der Does als Generael ders. Wat by den selv. bestaen ende uytghevoert is *enz.* ... van den 28 Mey 1599 tot den 6 Meert 1600. Alles ghetrouw. beschreven door Ellert de jonghe Capiteijn van d' Artill. vande voorghem Armade. 't Amst. by Herm. de Buck, voor Hans Matthijsz. 24 blz.

Volledig verhaal van den ongelukkigen tocht van van der Does, waarop hy zelf overleed. In 't kort by Bor, IV. 565 v.; Wagenaar, IX. 57 v. Op den titel een groote afbeelding (van 't admiraalschip?) en op blz. 22 een kleine platte grond van het eiland St. Thomas. Vergel. N°. 456.

- 464 Confessie oft Bekentenisse voor den Houe van Vrieslandt, ghedaen by Jan Jacobzoon, woonende tot Harlinghen, hem noemende een Dienaer te wesen onder die van sijne ghesintheyt, die alleen in desen Lande mach Doopen ende het Broodt breken, op sekere Artijckelen, die gheseght worden by den seluen sijne Ghem. voor te houden, ende gheleert te worden. Midtsg. de Sententie ... daerop ghevolcht, den 3 April, O. St. Delf, Jac. Csz. Vennecool. Nae de copye, ghedruckt voor Pauwels Heynets tot Leeuwerden. In kl. 8°. 8 blz.

Grootendeels by Bor, IV. 617 v. Zie ook N°. 483, waar dit boekje geheel is afgedrukt.

- 465 Points et Articles accordez par son Excell. (*Maurice*) aux Officiers et Soldats du Fort de St. Andrieu (*in d. 8 May*). Delf, Bruyn Schinckel. 8 blz.

By Bor, IV. 614.

- 466 Placcaet beroer. de Contributie op den goederen dergh. die hen met Paspoort in vyande Landen zijn onthoudende ofte in neutrale landen, *enz.* (*in d. 16 May*). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricxs. 8 blz.

By Bor, IV. 616; Gr. Placcaatboek, I. 1511.

- 467 Missive, van een frans Edelman hem houdende by zijne Excell. (*Maurits*)

(*) Zie ook voor dit jaar de Ns. 450, 459, 460.

waer in de gheheele handelinghe verclaert wort t'gene herwaerts over is ghepasseert t'sedert het overgaen van t' Fort S. Andries, tot den bloedighen slach ofte Bataille gheschiet by Nieuwpoort den 2 Julij. Met de Lijste der namen der ghener vander princip. Heeren die by z. Exc. ... ghevanghen ende ... die doot gebleven zijn. Ghedr. A°. 1600. (*Zond. plaats of naam.*) 8 blz.

- 468 Copie des Briefs, geschr. aende Gecommit. Raden van den Staten van Hollandt (*door Joh. van Oldenbarnevelt, d. 2 Julij, over den Slag by Nieuwpoort*). Delft, Jac. Csz. Vennecool. In kl. 8°. 8 blz.

„Den brengher deses,” *schryft Barnevelt*, „sal uwer E. naerder particulariteyt verclaren, als selfs daer by gheweest zijnde, ende by sijn Excell. afgehevaardicht.” *Zie het volgende stuk.*

- 469 Mondelingh Rapport door den Capiteijn Jaques van der Borght ghe-daen aen m. E. Heeren Staten in den Haghe, op de credentie van zyne Pr. Excell. den 4 Julij, van de heerlijke victorie ... by Nieuwpoort. Amst., Herm. de Buck. 4 blz.

- 470 Waerachtigh Verhael vande Batalie ende Slagh ghebeurt ontr. de stadt van Brugghe (*Slag by Nieuwpoort*) den 2 Julius. Zoo tselve is gheschr. van eenen Edelman, van Brugghe, aen eenen zynen goeden vriendt tot Brussel (den 18 Julij). Eerst tot Brussel, by R. Velsius. 8 blz.

Met een voorrede van den Hollandschen nadrukker, die dit waerachtigh verhael erg logenachtig vindt.

- 471 Dialogisme auquel sont entreparliers l'Empire, la France, l'Espagne, l'Union des Estats du Pays bas, Rome, Bonne Raison, le Herault, et le Philosophe Juge. Contien. succinctement l'Estat d'Allemagne, de France, d'Espagne, des Prov. unies des Pays bas et du Siege Romain, depuis le commenc. des guerres pour la religion iusques à present. Et quelques Sonets à l'In-fante d'Espagne, et autres: av. un Cantique d'action de grace pour la victoire obtenue des Espagnols le 2d. de Juillet. *Znd. plaats of naam.* (IV) en 84 blz.

Geheel in verzen. De dichter, die zich L. P. noemt, draagt zyn werk op aan Maria van Nassau, Gravin van Hohenloo, enz. „ma tres honnoree Dame,” de peittante (marine) van zyn dochtertje.

- 472 Waerachtich verhael vande Orden ende maniere dier ghehouden is inde vergaderinghe geschiet tot Fontaine-Bleau om t' volbrengen vande t' samensprekinge toegelaten tusschen m. H. den Bisschop van Eureux (*Kardu Perron*) ende den Heere van Plessis Mornay, den 4 Mey aeng. de proeue vande valscheden aengeteeckent by den voorsz. Heere van Eureux in 500 passagien by ghebrocht by den voorsz. Heere van Plessis, int boeck by hem onlanx ghemaect ende int licht wtgeg. teghen het H. Sacrament des Autaers, ende t'Sacrificie der Missen. Ouergeset wt de Frans. tale. P.M.N.R.S.D.PP.(?) Hantw., Hier. Verdussen. In kl. 8°. (XVI) en 86 blz.

Door een Roomsch-Katholyk, die zich misschien onder al die initialen schuilt houdt, in 't lichtgegeven. Zie over dit gesprek: Benoit, Hist. der Reformatie in Frankryk, I. 212 v v.

- 473 Instructie by haerl. Hoocheden verleendt, aen die Gheestelicke ende Vier-Leden van Vlaendren etc., op d' opheue ende impositie van 20 stuyvers eens op elke Eerdtstede *enz.* (in d. 12 Aug.). Ghendt, Gault. Manilius. 12 blz.
- 1601.
- 474 Nyeu Jaer voor die van Holland, etc. Dienende voor Antwoorde op zekere Beffereyn, onder naem van eenen droom aldaer vuytgeheuen ende met verscheiden schimpige figuren geprint tot Amsterdam, nopende de geschiedenis van Nyeupoort. Eensam. een corte antwoorde op zekere valsche historie, den Paters van den Jesuiten naegheschreuen. Ghedr. tot Louen, by Jan Maes. 20 blz.
- Vry gematigd tegenschrift in den vorm van een referein in 27 koepl., waarin zeer op den vrede wordt aangedrongen Daarachter een antwoord, mede op rym, op een onwaarschynlyke Jesuitenhistorie in Holland rondgevent. Het voorbericht is gedagteek. den 2 Jan. 1601.*
- 475 Diverses Revocations et abjurations du Papisme, publiquement faites en diuers endroits du Royaume de France par cert. pers. Ecclesiast. et nommément par Pere Abraham, iadis Prieur des Carmes en la Ville d'Arles (et 5 autres) ... Tout advenu l'An 1600. Avec deux lettres escr. par deux pers., l'un Jesuite etc. La Haye, Albert Henry. 52 blz.
- Op den titel: Les six premieres (les Revocations) imprim. jouxte les origin. publiees en France. Les autres selon les copies des lettres qui en ont esté ecrites.*
- 476 Ordonnantie ende Instructie daerop men van wegghen de dry Staeten ... van Brabant collecteren, verpachten ende innen sal de middelen ... tot furniss. vande nieuwe extraordin. bede hunne Hoocheyden geaccord. (in d. 3 Jan.). Bruessel, Rutg. Velpius. 28 blz.
- Placcaten van Brabant, II. 92.
- 477 Placcart et Ordonn. des Archiducqz noz Souverains Seigneurs et Princes: Par laq. leurs Altezes deffendent le transport des Salpetres et Pouldres, hors des pays de pardeça (in d. 13 Avr.). Brux., Rutg. Velpius. 8 blz.
- Placcaten van Vlaanderen, II. 636.
- 478 De Bekeeringe ende wederroepinghe, die Lowys du Bois van Rijssel, (eertijts Priester ende Predicker van S. Franciscus Orden binnen Duynkercke) openbaerlick binnen Leyden gedaen heeft den 3 Junij Wt de Franc. ... tale overgheset. 16 blz.
- Met opdracht van du Bois aan de Fransche Herv. Gemeente te Middelburg, gedagt. 14 Junij.*
- 479 Opene Brieven van Ordinantien ende eeuwich edict van h. Hooch. (de Aartshert.) verclaer. tot wat prys, valeur ende estimatie van gout ende ziluer men sal moghen ontlasten ende lossen de hooftpenninghen van renten, *enz.* (in d. 25 Juny). Bruessel, Rutg. Velpius. 12 blz.
- Placcaten van Vlaanderen, II. 439.
- 480 Traicte et Accord fait par Son Excell. avec le Gouverneur, Capit., Offi-

ciers et Sold. de la Garnison de Rhijn-Berc, le 30. Juill. Delf, Bruyn
H. Schinckel. 4 blz.

Bij van Meteren, 8°. uitg., VIII. 47.

- 481 Den Spieghel van de Spaensche Tyrannie: Waer by ghevoeght is eene
vreughdighe vieringhe over het veroveren van de Stede Rijn-berck
cortelijck in dichte ghestelt van Iacobus Viverius, Medecijn ... Ghe-
druct tot Amst. by Herman de Buck, voor Laurens Jacobsz., inden Ver-
gulden Bybel, op 't Water, Anno 1601. 24 blz.

Het eerste gedicht (Den Spieghel enz.) bestaat uit 67; — het tweede (op de verovering van Ryn-berk) uit 13 twaalfregelige koepletten. In de opdracht van zyn geschrift aan Den Achbaeren Raed, ende Burgherie van Amst. (gedagt. den 24 Julij) geeft Viverius de volgende berichten omtrent zyn levensloop. „Wat my aengaet, ick hebbe my selven in den Lusthof genoegh ghequeten, so dat myne ziele aen de voeten van haeren Herder stillekens rustet. Ick keere weder tot de conste van ghenesen, in de welke ick ben opgevoedet den tijdt van vier jaren aen de voeten van de wel-versochten Geoffroy le Brumen Medecyn ende Chirurgien des Coninghs van Vranckrijk Daer naer heeft my de wijdtberoemde D. Joannes Heurnius, Doctoer ende eerste Professor, in de wetenschap ende oeffeninghe der Gheneesconste onderwesen ende gheholpen. Zoo dat ick binnen Leyden sommige jaren de aerne om niet hebbe ghenesen. Eyndelick sijn wy in uwe stede ghecomen,” enz. Wij hebben Viverius reeds in 1598 als dichter ontmoet (zie N°. 404). — Men onderscheide dezen Spiegel wel van de later verschenen Spiegel's der Spaensche Tyranny in West-Indien en Nederlandt.

- 482 Tsamenspreekinghe van drie personen, over het regireus Placcaet van
Groninghen, ghecondicht den 7 Sept. O. S. A^o. 1601. Hollander. Embder.
Ghereformeert. Door welke tsamenspr. naecktelick verthoont wort, dat die
van Groningen doort selfde soecken nieuwe consciencijs dwangh in te
voeren, enz. Ghedr. int Jaer ons H. 1601. 52 blz.

Het plakkaet van 7 Sept. was hoofdzakelyk tegen de Doopsgezinden gericht, wie het prediken en bejaard doopen (wederdoopen) verboden werd. Van hen gaat bovenst. Tsamenspreekinghe uit, waarin ook het plakkaet zelf is opgenomen. Zie: Brandt, Hist. der Reformatie, II. 15, Twisck, Chroniick van den Ondergangh der Tyrannen, II. 1539 vv. In het Antwoort op dit stuk (N°. 486) wordt Jan Claessen Rolwaghen voor den halven autheur gehouden; zyn helper was den tegenstander onbekend; het is misschien Jacob Pietersz Vermeulen, wien Twisck als medeschryver van het Tegenbericht vermeldt. (Vergel. N°. 513.)

- 483 Tsamenspreekinghe van dry Persoonen, enz. Compressor herdruk of nadruk
van hetzelfde stuk met veranderingen in de spelling. 40 blz.

1602.

- 484 Tsamenspreekinghe van dry Persoonen, enz. Opt nieuwe ouersien
ende verbeterd van sekeren Erraten enz. 1602. 56 blz.

Herdruk van N°. 482.

- 485 Aenhechtsel aen t' Boeckken of tsamenspreekinghe ouer het Regireus
Placcaet van Groninghen, aldaer ghekondicht den 7 Sept. O. S. 1601.
Ofte Antwoordt, op de opspraek by sommighen ghedaen, teghen het
drucken ende verkoopen des selfdes. Vervatet in een t'samensprekinghe

van drie Persoonen, als Boeckverkooper, Partijlich Ghereformeerde, Ende een Jesuwijt. ... Ghedr. in 1602. 64 blz.

De schryver van dit stuk doet zich, in een 16 regelig slotdicht kennen, als de bekende Casparus Coelhaes van Colen woonende tot Amsterdam.

- 486 Antwoort op een faem-roovende Boeck, het welcke ghenaeamt is: *Tsamen-sprekinghe van drye Persoonen, over het Regireus Placcaet van Groninghen*. Onder verbeteringh' ghestelt.

Door Wijnant Kras, wilt dit versinnen,
Buiten Jan-roon-poort sult ghy hem vinnen
Die dit werck willen laecken,
Die moeten selfs een beter maecken.

Ghedr. in ... 1602. (*Znd. plaats of naam*).

64 blz.

Weinig beteekenend tegenschrift van N°. 482. Hierin is o. a. letterlyk met titel en al overgenomen de Confessie van Jan Jacobzoon, gedrukt te Leeno. by Pauwels Heynets (zie N°. 464), voorts het vonnis der Staten van Holland in 1581 over Casp. Coolhaas uitgesproken, en ook het bestreden Placcaet.

- 487 Apologia ofte Verandtwoordinghe des Edicts, het welcke van een Eerbaren Raet der Stadt Groeningen, tegen der Wederdooperen ende andere Secten Onordeningen, den 7 Sept. ... 1601 ghepublic. is. Ende door eenen onghe-noemden Libertyn, met allerley valsche ende niet weerdich gheschrey, aengheblaft is gheworden ... Wt bevel eenes Eerb. Raedts, nu nieuclik ghestellet Ende nae het Sassische ex. in Nederl. tale ghedruckt. Groe-ninghen, by Ger. Ketel. 1602. 64 blz.

Zie: Twisck, t. a. p. en vergel. N°. 513.

- 488 Missive aen den Authoor van die *Apologia*, over het Placcaet ofte Edict *enz.* .. In die welcke de voorschreven Authoor ... bestraft wordt, van t'ghene hy teghen den aerdt der Christelijcker liefde ... zynen naesten onschuldich, van wercken des Doots weerdich zijnde beschuldicht *enz.* door Cas-parum Cool-haes. ... Ghedr. in... 1602. 56 blz.

- 489 Extract eens briefs gheschr. uyt den Leger voor Kingsael in Yrlandt, van den Secretaris van Milord Montjoy, aen Mil. Buckhorst inh. waracht. verclar. van een heerlicke victorie ... de Enghelschen verleent teghen de rebellen ende Spangiaerden. Ende van de verov. van de stad Kingsael den 7 Jan. 1602. Voor Hendrick Moody, op den Dam inde nieuwe huysen (te Amsterdam). 4 blz.

- 490 Het Out Oost-Indische Octroy, by de Staten Generael der Vereen. Nederlanden in .. den Jare 1602 verleent, ende wtgegeven (*den 20 Mrt.*) Int jaer dryentwintich, der lang-geweygerde, ende noch on-gedane Reec-keninghe (1624). 20 blz.

De oorspronkelyke of gelyktydige drukken van dit Octrooi syn hoogst zeldzaam. Deze uitgave dagteekent van 22 jaren later, en behoort by de partyschriften tegen de Compagnie, van dien tyd. Men vindt het Octrooi o. a. Groot Placcaetb., I. 530; den hoofdzak. inhoud by Wagenaar, IX. 148 en elders.

II. 1602 (20 Maart) — 1609 (9 April).

TOT DE SLUITING VAN HET TWAALFJARIG BESTAND.

1602.

- 491 Een cort ende warachtich verhael van het ghene, wat tusschen den Grave van Oost-Vrieslandt, ende sijne Onderdanen, sedert den Jaer 1594 tot desen tegenwoordighen Jaer 1602 den vj Junio gepasseert is.... Int licht ghebracht door Thomas Frantzius, een groot Liefhebber der vryheyt van Oost-Vrieslandt. Ghedruckt nae de copye, tot Aurick, by Jan van Olderssum. In 8°. 8 blz.

Zie hierover o. a. van Meteren, 8°. uitg., VIII. 222 vv., die Thomas Frantsius kanselier van Graaf Enno noemt. Maar daar dit geschrift zeer ten nadeele van Enno is, schijnt Frantsius, als hij er werkelijk de schrijver van is, toen Enno's partij niet meer gehouden te hebben.

- 492 Aende hooch ende wel-gheboren Heeren, goede vrunden, ende nagebueren, de Prelaten, Princen, Graven, Heeren, Edelen ende Steden van Brabant, Vlaenderen, Artois, Henegouwe, enz. ... Representerende de Staten der Nederlanden onder de Spaensche ofte Eertzhertoghen Regieringhe, enz. *Znd. pl. of naam van drukker.* 10 blz.

Brief van de Staten van Holland aan de Zuid-Nederlanden tot opwekking om de Aartshertogen weg te jagen en zich met hen te vereenigen, geschr. den 7 Juny 1602. — By van Meteren, VIII. 156 vv., Groot Placcaatb., II. 10.

- 493 Aen de hooch ende wel-gheboren enz. *Andere druk; de beide eerste regels van het opschrift in kapitale letters.* 8 blz.

- 494 Aen de hooch ende wel-geboren enz. *Andere druk, met de vorige overeenkomstig, behalve in de spelling van enkele woorden.* 8 blz.

- 495 Beantwoordinge van zekeren Brief der Staten van Hollant: den vij Junij in dit Jaer ... gheschreuen aende Heeren Staten vande ghehoorsame ende ghetrouwe Prouintien van Nederlandt. Door zekeren Liefhebbere des Vaderlants.... Ghedruckt int Jaer o. H. 1602. In 8°. 70 blz.

Niet onbelangrijk tegenschrift van het vorige.

- 496 Domp-hooren der Hollanscher Fackel, tot blusschinge des Brandtbriefs ende Missie die onlancks met de volle Mane vut s' Grauen haghe gheschoten wierden.... Tot Landt-vit, by Colophon van Bacharach enz. 1602. 28 blz.

Gesprek tusschen Trompette en Tambourein, geheel op rijm, tegen de bovenstaande Missive (N°. 492).

- 497 Refereyn op den Dompchoorn. *Znd. pl., naam of jaar.* 1 blz. obl. fol.

In vier koepletten van 16 regels, waarvan het refrein is: Ick duchte d'Infante salder een misval af krijghen. Anders tegenschriften van den Dompchoorn vindt men op 't jaar 1603, N°. 508—10.

- 498 Oedipus Hollandicus. Typis Masii (te Leuven). 1 bl. fol.

Geesteloze woordspeling in 't Latyn op de zinspreuk: Aut nunc aut nunquam, op de Hollandsche banieren. Een akrostichon onderaan wyst den datum 1602 aan.

- 499 El Paternostro de gli Spagnuoli. Ofte Rhijm-gedicht, so in Duytsch, als Italiaens; vervatende t' goe-leven van de Spaignaerden ende hare comportementen, ter plaetsen daer sy Meyster zijn. Mitsgaders Los dies mandamientos de los Theatinos. Wesende De thien Gheboden der Jesuiten. Originelick in Spaensch, ende paraphrastica in Duytsch ghedicht overgheset... Tot Enchuysen, by Jan Arentsz Chaallon ... 1602. 16 bl.
Vooraan een sonnet tot de overheerde Provincien van den uitgever Chaallon, die de vertaling schijnt gerijmd te hebben. Een Ode achter het Rhymgedicht heeft tot onderschrift: ghesonghen den 2 Septemb. 1602.
- 500 Translaet van den Ban ende Placcaet. Vuytghegaen ende ghedecreteert by de Ertzhertogen Teghens die Ghemuytineerde vant Casteel van Hoochstraten (*in d. 15 Sept.*) Tot Bruessel, by Rutg. Velpius .. 1602. 8 blz.
By van Meteren, VIII. 179; Placcaten van Brabant, II. 321. Zie de verantwoording van de ghemuytineerde op het jaar 1603, N°. 511.
- 501 Translaet van den Ban enz. ... 'sGravenh., Aelbr. Heyndricksz. Na de Copie ghedr. tot Brussel enz. 8 blz.
Nadruk van het vorige.
- 502 Versoeck, Poincten ende articulen van reconciliatie der Stadt Grave met sijne Ex^{te} Graef Maurits van Nassau..... Mitsg. de conditien die sijne Exc. gheaccordeert heeft aen den Gouverneur, Capiteynen enz... van het garnisoen van de Stadt van Grave. (*in d. 19 Sept.*) 'sGravenh., Aelbr. Heyndricsz. 8 blz.
Gr. Placcaath., 599, 602, waar het eerste gedagteekend is 28 Sept., hier 18, by van Meteren, die er den inhoud in 't kort van geeft (VIII, 175), 19 Sept.
- 503 Waerachtighe verclaringhe van de heerlycke victorie die God almachtigh Graef Mauritius gegeven heeft tegen de stercke stadt Grave over gegaen den 19 Sept. Ghedruckt te Amst. by Volraev Gaubisch enz. 4 blz.
- 504 By de Coninghinne (*Elizabeth*) Proclamatie, waarmede belast wort het procederen teghen Jesuiten en weireltsche Priesters, Midtsgaders tegen de gene die de selue herberghen, onderhouden oft voorstaen. Gepubl. den 15^{en} Nov. Middelh., Richard Schilders. 12 blz.
- 505 Placcaet ende ordonnantie op die valeur vanden gelde, die inden Lande van Gelre ende Zutphen onderhouden ende ghevolcht sal worden inde betalinge vant capitael van verschrijvingen, pantschappen etc.: mitsg. vande Jaerlicxe Renten ende pensionen van dien (*in d. 17 Nov.*). Arnhem, Jan Jansz. 1602. 8 blz.
- 506 Placcaet ende Ordonnantie enz. Arnhem, Jan Janssen. 1603. 8 blz.
Herdruk van 't voorgaande.
- 507 Warachtich verhael van den verraderlicken aenslach, door langhen voordachten raet vanden Hertoch van Savoyen, teghen de Stadt Geneve te wercke gheleyt, op den 22 Dec. 1602 ende hoe de almachtige God de selve bewaert heeft. 'sGravenh., Aelbr. Heyndricsz. 1603. 8 blz.
Zie: van Meteren, VIII. 234 vv.

1603.

[Zie ook N°. 506, 507.]

- 508 Balade, op ende teghen den partialen *Domp-heorn*, onlancks by eenen onbeschaemden Jesuwijt op slecht straet-rijm ghestelt, ende in druck wt-ghegheven: Waerinne den Autheur te vergeefs pooght te dompen de kracht des lofficken Missijfs der E. Heeren Staten Generael den 7^{en} Junij 1602 wt-ghezonden. 's Gravenh., by Hillebr. Jacobsz. 1603. 16 blz.

In 36 twaalffregelige koepletten. De dichter (?) is W. J. Yselveer, kenspreuk: Liefd' baert Paya. Hij noemt zich in dezen druk niet, maar zinspeelt in de voorlaatste regel van 't gedicht op zyn naam. Vergel. N°. 496—97.

- 509 Balade, op ende teghen enz. Van nieuws oversien ende verbeterd door W. J. Yselveer. Tot Schiedam, by Adriaen Cornelisz. 1608. 12 blz.

Herdruk van 't vorige, alleen aan 't einde met een spreuk van Jesaja vermeerderd.

- 510 Toetsteen, waer aen men waerlick beproeven mach, hoe valsch ende ongefondeert, dat zijn de leugenachtighe calumnieuse Libellen, Pasquillen ende faemrouische schriften, die door eenige Spaensche oft Jesuits gesinde, in Brabant, Vlaenderen oft elders versiert werden. Midtsg. oock onlanck door haren fenijnighen *Dompheoren*, enz. Ghedruct int Jaer 1603.

(XII) en 66 blz.

Verschillende traktaten op rederykers wijze gerymd, gevolgd door een refereyn en een liedeken, en vooraftgegaan door een Tot den Leser (4 blz.). Met zinnebeeldige titelprent, waarvan men aan de keerzyde, ook op rijm, den uitleg vindt. Noch den dichter noch den uitgever van dit stuk heb ik kunnen oepopen.

- 511 Verantwoordinge voor het Esquadron, Electo, ende Raet vande Crijchslieden tot Hoochstraten, teghen den onbehoorlicken ende ongheschichten Ban, tot nadeel vande voorsz. Crijchslieden in druck wtghegheven by hare Hoochheden. Ghedruckt na sekere geschrevene Copie, A°. 1603. (*te Bergen op Zoom by Jacob Canin*). 16 blz.

By van Meteren, VIII, 185—97. Vergel. N°. 500.

- 512 Apologie oft verantwoordinge vanden Grave van Essex, teghen de ghene die hem jaloerselick ende ten onrechten schelden als beletter des vredes ende ruste zijnes Vaderlandts. Door hemselven beschreven int Jaer 1598 ende uyt het Engelsche exemplaar (Ghedruct tot London by Richard Bradocks, 1603). Overgheset by C. C. Tot Middelb., voor Bernaert Langhenesse 1603. (*gedruckt door Rich. Schilders*). 40 blz.

By Bor, IV, 497 vv. Essex, die zeer tegen den vrede met Spanje was, had zich de vyandschap van alle vredelievenden in Engeland op den hals gehaald. Men had hem o. a. ook verweten, dat hy zich met de zaken in de Nederlanden bemoeid had (d. i. dat zijn schoonvader Leicester hem vooruit had geschoven) voor hy nog meerderjarig was, maar de hoofdbeschuldiging was, dat hy alle vredehandeling tegenwerkte, wat hy in zyne Apologie uitvoerig verdedigt.

- 513 Tegenbericht der Apologia des Edictz van Groninghen: welck Edict cortelijck verantwoordt is door een Schribent der Apologia: 'tgheene nu wederomme door dit teghenbericht grondelick wederleydt wordt Door J. C. Rolwaghen. Hier is oock aengevoecht een Postille ende Mandement, van ... den Pr. van Orangien ... geg. op de Requesten der Doopsgezinden ... binnen Middelburgh ... in 1577 ende 78, enz. Ghedruckt in .. 1603. 108 blz.

Uitvoerig verdedigingsschrift der Doopsgezinden aan de Regering van Groningen opgedragen, by Twisck vermeld (Chroniick, II. 1541), die Jacob Pietersz Vermeulen als mede-schryver opgeeft. Rolwaghen schynt door syn gematigde tegenschriften zooveel verkregen te hebben, dat het Groningsche edict „niet eyghentlijck tot syn effecte ofte tot executie ghebracht is” (Twisck, t. a. p.) Vergel. N°. 482—88.

- 514 Verclaringhe, ghedaen by den Raedt ende principale Heeren ende Edelen van Engellant, op de successie vanden machtigen Coninc Jacobus, Coninck van Schotlant, totde Rijken van Engelandt, Vranckrijk ende Yrlandt, by de doot vande laetst-overledene Souveraine Coninginne Elizabeth Na de copie ghedruckt tot Londen den 24 Martij 1602 (*lees* 1603). In s'Gravenh., by Aelbrecht Heyndricxsz ... 1603. 4 blz.

Deze verklaring had plaats op den dag van Elizabeth's overlyden, den 3 April (of 24 Maart O. Styl).

- 515 Verclaringhe, ghedaen by den Raedt ende principalen Adel enz. *Onderschrift als boven.* 4 blz.

Andere druk van de voorg. verklaring.

- 516 Placcaet ende Ordinancie belang. de oepeninge ende restauratie van den Traffyck ende Coopmans-handel van Spaignien, mette Landen van herwertouere enz. (*in d. 5 April*). Bruessel, Rutg. Velpius. 20 blz.

Placcaten van Brabant, I. 298. In 't kort by van Meteren, VIII. 318 vv. Vergel. N°. 524.

- 517 Waerschouwinghe aen alle Christenen, die ghesinnet zijn desen aenstaenden Pinxter des Jaers 1603 nae Munster te reysen, op des Paus Clementis VIII Jubel-Jaer, om aldaer af-laet van sonden te gaen coopen.... Ghedruct buyten Munster, op den laetsten dach Aprilis, stylo non deformato (!) Ann. 1603. 16 blz.

Achteraan eenige rijmen van eenen W. W.

- 518 Requeste, ghepresent. by die vande Cathol. Religie in Enghelant aen den Doorl. Coninck Jacob I. Ghedr. int Jaer 1603. In 8°. 8 blz.

De inhoud van 't rekwest by van Meteren, VIII. 311 v.

- 519 Der Catholijcken Supplicatie aen de Con. Maj. tot Toelatinghe van de Catholijcke Religie in Engeland, met weynighe ende corte aanwysinghen op de canten ghestelt. Waer by noch ghevoecht is een supplicerende Teghen-ghewichte ghedaen by de Protestanten aen de selve Con. Maj., enz. Wt den Engh. overgheset door Richard Schilders. Middelb., Rich. Schilders. 40 blz.

Het Supplicerende Teghen-ghewichte en de aanwysinghen schynen het werk te syn van zekeren Gabriel Powel, van wien een Tot den Leser, gedagt.: Oxfort, den 22 Mey 1603 voorafgaat.

1603. Toelating van de Katholijken in Engeland. — Bemoeijeljing van den handel. 69

520 Vertooch ende Versoek der genaemder Catholiken aen de Con. Maj., om te hebben toelatinghe van haerlieder Religie in Enghelandt. Met korte aenmerckingen ... Midtsg. een Teghen-ghewicht der Protestanten, enz. 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. 38 blz.

Andere vertaling van hetzelfde stuk als het vorige.

521 Placcaet ende verbot van wegen de .. Staten Generael van niet te moghen ontfanghen enz. eenighe ghedruckte Rijcx Daelders oft hare gedeelten, daer van eenige Figuren hier achter ghestelt zijn (in d. 24 Junij). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricsz. 8 blz.

Met afbeeldingen. Zonder die in 't Gr. Placcaatboek, I. 2926.

522 By den Coninck. Verkondinghe, bewijssende des Con. Maj. goedt welbehaghen aeng. de versamelinghe van allen volcken komende op de crooninghe. (geg. den 6 July). 's Gravenh., Hill. Jacobszoon. In 8°. 8 blz.

Uitsel van de plechtigheden by de krooning gebruikelijk, wegens de te Londen heerschende pest.

523 Een Sermoon: ghepredickt tot Westminster, voor des Konings ende der Koninginnen Majest., op hare Crooninghe, ... den 25 Julius 1603. Door den Eerw. Bisschop van Winchester. Ende uit de Engh. Tale ... overgheset door Vincetium Meusevoet. Amst., J. Ez. Cloppenburch... 1604. 16 blz.

De predikant Vinc. Meusevoet is bekend als onvermoeid vertaler van stichtelyke geschriften uit het Engelsch.

524 Placcaet van den Con. van Vrankrijk Henricus IV ... ghepubl. d. 5 Nov.... Inhoud. de impositie van Dertich ten honderde, te betalen op alle coopmansch. ende manufact. die wt Vranckrijk naer Spaengien souden moghen ghevoert worden: Mitsg. op de Landen staende onder t' ghebiedt der Eersthertoghen (in d. 5 Nov.). Overgeset nyt den Franc. door Rich. Schilders. Middelb., voor Bern. Langhenesse (gedrukt door R. Schilders). 8 blz.

Een gelyke impost door den Koning van Spanje vastgesteld (zie hiervoor N°. 516) had dit plakkaat uitgelokt. Zie van Meteren, VIII. 321, wiens vermelding, dat die 30% geheven zouden zyn op alle goederen, die uit Spanje of Zuid-Nederland in Frankryk inkwamen, onjuist schijnt te zyn.

525 Placcaet ende Ordonnantie van de ... Staten van Hollandt ende W. V., soo op den cours van den Gelde, als op de Politie ende Discipline, betr. de exercitie vander Munte ende Muntslagh, midtsg. het stuck van de Wissele ende Wisselaers enz. (in d. 19 Dec.). 's Gravenh., Aelbr. Heyndricksz. 1603. (Latere druk). 28 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 2701.

1604.

[Zie ook N°. 523.]

- 526 Nieuw-Jaers-Dicht: Op de wijze van den 23 Psalm. Van Adol(phus) Tectan (?) Venat(or). Alckmaer, Jac. de Meester. 1604. 8 blz.

In 36 zesregelige koepletten. Den weinig rechtsinnigen schryver, Adolf de Jager, of Venator zoo als hy zich meest noemde, zullen wy later in twist met zyn ambtgenooten ontmoeten (in 1609 en volg.).

- 527 De Summe ende Substantie vande Conferentie dewelcke S. Kon. Maj. van Groot-Britanniën belijft heeft te houden met de Heeren Bischoppen ende andere van sijn Clergie ... den 14 January 1603 (*lees* 1604). T'samen ghestelt door Willem Barlow Tot Leyden, gedr. by Gov. Basson. A^o. 1612. 56 blz.

Beraadslagingen van den koning-theoloog met de geestelyken over de door de Puriteinen voorgestelde veranderingen in de kerk. Zie: van Meteren, VIII. 309, Baudaert, I. 99.

- 528 Discours zijns Mats. Jacobus, Coninck van Enghelant, Schotland, Vranckrijck, ende Yrland, int Opperhuys des Parlements op den xix Martij 1604. Tot Leyden, voor Jan Jansz. Orlers, boeckverc. inden Duytschen Bijbel. 16 blz.

Deze rede van Jakob I karakteriseert zyne gezindheid over Kerk en Staat.

- 529 Warachtighe nieuwe tijdinge van het groote Verraet dat daer gheweest is op Schencken Schans, ende noch van een Verrader die gelt ontfangen heeft om Sijn Pri. Ex. te deursteken enz. Tot Arnhem (*sic*) by Willem Jansz. In 8°. 8 blz.

By van Meteren, die dit tydvak zoo uitvoerig behandelt, vind ik van deze „verraders” niet gesproken, ook niet by van Reyd, Wagenaar e. a. De een bracht zich in de gevangenis te 's Hage om het leven. De andere werd te Schenkenschans gevierendseld, krachtens vonnis van den 13 April 1604.

- 530 Een cort verhael des Levens ende der daden der Coninginne Elizabeth. Zonder titel of voorwerk. (Signat. B—E, paginat. 1—32). 32 blz.

Niet onbelangryk is het Leven ende Wandel des Con. Jacobi de VI (Jakob I), dat van bl. 17—32 gevonden wordt en waarin wy o. a. het gebeurde van zyn komst tot den troon van Engeland, tot de aankomst der Spaansche vrede-gezanten (in Mei 1604) verhaald vinden.

- 531 Pointen ende Artijckelen die sijn Ex. gheaccordeert heeft aen t' krijchsvolk teghewoordich binnen der stadt Sluys, den 19 Aug. Delff, J. Cz. Vennecool. 4 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 606. In 't kort by van Meteren, VIII. 347.

- 532 Journael ofte Dach-register van 't principaelste in Vlaenderen geschiet, sedert den 25. April tot den 15. Augusti 1604. So vant innemen der schansen, schermutsingen, als oock van 't gheweldich belegh ende overgaen van Sluys enz. Alles soo ick het selve gesien ende van gheloofweerdighe persoonen ghehoort hebbe. Amst., voor Broer Jansz. 1604. 24 blz.

Met een kaartje van 't oorlogstooneel op den titel, waarboven de verklaring met cyferaanwyzing. — Het eigenlyke Journaal loopt tot aan de overgang van Sluys (20 Aug.).

maar daarachter vindt men nog eenige berichten omtrent het vyandelyke leger. Daarom is op eene andere oplage van denzelfden druk van dit journaal, op den titel 15 Augusti in 15 September veranderd (Vergel. N°. 533).

Blijkens de onderteekening van de voorrede (B. J.) is Broer Jansz de schrijver, die zelf by 't beleg tegenwoordig is geweest. Broer Jansz, overigens als uitgever bekend genoeg, noemde zich in 1619 op een vliegend blaadje over Barneveld: Oud-Courantier in het legher v. S. Princ. Exc. Wellicht drukte hy vele dergelyke stukjes, en is daarin de oorsprong der couranten te zoeken. Hy schynt echter zyne berichten of vliegende blaadjes niet in het leger maar in Amsterdam gedrukt te hebben.

- 533 Journael ofte Dach-register sedert den 25 April tot den 15 September 1604 enz. Als het voorg. 24 blz.

Dezelfde druk als de voorgaande, met verbeterden titel.

- 534 Eenentwintich Artijkelen, waer van de zeventien toucheren de traffijken, ende de vier de liberteyt der consciencie, overghegh. door de gener. Kooplieden van Enghelandt, aen de Ghecommitt. van S. Maj. tracterende met den Ambassadeur van Spaengien, enz. (zonder dagteek.), Rott. J. van Waesberghe. 8 blz.

Zie: van Meteren, VIII. 397.

- 535 Articuli Pacis et Confederationis perpetuo duraturae inter Sereniss^{im} Regem Hispaniarum etc. et Archiduces Austriae etc. ex una, et Sereniss^{im} Regem Angliae etc. ex altera partibus eorumque haeredes et successores, A. D. 1604 (d. 28 Aug.). Bruxellae, Rutg. Velpius. 36 blz.

Tusschen Art. 36 en het slotartikel vindt men hier de machtigingsbrieven der afgevaardigden, van Spanje in het Spaansch, van de Aartshertogen in het Fransch en van Engeland in het Latyn.

- 536 Articulen van het Contract ende Accoort ghemaect tusschen Jacobus I ende Philips III ... midtsg. de Eerts-hertoghen gemaect ende geconclud. den 18 Aug. O. S. (28 Aug.). Wt het Enghels overgheset. Nae de Copie. Ghedr. tot London, by Rob. Barker. (Zond plaats of naam). 16 blz.

In 33 artikelen wordt hier hetzelfde gevonden als boven in 36. De aanhef (4 blz. in het vorige) en de commissiebrieven zyn echter weggelaten. Dit stuk is opgenomen in den Byecorff van 1608.

- 537 De Artijkelen van den Peys, ghemaect tusschen den Coninck van Engelandt, Schotlant etc. ... ende den Coninck van Spangien ende den Aertshertoge ... Gesonden wt Engeland den 25 Augusti Stylo Angl. (4 Sept.). Zonder pl. of jr., met wapen van Engeland op den titel. 12 blz.

Hierin zyn alleen de voornaamste vredesartikelen te vinden, den 23 Aug. besloten, maar er zyn bygevoegd (Art. 16—20) de later door den Koning van Spanje toegestane artikelen betr. den handel van Duitsche waren op Spanje, de godsdienst, enz. (by van Meteren vermeld, bl. 409, 410) den 2 Sept. besloten. Zy kunnen dus dienen ter aanvulling van N°. 536.

- 538 De Artijkelen van den Peys, gemaect enz. Zonder pl. of jr. 8 blz.

Andere druk van het voorgaande.

- 539 Proclamatie waer inne den Coninck van Enghelant verclaert, dat hy tot een bewijs ende bevestighe van de gheluckighe vereeninghe der Coninckr.

van Enghelant ende Schotlant hem schrijven sal *Coninck van groot Britanien* enz. Nae de Copey gheedr. tot Londen by Rob. Barker. (*Zonder plaats of naam*). 8 blz.

Zie: van Meteren, VIII. 438.

- 540 Placcaet des Con. van Spaengien: wtgegh. den 11 Dec. 1604.... Ghedruckt in ... 1605. 4 blz.

Herroeping van het plakkaat van de dertig ten honderd, en verbod van allen handel met de Staten. Vergel. N°. 516, 524, en zie van Meteren, VIII. 440.

- 541 Een wonderlicke nieuwe Prophecije vande Nederlanden oft seventhien Provintien, Door Jerassemus van Eydenborch, der vrijer Consten Student inder Astronomie, wt een nacht visioen twelck hem geopenbaert is den 25 dach Dec. ... 1604. Vercondighe van veel toecomende wonderlicke dingen die int Jaer 605—611 gheschieden sullen enz. Wt de Hoochd. tale ... overgheset. Ghedr. tot Embden, by Frans de Vlamingh na de copen van Eydenborch. 1605. 8 blz.

1605.

[Vergel. N°. 540—41.]

- 542 Kort verhael ofte Memorien, van den wonderlicken gheschiedenissen, aenslaghen, verandering, ende onghehoorder Tyrannije, deur de Jesuiten aenghestift ende uytgericht in 't Stift ende Stadt Paderborn. In 4 Boecken verdeylet deur Gangolphus Hergundus. Ghedr. in 1605 (te 's Gravenh. by Hillebr. Jacobsz?) 62 blz.

Zie: van Meteren, VIII. 428 vv.

- 543 Verhael van de Staet der overheerde Nederlandtscher Provincien: Midtsg. ghetrouwe ende heylsamer raedt aen de selve, om tot eenen goeden ende vasten Pays te gheraecken. In de Fransoysche tale beschreven, ende uyt de selve in Nederduitsch overgheset. Ghedruckt int Jaer 1605. In 8°. 32 blz.

Zie: van Meteren, VIII. 449 vv., die er den inhoud in 't kort van meddeelt, en vermeldt dat het "onder des Aartshertog's gebied in druk is uitgekomen."

- 544 Trouwhertighe vermaninghe aen het vereenichde Nederlandt, om niet te luysteren na eenige ghestroyde ende versierde vreed-Articulen, nu onlangs wtghegaen ende int gheschifte van hant tot hant wtghecopyeert enz. ... Dienende tot eene waerschouwinghe van alle vrome Christenen ende beminders vande Nederlantsche vryheyt. Beschreven door een liefhebber der selve vryheyt. Ghedruckt in 1605. 22 blz.

Met titelprint, die wy weêrvinden op een stuk in 1607 gedrukt by D. Cz. Troost, te Amsterdam (N°. 610). Dit stuk is, zoo als de Voorrede ons meldt, geschreven kort na de overkomst van den Aartshertog en de Infante uit Spanje by eenen getrouwen dienaar ende liefhebber syns vaderlands, die vóór zijn overlyden de uitgave aan een be-

trouden vrient by maniere van testamente aanbeval. *Die vertrouwde vriend teekent zich Irenens Ammonius. In het exemplaar, dat ik voor my heb, zyn de namen van schryver en uitgever met de hand bygeschreven. De eerste is de bekende Everard van Reyd († 1602), de laatste Johan van Sande, als rechtsgeleerde en historieschryver bekend, toen lid der Staten van Friesland, die ook de Historie der Nederl. Oorlogen van van Reyd tot 1640 vervolgde (Leenw. 1650 fol.). Men vindt dit stuk by van Meteren, VIII. 465 vv.*

- 545 Trouhertighe Vermaninghe om niet te luysteren na eenighe ghestroyde ende verzierde Vreedarticulen nu onlangs wtghegaen ende ghestroyt. Dienende enz. ... 1605. In 8°. 40 blz.

Nadruk van 't voorgaande stuk.

- 546 Trouhertighe vermaninge om niet te luysteren na eenighe versierde vreed-Articulen 1605. In 8°. 64 blz.

Andere druk van 't voorgaande, met voorrede in curciefletters.

- 547 Instructien, ordren ende bevelen, ghegeuen by Don Pedro de Cubiaur, Generael van weghen den Con. van Spaengien, ouer de Armade, ... nu leest gesonden naer dese Nederlanden (in d. 29 Apr.). Middelb., Symon Moulert. 8 blz.

Zie: van Meteren, VIII. 544 vv.

- 548 Artyckelen, ordren ende bevelen, ghegheuen by Don Petro de Gubiaur (sic) enz. ... Oock is hier achter by ghevoeght hoe ende in wat manieren de voorsz. Armade by de Oorlooghschepen van Sijn P. Exc. ende de HH. Staten ... aengevochten is gheworden (in Juny) enz. ... Ghedr. tot Leyden by H. Lsz. van Haestens nae de copie van Middelburch. 8 blz.

Vermeerderde nadruk van 't vorige.

- 549 Waeractich (sic) verhael van de Reyse van den Ambassadeur van Engelant nae Spaignen, mitsg. wat hem op deselve reyse wedervaren is enz. ... Ghe-maect by een Engelsman die mede geweest is. Tot Antwerpen by Anthoni Ballo. 8 blz.

Zie: van Meteren, VIII. 513.

- 550 Cort verhael ende rechte verclaringe van de Entreprinse, die des Eertz Hertogen Albertus volck ghedaen heeft op de stadt Bergen op den Zoom ende de wercken daer voren gelegen, op den 21 Aug. 1605. Midtsg. den bloedigen ende tyrannigen assault ende stormen, geschiet den 20en Sept. daer nae ende de wtcoemste ende succes van dien. Ghevisiteert ende gecorrig. by den H. Ridd. Jonch. Paulus Bax Gouverneur deser stadt enz.... Berghen op den Zoom, Jac. Canin. 1605. 8 blz.

Als authentiek verhaal belangryk. Zie over dit beleg van Meteren, IX. 13.

- 551 Placcaet des Con. van Spaengien. ghepubl. in Portugael, teghens de inghe-boorne Nederlanders, residerende in Portugael ende andere Zee-steden van den Coningh (in d. 31 Oct.). Nae de Copey ghedr. in Portugael. (Brussel, R. Velpius?) 1605. 8 blz.

- 552 Copie. By den Coninck (*Uitvaardiging van Jakobus II tot vervolging van Thomas Percy, een der deelnemers aan 't buskruid-verraad, in d. 5 Nov.*). 's Gravenh., Hill. Jacobssz. 2 blz.

Zie: van Meteren, IX. 47.

- 553 Proclamatie des Coninck van Groot Britanien, nopende het ontdekken van de grouwelijcke verraderie ende conspiratie begaen tegens sijne Con. Maj. enz. (*in de 7 Nov.*) Midtsg. de namen ders. conspirateurs.... Nae de Cope, tot Londen by R. Barcker. 4 blz.

Vergelyk verder op 't jaar 1606: N°. 557—67.

- 554 Congratulatie aen den Grooten Capiteyn Mauritius van Nassau: op sijne arbeydelijcke, perijculeuse ende grootdadighe Krijgh-Tocht van den jare 1605. Door A. Sayon, B. Delf, Jan Andriesz. 16 blz.

Gedicht van 28 koepletten, weinig meer dan gewone rijmelarf.

- 555 Tot de Staten, Steden, ende Inghesetene der Vereen. Nederlanden: Teggens de Ongheregeltheden van het meestendeel der Hopluyden ende Bevelhebberen: Mitsg. eenen goeden raedt 't ghemeyne beste seer dienstelick... Door een Liefhebber van 't Vaderlandt. Nae de Copie 1605. Ghedr. tot Leeuwarden. A°. 1607. 16 blz.

1606.

- 556 Historisch verhael vant ghene inde verledene Maendt Augusto aeng. den Kercken-handel inde Stadt Marburch int Lant te Hessen geschiet is. 1605. In onze Nederd. tale overgheset wt het Hooch. exempl. ghedr. tot Marburch by Rudolph Hutwelcker, int jaer 1605. Amst., voor Corn. Claesz. 1606. 30 blz.

By Baudartius, Memoryen, I. 102—110; zie ook van Meteren, IX, 33 vv.

- 557 De Oratie by zijne Con. Ma^t. gedaen inde leste vergad. des Parlements. Met een discourse vande ontdeckinghe vanden onlanckx gheintent. schrickelijcke verraet, met eenige examinatie der ghevanghenen. Ghe-transl. uyt het Enghelsch.... Nae de copen, tot London, by Robb. Barcker. 1605. Men vintse te coop tot Utrecht, int Schoonhuys, by Jan Melissz. bl. 1—8.

Waarschynlyk in dit jaar gedrukt, even als het volgende, dat eene andere vertaling is van hetzelfde stuk. Het is een uitvoerig verhaal van al het voorgevallene ter zake van 't buskruid-verraad tot het laatst van 1605, met de oratie van Jakobus I, de bekentenissen van Fawkes, Winter, enz.

- 558 Het Relaes van syne Maj. in dese leste Sessie van 't Parlamente, ... Tsamen met een discours van het ontdekken van dit leste voorgehenomen verraet: Met de Examinatie van veele vande ghevanghenen. Na de Copie ghedr. tot Londen enz. .. Ende men vintse te coop tot Amst. by Desiderius de la Tombe ende by Corn. Claesz 1606. 44 blz.

- 559 Het Relaes enz. tot Amst. by Corn. Claesz. end by Desiderius de la Tombe 1606. 44 blz.

Dezelfde druk als de vorige met veranderden titel.

- 560 Het Relaes enz. ... De tweede Editie: Van nieuws oversien ende eenighe fanten verbeterd. Amst., by Corn. Claesz. 1606. 44 blz.

De fout in de paginering (tweemaal blz. 21, 22) is hierin gebleven, schoon 't blykbaar een verbeterde druk is.

- 561 Antwoordt van Robert Cecil Graeve van Salisbury, etc. Secretaris van S. C. Maj. van Engelandt, op seeckere scandaleuse schriften over al (tegens hem) ghestroyt, onder deesel van een Catholijcke vermaninghe Gedr. tot Londen by Rob. Barker ende nu tot Leyden by Thom. Basson. 1606. blz. 1—8.

Hierin wordt gesproken van het vorige traktaat als onlangs nytgegaen. Het schynt dus, dat Salisbury dit stuk nog voor de veroordeeling der verraders (Zie N°. 564) geschreven heeft.

- 562 Antwoorde op sekere schandaleuse schriften, gestroyt in diversche plaetsen enz. Ghedr. tot Londen... Anno 1606 Ghedr. tot Haerlem, by Gillis Rooman. 16 blz.

Andere vertaling van 'tzelfde stuk als het vorige.

- 563 Placcaet van den Con. van Enghelandt, wtghegh. den 15 Jan. O. S. (25 Jan.) teghen dry Jesuiten, die van de voornaemste practiseerders gheweest zijn van de leste verraderye.... Nae de Copye ghedr. tot Londen enz. (Amst., Corn. Claesz). 4 blz.

- 564 Nieuwe Tydinghe uyt Engelandt. Van het executeren van acht van de voorneemste Verraders, enz. ... Geschr. uyt Londen den 2 Febr. O. S. (12 Febr.). Nu ghedr. den 20 Febr. 4 blz.

- 565 Een cort Discours op het Vonnisse ende de Executie van de acht Verraders, Digbie enz.... van welcke vier wierden geexecuteert.... den 30 Jan. (O. S. of 9 Febr.), de andere vier op vrydach naestvolghende. Eerst ghedr. in Engelsch enz. (Amst., Corn. Claesz). 12 blz.

- 566 Een Volcomen Ontdeckinge van de Roomsche Leere, in saecken van Conspiratie ende Rebelye, opgesocht uyt bondige aenmerckinge: ende vergadert (niet sonder bestuyringhe ende ordre van de Overicheyt van Engelandt) enz. Getrouw overgeset uyt het Eng. exempl. ghedr. tot Londen int jaer 1606. Hier is noch by-ghevoucht een naerder verclaringhe.... Alles door F. V. B. In 's Gravenh. by Beuckel Cornelisz. Nieulandt. 1606. 60 blz.

Gedeeltelyk by Baudartius. I. 111b—120.

- 567 Een volcomen ontdeckinghe enz. Eerst gedr. in 's Gravenh., by B. Csz. Nieulant. A°. 1606. Ende nu tot Amst. by Broer Jansz. (*Nadruk van het vorige van 1609?*) 40 blz.

- 568 Een cort ende warachtich verhael van tgene datter geschiet is tusschen den 14den ende 15den ... Jannarius, tusschen die van Eerdenburch en Damme in Vlaenderen.... Eerst ghedr. tot Middelburch, ende nagedr. tot Dordr. by Balten Maliaert. In 8°. 8 blz.

Van deze schermutselingen wordt by van Meteren niet gesproken.

- 569 Placcaet ende Ordonnantie van ... die Staten Generael soo op den cours van het Geldt, als op de Politie ende Discipline, betr. de exercitie van de Munte ende Muntslag, midtsg. het stuck van den Wissel, Wisselaers *enz. (in d. 21 Mrt.). 's Grav., Hill. Jacobsz. 1606. (Latere druk).* 38 blz.
Groot Placcaatboek, I. 2669.
- 570 Een seker ende waerachtich verhael vande gheheele gheschiedenisse der Stadt Brevoort, hoe sulcx van den vyandt met practijcke erover, ende wederom van Zijne Pr. Excell. door het beleyt van Graef Hendrick Fredrick inghenomen is (*den 22 Mrt.*) Nae de Copey geschr. voor Breevoort. *Zonder plaats of jaar.* 8 blz.
Zie: van Meteren, IX. 85 v.
- 571 Notitie van tghene ghepasseert is inde examinatie van Mr. Henrick Garnet, opperste Provinciaal van de Societeyt der Jesuiten in Enghelandt, gheschiet d. 8 Apr. N. S. Ghedr. tot Vlissinghen, by Maerten Abramssz van der Nolick. 8 blz.
Zie: van Meteren, IX. 53 v.
- 572 Nieuwe tydinge geschr. uyt Esdan, aeng. het verdrach ende accoort ghemact tuss. Hendrick IV ende den Hertoghe van Bouelon. Mitg. eenighe particul. tydinghen gheschr. uyt Ceulen den 11 Apr. 1606 aeng. de sake van Bruynswijck *enz....* Ghedr... voor Adriaen Lenaerts. 4 blz.
Zie: van Meteren, IX. 87 v., 80 v.
- 573 Proclamatie ende Wederlegginghe, byden Hartoch van Venetien gedaen, op ende teghen den onbehoorlycken Ban door den Paus Paulus V teghen hem ... uytgegeven (*in d. 6 Mei*). Amst., Hendr. Barentsz. 4 blz.
Zie: van Meteren, IX. 128 v. Vergel. N°. 582.
- 574 Generale nieuwe tijdinghe gheschr. uyt veel verscheyden Steden belang. den oproer gheresen uyt des Paus onbehoorlijcken Ban over Venegien *enz. (in d. 6-19 Mei)* Gedr. voor Arien Leenaerts nae de Copie. 8 blz.
Zie: van Meteren, IX. 123.
- 575 Copey van seker Oratie door den Cardin. Baronius voor den Paus ghesdaen, hem vermanende den krych teghens de wederspannighe Venetianen aen te nemen, *enz...* By Adr. Lenaerts. 4 blz.
- 576 Seker ende waerachtich verhael vanden aenslach die den Vyant ghemaect heeft ghehat op de ... stadt Sluys den 11 ende 12 Juny.... Ghedr. na de copie van Vlissinghen *enz.* 4 blz.
Zie: van Meteren, IX. 95.
- 577 Tplaccaet vande Eertzhertoghen teghens de Bedelaers, Ledichganghers *enz. ghegh. d. 8 July 1599. Van nieuws ... herpublic. d. 23 Juny 1606. Ghendt, J. van den Steene.* 16 blz.
Niet onbelangryk voor het strafrecht dier dagen.

- 578 Placcaet. Die State Generael enz. (*Op den uitvoer van gouden en zilveren munt en of specien uit de Nederlanden, in d. 19 July*). In plano.
Gr. Placcaatboek, I. 3041.
- 579 Oratie van den Enghelschen Ambassadeur, ghedaen in Hispaignien (*in July*). Inhoud. veele clachten van weghen het onghelyck ende overlasten, der Enghelsche natie aenghedaen enz. (Amst., Corn. Claesz.) 8 blz.
Zie: van Meteren, IX. 158.
- 580 Verclaringhe oft uytroep in Spaengien, van weghen het handelen der Hoochduytscher Coopmanschappen, comende uyt het Rijke van gr. Britan-gien ende Vranckryck in Spangien. Inghelijcx het teghendeel ghemaect teghen de stadt van Rochelle gheg. d. 3 Sept. 4 blz.
Vergel. hiervoor, N°. 524.
- 581 De Conincklijke ende Christelijke magnificentien, ghebruyckt ontr. den doop van Mons. den Dolphin, ende van Madamen sijn Susters (*den 14 Sept.*). Oock mede de beschrijv. vande Schouwplaatse te Fontaine-Bleau enz. Door L. S. D. D. ghesteldt in 't Francoys... Delf, Jan Andriesz. 16 blz.
Zie: van Meteren, IX. 132.
- 582 Brief van Broer Jan Battista Palmerio Heremijt. Aende ... onder-danen der Venetscher Heerlijckheyt. Waer inne claerlijck ghesien worden, de oorsaken der oneenicheyt tusschen de Venetianen ende den Paus enz. (*in d. 1 Dec. 1606*). 1607. 8 blz.
Vergel. hierboven, N°. 573—75.
- 583 Amuletum sive Αλεχίκακον adversus venena perfidia Belgicae. Zonder afzond. titel, plaats of jaar. 54 blz.
Geschrift van een Roomschegezinde tegen Maurits en de synen. Een Belgisch Bibliograaf zegt hiervan: »Havensius dans son ouvr. de Erect. nov. in Belg. episc. pag. 300, nous apprend que cette satire vehemente contre Maurice, pr. d'Or. fut imprimée 1606.»
- 1607 (*).
- 584 Corte antwoord', op sekere Balade, ghemaect by eenen Quidam der Pauscher zijde enz. Delf, Jan Andriesz. Zonder jaar. 4 blz.
De Ballade van den Quidam, waarin Spinola's overwinningen in 1606 bezongen worden, gaat in dit stuk het antwoord (in 16 koepletten) vooraf.
- 585 Provisioneel Accoord ghemaect tuss. de .. Staten van Hollant ende W.-V. ter eenre, ende den Ghedeput. vanden ... Staten van Zeelant ter and. zijde. Op de grieven by dens... Staten van Zeelant gheproponeert, rak. d'ad-

(*) De herdruk der Apologie van Willem I, in dit jaar verschenen, is vermeld op het jaar 1581 (N°. 229). — De blaauwboekjes over 't Bestand, die in den loop van 1607 het licht zagen, vindt men met die van 1608 beschreven, onder N°. 610 en volg. Vergel. ook als in dit jaar verschenen N°. 555, 582.

ministratie van de Justitie voor den Hove Provinciael van de voorschr. prov. enz. (*in d. 7 Mrt.*). Zond. afz. titel. 12 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 774.

586 Provisioneel accoordt enz. (*Latere herdruk van 't voorgaande*). 12 blz.

587 Propositie van den Heere van der Horst, ghedaen ter vergad. van de Staten der Vereen. Nederl. den 13 Jan. 1607. Midtsg. d'antwoort vande voorn. Heeren Staten (*in d. 27 Jan.*). Ende noch het uyschrift vande selve Staten, ghesonden aen allen Provintien ende Steden opte aenst. Vrede-handelinghe (*in d. 13 Apr.*). Ghedr. A°. 1608. 8 blz.

Zie: van Meteren, IX. 225; het Uyschrift is door hem overgenomen IX. 230.

588 Brief van hare Hoocheden aen de ... Staten der vrije Vereen. Nederl. Provincien d. 13 Martij... Mitsg. seeckere antwoorde der E. Heeren Staten, enz... Ghedr. A°. 1607. 4 blz.

De Brief der Aartshertogen by van Meteren, IX. 227. Het antwoord hier opgenomen is slechts een project zonder dagteekening, waarbij het voorloopig verdrag zou ingaan den 20 April. (Vgl. van Meteren, 230).

589 Brief van hare Hoocheden enz. Mitsg. seeckere antwoorde enz. 4 blz.

Andere uitgave. Het antwoord is een later project, gedacht den 12 April, doch met het vastgestelde van den 24 April overeenkomstig. Aldus in de Byecorf van 1608 (Zie N°. 686)

590 Brief van hare Hoocheden Midtsg. de antwoorde enz. (*in d. 24 Apr.*) Met de Handeling tot de Treves (*24 Apr.*). Ghedr. A°. 1607. 4 blz.

Hierin het antwoord met de bekrachtiging van beide partijen. Gr. Placcaatboek, II. 2249.

591 Cope van af lesen van den Treves, gheschiet int beghin van ... Mayus 1607. Leyden, H(endr.) H(aestens). 4 blz.

Bekendmaking van den wapenstilstand van wegen de Staten-generaal aan de gewesten, met uitschryving van een dank- en bededag (in d. 13 April). By van Meteren, IX, 230.

592 Cope van den Brieff gheschr'. van zijn Hoocheyt aen Graeff Herman van den Bergh Gouverneur van 't Hertochdom van Geldre. Inhoud. d'ordre waer naer allen Gouverneuren enz. wesende onder zijn gebiet, haer sullen hebben te reguleren, gheduyrende desen Stilstant van Wapenen (*in d. 29 Apr.*). Ghedr. A°. 1607. 4 blz.

Aldus opgenomen in den Byecorf van 1608. (Zie N°. 686).

593 Een warachtich verhael van den treffelijcken Zee-slach, gheschiet in de Baye ende onder 't Gheschut vande Stadt ende Sterckten van Gibraltar in Spaengien: Onder het ... beleydts van ... Jacob van Heems-kerke enz. Amst., Corn. Claesz. 4 blz.

Verhaal van een ongenoemde, loopende tot 27 April, twee dagen na den slag.

594 Cope van een Brief, geschr. door Joris van Spelbergh (*sic*), Com-mijs Generael onder 't beleydts van ... Jacob van Heems-kerke Wt onse Armade by Capo Sint Vincent, in d. 9 Mey 1607. (*Zonder afzond. titel*). 4 blz.

- 595 Cope van den Brief, gheschr. van Capiteyn Lambert (Heyndricxs), aen de ghecomm. Raden der Admiral. binnen Rotterdam. Inhoud. hoe de Hollantsche Armade, onder 't beleydt vanden Generael Heemskerck heeft ghecombatteert enz. (*in d. 10 Mei*). Delf, Jan Andriesz. 4 blz.
- 596 Extract wt sekere Missive van d. den 10 Mey, geschr. op de hoochde (*sic*) van Capo Vincent aen die van de Admiral. van Zeelandt, by den teghenwoord. Admiraal Laurens Jacobsz. Alteras. Middelb., Hans Hendricsz Coenraets. 4 blz.
- 597 Cope van de Brieven der Heeren Generale Staten.. Gheschr. aen den ... Staten van Hollandt ende W.-vr. Inhoud. de Limiten hoe verre den Stil-standt van Wapenen te Water ende te Lande is streckende (*in d. 22 Juny*). Delf, Jan Andriesz. 4 blz.
- Vermeld by van Meteren, IX. 233. Van dit stuk vindt men nog de volgende drukken, waarvan er verschillende in den Byecorf van 1608 zyn opgenomen. (Zie N°. 686).*
- 598 Cope van de Brieven enz. Delf, Jan Andriesz. *Meest algemeene druk, van de vorige zeer onderscheiden. De Hollandsche leeuw op den titel staat hier in den tuin, op de vorige niet.* 4 blz.
- 599 Cope van de Brieven enz. Nae de Cope, Tot Delf enz. *Nadruk van de vorige, met een grooten leeuw in den tuin op den titel.* 4 blz.
- 600 Cope van de Brieven enz. Naer de Cope van Delft .. 1607. *Met een ruitvormig fleuron op den titel.* 4 blz.
- 601 Cope van sekere Missive enz. ... Gorinchem, Jan Haensberch. 1607. 6 blz.
- Hetzelfde als het vorige, doch zonder onderteekening. Misschien vóór de uitvaardiging gedrukt.*
- 602 Copia van sekere sommatie Bryeff, soo die Staten Generael der Vereen Nederl. etc. aen Grave Enno van Oost-Frieslandt gheschreven enz. (*in d. 8 July*). *Zond afz. titel. Achteraan: Na de Cope, ghedr. tot Groeningen by de Wed. van Geret Ketel.* 4 blz.
- By van Meteren, IX. 244.*
- 603 Aggreatie des Grootmacht. Coninck van Hispagnien Philips III ... Ghesonden aen de ... Staten Generael (*in d. 18 Sept.*) ... Midtsg. d' Antwoorde van de selve Gener. Staten, op de voorsz. Aggreatie ghedaen (*in d. 4 Nov.*). Ende noch de Resolutie ghenomen by de Ghedeput. van alle de Geun. Nederl. Provintien, op de voorder handelinghe van den Vrede (*in d. 22 Dec.*). 1608. 8 blz.
- Zie: van Meteren, IX. 258, 261, 268.*
- 604 Aggreatie enz. Anno 1608. 8 blz.
- Nadruk van 't vorige, waarbij de Aggreatie veel verkort is. Op den titel van dit stuk staat 'Anno M.VI°. VIII', op het vorige alleen 't jaartal zonder anno.*
- 605 Copie van de Aggreatie Mitsg. de Antwoorde enz. (*Zonder de Resolutie van 22 Dec.*). 8 blz.
- Ook in den Byecorf van 1608, waar soms ook de vorige drukken gevonden worden. (Zie N°. 686).*

- 606 Verclaringhe ghedaen uyt den naem des Coninx van Spaengnien, tot waerschouwinghe aen alle de Coopliden ende Negotianten in Spaengnien ende Portugael, v. d. den 11 Nov. Middelb., Rich. Schilders. 4 blz.
Zie: van Meteren, IX. 277.
- 607 Verclaringhe enz. *Andere oplage van denzelfden druk, zonder naam van Schilders, maar met jaartal 1607 op den titel.* 4 blz.
- 608 Proclamatie by de Fertzhertoghen ... ghedaen, teghens de Ghemutineerde van Diest (in d. 4 Dec.). 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 4 blz.
By van Meteren, IX. 266.
- 609 Trouwe Waerschouwinge voor den schandelijcken abuysen offte misbruycken der Almanacken, de welcke niet minder Reformation van doen hebben als de kerck enz. door Casparum Coelhaes. ... A°. 1607. (Op 't einde:) Men vindtse te koop by Jacobus Migoen Ter Goude. 38 blz.
Blykens onderschrift, door Coolhaas in Amstelredam geschreven den 12den Maj 1607." Vergel. N°. 711.

1607—1608.

Blaauwboekjes, Vertoogen enz. over het Bestand in 't algemeen en over algemeene onderwerpen tot het Bestand in betrekking staande (Vaart op Oost- en West-Indië, enz.) (*).

- 610 Boeren-litanie ofte Clachte der Kempensche Landt-lieden over de ellenden van dese lanckduerighe Nederl. Oorloghe (*sic*). Ghedr. by Dirck Cornelisz Troost (*te Amsterdam*). 1607. 8 blz.
Vershillende gedichten, waarby een clinck-dicht op het bestand voor acht maanden (12 Apr. 1607), drie grafschriften op Heemskerk, enz. Het eerste en de Boerenlitanie met het Antwoord der crijtschnechten zyn overgenomen in de Nederl. Geschiedzangen, uitgeg. door v. Vloten, bl. 387, 395. — Op den titel een prentverbeelding zinspelende op de bedriegelykheid van Spanje's vredesvoorstellen.
- 611 Boeren-litanie ofte Klachte enz. 1608. 8 blz.
Nadruk van het vorige, hoewel ook met den naam van Troost op den titel. Het prentje op den titel stelt eene bevalling voor; het heeft waarschijnlijk eerst voor een Vroetwyfs-boek gediend.

(*) Hierin is deze orde gevolgd. Vooraf gaan de stukken in 1607 verschenen, waarby de herdrukken van 1608 mede vermeld zyn (610—632), en eenige stukken in 1608 verschenen, doch die op gebeurtenissen, in 1607 voorgevallen, betrekking hebben (633—635). — Dan volgen die geschriften, waarvan wy, omdat ons geene vroegere drukken bekend zyn, 1608 voor het jaar van uitgave moeten houden, en wel in de eerste plaats die in den *Byecorff* behooren (636—683); vervolgens de *Byecorff* zelf (684—686); dan de stukken die in den *Byecorff* niet voorkomen (687—695). Op het einde vindt men eenige geschriften van vroeger tyd, die als op de vredesonderhandelingen toepasselyk, in dezen tyd herdrukt zyn (696—710.).

613

Het eerste

Nieu dicht gestelt
tot prijs vermeldt, van het Bestant
Die hiet Rebel, zijt verclaert wel
Vry Volck, vry Landt.

Het tweede

Histori-Liet vervaet, Heemskerck syn
Vroome daet enz.

Het Derde.

Lofsang ghesticht, dancbaer ghedicht enz. (*ter eere van den dauphyn van Frankryk*). — Ghedruckt tot Amst. by Broer Jansz ende Pieter de Kater. A°. 1607. In 8°. 8 blz.

Drie rederykers-liedekens met een Incarnatie op Heemskerk achter het tweede gevoegd.

614 Eene treffelijcke *tsamensprekinghe* tusschen den Paus ende Koninck van Spaegnien, belangende den Peys met ons lieden aen te gaene. *Zond. afzond. titel, pl. of jaar. Met signatuur: (··), (··)ij enz.* 8 blz.

615 Eene treffelycke *tsamensprekinghe* tusschen den Paus ende Konine van Spagnien, enz. *Andere druk met dezelfde signatuur.* 8 blz.

616 Eene treffelijcke *t'samensprekinghe* enz. *Andere druk met signatuur A, Aij enz.* 8 blz.

617 Eene treffelijcke *tsamensprekinghe* enz. *Meest verspreide druk, met signatuur als boven. De voorlaatste regel eindigt Ty-* 8 blz.

618 Eene treffelijcke *tsamensprekinge* enz. *Slechte nadruk, gedeeltelyk met romainsche letter, terwyl de vorige geheel met duitsche letter gedrukt zyn.* 8 blz.

619 Proeve des nu onlangs uyt-ghegheven Drooms, off t'samenspraack tusschen den Coning van Hispanien ende den Paus van Roomen. Met noch eenen anderen Droom, contrarie der voorschreven. Mitsgaders eene vermaninghe enz. Door NISEM VOLBG472HC58A22W (*anagram van ?*) *Zond. afz. titel, plaats of jaar.* 8 blz.

Uitbreiding van N°. 614. Onder het anagram deze raadselachtige uitlegging:

Dezen Naam is goedt te lezen, hem wel beziet,
Leest zoo rechts, als iet is, niet, niet
In de plaats der Sijffers moeten zoo-danighe Letters staan,
Als uyt-wijzende 't Ghetal, in 't teghen-deel van achter aan.

Het stuk is opgenomen in den Byecorf. (Zie N°. 686).

620 Discours of t'samensprekinghe tusschen den Coning van Spaengien ende Jan Neyen, van den Vrede-handel der Vereenichde Nederlanden. *Zonder afz. titel, plaats of jaar.* 8 blz.

621 Conference tenue entre le pape et le roy d'Espagne, sur le traité de la paix des Pays-bas. Item Dialogue du Roy d'Espagne avec Jean de Neye Moine, sur le pourparler de la dite paix. Traduit de Flamand en François ... 1608. In 8°. 24 blz.

Vertaling van N°. 614 en 620.

- 622 Copee eens Briefs gescreven van een backer van Bolongien aen den H. Vader den Paus. Ghetr. overgeset uyt het Italiaens Ter Goude. By Jac Migoen ... 1607. 4 blz.
- 623 Brief van eenen Backer enz. (*Andere druk van het voorg., zonder afzond. titel, plaats of jaar.*) 4 blz.
- 624 Echo ofte Galm, dat is weder-klinckende Ghedicht van de teghenwoordighe Vrede-handelinghe. Door een liefhebber des Vaderl. Vryheyds. 1607. 8 blz.
- Hierin ook verscheidene dubbelzinnige verzen, wentel-rijnen enz., alle tegen den vrede. Van dit stuk vindt men verschillende drukken in de Byecorf, maar meest die van 1608 (627 of 628). In deze uitgaaf zyn by sommige exempl. de bladzyden verkeerd geplaatst. Zoo vindt men daarin blz. 6 achter den titel. De titel is gedeeltelyk in duitche letters.*
- 625 Echo ofte Galm enz. 1607. (*Inhoud als van de vorige uitgaaf; de titel geheel met latynsche letter.*) 8 blz.
- 626 Echo ofte Galm, dat is weder-klinckende Ghedichte, enz. ... 1607. 8 blz.
- Met eenige veranderingen. Zoo hebben de Versus recurrentes aan de keerzyde van den titel hier ten opschrift Hispanus Mattiaco enz. als in de volgende drukken, niet Hispanus Batavo zoo als in de beide vorige. De titel geheel als de vorige, op de e achter Ghedicht na.*
- 627 Echo ofte Galm, dat is Weder-klinckende Gedichte enz. ... 1608. 8 blz.
- Met vierregelig rym op den titel. De inhoud is met een dystichon musico-chronicum vermeerderd.*
- 628 Echo ofte Galm enz. 1608. 8 blz.
- Als de vorige uitgaaf, doch nog met een dystichon musicum vermeerderd. Op den titel staat ofte en dat is hier met duitche, op de vorige met latynsche letters.*
- 629 Droom-gezicht eenes metter Herten tot Godt op-getrockenen Mensches: In hem veroorzaeckt, (zoo 't schijnt) door voor-gaende over-denckinge van Godes Goetheyt (bijzonder nu, door d' aenmerckinge der goeder hope tot den lang gewenschten Vrede vernieut zijnde) Bly-eynd-spels- wyze in druck uyt-ghegeven. Ghedruckt int Jaer 1607. 68 blz.
- Opgenomen in den Bye-korf. (686 N°. 3) Dit is een van de zeldzaamste stukken die daarby behooren. Men vindt hierin verscheidene stichtelyke liederen.*
- 630 Nieuwen, klaren Astrologen-Bril, tot verstercking van veel schemerende ooghen, die niet wel en connen sien die duystere Jesuyten Comeet-sterre: Onlanghs verschenen in den noordtwesten. Nae de Roomsche Indictie, ghenaeamt Lybertas. Wat haer operatie ofte werckinge is, in desen tegenwoordighen Vrede-handel Ghestelt in forme van Dialogus enz. *Zond. pl. of jaar.* (1607) In 8°. 64 blz.
- Op rym, met Voorrede in proza.*
- 631 Het Testament van de Oorloghe.
Het Testament van de Oorloghe wordt hier vertelt,
Deur Selden tijdt, zonder strijdt, In Baladen ghestelt.
Ghedr. in 't Jaer ... 1607. In 8°. 8 blz.

- 632 Het Testament enz. ... Noch is hier bygevoecht de Copye van den Brief gheschr. van Syn Hoogheydt, aen Graef Herman van den Berg enz. (in d. 29 Apr. 1607) ... Noch een warachtig ende genoechlick discours van D. D. Nicolaum Mulerium van Brugge enz. A°. 1608. 8 blz.

Het eerste is een herdruk van N°. 631. De brief aan van den Berg is ook afzonderlyk gedrukt (N°. 592). Dit stuk behoort in den Byecorf (686 N°. 9). Men moet het niet verwarren met Het Testament ofte wtersten wille van de Nederlandsche Oorloghe, in 1609 gedrukt, en waarvan de Codicille van de Nederlandsche Oorloghe een vervolg is (N°. 749—50). Latere verzamelaars van den Byecorf hebben er deze beide stukken, die dikwyls voorkomen, in plaats van het boven vermelde ingevoegd. Van daar de onjuiste opgaaf in G. M. Asher's Essay on dutch books and pamphlets rel. to New-Netherland, III, p. 87 (sub N°. 10, 11). Vergel. N°. 686.

- 633 Advis familiers proposez par un Zelateur de la prosperité des Païs-bas: Sur le bruit d'une Treve ou Paix, proposée par le Roy d'Espagne l'an 1607. De Savoye, par G. F. L'an 1608. In 8°. 16 blz.

Vershillende zangen, sonnetten enz., onderteekend Je F. M. N. Esperant mieux. Eene andere oplage van denzelfden druk heeft Je I. M. N., enz.

- 634 Bedencken op de Aggreatie des Coninx van Spangien, gestelt in forma van tsamensprekinge tusschen Swaer-hoofd ende Truert-niet. Noch zijn hier by ghevoeght De Articulen ghesloten by den Hartoghe van Alba ende synen nieuwen Raedt van XII. enz. Buyten Embden, by Joh. van Oldersum. A°. 1608. 16 blz.

Vergelyk N°. 603.

- 635 Bedencken op de Aggreatie enz. (Hierin een andere druk van blad B. De reclame op blz. 9 is hier Sw. Volkomelyck op de vorige Sw. Vol-) 16 blz.

- 636 Discours by Forme van Remonstrantie: vervatende de noodsaeckelickheyd van de Oos-Indische navigatie, by middel vande welcke, de vrye Nederlandsche Provintien, apparent zijn te gheraecken totte hooghste Prosperiteyt, int stuck van de alder-rijck ende costelijckste waren vande gheheele werelt enz. Ghedruckt Ao. 1608. 14 blz.

Geschrift door de Bewindhebbers der Oost-Indische Compagnie in 't licht gegeven. By van Meteren, IX, 350—366. Vergelyk de Bijdragen tot de geschied. onzer kolonisatie in N. Amerika van den Heer Berg (in de Gids 1848. II. 536) en G. M. Asher's Bibliogr. Essay, p. 90, die het verkeerdelyk onder de schriften van Usselinck rangschikt. Het behoort ook in den Nederl. Byecorf (Zie 686 N°. 25).

- 637 Discours by Forme van Remonstrantye: vervatende de nootsaeckelickheydt van de Oost-Indische navigatie enz. Ghedr. A°. 1608. Andere druk van het voorgaande stuk. 14 blz.

- 638 Waerschouwinghe van de ghewichtige redenen die de Heeren Staten Generael behooren te beweghen, om gheensins te wijcken van de handelinghe ende Vaert van Indien. Zond. afz. titel, pl. of jaar. 8 blz.

Een als het vorige van de Bewindhebbers der O. I. Compagnie uitgegaan. By van Meteren, IX, 366—74. — Vergel. Berg, en Asher, t. a. pp. Het is opgenomen in den Nederl. Byecorf. (686 N°. 4)

- 639 Memorie van de *ghewichtighe* redenen enz. *Zond pl. of jaar.* 8 blz.
Herdruk van het vorige, waarin alleen het eerste woord veranderd is.
- 640 Memorie van de *gewichtige* redenen enz. *Nadruk van 't vorige.* 8 blz.
- 641 Memorie van de *ghewichtighe* redenen enz. *Op 't einde:* In dese tweede Editie verbeterd. 8 blz.
Hiervan bestaan drie oplagen, waarvan de eene op de eerste bladz. het woordje te als reclame heeft, de tweede te wil-, de derde niets.
- 642 Memorie van de *ghewichtighe* redenen enz. *Op 't einde:* In dese derde Editie verbeterd. 8 blz.
- 643 Sommaire Recueil des raisons plus importantes, qui doivent mouvoir Messieurs des (*sic*) Estats des Provinces unies du Pays-bas, de ne quitter point les Indes. Trad. de Flamant en François. Par Jean Petit, Jouxte la coppie impr. à la Rochelle ... 1608. In 8°. 14 blz.
Vertaling van het vorige stuk.
- 644 Onpartydich Discours opte handelinghe van de Indien. *Zonder afz. titel, plaats of jaar.* 8 blz.
Oorspronkelyk in 't Fransch verschenen. By van Meteren, IX. 375—84. Zie: Berg en Asher, t. a. pp. Het is als de vorige in den Nederl. Byecorf opgenomen. (N°. 24)
- 645 Onpartydich Discours enz. *Andere druk van het voorgaande. De voorlaatste regel eindigt hier af te wil-, op de vorige af te-* 8 blz.
- 646 Bedenckingen over den staet vande vereenichde Nederlanden: Nopende de Zeevaert, Coop-handel, ende de gemeyne Neeringe inde selve. In gevalle den Peys met de Aerts-hertogen inde aenstaende Vrede-handelinghe getroffen wert. Gedr. in ... 1608. 16 blz.
Belangryk en onder dezen titel zeer zeldzaam stukje. De schryver is de te weinig gekende Antwerpsche koopman Willem Usselincx. Zie van Meteren, IX, 402, 411, die het alleen vermeldt, voorts het aangeh. stuk van den heer Berg, en Asher's Essay p. 77 vv., 82.
- 647 Grondich Discours over desen aen-staenden Vrede-handel. *Zonder afz. titel, plaats of jaar.* 16 blz.
Herdruk van het vorige onder anderen titel. Het komt byna uitsluitend onder dezen titel in den Nederl. Byecorf (686 N°. 12) voor.
- 648 Grondich Discours enz. *Andere druk, met verschil in spelling. Zoo begint deze: Alzoo ick daghelijcks, de vorige: Alzo ic dagelijcx, enz.* 16 blz.
- 649 Naerder Bedenckingen, over de zee-vaerd, Coophandel' ende Neeringhe, als mede de versekeringhe van den Staet deser vereenichde Landen, in de teghenwoordighe Vrede-handelinghe met den Coninck van Spangnien ende de Aerts-hertoghen. Ghedr. in 1608. 36 blz.
Als het vorige door Willem Usselincx geschreven, by uittreksel door van Meteren medegedeeld: IX. 411 vv. en voorkomende in den Byecorf. (686 N°. 11) Vergel. Berg en Asher, t. a. pp.

- 650 Vertoogh, hoe nootwendich, nut ende profijtelick het sy voor de Vereenighde Nederlanden te behouden de Vryheyd van te handelen op West-Indien, Inden vrede metten Coninck van Spaighnen. *Zond. afz. titel, pl. of jr.* 20 blz.
Mede door Willem Usselinck, en als de vorige in den Byecorf opgenomen. (636 N°. 17)
In 't kort by van Meteren, IX. 303 vv. Vergel. Berg en Asher, t. a. pp.
- 651 Vertoogh, hoe nootwendich enz. *Andere druk. De eerste regel van het opschrift met kapitale letters.* 20 blz.
- 652 Bulle oft Mandaet des Paus van Roomen, aen de Gheestelicheydt al om bevolen, om haer advijs te vernemen opt stuck vanden Vrede-handel met de Hollantsche ketters, enz. Ghedruckt buyten Roomen, voor den tijdt voorleden en noch te comen. *Zond. pl. of jaar.* 8 blz.
Grootendeels op rym. Deze en de volgende stukken (tot 683) zyn alle opgenomen in den Nederl. Byecorf. (Zie N°. 636).
- 653 Bulle oft Mandaet aen de Gheestelicheyt, enz. *Andere druk, waarin de Prologe oft discours (op de keerzijde van den titel) is weggelaten.* 8 blz.
- 654 Raedtsel. (*Beginnende:*) Ieghelijck doet geern wat. Naer dat verscheyden Discoursen ende Droomen op den handel van den Vrede in Nederlandt zijn uytgheghaen enz. *Zonder afz. titel, pl. of jaar.* 8 blz.
Dit stuk is onderteekend: Yemant Adams. Zie over dit pseudoniem N°. 686. Deze druk, die alle 8 bladz. beslaat, is waarschijnlijk de oudste.
- 655 Raedtslagh. Iegelick enz. *Deze druk beslaat, als de volgende, zes en een gedeelte van de zevende bladz.* 8 blz.
- 656 Raedtsel. Ieghelijck enz. *Met de vorige druk vry overeenkomstig.* 8 blz.
- 657 Raedtsel. Ieghelijck enz. *Andere oplage van de vorige druk, te kennen aan het voorlaatste woord op bladz. 1; hier hebben, op de vorige hebben (drukfout).* 8 blz.
- 658 Raedtsel. Ieghelick enz. *Het woord Raedtsel staat hier in Romeinsche letters, op alle de vorige in Duitsche.* 8 blz.
- 659 Consideration van de Vrede in Nederlandt gheconcipeert, Anno 1608. *Zonder afz. titel, pl. of jaar* 8 blz.
By van Meteren, IX. 418 vv.
- 660 Consideration enz. *Latere druk, die meest in den Byecorf voorkomt. Deze begint D Oorlogh, de vorige D Oorloch.* 8 blz.
- 661 Nootelijcke Consideration die alle goede Liefhebbers des Vaderlands behooren rijpelijk te overweghen, opten voorgheslaghen Tractate van Peys met den Spagniaerden 1608. 16 blz.
Herdruk van een stuk van 1587 (N°. 335). In sommige exempl. van den Byecorf vindt men den oorspr. druk.
- 662 Schuyt-praetgens, op de Vaert naer Amsterdam, tusschen een Lantman,

een Hovelinck, een Borger, ende Schipper. *Zonder afzond. titel, pl. of jaar.*
8 blz.

Achteraan deze rondborstige bekentenis:

Een armen ruyter sat aen troer, die hoorde al dese Schuytpraetgens,
Hy heeftse den Drucker weder vertelt,
Das comen sy weder inden Druck gestelt,
Als meer ander, om (te) krijgen gelt.

663 Schuyt-praetgens enz. *Andere druk, met verbeterde spelling. In het opschrift Borgher; aan 't einde om te krijghen ghelt. Dus meestal in den Byecorf.*

664 Copye van een Discours tusschen een Hollander ende een Zeeuw. 8 blz.

665 Copye van een Discours enz. *Andere druk, met signatuur A. Aij enz. (Op de vorige *, *2 enz.)* 8 blz.

666 Discours van Pieter en Pauwels, op de handelinghe van den Vrede. Anno 1608. 4 blz.

De afstand van Karel V en zyn dood worden hierin gezegd door de Jezuiten veroorzaakt te zyn.

667 Dialogus oft Tzamensprekinge ghemaect op den Vredehandel. Ghestelt by Vraghe ende Antwoordt. Overghezet wt de Fransoysche in onse Nederduytsche tale. Anno 1608. In 8°. 16 blz.

668 Dialogus gemaect enz. ... Anno 1603. *Van dezelfde pers als N°. 661. In 4°. even als de volgende druk.* 8 blz.

669 Dialogus enz. M.VI^c.VIII. *Meest in den Byecorf te vinden.* 8 blz.

670 Catechismus, ofte Tsamen-spreeckinghe enz. 1608. 8 blz.

Hetzelfde stuk als het vorige; alleen de titel verschilt; ook de vertaling is hetzelfde.

671 Verhael van de Occasie ende Oorsaeck waer door de Nederlanden gecomen zijn aen den Vrede handel. *Zonder plaats of jaar.* 8 blz.

Beryming van het ghenoechlick Discours van Nic. Mulerius, dat achter het Testament van de Oorloghe gedrukt is (zie N°. 632). Achteraan eens fida admonitio, latyn en hollandsch.

672 Verhael vande Occasie enz. *Andere druk dan de vorige. In de fida admonitio heeft hier de eerste regel verkeerdelijk absunt, in de vorige: adsunt.* 8 blz.

673 Vanden Spinnekop ende 't Bieken ofte Droom-ghedicht (*beginn. Alsoo een Mensche, enz.*) *Zond. afz. titel, pl. of jaar.* 4 blz.

674 Droom-ghedicht. (*Andere druk van het voorg.*) 4 blz.

675 Dees wonder-Maer end' Prophetsije wis,
Door 's Geests gesicht, gebooren is,
Eens Patriots out end' bedaecht, enz. *Zond. afz. titel, pl. of jaar.*
16 blz.

Verhaal van profetische geestverschyningen, op den vrede betrekkelijk, met een achtregeligen rym tot opschrift.

- 676 Een oud Schipper van Monickendam,
Daer ons den vromen Held uyt quam
Die eerst den Spaengiaerd de Zee deed ruymen
Sprack als volgt, naer Scheeps Coustuymen. 8 blz.

Dit vierregelig opschrift vindt men op een prent, die ten titel dient aan een van de aardigst geschrevene blaauwboekjes tegen den vrede. De prent stelt een Hollandsch matroos en een Spanjaard voor, die aan de beide einden van een stok trekken (de Indiën). Achter hen eenige toeschouwers en bovenaan het opschrift. Het stukje begint met hetzelfde opschrift, dat hier Spaengiaert en aldus, voor: als volgt heeft. Men vindt het dikwyls zonder de prent. Men verwarre dit stuk niet met Meerman's Comoedia vetus (1612) dat eene dergelijke prentverbeelding op den titel heeft.

- 677 Een oud Schipper, enz. *Andere druk, met goeden afdruk der plaat. Het versje boven den tekst heeft hier Spaegniaert.* 8 blz.

- 678 Een oud Schipper, enz. *Andere druk, met de plaat. Het versje heeft hier Spaegniaerd.* 8 blz.

- 679 Een oud Schipper, enz. *Herdruk, met latere afdruk der plaat. Het versje heeft hier Spaengjuert.* 8 blz.

- 680 Een oud Schipper, enz. *Herdruk, waaraan de plaat ontbreekt. Het versje heeft Spaengiaert. De 1e regel eindigt: en wort.* 8 blz.

- 681 Hovt en Belegt. Een oudt Schipper enz. Ghedruckt te spae; buyten Altenae. Anno xvj.^cviiij. op Seignors treecken wacht. *Herdruk van 't vorige met afzond. titel, zonder prent.* 8 blz.

- 682 Hovt ende belegt. Een out Schipper enz. *Herdruk van 't vorige met eene slechte houtsnede, een gevecht voorstellende, op den titel.* 8 blz.

- 683 Ghetrouwen Raedt ende goede Waerschouwinghe eens ouden ervaren Schippers aen alle vrome Maetroosen, enz. Een oudt Schipper enz. ... Anno 1608. *Andere herdruk van 't voorg. met afzond. titel.* 8 blz.

- 684 Den Nederlandtschen Bye-korf: waer in ghy beschreven vindt, al tghene dat nu wtghegaen is, op den Stilstant ofte Vrede, zeer nootzakelijc om te lesen van alle Liefhebbers des Vaderlands, waer wt men den Spaenschen aert mach leeren kennen, om altijt op syn hoede te wesen: beginnende in Mey 1607, ende noch en hebben wy niet het eynde. Ende is ghestelt op een Tzamen-sprekinghe, tusschen een Vlaming ende Hollander. Noch is hier by ghevoecht een Ghedicht ter eeren des begonnen Peys..... Int jaer zestien hondert en acht, Yeghelijc na een goede Vrede wacht. *Zond. plaats of naam.* 8 blz.

Eerste uitgave.

- 685 Den Nederlandtschen Bye-corf; waer in ghy beschreven vint, al het gene enz. 8 blz.

Tweede uitgave.

- 686 Den Nederlandtschen Bye-corf: waer ghy beschreven vint, enz. (*de woorden Nederl. Bye-corf op ééne regel.*) 8 blz.

Derde uitgave.

Wy hebben dit hoogst-merkwaardige stuk al meermalen genoemd. Het strekt ten titel en inleiding op eene verzameling van omstreeks 30 tot 40 stukken over den vrede, die reeds vroeger, meerendeels in 1607—8, verschenen waren, en waarvan er sommige uitsluitend voor deze verzameling herdrukt zyn. De verzamelaar zegt in zyne Voorrede (1° druk): „Na dien my daer een goet vrient heeft ghebeden, dat ic eens alle het ghene dat nu wtghegaen is op den Stilstant ofte Vrede, soude by een stellen, overmits daer veel Lief-hebbers sijn (zeyde hy) die de zelfde by een zoeken, om tzaemen te laten binden, ende en weten niet oft syse al hebben ofte niet, ja zelfs veel Boec-verkooopers weten niet watter al wtghegaen is. Zoo heb icse al die ic hebbe konnen bekomen hier in gheset, en hebbet op een Tzaemen-sprekinghe ghemaect, ende hebbe ooc tselfde ghenaemt den Nederlandtschen Bye-corf, overmits daer veel lieffelijke waerschouwinghen in sijn, die de Liefhebbers des Vaderlands zoo soet sijn om te aenhooren, als den smaec van den zoeten honich: ende desen Byecorf moet ooc voor een ghebonden wesen, van al het ghene datter nu wtghegaen is.” De tzaemen-sprekinghe heeft plaats tusschen een Vlaming en een Hollander. De laatste laat den Vlaming een van de schriften over de vredehandeling zien. Deze is er zeer begeerig naar en vraagt of er ook meer uitgekomen zyn. Nu geeft de Hollander hem een voor een al de blaauwboekjes, die in den Byecorf byeengevoegd zyn en vermeldt de titels. De samenspraak is dus een register op de verzameling. Het verdient opmerking, dat deze stukken in dien tyd reeds schaarsch waren. „Wel wat seght ghy Vlaming,” vraagt de Hollander, „wilt ghy my daer wel 30 stuyvers voor gheven? want daer zijnder al die quaet te vinden sijn.” — „Ba ja ic gheerne,” zegt de Vlaming, „want over tien jaren als sy niet meer te krijghen sijn, soo sal ickere wol eens zoo veel voor krijghene: want daer staen dinghen inne die den ghemeenen man niet heeft ghewetene,” enz.

Achter de samenspraak vindt men het Ghedicht ter eeren des begonnen Peys (2 blz.), dat ondertekend is: Yemant Adams. Waarschynlyk is dus dit het pseudonym des verzamelaars. Deze Yemant Adams is ons bekend als schryver van een der stukken in den Byecorf opgenomen (N°. 654), maar meer nog als auteur der vinnige Discoursen in 1623 tegen de Bewindhebbers der O. I. Compagnie in 't licht verschenen en die wy op dat jaar zullen vermelden. Dat het Willem Usselinckx is, acht ik niet waarschijnlijk.

De drie uitgaven van den Bye-corf behelzen een verschillend aantal stukken, daar by de latere uitgaven ook stukken gevoegd sijn, die na de 1° uitgave in 't licht verschenen waren. Daar de eenige inhoudsopgave, die wy van den Bye-corf kennen (in Asher's Bibliographical Essay, p. 87) niet al te naauwkeurig is en alleen van den derden druk geldt, volgt hier een opgave van wat iedere uitgave bevatten moet (met verwijzing, wáár men de stukken beschreven vindt). — Hoogst zelden vindt men een compleet Ex. van alle stukken, nog minder een Ex. der 3 verschillende uitgaven.

1 ^o uitg.	2 ^o uitg.	3 ^o uitg.	
1	1	1	Den Nederlandtschen Bye-corf (of Bye-corf), algemeene titel en inleiding.
2	2	2	Bulle oft Mandaet (N ^o . 652—53).
3	3	3	Droom-gesicht (N ^o . 629).
4	4	4	Memorie van de ghewichtighe redenen (N ^o . 639—42).
5	5	5	Raetdelagh of Raettsel (N ^o . 654—58).
6	6	6	Artyckelen van het besluyt der inquisitie (N ^o . 77—78).
7	7	7	Brief van hare Hoocheden aen de Heeren Staten (N ^o . 589).
—	—	8	Copie van den Brief aen Herm. van den Bergh (N ^o . 592).
8	8	9	Copie van de brieven der Heeren Staten (N ^o . 597—600).
9	9	10	Het Testament van de Oorloghe (N ^o . 632) (*).

(*) In de plaats van dit stuk vindt men in enkele exempl. van den Bye-corf een ander gevoegd, dat ten titel heeft: *Het Testament ofte wteraten wille vande Nederl. Oorloghe*, een geheel ander stuk, dat eerst in 1609 het licht zag, (Zie N°. 749—50) en waar-

1e uitg.	2e uitg.	3e uitg.	
10	10	11	Coppe van de namen der Ghesanten (N ^o . 718—20).
—	31	12	Principale Puncen enz. (N ^o . 721—22).
11	11	13	Naerder Bedenckingen (N ^o . 649).
12	12	14	Bedenckingen over den staet enz. (N ^o . 646) of onder den titel van Grondich Discours (N ^o . 647—48).
13	13	15	Consideration van de vrede (N ^o . 659—60).
14	14	16	Nootelijcke Consideratien (N ^o . 661; vergel. N ^o . 335).
15	15	17	Sendbrief in forme van Supplicatie (N ^o . 129).
—	32	18	Trouhertighe vermaninghe (N ^o . 811) (*).
16	16	19	Placcaet van de Staten Gen. by den welcken men verklaert den Kon. van Spaengien vervallen enz. (N ^o . 237).
—	35	20	Articulen van het contract enz. (N ^o . 536).
17	17	21	Vertoogh hoe nootwendich enz. (N ^o . 650).
18	18	22	Coppe van de Aggreatie enz. (N ^o . 605).
19	19	23	Schuyt-praetgens (N ^o . 662—63).
20	20	24	Discours tusschen een Hollander ende een Zeeuw (N ^o . 664—65).
21	21	25	Discours van Pieter en Pauwels (N ^o . 666).
22	22	26	Dialogus of Tzamensprekinge (N ^o . 667—69).
(23)	(23)	—	Ghenoechelijc Discours van D. D. Nicol. Mulerio (†).
—	34	27	Verhael van de occasie ende oorsaek enz. (N ^o . 671—72).
24	24	28	Onpartijdich Discours (N ^o . 644—45).
25	25	29	Discours by forme van Remonstrantie (N ^o . 636—37).
26	26	30	Het Secreet des Konings van Spangien (N ^o . 426—27).
27	27	31	Van de Spinnecop ende het Bieken (N ^o . 673—74).
28	28	32	Brief van de Keyserl. Maj. van Duytslandt (N ^o . 715—17).
29	29	33	Proeve eens onlangs nyt-ghegeven Drooms (N ^o . 619).
30	30	34	„Dees wonder Maer“ enz. (<i>Dit stuk wordt in de 1. en 2. uitg. Droom-ghezicht, in de 3. Droom-ghedicht genoemd</i>) (N ^o . 675).
—	33	35	Buyrpraetjen ofte Discours op den Brief van den Agent Aers- sens (N ^o . 724—26).
—	—	36	Echo ofte Galm (N ^o . 624—23).
—	—	37	„Een oud schipper van Monickendam“ enz. (N ^o . 676—83).

De eerste uitgave moet dus 30, de tweede 35, de derde 37 stukken bevatten. Daar de meeste dezer geschriften zeer tegen den vrede waren, en in sommige de vredehandeling zelfs als een heulen met den Spanjaard of als omkoopung werd voorgesteld, besloten de Staten van Holland (de party van Oldenbarneveld, die zeer voor den vrede was), by openbaren Plakkate den Byecorf te verbieden. In dit Plakkaat (gegeven d. 27 Aug. 1608) worden in 't byzonder vermeld de Naerder Bedenckingen (van Usselincx), het Buyrpraetjen (op den Brief van Aerssens) — het Libel hebbende buyten afmalinge van eenige Personnagien, ende beginnende Een Oudt Schipper, ende naemaels herdrukt, sonder Personnagien, geintituleert Getrouwen Raedt, het Libel beginnende Dees Wonder etc. Item De Echoes, ende alle anderen van gelycken stoffe.“ Eenige stukken werden uitgezonderd en door den drukker der Staten als „gepurgeerde Byecorf“ in het licht gegeven. Zie het volgende N^o.

van de *Codicille van de Nederl. Oorloghe* het vervolg is. Asher heeft zich in zyn *Bibliogr. Essay* (p. 87) hierdoor laten misleiden, om beide tot den *Bye-corf* te rekenen.

(*) Niet te verwarren met N°. 544—46 of met N°. 693.

(†) Dit Discours vindt men achter *Het Testament* enz. (N°. 632; vergel. N°. 671).

- 687 Stucken gemencioneert in den Bycorff die by de ... Staten Generael toeghestaen ende niet verboden worden, volghende den Placcate vanden 27^{en} Augusti 1608, soo raeckende de vredehandelinghe als anderssints. 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. 52 blz.

Doorloopende herdruk van de volgende zes stukken uit den Bycorff, in alle drie de uitgaven voorkomend (3^e druk) N°. 7, 22, 32, 17, 19, 29. De opgave in Asher's Essay, bl. 92 is onjuist.

- 688 Den Triumph vanden Oorloch ende de Mis-prijsinghe van den Peys, seer ghenoechlijck ende corts-wijlich om te lesen. Ghedr. (*te Leyden, bij v. Haestens?*) int J... 1608. 14 blz.

Vertoog van een Gomarist, blykens het vignet op den titel te Leyden gedrukt.

- 689 Den Triumph enz. Int Jaer ... 1608 (*Nadruk van 't voorgaande stuk, in twee kolommen*). 8 blz.

- 690 Waerachtich ende Cort verhael vande groote Ambitie ende Wroede Tyrannye des Con. van Hispaengien, Philips II.... Ende hoe Godt Almachtich alle syne voorghenomen aenslaghen vernietighet heeft. Ende wat voorder bedenckinge dat in d' onderhandelinghe van dese aenstaende vrede is.... Aⁿ. 1608. 12 blz.

- 691 Philopatris, ofte christelijck bericht hoemen Staets saecken soude moghen gheluckelick uytvoeren. Dienende tot desen jeghenwoordighen Vredehandel. Door Willem Teellinck, Dienaer des Woordts. Middelh., voor Adr. van den Vivre 1608. X en 26 blz.

- 692 De Noortsche Rommel-pot, Jerem. 1 Vers 13. Op de wijze: Dick heb ick mijn Lief ghebeden. — Liedeken op de wijze: Schoon Jonck-vrou ick moet u klagen. *Zond. pl. of jaar.* 2 fol. bladen.

Twee Koornhertistische liedekens tegen de vyandschap der verschillende gezindten, beiden onderteekend Een O int Cyffer (de zinspreuk van Robbert Robbertsen, van wien later meer stukken voorkomen, en over wien men de Navorscher, Jaarg. 1855 vergelyke), ieder op een kl. fol. blad, aan ééne zyde bedrukt.

Woud' elck ander slechts beminnen (*roept de dichter wy*)

"T minst het meest zijn onderdaen!

Kant Jan Ney brengen hier toe

Zoo zijn wy al 't Oorlogh moe.

- 693 Trouhertige waerschouwinghe aen alle Christelijcke Potentaten ende Overicheden: teghens de t'zamenspreekinghe ende het discours des Paus Pauli, Philippi Con. van Sp., ende d' Ertshertoghe Ferdinandus, hoemen Duytslant overvallen ende bedwingen mochten, Van der Societeit Jesu... uytghegaen enz. Overgheset uyt den Hoochduytsche Nae de Copie van Mayborgh, 1608. 8 blz.

Niet te verwarren met de Trouhertige vermanighe (N°. 311), die in den Bycorff ook wel Trouh. waerschouwinghe genoemd wordt.

- 694 Trouhertige waerschouwinghe enz.... Nae de Copie van Magdeburgh, 1608. (*Andere druk van 't voorg. geschrift*). 8 blz.

- 695 Generale Vermaninghe aenden Switseren. Streckende tot harer behoude-

- nisse ende besten, tegen de beroerten ende peryckelen deses jeghenwoordighen tijts. Wt den Francoisschen ... overgheset Middelb., voor Adr. van den Vivre. 1608. 20 blz.
- 696 Ghespraecke van liefhebbers des ghemeynen nuts. Die gesocht werden inde Steden Opinio ende Sapientia Humana: maer ghevonden werden in het veracht Dorpken Veritas. Ghemaeckt in .. 1577. Ende ghedr. in 't laetste van Dec. 1608. 26 blz.
- Uitgegeven door den Geschiedschrijver P. Bor, naar het tot toen nog ongedrukt handschrift van een zyner vrienden.*
- 697 Copie van de Belijdenisse ende Sententie Capitael van Cornelis de Hoogh (in d. 29 Mrt. 1583). Waer inne ghespeurt werden de aenslaghen ende middelen, welke den Koninc van Spangien tot verscheyden tijden ghebruyckt heeft enz. Ghedruckt int Jaer ... 1608. 8 blz.
- De Sententie by Bor, II. 364. — Volgt een kort nabericht.*
- 698 Cope van de Belijdenisse van Cornelis de Hooghe, enz. (Herdruk van het vorige; hiervan zijn 7 blz. bedrukt. 8 blz.
- 699 Oratie, of Wtspraecke van het Recht der Nederlandtsche Oorloge teghen Philippum Coningh van Spaengien, Aen de Vorsten van Kerstenrijck, van eenen Nederlandschen Edelman ghedaen. In Nederlandsche ghetrouwelick vertalet. Amst., Mich. Colijn. 1608. 50 blz.
- Geschreven in 1598 of 1599, waarschijnlijk in 't fransch, tot opwekking van andere vorsten om deel te nemen aan den oorlog tegen Spanje.*
- 700 Oratie, oft Wtspraecke van het Recht der Nederlandsche, enz. Amst., Mich. Colijn. 1608. 50 blz.
- Andere druk dan de vorige. De laatste blz. heeft hier 34 regels.*
- 701 Justi Lipsii Epistola, qua respondet cuidam viro Principi deliberanti bellumne an pax an potius induciae expediant Regi Hispaniarum cum Gallo, Angla, Batavo. Scripta III Januarij, M.D.XCV. Nunc primum edita A°. 1608. 8 blz.
- Dit nunc pr. edita geldt misschien van 't origineel, maar er bestaat eene hollandsche uitgave van 1595, die met de volgende vertaling verschilt. Zie N°. 380. — De laatste blz. van deze uitgaaf heeft 23 regels.*
- 702 Justi Lipsii Epistola, etc. Andere uitgave, waarvan de laatste blz. 19 regels heeft. 8 blz.
- 703 Justi Lipsii Epistola, etc. Herdruk van de vorige uitg. De laatste blz. heeft 18 regels. 8 blz.
- 704 Justi Lipsii Epistola, etc. Andere druk; de laatste blz. heeft 14 reg. 8 blz.
- 705 Justi Lipsii Sent-brief, in welke hy antwoorde gheeft aen een seker groot Heer, op de vraghe, welck van dryen den Coning van Hispaengien best gheraden ware, Oorloghe oft Peys, oft liever Bestant met den Fransman, Engelsche ende Hollander. Gheschr. den 8 Jan. 1595. Ghetrouwelijck uyt den Latijn ... overgheset... Ghedr. tot Dusseldorp, by Wernar van der Horst. 1608. 8 blz.
- Vertaling van 't voorgaande*

- 706 Justi Lipsii Sent-brief enz. Nae de Cope gedrukt tot Dusseldorp enz.
8 blz.

- 707 Justi Lipsii Sendtbrief *enz.* ... Na de Copey, *Ghedr. tot Duysseldorp enz.*
8 blz.

- 708 Justi Lipsij Send-brief enz. .. Na de Copije gedruet tot Disseldorp enz.
(titel in randwerk). 8 blz.

- 709 **Argument van een Tragische-comedie Prophetique, gherepresenteert twee leden Jaer in Syria, voor la Bacsa de Tripoly. Wt den Griecsche overgheset 1608.** 12 blz.

De Tragische-comedie waarvan hier het argument gegeven wordt, betreft volstrekt niet den Baco de Tripoly, maar de zaken in Nederland. De S. laat eerst Lipsius en vervolgens Alva, Filips, Don Anthonie van Portugal en Egmont optreden. Alva moet zich voor de drie laatste verantwoorden. In de 2e—4e Acts handelen de verschillende partijen over den vrede, die dan eindelyk gesloten wordt (5e Act). Maar nu worden de Hollanders zeer hovaerdich en opgeblazen op hun voorspoed, en minachten de anderen, waarvan het gevolg is, dat de Spanjaarden hen wederom overhoeds overvallen en zy genoodzaakt zyn de hulp van Frankryk en Engeland in te roepen. Ten slotte verdeelen deze het land onderling, Frankryk behoudt Zuid-, en Engeland Noord-Nederland voor zich - zijnde elck een wel te vreden, ende met minne ghescheyden. Dus eindigde dese Comedie. — *De schryver is waarschynlyk een Franschman.*

- 710 Balade, op ende teghen den partialen Domp-hoorn.... Van nieuws oversien ende verbeterd door W. J. Yselveer. Schiedam 1608. Zie N°. 509. (*).

1608.

[Vergelijk N°. 587, 608—5.]

- 711 Specimen ofte Monster eens Christelijcken Calenders ofte Almanac (gezuyl-
vert zijnde van 'alle Heydensche ende Papistische abuizen) enz. ... Opt
Jaer onzes H. 1608. Ter Goude, Jac. Migoen. 1608. 8 blz.

De papistische abuysen zyn de namen der heiligen en feesten der Kathol. Kerk, die hier alle weggelaten zyn. De uitgever is Caspar Coolhaes (Vgl. N°. 609).

- 712** Historiale ende ware Beschrijvinge van de reyse des Admiraels Cornelis Matelief de Jonghe, naer de Oost-Indien, wtghetrocken in Mayo 1605. Mitsgaders de belegheringhe voor Malacca als ooc den slach ter zee teghen de Portugijsche armade, ende andere discourssen. Tot Rotterdam, by Jan Janesz. 1608. 12 blz.

Blykens onderschrift „ghekomen wt d' Oost-Indien, ende aldaer in de vlote van de HH. Bewinthebbers gheschreven,” en gedagteek. 6 January 1607. Vgl. het volg. N^o.

- 713 Breeder verhael ende klare beschrijvinge van tghene den Admiraal Cornelis Matelief de Jonge inde Oost-Indien voor de Stadt Malacca, ende int belegh der zelve wedervaren is: als ooc den vreesselijcken strijdt ter Zee, tusschen den Admiraal voorsz. ende de Portugijsen, ende andere gheschie-

(*) Andere vroeger verschenen stukken, die in 1608, hoewel zonder bijvoeging van dat jaar, herdrukt werden, en in den *Nederlandtschen Bys-corf* zijn opgenomen, vindt men in de lijst bij N°. 686 vermeld.

denissen meer. Overgheschreven by eenen der Commisen inde Vlote. Tot Rott., by Jan Jansz. 1608. 18 blz.

Onderteekend: Int schip Erasmus, den 6 Jan. 1607. *Dit verhaal is veel uitvoeriger dan dat, 'twelk door van Meteren wordt medegedeeld, als van den Admiraal zelve (X, 301—321); daar echter sommige stukken by v. M. woordelyk hiermede overeenstemmen, kan 't wel zyn, dat hy dit stuk gevolgd heeft. In hoever het vorige stuk (dat ik niet meer voor my heb) hiermede overeenkomt, kan ik niet beslissen.*

- 714 Een Warachtich Verhael van den grooten Ys-ganc die gheweest is in ... 1607 ende 1608 Thantwerpen op den Schelde Ende van den stercken vorst voor Rotterdam op de Mase enz. Rott., Jan van Ghelen. 1608. In 8°. 8 blz.

Twee Liedekens, 't eerste onderteekend: In Liefde groeyende P. R., 't anders In Lyden gheduldich, Van der Woude. — *Vgl. van Meteren, IX. 292.*

- 715 Brief des Keyserlijke Mayest. van Duytslandt, aende ... Staten vande Gheenn. Prov. gheschr. Op 't stuck vande Nederl. Vredehandelingh. Midtsg. d' Antwoort vande voorn. Heeren Staten Ghedr. A°. 1608. 8 blz.

De Brief is gedagt. den 9 Oct. 1607; het Antwoord dat hier geen dagteek. heeft is van den 7 Jan. 1608. Beiden in 't kort by van Meteren, IX. 264, 333. Dit stuk vindt men ook in den Nederl. Byecorf (zie N°. 686).

- 716 Brief des Keyserlijke Majest. enz. 8 blz.

Herdruk van 't voorgaande. De laatste blz. heeft hier 10 regels, in de vorige druk 12.

- 717 Brief des Keyserlicke Majest. enz. Hier achter is noch by ghevoecht een discours ofte tsamensprekinghe tusschen Pieter ende Pauwels... Ghe-druckt buyten Roomen enz. (Zonder jaar). 8 blz.

Herdruk van het vorige en van N°. 666.

- 718 Cope van de Namen der Coninclieke ende andere Potentaten Ghesanten van weghe ... de Stat. Gen. versocht, omme mede te staen over de Vredehandelinghe enz. Oock mede de Namen ende Qualiteyten vande Ghe-committ. soo van ... Spaegnen ende de Eertshert. als van de Vereen. Nederl. 1608. 4 blz.

- 719 Cope van de Namen der Coninghen, enz. ... Midtsg. ooc mede de Namen ende qual. der Ghesanten van weghe de Nae-buerighe Vorsten ende Stenden op den Vrede-handel versocht, enz. (Vermeerderde herdruk van 't vorige). 4 blz.

- 720 Cope van de Namen enz. (als het vorige) Noch achter aen ghevoecht de Artickelen van weder zyden in schrift gestelt. 4 blz.

De Artikelen worden hier nog slechts ten getale van 20 in 't kort medegedeeld en missen dagtekening. Het is dus slechts een voorloopig ontwerp. — Men vindt dit stuk (meestal den eerst vermelden druk, N°. 718) in den Nederl. Byecorf (N°. 686).

- 721 Principale punten, die inde voorder handelinghe vanden Vrede van weghe de ... Staten Generael ... onbegrijpelick sullen geproponeert werden Hier zijn oock mede by ghevoecht de voorghest. Artijck. by de gecomm. van ... Spaengien ... A°. 1608. 4 blz.

Aldus (ten getale van 28 van der Staten zyde) by van Meteren, IX. 388 vv. Ze werden overgeleverd den 7 Mrt. — Opgenomen in den Nederl. Byecorf (N°. 686).

- 722 Principale punten enz. Hier zijn oock byghevoeght enz. (*Andere druk van 't voorg. zonder verschil van inhoud*). 4 blz.
- 723 Placcaet ende Ordonnantie van de ... Staten Generael houdende de reductie van den cours van alle Goude ende Silvere penningen opten voet van het Placcaet ... den 21 Mrt. 1606 geemaneert enz. (*in d. 28 Juny*). 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 18 blz.
- Gr. Placcaetboek, I. 2745.
- 724 Buyrpraetjen: ofte Tsamensprekinge ende Discovrs, op den Brief vanden Agent Aerssens uyt Vranckrijc, aende Staten Generael geschreven enz. *Zonder afzond. titel of jaar*. 16 blz.
- Hierin oock de Brief zelve (van Meteren, X. 46), die den 1 July in de Vergad. der Staten werd bekend gemaakt en veel gerucht maakte. Dit Buyrpraetjen, dat ook in den Nederl. Byecorf opgenomen is, werd by Plakkate door de Staten verboden (Zie N°. 686).*
- 725 Buyr-praetjen op den Brief aende Staten Ghenerael enz. (*Andere druk van het voorg.*) 16 blz.
- 726 Buyr-praetjen op den Brief aen de Staten Generael enz. (*Meest verspreide druk*). 16 blz.
- 727 Het Af-scheidt van de Ed. Mogh. Heeren Staten van de Gheun. Provincien, Gegeven aen de Ghecommitt. vanden Con. van Spaengien ende d' Eerts-hertoghen op 't stuck vande Vrede-handelinghe A°. 1608 (*den 25 Aug.*). Middelb., voor Symon Jansz. 8 blz.
- By van Meteren, X. 50—59.*
- 728 Placcaet ende Ordinancie van de Eertzhertoghen tot onderhoudinghe van zekere pointen ende articulen, ghesloten ende ghearrest. in het Synode Provinc. van Mechelen (*in d. 31 Aug.*). Bruessel, Rutg. Velpius. 16 blz.
- By Baudartius, I. 129 vv. Placcaten van Vlaanderen, II. 125.*
- 729 Leste Resolutie ghenomen by de ... Staten Generaal ... op 't vertrecken vande Heeren Commissarisen vanden Eertshertogh Albertus (*in d. 18 Sept.*). Middelburg (*sic*), voor Adriaen Cornelisz. 1608. 4 blz.
- By van Meteren, X. 63—64.*
- 730 Copie de l'Instruction donné par leurs Altesses, au Marquis Ambrosio Spinola, le President Richardot, Secrétaire Mancidor, Pere Commissaire general, et l'Audiencier Verreycken, Deputez de par leurs Altesses etc. ... L'an 1608. 8 blz.
- Gedagteek. den 16 Jan. 1608. Dezen lastbrief had Richardot by zyn vertrek uit den Haag (30 Sept.) in zyne woning laten liggen. By van Meteren, X. 76 vv.*
- 731 Cope van de Instructie by hare Hoocheden ghegheven aenden Marquis Ambr. Spinola enz. Wt het Fransche vertaelt. 1608. 8 blz.
- 732 Instructie ofte Register-brief enz. *Nadruk van de vorige vertaling zonder afzond. titel*. 8 blz.
- 733 Instructie gegeven by hare Hoocheden enz. ... 1608 *Andere vertaling dan de voorgaande*. 8 blz.

- 734 Uytschrift, van de Instructie ghegheven door hare hoog-heden *enz.* ... 1608.
(Nog andere vertaling, met verdeeling in 32 artikelen). 12 blz.

- 735 Ware verthooning ende afbeeldinghe van eenen dooden ende meest half verrotten Vis, door die Zee aen der stranden op gheworpen, den 20 ... Sept. A°. 1608 tusschen Catwijk ende Schevelingen. ... Aenwijsende den Standt ende conditie des Con. van Spaignien ende sijn bedroch inden wtganck van desen Vrede-handel gheopenbaert. ... Tot Middelb., voor Adr. van de Vivere. 1608. 20 blz

Met afbeelding van den visch aan de keerzyde van den titel, met byschrift op Spanje toepasselyk, beginnende: Alsoo ghy mijn ghestalt, enz.

- 736 Artijckelen vanden Treffues oft bestant, voor ghestelt by de Heeren Ambassadeurs vande Coninghen van Vranckrijk ende groot Britagnien, inde vergad. vande Heeren Staten Generael Anno 1608. 8 blz.

Vermeld by van Meteren, X. 87, en in Baudius, »Van 't Bestant des Nederl. Oorlogs» 1616, blz. 161. Zy werden na het vertrek der Spaansche gezanten voorgeseld. — Deze druk heeft een cirkelrond fileet op den titel.

- 737 Artijckelen vanden Treffues *enz.* (geheel als het vorige, doch met een vrouwenkop door twee horens des overvloeds omkransd, als fileet op den titel). 8 blz.

- 738 Waerachtige Beschrijvinge, ende inhoudt der Articulen, betr. de ware Christelicke Reformatie ... by den ... Lant-Grave van Hessen over sijn Landen ghedaen Uyt de Overlantsche tale ... overgheset ... Hoorn, Willem Andriessz. 1608. In 8°. 8 blz.

- 739 Bode met twee Seyndt-Brieven, Prosperi ende Hilarii, aen Augustinum; van de over-blijfselen van de ketterije der Pelagianen: Wt het Latijn verduyscht, ende met ettelijke aen-merckingen op de kant ver-rijckt, door Hadrianum Georgium Smoutium (*Adriaen Jorissen Smout*).... Rott., J. van Waesberghe. 1608. 48 blz.

Smout heeft het in dit geschrift zoowel op Coornhert en op de Doopsgezinden als op de Katholyken begrepen. Achteraan vindt men een lyst van alle door hem aangehaalde schriften (3 blz.). Vergel. N°. 809.

- 740 Hoc volumine continentur. Ante omnia, ende voor al, Een nieu Liedeken, ghemaect ter eeren Doctoris usque ad miraculum mirifici, et charitate igniti Car. Bonarsii Poetae larvati et Gardiani der Sociorum Almanack in Bilsteyn prope Antwerpam. Modificatum et rhythizatum per unum Scholarem de Leyda. Nec non Jesuitographia. Item Officina Sociorum. Noch eenen Modus exorcizandi Et alia ..., compilata et comportata per fratrem Gelasium de valle umbrosa Ordinis Praedicatorum. Excudatur inde Duyster steegh, apud Medemiam Vtis Viduam in offic. Joh. sine nomine. (*Zonder plaats of jaar, waarschyndlyk gedr. in 1608.*) In 8°. 48 blz.

Schotschrift zoo het heet van een Leidsch student tegen het werk van den geleerden Jesuïet Charles Scribani, getiteld Amphitheatrum honoris in quo Calvinistarum in Soc. Jesu criminationes jugulatae etc., door dezen onder 't pseudoniem van Clarus Bonarscius eerst in 1605 en later veel vermeerderd in 1607 by Plantyn uitgegeven, een boek, dat voor de kennis der Soc. Jesu belangryk was en veel opgang maakte. — De voorrede van dit stuk en het Liedeken zelf sijn even als de titel half in 't Latyn, half in Hol-

landsch rym gesteld, het overige op den titel vermeldt in Latynsche versen. Achteraan volgen nog eenige andere Grieksche en Latynsche anti-jesuitica. Onder een van deze leest men Cl. Sa. Annorum XVII. Misschien is dit de beroemde Cl. Salmasius (geb. 1588). — Voorts is nog op te merken, dat achter de Comoedia Vetus van Meerman (1612) eenige dergelyke rymen voorkomen.

1609 (*).

- 741 Dissertatiuncula super Induciis Belli Belgici. Auctore Latino Pacato. Anno 1609. 20 blz.

Latinus Pacatus is een pseudoniem van Dominicus Baudius, hoogleeraar te Leyden, die later na zyne benoeming tot historieschryver der Staten van Holland het twaalfjarig bestand uitvoerig beschreef. (De Induciis belli belgici ll. III. Lugd. Bat. 1613. 4°., vertaald door F. Jac. Austro-Sylvius. Amst. 1616. 4°.); daarin is ook deze verhandeling in haar geheel overgenomen.

- 742 Een Chrijstelick vermaen, voor alle menschen, het sy Rijkce ofte Armen, int stuck van desen Stilstant ofte Treves, hoe wy behooren te bidden, enz. .. A^o. 1609. 8 blz.

- 743 Claghte vanden Oloecken Soldaet, ende vanden Poltron: als oock een Disput vanden Soldaet ende Boer. Wt het Fransche in Nederl. ghetranslateert. 1609. 19 blz.

Gedicht voor den Vrede.

- 744 T' Vertoig der Zeeuscher Nymphen, aen de onverwinnelicke Nassausche Helden, voirstanderen der Nederl. vrijheyd ende Vaderen des Vaderlands. Zonder plaats of jaar. 16 blz.

Gedicht tegen den vrede in 81 koepletten. Achteraan de afbeelding van een bril met verschillende in- en omschriften als Tuta salus bello enz., ook het jaartal 1609.

- 745 Verklaringhe van een Monnincks Cap, hare cracht, macht, dencht ende virtuyten, Item een Ghedicht van 't Bestandt. Middelb., Jasper de Craeyer. 1609. 8 blz.

Het Ghedicht van (tegen) 't Bestandt, onderteek. Theeft al syn tydt, is opgenomen door v. V. in zyne Nederl. Geschiedzangen (I. 399).

- 746 Discours op den swermenden Treves. Middelb., Symon Janszoon. 1609. 14 blz.

Tegen 't Bestand. — Op den titel is een astroloog, ter halver lyve, rechts, voor een tafel zittende, afgebeeld.

- 747 Discours enz. Compressor druk van het voorg. by denzelfden. Op den titel een astroloog als voren, doch links. 8 blz.

- 748 Triumphante ende Blijde Incomste binnen Antwerpen, van de Ambassadeurs, van wegen de Con. van Vranckrijk ende Enghelant. Opt stuck van de Vredehandel enz. Gheschiet den 9 Febr. 1609. Na de Copey t' Hantw. by Anth. Ballo. 4 blz.

Gedicht onderteekend: In liefde groeyende.

(*) Aldus verdeeld: N°. 741—774 Stukken over het Bestand; 775—795 Andere politieke stukken, zoo op Nederland als op andere landen betrekkelijk [vooraan die op 1608 betrekking hebben]; 796—814 Eerste twistschriften tusschen de aanhangers van Arminius en Gomarus; 815—829 Twist- en schotschriften tegen de Roomschen en dergelyken.

- 749 Het Testament ofte Wtersten wille vande Nederlandsche Oorloghe. Ghelijc, als sy, liggende op haer Dood-bedde in den Hage dien verclaert, onder-
teeckent, doen schrijven ende bezegelen heeft den 2 Febr. 1609. Door
Yemand van Waer-mond. Tot Franc end al By Frede-rijck de Vrije. 16 blz.
*Uitvoerig gedicht van een voorstander van den vrede, met versch. anagrammen, graf-schrijften
enz. Dit stuk is verkeerdelijk tot den Byecorf gerekend. Vergel. 686 N°. 9, ook 631 en 762.*
- 750 Het Testament enz. Andere druk, die op het einde heeft de woorden Dies en
attulit vltro, wat de vorige mist. De titel is geheel hetzelfde. 16 blz.
- 751 Codicille van de Nederlandsche Oorloghe, Waer in sy eenighe Vrienden,
Wel-doenders ende Dienaren, in haer principael Testament van d. den 2
Febr. 1609 vergheten zynde haers Erfs mede-deelachtigh gemaect
heeft op den 12 Mrt. dess. Jaers. Noch een Wellecom-Dicht van het Be-
standt. Noch andere Ghedichten van Bestandighe Vrede. Alle door Yemand
van Waermond. Tot Franc end al By Frederijck de Vrije. 12 blz.
*Vervolg op het vorige stuk, in denzelfden geest, en ook ten onrechte tot den Byecorf
gerekend.*
- 752 Articles du Traicté de Trefve faict et conclu en Anvers, le 9 d'Avril
1609 entre les Commiss. des Archiducz Albert et Isabella Clara
Eugenia, tant au nom ... du Roy Cathol. que de la leur: Avec les Commiss.
et Deputez des ... Estats Generaux des Provinces Unies des Pays-bas etc.
La Haye. Hill. Jacobssz. 8 blz.
Dit stuk bevat alleen de Artikelen.
- 753 Tractaet van t' Bestant, ghemaect ende besloten binnen ... Antwerpen,
den 9 Apr. 1609. voor den tijt van twaelf jaren, enz. 's Grav., Hill. Jacobsz.
12 blz.
Aldus by van Meteren, X. 101 vv. Gr. Placcaatboek, I. 55.
- 754 Artijckelen van 't Bestandt, ghesloten ende gheconcludeert voor 12 Jaren
enz. Antw., Joachim Trognesium. 82 blz.
*Authentieke Nederd. uitgaaf voor Zuid Nederland, met privilegie. Hierin ook de brieven
van Procuratie der gezanten, van Spanje in 't Spaansch, van de Aartshertogen en de
Staten in 't Fransch.*
- 755 Cope van de Procuratien ghegheven by de Maj. des Con. van Spagnien etc.,
ende de Doorl. Eertshertoghen ... van d' eene zyde, 'ende den Heeren
Staten Generael van d' ander zyde. Over t' Bestandt van 12 Jaren.
Ghetransl. na de Cope, ghedr. t' Antw., by J. Trognesium. 8 blz.
Vertaling der Brieven van Procuratie in 't voorgaande stuk.
- 756 Procuratie oft bevestinghe der Con. Ma. van Spaignien enz. Na de
Cope: tot Brussel, by Rutg. Velpius, tot Dordr. by Philips Janss. 12 blz.
Als het voorgaande, doch andere vertaling.

V. 1609 (9 April) — 1648 (30 Januarij).

Van de opening van het Twaalfjarig Bestand, tot het sluiten van den Vrede te Munster.

I. 1609 (9 April) — 1621 (April).

HET TWAALFJARIG BESTAND.

1609.

- 757 Vercondinghe van het Bestant Ghedaen voor den Stadt-huyse der Stadt van Antwerpen, den 14 April. Nae de copye, t' Hantw., by Jac. Mesens. 4 blz.
- 758 Vercondinge van het Bestandt *enz.* den 4 (14) April. Nae de Copye, t' Hantw., by Abr. Verhoeven. 4 blz.
- 759 Vercondinghe van het Bestant Ghedaen voor den Stadthuyse van den Haghe, den 21 April. 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 4 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 71.
- 760 Copye: *Uitschryving van den Dankdag voor 't sluiten van 't Bestand in d. 22 April. Op 1 bl. breed fol. met eene afbeelding van het Hof van Holland bovenaan. Vergelyk het volgende N°.*
- 761 Copye des Briefs vande ... Staten der Vereen. Nederl. aeng. den Biddach, verordonn. te houden den 6 May ... tot dancksegghinge van t' Bestant (in d. 22 April) ... Noch ... beyde de Publicatien vant Bestant. Ghepubl. in 's Gravenh. den 21. Ende T' Hantwerpen den 14 Aprilis, Ende voorts in alle de Vereen. Landen den 5 Mey 1609. Met de drie Secrete Artickelen van dew. mentie gemaect wort int 7e Art. van t' Tractaet van den Trevis oft Bestant. *Zonder plaats.* 8 blz.
De uitschryving van den Dankdag by v. Meteren, X. 99, de zoogenoemde Secrete Artickelen ald. X. 113.
- 762 Het Testament van Me-Vronwe van Treues. Door Yemand van Waermond. Tot Franc en dal By Fred. de Vrije. 4 blz.
Misschien van denzelfden, die het Testament en de Codicille van de Nederl. Oorloge (N°. 749—51) gedicht heeft. Aan het einde vindt men hier dezelfde graf-schrijven als in N°. 749, hoewel de daar voorkomende fictieve datum 2 Febr. hier in 9 April veranderd is. Vergel. N°. 764.
- 763 Epitaphium ende Klachdicht over den doot van de Nederlandtsche Oorloghe. Met eenighe Graf-schriften op syn Graff 1609. 8 blz.
- 764 Christelicke Gedichten ghemaect tot lof van t' Bestandt ende Vrede. Mitsg. een Echo ofte Weder-galm, op 't Bestandt ende Vrede. Ende noch een Nederlandts Wellem-dicht ... 1609. 8 blz.
De dichter van dit stuk is blykens het eerste gedicht: Adriaen van Nierop (zinspreuk: Neemt den tijd waer). Hy dichtte waarschijnlijk ook het Epitaphium (N°. 763), waarin wy de voorletters van syn naam vinden, misschien ook het Testament en de Codicille (N°. 749—51 en 762), die althans van dezelfde pers kwamen als dit stuk.

- 765 **Nederlandtsche Willecom(-dicht, van het Bestand). Onderteeekend:** Fecit D. M. Peyst om d' eeuwich. 1609 (*Dubbel fol. blad aan ééne zijde bedrukt*).
- 766 Wat nieuws boven nieuws, by Wilm Vener Enghelsman, tot Z. Excel. Mauritius van Nassou Item hier is noch by ghevoecht een liedeken van het Bestandt. Anno 1609. (*Te Rotterdam by Jan van Ghelen*). 8 blz.
Twee rethorische liedekens op het sluiten van 't bestand, van 33 en 17 koepletten, met korte opdracht aan Prins Maurits, onderteeekend met Vener's zinspreuk: „Dumspiro spero.” Vergelyk N°. 852.
- 767 Les Fruicts de la Paix, sous le nom de Trefves, ... conclue ex Anvers le 9 du mois d'Aprvil 1609. Utrecht, Sal. du Roy. 20 blz.
De dichter van dit stuk noemt zich onder de opdracht van zyn stuk (aan Floris van Palland graaf van Kuilenburg). Het is de bekende Jean Francois le Petit „Greffier de Bethune Historiographe” (anagram: l'aten cy la fin et repos, Petit à Petit). Het gedicht bestaat uit 36 sonets, ieder van 14 regels.
- 768 Vreeds-Triumph-gedicht, gecomponeert ende Rethorijckelijcken vertoont by de de Camer Vernieut wt Liefden tot Gorinchem, op den generalen Vreeds-Triumphdach, gecelebr. den 5 Mey. Gorinchem, voor Adr. Helmich. 82 blz.
Het Triumph-gedicht is van Hendrick van der Muyl (zinspreuk; K' verbey den tijt); vooraf gaat eene opdracht aan de Regering van Gorinchem en verscheidende sonnetten van andere Rederykers, als van A. Kemp, A. Vosberghen, enz.
- 769 Een Factie oft Spel, openbaerlijc vanden Violieren binnen Antwerpen ghespeelt, tot verheuginge der Ghemeynten, door de blijde tijdinge des Bestandts. Gheordineert ende in dichte ghestelt door Peter de Herpener. Antw., Gillis van Diest. 16 blz.
Onderteeekend met 's dichters zinspreuk: Messelijc 8 siet.
- 770 Danck Sermoon over het teghenwoordighe ghemaecte bestant van twaelf Jaeren, ... Ghepredickt op den algem. danckseggingh ende Bededach ... den vi May, ... door Henricus Caesarius, Dienaer des Godtl. Woorts .. tot Utrecht. Utrecht, Jan a Meliszoon. 80 blz.
Met opdracht aan de Regering van Zalt-Bommel, gedagt. 24 Junij.
- 771 Dialogus ofte Twe-spraec in rym ghestelt tusschen twee Personagien ghe-naemt Ghereformeert Patriot ende Roomsche Catholijck. Vervat in 't corte den handel van de Twaelf-jar. Treves ofte Bestandt, ghesl.... den 9 April enz. 16 blz.
Niet te verwarren met den Dialogus ofte Tzamensprekinge (N°. 667).
- 772 Dominici Baudii J. C. Carmina gratulatoria dicata honori Illustr. Ducis Ambrosii Spinolae. Cum Epigramm. ad honorat. Praes. Joh. Richardotum. Lugd. Bat., H. L. ab Haestens. 1609. 20 blz.
Baudius moest om den ongeveinsden lof hierin door hem aan de Spaansche gezanten toegewaaid, veel onaangenaamheden ondervinden. Zie: Paquot, Mémoires Littér. e. a.
- 773 Copie van de Agreatie ghesonden by de May. des Con. van Spagnien, etc. aen de ... Staten generael ... Op t Bestant van 12 Jaren. Gegeven tot Segovia den 7 July. (*Authent uitgaaf by Plantyn?*) 4 blz.
By van Meteren, X. 122. Niet te verwarren met N°. 605.
- 774 Copie van de Aggreatie Op t' Bestandt enz. (*Nadruk van 't vorige*). 4 blz.

- 775 Copie d'une Lettre conten. la description de l'entrée triomphale de Don Pedro de Tholedo, faicte à Fontainebleau, le 19e Juill. 1608. Ens. un Sonet et quelques petits Discours sur la mort de Barthol. Borghese, exec. à Paris le 20e de Nov. 1608. A Venise, par Corn. le Caillier l' an 1609. (Hollandsche nadruk). 8 blz.
- 776 Copie van eenen Brieff van de seer triumphante Incomste enz. Noch een ghedicht ende somm. corte redenen (enz. als 't vorige). Naer de Copie ghedr. tot Venegien ... 1609. 8 blz.
Zie: van Meteren, X. 47.
- 777 Copye eenes Briefs gheschreven van den Cuervorst Christianus van Sassen, aan den Eertz-Hertoch Mathias van Oostenrijk (in d. 6 Oct. 1608) Nae de Copye van Dreeseden (Dresden). 1609. 8 blz.
Eene anders oplage van denzelfden druk heeft Dreesden. Men vindt dezen brief, die eene aanmaning tot godsdienstvryheid behelst, by van Meteren, X. 11.
- 778 Waerachtighe beschrijvinge des gherichtlicken Proces gehouden tot Sursee teghen Martijn van Voysien, Borger ende Passement-wercker tot Basel, om de belijdenisse des Evangelii enz. den 3 Oct. 1608. O. St. Met noch een Christelick Sermoon vande eere Marie ende voornem. Jesu Christi o. heyl. Gedaen tot Basel den 9 Oct. door Joh. Jac. Grynaeum. Wt de Hoochd.-sprake ... overgesedt. Door Johannem Coitsium, Dien. des Godtl. Woorts tot Niemegen. Arnhem, Jan Janszen. 1609. 16 blz.
Zie: Bandartius, Memoryen, I. 132b.
- 779 Placcaet van Carolus IX, Coningh van Sweden enz. ... Waer by toeghelaten werdt te moghen varen op de stadt Riga..... Ghegh. d. 1 Dec. 1608. Overgheset uyt den Hooghd. Ghedr. in ... 1609. 4 blz.
- 780 Wonderbaerlicke vertooninghe, gheschiet ontr. Marcilien, by claren daghe, alwaer groote menichte van Ruyters ende voetvolck ghepasseert is ... die eyntlijk in een Bosschagie verdwenen zijn enz. Middelb., Corn. Adriaensz. 4 blz.
Extract uit een brief van den 7 Jan., waarin die verschyning gemeld wordt, met byvoeging van eene andere dergelyke historie.
- 781 Placcaet vanden Staten van Zeelandt, Daer by verboden wort dat egheen Jesuyten, vreemde Papen, noch andere Geestelicke personen inde Prov. van Zeelandt en mogen commen, enz. (in d. 19 Febr.). Middelb., Rich. Schilders. 8 blz.
Gr. Placcaetboek, I. 227.
- 782 Een Waerachtich Verhael van het ontdecken des aenslachs op de stadt Geneve ende het Landt van Berne. Voorgenomen by den Heer Loijs de Combousier Du Tazrail ende sijnen knecht la Bastide. ..., Wt Geneven in

eenen brief herwaerts overgheschr. *enz.* (in d. 25 Apr.). Amst., M. Colyn. 12 blz.

Zie over deze gebeurtenis: van Meteren, X. 136—150.

- 783 Placcaet ende Ordonn. ghemaect by ... de Eertshertoghen, opt stuck van de Straet-schenders, Knevelaers, Vry-buters *enz.* (in d. 1 Juny). Brussel, R. Velpius. 16 blz.

Placcaten van Brabant, II. 448. *Zie ook* van Meteren, X. 121.

- 784 Placcaet, Ordre ende Verbodt, opt stuck van 't Visschen ende 't Vischghewandt, ... in Hollandt ende W.-Vr. gheemaneert *enz.* (in d. 8 Juny). 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 16 blz.

Groot Placcaatboek, I. 1276. *Zie ook* van Meteren, X. 132.

- 785 Verdeylinge, tusschen de drie Princen Philips Willem, Prins van Orangien, Prins Maurits, en Prins Fredrick Hendrick etc. Gemaeckt in den Hageden 27 Junii. (Zonder afzond. titel). 8 blz.

Druk van later tyd. Zie hierover met een enkel woord: van Meteren, X. 117.

- 786 Translaet van des Keyzers Octroybrief, ende 't Accoort verleent der Evangel. drie Stenden des Coninckr. van Bohemien (in d. 5 July Daer by dens. Stenden de vrye openbare Oeffeninghe van haerl. Religie toeghestaen wordt. 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. 8 blz.

By van Meteren, X. 27 vv.

- 787 Inhoudt des Briefs, gheschr. van den Marckgr. Ernst van Brandenburgh, etc. ende Wolfgangh Wilhelm Pfaltsgrave, aen syne E. K. Maj. ... over den handel int Lant van Cleve, Gulick ende Bergh (in d. 7 July). Nae de Cope van Dusseldorp. 8 blz.

Zie over de kwestie der opvolging van Gulik en Kleef uitvoerig: van Meteren X. 260 vv. *die echter van dezen brief niet spreekt.*

- 788 By de Eertshertogen. (Placcaet tegen het twisten in openbare plaatsen over godsdienszaken, in d. 13 July). Bruessel, Rutg. Velpius. 1 bl. fol.

Placcaten van Brabant, I. 62; Baudartins, I. 147.

- 789 Placcaet vande ... Staten Generael ... daer by hare H. M. E. (claerlijk bewesen hebbende dat de Stadt Grave ende 't Landt van Cuyck eene Heerlijkheyt is) Bevelen die Ondersaten des L. v. C. niemants bevelen te ontfanghen nochte ghehoorsamen, als die ghene van hare H. M. *enz.* (in d. 20 Aug.). 's Gravenh. Hill. Jacobsz. 4 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 1170.

- 790 Missive ofte Placcaet van den Con. van Spangien ghesonden aenden Hartoch van Lerma, aeng. het bannen ende verjaghen van de Moriscos, ... van d. den 11 Sept. ... Wt den Spaenschen overgheset door J. H. van Linschoten. Enchuysen, Jac. Lenaertsz Meyn. 6 blz.

By van Meteren, X. 171 vv.

- 791 Placcaet van de Eerts-hertoghen over de ghemutineerde Soldaten. Ghepubl. den 12 Dec. 1609... Nae de Cope ghedr. tot Brussel ... 1610. 4 blz.

By van Meteren, X. 201.

103 Eerste Twistschriften tusschen Gomarus en Arminius en hunne aanhangers. 1609.

792 Placcaet van de Eertzhertoghen verbiedende de schandalen ende exercitien die eenige doen ende gebruycken tot verachtlinge van onse ... Roomsche Religie (in d. 31 Dec. 1609). Bruessel, Rutg. Velpius. 1610. 8 blz.

By van Meteren, X. 220; Baudaert, I. 148; Placc. van Vlaenderen, II. 30.

793 Placcaet enz. als 't voorg. Nae de Cope van Brussel ... 1610. 4 blz.

794 Placcaet vande Eertzhertoghen verbiedende de schandalen enz. (in d. 31 Dec.). Item Placcaet over de ghemuyteneerde soldaten, ghepubl. d. 12 Dec. Item Ordonn. tegen het disputeren ende debatteren ter saecke vande Religie etc. (in d. 13 July). Nae de Cope tot Bruyssel by R. Velpius. (Achteraan: Dordr., Philips Jansz. 1610). 8 blz.

Herdruk van 788, 791 en 792.

795 Verdedinghe voor die Ed. Mog. Heeren Staten van de gheun. Provincien, teghens de lasteringhe der ghenen Diese t' onrechte beschuldighen van Inbreucke ende onrechtveerdighe besittinghe des Rijcx. ¶ Wt het Latijn, door een Liefhebber des Vaderlants, overgeset. Anno 1609. 48 blz.

Belangryk stuk, waarvan schryver en vertaler my onbekend syn. Het moet waarschijnlijk tot het jaar 1605 of 1606 gebracht worden,

796 Twee Disputatien van de Goddeliicke Predestinatie: d' eene by Doct. Franciscus Gomarus, d' ander by Doct. Jacobus Arminius inda hooghe schole aldaer openbaerlijck voorghestelt int Jaer 1604. Verlaet uyt het Latijn. Leyden, I. Paets Iz. 1609. 24 blz.

„Dese disputatien” (zegt Uytenbogaert, Kerckel. Historia, bl. 324) „sijn de recht openbaer blijckende grondt-oorsaek geweest aller gevolchder oneenigheden in de Kercke eerst, in de Politie na.” — *Zy schynen door een aanhanger van Arminius te syn uitgegeven, hoewel hy zich in syn voorafgaand Tot den Leser onpartydig houdt.*

797 Twee Disputatien enz. (Tweede druk). Leyden, I. Paets Iz. 1610. 24 blz.

798 Naedencken of de disputatien vande Godtlijcke Predestinatie, ende derghe-lijcken meer, des natuerlijcken Menschen verstant verre te boven gaende, oorbaerlijck ende stichtelijck ghetraecteert, ofte verhandelt konnen worden enz. Den Eerw. ende welghel. Heeren Franc. Gomaro, ende Jac. Arminio ter proeve voorgesteld door Casparum Coolhaes. Ter Goude, Jasper Tournay. 1609. 56 blz.

Uytenbogaert, Baudaert e. a. laten dit stuk van den 74jarigen Coolhaes, als niet regt-streecksch het geschilpunt behandelend, onvermeld.

799 Tsamen-spreckinghe. Vande vertaelde Theses ofte Disputatien, de eene D. Franc. Gomari, de andere D. Jac. Arminij, aengh. de Goddelicke Predestinatie. Tot openinge ende verclaringhe vande oneenicheyt, die daer is, tusschen D. Arminium ende de Kercken in dit Stuck der Leere, ... door Reginald. Donteclock. Delf, Jan Andriesz. 1609. 40 blz.

Zie: Uytenbogaert, 324; Brandt, II. 95.

- 800 't Samensprekinghe enz. (*Tweede druk*). Delf, Jan Andriesz. 1609. 40 blz.
- 801 't Samensprekinghe enz. Derde Editie. Delf, Jan Andriesz. 1610. 40 blz.
- 802 Christelicke ende ernstige vermaninghe tot vrede aen R. Donteclock, over sijne *l samensprekinge* enz. 's Gravenhaghe, Hillebr. Jacobsz. 1609. 76 blz.
Door Johannes Arnoldi Corvius (Ravens), predikant te Leyden, aanhanger van Arminius. Zie: Uytenbogaert, 324; Brandt, II. 95.
- 803 Christelicke ende ernstige vermaninghe enz. De tweede Editie. 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. 1609. 114 blz.
- 804 Antwoorde op een seker Schrift, eens Onbekenden, t' onrechts geintituleert, *Christelicke ende ernstighe Vermaninghe* enz. Door R. Donteclock. Delf, Jan Andriesz. 1609. 114 blz.
Zie: Uytenbogaert. 325; Brandt, II. 95. — Ook Gomarus beantwoordde de Vermaninghe van Corvius. Zie N°. 813.
- 805 Corte ende grondighe verclaringhe nyt de H. Schr. vande Cracht ende Rechtaerdicheyt der Voorsienicheyt Godts ontrent het quade: Wesende eerstmael int Jaer 1605, andermael int Jaer 1607 om te disputeren voorghestelt door D. Jacobum Arminium.... Ende nu nyt beyden Disput. by malcand. ghebracht ende int Nederd. overgheset. Leyden, I. Paets Iz. 1609. 80 blz.
Met voorrede van den vertaler. Vermeld by Brandt, II. 95, even als de beide volgende.
- 806 Twee Disputatien: de eene D. Petri Bertii, Van de Ketterij Pelagij ende Caelestij, de andere D. Jacobi Arminii, van des Menschen vrijewillekeur en bare crachten. Wt den Latijne overgheset. s' Gravenh., Hill. Jacobsz. 1609. 40 blz.
Met uitvoerige voorrede van den vertaler, waarin o. a. wordt aangetoond hoe Pelagius en Arminius van gevoelen verschillen.
- 807 Een Cleyn Tractaetgen, vervatende seeckere Articulen teghens den Afaet ende Vaghevier. Ghedisputeert onder Jacobo Arminio ... a°. 1606 den 22 Febr. Wt het Latijn ... overgheset. Nae de Copve by Jan Paets ... tot Amst. by Dick Pieteersz. ... 1609. 8 blz.
- 808 Een Cort. ende bundich Tractaetgen, vervatende seeckere Theses of Articulen daer inne bewesen wort, dat de Gereformeerde Kercken vande Roomsche Kercke niet affghewecken en zijn enz. Ghestelt door Jac. Arminium, ende ... gedisput. op den 1 Aug. 1607. Wten Latijne ... overgheset, ende met consont vanden Aetheur wighegheven. 's Gravenh., Hill. Jacobssz. 1609. 26 blz.
- 809 Eendracht van over de vijfich menigherley Schriften, die teghen 't Pelaghiaensdom door de treffelijeste ghereformeerde Kercken ende School-Leeraren enz. ... tot in de vijfich toe in den druc bevordert zijn.... Metter tijt by een ghebracht enz. ... door Hadr. Georg. Smoutium. Rotterdam, J. van Waesberghe. 1609. (72) en 292 blz.
Vermeld by Baudaert, I. 22. Vergel. N°. 739.

810 Een droevig Claagh-dicht over de ghewenscht-zalighe doot vanden Eerw...
D. Jacobo Arminio, op den 22 Oct. 11. (*moet zyn 19 Oct.*) ... on-slapen.
Ghestelt door Philalethes Chrestophilus. Gedr. tot Amst. 1609. 8 blz.

811 Dominici Baudii Epicedium dictum honori et felici memoriae
Jacobi Arminii. Acc. Hugonis Grotii Epicedia in eundem. Lugd. Bat.
ap. Andr. Clouquium. 1609. 32 blz.

*Met opdracht aan de Algemeene Staten (5 blz.). Op blz. 8: het portret van Arminius
uit de Alma Acad. L. B.*

812 Petri Bertii Liick-oratie over de doot vanden Eerw. Jacobus
Arminius.... Dewelcke by hem is ghedaen inde latijnsche tale ... den 22
Oct. 1609 Ende namaels door een liefhebber verduyst. Leyden, J. Paets Jz.
36 blz.

*De vertaler was volgens een geschreven aanteekening op den titel van het ex. dat ik
voor my heb J. A. Corvinus (vergel. N°. 802). Achteraan worden twee klaagliederen
gevonden, onde. teekend A. M. P.*

813 Francisci Gomari Waerschouwinghe, over de Vermaninghe aen R.
Dontclock. Hier is noch by ghevoecht F. Gomari 1 Verclaringhe der
Hoof-puncten, ghehandelt in de laetste Conferentie, met D. Arminio:
2 Bedencken over de Lijck-Oratie M. P. Bertij; 3 Vertooch voor de E.E.
Heeren Staten gedaen over de leere ende beleydt D. Arminij. ... Leyden,
voor J. Jz. Orlers. 1609. (4), 52 en 56 blz.

*Zie: Uytenbogaert, 483 vv.; Brandt, II. 116; Baudaert, I. 21, en 15 vv., waar het
laetstgemelde Vertooch (3) in zyn geheel is overgenomen. Vergel. N°. 802 en 812.*

814 Francisci Gomari Waerschouwinghe enz. De derde Editie. Leyden,
J. Jz. Orlers. 1610. 52 en 56 blz.

815 Den Eedt die Jacobus de IVde Con. in groot Britanien zijne Onderdanen
voor-stelt ende heeft doen zweeren. Ghetr. uyt zijn boeck gheintit. *Apologia
pro Juramento fidelitatis.* ... 1609. 4 blz.

By van Meieren, X. 193. Vgl. Brandt, II. 114, 115.

816 Drie Artiickelen aeng. een moderatie te hebben in de proceduyren van de
Inquisitie tegens de Con. Majj. van Engelants onderdanen in Spanien.
Leyden, Th. Basson. 1609. 4 blz.

*Deze artikels, hier zonder dagteekening, werden in 1604, na den vrede tusschen Engeland
en Spanje gesloten, toegestaan. Men vindt ze ook in N°. 537.*

817 Dry Artiickelen enz. Eerst, Tot Leyden enz. 4 blz.

817* Dry Artyckelen enz. Na de Cope ghedr. tot Leyden enz. 4 blz.

818 Acht voorstellingen, uytghegh. van die van het Pausdom, om te beves-
tighen de waerheydt ende alghemeynheydt hares gheloofs Mitsg. oock
acht teghenstellingen der Gereformeerde. ... Wtghegh. ... door I. W. ...
1609. 12 blz.

- 819 Reden-strijdt van de Kettters gheen gheloove te houden, wt het Decreet van Constantz: Schriftelijk ghehandelt tusschen eenen Antwerpschen Jesuwyt, ende Daniele Plancium. ... Door een Liefhebber uyt den Latijne overgheset. Amst., Dirck Pietersz. 1609. (*Met titelprent*). 20 blz.
- 820 Onderlingen scherm-slagh tusschen de Gereformeerde ende Jesuyten, anopende de teghenwoordicheyd Christi in den Avondmael. Ende dat over twee Sonnetten, het eene van Pater Cotton, het andere van D. Molinaeo ghemaect enz. (*Middelb., bij R. Schilders?*) 1609. 14 blz.
- 821 Ontdeckinghe van eenighe secrete handelinghe der Jesuyten. Int licht ghebracht door een van hun Nieuwelinghen, enz. ... 1609. 14 blz.
Ondertekend: Ghegheven tot Ausburgh den 21 Mrt. 1608. Dus waarschynlyk uit het hoogduitsch vertaald.
- 822 t' Hoff van den Paus. Dat is: een Register van alle Collegien ende Vergaderinghen des Roomschen Levens. Wt den Italiaenschen overgheset. ... 1609. 14 blz.
- 823 T' hof van den Paus enz. 1609. (*Anders druk van het voorg.*). 14 blz.
- 824 Waerachtich verhael eener wonderlijcker ghedaente eenes Pauschen Ezels, ghevonden inde Riviere den Tiber, binnen Rome, anno 1496. Beschreven ende wtgheleghet door D. Philippus Melanthon: Midtsg. het ghevoelen D. Martinus Luther opt zelve stuck Wt de Frans. tale in Nederd. overghezet. Na de copie ghedr. tot Geneve, by Jan Crispin. 1609. 20 blz.
De titelplaat stelt het gedrocht voor dat het pausdom vertegenwoordigt, met een ezelskop, vrouwenborsten, één ossen- en één olifantspoot, het tyf bedekt met vischschilden enz., geheel zoo als het door Melanchion beschreven wordt.
- 825 Waerachtighe Legende van Jan de Witte. In Francoysche Tale ghenaeamt Jean le Blancq. Waerinne kortelijc rijmsche wijze vervatet wordt de afkoemste, het op-wassen enz. .. van der Papisten Broot-God, overghezet wt de Frans. rijme, door Jan Fruytiers. Hier is noch by-ghevoeght der Papen Apen-spel, midtsg. noch eenighe Refereynen ende Liedekens, ten zelve propooste dieaende. s' Gravenh., voor A. Meuris. 1609. (Met N°. 826) 32 blz.
Geheel op rym, met glossen in het Fransch op den kant.
- 826 Papen Apen-spel, Misbruyck ende Misgheloove der zelve. Eerstelijc een verklaringhe van het duyster Papen-woort Mis Ten tweeden een klaer bewijs, dat de verdiensten der Misse, Vaghevyer, ende s Paus aflaten, niet dan op menschen ghedichtsel ghegronde is. Ten derden, een vertooninghe wat den Papen-hoop tghebeele Jaer voorstellen enz. In dicht ghestelt Ghedr. int Jaer 1609. 16 blz.
Vershillende schimpdichten op de Roomschen, op rederykerswyze gerymd, waarschynlyk ook door Jan Fruytiers. Dit stuk is eigenlyk een byvoegsel van het vorige, zoo als op den titel daaraan vermeld is.
- 827 Groetenisse tot den zeer salighen Joseph ... Tot Schiedam ghedr. by Adr. Cornelisz. Anno 1609. 4 blz.
Ave Joseph in 't Latyn, Spaansch en Hollandsch, met een kort voorwoord. Op den titel is Josef afgebeeld met het kind Jezus op zyn schoot.

106 Zwarigheden uit het Bestand voortvl. door een Verdrag opgeheven. 1609—1610.

828 De Wapenen, des Geeslelijcken Leeken ofte Boeren Crijchs, ghenomen. uyt 1 Het geloof der H. Apostelen. 2 De insettinghe des H. Doops, enz. ... Door Philippum Nisium, Dienaar des Godl. W. in Claeswael. Rott., Matijs Bastiaenscn. 1609. 48 blz.

Tegenstelling der „Christelijcker“ (d. i. Calvinistische) en „Pauselijcker Religie.“

829 De Prophetie, van den Snet van Huysse gheheelen Jan Aneseus. Midiasg. de Prophetie van Abacuch, seer wonderbaer om (ie) lesen.... Tot Rotterd., ghedr. by Jan van Ghelen. .. 1609. 8 blz.

Met portret in houtsnede op den titel, een bejaard man voorstellende met baard, barret op het hoofd, met de linkerhand naar het wisparsel wijzende en met de rechter op een globe rustende, die voor hem op een tafel ligt. Evenen hem \$9 (zjn ouderdom?). In de bovenhoek links een wapenschild. Onder de profete, die uitspreekt op Vlaenderen betrekking heef, staat: Ghedaen int Jaer ons Heeren 1601, zoodat Jan Aneseus wel met het portret in geen verband zal staan, maar dat even als zoo vele andere houtsneprenten, hier door den boekdrukker van Ghelen ter versiering gebruikt zal zyn. Ook boven de Profete van den genoemden Abacuch staat een klein portret van een jong mensch, met barret op het hoofd in houtsnede.

1610 (*).

830 Verdrach gemaect ende besloten inden Haghe ... den 7 Jan. tusschen den Ghecommitt. van ... die Eertzhert. ... Ende vande .. Sia:en Generael .. op eenighe swarigheden ... gheresulteert uyt den Triactate vanden Trefue den 9 Apr. 1609. 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. 12 blz.

Met de Procuratien; aldus by van Meieren, X. 227 vv.; Gr. Placcaatboek, I. 71. Van dit stuk zyn meerdere gelyktydige uitgaven, eens zonder het Privilegie aan de keez. van den titel, eens met verkortling van den aanhef en beginnende Also enz.

831 Verdrach, Ghemaect enz. 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. (Laetere druk, hoewel met het jaar 1610). 12 blz.

832 Ulterieure Declaration et augmentation des Articles de la Treue, avec les Interpretations sur iceulz, accordée le 7 Janv. 1610. Brux., R. Velpius et Hub. Anthoon. 16 blz.

Als het vorige met veranderingen in den vorm.

833 Naeder Verclaringe ende vermeerderinge enz. (als het voorg.). Brussel, R. Velpius ende H. Anthoon. 16 blz.

Placc. van Brabant, I. 642.

834 De President ende Raedislieden van de Eertis-Herzoghen enz. .. Gheor-donneert in Vlaenderen. (Verbod op op 't invoeren van geschriften tegen de Roomsche godsdienst, in d. 29 Jan.). Nae de Cope, gedr. tot Ghend, by G. Manilius. 4 blz.

Bandaert, I. 149; van Meieren, X. 223; Placc. van Vlaenderen, II. 17.

(*) Vooraan de polietieke, en vervolgens de kerkelyke stukken. Deze laatste afgescheiden in twistschriften vóór en tegen de Remonstranten, en vóór en tegen de Roomschen. Deze orde is ook by de volgende jaren gevolgd. — Vergelyk als in 1610 verschenen: N°. 791 94, 797, 801, 814.

- 835 De President ende Kaetslieden (*sic*) van de Eerds-hertogen enz. (*Andere nodruk van de Gentsche uitgaaf*). 4 blz.
- 836 Missive vanden Staten Generael ... aende Staten vande particuliere Provincien, tot Justificatie vande dadelijke proceduren, die heurer Ho. Mo. ghenootdruct zijn jehens de Stadt Utrecht, tot maintainement vande wettelicke authoriteyt voor te nemen (*in d. 20 Mrt.*). 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 8 blz.
By van Meieren, X. 250.
- 837 Publicatie by ende van weghen de Heeren Raden van State der Gheun. Nederl. ghedaen binnen Utrecht op den 22 May. Utr., Sal. de Roy. 6 blz.
By van Meieren, X. 258.
- 838 Cort Vertoeh (*sic*) vant gene onlanex binnen Utrecht ghepasseert is. 't Utrecht, by Heerm. van Dorculo. *Zonder jaar.* 6 blz.
- 839 Claechlick Discours over het attentat ende eysschelicke Moort van Henrick IV, Con. van Vranckrijck ende Navarre. Overgheset wt het Francois..... 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 16 blz.
Zie betr. den moord en het daarop gevolgde o. a. van Meieren, X. 364 vv.
- 840 Vertooch aen myne Heeren vant Hof van Parlemente, op de Vader-moort, begaen in den persoon des Con. Hendrick de Grootie ... 1610. 20 blz.
- 841 Arrest van den Hove voor de Begheeringhe van de Coninginne, gheduer. de minderjaricheyt van den Coninck (*in d. 14 Mei.*). 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 4 blz.
- 842 Copie van de Sententie by 't Hof des Parlements ... ghegh. over den grooten ... moordenacr Franchoy's Ravallac enz. (*in d. 27 Mei.*). Delf, Jan Andriesz. 4 blz.
- 843 Arrest of besclryt vant Hof enz. (*als 't voorg.*). Met een cort begrijp verhalende al de boose Particiden die gheattentecet zijn gheweest teghen den persoon van Con. Henry IV Naer de Copie ghedr. tot Parijs enz. 8 blz.
- 844 Opene Brieven, ghegh. tot Parys den 22 May. Inh. de wille ende uyterl. meyninghe des Conings op de uytvoer. ende onderhoud. vant Edict van Nantes... Wighokoud. ... den 23 May. (Amst.), Mich. Colija. 4 blz.
- 845 Placcaet vanden Con. van Vranckrijck ... Lovys XIII ... over de verbiedinge van aldaer eenighe wapenen te mogen aenveerden enz., ghepubl. d. 7 Junij. Delf, J. Andriesz. 8 blz.
- 846 By den Coninck (*Jacobus I*). Een Proclamatie omme de behoerlijke executie van alle voorgaende Wetten tegen de Paepse Refusanten enz. (*in d. 2 Junij.*). Rotterdam, M. Bastiaens. 8 blz.
By Bandacq, I. 149.
- 847 By den Coninck enz (*als 't voorg.*). Amst., G. Hz. van Breughel, na de cotype tot Middelb., by R. Schilders. 4 blz.

- 848 Puncten ende Articulen verdragen ende geaccord. in den Hage, den 24 Junij ... tuss. den Ghecommitt. van ... die Eertz-hertoghen ... Ende vande ... Staten Generael .. tot meerder bevestinghe van het Tractaet van Bestandt. Begrijp. mede d' Aggreation enz. (in d. 6 Aug.). 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 532.

- 849 Placcaet ende Verboth vande Staten Generael, van niet te moghen ontfanghen, uytgheven enz. ... eenighe paeyementen buyten dese Nederl. Prov. gheslaeghen enz. (in d. 17 July). 's Gravenh., Hill. Jac. (*Met figuren*). 1 bl. plano.

- 850 Placcaet ofte Ordorn, der Cheur-vorsten te Brandenburg, van wegghen de Gheestel. Goederen, Inne-comsten enz., ... dat die in-gebrocht ofte aengehegheven moeten worden binnen den tijdt van 3 weecken. Ghegh. tot Dusseldorp den 14 Julij. 4 blz.

- 851 Levendige Vertooninge van dan tegenwoordigen Staet der Landen Gulick, Cleve, ende andere byligg. plaetsen. *Zonder plaats of jaar.* 16 blz.

Gedicht waarin de Vrede, Mars, 't Bestandt, Kleef enz. sprekende opireden. De ge-graveerde titel bestaat uit 5 kleine allegorische prentwerbeeldingen, met fransche inschrijften, doch hollandsch bovenschrijft.

- 852 De Opstandinghe van Mars, den Godt der Oorloghen, binnen den Landen van Gulick, Cleve ende Berghs-Landt etc. ... Ghecomponeert, door Wilhelmus Vener Enghels-man. Rotterd., Jan van Ghelen. 1610. 8 blz.

Waarschynlyk van 't begin van 1610; althands onder de opdracht van den dichter (wiens zinspreuk is Dum Spiro Spero) van Prins Maurits, zegt hy Dit schenck ic u. E. tot eenen Nieuwe Jaer. — Vergel. N°. 766. — Dit stukje is met eenige oude houtsneden uit den voorraad van van Ghelen geillustreerd.

- 853 Copie van sekeren Brief, geschreven inden Legher voor de Stadt Gulick, ende van 't groot ongheluck datter in 't op-trecken nae de selve Stadt ghebeurt is, door 't springhen van 24 Waghenen met Buspoeder (in d. 27 July). Daer by ghev. verscheyden nieuwicheden, soo ynt het Keys. Hof tot Prague als oock ynt Ceulen gheschreven. Delf, Jan Andriessz. 8 blz.

Zie: van Meteren, X. 379.

- 854 Corte ende seeckere tydinghe van het veroveren ende innemen der stercke Stadt ... Gulick. Geschiedt .. den 30 Aug. enz. .. Ghedruckt alhier (*te Amsterdam?*) by den voorgaenden Courantier [Broer Jansz?] 4 blz.

Zie: van Meteren, X. 383.

- 855 Articulen die gheaccordeert zijn aen den Gouverneur, ... Inwoond. ende Soldaten van Gulick, op 't overgeven ders. Plaetse, ende van Bredenbent. (in d. 2 Sept.). 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 4 blz.

By van Meteren, X. 385.

- 856 Copie van eenen Brief ghesonden van (den) Turkschen Keyser aen de ... Staten Generael ... Overgheset ynt de Arabysche Tale ... 1610. 4 blz.

By van Meteren, X. 468.

- 857 Sententie definitive uyt den name ende van w. den .. Staten Generael, gepronunt. d. 4 Dec. 1610 tuss. den Borgerm. enz. der Stadt Appingadamme ... ende Borgherm. enz. der Stadt Groeninghen enz. 's Gravenh., Hill. Jac. 6 blz.

Vergelyk N°. 448—50.

- 858 Een wonder-bare schriftuerlijke openbaringhe ende verclaringe, vant eynde des Werelts. Ende duydelijke aenwysinghe vant laetste jaer der selver. door P. V. Overgheset uyt het Fransois, door A. M. Rotterd., voor Abraham Migoen School-Mcester. 1610. 22 blz.

- 859 Morghen-wecker der vrye Nederlantsche Provintien: ofte een cort verhael van de bloedighe vervolginghen ende wreetheden door de Spaenjaerden ende haere Adherenten inde Nederlanden, gheduerende dese veertich-jarighe Troublen ende Oorloghen, begaen aen vele Steden, ende ettelijke duysent particuliere Persoonen. Dienende tot een ernstighe wel ghemeinde vermaninghe aen allen den ghenen die de regeringhe deser Landen bevolen is enz. Tot Danswick by Crijn Vermeulen de Jonge, op de leege zijde van Schotlandt Anno 1610. 96 blz.

Op den titel is een ooyevaar afgebeeld, op een poot staande, met een steen in de andere poot, met dit randchrift: „Sic. dormire. licet. Aldus. moet men. slapen.“ Over dit geschrift en andere van dien aard, waartoe het aanleiding gaf, en over de polemieken daartegen gevoerd, vergelyke men de Bijlage aan het einde van dit stuk. De schryver van den Morghen-wecker is de bekende Willem Bandaert (Baudartius) van Doynse.

- 860 Morghen-wecker enz. Dienende tot een ... vermaninghe aen allen den genen die de regeringe, enz. Tot Danswick enz. (als 't voorg.) 1610. 96 blz.

Herdruk van N°. 859. De titelfiguur is dezelfde. Regel 10 en vv. van den titel eindigen hier de, Nederlandt-, ken-, op de vorige druk regierin-, vryheydt, Nacomelin-, enz.

- 861 Morghen-wecker ende hare Adherenten enz. Nadruk van 't vorige, zonder merkbaar verschil dan alleen in den druk, met pl. en jaar als de voorg. 96 blz.

Titel als N°. 859 behalve het opgegeven verschil in het woordje hare. De titelfiguur is hier blykbaar nagemaakt. — Ook de lyst van drukfouten op de laatste bladzyde is woordelyk nagedrukt. Men kan den nadruk echter ook kennen aan de signatuur van blad L ij, waar foutief N ij staat, vooral aan regel 10 en vv. van den titel, die hier eindigen regie-, vry-, Naco-, enz.

- 861* Morghen-wecker enz. Na de Cope tot Danswije, by Crijn Vermeulen de jonge ... 1620 (?) 80 blz.

Nadruk van het vorige met titel in randwerk. Dit randwerk bestaat uit 8 prentbeelden, waarvan men aan de keerzyde van den titel de verklaring vindt. Zie voorts over dezen herdruk de Bylage achter dit stuk.

- 862 Der Neerder-Landen ende Kerken Vriheidt: van Spanjens ende Roomens Hoogher tirannij-heidt. (Op 't eind:) Je Main-tien-dray 1610. 8 blz.

In slecht rym wordt hierin de geheele veertigjarige kryg tegen Spanje verteld.

- 863 Liber de Antiquitate Reipublicae Batavae: auctore Hugone Grotio Fisci Hollandici, Zelandici et Westfrisici Advocato. Lugd. Bat. Ex offic. Plantiniana Raphelengii. 1610. (XII) en 60 blz.

Met opdracht aan de Staten van Holland (gedagteekend XVII kal. Apr. of 14 Maart),

die de Groot hiervoor 300 guldens vereerden. — In Spanje werd dit geschrift op den Index geplaatst, en de Groot tot autor damnatus verheven. (Zie zyn Leven door Brandt, blz. 33).

- 864 Tractaet vande Oudtheydt vande Batavische nu Hollandsche Republique: Beschreven int Latijn door Hugo de Groot Advocaet Fiscael enz. daer nae in 't Duytsch overgesteld, ende by den Autheur oversien. 's Gravenh., Hillebrant Jacobsz 1610. (VII) en 52 blz.

Vertaling van het voorgaande, door de Groot zelven, geholpen door zyn vader Jan de Groot, bewerkt.

- 865 Nieuwe Jaars Claach-Liedt, over de Doodt van D. D. Jacobus Arminius enz. Ghedr. int Jaer 1610. 6 blz.

De dichter noemt zich Een O in 't Cyfer. Het is niemand anders dan de bekende wijskundige Robbert Robbertsen, over wien men vergelyke N°. 692.

- 866 Petri Bertii Aen-spraeck aen D. Fr. Gomarum op zijne Bedenckinge over de Lijck-oratie ghedaen na de Begraefenis van D. Jac. Arminius zaligher. Leyden, J. Paedts Jz. 1601 (1610). 40 blz.

Eene andere oplage van denzelfden druk heeft het goede jaar 1610. Zie over dit en de volgg. twistschriften: Uytenbogaert, 507 vv.; Brandt, II. 116 vv. en vergelyk N°. 812—13.

- 867 Francisci Gomari Proeve van M. P. Bertii Aenspraeck. Ter eeren der waarheydt enz. uytgegeven. Leyden, voor J. Jz. Orleis. 1610. 36 blz.

- 868 Francisci Gomari Proeve enz. De tweede Druck. *By denz.* 36 blz.

- 869 Schouwe over D. Francisci Gomari Proeve van D. M. P. Bertii Aenspraeck, by een van sijn Discipulen, tot nodige protestatie voor de eere sijns meesters, ende voorbode van de Wederlegginghe van D. Gomari Waerschouwinghe uytgegeven. (Leyden), J. Paedts Jz. 1610. 20 blz.

Men meent, dat J. A. Corvinus (vergel. N°. 802, 812) de schryver is van dit stuk. (Zie: Brandt, II. 116.)

- 870 Schouwe enz. De tweede Editie. *By denz.* 1610. 20 blz.

- 871 Teghen-bericht jehens D. Francisci Gomari *Waerschouwinghe over de Vermaninghe tot vrede* die onlanghs aen D. R. Dornelock Christelick ende ernstelick ghedaen is Vyt ghegeven door J. B. R. Bedienaer des H. Euangelii. (Leyden), J. Paedts Jz. 1610. (XI), 48 en 60 blz.

J. B. R. is wederom de predikant Ravens of Corvinus (Brandt, t. l. a. p.). — De paginering in dit stuk gaat van bl. 8 op 17 over. — Vergel. N°. 813.

- 872 Verclaringhe Jacobi Arminii Sal. ghed. ... aengaende zjn ghevoelen, so van de Predestinatie, als van eenige andere poincten der Christelicker Religie, daerinne men hem verdacht heeft ghemaect: Eerst mondelingh ghedaen in de volle vergad. van de HH. Staten van Holland ende W.-vr. op den 30 Oct. 1608, ende daer nae schriftelick aen hare Mo. E. over-

gelevert. Witghegheven, by de Weduwe van den Overleden, ende haere Broeders. Leyden, Th. Basson. 1610. (28) en 52 blz.

Met uitvoerige voorrede, mede gericht tegen de Waerschouwingen van Gomar (Nº. 813)

- 873 Tractaet van t' Ampt ende Authoriteyt eener Hoogher Christelicker Overheydt, in Kerckelicke saecken. Ghestelt door Johannem Wtenbogaert, Bedienaer des H. Euangelij. In s'Graven-Haghe. 's Gravenh., Hill. Jac. 1610. (XX) en 186 blz.

Met opdracht aan de Staten van Holland, gedagt. den 15 February. Zie over dit stuk en de tegenschriften: Uytenbogaert, 496 vv., en vgl. Nº. 875, 876 enz.

- 874 Tractaet van t' Ampt enz. ... Tweede Editie. By denz. 1610. (XX) en 140 blz. *Alleen met een aanhaling uit Hier. Zanchius, Confess. vermeerderd. Een derde druk van dit Tractaet verscheen in 1647, vermeerderd met de Klare Aenwysinge tegen Acronius (Nº. 879 noot); een antwoord aan Walaeus, die mede het Tractaet van t' ampt refuteerde (zie op het jaar 1615) en de Resolutie van de Staten van Holland tot den Vrede der Kercken van 1614.*

- 875 Nootwendich Vertooch, daer in naectelijck wt Godts Woordt, ende de gheloofwaerd. Historien der Kercken aen-ghewesen wort, hoe Godts Ghe-meynte tot dat den Roomschen Paus de Schriftmat. regeringhe der Kercken verwoestet heeft, in hare regeringhe van de Politike regeringhe onderscheyden is gheweest Door Ruardum Acronius, Dienaer des G. W. binnen Schiedam. Delf, voor Adriaen Gerritsz. (IV) en 68 blz.

Tegenschrift tegen het vorige. Vergel. Nº. 879, noot.

- 876 Verclaringhe van twee vraghen, door D. Franciscus Junius De eerste van de over-een-coringhe ende het onderscheyt der Politijcke ende Kerckelijke bedieninghe. De tweede, van het Recht des Magistraets in de sichtbare Kercke. Vertaelt ende ghestelt teghens het wel-sprekent, doch verwerdt Tractaet van Joh. Wten Bogaert. Amst., J. Ez. Cloppenburg. 32 blz.

- 877 Dry Tractaetgens vande Ordre int beroepen ende beleydinge der jaerlijc-sche Synoden. Het I. D. Jacobi Arminij Waer by ghevoecht is een corte wederlegginghe des selven ende een broederlijke teghenspre-kinghe des wercks D. Joan. Wten-Bogartij. Door den oversetter. II. Som-miger treffelijke Dienaren van Duytslant. III. D. Andreae Hyperij, Prof. Theol. tot Marburg enz. ... Alles by een gebr. ende uyt de Lat. tale overgheset, door Joannem Lydium M. F. Dien. J. C. tot Oudewater. Amst., voor J. Ez. Cloppenburg. 76 en (78) blz.

- 878 Predicatie, door Johannem Wtenbogaert bearbeydet, in welcke hy de voor-naemste gronden syns laetsten Boecx, handelende vande macht der Poli-tiker Overheydt in Kerckelijke zaken, openbaerlijck met syn verklaringhe betoont, gheoensins syn ghevoelen te bevestighen. Door Ruardum Acro-nium inden Druck verveerdicht. Schiedam, by Adr. Cornelisz. 30 blz.

- 879 Predicatie enz. (als 't voorg.). Delf, voor Adriaen Gerritsz. (Dezelfde druk met veranderd adres). 30 blz.

Tegen dit stuk schreef Uytenbogaert een Klare Aenwysing, met korte Aenmerckinge op Acronij Nootwendich Vertooch (vergelyk Nº. 875). Om Oldenbarnevelt genoegen te doen, die den twist niet méér wilde aanwakkeren, liet hy die echter niet drukken. Men vindt ze achter den 3en druk van het Tractaet van t' Ampt (Zie Nº. 874) en by uittreksel in U's Kerckel. Historie, bl. 501 vv.

112 Versch. twistschriften vóór en tegen Uytenbogaert, e. a. — Geschillen te Alkmaar. 1610.

880 Van de Beroepinghe der Kercken-Dienaren, Ja ende Neen, van Johannes Wtenbogaert ... Wt zijn Boeck van 't Ampt der Overheyte in Kerckelijcke saecken, ende uyt zyne ghedruckte Predicatie over Joan. 10, vers 8 ... teghen malcander ghestelt enz. Ghedr. in ... 1610. 88 blz.

881 Van de Beroepinghe enz. *Andere uitgaaf zonder het Erratum achteraan, dat in den tekst verbeterd is.* 88 blz.

882 Voor-looper. Tegen het Libel fameus oft Pasquil van Ja ende Neen, wt gegeven tegen Johannem Wtenbogaert. Met eenen Brief desselven J. Wtenbogaerts, aende Christ. Ghem. ende Borgherschap der Stadt Utrecht. Utrecht, J. A. Melissz. 1610. 40 blz.

Door Uytenbogaert zelven geschreven. De Voorrede is gedagteek. 14 Dec. 1610. — Zie syn Kerck. Historie, 505.

883 Voor-looper enz. Ghedruckt na de Copie van Utrecht, Anno 1611. 36 blz.

884 Aenwysinghe vande onbehoorlicke wyse van doen, die M. Adrianus Smoutius ghepleecht heeft in syn Boeck, ... ghenaemt *Eendracht* etc. Door P(etrus) C(upus), Dien. d. G. W. tot Cralingen. Rotterdam, Matthys Bastiaensz. (XX) en 82 blz.

Met uitvoerige opdracht aan de Magistraat van Rotterdam "den welcken" zegt Baudartius "het veel aengener is gheweest als het Boeck Smoutij." Deze opdracht (dat. 8 Jan. 1610) is onderteekend C. S. a G. (Nic. Grevinckhoven?) Vergel. N°. 809, en zie over dit twistgeschryf: Uytenbogaert, 507, 576; Baudartius, I. 22, 25.

885 Onschuldte ende Afwijssinghe Adriani Smoutii over 't ghene hem van weghen de t' onrecht-verdachte Predikanten toeghewesen is in hun *Aenwysinghe* enz. ... onder den name P. Cupi ende de letteren C. S. a. G. binnens maendts wtghegheven. Delft, voor Felix van Sambeec. 60 blz.

Gedagteekend den 4 Febr. 1610.

886 Petri Cupi Ondersoek over *D'Onschuldte ende Afwijssinghe* Adriani Smoutii enz. Ter Goude, by Jasper Tournay. 64 blz.

De Voorrede is gedagteekend 5 Meert 1610.

887 Corte ende waerachtige Verantwoordinghe over de Proceduren ende Resolutien die de Vroedtschappen van Alckmar, gelijk teghen andere, als insonderheyte over ende teghen Cornelium Hillenium op den 17 Julij Anno 1610 hebben ghenomen. Ghestelt van weghen het meeste ende voornaemste deel der Ghem. J. C. tot Alckmar, enz. Enchuysen, Jacob Lenaerts Meyn. (XII) en 144 blz.

De schryver is Cornelius Hillenius zelf. Vergel. N°. 922—27, en zie: Baudartius, I. 23, e. a.

888 Handelinghe van de Praedestinatie, Perseverantie ende Vrye Wille des menschen, Met eenighe circumstantien van dien. Tegens de Calumnien M. P. Bertij, Cupij, ende haren ghevolge. Tot dienste van die van Alckmaer enz. Door J. C. namaels soo 't noodich sal zijn, beter bekend. Delft, Jan Andriesz. 24 blz.

889 Onder verbeteringh. Een Mey-praetjen, tusschen Vader ende Sone, over

't gheschil der Profess. der H. Theol. ... tot Leyden (Door) Een 0 in 't Cyfer. .. Ghedr. in 't Jaer 1610. 24 blz.

Uitbreiding van een korte samenspraak voorkomende in het Claach-Liedt over Arminius (N°. 865). Aan het einde volgen vijf Vraghen van Jacob Hendricksz, uurwerck-maker tot Vtrecht, voor-ghestelt aen Fontanus, Predicant tot Aernem," die door den schryver, die zich hier als Robbert Robbertsz doet kennen voor absurd verklaard worden. Vergel. N°. 692.

890 Onder verbeteringh enz. (als 't voorg.). 24 blz.

Andere druk, waar men (bl. 21—24) het Claach-Liedt met het daarby behoorende geheel achter gedrukt vindt.

891 Een nuttelijcke ende seer stichtelijcke uyt-legginge in desen tijd (voor alle menschen) van de Predestinatie of Verkiesinge Gods. enz. Rotterd., Matth. Bastiaensz. 40 blz.

In Remonstrantschen geest.

892 Servum Arbitrium, dat is, een uytnemend Tractaet van de Knechtelijcke wille. Verclarende, dat de Vrije-wille niet en is. Gheschreven teghen Erasmus van Rotterdam. Door Martinus Luther. Ende uyt het Latijn ghetrouw. vertaelt. Deventer, Jan Christianus. (VIII) en 288 blz.

Vertaald naar de laatste latynsche uitgaaf van Jac. Kimedoncius, met diens Voorrede (1591). Op den titel een portretje van Luther in houtsnede (aet. 63).

893 Kort ende claer bewijs, van dat God de Salicheyt werckt, door een onwederstaenlijcke macht, voor al die Godt een oorsaeck ende wercker alles goets bekennen te zijn. Door E. J. Anno 1610. 8 blz.

894 Copie van sekeren brief eertijts gheschreven van Jacobo Arminio aen Gellium Snecanum, Inhoudende, een corte verclaringhe over het 9^e Cap. tot den Romeynen. Rotterdam, Mattys Bastiaensen. Zonder jaar (1610?) 40 blz.

De Isagoge in IX Cap. epist. Pauli ad Romanos, van Gellius Snecanus verscheen in 1596. Vergel. Brandt, II. 143, noot.

895 Tractaet ofte Alghemeynen Inventaris: Waer inne verhandelt ende ver-toont worden alle de groote swaricheden die ons uyt de hedendaechsche Schriften ende Disputatien ontstaen enz. Schiedam, Adriaen Cornelisz. (IV) en 60 blz.

De schryver doet zich onder de opdracht van syn traktaat aan Prins Maurits kennen als een R. J. De Neree (of Deneree).

896 Cort Onderwijs vande ware kennisse Gods, hoe nootwendich die sy, ende waer in sy bestaet, om door de Secten ende Ketterijen niet verleydt te worden: met d' over-een-stemminge der Ghereform. Kercken, teghen alle ketterijen inde voorn. Artickelen des Gheloofs, door Dan. Tossanum.... Ende nu nieulinck ... in Nederd. gestelt, Door A. V. V. Middelb., by Rich. Schilders, voor Adr. van den Vivere. 44 blz.

A. V. V. is waarschyntlyk de uitgever Adr. van den Vivere.

897 T'samensprekinghe, vant recht der Coninghen, ofte Overheyt over haere Onderdanen, ende der Onderdanen plicht teghens haer Door Geor-

gium Buchananum. Ende verduytscht door Ellert de Veer. Amst., voor Pieter Pietersz. (XVI) en 144 blz.

Met zinnebeeldig vignet op den titel, waarvan het onderschrift begint: Mistroutwen het sterckste wapen, enz. — De eerste druk dezer vertaling verscheen in 1598.

- 898 Een Sermoon, ghepredickt in de teghenwoordicheyt van z. Con. Majj. van Gr. Britannien aeng. t' Recht ende de Macht om Vergaderingen by een te roepen, ende dat met naeme, Kerckelijcke, als Synoden etc. Door den Bishop van Chichester, op den 28 Sept. 1606. Uyt het Engh. overgheset *enz.* Leyden, Th. Basson. 1610. (VIII) en 28 blz.

- 899 Vierderley Theses of Articulen, teghen t' Pausdom Ghestelt ende ghedisput. binnen Leyden, by Jacobum Arminium zal. ghed. ... Wt den Latijne ... overgheset. 'sGravenh., Hill. Jacobsz. (XVI) en 48 blz.

- 900 Klare belijdinghe des Gheloofs vande Roomsche Catholijcken: daer teghen ghestelt, een klare belijdinghe vande Ghereformeerde Christenen. Welcke belijdinghe van den Roomsche Catholijck is ghedr. tot Loven, by Jan Maes *enz.* Rotterd., Mt. Bastiaensz. 14 blz.

- 901 Waerachtighe beschrijvinghe, vande treffelijcke ende vermaerde Disputatie, ghehouden tot Poissi in den Jare 1661 tusschen de Cardinalen van Lorayne ende Tournoy ende de Prelaten ter eener, ende Theodorum Bezam, Petrus Martyr ende syne medehnlpers ter ander zijden. Over het verschil van de Merck-teecken der Kercke, ende de Leere des heyl. Avontmaels. ... Overgheset uyt de Frans. tale. Delf, Adr. Gerritsz. 1610. 92 blz.

- 902 Mers DeLlratIo IesVitalIS, Eene H. Tragi-Comoedie geintitul. den salighen Ignatius de Loyola, oft Anti-Luther Veritoont in t' Collegie der Jesnyten door de Scholieren dess. tot Bruessel, in presentie van hare H.H^{eden}, op den 2den ende 3den Aug. 1610. Ende nu overgheset uyt den Frans. ex. ghedr. tot Bruessel; by R. Velpius 1610. 12 blz.

Met anti-Ignatiaansche kanteekeningen en slot-refrein.

- 903 Sekere Articulen de welcke inde vreese des Heeren overdacht moeten werden, van alle Ghereformeerde Christenen, die meynen dat het gheoorloft zy inde Kercken der Papisten tot voldoeninghe harer Placcaten den hoet af te doen. Amst., D. Troost. 8 blz.

- 904 Predicatie van Pr. Joannes de Gouda Jesuwyt, t' Antwerpen op Alderheyl. dach (1 Nov.) ghedaen, ende over-ghez. aen Henricum Boxhornium Die daer over Patrem Goudam metten Pastoor inden Haghe by Breda beroept tot Conferentie. Met eenighe marginale aenmerckkinghen op de zelve Predicatie, die met eenen *Anti-Pater Gouda* hier na breeder zullen verklaert worden. Rotterd., Fel. van Sambix. 28 blz.

Vergelyk N°. 981.

- 905 Translaet uyt den Hoochduytsche van de Ligue ofte Verbintenisse, die

de Cathol. Vorsten van Duytslandt onder den anderen voor den tijd van 9 Jaren ghemaect ende besloten hebben, int eynde van den Jare 1609. Dienende tot verklaringhe van haer Intentie. 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 4 blz.

Gefingeerd stuk?

- 906 Helschen Raedt ofte Grouwelicke Pracktijcken, die de Jesuwijten ghebruycken, in 't beraetslaghen van te doen vermoorden eenen Coninck. (*Uit het fransch*). Delf, J. Andriesz. 4 blz.

Vergel. N°. 839, volg.

- 907 Remonstratie (*sic*) ghepres. by d' Universiteyt van Parijs, aen de Coninginne Regeester van Vranckrijk *enz.* ... tegen de Jesuwytten, over de leere die sy drijven van Coninghen te vermoorden. 's Grav. Hill, Jacobsz. 8 blz.

By Baudaert, I. 151—52.

- 908 Brief, dienende tot verclaringe van de leere der Vaderen Jesujten, gheleijckformich den besluyten van t' Concilium van Constans: Ghestelt aende Coninginne Moeder ... door Pater P. Cotton: Jesuyt ... Metten Anti-Cotton daer teghen ghestelt. Overgheset ... nae de originale *enz.* 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 56 blz.

Zie: van Meteren, X. 371, 72, en vergel. over den schryver van de Anti-Cotton: Baillet, Jugem. des Savans, VI. p. 107 svv.; Clement, Biblioth. Curieuse, I. 366.

- 909 Den Aristogitonschen Dorsch-vlegel, oft Teghen den Lasteraer der Vaderen Jesuyten, onder den Titel van Anti-Cotton. Door Lowys de Montgomery, Heere van Courbouzon. Met de dancseggigh der Bottervercoopsters van Parijs, dien. tot de antw. opt voorg. *enz.* Amst., M. Colijn. 24 blz.

Op blz. 9 begint met afzond. titel: De bedanckinghen der Botter vercoopsters enz.

- 910 Het Clocke gheclep aen den Coninck *enz.* ... Teghen het Boeck vande Wereldlijke macht des Paus, onlanx int licht gegeven door den Cardinael Bellarmin Jesuijt. Door het beeldt van Memmon *enz.* ... Wt het Fransche ... overgheset. 's Grav., Hill. Jac. 28 blz.

Zie: Baudaert, I. 153; het Fransche origineel, N°. 982.

1611.

- 911 Copien vande sententien, ofte vonnissen binnen Utrecht gewesen, teghens verscheyden personen, die ghecomplotteert ende voorghenomen hadden, omme den Heere Commandeur ende Crijchsvolk te vermeesteren, ende de E. Heeren Staten Slandts van Utrecht te overvallen, om te brenghen *enz.* (*in d. 9 Mei*). Utrecht, Sal. de Roy. 52 blz.

Zie: van Meteren, X. 437.

- 912 Copien *enz.* Ten tweedemaal gedruet ende verbeterd. *By denz.* 40 blz.
 913 Copien *enz.* Ghedr. voor Jan Evertsen van Doorn ... tot Wtrecht. 30 blz.
 914 Christelijcke vermaen Brief aende Catholijcke Ghereformeerde Ghemeente binnen ... Utrecht. Over de Troublen aldaer onlanghs gevallen ... Amst., Barent Adriaensz. 48 blz.

De schryver zegt in de Utrechtsche gemeente vroeger eenige geestelycke bedieninge te hebben gedaan. Misschien is 't een Amsterdamsch predikant.

- 915 Jaer-Clachte over den schreckelijcken Moort begaen aen Henricum III Con. van Vr. ende Nav. den 14 dach May, A°. 1610. Mitsg. een cort verhael der geboorte, kindtsche jaeren, ende treffelijcke daeden deses Conincks... Tsaemen ghestelt ende beschr. door Wilhelmum Baudartium. Aernhem, Jan Janszen. 1611. 100 blz.

De opdracht aan Pr. Maurits is onderteekend: Zutphen, 14 May 1611. — Vergel. over den moord van Henrik IV: N°. 839 vv.

- 916 Waerachtige ende sekere beschrijvinge der beroerte binnen der Stadt Aken, ende waer wt de selve gesproken zijn. Mede hoe den jongen Grave van Solms daer binnen ... ghecomen is enz. (*in July*). Nae de Copye van ... Aken. 4 blz.

Met titelvignet. — Zie: van Meteren, X. 484.

- 917 Ordonnantie ende eewich Edict van de Eertz-Hertoghen ... tot beter directie vande saken van Justicie, in hunne Landen van herwertsouer (*in d. 12 July*). Bruessel, R. Velpius. 24 blz.

Placc. van Vlaenderen, II. 739; van Brabant, IV. 459.

- 918 Interpretatie ende Verclaringhe van zekere twyffelachticheden enz. ... inde Ordonnantie ende eeuwich Edict ... vanden 12 July (*in d. 28 Nov.*). Bruessel, R. Velpius. 8 blz.

Placc. van Vlaenderen, II. 750.

- 919 Warachtige beschrijvinghe van tghene by de Belegheringhe, soo wel buyten het Con. van Denemarkens Velt-Legher voor Calmar, van den 26 Junij tot dat de sterckte veroverd was, geschiet is enz. (*Aug.*) ... *Zond. pl.* 1611. 8 blz.

Zie: van Meteren, X. 479 vv.

- 920 Placcaet (*op het invoeren van vreemde munt in d. 27 Sept.*). 1 bl. fol.

Gr. Placcaetboek, I. 2933.

- 921 Beuckelaar tegens de scherpe pijlen geschoten op de Vrede-soeckende Predicanten, Inhoudende haere Remonstrantie aende Staten van Hollandt ende W.-Vr. overgegeven in Julio 1610 in Sgravenhage. Met een Anatomie ofte clare ende naeckte ontledinghe der vijf Artijculen, die de Remonstranten verclaert hebben niet te konnen toestaen. Anno 1611. 68 blz.

De Remonstrantie by Bandaert, I. 26—30; in 't kort by Brandt, II. 126, e. a.

- 922 Ratelwachts Roeprecht, tegent Boeck vanden schijndeuchtsamen Engel, ofte Geest Cornelis van Hil, Predikant gheweest zijnde tot Alckmaar Ghedr. (*te Gouda?*) A°. 1611. 8 blz.

Samenspraak tusschen Roeprecht en Ratelaar, in Koornhertistischen geest. Zy noemen onsen broeder Koolhaas, als die den brand in Holland het eerst zou zyn gewaar geworden, en nu ontdekken zou wie die hebben aangestoken (namelyk de Calvinistische predikanten, die hier met jonge Pausen worden vergeleken). Dit geschrift is gericht tegen de Verantwoording van van Hil (N°. 837).

- 923 Nootwendigh Historisch Verhael, van allen Swaricheyden, Verschillen, ende Proceduren, soo wel in Kercklijcken, als Politijcken saken, etlijke Jaren herweerts binnen der Stadt Alckmaer voorghevalen. Wtghegh. by Burgmeesteren, Vroetschappen, ende Kerckenraedt der voorsz. Stede Teghens het Laster-boeck Cornelij Hillenij. ende zijner toestanders. Alckmaer, Jac. de Meester. 1611. (XII) en 272 blz.

Aan de Staten van Holland opgedragen (in d. 14 July). Het is een belangryke verzameling van stukken over het Alkmaarsche geschil, maar natuurlijk geheel in Remonstrantschen geest. De woelsieke Venator schynt de bewerker te zyn. Brandt heeft, wat hy van deze zaak mededeelt, meest uit dit verhaal geput.

- 924 Kopije van de Remonstrantie by Adolphum Venatorem Pred. tot Alemaer ontworpen: Anno 1610. in Jan. Om aen de ... Staten v. Hollandt ende W.-Vr. ghepres. te worden ..., Ghetrocken wt het Boeck genaemt, *Nootwendich Historisch Verhael* enz. Na de Kopije Tot Alemaer enz. .. 1611. 32 blz.

- 925 Provisionele Ontdeckinge eeniger misslaghen, de welcke Adolphus Venator onder den naem der Burgh-Meesteren, Vroetschappen ende Kerckenraedt van Alemaer, tegen het (soo hy 't onwarachtelyck by naemt) *Lasterboeck Corn. Hillenij* ende syner toestanders, in syn boeck, ghenaemt *Historisch Verhael* heeft begaen ende voortgebracht. Ghestelt ende uytgeg. van wegen de beswaerde ende voor de suyvere Ghereform. Leere ... ijverende Ghem. J. C. van Alckmaer (met name door Corn. Hillenius). Franeker, Ulder. Balck. 1611. (XVI) en 120 blz.

- 926 Een Claer ende Doorluchtich Vertooch van d' Alckmaersche Kerckelicke gheschillen. Gheresen soo voorheen, als insonderheyt int Jaer 1608 ende 1609. Rijms-wyse als een Spel van sinnen ghestelt. Wtghegheven tot contentement van allen Liefhebbers, die Cornelius Hillenius tot het lesen des selven ... begeerich mocht hebben ghemaect Te voren by den selven Hillenium ghelesen ende ghevisiteert. Ghedr. in 1611. 110 blz.

Dit Spel van Sinnen was door velen reeds in schrift gelezen voor het gedrukt werd. Ook had Hillenius in de Voorrede voor zyne Verantwoordinge (N°. 887) reeds gewaarschuwd voor de grove ende satanische leugenen, waarvan het vol was. De dichter stemt dit in de uitvoerige Voorrede, die zyn stuk voorafgaat, volkomen toe, in dien zin, dat die leugens door hem worden aangewezen. Vele personen van dien tyd worden door hem ten tooneels gevoerd, ook Venator (die misschien zelf de dichter is) onder den naam van Tectander (vergel. N°. 526). Ook worden er eenige partikuliere brieven in medegedeeld.

- 927 De Secte der Hillisten tegen de Magistraat van Alckmaar. Op de wijze: Ick ben een arm Pellegrim. Zonder afzond. titel. 4 blz.

Liedeken van 10 koepletten, toepasselyk op de Corte verantwoordinge van 1610. Daarachter een kort traktaat, in vragen en antwoorden: „Van de sichtbare Ghemeente ons Heeren J. Chr.“

- 928 Bedenckingen, over de beroepinghe D. D. Conradi Vorstii, tot de Professie der H. Theologie in de Universiteyt tot Leyden, by eenighe Dienaren des Godl. Woorts opt begeeren, ende uyt last van de ... St. van Hollandt e.

W.-Fr. voorghestelt, ende h.E.M. overghelev. op den 29 Apr. 1611. *Zond. plaats.* 1611. 32 blz.

Door de zes contra-remonstr. predikanten, die toen de Haagsche Conferentie bywoonden (Vergel. N°. 994): Acronius, Plancius, Fraxinus, Bogardus, Becius, Hommius. — By Baudaert, I. 40—50; vgl. Uytenbogaert, 552.

- 929 Waerschouwinghe aen alle ghereformeerde Kercken ende vrome ingesetenen vande vereenichde Nederlanden. By consent vande ... Gedeput. Staten van Vrieslandt in druck uytgegeven. Leeuw., A. van den Rade. 1611. 80 blz.

Waarschuwing tegen Vorstius, door de Leeuwardsche predikanten (Bogerman, c. s.) uitgegeven (in d. 29 July), met verschillende bylagen, en de Missive door de Gedeput. Staten van Friesland aan die van Holland geschreven over het beroep van V. (in d. 24 July). Zie: Uytenbogaert, 562.

- 930 Waerschouwinghe enz. Nae de Copeye, ghedr. tot Leeuwarden enz. (*Nadruk van 't voorgaande*). 80 blz.

- 931 Wt-legghinghe Coenradii Vorstii, over sommige Schriftuerplaatsen verghelen met de verklaringhe der Socinianen: Mitsg. de kettersche Practijcken Pauli Samosatani ende Arij ... (*Vertaling der stukken die in de voornoemde Waerschouwinghe, in de Bylagen in 't Latyn worden medegedeeld*). Nae de Kopije, gedr. in Vrieslant. 1611. 24 blz.

- 932 Brief aen de E. M. H. Staten Generael ... Aeng. de beroepinghe D. Conradi Vorstij, gheschr. int Latyn door Sibrandus Lubbertus. Middelb., ghedr. by Isaac Schilders, voor A. van den Vivre. 1611. 16 blz.

Zie: Uytenbogaert, 562.

- 933 Verantwoordinghe D. Conradi Vorstii, Prof. der H. Theol. Ghestelt teghen de *Waerschouwinghe* ... van de Ghecommitt. Raeden van Vrieslant uytgegeven Delf, J. Andriessz. 1611. 28 blz.

Deze Verantwoording, wel te onderscheiden van N°. 943, schynt door Uytenbogaert te syn uitgegeven. Zy behelst: a. een brief van U. aan Vorstius, in d. 24 Juny; b. de propositie van de Gedeput. der Univers. van Leyden aan V. in d. 29 July; c. V's antwoord aan de Gedeput. (Uyt. en Zeyst), in d. 29 July, en d. syn antwoord aan de Curatoren zelven (in d. 8 Aug.). Zie: Uyt., Kerck. Historie, 560, 61; Cattenburch, Bibliotheca Remonstrantium, p. 141.

- 934 Bedenckinghe op de Verantwoordinge D. Vorstij, ghedaen ende uytgheg. over de Propositie der ... Curateuren van de Univers. ende Burghem. der Stadt Leyden: aeng. syn beroepinghe door R. Donteclock. Delf, J. Andriessz. 1611. (VIII) en 50 blz.

Tegenschrift van het vorige.

- 935 Vertaelde Theses vande Persoon ende Ampt Christij. Tot verantwoordinghe ende Christl. ondersoeckinghe ghedisput. in de vermaerde Schole tot Steinfort ... den 17 Aug. 1611 door D. Gerardum Grimerium. Onder de bescherminghe ... D. Conr. Vorstij Nae de Copeye, ghedr. tot Steinfort ... 1611. 20 blz.

Door Vorstius zelven uitgegeven. Achteraan een slotwoord van den vertaler, die zich A. v. H. noemt.

- 936 Oratie ghedaen door Rodolphus Winwood, Ridder, Ambass. van weghen S. M. van groot Britannien etc. aende ... Staten Generael ... aeng. de beroepinghe Conr. Vorstij. (*Zond. plaats.*) A°. 1611. (*Met drukkersmerk op den titel, met randschrift: Peccata frangunt Dei tabulas.*) 8 blz.
By Bandaert, I. 54—56; vgl. Uytenbogaert, 562 vv.
- 937 Oratie enz. (*Andere druk met fleet op den titel.*) 8 blz.
- 938 Antwoorde der ... Staten Generael: op d' eerste Oratie ghedaen van den Heer Rod. Winwood enz. (*in d. 1 Oct.*). *Zonder afzond. titel.* 4 blz.
By Bandaert, I. 56—57.
- 939 Copie van eenen Brief vanden Con. van groot Britaengien. Ghedat. den 6 Oct. 1611. Gesonden aende .. Staten Generael, aeng. de beroepinghe Conr. Vorstij (*Zonder plaats.*) 1611. 8 blz.
Aldus by Bandaert, I. 58—59.
- 940 Translaet van den Brief enz. (*Andere vertaling van den voorg. Brief.*) 6 blz.
- 941 De tweede Oratie ghedaen door Rod. Winwood Aeng. de beroepinghe Conr. Vorstij enz. (*Zond. plaats.*) 1611. 8 blz.
By Bandaert, I. 60—61.
- 942 De tweede Oratie ghedaen door Rod. Windwood enz. (*Andere druk van 't voorg.*) 8 blz.
- 943 Conr. Vorstij ... Christlijke ende nootwendighe verantwoordinge, tegen allerley on-ervindelijke Naerden ende aenterginghen, daarmede by ... insonderheyte van den Predicanten tot Leeuwarden is aenghegrepen ende beswaert, enz. Ghetrouw. vertaelt, naer het Hoochd. ex. Na de Copie, tot Steinfurt ... 1611. 86 blz.
De opdracht aan die van Steynfurt is geteck. 7 Sept. O. S.
- 944 Requeste vande Studenten in de H. Theologie, ghelevert inde handen van de Heeren Curateuren van de Univers. tot Leyden, den 3 Oct. A°. 1610 (*moet zijn 1611*) ende den 16den dess. maents aen de Gedeput. Staten van Holland ende West-Vrieslandt. Aeng. de beroepinghe Conr. Vorstij enz. (*Met Bylagen.*) *Zond. plaats.* 1611. 24 blz.
Vermeld by Bandaert, I. 38. *Het is zeker opmerkelyk, dat van de 68 studenten, die toen te Leyden collegie in de theologie hielden, 56 op dit request tegen het beroep van Vorstius teekenden.*
- 945 Naeder-Waerschouwinghe, over seeckere verantwoordingen D. D. Vorstii, onlanx tot syner verschooninghe uytghegeven. Gestelt by den Dienaren des Godtl. woorts ... tot Leeuwarden Leeuw., A. van den Rade. 1611. (VIII) en 88 blz.
Tegenschrift tegen de beide Verantwoordingen van Vorstius, met versch. bylagen. De opdracht (aan Pr. Maurits, de St. Gen. en de St. van Holl.) is gedagt. 19 Oct.
- 946 Naerder Waerschouwinghe De tweede Editie Copie. Gedr. tot Leeuw. enz. 1611. (*Nadruk van 't voorg.*) (VIII) en 80 blz.

- 947 Conradi Vorstij ... Voorloper van een volcomene antwoord, de welke t' sijner tijt met Gods hulpe volgen sal. Teghen de verclaringhe D. Si-brandi Lubberti, mitsg. de naerder waerschouwinghe der Predicanten tot Leeuwaerden enz. Leyden, J. Paets Jz. 1611. 72 blz.
Met Voorrede of opdracht aan de St. van Holl. en de Curat. der Leydsche Akad., in d. 30 Nov., en versch. bylagen. — Uitvoerig vermeld by Uytenbogaert, 567. Verg. N°. 945. De Verclaringhe (Declaratio) van Sibr. Lubberti, was in het Latyn geschreven.
- 948 Conradi Vorstij ... Voorlooper enz. ... Nae de Cope, tot Leyden ... 1611. (*Nadruk van 't voorg.*) 48 blz.
- 949 De derde Oratie of diepe protestatie van den Coning van Enghelandt, ghelevert in de vergad. van ... de Staten Gener. ... den 19 Dec. 1611. *Zonder afzond. titel.* 4 blz.
By Baudaert, I. 62; in 't kort by Uytenbogaert, 568.
- 950 Brand-clock (Ghegoten ten deele van de stoffe ghecomen wt de Camer der E. H. M. Staten soo der Geun. Prov. in 't ghemeyn, als int particulier van Hollandt) noodich ghetrocken in dese bedroefde vruchtbare tijden der ghevaerlijcke, van ouds begravene Nieuwicheden enz. *Zond. pl.* 1611.
Inzonderheid over de zaak van Vorstius, tegen de Leeuwardsche predikanten. Voor den schryver hield men Jacobus Taurinus, predikant te Utrecht, die de gevoelens der Remonstranten zeer was toegedaan. (Zie: Uytenbogaert, 569, die echter den naam niet noemt).
- 951 Korte antwoorde op een lasterlick Schrift, onlanghs uytghegheven, sonder naeme des Autheurs, ghenaeamt *De Brand-klocke*. Ghestelt by forme van aenteekeninghen. ... 1611. 12 blz.
De schryver van dit scheldschrift teekent zich onder het Tot den Leser: D. J. W. M.
- 952 Misprysinghe aller niewicheden die teghens de oude Leere ende ordre der Kercken, onordentlick hier te Lande, nn ter tijdt, van sommige worden in-ghevoert. Datis, Verantwoordinghe Sebastianus (*sic*) Damman, teghens die ghene, welke hem 't onrecht bedencken ende beschuldighen, als oft hy met die eens waer, welke de huydendaechsche moeyten in Hollandt aanrechten Nae de Cope, ghedr. tot Zutphen by Andr. Jansz. Ende nu tot Amst. by J. Ez. Cloppenburch. 1611. .. blz.
Sebast. Damman, pred. te Zutphen, was in de Waerschouwinghe der Friesche predikanten onder de Ex-Socinianen geteld; hy bewyst echter in dit stuk, dat hy nu althands yverig anti-Sociniaan wilde zijn.
- 953 Recapitulatie van seecker sermoen ghedaen den 16 Oct. d. j. 1611 binnen Leyden, door D. Festum Hommum Fris. A^o. 1611. 8 blz.
De schryver is een Remonstrantschgezinde, maar toch zeker P. Bertius niet, soo als in een ex., dat voor my ligt, is bygeschreven.
- 954 Of Godt in syn Predestinieren, Verkiesen ende Verwerpen siet op des Menschen doen, dan niet. Ghesprake tusschen Ghereformeerde Calvinist, ende D. Demostenes ... Ghedr. A^o. 1611. 32 blz.
D. Demostenes is een pseudoniem, gegeven aan Dirck Volkertsz Coornhert, in wiens werk vande Predestinatie dit en de vier volgende stukken de 3e—7e Ghespraken syn.

Zie zyne Werken (Amst. by Colom 1630) III. 183 v°.—224. Alleen is hier overal de naam Coornhert in Demostenes veranderd. Wie de uitgever deser stukken is, is my niet bekend.

- 955 Van Godes Verkiesinghe. Of Godt sijn eyghen werck alleen, sonder eenighe medewerckinghe der Menschen, eenighe der selver saligh maackt ... Tweede Ghesprake enz. (*Zie het voorg.*) ... 1611. 28 blz.
- 956 Van de Verworpelingen. Of Godes Predestinatie door sijn Verlatinghe ende Noodtdrang, ende nyet door der Menschen zonden, oorsake is van yemants eeuwige Verdoemenisse. Derde Ghesprake enz. (*Zie N°. 954*) ... 1611. 32 blz.
- 957 Van Gods Predestinatie over den Verworpenen. Of de Verworpenen enz. Vierde Ghesprake enz. (*Zie N°. 954*) ... 1611. 28 blz.
- 958 Van de Predestinatie, of Godt yemandt verblindt, verwerpt, ende verhardt onveroorzaackt door dess. quaatheydt. Vyfde Ghesprake enz. (*Zie N°. 954*) ... 1611. 36 blz.
- 959 Een grondich onderrecht wt Godts Heylighe Woort: vande Predestinatie, of de Eeuwige verkiesinghe Gods onpartijdelic over langhe beschreven: door Reginal: Donteclock Na de Kopie, ghedr. tot Leyden by H. L. van Haestens, voor Jacob Marcus. 1611. 76 blz.
- De voorrede van Donteclock dagteekent van 1607, hoewel hy dit stuk reeds vroeger (tegen Coornhert) geschreven had. Misschien gaf de herdruk der stukken van Coornhert aanleiding, dat die uitgaaf van 1607 nu door een ander werd nagedrukt.*
- 960 Een Tsamen Sprekinghe, oft Disputatie, tusschen twee Ghereformeerde Broederen. Vande 1. Predestinatie. 2. Onwederstandelijke ghenaden. 3. Van Perseverantie Met een Predicatie van ... Mart. Luther, op het 20 Cap. Mattheus Rotterd., Pieter Jansz. 1611. 38 blz.
- 961 Een corte ende eenvoudige antwoorde op vier poincten. By D. Jacob Arminius in syn leven tegen ghesproken Aeng. de Predestinatie Godts. Met een kordt ondersoek van vier poincten by D. J. Arm. hier tegen ghestelt enz. Schiedam, voor J. Wolfferssz. 1611 (*eig. staat er M. N. I. X. I. wat MDCXI zal moeten beteekenen*). 40 blz.
- 962 Leere der Waerheyt, van eenighe Leerstukken die door de Drijvers der nieuwicheden berispt ende ghelastert worden. Beschreven door Idzardum Nicolai f. Fran., Dien. d. H. Ev. tot Minnertsgae. Franeker, Ulder. Balck. 1611. (IV) en 80 blz.
- Getrokken uit Idz. Nicolai's werk tegen de Wederdoopers.*
- 963 Van de Oorsaken der Sonden, ende dat de mensch niet tot der zonde ghedwongen en is, oock noch niet ghedwongen en wordt, etc. Beschr. door Philippus Melanthon, in syn Boeck ghen. *Hooft-artijckel der Christel. leere* Rotterd., Mt. Bastiaenssen. 1611. 32 blz.
- 964 Des eerweerdighen Godsal. ende Hooch-gel. Amandi Polani van Rolandsdorf Corte Verclaringhe over sommige nu ter tijt verschillende articulen der Religie, van Christo, eewige Ghenaden-verkiesinghe Gods, enz.

... Door vrAGEN ende antwoord ghestelt. Met eenen corten inhoud der leere die te Basel ...wort gedreven. Rott., Mrt. Bastiaensz. 1611. (XVIII) 88 en 16 blz.

- 965 Nicolai Hemmingii Tractaet vande alghemeyne, ofte allen Menschen Salighe Ghenade. Wt de Latijnsche sprake overgheset, door B. H. Rotterdam, Mt. Bastiaensz. 98 blz.

Zie over dit stuk van den Deenschen theoloog Hemming: Uytenbogaert, 101.

- 966 Een treffelijke Oratie, leerende hoe sich een Christen mensche schuldich is te draghen int onderzoeken der waerhey, wanneer in de Kercke over de Leere verschillen ende oneenicheden oprijzen. Eertijts by Georgium Sohnium tot Heydelbergh ghedaen Hier is byghev. een Voorreden, vervat. niet alleen een korte Historie, vanden oorspronc ende voortganc der oneenicheden ende scheuringen voornoemt (*in Duitschland*) maar ooc der swaricheden in onse Holl. kercken op-gheresen. Wtgheg. door N. I. R. Schiedam, Adr. Cornelisz van Delf. 1611. (XX) en 32 blz.

- 967 Sommighe heerlijke Disputatien, eertijts int Latijn tot Marpurgh ende Heydelbergh voorghestelt van ... Georgius Sohnus. Ende nu overghes. door R. L. B. F. .. *Zonder plaats.* 1611. 28 blz.

Achteraen een klinck-gedicht teghen de Pelagianen ende Werck-heylighen, onderteek. met de zinspreuk "Vre comt uyt Liefde."

- 968 Disputatie van de vrye wille; daer van ... onder 't beleyt D. Dan. Tileni, Prof. inde Theol. binnen Sedan ghedisputeert heeft, A°. 1606 Samuel Naeranus Servaeszoon wt Hollant. Wt het origin. overgheset ... 1611. 12 blz.

- 969 De Conincklicke wech tot den Hemel ofte de Leere van Gods eewighe verkiesinge, scheppinghe ende val der menschen enz. Tsamen ghev. ... in de Engh. tale door Thomam Tuke, ende nu overgeset door Henricum Hexham. Dordr., Joris Waters. 1611. (VIII) en 88 blz.

- 970 Seker Vraghen ende Antwoorden: belanghende de leere vande Predestinatie, van het gebruyck van Godes Woort ende van de Sacramenten. Inhoudende het gevoelen van de Gereform. Kercken van Groot Britanien aeng. dese stucken Genomen wt den Engh. Bybel in 4° gedr. tot London by R. Barker ... 1606 ... Dordr., Joris Waters. 1611. 8 blz.

- 971 Seker Vragen enz. (*Dezelfde druk als de vorige, doch met and. titel, geheel in Deutsche letters.*) 8 blz.

- 972 Voorslach van middelen dienende tot de vereenighinge van de seer ellendelijk ghescheurde Kercken deser Vereen. Nederlanden, door de Disputen over de Predestinatie enz. Amst., voor Petr. Poppius van Velsen. 16 blz.

Volgens een geschreven aantek. op den titel zou dit stukje geschreven zyn door Fabricius de la Bassecour (Predikant by de Waalseche gemeente te Amsterdam en voorig Contra-Remonstrant. Zie: Brandt, II. 265 vv.)

- 973 Een Liedeken ofte ghesangh, ghenaeamt den Klepel, wert ghededicteert aen alle waerheydts Liefhebberen, onder wiens bescherminghe het bevolen wordt: En gaet op de wijze van den 23. Psalm. *Mijn God voer my*. Ghedr. ... A°. 1611. 8 blz.

Gerymd door een tegenstander van de praedestinatieleer.

- 974 Echo oft Gallem, dat is: Wederklinckende Ghedicht vande teghenwoord. oneenigheden, ontstaen uyt Kerckel. verschillen. In Hollandt. Met noch een Aenspraeck op den Rammelenden Klepel *Zond. pl.* 1611. 8 blz.

De dichter van dit stuk teekent zich A. N. R. Het is waarschijnlijk Adriaen van Nierop, ons als auteur van meer dergelyke stukken bekend (Zie N°. 764).

- 975 Van de vryheydt der Secten, hoe schadelijck deselve zij. Tot naedeel der algemeyne warachtige kercke ofte Gemeeynte Godes Door Casparum Grevinchovium, Za. Ge. in syn leven D. d. G. W. binnen Rotterdam. Dordr., A. Jz. Bot. 1611. (IV) en 88 blz.

- 976 Grondelijck Bericht Caspari Grevinchovii vande Dolingen der Nieuwe Luterschen, voornaem. opgekomen na de doot D. Mart. Lutheri, ende D. Phil. Melanchtonis, met korte wederlegghinghe enz. Rotterdam, voor Felix van Sambix. 1611. 72 blz.

Het stuk dagteekent, blykens de voorafgaande Vermaenbrief, van 12 Aug. 1605.

- 977 Een seer noodich Tractaet van 't Recht der Magistraten (of Overheden) over haere Onderdanen Wtghegh. by die van Magdeborgh in het Jaer 1550, ende in het Jaer 1574 oversien ende ... vermeerdert. Amst., Pieter Pietersz. 1611. 92 blz.

Aan de keerzyde van den titel een Clinck-ghedicht, onderteek. »Dum Maliora Deus.»

- 978 Grondich Bericht van de wettelijcke beroepinghe der Predicanten ofte Kercken-dienaren. Midtsg. vande noodtwendicheydt des Kercken-raedts ofte Consistorie. Eertijds beschreven door ... Wernerum Helmichium (*pred. te Utrecht*) ... Delf, Jan Andriesz. 1611. 40 blz.

- 979 Grondich Bericht enz. ... Hier is by-ghevoecht een bewijs vande nootwendicheydt des Kercken-raedts. *By denz.* 1611. (*Dezelfde druk als de voorg. waarin ook het bewijs enz. gevonden, maar niet op den titel vermeld wordt.*) 40 blz.

- 980 Vita Politica, Het Burgherlick leven, A°. 1590 beschr. deur Symon Stevin. Ende nu alle menschen seer nuttelick ghelesen. Delf, Jan Andriesz. 1611. 40 blz.

- 981 Anti-Pater Gouda, dat is, P. Joannis de Gauda, Priesters van Jesu-wijt Nederslach, over syn Predicatie op den Paeps-Alderheylighen dach ghedaen, opgheteekent ende wederleydt, door D. Henricum Boxhornium, ... Bed. des Evang. tot Breda. Rott., Fel. van Sambix. 1611. (XII) en 182 blz.

Vergel. N°. 904.

- 982 Le Tocsin. Au Roy, à la Reyne Regente etc. ... Contre le Livre de la Puissance Temporelle du Pape, mis n'aguerres en lumiere par le Card.

Bellarmin Jesuite. Par la Statue de Memnon A Leyden, Jouxte la copie impr. à Paris ... 1611. 24 blz.

Vergel. N°. 910, 'twelck eene vertaling hiervan is.

- 983 Le Pater Noster des Jesuistes, dediée à Philippes III. Roy des Espaignes, pour ses Estreines de la presente Annee: avec l'Ave Maria des bons Catholiques François desirans leur Bannissement. A la Royne Regente de France. La Haye, Hill. Jacobssz. 1611. 8 blz.

- 984 De tweede Ontdeckinge der Jesuiten, dat is Cope van sekeren Brief gheschreven tot Boulogne, in den welcken begrepen zijn de perfectien ende uytmentheden vande Compagnie van de Vaders de Jesuiten Eerst in Italiaens ghedruct 1611. 16 blz.

1612.

- 985 Placcaet vande Staten Generael Inhoud. Ordre, waer naer de Jesuïjten, Priesters, ende Monicken van de Pausselijcke ofte Roomsche Religie in de selve Landen komende, hen sullen dragen etc. Verboth aende Ingesetenen van hen by Eede ofte andersints te verbinden tot voorstant vande macht des Paus van Roome etc. Van Conventiculen ende Collecten voor de Roomsche Superstitie te houden ofte te doen, enz. (in d. 27 Mrt.) 's Gravenh., Hill. Jacobssz. 12 blz.

By Bandaert, I. 207; Gr. Placcaetboek, I. 199. Zie ook Brandt, II. 178.

- 986 Sententia dell' Eccelso Consiglio di Diece, Contra Anzolo Badoer Cavalier. Sententie vanden hoogen Raedt van de Thiene. Teghens Anzolo Badoer Ridder. (In d. 21 Apr.). 's Gravenh., Hill. Jacobsz. 16 blz.

In 't Italiaansch en Hollandsch. — Zie: Bandaert, I. 177.

- 987 Congratulatie oft Gheluck-wenschinghe der Stede Vlaerdinghen, op de inkomste van ... Pieter van Ruyten-Burgh, Ambachts-Heer derz. Stede ... den 6 Mey. Schiedam, Adr. Cornelisz van Delf. 8 blz.

Gedicht van den rederyker (Jacob) Duinglo, die het met syn toenaam en spreuk (Compesce te ipsum) onderteekend heeft.

- 988 Waerachtich verhael belanghende de aankomste tot Constantinoplen, van den Ambassadeur der ... Staten Generael ... Midtsg. het goede tractement ende onthael denselven Heere Ambass. Cornelis Haga, met sijn gheselschap, aldaer ten Hove aengedaen, ende de groote Vryheden by hem aldaer verkregen (in July). By Jacob Harmansz Verblack. 20 blz.

Uitvoeriger verhaald by Bandaert, I. 179—189.

- 989 Een wonderlicke ende vreemde nieuwe Tijdinghe, gheschreven uyt Barbarien, hoe dat hem aldaer eenen nieuwen Coninck op-gheworpen heeft, ghenaemt Muley Hamet ben Abdela Desen Brief is geschreven by een Christen-Coopman ... den welcken seght, selfs in persooone opten 12 Julij 1612 inde Tente van desen nieuwen Coningh gheweest heeft enz. ... Delf, Jan Andriesz. 8 blz.

Zie: Bandaert, I. 192.

- 990 Placcaet (van de Staten Generael, inhoud. verbod van den uitvoer van gouden of zilveren materialen en penningen, in d. 28 Aug.). In plano.

Gr. Placcaetboek, I. 3042.

- 991 Playdoyé, of t' Ghepleyt van Mr. Pieter de la Marteliere, Advocaet int Hof, ghehouden int Parlement vergadert den 17 ende 18 Dec. 1611 voor den Rectoor ende d' Universiteyt van Parijs, verweerders ende opposanten. Tegen de Jesuwijten Eysschers Wt de Franç. originele Copije in Nederd. overgheset. s' Gravenh., Hill. Jacobsz. 60 blz.

Verkort by Baudaert, I. 193—207.

- 992 Copije, in substantie soo vande Arreste ofte Vonnis gegh. in 't Parlement van Parijs, op den 28 Dec. 1611 teghens den Jesuwiten, als vande conclusie van ... den Procureur Generael van den Koninck ... 1612. 4 blz.

Uit het vorige stuk overgenomen. By Baudaert, I. 207.

- 993 Historie van de wonderlijke Mirakelen, die in menichte ghebeurt zijn ende noch dagelijcx ghebeuren, binnen ... Aemstelredam. In een plaats ghenaeemt het Tucht-huys, ghelegghen op de Heylighe-wegh. Hier achter is noch by ghevoeght een wonderlijck Mirakel van S. Justitia. Amst., Marten Gerbrantsz. 16 blz.

Niet onaardige allegorische voorstelling der weldadige uitwerking van het Tucht-huis (St. Rasmus en zyn middelaar St. Labor) op vele kwaadwilligen (quasi-gebrekkigen, bezetenen, enz.). Met eene afbeelding van de binnenplaats van het Tuchthuis, waar eenigen werken, anderen gestraft worden. Aan de keerzyde van de plaat vindt men de verklaring. Deze afbeelding van het Tuchthuis is eene geheel andere als by Pontanus of Commelin voorkomt. — Zie hierover Baudaert, V^e boek, f. 40—42.

- 994 Schriftelicke Conferentie, gehouden in s' Gravenhaghe inden Jare 1611 tusschen sommige Kercken-dienaren: Aengaende de Godlicke Praedestinatatie metten aencleven van dien. Ter Ordonnantie vande ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. ghedruckt. 's Gravenh., Hill. Jacobsz. .. 1612.

(II) en 440 blz.

Zie: Baudaert, I. 39, 50 vv., 80; Uytenbogaert, 534 vv.; Brandt, II. 159. In dezen bundel zijn ook opgenomen de Remonstrantie van 1610, de Contra-Remonstrantie (by Baudaert, I. 80—87) en de Advyzen van beide partijen over de beste middelen tot slichting der gerezen geschillen (by Baudaert, I. 80—86). — De uitgever van dit stuk is de Leidsche predikant J. Arnoldus Corvinus. (Zie Cattenburch, Bibliotheca Remonstrantium, p. 47). De bekende Remonstrantschgezinde Dominicus Sapsma heeft op de Bybelplaatsen in dit werk voorkomende een Register gemaakt. (Zie op het jaar 1613, N°. 1070).

- 995 Schriftelijke Conferentie By denz. 1612. Andere druk, zonder verder verschil in den titel. (II) en 440 blz.

Deze druk is kenbaar door eenige afwykingen van de vorige in druk en spelling. Zoo begint in deze bladz. 433 Soo leerende, in de vorige: So leerende, en heeft hier bl. 440, 16, in de vorige 17 regels.

- 996 Schriftelijke Conferentie By denz. 1617. Herdruk, met de laatstvermelde uitgaaf overeenkomstig. (II) en 440 blz.

- 997 Cope van de Remonstrantie die opt eynde der mondelijcke conferentie (te 's Hage in 1611) den Heeren Staten is overghelevert by de ses Predikanten, die van de Gecommitteerde uyt de resp. Classen van Holland ende W.-Vr. ghedeputeert waren, om met de Remonstranten in Conferentie te treden: Welcke Remonstrantie inden druck vande andere schriften der Conferentie is naerghelaten oft vergheten ... 1612. 4 blz.

By Baudaert, I. 50—51; *vergeelyk* Uytenbogaert, 577.

- 998 Cope *enz.* is naerghelaten, oft vergheten 1612. (*Andere druk van het voorgaande*). 4 blz.

- 999 Cort Berecht. Nopende seeckere Copije van een Remonstrantie, die (soo men voor-gheeft) in den Druck van de Conferentie in den Haghe ghehouden, naghelaten oft vergheten is. Vervatet in eenen Seynt-brief des Eerw. D. Joannis Wtenbogaert aen synen Vrient N. G. geschreven, en door den selven in Druck wt-ghegheven. Rotterdam, Mt. Bastiaenssz. 16 blz.

Tegenschrijft van het vorige. De uitgever, N. G., zal wel Nicolaes Grevinchoven syn.

- 1000 Overlegginghe vande Oorsaecken der schadelicker Twist in de Kercken van Holland ende West-vrieslant op-geresen. Ende eerst van de Kerckelike Ordinantie ofte Regieringhe int ghemeyn. Toe-geschreven de E.E. Magistr. ende Regierders der Stadt Delft. Met aenwijsinghe van het rechte Remedie tot beslecht. van dens. Twist Ghestelt ende uyt-ghegh. door R. Donteclock. ... Delft, J. Andriessz. (II), 28 en 36 blz.

Deels naar aanleiding van dit geschrift verscheen het volgende Naerder Bericht. Zie: Uytenbogaert, 577.

- 1001 Naerder-Bericht ende Openinge vande Procedures by den Kercken-dienaren Remonstranten ghehouden inde teghenwoordighe Verschillen. Dienende tot nodighe Verantwoordinge op de Beschuldigingen vervat in de Remonstrantie tegens hun over ghegeven, Gedrukt int 13 ende eenige volg. bl. vande Schriftelike Conferentie *enz.* .. Aende ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. 's Gravenh., Hill. Jacobsz. (VIII) en 116 blz.

Dit Naerder-Bericht was, zoo als de titel vermeldt, hoofdzakelyk gericht tegen de Contra-Remonstrantie. Uytenbogaert, die er de steller van was (zie Cattenburch, p. 142) vermeldt in syn Kerckel. Historie (waarin hy, blz. 541 vv., den voornamen inhoud mededeelt), blz. 577, dat het wel in 1612 gedrukt, maar eerst in Juny 1616 uitgegeven werd. — Echter werd het reeds in 1612 (zie blz. 543) door de Gecommitteerde Raden van Holland by missive aan de steden rondgezonden, om als tegenwicht te dienen tegen de „onbehoorlyke handelingen“ der tegenparty, een bewys hoe regstreeksch de Regering zich voor de Remonstranten verklaarde. Baudaert vermeldt, dat dit stuk in „t licht werd gegeven“ so haest als de Conferentie in den Haeg geeyndicht was“ (Memorien, I. 77). Vergel. Brandt, II. 62

- 1002 Aenhangsel van der Kercken-dienaren Remonstranten Naerder bericht: Vervatende klaer bewijs dat d' Artikelen by hun verworpen (*ontworpen*) niet en zijn ter quader trouwen voorghedraghen *enz.* Met een voorreden daer inne aenghewesen wordt d' oozaeck (*sic*) ende 't eynde, waer toe dit wordt uyt-ghegheven Rott., Mt. Bastiaensz. 36 en 80 blz.

Zie: Uytenbogaert, 577; Baudaert, I. 77. — Ook dit Aenhangsel is het werk van Uytenbogaert (zie Cattenburch, p. 143).

- 1003 Brief D. Conradi Vorstii aende ... Staten Generael ... Ghestelt voor desselven Vorstii Latijnsche Antwoorde, op de Articulen ghesonden wt Enghelandt (in d. 15 Dec. 1611). Wt het Latijn ... overgeset. Delft, Harman Bruynssz Schinckel. 1612. 16 blz.

In 't kort by Uytenbogaert, 570—72.

- 1004 Antwoordt den voorloper D. Vorstii ghegheven van de Kerckendieners tot Leeuwarden. Leeuw., A. van den Rade. 1612. 20 blz.

Antwoord op N°. 947. Achteraan een brief van Dav. Paraeus, hoogl. te Heidelberg, aan Vorstius, in d. 7 Nov. 1611 (door Bandaert overgenomen, I. 70).

- 1005 Bekentenisse D.D. Conradi Vorstii over sommige voornaemste Hooftpointen der Christelijcker Religie. Ten deele uyt zijne eyghene Handschriften. Ten deele uyt zijne private Disputatien. Ten deele uyt zijne gedicteerde Lessen getrouwelijc uytgetogen. Hier zijn byghev. twee Brieven eene D.D. Parei aan D.D. Vorstium, de andere der Theologanten van Basel, aen de Pastooren des Graefschaps van Benthem, over de saecke D.D. Vorstij. Franeker, Uldr. Balck. 1612. 80 blz.

Waarschynlyk uitgegaan van den Franeker hoogleeraar Sibrandus Lubberti, Vorstius' hevigsten tegenstander. De brieven van Paraeus van 1593 en van de Baselsche Theologen van 1599, die hierachter gevoegd zyn, vindt men ook by Bandaert, I. 70—77, doch niet de Acte van Verzoening van Vorstius met de Heidelbergsche Theologen (1599), die hier aan het slot gevonden wordt.

- 1006 Declaration du Seren. Roy de la Grand' Bretagne sur ses actions devers les Estats Generaux des Pais bas unis touchant le faict de Conradus Vorstius. Londres, Jean Norton. 1612. (II) en 70 blz.

Oorspronkelyke uitgaaft van dezen bundel, waarin alle brieven van Jakobus I over de kwestie met Vorstius, ook de 2e en 3e Oratie door zyn gezant Winwood in de Vergadering der Staten gehouden (N°. 936, 941) zyn opgenomen. Eene vertaling van dit stuk vindt men by Bandaert, I. 53—69, waar ook de 1e Oratie van Winwood is bygevoegd. Vergel. Uytenbogaert, 572; Brandt, II. 167.

- 1007 Verclaringhe van den Alder-doorl. Coninck van groot Britannien over syne Handelinghen aen de ... Staten generael ... nop. de sake van Conradus Vorstius. Dordrecht, Joris Waters. 1612. 44 blz.

Vertaling van het vorige.

- 1008 Verclaringhe vanden Doorl. Coninck enz. Middelb., Symon Moulert. 1612. (Andere vertaling van N°. 1006). 40 blz.

- 1009 Verklaringhe van den Alder-doorl. Koning enz. Tot Middelb., ghedr. ende over-ghezet na de Fransche Cotype, ghedr. tot Londen by Jan Norton 1612. 52 blz.

Nog andere vertaling van N°. 1006, waar de eerste Oratie van Winwood is achtergevoegd.

- 1010 Verklaringhe des Doorl. Conincks enz. Nae de cotype ghedr. tot Londen enz. ... 1612. (Zonder plaats of naam.) 36 blz.

Ook deze vertaling verschilt van de vorigen.

- 1011 Antwoort Isaaci Casauboni Op den brief van den ... Cardinael Perronius, Gheschreven wt den name ... van Jacobus, Koninck van groot-

Britanien etc. (in d. 9 Nov. 1611). Wt de Latijnsche Tale in onse Nederl. over-gheset, ende met een kleyne Voor-reden tot den Leser ver-rijckt. Nae de Cope, ghehr. tot Londen by J. Norton 1612. 50 blz.

Hierin wordt ook over Vorstius gesproken. — De vertaler uit in de Voorrede zyn gevoelen, dat men Jacobus I miskent, door te gelooven, dat hy de party der onverdraagzamen zou willen styven, en dat als hy den stand van het geschil wat beter kende, hy zich zeker niet voor de Contra-Remonstranten zou verklaren.

- 1012 Cleynen Wech-wyser, ghestelt tot Onderrichtinghe der Eenvoudighen, om de Harten, ... in desen tijdt, nopende verscheyden Verschil-poincten ontrust zijnde, ... claerlijck aen te wijsen, wat wegh sy moeten in-gaen, om van de selve en de ghenen die d'een of d'ander Parthy zijn toeghe-daen recht te oordeelen ... Wtghhegh. door Geeraard van Vri-burch Ghedr. int Jaer 1612. 40 blz.

Dit geschrift bestaat uit twee brieven van 15 Jan. en 15 Mei 1612, geschreven naar aanleiding van de Verclaringhe van Jacobus I (N°. 1008) en het Antwoord van Casaubonus aan Perron (N°. 1011). Arminius en Vorstius worden er beiden in verdedigd. Op den titel van 't voor my liggende exemplaar is geschreven: "fortur author esse Petrus Bertius."

- 1013 Conradi Vorstii Th. D. Volcomender Antwoort op eenighe twist-schriften, onlangs by verscheyden Broederen teghens hem uytgeheven, voornemelijk op de Verclaringe D. Sibrandi Lubberti, mitsg. de Naerder Waerschouwinge der Predicanten tot Leeuwarden etc. Leyden, J. Paedts Jz. 1612. (XVI) 80 en 24 blz.

Vermeld by Uytenbogaert, 572. — In dit geschrift worden behalve de Verclaringe van Sibrandus Lubberti en de Naerder Waerschouwinghe (N°. 945) ook gerefuteerd de Bedenckingen der zes Predicanten (N°. 928) en de Bedenckinge van Donteclock (N°. 934).

- 1014 Catalogus errorum, sive hallucinationum D. Sibrandi Lubberti: ex libello ipsius, cui titulum fecit: *Declaratio Responsionis* etc. fideliter excerptus, cum brevi Refutatione. Autore Conrado Vorstio. Lugd. Bat., God. Basson. 1612. (IV) en 48 blz.

Zie: Paquot (Memoires Litteraires, III. 83), die ook verscheidene andere Latynsche strydschriften van Vorstius opgeeft.

- 1015 Verclaringhe der Kercken-Dienaers tot Leeuwarden, over D. Vorstii Volcomener Antwoort op de: Nader Waerschouwinghe. Leeuw., A. van den Rade. (32) en 104 blz.

De toeëigening aan de Friesche Predikanten is gedagteekend 20 Mol.

- 1016 Oratie tot Verantwoordinghe. Ghedaen in de volle Vergad. der ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. in s'Gravenh. den 22 Martij st. n. Van Conrado Vorstio. 'sGravenh., Hill. Jacobsz. (II) en 76 blz.

Zie: Uytenbogaert, 572 vv.; Brandt, II. 167.

- 1017 Een besonder Tractaet, van de voornaemste Leer-stucken, over welken ten huydigen dage 't verschil is: wesende d' oprechte Copijen, eerst van het Wederleg-schrift der Predicanten der Stadt Dordrecht ... tegens een Remonstrantie, uytgegh. by Adolphus Tectander Venator, Pred. ende

Rectoor tot Alckmaer. Ende daernae, des voorsz. Tectanders Apologie tot Refutatie des voorn. Wederleg-schriften enz. ... In den Druck ghebracht door een Lidtmaet van de suyvere ... Ghereform. Kercke Ghedr. in ... 1612. (XII) en 184 blz.

Zie: Baudaert, 96. *De uitgever, my onbekend, onderteekent zyne korte Voorrede met zyne voorletters C. V. D. I.*

- 1018 Sermoen, waer in bewesen wort, dat de Mensche geensins door de werken voor God wort gherechtveerdicht: Ghedaen door Cornelium Hillenium, den 13 Martij in de Nieuwe Kerck binnen Amsterdam. Amst., Hendr. Laurensz. 1612. 40 blz.

Van Hil, uit Alkmaar verdreven, nam de wyk naar Amsterdam, "daer hem veelen als een martelaer, confessoor of belyder aenhielden" (Brandt, II. 114).

- 1019 Cort Bericht van de Redenen, om de welcke de Heeren Burghemeesteren, Raden ende Vroetschappen der stede Rotterdam Cornelium Geselium ghetrouw Dienaer J. C. niet alleen van zijnen Dienst gedepoteert, maer daer en boven oock wt hare Stadt hebben doen leyden Mitsg. Cornelii Geselii Teghenbericht op de selve rodenen enz. ... A°. 1612. 22 blz.

Zie: Uytenbogaert, 580 vv.; Brandt, II. 183; Baudaert, I. 87.

- 1020 Cort Bericht enz. A°. 1612. *Compressor druk van het vorige.* 16 blz.

- 1021 Kort ende Christelick Examen, over de Leer-poincten, die ten huydighen daghe in gheschil ghetrocken werden, ofse het fundament der saligheyt raken ofte niet? Hoe weynich datse importeren, ende hoe men dezelfde kan verdragen. Te zamen ghestelt door Franciscum Lansbergium Dien. der Ghem. Chr. binnen Rotterdam. Rott., Mt. Bastiaensz. 1612. 68 blz.

Zie: Uytenbogaert, 579; Brandt, II. 180. — *De beide Lansbergen's vormden te Rotterdam, waar Geselins en Grevinchoven tegen elkander voerden, de verzoenende party.*

- 1022 Christelijcke aenleydinghe tot vrede ende onderlinge verdraechsaemheyt over de huydensdaechsche verschillen: in dew. werdt aenghewesen dat de overtreffelijcke Leeraer D. Henr. Bullingerus, hoewel hy over de voorsz. verschillen van eenderley ghevoelen met de Remonstranten is gheweest, nochtans voor een der Leeraer Ghereform. Kercke is erkent: ende volghens dien, dat de Remonstranten geensins en mogen ghesuspecteert, ofte als onverdraghelijcke Leeraers ghehouden werden. Alles by den anderen ghestelt ende uytghegh. door Samuelem Lansbergium, Bed. des H. Euang. ... binnen Rotterdam. Rott., Mt. Bastiaensz. 1612.

Met opdracht aan de regering van Schiedam, gedagt. 5 Dec., waarin merkwaardige byzonderheden worden medegedeeld. — Vergel. voorts het verige N°.

- 1023 Copie van sekere brieven, de welcke twee personen aen malcanderen hebben gheschreven, handelende van de perseverantie ofte volherdinghe der Heylighen. Hier is noch achter by ghevoecht eene antwoorde op de vraghe vande hedend. gheschillen, de salicheyt betreffende. ... Withe-

gheven door een Liefhebber der Waerheyt. Dordr., Nicolaes Vincenten. 1612. 80 blz.

Deze brieven werden gewisseld tusschen eenen Adam Hartwech te Rotterdam en Caerle Bluffier »Saey trappier by de Koepoorte' te Leyden. De uitgever is Harboech, die tegen de Lansbergen's beweerde, dat aan de punten in geschil wel degelyk de zaligheid hing, en die de predestinatie-leer sterk doordreef.

- 1024 Korte ende grondighe Refutatie, oft Wederlegginghe, van een zeker boeckken onlancx in Druc uytghegh. door eenen onghenoemden Liefhebber der waerheyt, op den name van Adam Hertwech van Rotterdam, als den Auteur derz. int welcke hy met eenighe frivole ende onghesondeerde argumenten wil bewijzen, dat gheloovighe, wat mogelijke sonde datse doen, evenwel zullen salich wesen, ende niet en konnen verloren gaen. Hier is noch achter by ghevoecht syne grove ende zeer absurde beken-tnisse. Rotterdam, Mt. Bastiaensz. 1612. 72 blz.

Dit tegenschrift is waarschyntlyk door een der Remonstrantsche predikanten, hetzy Grevinchoven, hetzy een der Lansbergen's gesteld.

- 1025 Pylkoker der dwaesheyt, op het Mandaet des Paus Adams Hartwech den 11 Jan. aen my ghesonden A°. 1612. Met een my bevelende dat ic mijn Munte aent Pausdom soude aendien en wt-gheven. ... Rott., Philips Philipssz. 1612. 44 blz.

Door eenen Hubrecht wten Broeck, »niet dan Ambachts neringhe ghe-oeffent," zoo als hy zelf zegt, maar die dit zyn schryven liet drukken, omdat Hartwech en de zynen, na eenige gesprekken met hem (die hy hier mededeelt) weigerden, brieven door hem geschreven »tot nederworpinge van hare gestelde bewys (zie N°. 1023)," aan te nemen. Een groot gedeelte van zyn schrift is op rederykers-wyze gerymd.

- 1026 Christelijke Kercken-ordeninge der Stadt, Steden ende Landen van Utrecht. Ghearrest. binnen Utrecht den 28 Aug. 1612. Wt-gegeven by de E. M. Heeren Staten ders. Provincie. Utrecht, Sal. de Roy. 1612. 60 blz.

Zie: Uytenbogaert, 594—96; Brandt, die den voornamen inhoud mededeelt, II. 172—76; Baudaert, I. 88. — De hoofdzakelyke opsteller was Uytenbogaert.

- 1027 Christelijke Kercken-Ordeninge enz. Utr., Sal. de Roy. 1612. Men vintse te coop, by Jan van Doorn, Boeckverc. enz. (Dezelfde druk als de voorgaande met byvoeging van dit onderschrift op den titel, waarop voorts het woordje Staten is weggelaten). 60 blz.

- 1028 De Kercken-ordeningen der Ghereformeerder Nederlandtscher Kercken, in de vier Nationalen Synoden ghemaect ende ghearresteert. Mitsg. eenighe anderen in de Provinc. Synoden van Hollandt ende Zeelandt gheconcipteert ende besloten. Waer by noch anderen, in bysondere vergaderinghen goet ghevonden, by ghevoeght zijn. Delf, J. Andriessz. 1612. (24) en 128 blz.

Deze verzameling behelst de Kercken-ordeningen, besloten te Embden (1571), te Dordrecht (1574), aldaar in 1578, te Middelburg (1581), te 's Gravenhage (1586), aldaar in 1591, te Middelburg in 1591, te Utrecht in 1590. Aan de Haagsche van 1591, hier betiteld als »gemaect by eenighe Politijcken ende Ecclesiastijcken" hadden de Staten besloten zich voorloopig te houden, wat de Contra-Remonstranten niet beviel, omdat die niet kerkelyk was vastgesteld. Zie: Baudaert, 88 en vergel. Uytenbogaert, 592. — Aan dit geschrift gaat eene uitroerige voorrede (van Donteclock?) vooraf.

- 1039 Vertaelde Theses inhoudende een corte onderwijsinghe van de oprechte Regeeringhe der Kercke Christi, ende vande oeffeninghe der Discipline inde selve. Eertijds door ... Jacobum Arminium int Latijn beschreven, doch met verswijghen van zijnen name doenmael uytghegeven. Delf, Jan Andriessz. 1612. (XVI) en 68 blz.

Waarschynlyk door een Contra-Remonstrant vervaardigd en alleen op naam van Arminius uitgegeven om duidelyker te laten zien, dat deze vroeger van een ander gevoelen was dan in het laatst van zyn leven. Niet te verwarren met N°. 899.

- 1030 Verantwoordinge des Eerw. D. Jacobi Arminii salig. ghed. Teghen de grove calumnies ende schendinge zijns Naems, begaen byden vertaelder vande Theses onlanx tot Delf ghedruckt, ende met louter onwaerheyt onder zijnen naem uytghegeven. In druck vervaerdicht by des voorsz. Arminij Weduwe. Leyden, God. Basson. 1612. 20 blz.

Tegenschrift van het vorige.

- 1031 Overlegginghe ofte proeve van t' ghevoelen Jacobi Arminij, van de predestinatie, van de ghenade Gods ende van de vryen wille des menschen aen de St. van H. ende W.-vr. van hem verclaert. Door Daniele Tilenum, Profess. in de Theol. ... in de Univer. van Sedan. Wt de Lat. sprake overgheset. Hier achter zijn noch bygehev. 3 brieven: 1. Dav. Parei aen den Autheur. 2. Des Autheurs aen Pareum. 3. M. Abrahami Sculteti. Ghedr. 1612. 68 blz.

Zie: Uytenbogaert, 578, en Brandt, II. 230, die verhalen, dat Jon. Arnoldus (Corvinus), pred. te Leyden, dit geschrift beleefd beantwoorde, en Tilenus zoo overreedde, dat hy later aan de zyde der Remonstranten trad.

- 1032 Sekere Missive geschr. wt den Raet vande Heeren Staten, aende Classis van Rotterdam, ghedat. ... den 11 Mrt. 1610 daer wt men sien ende verstaen can, het wit ende voornemen D. Arminio S. by dito der E. M. Heeren Staten Ghedr. in 1612. 4 blz.

Dese Missive, waarin de Staten bevelen, dat men zich van twistgeschrif over de verschilpunten onthoude, vindt men o. a. by Baudaert, I. 23.

- 1033 Oordeel ende Censure der Hoochghel. ende wijt verm. Mannen Francisci Junij, Lucae Trelcatij, ende Francisca Gomari Midtsg. D. Jeremiae Bastingij, ende Johannis Wtenbogaerts. Door bevel der ... Staten van Holland ende W.-Vr. schriftelyck ghestelt, ende hare E. E. Mog. overghegh. A°. 1596, over de doolingen van Cornelis Wiggersz, eertijds Dienaer des Godl. Woorts ... tot Hoorn. Delf, Jan Andriessz. 80 blz.

Zie: Baudaert. I. 2; Bor, IV. 72, 76 vv. Dese stukken werden door de Delftsche geveren op nieuw uitgegeven om te laten zien, dat de dolingen van Wiggersz, eenmaal door de Staten veroordeeld, geene andere waren dan die der Remonstranten.

- 1034 Querela Pacis, dat is Vreden-clacht aen die Vereenichde Nederlanden, waerinne de Vrede haer beclaecht datse onder den schyn van Vrede ofte Trevis, beyde uyt de Kerckelycke ende Burgelijcke regeringhe wort verdreven ende verbannen. Tot navolginghe D. Erasmi Roterodami, aldus ghestelt ende op den teghenwoord. tijt ghepast ... door Godeschalcum

- Aeltium, Dien. des Godtl. W. tot Bolswert. Leeuw., A. van den Rade.
1612. 40 blz.
*Vermeld by Uytenbogaert, 578. Achteragn een sonnet van S. Siccama en een referen
van eenen G. S.*
- 1035 Een Troostelijcke Onderwijsinghe der eenvoudighe Christen Lidmaten,
die in desen twiat seer ontroert zijn, daer in het fondament onser za-
licheyt op het allerkortste verklaert wort. Met noch een bewijainghe, dat
in dese verscheelpunten gheen salicheyt gheleghen en is enz. Te samen
ghesteld door T. M. W... Schiedam, voor Jan Wolfferazoon. 1612. 28 blz.
- 1036 Brasmus (sic) Roterodami Tractaet vanden Vrijen-wille. Teghen
D. Mart. Lutherum. Rotterdam, Mt. Bastiaensoon. 1612. 72 blz.
- 1037 Vier Brieven D. Joannis Calvini, overghezet wt het Latijn in-
houd. eenen goeden ende Christelicken raet, waer na hen de rechtghe-
voelende Christenen binnen Rotterdam, Leyden, Alcaer ende andere
plaatsen daer oneenicheyt is in de Leere, behooren te reguleren 1612.
24 blz.
- 1038 Vergaderinghe ghehouden in de Kercke van Geneven, door D.D.
Johannem Calvinum. In welcke de materie van de eenwige verkie-
singhe Gods kortelijc ende klaerlijc van hem is voorgesteld Int Frans
A^o. 1562 wtghegh. ende door Conradum Mirkinium, Kerckend. te
Cappelle op d'Yssel overghezet. Rotterd., Fel. van Sambix.
(VI) en 50 blz.
- 1039 Een seer schoon ende heerlijck Tractaet, ghemaect over een Predicatie
van Theodorum Bezam, ghedaen wt het hooghe Liet Salomonis.
Cap. 1. vers 4. ... Rotterd., P. van der Mannacker ... 1612. 24 blz.
- 1040 Schriftuerlijcke Onderwijsinghe in de Leere vande Goddelijcke Predes-
tinatie. Eertijds in Hoochduytsch beschr. door Wilhelmum Zep-
perum, Hofpred. des Vorst. huys Naassau Ende alsnu wt den Latijne
... overghezet door J. G. O. ... Hier is noch by ghev. een korte onder-
richtinghe Petri Martyris enz. Rotterd., Fel. van Sambix. 32 blz.
- 1041 Christelicke Overdenckinghe van de Veelvoudighe heerlijkheydt ende
heerlijck-makinghe des eenighen Gods in der Drie-eenicheyt, ende drie-
derley heerlick-makinge veler ende aller kinderen Gods onder den
eenighen Sone Gods. Beschreven in 3 corte tractaetjens. Door Mathias
Martinus. Ende nu nyt der Lat. tale ... overgeset. Door R. D. Amst.,
Pieter Pietersz. .. 1612. 40 blz.
- 1042 Disputatie van het ghewichtighe Vraegh-stuck, of Christus de rechtveer-
digheydt Godes voor onse sonden ghenoegh heeft ghedaen, ofte niet? ...
Tusschen Michiel Gittich Sociniaen, ende Lodewijck Lucius recht-
ghevoelende. Waar inne de argerlicke ketterye Socini ontdeet ende de
valache argumenten crachtelick wederleyt werden. Overgheset nyt den
Latyne, gbedr. tot Basel. 1612. 96 blz.

- 1043 Een kort en waerachtich verhael, wat voor een grouwelijk ghevoelen dat de Arminianen, Vorstianen; ofte nieuwe Arrianen, Pelagianen, Socinianen, Samosatianen ghesocht hebben in de Ghereformeerde Kercke in te voeren, en in kort hier teghen gestelt het ghevoelen der Ghereformeerde Kercke. ... Ghedr. buyten Roomen. .. *Zond. jr.* (1612?) 8 blz.
- 1044 Korte t'zamensprekinghe, tusschen twee Persoenen: In forme van Vraghen ende Antwoorden, ghestelt, ter eeren (*sic*) der E. E. Magistraten ende Regeerders des Volcks: Ten tweedden, van den onderzaten, ende haren schuldighen plicht tot de Overheden door Georgium Freilingium Osnabrugensem, dienaer J. C. tot Aelsmeer. Rotterd., J. van Waesberghe. 1612. 16 blz.
- 1045 Corte Beschrijvinghe, vanden Oorspronck ende voortganck der droevighe oneenicheden ende schadelijcke scheuringen in de Euangelische Kercken van Doytslandt aenghericht Hier wordt noch by-gevoecht een Cort Verhael van de groote on-eenicheyt ende swaricheden, cortelinghe in onse Hollantsche Kercken op-gheresen. Wtghegh. door N. I. R. Na de Copie tot Schiedam, by Adr. Cornelisz van Delf. 1612. 20 blz.
Het Byvoegsel heeft een afzonderlyken titel. Men treft het ook afzonderlyk aan [Cort Verhael enz.].
- 1046 Copie van seecker Advijs, nopende die swaricheden in de Kercke van Hollandt gheresen, tot slechtinghe van de selve. Ghedr. A°. 1612. 8 blz.
Hierin wordt de raad gegeven om dadelyk een Synode te beroepen onder voorzitterschap van de Staten. Onderaan staat: «Lecta comburenda. Dat is: Dit ghelesen sijnde, salmen verbranden.» Veel zou er niet aan verbeurd zyn.
- 1047 Avont-praetjen, tusschen drye Personagien, waer van de 1 heet Iverich hert, de 2 Gaern-onderriicht, ende de 3 Onnoosel-slecht. Die in 't corte handelen van 't ghene datter by de ghemeene Man in Hollandt al om gaet ... 1612. 24 blz.
In Regerings-gezinden geest. De Corte Verthoninghe van het Recht der Staten van Hollandt van 1587 (N°. 326) is hierin overgenomen. Het geschrift van Donteclock (N°. 1000) wordt zeer gelaakt als «streckende gantschelyck tot oproer ende seditie.»
- 1048 Reys-praatgen, tusschen Vrederijck Harmensz ende Warrenaart Gommersz. ... Wtghegheven door Willichert leerlings. ... Nae de Copie ghedr. .. 1612. 24 blz.
De titel wyst de gezindheid van dit stukje aan, De geschillen te Rotterdam en elders worden hier o. a. besproken.
- 1049 Comoedia Vetus. [*Bovenschrift van een titelprent, die tot opschrift heeft:*
Eij Maet, siet, is t' lant vol gecken?
Noom (*sic*, voor Oom) wil mijn Heer de stock onttreucken.
Het stuk zelf begint met dit opschrift:
Hoe den ghekapten Droes, als waer hij Godes Tolck
Sich leghert inde Kerck, en t' Hart van 't slechte Volck,
En dan haer Conincks Croon en Staff ter neer gaet vellen:
Dat sal juw hier Matroos op sijn Scheepsch gaen vertellen.
(*Met de plaat.*) 32 blz.

Dit geestige paskwyl op de Remonstrantsche twisten verdiende zeker meer algemeen bekend te zyn. De schryver is een zekere Willem Meerman, de zoon van Gerrit Franz Meerman, die van 1583 tot 1609 de waardigheden eerst van Burgemeester, vervolgens van Schout te Delft bekleedde. Van Willem deelt Brandt ons mede (II. 197) dat hy langen tyd ter zee had gevaren en nog dit jaar (1612) een tocht mededeed naar 't noordwesten van Amerika, om van daar een doortocht naar Oost-Indië te zoeken, maar nooit terugkeerde. — Alleraardigst heeft hy in dit geschrift geheel in scheepstermen zyn tyd geschetst, en geen van beide partyen gespaard, hoewel hy blykbaar naar de Staten-zyde, als de meer gematigde, overhield. Men zie voorts Brandt, II. 197—203.

De titelplaat bestaat uit drie voorstellingen. Boven ziet men een raadszaal. Acht heeren zitten aan een tafel. Een van hen, waarin men Maurits herkent, houdt het eens einde van een stok vast, waaraan een negende persoon, wiens muts den vorm van een kerk heeft, en in wien wy de voor eigen gezag voerende predikanten zien voorgesteld, met beide handen trekt. Boven dit tooneel houden twee armen in wolken gehuld een doek vast, waarop men leest: Comoedia Vetus (- het oude spel"). Ter syde ziet men een zon achter de bergen schynende, en een ruiter, voor wien een geschoten hert ligt. Onderaan zyn vier zeelieden afgebeeld, die in een schuit aan het strand komen. Drie zyn reeds uitgestapt en wyzen naar de raadszaal. De vierde roeit de schuit aan land. In hun mond is het onderschrift gelegd (- Ey Maet," enz.)

Achter het Verhaal volgt een Nareden, die met een 24 regelig rym eindigt. Volgens een Afscheyt op rym, met dit onderschrift: Uyt 't Hantwerpen, inde Druckery vande Almanacken des Jaers 1612. Dan volgen eenige «Thesen» op rym in 't latyn en hollandsch door elkander (even als in N°. 740), op 't laatst alleen hollandsch, met een korte verklaring van enkele woorden aan 't einde, en dit onderschrift: De reste is voor de, etc. (sic.)

In dezen druk, dien ik niet voor den eersten wil laten doorgaan, hoewel de plaat vry zuiver is afgedrukt, zyn blz. 30 en 31 verwisseld, zoodat 31 op 29 volgt. De signatuur is A ij, Aij, B, B ij enz.

Een vervolg op dit stukje door denselven schryver, dat onafgewerkt bleef, de «Malle-Waghen», werd ook in dezen tyd geschreven, maar eerst later (in 1618 ?) uitgegeven.

1050 Comoedia Vetus enz. (Opschrift als de voorgaande druk). 32 blz.

Deze druk is vry gelyk aan de vorige, doch mist de signatuur A ij, A ij. Ook staan hierin blz. 30 en 31 op hun plaats. De plaat is vry afgedrukt.

1051 Comoedia Vetus Hoe den ghekapten Droes, al waer sich legeret 't hart op syn Scheepsch enz. 32 blz.

Andere druk. De laatste blz. begint: Donna de beene, op de vorige uitgaven Donne da beene. — De plaat ontbreekt.

1052 Comoedia Vetus enz. (Opschrift als de voorgaande druk). 32 blz.

Met weinig verschil van de vorige uitgaaf. In het begin staat hier «van zyn neus een ancer maeckt," in de vorige «van syn neus," enz. De plaat is vry afgedrukt.

1053 Comoedia Vetus enz. (Opschrift als de voorg. druk. Alleen staat hier: op syn Scheepsch). 32 blz.

Ook het begin is gelyk aan de vorige uitgaaf. Doch de laatste blz. begint Donne da beene. De plaat is zeer afgedrukt.

1054 Comoedia Vetus of anders. Ghenoemt. Het Bootsmans praetgen. — Ey Maet, enz. 32 blz.

Druk als de vorige. Maar de plaat, die hier voorgevoegd is, is een slechte nadruk van de vroegere, met vermeerderd opschrift. In den persoon, die de stok vasthoudt, is Maurits niet te herkennen. Ook mist men den ruiter en het geschoten hert.

- 1055 Comoedia Vetus Of. anders enz. Hoe den ghekapten Droes, al waer
Sich leghert Coninghs Croon Dat sal *j'uw*, enz. 32 blz.

Blykbarr een latere nadruk. Ook de plaat is een kopie, doch anders als de vorige, hoewel het opschrift gelyk is. Ook mist men hier den ruiter en 't geschoten hert niet. De laatste blz. begint: Hierach.

- 1056 [Comoedia Vetus Of. anders enz.] ... Hoe den gekapten Droes sich
legert Konincks Kroon ... Dat sal *uw*, enz. 32 blz.

Latere nadruk. De plaat ontbreekt, doch behoort er by, daar de signatuur begint A ij. De laatste blz. begint Donne da bene.

- 1057 Commedia vaetus 1. ende 2de Deel. 48 blz.

Bovenschrift van de titelprent, die hier in tweeën gedeeld is. De bovenste voorstelling is een verkleinde en wat veranderde copy van de titelprent der vroegere uitgaven van de Comoedia Vetus, met hetzelfde tweeregelige onderschrift. De onderste prent stelt de Malle-Waghen voor. De voerman drijft de paarden al meer aan, hoewel de rydenden er achter uitvallen. Op den achtergrond komen eenige schippers deze te hulp. Onderaan dit byschrift:

Houd, maat houd, de malle wagen,
Daer van dat lant, en Kercken wagen.

Het eerste deel loopt tot blz. 32; dan volgt het 2° deel met afzonderlyken titel, waarop alleen: Malle-Waghen.

Deze druk is hoogstwaarschynlyk van 1618.

- 1058 Commedia vaetus 1. ende 2de Deel T' Amsterdam, By Colom. 1663.
In kl. fol. 82 blz.

De titelprent is dezelfde als van de vorige druk. Onderaan in letterdruk de volgende regels, en daaronder de naam des uitgevers.

Geestelycke Hierarchije,	Om de zwacken te verstercken.
Hun' onlydubre (sic) Tyrannije,	Stichtlyck voor ontstichte kerken
Liefdeloose afwysicheyt,	D' Aertsche Goden tot patroon,
Wort hier Bootsmans wys verbreyt	Om te schaffen straf en loon.

Deze uitgave is in twee kolommen gedrukt. De verzen, die in de vorige uitgaven na de Naereden voorkomen, zyn er hier uitgelaten, zoodat hier na de woorden Heylighen bedienen dadelyk volgt: Noch wat verklaringhs voor 'tselve Gelt. Het 2° deel heeft een afzonderlyken titel.

- 1059 Comoedia Vetus of Bootsmans-praetje. Door eenige aenteykeningen
opgeheldert en vermeerdert. Amst., Pieter Visser. 1718.
In 8°. (VIII,) 110 (en 18) blz.

Deze uitgave is bewerkt door Georgius van Zonhoven, die een Voorberegt zich als den uitgever doet kennen. Enkele van zyne aantekeningen zyn niet onbelangryk. Hierin vindt men ook de Malle-Waeghen, met eenige verklaringen verrykt (met afzonderlyken titel, hoewel de paginering doorloopt) en achteraan een Naamlyst der Scheepstermen. De druk, die hier gevolgd is, is niet een van de oudste, daar die in 't opschrift o. a. Kerk en Koninks Kroon heeft. De titelplaat schynt evenseens naar den nadruk gevolgd te zyn. Ook de titel van de Malle-Waeghen is met eene afbeelding versierd.

- 1060 Comoedia Vetus of Bootsmans-praetje. De Tweede Druk. Met meerder
Aenteykeningen opgeheldert; En vermeerdert. Amst., P. Visser. 1732.
In 8°. (VIII,) 136 (en 16) blz.

De vermeerderingen in deze uitgave, even als de vorige van G. van Zonhoven, zyn

van geen groot belang. By blz. 43 vindt men een uitslaande plaat tot opheldering van de Scheepsterm „bulte” en „platte kaarten,” die door Meerman gebruikt werd om de leer der Remonstranten en Contra-Remonstranten aan te duiden. Titelpaalt als voor de vorige uitgaaf; ook voor de Malle-Waeghen.

1613.

- 1061 Copie eens Briefs, waer in verhaelt wert d' aenkomste des Palsgraven tot London in Enghelandt. Item, de doot ende begraffenisse des Princen van Wallis: Mitsg. d' onder-trouwinge des Palsgraven met de Princesse (van Engeland), enz. (in 't laatst van 1612). Ghedr. in ... 1613. 8 blz.
Zie: Baudaert, Deel I, 216—17.
- 1062 Warachtich Verhael van de Ceremonien gheschiet in Engelandt in 't Installeren van ... den Cheurfurst Paltz in de Con. ordre van den Cousebant. Mitsg. van de Triumphen, ende Ceremonien ghepl. in 't celebr. van 't Houwelijck tusschen ... den Cheurfurst Paltz-grave, etc. Ende de Princesse van groot Britangien (in February). 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. ... 1613. 8 blz.
Zie: Baudaert, Boek V, f. 12—14.
- 1063 Warachtich ende volkomen verhael van de solemniteyten ende Cerimonien ghepleecht in s' Graven-Haghe, als sijn Princel. Ex^{te}. (Prins Maurits) van weghen sijne Ma^t. van Groot Brittannien vereert wierdt mette Con. Ordre vande Garter of Cousebandt van Engelandt (in February): Vervat. alle d' authentijcke stucken, Mitsg. d' Oratie ofte Predicatie ten selven tijde op dese Ceremonie gedaen (door Joh. Uytenbogaert). 's Gravenh. Hillebr. Jacobsz. ... 1613. (IV) en 24 blz.
By Baudaert, Boek V. 16—19 (behalve de Oratie van Uytenbogaert).
- 1064 Nieuwe Beschryvinghe, hoe dat syne Pr. Ex. den Kon. Koussebant ontfanghen heeft: In 's Gravenh. den 5 Febr. 1613. Rotterdam, Inden witten Hasewint (by Jan van Ghelen). Anno 1613. 4 blz.
Kort bericht van het gebeurde. Met eene oude houtsnede op den titel.
- 1065 Eerste Instellings des vermaerden Ridderlicken Ordes vande Cousebant, in Engelandt: Waer mede ... Graef Mauris van Nassau etc. vereert is op den 4 Febr. ... Nieuwelickx uyt het Latyn ende Engelsch vertaelt. Leyden, Gov. Basson. 1613. 8 blz.
- 1066 Waerachtighe ende Triumphante beschryvinghe, hoe dat Fredricus Paltz-Graven over den Rhijn, met de Ed. Princesse syne Huysvrouw zoo eerst in Zeelandt, daer na in Hollant triumphantelijken syn inghehaelt ende ontfanghen Gheschiet den 10 May 1613. Rotterd., Inden witten Hasewint (by Jan van Ghelen). 1613. 8 blz.
Geïllustreerd met oude houtsneden. Achteraan een Vermaen-Liedt aent Nederlant. — Zie over deze ceremonien Baudaert, B. V. 20. vv.
- 1067 Copeye, van den Brief des Coninghs van Denemarcken, Beroerende den Toll in de Sondt (in d. 18 Junij). Ghedr. in ... 1613. (te Amst. bij Mich. Colijn). 4 blz.
By Baudaert, B. V. 35—36, ook 44.

- 1068 Copie van een Schriftelijk Antwoordt van de Con. Majesteit tot Dene-marcken, Norwegen, etc. aen Burger-meest. ende Raedt der Stadt Lubeck (*betr. den handel in de Oost-Zee; in d. 24 Junij*) ... Ghetransl. ... door J. H. V. Amst., Mich. Colijn. 8 blz.
By Baudaert, B. V. 32 v.
- 1069 Placcaet (*van de Staten Generaal tegen 't invoeren van Luiksche duiten en vreemde muntspeciën, enz., in d. 15 Mrt.*) In plano.
Gr. Placcaetboek, I. 2934.
- 1070 Placcaet (*van de St. Gen. tegen 't invoeren van seeckere Goude penningen, gheslaghen op den naem van den Bissch. van Ludich, in d. 9 Aug.*) In plano.
Met afbeelding. Zonder die in 't Gr. Placcaetboek, I. 2934.
- 1071 Placcaet (*van de St. Gen. tegen 't invoeren van sekere ghecontrefeyte Bourgoensche silvere Daelders, halve Daelders enz., in d. 5 Oct.*) In plano.
Met afbeeldingen. Zonder die in 't Gr. Placcaetboek. I. 2937.
-
- 1072 Register der Schriftuer-plaetsen, aenghetoghen in de Haagsche Conferentie, by den Kercken-dienaren, soo Remonstranten als oock Contra-Remonstr. Amst., Hendrick Barentsz. ... 1613. 16 blz.
Behoorende by N°. 994. *De vervaardiger is Dominicus Sapma, blykens onder-teekening van de korte Voorrede.*
- 1073 Schriftelicke Conferentie, ghehouden tot Delft, den 26 ende 27 Febr. 1613 tusschen ses Kercken-dienaren. Om te beramen eenighe bequaame mid-delen, waer door de swaericheden, voor eenige Jaren in de Kercken hier te Lande ontstaan ... af-gedaen ... soude connen werden. Delf, Jan Andriesz. ... 1613. 40 blz.
De conferentie had plaats op verzoek van Graaf Willem Lodewyk tusschen Uyten-bogaert, Grevinchoven en van der Borre aan de eene, Bogardus, Becius en Festus Hommias aan de andere zyde, en leidde even weinig als de vorige tot eenige uitkomst. Zie: Baudaert, B. V. 1.; Uytenbogaert, 601—4; Brandt, II. 206 vv. — Achter dit geschrift, dat door de Contra-Remonstranten werd uitgegeven, is gevoegd eene uitspraak van Dav. Paraeus over Arminius en Vorstius. Men vindt die ook by Baudaert, B. V. 9.
- 1074 Schriftelijke Conferentie enz. ... (*By denz.*) 1613. Herdruk van het voor-gaande. 40 blz.
- 1075 Schriftelijke Conferentie enz. .. Amsterd. (*voor*) Marten Jansz. Brant (*gedr. by Korn. Fransz.*) 1614. 32 blz.
De uitgever zegt dezen herdruk bezorgd te hebben, omdat de beide voorgaande drukken geheel uitverkocht waren.
- 1076 Copie van zeker voorslach, ghedaen by de Contra-Remonstranten, inde by-eenkomste ... binnen de stad Delft ... Amst., Heyndr. Aertsz. ... 1613. 16 blz.
Nadruk van het eerste gedeelte (blz. 1—15) van de Schriftelycke Conferentie. 18*

- 1077 Copie van den Brief des Conings van Groot Britannien, gheschr. aen de ... Staten Generael ... (in d. 6 Mrt.). Waer in hy sijn Advijs, nopende het different tusschen de Remonstranten ende Contra-Remonstr. over-schrijft. Ghedr. A°. 1618. 4 blz.

De Contra-Remonstranten beweerden, dat deze brief, waarin Jacobus zeer tot het gevoelen der Staten overhield, hier te lande, op last van Oldenbarneveld en wel door Hugo de Groot geschreven, en op dringend verzoek van de Staten door den Koning geteekend was. Zie: Baudaert, B. V. 2, 3, die twee verschillende vertalingen van den brief mededeelt, doch vergelyk Uytenbogaert, 607, by wien de brief ook te vinden is, en Brandt, II. 211.

- 1078 Copie van eenen Brief enz. Andere vertaling van het voorg. met het origineel (in het fransch) daarachter. Zonder afzond. titel. 4 blz.

Deze vertaling vindt men by Baudaert, B. V. 2.

- 1079 Ordinum Hollandiae ac Westfrisiae Pietas ab improbissimis multorum calumniis, simulque a nupera Sibrandi Lubberti Epistola, quam ad Reverend. Archiep. Cantuariensem scripsit, vindicata: per Hugonem Grotium Ebr. Ord. Fisci Advocatum. .. Lugd. Bat., Joh. Patius. 1618. (VIII) en 82 blz.

Zie: Baudaert, B. V. 8; Uytenbogaert, 618; Brandt, II. 226.

- 1080 Der Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt Godts-diensticheyt. Tegen veler schandelicke Calomnien, ende bysonder tegen den Brief onlangs by Sibrandum Lubberti geschreven aenden Eerw. Aertsbiss. van Cantelberch. Verdedicht door Hugo de Groot, Harer Ed. Mo. Advocat Fiscael. Overgheset wt de Latijnsche spraecke ... 's Gravenh., Hillebr. Jacobssen. (VIII) en 128 blz.

Vertaling van het voorgaande.

- 1081 Brief D. Sibrandi Lubberti, Prof. tot Franiker: gheschr. aen den Eerw. Aertsbisschop van Cantelberch ghestelt voor seecker syn Boeck tegen D. Conradum Vorstium. Met seeckere Extracten nyt andere Sibrandi Boecken ghetogen: daer achter-aen ghestelt, ende aanwijssinge van de plaetsen, daer op ... Hugo de Groot ... in syn Boeck ghenaeamt: *Der Heeren Staten etc. Godts-diensticheyt* gheantwoort heeft. Wt het Latyn ... overgheset. Delf, B. Hz. Schinkel. ... 1618. (II) en 26 blz.

Op den tekst van 't voor my liggende exemplaar is geschreven: Gestelt door den Eerw. Dr. Joannis Wittenboogaert. Dit geldt zeker van de wederleggende kanteskeningen, die nevens den brief van Lubberti, ook naast de Extracten gedrukt zyn.

- 1082 Schriftelicke Conferentie van de eyntelicke volstandicheydt der Heylighen: Ghevalen tusschen Daniel Vet Predicker onder de Lutherschen tot Delft, Haghe, etc. Ende twee Litmaten der ghereform. Kercke Christi tot Delft (in het laatst van 1612). Delf, Jan Andriesz. 1618. (IV) en 60 blz.

Zie: Baudaert, B. V. 8, 9. Dit geschrift is door de beide rechtzinnige Lidmaten: Abraham Jansz. en Cornelis Symonsz. Tijewever uitgegeven.

- 1083 Defencie ende Waerachtige Verantwoordinge, tegen de gene die ten onrechte beschuldicht hebben voor valsche Getuygen Augustijn van der Munte Fusteynwercker ende Ioos van Liesvelt, Tafellakenwercker

(te Leiden): waer inne betoont wert datse de waerheyt betuycht hebben
enz. A°. 1613. 24 blz.

Joos van Liesvelt, die de Remonstrantsche gevoelens aankleefde, had gedurigen twist met zyne vrouw, die den Contra-Remonstrantschen predikant Festus Hommius naliep. Om dit verschil by te leggen, werd Festus, zoo 't schynt door eenige vrienden der vrouw, ten huize van Joos geroepen. Daar had hy in 't byzyn van verscheidene getuigen en een notaris een gesprek met Joos, waarvan de notaris depositie gaf. Tegen deze depositie, die achteraan wordt medegedeeld, is de bovenstaande verantwoording gericht.

- 1084 Hymenaeus desertor. Ofte: Twee Vraegh-stucken, van den Afval der Heylighen. Het eerste. Of het oock moghelijk zy dat een rechtveerdighe zyne rechtveerdigheyt verlate? Het tweede. Of de rechtveerdigheyt, die verlaten wordt, een ware rechtveerdigheyt zy gheweest? Beschreven in Lat. sprake door Petrus Bertius, Regent in het Coll. der Godheyt tot Leyden. Ende nu ... overgheset in onze Nederd. tale.... Ghedr. in 1613. (XXIV) en 144 blz.

Eerste Hollandsche vertaling. Zie: Uytenbogaert, 607. Het Latynsche origineel verscheen in 1610. Zie de tegenschriften N°. 1156, 1157.

- 1085 Weer-slagh tegens de jongst wtgegevene Tractaetgens, D. Francisci Lansbergii. Ende D. Samuelis Lansbergii. Waer in bewesen wordt Dat H. Bullingerus in de huydendaechs verschil-poincten met den Remonstranten niet eens maer oneens in gevoelen is. Ghestelt door N. N. ... Amst., voor Abraham Huybrechts ... 1613. (XVI) en 32 blz.

Vergelyk N°. 1021, 22.

- 1086 Accoort van de recht-sinnige Leere der Voorsienicheyt Gods. In 't Latijn beschreven door Franciscus Gomarus ... Ende tot verbreydinghe der Waerheyt overgheset. Delf, Jan Andriesz ... 1613. (VIII) en 78 blz.

Het Latynsche origineel verscheen in 1597, met opdracht aan de Staten van Holland, die ook hier vertaald is.

- 1087 Schermutselinghen van sommige licht-gewapende Cryghsknechten dat is, Aenwysinghe van de bedriegelicke ende onbehoorlicke wyse van doen, int verbreyden der gevaerlicker van outs begravener nieuwicheden, ghepleecht by de voorstanders van D. Arminius, Sal. ghed. ende D. Conradus Vorstius. Getrocken uyt diverse Schriften die van beyde sijden in 4 oft 5 jaren in het licht ghebracht zijn. Per H. J. ad honorem Dei Middelb., voor Adr. van den Vivere. 1613. (X) en 102 blz.

De Voorrede van dit geschrift, dat voor de literatuur der strydschriften niet onbelangryk is, en waarin ook de Comoedia Vetus wordt ter sprake gebracht, is gedagteekend: In Middelburgh, desen 15 January 1613. H. J. Evenwel is het niet onmogelyk, dat Gomarus de schryver is, zoo als sommigen vermoedden, blykens een geschreven aantekening op dit exemplaar.

- 1088 Proefken van de schadelijcke verschillen over de Christelijcke salichmakende leere, door de welcke de ghereformeerde Kercke van Rotterdam ende vele andere ellendichlijck worden beroert: Kortelijck beschreven ende verclaert door Cornelium Gheselium, Herder der Gem. C. voor

desen tot Rotterdam, ende tegenw. tot Edam. ... Amsterd., ghedr. by Cornelis Fransz. voor Jacobus Roelandus de jonghe ... 1613. 168 blz.

Vooraf een Waerschu-brief aan Burgemeesters en Vroetschappen — en een Toe-eyghen-brief aan de Gemeente van Rotterdam, gedagt. 4 Mei.

- 1089 Schriftuerlic Ja over de Vraghe, of de Leer-pointen, die ten huydighen daghe in gheschil ghetrocken worden, het Fondament der salicheyt raken ofte niet, Teghen het onschriftmatic Neen ende zegghen van zommighe dat d' opinien van beyde partijen bestaen kunnen ... bevesticht ende bewesen door Adriaen Jorisz Smout, Dien. J. C. Schiedam, Adr. Cornelisz van Delf. 1613. (XII) en 156 blz.

Met opdracht aan de Staten van Holland, die hiermede weinig gediend waren, daar het boek lynrecht met hunne gevoelens in stryd was. Ook had de Rotterdamsche Magistraat Smout verboden het uit te geven. Reden genoeg om hem naar 's Graven-sande te verbannen, waar hy tot de verandering van zaken geconfindeerd bleef. Zie: Baudaert, B. V. 10; Uytenbogaert, 579; Brandt, II. 215.

- 1090 Voorlooper, Over Adriani Smoutij Schriftuerlyck jae, dienende tot openinge ende recht verstandt van synen Toe-eyghen-Brief aen de E. M. Heeren Staten, aeng. de questie of de vyf verschillighe pointen de Salicheyt raacken of niet. Ghestelt door eenen Liefhebber der waarheyt ... Rotterd., Mt. Bastiaensz. 30 blz.

Tegenschrift van het vorige door een ongenoemden.

- 1091 Christalijnen Bril, tot versterckinge van t' schemerende ghesicht der Een-voudighen die in de huydens-daeche vershillen der Religie met onverstant yveren; Waer door sy claelick aenschouwen moghen het weder-schriftelijke en Landt-verderfelijke ghevoelen Adriani Smoutij en sijnder Mede-standeren enz. ... Ghedr. A°. 1613. 182 blz.

Zie: Baudaert, B. V. 8. De Remonstrantsgesinde Bernardus Dwinglo is bekend als schryver van dit traktaat (Cattenburch, Biblioth. Remonstrantium, p. 55).

- 1092 Vier Corte, maer heerlijke ende diepsinnighe vraagh-stucken van het rechtveertichmaeckend' gheloof ende van de rechtveerdich-makinge Uyt den Latijne ... overghes. Door een Lief-hebber der Goddel. Waarheyt. .. Ghedr. in 1613. 8 blz.

In Contra-Remonstrantschen geest.

- 1093 t Sweert des Geests, ofte t Samen-voeginghe van sekere plaetsen der heylicher Schriftuere, dienende tot wederlegginge van het onmatig drijven der Predestinatie, Voorsienicheyt ende Verkiesinghe Godes enz. Haerlem, voor Pieter Arentsz. ... 1613. 24 blz.

Bladz. 43—64 van een ander geschrift, in twee kolommen gedrukt; met voorgevoegden titel.

- 1094 Raet aen dat verwoeste Vrancryc, in welcken aangewesen is, de oorsake deses teghenwoordigen Crijchs, ende de Medecijn, die daer toe gebruyct mochte worden ... Anno 1562 in Dec. Door Sebastianum Castalio. ... Haerlem, voor P. Arentsz. .. 1613. 40 blz.

- 1095 Corte ende duydelijke Wederlegghinghe, van 'tgbene door Mr. Johan Calvijn, tot beweringe van de macht der Overheyt, int straffen der Ket-teren, by gebracht wert: in seker Boecxken van hem ge-intitul. *Weder-*

legginghe der dolinghen van Michiel Servet, enz. .. Eertijds int Latijn geschr. door ... Sebastiaen Castellio ende nu int Nederlants vertaeldt ende met een Voorreden verrijckt. (Haerlem, P. Arents?) ... 1613. 162 blz.

Even als de beide vorige in twee kolommen gedrukt. De Voorrede van den vertaler beslaat 28 blz. Achteraan: Een kort verhael van de Doodt van Michael Servetus.

- 1096 Antwoort Lamberti Danei wijlen Prof. in de h. Sch. tot Leyden, op drie voorghestelde vragen, nopende het ampt der Overheydt inde regearinghe der Kercken Mitsg. een qort ende clær bewijs, dat de verkiesinghe, ende afsettinghe der Dienaren des Godd. Woorts, der Ouderlingen ende Diaconen, niet en staet by de Borgherl. Magistraet, maer by de Kercke. Item, sekere Artijckelen van het seggen, ende de macht der Overheydt in de bedieninghe der Kercke Christi in Hollandt *enz.* ... Door Arnoldum Cornelij in zijn leven Dien. des Godd. W. tot Delf, Delf, Jan Andriesz. 1613. 18 blz.

- 1097 Een Geval der Conscientie, verclarende de swaerste questie die daer is: namelijk, hoe yemant weet of kennen sal, of hy een Kindt Gods is. Verhandelt in maniere van een T' samensprekinge Beschr. door Wilhelmus Perkinsus. Hier noch door dens. by-ghev. een Verhand. D. Hieronimi Zanchij, van de seeckerheydt der Zalicheydt. Alles uyt het Engels vertaelt, door Vincent Meusevoet, Dien. des H. Euang. tot Schagen. Amst., J. Ez. Cloppenburch. ... 1613. 46 blz.

In twee kolommen gedrukt, gepagineerd van bl. 66—87.

- 1098 Een nieu Liedeken t' welck ghecomen is uyt Hollandt, ghemaect tot groote lasteringhe van die Cloecke Zeeuwen. Antwoorde opt selve twistghierich Hollandts-Liedt. Amst., M. Jz. Brandt. 1613. 8 blz.

Het Contra-Remonstrantsche antwoord is tegenover het niet onaardige Remonstrantsche liedeken overgedrukt, beiden in 26 coupletten.

1614.

- 1099 Vertoogh der Princen vanden bloede, aen de Koninginne regente van Vranckrijk (in d. 8 Febr.). Overgeset uyt h. Fransoys ... 1614. (Amst., Mich. Colijn.) 8 blz.

Zie over de onlusten in Frankryk in 't kort Baudaert, B. VI. 32 v.

- 1100 Double de la Response de la Royne Regente, de France, Mere du Roy, à la Lettre escrite à sa Maj. par Mons. le Prince de Condé, le 19 de Febr. ... La Haye, Hill. Jacobs. ... 1614. 14 blz.

- 1101 Brief houdende antwoorde van de Coninginne Regente van Vranckrijk op den Brief aen hare Maj. gheschreven by m. H. den Prince van Condé, den 19 Febr. .. 's Gravenh., Hill. Jacobssen. ... 1614. 16 blz.

- 1102 Sekere Artijckelen van den Franschen Vraede, ghemaect tuss. den Coninck ende den Prince van Condee ende andere Heeren meer. Van gelijcken des Chur-Furstel. Sacksche Placcat, teghens den nieuwen op gehworpenen (*sic*) ketter Ezechiel Mets van Langensalse, hen (*sic*) noemende Christus ende Godes Soon *enz.* Gedr. nae de Copije van Ceulen ... 1614. 8 blz.

Het Plakkaat tegen Ezech. Mets by Bandaert, B. VI. 9 vv. — Achteraan een Beclagh-Liedt, ghemaect inde ghevanckenisse tot Leyden, van een Engelsman ghenaemt Richard Kempe anders Mathiman, die aldaer gejusticeert is den 23. Majus, Anno 1614 (9 coupletten.)

- 1103 Remonstrantie oft Vertooch ende clachte van de Raedis-Luyden des Con. aen het Hof van het Parlement (*in Frankryk*), ende de conclusien by haer ghenomen den 20 Junij 1614. Teghen het boeck geintituleert *Verdedinghe van het Cathol. ende Apostol. geloove* des E. V. Francisci Suarez van Granaten, uyt de Soc. van Jesus... Op de welcke gevolcht is het Arrest van den Hove enz. 1614. (*Amst., Mich. Colijn*). 14 blz.

By Baudaert, B. VI. 27—31.

- 1104 Placcaet van den Churfurst tot Brandenburg, Hertoghe in Prussen, Gulick, Cleve etc. Teghen de Predicanten: die gewoon zijn op den Predickstoel hare bittere galle wt te gieten teghen hare parthyen enz. (*in d. 24 febr.*) ... 's Gravenh., Hill. Jacobssz. ... 1614. 8 blz.

Zie: Baudaert, B. VI. 12.

- 1105 Placcaet enz. (*als 't voorg.*) ... Naer de Cope In s'Gravenh. enz. 8 blz.

- 1106 Nieuwe Tijdingh. Waerachtich Bericht uyt de Stadt Franckfort aen de Mayn, van t'gheen aldaer onder den Burgheren, Hantwercks-Ghesellen ... ende den Joden is toe-ghevallen den 22 Aug. Na de copie ghedr. tot Franckfort A°. 1614. (*Amst., Mich. Colijn*). 8 blz.

Zie: Baudaert, B. VI. 32 v.

- 1107 Resolutie vande Staten van Hollandt ende West-Vr. tot den Vrede der Kercken. Versterckt met d' Authoriteyt der Heyl. Schrift, der Concilien, Oudt-Vaderen, openbare Confessien, Mitsg. met de ghetuygenissen van sommige Leeraren deses tijds. Dit leste overgheset uyt het Latijn int Nederduytsch. 's Gravenh., Hill. Jacobssz. ... 1614. (VIII) en 148 blz.

De Resolutie, die slechts 5 blz. beslaat, vindt men ook by Brandt, II. 232 en eld. De getuigenissen sijn verzameld en gerangschikt door Hugo de Groot.

- 1108 Resolutie enz. (*als 't voorg.*) Na de Cope In s'Gravenh. enz. 104 blz.

- 1109 Antwoort van Sibrandus Lubbertus op de Gods-diensticheyt van Hugo de Groot. Overgheset uyt het Latijns exemplaer. Ghedr. tot Francker. By Rombertus Doyema. 1614. (XVI) en 160 blz.

Tegenschrift van N°. 1080. Het werd door de Staten van Holland verboden. Zie het volgend N°. Het Lat. orig. verscheen in hetzelfde jaar mede in 4°.

- 1110 Resolutie vande ... Staten van Hollandt ende West-Vr. teghens seecker Libel, gheintit. *Sibrandi Lubberti Responsio ad pietatem Hugonis Grotii* (*in d. 17 Oct.*). 's Grav., Hill. Jacobssz. ... 1614. 4 blz.

By Brandt, II. 242, en elders.

- 1111 Goede Trouwe Sibrandi Lubberti aenghewesen uyt t' Boeck by hem ghenoomt *Antwoort op de Godsdiensticheyt Hugonis Grotii* Leyden, J. Faets Jz. ... 1614. 28 blz.

Door Hugo de Groot zelven geschreven. Zie: Brandt, II. 242. Het Lat. origineel „Bona fides,” etc. verscheen in hetzelfde jaar te Leyden, mede in 4°.

- 1112 Polyst-steen. Tot weghneminghe van de vuyle vlekken des Cristalijnen Brils Hier is noch by-ghevoecht een korte Wederlegginghe van de Voor-reden gestelt voor het gepretendeerde boeck Castellij, geintitul. *Korte en duydelicke Wederlegginghe van 't gene door Mr. Johan Calrijn, tot beweringhe van de macht der Overhey, int straffen der ketteren, by-ghebracht wert, etc.* 1614. 72 blz.

Tegenschrift van 1091 en 1095. Met titelvoignet.

- 1113 Protest des Autheurs vanden *Christalynen Bril*, tegens den gepretendeerden *Polijst-steen*, met ernstighe vermaninghe aenden Polijster om voor den dach te komen, en volgens syne aanbiedinghe naer openbaringhe syns naems behoorlyck te verifiëren tgeen hy den Auteur van den *Christalynen Bril* te laste leydt. Rotterdam, Mt. Bastiaensen 1614. 28 blz.

Aan het einde gedagteekend: den 8 April 1614. De schryver is Bernardus Dwinglo.

- 1114 Ooghen-troost: dat is, Clare openinge ende grondighe wederlegginghe van het *Protest des Christalynen Brillemakers*. Ghestelt door den auteur van den *Polijst-Steen*, enz. Amst., Pieter Pietersz. .. 1614. 36 blz.

- 1115 Een seer heerlijk ende bysonder Schriftmaticch Tractaet, ende verhandelinge vande Praedestinatie ofte Voorverordeninge Godts. Eerst beschreven in den Lat. tale van Hieronymo Zanchio.... Ende nu nieuwelijcks ... overgesettet door Sibrandum Vomelium, ghewesene Dienaer der Ghem. te Oosterbierum Tot Fran. ghedr. by Ulder. Balck. Voor J. Ez. Cloppenburg ... tot Amsterdam ... 1614. (XVI) en 288 blz.

Zie: Uytenbogaert, 625.

- 1116 Sermoen of Predicatie waarmede Cornelius Hillenius na Groninghen verreysende van zijn oude Gemeynthe J. Chr. tot Alcmæer, oorlof of een afscheyt heeft genomen. Sommierlyck ghedaen tot Egmont binnen, op den 31 May ... 1612 ende naderhant ... in schrift ghesteldt ende in eenighen stucken vermeerderd Amst., Jacob Pietersz. (*Met uitslaande Tafel als Register*). (IV) en 148 blz.

Vergelyk N°. 877 vv., 922 vv., 1018.

- 1117 Cort ende grondich Bericht op de swaricheden van sommige Litmaeten, der Kercken in Pernis, die sich eenen tijt lanck, vant gehoor des Godd. Woorts ende het ghebruyck des H. Avontmaels aldaer hebben onthouden Door Casparum Caprarium, Dien. der ghem. Chr. tot Pernis. Rotterdam, Mt. Bastiaensz. ... 1614. 24 blz.

Caprarius had zich eerst by de protesterenden tegen het beroep van Episcopus te Bleiswyk gevoegd, maar zich later weder aan de Clussis te Rotterdam aangesloten, waarom een deel zyner gemeente niet meer by hem kerk wilde komen.

- 1118 Een Gouden Tafereel, ofte een schoon uytneement, Ja: bysonder Register, getrocken so uyt de Haechsche ende Delfsche Schriftelijcke Conferentien, als oock uyt andere Schriften van de Voorstanders van Arminius Alles by een ghestelt door Joannes Filius Josephi Ende voor de tweede mael gedrukt naer de Copie. Anno 1614. 60 blz.

- 1119 Een Gouden Tafereel *enz. Dezelfde druk. Achter de woorden: Naer de Copie is op den titel (uit de hand?) bygedrukt t' Amsterdam.* 60 blz.
- 1120 Nacht-corter, of Praetgen voor de vaeck, tusschen een Poolsche Broeder, met zyn Schipper, op de reyse van Amsterdam nae Dansick. 1618. Ghedr. in ... 1614. 16 blz.

De Schipper is een zeer yverende rechtsinnige, die echter heimelyk bevreesd is om met een filosoof als de Poolsche broeder te disputeren.

- 1121 Een Visioen in den droom, inhoudende den voorleden ende teghenwoordighen staet der vereenichde Nederlanden. Met het verformsel der Wy-Bisschoppen *enz.* ... 1614. 4 blz.

Met houtsneden in den tekst en titelprent, een ouden man in een pels en met een bontmuts op het hoofd voorstellende. Het onderschrift van de prent is in dit ex. afgesneden. — In dit stukje wordt Nederland by een paard vergeleken dat zyn vorige beryder door slinksche streken als door het omkoopen der stalmeesters weder in zyn macht zoekt te krygen. Misschien wordt hier reeds op de vermeende Spaanschgezindheid van Oldenbarneveld en de zynen gezinspeeld. — Vergel. N°. 1136.

1615.

- 1122 Remonstrantien oft Vertoogen, gepresent. aen den ... Koningh van Vrancryck, by den Hove van Parlemeute, op den 21 May 1615. Midtsg. een Brief des Kon. aen den Prince van Condé, in d. den 26 July ... ende d' Antwoorde van dens. Prince den 29 ders. Maent ... Amst., M. Colijn. ... 1615. 24 blz.

By Baudaert, B. VII. 23—31, 41—42.

- 1123 Remonstrantien ghedaen door den Ambassadeur van Groot Britannien, aen den Coninck ende aen de Coninginne zyn Moeder, in Junio 1615. *Zond. pl.* 1615. 8 blz.

By Baudaert, B. VII. 31—35.

- 1124 Antwoort vanden Coninck op de Vertoghen aen hare Majest. overghelevert by den Heere Edmont, Ambass. des Con. van Groot Britannien. *Zond. pl.* 1615. 8 blz.

By Baudaert, B. VII. 35—37.

- 1125 Verclaringhe des Groot-machtighsten Koninghs van groot-Britannien *enz. (Jacobus I)* ... Voor het recht der Coninghen ende de independencie haerer Croonen. Teghen de Oratie des Doorl. Cardinaels van Perron, uytghespr. op den 15 Jan. A^o. 1615 Amstelred., Mich. Colijn. ... 1615. (XVI) en 92 blz.

Zie: Baudaert, B. VII. 37 vv.

- 1126 Verclaringhe ende Protestatie van Mijn Heere den Prince van Condé, ghepres. aen den Coningh Amsterd., Broer Jansz ... 1615. 20 blz.

By Baudaert, B. VII. 43—52.

- 1127 De ontmoetinghe van Hendrick de Groote aen den Coning, belanghende de reyse van Spangien. ... Hier hebben wy byghevoecht het Formelier

van den Eedt. ghedaen door het Crijghsvolck van m. H. den Prince van Condee ... in Sept. 1615. *Zond. pl.* 1615. 12 blz.

De eed by Baudaert, B. VII. 52.

- 1128 Verclaringhe des Coninx over de beroerte, ende het aennemen der wapenen ghedaen by eenighe sijne Ondersaten van de voorgewende ghereformeerde Religie enz. (*in d. 10 Nov.*) ... Mitsg. het Arrest, oft Gewijsde van 't Parlement (*in d. 19 Nov.*). Verduyscht wt de Fransche Copie van Hillebr. Jacobsz ... Amst., voor Ariaen Lenerszoon. 1615. 8 blz.

De Verclaringhe des Coninx by Baudaert, B. VII. 56—58.

- 1129 De goede Navarroys, aen de voeten des Conings: ontdeckende met name de principaelste Autheuren van de moort van wylen Henrick de groote. ... Ghedruct naer de Roschelsche Copie. 1615 (*te Amst. by M. Colijn*). 8 blz.

By Baudaert, B. VII. 52—54.

- 1130 Brief van den goeden Fransoys, aen mijn Heere de Prince. Met een Brief belanghende de Ghedeput. ende d' Artijck. aen z. Maj. overghesonden by de Vergader. van Grenoble ... (*Zond. pl.*) 1615. 8 blz.

- 1131 Brief enz. *Dezelfde druk als de voorg. doch met naam van uitgever op den titel: t' Amst., by Cornelis Lodewijcksz. van der Plassen.* 1615. 8 blz.

- 1132 Den Beschermder der Princen van Vrancrijk. Toegeschreven de Koninginne van Vrancrijk. (*Zond. pl.*) Anno 1615. 22 blz.

- 1133 Den Limosijnschen Boer aen Mijn Heere de Prince (*van Conde*) ... t' Amst., by Cornelis Lodewijcks van der Plas (*sic*). Anno 1615. 8 blz.

- 1134 Extract nyt (*sic*) een Vonnis van den Stadthouder civil, tegen een Boeck van den Abt van Sint Victors voor 't Concilium van Trenten ... (*Zond. pl.*) 1615. 4 blz.

Zie: Baudaert, B. VII. 60.

- 1135 Een wonderlijke nieuwe Prophetie vande Nederlanden oft de seventien Provintien wtghegh. door den hoogh-geleerden D. Doctoor Johannis Vinck Studiosus inder Astronomie, wt een nacht vision, twelck hem geopenbaert is op den 28 Nov. ... 1615. Vercondigende van vele toecomende ende wonderlijke dingen, die geschieden sullen vanden jare 1615 tot den jare van 1620 Noch is hier by gevoecht van het verraet van Engelant, hoe Robert Car Visconte van Rochester de Coning, Coninginne, etc. meende te vergeven. Gedruct tot Vlissingen by Marten Abramsz van der Nolz. 1615. 8 blz.

Zie over de zaak met Rochester, die hier van de ergste conspiration beticht wordt, Baudaert, B. VII. 20—23.

- 1136 Een Visioen in den Droom, Inhoudende den voorleden ende teghenwoordighen staet der vereenichde Nederlanden. *Met zinnebeeldige prent, aan de keerzyde onbedrukt, waarop men bovenaan leest:*

Verklaert dit vijsioen, en wilt het wel besien
het is gedroomt seer coen, sestien hondert vijftien,

Met de prent 8 blz.

Hardruk van N°. 1121. *De verschillende kleine afbeeldingen, die daar voorkomen,*
19*

zyn hier op een groote prent vereenigd. In den bejaarden man, die hier in een armstoel slapende is afgebeeld, is niet onduidelijk de Raadpensionaris (Oldenbarneveld) te herkennen.

- 1187 Ghy Patriotten thans „kijck uut, kijck uut, kijck uut,
Siet wat een vreemden Dans „om de Hollandtsche Brunt!

*Aanvang van een stukje, waaraan een prent (aan de keerzyde onbedrukt) tot titel dient, en dat tot onderschrift heeft (blz. 12): Ghedruct buyten Antwerpen, In de Druckerije van een Lief-hebber des Vaderlandts, Anno 1615.
(Met de prent) 12 blz.*

De prent, die iets grooter is dan het stuk zelf, stelt de „vreemde Dans om de Hollandtsche Brunt“ voor, die door den Keizer, den Koning van Spanje, den Aartshertog en de Infante wordt uitgevoerd, waarby de Paus op trom en fluit de maat aangeeft. De Hollandtsche bruid, met Maurits aan haar zyde en zyn gevolg om haar heen, zit onder een loofpruiel (de Hollandtsche tuin), met een kraanvogel, het zinnebeeld der waakzaamheid op de eene en een verrekyker in de andere hand, dezen dans aan te zien. De prent heeft nog andere byzonderheden waarop in het stukje gedoeld wordt, en hetzelfde bovenschrijft als de tekst, met verschil in de spelling. De tekst eindigt met een liedeken van 10 zesregelige koepletten. Wantrouwen tegen de Spanjaarden is het referrein, zoo van dit als van de volgende stukken. Men vindt hier ook toespeelingen op den oorlog in Gulik- en Kleefeland.

- 1188 Ghy Patriotten t'hans „kijck uyt, kijck uyt,
Siet wat een vreemden Dans „om de Hollandtsche Bruydt.

*Bovenschrijft van een lateren druk van het voorgaande stukje, zonder onderschrift of jaartal.
(Met de prent) 12 blz.*

Deze druk is veranderd en vermeerderd. De titelprent, veel beter geteekend en uitgevoerd dan de vorige, bevat op kleiner bestek dezelfde voorstellingen. Het bovenschrijft is in letterdruk, en hetzelfde als dat waarmede het stuk begint. De titel is van anderen onbedrukt. — De tekst is vermeerderd met een klein byvoegsel, dat op vyandelykheden van Emden en Bremen schynt te doelen. Ook is er een aardig Liedeken van 12 koepletten op de wyze Wilhelmus van Nassouwe, een Sonnet en een ander dicht bygevoegd, waarvan de voorletters den naam Maurits van Nassou vormen.

- 1189 Meret de wijsheyt vermaert „vant Hollandsche huyschouwen,
En siet des Luperts aert „die niet is te betrouwen.

Opschrift van een stukje, dat even als het vorige een allegorische prent, van achteren onbedrukt, tot titel heeft, en tot onderschrift:

Ghedruckt in een' der Sto'en van de Bataefsche Maeght:
Ick hete t' Hollandtsch Huys, zoo ghy myn name vraeght.

In 't Jaer onses Heeren M. DC. XV. *(Met de prent) 20 blz.*

De goed geteekende en uitgevoerde prent stelt den Hollandschen tuin voor, door de leeuw bewaakt. Achterin zit de Holl. maagd in een sierlyk prietel en ontvangt er de haren. Spanje als een schoone jonkvrouw gekleed, maar met een luipaard en gewapende krygsknechten achter haar, zoekt den tuin in te komen, maar wordt door den leeuw aangegrind. Bovenaan (in de prent) leest men hetzelfde opschrift als boven de tekst, met andere spelling. Het stukje heeft den vorm van een gesprek tusschen Batavia (de maagd) en Vriendt des Vaderlandts en eindigt met een Ghedicht van 4 vyftienregelige koepletten en een Liedeken van 8 zesregelige koepletten „op de stem: neen, neen, neen, men doet zoo niet.“

- 1140 Wieghe ofte Afbeeldinghe ende aenwijsinghe hoe de Spaensche ende Paepsche Princen tegenwoordelijk door haer soet praten alle Coningen ende Princen ... in den slaep wiegen tot dat sy ghereet sullen zijn ons het net over hoeft te trekken. Overgeset uyt het François Anno 1615.

8 blz.

De Spaensche en Prins Mauritius worden hier beurtelings (op rym) sprekende ingevoerd tot de andere Mogendheden. Het stuk doelt voornamelyk op den oorlog in Gulik- en Kleefland. — De titel is versierd met een aardige houtsnede, waarvan men op de keerzyde de uitvoerige uitlegging vindt.

- 1141 Naerder Advijs over de Conferentie tot Delft gehouden, aengaende het Remedieren der yeghenwoordighe swaricheden in de Kercken deser Landen opgheresen. T' samen ghestelt door drie Dienaren des Godd. Woorts, door last van de ... Staten van Hollandt ende West-Vr. ende haer E. M. overghelevert den 9en November 1613. ... Enchuysen, Jacob Lenaertsz Meyn ... 1615.

56 blz.

Vergelyk N°. 1072 vv. De Staten van Holland hadden de uitgave van dit geschrift, dat door de drie Contra-Remonstrantsche afgevaardigden op de Delftsche Conferentie: Bogardus, Becius en Hommius was opgesteld, toen verboden, zoodat die eerst in dit jaar plaats had. Zie o. a.: Uytenbogaert, 605, 625; Trigland, 756 vv.

- 1142 Naerder Advijs enz. (als 't voorgaande) Tot Enchuysen, nae de Copie ghedruckt by Jacob Lenaertsz Meyn 1615.

56 blz.

- 1143 Oprecht ende Noodt-wendigh Bericht Joannis Wtenbogaert op een bitter Schrift nu versch t' Enckhuysen uytghegheven, metten Titul van Naerder Advis over de Conferentie tot Delft, etc. ... 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. ... 1615.

72 blz.

Zie o. a.: Uytenbogaert, 606.

- 1144 Antwoorde op dry Vraghen, dienende tot advijs inde huydendaechsche swaricheden. Ghetrouwelijk uyt de Fransoyse Tale, in onse Nederlandse Tale overgeset. Int Jaer ons Heeren 1615.

48 blz.

Wederlegging van de Resolutie der Staten van Holland tot den vrede der Kerken (N°. 1107). De schryver is de yverige Contraremonstrant Jacobus Trigland, de uitgever blykens het titelvignet Marten Jansz Brandt te Amsterdam. Zie over dit stuk o. a. Uytenbogaert, 625 26; Trigland, 676.

- 1145 Antwoorde enz. (als 't voorgaande) Ghetrouwelijk nae het Fransoyse (sic) Exemplaer ghedruckt. In 't Jaer ons Heeren 1615. (Met hetzelfde titelvignet).

48 blz.

Hierin is alleen blad a herdrukt, zoo als men zien kan aan de fout onverderbare, bladz. 3, die hier verbeterd is, hoewel die achteraan in de Erraten nog staat aangewezen.

- 1146 Verdedigingh van de Resolutie der Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, totten Vrede der Kercken, tegen seker Libel, gheintituleert Antwoort op drie Vraghen, enz. ... Eerste Deel. Ghestelt door Johannem Wtenbogaert, Kercken-Dienaer in 's Graven-Haghe. 's Grav., Hillebr. Jacobsz ... 1615.

(40) en 206 blz.

Zie hierover o. a. Uytenbogaert, 626; Trigland, 690 vv.

- 1147 Cort Examen ende Sententie Johannis Utenbogaerts over seker Tractaet, welckes tytel is *Verdediging van de Resolutie*, enz. Amst., Marten Jansz Brandt 1615. 88 blz.

Achteraan: Door Vincent van Drielenburch, Lidtmaet des Lichaems Jesu Christi, zynde over 't ghetuychenisse der Waerheyt ghebannen uyt de Stadt, Steden ende Landen van Utrecht. Den 24 December. *Verg.* N°. 1206, enz. *Zie over hem en zyn schotschrift:* Uytenbogaert, 696.

- 1148 Christelycke ende nootwendighe verclaringhe, waerinne cortelyck ende duydelijck verclaert wordt, wat in seecker formulier van eenicheyt, uyt gegheven onder den tydel van *Resolutie van de Doorluchtige etc.* Met Godes H. Woort ende met de Leere der Ghereform. Kercken over een compt, ofte daer van verschilt ... Gedrukt voor een liefhebber der Waerheydt ... 1615. 452 blz.

Uitvoerig tegenschrift van N°. 1107. Hiervan is ook Jacobus Trigland de schryver. Zie: Uytenbogaert, 626.

- 1149 Bedenckingen vande waere moderate Broederen inden Classe van Gorcum, die de waere vrede der Gemeynte Christi betrachten, D. Samuël Lansbergio voorgedraghen op seecker voorstel van hem ghedaen ... den 5 Oct. A^o. 1615. Aengaende seecker Concept van vrede, by eenighe particuliere Remonstranten gesmedet enz. 1615. 8 blz.

Zie hierover uitvoerig: Trigland, 687 vv.

- 1150 Theologische Verhandelinge over twee Poincten, huydens-daeghs in gheschil staende, van welcke het eerste is: van de Verzoeninge door de Doodt Christi, voor allen ende yeder Mensche verworven. Het andere: vande verkiesinghe uyt het voorzien Gheloove. Eerst Mondelingh begonnen, maer daer na schriftelijck achtervolcht. Tusschen Guilhelmum Amesium Enghelsch Theologant, ende Nicolaum Grevinchovium: Bed. des G. W. tot Rotterdam. Niet sulcx, als sy van Amesio, met syne by-voechselen (zo hy zelfs bekent) is uytghegheven, maer oprecht ende in haer geheel: Waer by noch ghevoecht is, des voorzeyden Grevinchovij Antwoordt, op de Aenhoudinghe Amesio. Rott., Mt. Bastiaensz ... 1615. (56) en 88 blz.

Met een Toe-eygenbrief aan de regering van Rotterdam, belangryk voor de geschiedenis der geschillen aldaar.

- 1151 Vriendelicke ende corte verantwoordinghe teghens de groote lasteringhen, die daghelijcx soo buyten als binnen de Stadt werden uytghestroyt, tot verachtinghe van Wilhelm de Hase Oud Dienaer der Ghem. Chr. binnen Haerlem ... Ghedr. by Adr. Rooman (te) Haerlem ... 1615. 8 blz.

Zie over de kerkelyke geschillen te Haarlem uitvoerig: Brandt, II. 291 vv.

- 1152 Conferentie gehouden den 1 Nov. 1615 ten huysen van Samuel Godin Ouderlingh, tusschen Thomas Maurois Predicant ten eenre ende ses Lidtmaten van de Walsche Kercke tot Amsterdam ter anderer zijde 1615. 4 blz.

De schorsing van den Remonstrantschgezinden predicant Simon Goulart uit zyn dienst gaf tot deze conferentie aanleiding, waarin Maurois zich zeer gematigd beloofde en aan de „lidmaten” (leerlingen van Goulart) beloofde „alle de ghene die van haer oft van Goulart qualijck spreken souden te censureren als lasteraers harer broederen.” Vergel. Brandt, II. 260 vv.

- 1153 Het Ampt der Kerkendienaren: Midtsg. de autoriteyt, ende opsicht, die een Hooghe Christelicke Overheydt daer over toecompt. Waerin sekere nader bedenkinghen insonderheyte over het *Tractaet des E. J. Wtenbogaerts, van het ampt ende autoriteyt eener Hoogher Christ. Overheyte in Kerckelicke saecken*, door Antonium Walaeum, Dien. des H. Ev. tot Middelburch. Middelb., Adr. van den Vivere. ... 1615. (VIII) en 216 blz.

Tegenschrift van N°. 873. Uytbogaert achtte dit, zoo als hy zelf schryft (Kerk. Hist., 505) volle beantwoordinge waerdich, om dat het heel geleerdelyck ende zedich geschreven." Hy had in 1616 een antwoord gereed, maar werd door andere drukken verhinderd het uit te geven. Het zag echter by den derden druk van zyn Tractaet van 't Ampt in 1647 het licht. (Zie N°. 874).

- 1154 Predicatie door Johannem Wtenbogaert bearbeydet enz. (als N°. 878) ... door Ruardum Acronium ten tweede mael inden Druck ghegheven. Amst., M. Jz. Brandt ... 1615. 32 blz.

Onveranderde herdruk van een in 1610 verschenen geschrift (N°. 878).

- 1155 Grondtlick Bericht vande Beroepinghe der Predicanten: op wat wijze, ende door wien deselve gheschieden moet. Mitsg. wat vanden *Jure Patronatus* te houden zy. Door Johannem Acronium Dien. des G. W. binnen de Stadt Groeninghen. Ende nu ghetr. overgheset door Joh. Panneel D. des H. Ev. binnen Baerlandt. Middelb., Adr. vande Vivere ... 1615. (IV) en 44 blz.

Dit traktaat zag in het latyn in 1604 het licht.

- 1156 Vier Tractaten van de Volstandicheyt der Heyligen, in de welcke de selve met bequame ende ghenoechsame argumenten wordt bewesen Principelijck ghestelt teghens het Boeck P. Bertij vanden *Afval der Heyligen*. Door Lodovicus Crocium Prof. inde h. Sch. van Bremen. Amst., voor Hendrick Laurensz ... 1615. 190 blz.

Uit het Latyn vertaald en daarin waarschyndlyk vroeger geschreven. Zie Baudaert, B. VII. 6. Verg. N°. 1084.

- 1157 Van de Volhardinghe der Heylighen, tegens M. Petri Bertij twee Vraechstucken van den Afval der Heylighen. Beschreven ... door Sebastianum Damman Pred. binnen Zutphen. Ench., Jacob Lenaerts Meyn ... 1615. (32) en 200 blz.

- 1158 Brief van Janus Drusius Prof. van de Hebr. tale in de H. Sch. tot Franeker, aen de Nederlandtsche Broeders. Waer in wederleyt wordt de valsche lasteringhe van 't *gheschapen* woordt, onlanx tegen den Antheur gestroyt by Sibrandus Lubbertus Prof. in der Godheyt aldaer. Wt den Latyne ghetr. verduyscht 1615. 8 blz.

Deze vertaling is vermeerderd met een paar Sonnetten van den overzetter: R. T. (Reimier Telle?) Zie over dit geschil: Brandt, II. 323.

- 1159 Den Recht-gematichden Christen, Ofte vande ware Moderatie, ende verdrachsaemheyt, die tot behoudinge vande waerheyt ende vrede in de Gemeynen Christi, na Godes woort onderhouden moet worden. Door Jacobum Triglandium, Dien. des G. W. inde Ghem. Chr. tot Am-

steldam. Uytgeg. door een Liefhebber der Waerheyt. Amst., P. van Ravesteyn. 1615. (VIII) en 68 blz.

Zie o. a. Trigland, 627 vv.

- 1160 Den Recht-ghematchden Christen enz. ... De tweede Editie .. Amst., J. Ez. Cloppenburch ... 1615. 70 blz.

- 1161 Christianus-Mercurius t' Samensprekinghe, van de eeuwighen Voor-schickinghe ofte Voor-ordeninghe Godes, welcke ghenaeamt wert Praedestinatie. Inghestelt door een Liefhebber der Euang. Waerheyt .. Teghens de Remonstranten ende Pastoren van Wtrecht. Mitsg. teghens die van 't Pausdom 1615. (Amst., M. Jz. Brandt; gedr. by Nic. Bieskens). 60 blz.

De schryver van dit stuk, dat voornamelyk tegen Taurinus gericht is, is blykens de onderteekening van een voorwoord aan T., Vincent van Drielenburch. — Achteraan vindt men een Ghesangh van 12 koepletten, met toes afbeeldingen van Pallas en Fides bovenaan. Op de laatste blz. aanwyzing der drukfouten. — Zie over Drielenburch, Baudaert, B. VIII. 20, en vgl. N°. 1147.

- 1162 Christianus-Mercurius enz. *Dezelfde druk als de vorige, maar in plaats van het Ghesangh enz., dat daar achteraan gevonden wordt, is hier een Ghesangh van 7 koepletten, met afzonderlyken titel achter gevoegd. Op den titel wordt M. Jz. Brandt te Amsterdam als uitgever genoemd. Op de laatste bladz. in plaats van de Errata, de Hollandsche leeuw in een krans.* 60 blz.

- 1163 Vrede-sang, welcke dienen mach voor een eeuwigh Nieuwe-jaer-liedt Ghedruckt in 't jaer o. H. 1615. Voor den autheur (Amsterd., Broer Jansz). 12 blz.

Twee Liedekens, het eene op de wyze: Het was een fraey rijck burghers kindt in 36 achtregelige, het andere op de wyze: O nuict jalouse nuict centre moy coniuree, in 40 vierregelige koepletten, beiden voor verdraagzaamheid yverend, en voor dien tyd niet slecht berymd. De dichter schynt Reinier Telle te syn. Vgl. op het jaar 1617.

1616.

- 1164 Cort verhael van het grouwelick ende verradelijck vergiftighen van Sir Thomas Overberry door den Grave van Sommerset, met sijn Huysvrouw ende hare Complicen midtsag. hare ghevanckenisse, examinatie, sententie ende executie. ... Amst., voor Desid. de la Tombe ... 1616. 24 blz.

Zie: Baudaert, B. VII. 20 vv.

- 1165 Arttyckelen des verdrachs, gheaccord. tuss. ... Frederick Uldrick, Hertogh tot Brunswijck ende Lunenborch etc. ten eenre ende den Eerb. Raedt enz. ... der Stadt Brunswijck ter anderer syde (in d. 21 Dec. 1615). Amst., Broer Jansz ... 1616. 16 blz.

By Baudaert, B. VII. 74—78.

- 1166 Sententie by den Hove van Hollandt ghewesen, over de grouwelijcke Moordt begaen aenden Persoon van Jan van Wely, Coopman ende Juwelier van Amsterdam, ghepron. ende geexecut. den 16 Mey 1616 in 's Gravenh. ... 's Grav., Hill. Jacobssen ... 1616. 12 blz.

Zie over dien moord: Baudaert, B. VIII. 39 vv.

- 1167 Sententie *enz.* (als 't voorg.) Midtsg. een verhael vande Executie. Nae de Copy gedr. in 's Grav. *enz.* (Achteraan:) Tot Haerlem, gedr. by Vincent Casteleyn, in de Boeck-druckery. 1616. 12 blz.
- 1168 Warachtich verhael van de Confessie van de twee Moorders, Jan de Paris en Jan de la Vigne *enz.* Gedr. tot Leyden by Jan Claesz van Dorp ... 1616. 14 blz.
- Dit Verhael behelst niet anders dan de sententien, waarin de Confessie begrepen is.*
- 1169 Articulen voorghestelt inde Conferentie tot Loudun, by mijn Heere den Prince van Condé *enz.* ... Amst., Broer Jansz ... 1616. 8 blz.
- Zie: Baudaert, B. VIII. 82.*
- 1170 Publicatie van den Vrede, door begheerte van den Coninck ende mijn Heere den Prince van Condé Ghepubl. in ... Loudun ... den 4 dagh Mey 1616. Delf, Jan Andriesz ... 1616. 8 blz.
- Dit stuk behelst alleen de 18 aangenomen artikelen met de bekrachtiging van den Koning.*
- 1171 De Publicatie, verbreydinghe ofte uytroepinghe vanden Vrede *enz.* (als 't voorg.) Na de Franch. Copie ghedrukt *enz.* ... 8 blz.
- 1172 Edict des Koninx (van Frankryk) tot de bevredinghe van de beroerten synes Rijcks (Amsterd., Broer Jansz). 1616. 24 blz.
- By Baudaert, B. VIII. 84—93.*
- 1173 Verklaringhe vanden Koninc over de bewaringhe des Heeren ende Princen van Condé *enz.* Ghepubl. ... den 7 Sept. 1616 (Naar de copy:) Tot Parys, by Fed. Morel *enz.* ... 1616. 8 blz.
- By Baudaert, B. VIII. 96—98.*
- 1174 Le Manifeste et declaration de M. le Duc de Guyse, sur son absence. Au Roy. (Amst.) Chez Broer Jansz, l'An 1616. 8 blz.
- Zie: Baudaert, B. VIII. 98.*

-
- 1175 Vertooch by den Dienaers des Godd. woorts, van wegen den Kercken van Holland, gedaen aen den Staten van Holland in Oct. 1587. Mitsg. de Resolutie van dens. Staten op het voorsz. Vertooch. Amst., Broer Jansz 1616. 12 blz.
- Vergel. N°. 323.*
- 1176 Resolutie der ... Staten van Holland ende West-Vrieslant. Totten Vrede der Kercken (van Jan. 1614). Amst., Broer Jansz ... 1616. 4 blz.
- Vergel. N°. 1107.*
- 1177 Censure ofte Oordeel der Doorl. H. Staten van Vrieslandt over den Brief van Johannes Drusius geschr. aen de Nederl. Broeders (in d. 8 Febr.) Uytghegh. door bevel van de voorgem. Heeren Staten met den voorn. brief van D. Drusius. Wt den Latyne vertaelt ... 1616. (Amst., Broer Jansz). 8 blz.
- In plaats van den Brief van Drusius heeft de vertaler er een Gedicht van 4 bladz. bygevoegd. Vergel. N°. 1158.*

- 1178 Resolutie van Ridderschap ende Steden, Repreſenteerende de Staten der Lantschap van Over-Yſſel. Tot onderhoudinghe van goede ruſte ende Chriſtelijcke eenicheyt, in de Kercken ende Ghameenten des ſelven Landes (in d. 11 Mrt.). Na de Copey enz. Zond. jaar. 4 blz.
By Bandaert, B. VIII. 1, en elders.
- 1179 Resolutie enz. Andere druk dan de voorg., ook zond. jaar. De titel heeft hier 12, op de vorige 11 regels. 4 blz.
- 1180 Resolutie enz. Andere druk. Op 1 breed fol. blad; het opschrift heeft Re- preſenteerende; het ſtuk begint: Alſoo.
- 1181 Resolutie enz. Als de vorige op 1 breed fol. blad; het opschrift heeft Re- preſenterende; het ſtuk begint: Alſo.
- 1182 Redenen ende oorsaken waerom de Dienaren des Godd. Woorts, gehoo- rende onder het Classis van Vollenhoo ende Steenwijck, niet en connen de Resolutie van Ridderschap ende Steden, ghenomen d. 11 Martij ... onderteecken. Anno 1616. 12 blz.
By Bandaert, B. VIII. 3—6.
- 1183 Redenen enz. Herdruk van het vorige, zonder het bericht van den drukker, dat daar aan de keersijde van den titel gevonden wordt. 12 blz.
- 1184 Placcaat van Baliu, Schepenen ende Mannen van Schielandt, houdende verbod om elders dan in kerken godsdienſtoefening te houden enz., in d. 21 Juny. Zonder afzond. titel. 4 blz.
- 1185 Placcaat enz. Even als het voorg. zonder opschrift. 1 blad fol.
- 1186 Placcaat. Alſo enz. Nadruk van het voorg. Placcaat, kenbaar aan het voor- voegſel: Onder ſtondt onder het onderschrift. 1 blad fol.
- 1187 Bailliu, Schepenen ende Mannen van Schielandt enz. Nader plakkaat, tot inſtandhouding van het vorige tegen overtredingen, als te Zevenhuizen geſchied zyn (in d. 26 July). 1 blad fol.
By Bandaert, B. VIII. 31.
- 1188 Placcaet (van de Staten van Friesland, houdende ordonnantie, om geen per- ſoonen tot den kerkdienſt toe te laten dan die bereid zyn de Nederl. Confessie en den Heidelb. Catechiſmus te onderteecken en onder eede te belooven zich daaraan te houden; in d. 12 Sept.). 1 blad fol.
By Bandaert, B. VIII. 32.
- 1189 Verhael vande Heeren Joncker Adrian van Mathenes, Heere van Riviere, Opmeer, Does etc. Hugo Muys van Holy, Schout der Stadt Dordrecht: Gerrit Jansz vander Eyck, Burgem. der Stadt Delft: Meester Hugo de Groot, Raedt, ende Pensionaris der Stadt Rotterdam: ende Willem Pietersz Hases, Burgem. der Stadt Hoorn, by de Staten van Hollandt ... ge- deputeert, om de E. Heeren Burgem. ende Raden der Stadt Amsterdam te onderrichten van de oprechte intentie van haer Mog. Ed. tot conser-

vatie vande ware Christelicke Gereformeerde Religie enz. ... s'Gravenh., Hill. Jacobsz ... 1616. 106 blz.

De uitvoerige Oratie van Hugo de Groot, door Brandt (II. 345 vv.) medegedeeld, bestaat het grootste gedeelte van dit verhaal. Hy is door Trigland in zyn Kerck. Hist. (732 vv.) wederlegd.

- 1190 Poincten der Beschuldiginghe, die d' afgegane Ouderlinghen der Gereformeerde Kercke binnen Hoorn, tegens hare Kercken-dienaren Joh. Wallesium ende Johannem Arnoldi hebben ingebracht. Midtsg. de Verantwoordinghe int kort, daer op ghedaen voor den Classe ende haren gheassocieerden. Ghelijck oock de Sententie ofte het Oordeel daer over by die van den Classe ... gheformeert ende gheuytet binnen Enchuysen ... Hoorn, Willem Andriessz 1616. (VIII) en 52 blz.

Zie over de Hoornsche geschillen: Uytenbogaert, 681 vv.; Trigland, 834 vv.

- 1191 Van-de Onderlinge Verdraagsaamheydt, die soo wel Predicanten als gemeyne Lidt-maten, niet tegenstaande verscheydenheyt van gevoelen in eenige Leer-poincten. met malcanderen in Liefde behooren te onderhouden; Tegen Jacobi Triglandij (t' onrecht genaamden) *Recht-Gematigden Christen*. Gestelt door Jacobus Taurinus, Bed. des. H. Ev. der Geref. Kercke binnen Utrecht. 'T Eerste Deel t' Utr., voor Jan Everdsen van Doorn. *Zonder jaar*. (XVI) en 168 blz.

Tegenschrift van N°. 1159. De Opdracht aan de Staten van Utrecht is gedagteekend: 20 January 1616, het Octrooi van de Staten van Utrecht aan de keerzyds van den titel 23 Nov. 1615. — Zie over dit geschrift o. a. Trigland, 632; Brandt, II. 449.

- 1192 Van-de Onderlinge Verdraagsaamheydt enz. 'T Eerste Deel. De Tweede Editie t' Utrecht, voor denz. *Zond. jaar*. (Onveranderde herdruk van het vorige). (XVI) en 168 blz.

- 1193 Van-de Onderlinge Verdraagsaamheydt enz. (als het voorg.) Het Tweede Deel t' Utr., voor denz. (XVI) en 188 blz.

De Opdracht aan de Regering der stad Utrecht is gedagt. 1 July, het Tot den Leser: 20 July 1616.

- 1194 Naarder Openinge dienende tot Grondige Aen-wijsinge van eenige Manieren van spreken gebruyckt by Jacobum Taurinum in zijn Eerste Deel van de *Onderlinge Verdraagsaamheydt*; gestelt aan de Schouth, Burger-meest. enz. ... van Amsterdam ... t' Utr., v. J. Ev. van Doorn. *Zonder jaar*. 52 blz.

Gedagteekend: 6 Mrt. 1616. — De partydigheid der Regering van Amsterdam, die het boek van Taurinus verboden had, en het drukken van allerlei libellen, als die van Drielenburch toeliet, wordt hierin uitvoerig aangetoond. Vgl. Brandt, II. 449.

- 1195 Verdediging van den *Recht-gematichden Christen* Jacobi Triglandij, tot voorstant van de rechtsinnighe onderlinghe verdraeghsaemheyt, teghens de vermoede onderlinghe verdraeghsaemheyt Jacobi Taurini ende sijn verwardt boeck van de selve. Door een ... Dienaer des G. W. ... Met een Voor-reden Jacobi Triglandij Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 128 blz.

Zie: Trigland, 632 v.

- 1196 Verthooninghe ende Openbaringhe van 't groote Vasten-avontspel des grooten duysteren Nachts vande blinde Werrelt de Groote Babylon. Voor d' ooghen ghestelt die ghene die inden dach wandelen: uyt seecker Boeck Taurini, Pastoor t' Utrecht, by den selven onlanghs met een verkeerden Tytel van *Onderlinghe verdraechsaemhey*t aen den dach gebracht Voor d' autheur nae d' oude ende nieuwe stijl 1615, ende 1616. 8 blz.
Rymelarij zonder veel zin, door dwesprucht en haat tegen de Remonstranten ingegeven, even als de andere schriften van Vincent van Drielenburch. (Verg. N°. 1147, 1161).
- 1197 Proefken oft Staelken van Joannis Wtenbogaerts ende Jacobi Taurini Onderlinghe Verdraeghsaemhey
- Ghenemen uyt haer schriften Het eene, *Verdedingh (sic) van de Resol. etc.* Het ander *Onderlinghe Verdraeghsaemhey*t Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 40 blz.
Vermeld by Uytenbogaert, 692.
- 1198 Verdediging van de Leere end Eere der Gereformeerde Kercken ende Leeraren, tegen verscheyden lasteringen, insonderhey
- t Joannis Wtenbogardi in zijn Boeck t' onrecht geintituleert *Verdedingh van de Resolutie, enz.* Door Jacobum Triglandium Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. (40) en 344 blz.
Met Opdracht aan Maurits, gedagteekend: 28 July 1616, en alfabetisch Register. Zie over dit geschrift: Uytenbogaert, 692; Trigland, 694 vv. Een verbeterde herdruk verscheen in 1619.
- 1199 Clare Justificatie van seeckere Passagien: daer over Jacobus Triglandius, in den Brief aen Syne Ex^{te} staende voor syne Verdediginghe, Joannem Wtenbogaert beschuldight van ontrouwighey
- t: rakende voor-nam. de poincten van 't Noot-saken tot de Sonde: Ende d' Onderlinghe Verdraeghsaemhey
- t. 's Grav., Hill. Jacobsz ... 1616. 60 blz.
Door Uytenbogaert zelve geschreven. Zie hierover syne Kerck. Hist. 692; Trigland, 694 vv.
- 1200 Clare Aenwysinge hoe Johannes Utenbogaert hem gheensins en suyvert, noch verontschuldight in zijn ghenae
- nde *Clare Justificatie, enz.* Ghe-maeckt: door denselven Jacobum Triglandium Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 80 blz.
Zie: Trigland, 694 vv.
- 1201 Antidótum ofte hertsterckinghe tegens het schadelijck recept van Johannes Wtenboogaert, Moderatie ghenae
- mt. Door Galenum Philaletium. Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 48 blz.
Vermeld by Uytenbogaert, 692. Zoo als blykt uit de Wonderlicke T' Samen-sprekinghe (over de Haarlemsche geschillen) in 1618 verschenen, is de auteur de heilige Contra-Remonstrant Damius, Med. Dr. te Haarlem.
- 1202 Noodighe Ontschuldiginghe Joannis Wtenbogaert over 't Chartabel van Grove Lasteringen ende Beschuldigingen, niet getogen uit zijn Tractaet, maer uyt sijne wel-ghestelde Redenen verkeerdelijck aen-gewe
- sen 's Grav., Hill. Jacobsz ... 1616. 32 blz.
Zie: Uytenbogaert, 694.

- 1203 Wtkomste ende Verthooninghe van den Utrechtschen Martelaer Johannes Wtenbogaert, de welcke zijn eyghen Examen ende de volghende Sententie in 't corte voorghesteldt zijnde, op het Toneel des Aerdtbodems voortgecomen is met zijn verkeerde *Noodighe Ontschuldiginghe, enz.* Door Vincent van Drielenburch, Lidtmaet, *enz.* ... Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. (VIII) en 98 blz.
- 1204 Gheestelijke Klock-luyinghe, ende Klocke-gheslach over tweederleye voorstellingen ghedaen, voornamelijk aen Johan Wtenbogaert ende zyne voornaemste medestryders *enz.* ... Ghedruckt Auro Dammanni Aurei, sive Isaaci Goutii (?) *Zonder jaar.* 20 blz.
Door Vincent van Drielenburch. Ook op dit en het volgende stuk is de aanmerking by N°. 1196 van toepassing.
- 1205 Christianus-Mercurius ofte Christelijcken Bode met twee Brieven. d' Eene ghesonden aen D. Jacobum Arminium den 19. Apr. 1608, d' Ander ghesonden aen Johan Wtenbogaert den laetsten Augusti 1608. Door Vincent van Drielenburch, Lidtmaet *enz.* ... Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 32 blz.
- 1206 Copie van de Sententie gewesen by de Staten s' Landts van Utrecht, teghens Vincent van Drielenburch (*in d. 25 Nov. 1613*) Op dit formaet inden druck verv. (*om te*) binden by sijne schriften teghens J. Wtenbogaert 1616. 4 blz.
- 1207 Gulden Brief des seer vermaerden Theologi Martini Bucer, daer inne gheleert wordt, wat Ketterye is, wie kettters zijn, *enz.* uyt het Latijn ghetr. over-gheset ende uyt-ghegheven door J. Wtenbogaert. Met eene Voorrede aen de EE. Achtb. Magistraet van s' Graven-Haghe. 's Grav., Hill. Jacobsz ... 1616. (X) en 30 blz.
De Opdracht is gedagteek. van 26 Sept. 1616. Zie over dit stuk uitvoerig: Trigland, 695—99.
- 1208 Drie Gulden Brieven van Johannes Wtenboogaert Met aenteyckeninghen op de kant verklaert. Met noch een Voorreden, daer in een weynigh openinghe vanden Gulden Brief Bucer, gedaen wordt. Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 16 blz.
Waarschynlyk door Jacobus Trigland. Zie over dit stuk zyn Kerck. Hist., 699 vv.
- 1209 Den Staet vande voor-naemste Quaestien ende gheschillen die ten huydighen dage gedisputeerd worden, tusschen de Oude Recht-gesinde, die men Contra-Remonstranten, ende de Nieugesinde diemen Remonstranten noemt *enz.* Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 32 blz.
Volgens een geschreven aantekening op den titel van dit ez. is Johannes Polyander (hoogl. te Leiden) de schryver van dit stuk. Het is uitvoerig vermeld door Trigland, 635 vv.
- 1210 Waerschouwinge, teghen het malitieuus ende valsche Gheschrift: nu versch uyt-ghegeven t' Amsteldam. Met den Titul *Den Staet van de voornaemste Quaestien, enz.* ... 's Grav., Hill. Jacobsz .. 1616. 82 blz.
Door Johannes Uytenbogaert. (Zie: Cattenburch, Bibl. Remonstr., p. 144). Vgl. Trigland, 637.

- 1211 *Ontrouwe des valschen Waerschouwers, die teghen een seker boecxken, ghenaeamt Stand vande hedend. Gheschillen* heftelijk ende bitterlijk, doch sonder waarheyt is nytghevaren. Waer by oock is ghevoeght een Claer Bewys van de dwalinghen Grevinchovij. Midtsg. de handelinghe D. Festi ende M. Episcopij Amst., M. Jz. Brandt ... 1616. 54 blz.
Door Jacobus Trigland. Zie zyne Kerck. Hist., 637.
- 1212 *Voorbode vande Antwoort op seker boecxken gheintit. Ontrouwe des valschen Waerschouwers* etc. Binnen weynich daghen tot Amsterdam wtgegeven, Leyden, J. Paedts Jz. Anno 1616. 12 blz.
Misschien door Bernard Dwinglo. Vergel. N°. 1213.
- 1213 *Monster vande leere der Amsterdamsche Predicanten over de voornaemste Pointen die huydensdaechs ghedisputeert werden tusschen de Oude Rechtgesinde die men Remonstranten ende de Nieuw-ghesinde, die men Contra-Remonstranten noemt. Vervaaet in 179 Artikulen. Ende ghetrocken wt hare, ende bysonder wt Jacobi Triglandij Schriften teghen den Eerw. Joan. Wtenbogaert* Waer by noch sijn gevoecht eenige andere nieuwigheden Festi Hommii ende Joannis Polyandri mede ghetrocken nyt hare Schriften. Ten dienste van M. Jz. Brandt, Boeckvers. tot Amsterdam, om by hem behandicht te werden aen den Autheur vande *Staat der voornaemste Quaestien etc.* Leyden, voor J. Paedts Jz ... 1616. 52 blz.
Door Bernardus Dwinglo. Zie: Cattenburch, Bibliotheca Remonstr., p. 55.
- 1214 *Verantwoordinge tegens de hevige Predicatie Festi Hommii, gedaen in de Ste Pieters kercke tot Leyden den 16 Oct. deses Jaers 1616. Daerinne olaerlijk bewesen wordt, hoe deselve Festus hem gheenssins en heeft gesuyvert, noch verontschuldicht, van de seltsame dolingen, hem aangewesen in 't Munster van de Leere der Amsterdamsche Predicanten* Ghedr. ter Goude, by Jasper Tournay, voor Andr. Burier ... 1616. 40 blz.
Zie over de geschillen te Leyden in dit jaar: Brandt II. 405 v.
- 1215 *Copie van sekeren Brief daer inne beantwoort wort de losse ende ontydige Na-Reden die Festus Hommius tot verantwoordinghe (van t' ghene hem inde Naemscherminghe jehens zyne hevige Predicatie vanden 16 Oct. te laste was gheleyt) terstont na de Predic. op den 6 Nov. heeft ghedaen in de Hoogh-landsche Kercke. Met een seecker Discours over de selve Na-Reden* Ghedruckt in de Mater Salem (Amst.) Zond jr. 28 blz.
De Brief is gedagt. 27 Nov., het Discours: 12 Dec. 1616.
- 1216 *Conradi Vorsty Corte ende grondighe Belydenisse over eenige verborghentheden des Christelycken Gheloofs. Bij hem onlangs in Latijn gestelt, ende in druck ytghegh. in het tweede deel zyner antw. teghens Mattheum Sladum* Ghedruckt nae de Copie, by Andries Burier, vander Goude. Zond. jaar. 10 blz.
Zie: Baudaert, B. VII. 6.
- 1217 *Ondersoekinghe, Nae-jaginghe ende Eyghen-verstrickinghe D. Conradi Vorstij over des selven Conradi Vorstii Corte ende grondighe Belydenisse,*

ens. Beschreven door Vincent van Drielenburch, Lidtmaat der Kercke J. Chr. ende Burgher t' Amstelredam. Amst., M. Jz. Brandt ... 1616.

86 blz.

- 1218 Discours oft Vertoogh van Caspar Barleus, Onder-regent van 't Collegie der Godtheyt tot Leyden. Waer in met een rechtveerdighe vrymoedicheyt van spreken bestraft worden de ondengende raedtslaghen ende betrachtungen van sommige (*sic*) Theologanten ende Predicanten onses Vaderlands. Wt den Latyne verduytscht, na de Copie gedr. tot Leyden by Gov. Basson ... 1616.

86 blz.

Zie hierover uitvoerig: Uytenbogaert, 696 v.; Trigland, 693.

- 1219 Van de Eenicheyt die de Remonstranten honden met de Gereformeerde Kercken, ende andere, aeng. het stuck der leere begrepen in de vijfarticulen. Beschreven door Sebastianum Damman, Pred. binnen Zutphen... Zutphen, Andries Janssen van Aelst ... 1616. (VIII) en 122 blz.

Vermeld door Baudaert, B. VIII. 21.

- 1220 Vande Vreemde Sonde, Schulde, Straffe, nasporinghe. Waer inne naecktelijck wert ontdeckt de rechte gront ende oorsake vande schadelijcke dolingen gheslopen in de Leeringhen vande Vrije-Wille, Predestinatie ende Justificatie. Onder verbeteringhe in druck ghegheven door D. V. Coornhert.... Ghedr. ter Goude by Jaspas Tournay, voor Andr. Burier ... 1616.

172 blz.

Herdruk van een in 1580 in 't licht gegeven geschrift.

- 1221 Tafereel. Begrijpende cortelijck het groot ende merckelijck verschil datter is tusschen de Leere der H. Schrifture ende der Gereformeerde Kercken, aen de eene, ende der Contra-Remonstranten aen de ander zijde, aeng. sekere drie Godtslasterlijke Poincten, welke Godvruchtelijck worden verboden te leeren inde Christelijke Resolutie der ... Staten van Hollandt ... 1616.

12 blz.

Vermeld by Baudaert, B. VIII. 20; Uytenbogaert, 775. De leer der Contra-Remonstranten wordt hier o. a. met die der Turken vergeleken. De schryver van dit stuk, dat veel aanstoot gaf, werd eerst later bekend. Het was Reinier Telle. Zie: Brandt, III. 193. (Verg. N.º 1163).

- 1222 Tafel, Begrijpende kortelijck het groot ende merckelijck verschil datter is tusschen de Leere des Godd. woords ende de H. Schriftuere ende de Leere van de Drijvers der nieuwicheden. die men Remonstranten en Arminianen ofte Vorstianen noemt. 't Amst. by M. J. Brandt ... 1616. 24 blz.

Tegenschrift van het vorige. Zie: Baudaert, t. a. p. De schryver van dit stuk merkt ten aanzien van de vergelyking der »rechtsinnige« leer met die der Turken op, dat de Remonstranten zich dan wel mogen schamen, dat »de ghene die noch in dicke duyternissen sitten« beter denkbeeld van God hebben dan zy.

- 1223 Babels Tragische Comoedie nu nieuwelijckx aen den dach ghebracht voor alle rechtsinnighe Oordeelaers Gedr. anno 1616. 20 blz.

Met een breede uitslaande plaat, waarvan dit stuk de uitleg behelst. Het Pausdom en de Inquisitie zyn hier door twee boomen voorgesteld, die door de Hervormers en de voorvechters der hervorming (Maurits e. a.) omgehakt en met touwen naar beneden gehaald worden; bovendien bevat de prent allerlei nevenvoorstellingen in verband met de Openbaring. Ook Uytenbogaert, Taurinus en Corvinus zyn er op een wonderlyke

wyze afgebeeld. De vervaardiger is dezelfde Vincent van Drielenburch, die zoo veel schimpeschriften tegen Uytenbogaert in 't licht heeft gegeven. (Vgl. N°. 1147, 61, 96, 1203—6).

- 1224 Raedtsel. *Zond. pl. of jaar, op 1 smal fol. blad, aan eene zyde bedrukt.*

Onderaan geschreven „gedrukt in Dec. 1616” met de handtekening van Vincent van Drielenburch. In den vorm van eene gelykenis stelt hy hier zyne zaak voor als die van een braaf rentmeester, die door onrechtvaardige „mombaren” van zyn ambt wordt ontzet.

- 1225 Sekere Liedekens, ghestelt tot stichtinghe ende troost der vervallene ende verdruckte Kercke Christi in Nederlandt

R. E. B. I. E.

Dees vijf lettren bequaem, by een t' saem wel ghestelt
D' Autheurs naem en toe-naem, gantsch en volkomen spelt.

Tot Amsterdam, Int t' Jaer ons Heeren 1616. 40 blz.

Verzameling van geestelyke liederen, alle onderteekend 't Gheloove baert Liefde, en beginnende met eene Voorreden des Autheurs op rym en een Sonnet onderteekend: Staet vast int Gheloove. Achteraan het onderschrift: Tot Amstelredam, voor Abraham de Koninck. Anno 1616. De Koninck was een yverig lid der Brabantische Rederykerskamer aldaar.

- 1226 Verclaringhe van de Motiven ende Oorsaecken, daerdoor Marcus Antonius de Dominis, Aerts-bischop van Spalaten bewogen is geweest 't Pausdom te verlaten ende zich herwaerts over te begheven. Wt het Latijn, gedateerd tot Venetien, den 20 Sept. 1616 ghetrouw. over-gheset. 's Grav., Hillebr. Jacobsz ... 1616. 20 blz.

By Baudaert, B. VIII. 72—79.

- 1227 Verclaringhe enz. (als 't voorg.) Ende nu t' Amsterdam, by Broer Jansz. .. Zonder jaar. 16 blz.

- 1228 Der Iesuiten Negotiatie ofte Coop-handel, in de Vereenichde Nederlanden tot ghemeenene beste. In druck uytgheg. door last vande Ghedeput. Staten van Vrieslandt. Ghedr. na de Cotype van Leeuwarden, by Abr. vanden Rade ... 1616. (VIII) en 68 blz.

Verzameling van Brieven en andere stukken by een Pater der Jezuiten te Harlingen gevonden, en uit het Latyn vertaald. Zie: Baudaert, B. VIII. 32 vv.

1617.

- 1229 Verklaringhe ende Betuyghinghe van de Princen, Hertoghen, Pairs enz. Teghens de tzamensweeringhe ende tyrannije vanden Mareschal d'Ancre ende syne aenhanghers. Wt het Fransch .. overghezet. Schiedam, Adr. Cornelisz van Delf ... 1617. 16 blz.

By Baudaert, B. IX. 136 v.

- 1230 Cort Begryp vande ghewichtichste ende principaelste Redenen, dewelcke te kennen gheven de nootsakelyckheydt van eene generale vergaderinge der gereformeerde Kerken inde Stadt van Rochelle, enz. ... Ghetransl. uyt den Frans. Amst., voor J. Pz. Wachter ... 1617. 8 blz.

By Baudaert, B. IX. 145 v.

- 1231 Cort ende waerachtich verhael van t' gheene den 24 Apr. 1617 St. n. den Marquis d'Ancre tot Parijs in 't Hof vanden Coninck is weder-varen, ende wat sich voorders daer by ende andersints, toe-ghedraghen heeft. Delf, Jan Andriesz ... 1617. 8 blz.

Zie: Baudaert, B. IX. 150 v.

- 1232 Extract uyt een Brief uyt Parijs vanden 25 Apr. 1617 waer in verhaelt wert de doot vanden Maerschalek d'Ancre, enz. ... Amst., Broer Jansz ... 1617. 4 blz.

- 1233 Waerachtich verhael van het gheene in de Louvre tsedert den 24 April tot het vertreck van de Coninginne, moeder des Conincx, ghepasseert is. Met de haranghen aen den Coninck ghedaen enz. ... Middelh., A. van den Vivere ... 1617. 8 blz.

Overgenomen in Baudaert, B. IX. 156—59.

- 1234 De Kercken-Ordeninghen der Ghereformeerder Nederlandtscher Kercken enz. (geheel als N°. 1028) ... De tweede Editie. Delf, Jan Andriesz ... 1617. (XXIV) en 128 blz.

Herdruk der vroegere Kerkenordeningen. Vergelyk N°. 1028.

- 1235 Kercken-Ordeninghe van den Jare 1591. Door last van de .. Staten van Hollandt ... inghestelt. Ende de Resolutie van de selve .. Staten daer op ghevolgt anno 1612 ... Delf, J. Andriesz ... 1617. 28 blz.

- 1236 Kerckelijcke Ordonnancien der Ghemeynte van Geneven, eertijts ghemaeckt, daer na vermeerderd, ende eyntelick bevesticht den 13 Nov. 1561 ... Overgeset in Nederd. uyt de Fransche Copie, te Geneven ... gedrukt voor Artus Chauvin, in 't jaer 1562. Amst., Broer Jansz ... 1617. 86 blz.

- 1237 Kerckelijcke Ordonnantie der Gemeente enz. ... Amst., Broer Jansz ... 1617. 86 blz.

Dezelfde druk als de voorgaande met anderen titel.

- 1237* Schriftelijcke Conferentie ... 1617. *Zie N°. 996.*

- 1238 Antiprocuration, ofte Repliecke, op de verdediginge van de Resolutie. Eerste Deel, door Lucium Verum. Tot Amst., voor M. J. B. (M. Jz. Brandt) Anno 1617. 74 blz.

Tegenschrift van N°. 1146. Vermeld by Brandt, II. 457. Volgens de Wonderlijke T'samen-sprekinghe over het Vrouwen-praetjen van 1618, is de auteur Damius, Med. Dr. te Haarlem, die zich veel bemoeide met de kerkelyke geschillen aldaar.

- 1239 Ontmoeter bejeghenende den Voor-bode van de Antwoordt op seker boeckken gheintit. *Ontrouwe des Valschen Waerschouwers* etc. ... Gestelt by forme van t'samensprekinghe ... Amst., M. Jz. Brandt ... 1617. 82 blz.

Door Jacobus Trigland. Vergel. N°. 1211—12.

- 1240 Sententie ende Condemnatie vanden Hove van Ghelderlandt, over seecker *Tafereel*, nopende de huydendaeghsche questieuse poincten, by de Remonstranten hatelijck ghestelt, ende van Leyden derwaerts over-ghesonden (in d. 6 Febr.). Delf, Jan Andriessz .. 1617. 4 blz.
By Baudaert, B. IX. 3. *Vergel.* N°. 1221.
- 1241 Tafel, Begrijpende cortelijck *enz.* (als N°. 1222) ... Ten vijfdenmael ghedruckt ende vermeerdert.... Franeker, Jan Lamrinck .. 1617. 32 blz.
- 1242 Tafel, Begrijpende kortelijck *enz.* Den sesten Druck, Amst., M. Jz. Brandt ... 1617. 32 blz.
- 1243 On-deckinghe van verscheyden On-waerheyden, ende Ontrouwicheyden, begaen in een seecker Schrift t' Amsterdam wtghegh., met den Titel, *Tafel, Begrijpende t' Verschil tusschen de Leere des Godd. Woordts ende der Remonstranten* ... 1617. 32 blz.
Door Uytenbogaert geschreven. Zie: Cattenburch, Biblioth. Remonstr., p. 143.
- 1244 Verclaringhe van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, waer by hare Mo. Ed. int kort verthoonen, die oprechte goede meeninghe die sy altydts ghehadt hebben, ende noch hebben, omme neffens die vrijheyden ende Rechten der Landen ende Steden van H. ende W.-Vr., die ware Christelijcke Ghereformeerde Religie in suyverheydt te behouden; ende waeromme hare Mo. Ed. als wettelijke Hooghe Overicheyt der voorsz. Landen toe-kompt, kerckelijcke wetten te maecken ende doen onderhouden *enz.* (ook voor het toelaten der Remonstranten) (in d. 5 Aug.) ... 's Gravenh., Hill. Jacobssen ... 1617. 20 blz.
By Baudaert, B. IX. 31—35. *Zie ook: Uytenbogaert, 807 vv. enz. Vergel.* N°. 1353.
- 1245 Verclaringe van de Heeren Burgermeesteren, Raden, ende Vroedtschappen der Steden van Amstelredam, Enckhuysen, Edam, ende Purmereynde Waer by hare E. E. in 't corte ende naecktelijck verthoonen de getrouwe affectie, *enz.* ... ende hoe verre d' autoriteyt van een Christelijcke Hooge Overicheyt ... geexerceert behoort te werden *enz.* (ook tegen het toelaten der Remonstranten) (in d. Sept.) ... Amst., M. Jz. Brandt ... 1617. 16 blz.
Protest tegen de voorgaande Verklaring. By Baudaert, B. IX. 63 v. Vergel. N°. 1355.
- 1246 Copie d'une Lettre écrite de sa Maj. de la Grand-Bretaigne Jaques I aux Estats des Prov. Unies des Pays-bas, contenant declaration de ses lettres precedentes touchant les differents Ecclesiastiques és dits pays, avec l'advis pour les assopir (d. 20 Mars) l'An 1617. 4 blz.
By Baudaert, B. IX. 59; Uytenbogaert, 783.
- 1247 Copie van een Brief geschreven vande Con. Maj. van groot Brittannien Jacobus de I *enz.* Overgheset uyt de Franç. tale (*Vertaling van 't voorgaande*) 1617. 4 blz.
- 1248 Copie van een Brief gheschreven *enz.* (als het voorg.) Ghedruckt by Broer Jansz (*te Amst.*). Anno 1617. 4 blz.

1617. Carleton's Oratie. — De „Weeghschael“ van Taurinus. — Het „Vertooch,” enz. 161

1249 Harangue de Monsr. l'Ambassadeur du Roy de la grand Bretagne (Dudley Carleton), faite au conseil de Messrs. les États Generaux des Prov. Unies. Touchant le discord et les troubles de l'Eglise et la Police, causées par la Doctrine d'Arminius (le 6 Oct.) .. 1617. 8 blz.

By Baudaert, IX. 69 v.

1250 Oratie ghedaen door den Doorluchtighen Dudley Carleton Ridder, Ambass. van Z. K. M. van Groot-Britannien, etc. (*Vertaling van 't voorgaande*) ... 1617. 8 blz.

1251 Oratie ghedaen door den Doorluchtighen, enz. (*Andere druk van 't voorg.*) 8 blz.

1252 Weegh-Schael, om in alle billickheydt recht te over-weghen de Oratie van Dudley Carleton, Ambass. van den Doorl. Coningh van Gr. Britt.: Onlanghs ghedaen inde Vergad. der ... Staten Generael: Ghe-maeckt tot grondighe Aenwysinghe van den waren Oorspronck etc. der hydendaesche On-eenicheyden in de Kercke ende Politie; ende Ver-dedinghe der ghener die daerin onschuldich sijn 1617. 72 blz.

De auteur van dit verdedig-schrift der Remonstranten tegen Carleton is de bekende Jacobus Taurinus. Men zie hierover Baudaert, B. IX. 72, 73; Uytenbogaert, 859-61. Zie de Tegenschriften op het jaar 1618.

1253 Copie. Die Staten Generael, etc. (*Verbod van het voorgaande geschrift, in d. 8 Dec. 1617*). 1 bl. fol.

Gr. Placcaatboek, I. 450.

1254 Copee van seker Vertooch onlanghs by eenighe Predicanten der Ghere-formeerde Kercke ghedaen aen de Staten van Hollandt ende W.-Vr. Roerende de oudtheyt vande Gereformeerde Leere, ende de nieuwigheden die daer teghens werden ghepleecht. Delf, Bruyn H. Schinckel .. 1617. 16 blz.

De steller van dit vertoog is Uytenbogaert, in wiens Kerck. Hist. het blz. 745 vv. is opgenomen.

1255 Klaer ende grondich Teghen-vertoogh, van eenighe Kercken-Dienaren van Hollandt ende W.-Vr., gestelt tegen seker Vertoogh der Remonstranten den E.... Staten ders. Landen in Aprili voorl. over-gegeven, aen ders. Vergader. gepresenteert in Aug. 1617 Amst. voor M. Jz. Brandt ... 1617. 120 blz.

Waarschynlyk door Jacobus Trigland. Zie over dit geschrift Baudaert, B. IX. 26; Uytenbogaert, 752.

1256 Klaer ende grondich Tegen-vertoogh enz. (*als 't voorg.*) Den tweeden Druck, vernieuwt en verbeterd. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1617. 120 blz.

1257 Noodighe Antwoordt op den Contra-Remonstranten *Tegen-vertooch*, vervatende eene clare ende grondighe wederlegginghe van t' selve. Met vast bewys dat de Leere der Remonstranten ... niet nieu, maer oudt is. Met eene Voor-Rede aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. roerende mede d' *Anderde Klachte der Kercke*. Eerste deel. 's Gravenh., Hill. Jacobsz ... 1617. (XLIV) en 208 blz.

*De schryver van dit stuk is Uytenbogaert (Cattenburch, l. 1., p. 145). Zie ook 21**

zins Kerck. Hist., p. 752. — *Het tweede deel verscheen in 1618. De Anderde Klachte, waartegen de Voorrede gerigt is, vindt men onder N°. 1318.*

- 1258 Vertoogh van verscheyden Nieuwigheden, nopende principalijc d' absolute Praedestinatie metten aenkleven van dien, die by de Leeraers van de selve Predestinatie ghedreven worden; ende om dewelcke de Contra-Remonstrantsche Scheur-makers haer zelve van eenighe openbare Kercken af-scheyden: regel-recht strijdende met de Leere van de Catechismus, enz. ... Rotterdam, Mt. Bastiaensz ... 1617. 82 blz.

Door Nicolaes Grevinchoven. (Zie: Cattenburch, l. 1., p. 76). Zie ook over dit geschrift: Uytenbogaert, p. 753.

- 1259 Vertoogh van verscheyden Nieuwigheden, enz. (als 't voorg.) Den tweeden Druc. Rott., Mt. Bastiaensz. 82 blz.

- 1260 Ordonnantie by de Heeren van den Gherechte der Stadt Amstelredam. Ghepubl. den 21 Febr. A°. 1617 ... Amst., Jan Gerritsz ... 1617. 8 blz.

Tegen de Contra-Remonstrantsche oproermakers. By Baudaert, IX. 17.

- 1261 In-houdt van eenighe Brieven, aengaende de Beroerten binnen Amsterdam onlangs voor-gevallen. Met een Discours aen alle goede Patriotten enz. 1617. 28 blz.

Door Jacobus Taurinus. Zie: Baudaert, B. IX. 18; Cattenburch, l. 1., p. 128.

- 1262 Inhoudt, enz. voor-ghevalen enz. (als het voorg.) 82 blz.

Tusschen blz. 26 en de spreuken aan het slot is een vry hevig byvoegsel van 4 blz. gehecht, met opschrift: Het Boeck tot den Leser. De druk is overigens vry gelyk aan de vorige.

- 1263 Inhoudt, enz. ... voor-ghevalen enz. (als het voorg.) 28 blz.

Andere druk dan de voorgaande, zonder het byvoegsel. Aan het slot, na de spreuken, is een notabel Pasquil bygevoegd, onderteekend Abraham A. N., hetzelfde, dat Baudaert, B. IX. p. 18 mededeelt.

- 1264 Epistolica narratio nuperi Tumultus Amstelredamensis et dissertatiuncula super eo. Francofurti 1617. 24 blz.

Vertaling van het voorgaande, zonder het byvoegsel, maar met een Voorrede, gedagt. "ex Musaeo, Calendis Aprilis 1617."

- 1265 Antwoort, tot wederlegginghe van het monstreus, oproerich Discours ende Pasquil Jacobi Taurini ende der sijner, het welcke in Vergaderinge der E. H. Staten van Hollant ende W.-Vr. is gecondemneert. Gestelt door een Lief-hebber der Waerheyt ... 1617. 62 blz.

Tegenschrift van het vorige. De auteur wordt in het tegenschrift predikant te Amsterdam en leerling van Plancius genoemd. Zie hierover Baudaert, IX. 18.

- 1266 Antwoort, tot wederlegginghe enz. ... De tweede Editie ... 1617. 62 blz.

- 1267 Corte ende naecte ondeckinghe van den Luegen-geest onlangx verschenen in de uytgegev. "Antwoort tot wederlegginghe van het Discours over de Amsterdamsche beroerten" 1617. 36 blz.

Door Jacobus Taurinus. (Zie: Cattenburch, l. 1., p. 128).

- 1268 Publicatie, ende Interdictie vande E. Magistraet der Stadt Utrecht, tegens de ghenen, die, onder decksel vande Gereformeerde Religie, inde Christelijke Gemeynthe ende Republijeke ders. Stadt poogen scheuringe ende onrust aan te rechten. Utrecht, Sal. de Roy ... 1617. 8 blz.
By Baudaert, IX, 19; Uytenbogaert, 759.
- 1269 Publicatie enz. (als 't voorg.) ... Nae de Copie T' Utrecht enz. 1617. 8 blz.
- 1270 Publicatie enz. (als 't voorg.) ... Nae de Copys. T' Utrecht, enz. ... 1617. 4 blz.
- 1271 Handelinghe tusschen de Magistraet der Stadt Haerlem ende dien van den Kerckenraet, by Interventie van de Classe van dien quartier, op d' Electie van Kerckel. persoonen ende 't beroep van den Predicanten binnen de voorschr. Stadt Haerlem, ghevallen inden Jare 1616. Haerlem, Adr. Rooman ... 1617. 8 blz.
Zie over dit en de volgende stukken betreffende de kerkgeschillen te Haarlem: Uytenbogaert, 792 v.; Trigland, 321 v.
- 1272 Vreed-Accoort. Oft Handelinghe enz. (als 't voorg.) ... Nae de Copie, ghedr. t' Haerlem, by A. Rooman ... 1617. 8 blz.
- 1273 Requeste vande Dolerende Kercke van Haerlem, aende E.E. Magistraet ders. Stadt: Met den Deductie, ghestelt tot justificatie van d'onderteeckeninghe .. tot het overleveren van het voorschr. Request Neffens het provisioneel Accoort 't voorleden jaer ald. ghemaect Amst., M. Jz. Brandt ... 1617. 16 blz.
- 1274 Requeste vande Dolerende Kercke enz. (als 't voorg.) Den tweeden Druck. Amst., M. Jz. Brandt ... 1617. 16 blz.
- 1275 Nootwendich Vertooch vande onnoselheyt ende oprechticheyt des E. Kercken Raets van Haerlem ende de grove, tastelijke abuysen, van sekere uyt de Gemeente, die den dienst van den voorsz. Kercken-Raedt in twijfel trecken Tsamenghestelt tot onderrechtinghe ende wederlegg. van (de) Requeste vande dolerende Kercke tot Haerlem etc. ... Haerlem, gedr. by Adr. Rooman ... 1617. 48 blz.
In het Nootwendigh Tegenvertoogh (N°. 1277) wordt dit stuk aan den Haarlemschen predikant Isaac Junius toegeschreven.
- 1276 Nootwendich Vertooch, enz. (als 't voorg.) Haerlem, gedr. by Adr. Rooman ... 1617 voor Franc. Beyts, boeckverk. op de Merckt int Misverstant. 48 blz.
- 1277 Nootwendigh Tegen-vertoogh, waer in d' onnoselheyt van den vromen ouden Kercken-raedt, tegens de grove ende menighvuldighe lasteringhen van den Haarlemschen Vertoocher op haer uytgeworpen, verdedicht wert. Door D. M. D(amius) J. D. F(ilius) P(rocureator) H(adriani) P(ublicus). Amst., J. Ez. van Heerden ... 1617. 76 blz.
Hevig tegenschrift tegen het vorige, door den Med. Doctor Damius, die daarvoor den 30 Dec. uit Haarlem gebannen werd.

- 1278 D. Spranckhusy Justificatie teghen alle calumnien ende lasteren, die hem 'tsedert den aenvanck van sijnen Kerckendienst tot Haarlem opghe-
ticht sijn. Mitsg. de redenen, waerom hy goet ghevonden hebbe te ver-
soeken ontslaghinghe van sijnen Dienst tot Haarlem, enz. ... Haarlem, A.
Rooman ... 1617. (VIII) en 44 blz.
- 1279 Corte Refutatie of wederlegginghe van de voorrede tot den Leser. Ghestelt
voor de ghenaeemde *Justificatie* Spranckhusy ... Amst., gedr. by Barent Otsz
voor Pieter Pietersz 1617. 20 blz.
- 1280 Een Liefelijcke Vrouwenpraet, ghesteldt by gheschifte, tot Confusie vande
arme Refutatie, welcke onlanx is uytghegeven op de Voorreden van
D. Spranckhusij Justificatie Gorinchem, Jan Haensberch Jansz ... 1617.
20 blz.
- De schryver van dit stuk noemt Spranckhuysen zyn "oud-bekenden vrundt en mede-
broeder ende een promoteur van myne studien." Hy zegt ook tot de Contra-
Remonstranten te behooren en teekent zich onder het "Tot den Leser": H. S. —
Zie het tegenschrift op 1618.*
- 1281 Grondich Bericht, waer in betoont wert, dat Spranckhusius door sijn
ghenaemde *Justificatie* niet min als ontschuldight wordt: Ja culpabel is
van een lasterlijcke beschuldiginghe teghen twee vrome Predicanten, midsg.
den Magistraet tot Haarlem. Ghestelt door een Liefhebber der Waerheydt
... Amst., Jacob Jacobsz. 1617. 78 blz.
- De auteur is Dr. Damius, even als van N°. 1277, zoo als blykt uit de Wonder-
lycke T'samen-sprekinghe van 1618.*
- 1282 Vrede-handel tusschen die van t' Classis ende d' openbare Gereformeerde
Kercke van Hoorn ter cenre: ende die haer van de selve, so Classe, als
Kercke hebben afgesondert ter ander zijde. Aenghestelt by de ... Burgem.
ende Vroedtsch. der Stede Hoorn ... Tot Hoorn, ghedr. in ... 1617. 16 blz.
- Deze vruchteloze onderhandelingen hadden in July—Augustus 1616 plaats.*
- 1283 Bespreck, ofte Onder-handelinghe ghehouden over eenige huydensdaechsche
Kerckelijcke verschillen, ... tusschen Dominicus Sapma, Dienaer des
G. W. in de openb. Gheref. Kercke tot Hoorn, ende Rippertum Sixti,
mede Dien. des W. in de afgesonderde vergad. in de Ramen ... Ghedr.
tot Hoorn, by Jan Jochemsz. Byvanck, voor Hendrick Gaerman ... 1617.
(VIII) en 80 blz.
- Met eens Opdracht van den uitgever, den Remonstrantschen predikant Sapma, aan de
Regering van Hoorn, die hem de hand boven 't hoofd hield. Deze Opdracht is
gedagt. 25 May.*
- 1284 Resolutie van de Regering van Delft, houdende verbod van het uitstrooyen
van boecken, liedekens, nieu-maren, refereynen, tot nadeel strekkende der
autoriteit van de Staten, den Prins, de Magistraten of ter diffamie van
iemand in 't particulier. (In d. 20 July 1617). 1 bl. fol.
- 1285 Antwoort op een zeker Laster-schrift, door Adriaen Symonsz ende
Reinier Bormans, beyde Predicanten wtghegeven, gheintit.: *Copie van een
Schrift vervatende sekere antwoort van Petrus Wassenburch Door*

Petrum Wassenburch, Pred. in den Dorpe Poortugael ... Schiedam,
Adr. Cornelisz van Delf. 1617. 60 blz.

Zie over deze geschillen: Trigland, 819 v.

- 1286 Antwoordt op een zeker faem-roovend' laster-schrift, door Henricus Slatius uytghegh. ende den 14 ende 15 Mey int openbaer tot Bleyswijck aengheslaghen, teghens de Schuer-Predicanten oft de Ware Leeraers der ghereformeerde Kercken door Samuel Beyer ... Rott., David Jacobsz van Hakendover ... 1617. 22 blz.

Zie over de geschillen van Slatius met de Contra-Remonstranten o. a. Brandt, II. 539, v.

- 1287 Henrici Slatii Post-Bode aen de Schuer-Predikers, die haer verstouten binnen Bleys-wijk te komen prediken: Over seker Libel, door een Snijder genaemt Samuel Beyer, tot haer-luyden verantwoordinghe (als hy seght) ghestelt, ende geintit. *Antwoort op seker faemroovende Laster-schrift*, enz. In plano.

Dit geschrift is gedrukt op 2 bladen in fol., aaneen geplakt, zeker om ook aangeslagen te kunnen worden. Het heeft tot dagteek. 14 Juny 1617.

- 1288 t' Loon, twelck Samuel Beyer kende schuldich te zijn aen den *Post-bode* die den opgeblasen ende hoochmoedighe Henricus Slatius aen de Schuer-Predicanten, oft de ware Leeraers der ghereformeerde Kercken heeft ghesonden, door Samuel Beyer. Rott., David Jacobsz van Hakendover ... 1617. 8 blz.

- 1289 Ontdeckinghe van de valsche Munte, die Samuel Beyer aen de Post-Bode van Henricus Slatius tot een Loon heeft willen gheven. Op de Toetse ghestelt, door P. v(an den) Base Ghedr. by Matth. Bastiaensz (*te Rotterdam*). 1617. 20 blz.

Achteraan de dagteekening van 28 Juny.

- 1290 Henrici Slatii Bewiis dat de Schuer-Predicanten zijn Vrienden ende Toestanders van dese Leere: Dat Godt on-mondighe jonge kinderkens, die in hare onbejaertheyt sterven, zelfs der Gheloovighen, van eeuwigheyt heeft verworpen, ende in tijde verdoemt Rott., Mt. Bastiaensz ... 1617. 22 blz.

Gedagteekend: "In Bleys-wijk desen 24 July 1617."

- 1291 Tzamensprekinge tusschen eenen Predikant ende Leerlingh, over de huydens-daegsche verschillen, ende de heftige Procedueren die ter oor-zake van dese verschillen, van de ghene die men Gomaristen of Schuer-ganghers noemt, woorden by der handt ghenomen ... 1617. (*Achteraan: Ghedr. by Philips Philipsz (te Rotterdam)*). 44 blz.

- 1292 Post-bode verhalende de proceduren, aengaende het aennemen van de ... Dienaeren des H. Euang. respectie tot Buren ende Yselsteyn: teghens het snaeteren van eenighe onrustighe menschen ... Ghestelt door Theod. Boominus Bed. des H. Ev. tot Buesecom. Ghedr. in't Jaer 1617. (VIII) en 50 blz.

Met opdracht aan de Regering van Buren, gedagt. 18 Oct. 1617. Zie over de geschillen aldaar, met een enkel woord: Brandt, II. 703.

- 166 Kerkgeschillen in Gelderland, te Kampen. — Waardgelders te Utrecht, enz. 1617.
- 1293 Afghescheyt van wegghen de Heeren Staten van Gelreland den Kercken-dienaren ders. Lantschap ghegheven (*in d. 5 Febr.*). Arnhem, Jan Janssen .. 1617. 8 blz.
By Baudaert, B. IX. 1.
- 1294 Afghescheyt enz. (*als 't voorg.*) Arnhem, Jan Jansz. (*sic*) 1617. (*Nadruk van het vorige*). 8 blz.
- 1295 Afghescheyt enz. (*als het voorg.*) ... Na de Cope. Tot Arnhem, by Jan Janssen ... 1617. 8 blz.
- 1296 Zedich Onder-soeck van eenige handeligen in Gelderlandt in de maent Februarins ter oorsaecke van seecker verschil tusschen de Predicanten voorgevallen 1617. 24 blz.
Door den Utrechtschen predikant Jacobus Taurinus. Zie: Baudaert, B. IX. 3; Cattenburch, I. I., p. 129.
- 1297 Zedich Onder-soeck enz. (*als het voorg.*) ... Tweede Editie ... 1617. 86 blz.
Deze uitgave is veel vermeerderd.
- 1298 Antwoordt op seecker Laster-schrift gheintituleert *Zeedich* (in der daet onzedich) *Onder-soeck van eenighe Handelinghen* etc. Door Eusebium Philaletium Ghedr. in de Mater Salem (*Amsterdam*) A°. 1617. 84 blz.
- 1299 Eerste ende tweede Af-ghescheyt, van wegghen de Heeren Staten van Gelreland den Kercken-dienaren der selver Lantschap ghegheven. (*Het tweede in d. 12 July*). Amst. (*niet Arnhem*), Jan Janssen .. 1617. 8 blz.
Het tweede "Af-ghescheyt" by Baudaert, B. IX. 13 v.
- 1300 Oprecht ende Claer Bericht waer in cortelijck teghens een ander ghestelt is, I. Wat die Predicanten van Campen hier ondergeschr. van die hedens-daeche verschillen, over t' stuck van die Praedestinatie ... gevoelen. II. Wat die selvige oock daer tegens, als onwaerheijden ende niuwicheijden ... verwerpen Tot Campen, ghedr. by Willem Berendtss ... 1617. 20 blz.
Het Voorbericht is onderteekend den 29 Sept. 1617. De eenstemmig Remonstrantsch-gezinde predikanten te Kampen waren Thomas Goswinus, Joh. Schotlerus, Ever. Voscuilius, Ass. Matthisius.
- 1301 Oprecht ende Claer Bericht enz. (*als 't voorg. doch andere druk*) .. Tot Campen, gedr. by Pieter Hendricksz van Wijringen ... 1617. 20 blz.
- 1302 Antwoordt van de Staten van Uytrecht, op de Proposition, ghedaen van wegghen de .. Staten Generael der Vereen. Nederl., syne Ex^{te}, ende den Raedt van Staten, in Sept. 11. (*in d. 17 Sept.*) ... Uytrecht, 1617. 8 blz.
De Staten van Utrecht verdedigen hierin hun recht tot lichting der Waartgelders.
- 1303 Cope van een Request aen den Deken ende de Capiteynen van de Schutterye der Stadt Leyden (*in d. 7 Oct.*) ... 1617. 4 blz.
Request tegen de lichting der Waartgelders. By Baudaert, IX. 81.
- 1304 Copie d'une Lettre de Mons. de Moulin, Ministre en l'Eglise reformée à Paris, Escripte à un sien Amy en Hollande. Schiedam, Adr. Corneille. 8 blz.
Vergelyk N°. 1108.

- 1305 Copie eens briefs D. P. Molinaei Dien. des G. W. inde Gheref. Kercke tot Parijs, gheschreven aen eenen synen Vriendt in Hollandt. Wt het Fransch ... over-gheset. Schiedam, Adr. Cornelisz van Delf ... 1617. 8 blz.
- 1306 Copie d'une autre Lettre de Mons. de Moulin Escripte à un sien Amy en Hollande. Schiedam, Adr. Corneille. 8 blz.
- 1307 Copie van eenen anderen Brief D. P. Molinaei ... gheschreven aen eenen synen Vriendt in Hollandt. Wt het Fransch ... over-gheset. Schiedam, Adr. Cornelisz van Delf .. 1617. 8 blz.

- 1308 Copie de la Suite ou seconde partie de la Lettre de Mr. du Moulin Ministre en l'Egl. Ref. à Paris, omise de propos deliberé, et par tromperie, en l'edition de Schiedam. Ensemble des Ouvertures dudit Sieur pour travailler à l'Union des Eglises de la Chrestienté, et à appaiser les differens etc. Avec un Advertissement preallable sur la copie d'une autre Lettre dudit du Moulin. La Haye, Hill. Jacobssz ... 1617. 24 blz.

Uitgegeven door Uytenbogaert, tegen de beide vorige slechts ten deele uitgegeven brieven. Zie zyne Kerck. Hist., 837; Cattenburch, I. I., p. 144.

- 1309 Copee van 't vervolg ofte tweede Deel des Briefs D. P. Molinaei ... met voorbedachten rade ende door bedroch inden Druck van Schiedam achter-ghelaten. Midtsg. de Openingen vanden voors. P. Molinaeo, enz. Met een voorgaend Advertissement over de Copee eens anderen Briefs van den voorseyden P. Molin. Hier is oock voor aengevoecht de voor uyt gesonden Waerschouwinghe enz. ... Wt het Fransch ... over-geset ... 1617. 24 blz.

Vertaling van het voorgaende.

- 1310 Theologia vera et mera. Lactentium et infantium in Christo. Een suyver, klaar, alghemeyn Fondament-boeck. Door naacte Schriftueren des O. Ende insonderheydt des N. Testaments ... Met een Devotie-boec vol allerley goddelijcke meditatie, ghebeden enz. Twelck de Christenheyd wel 1400 Jaren gemist heeft, ende nu eerst te voorschijn wort ghebracht door een Lief-hebber van de Vrije Eenigheyd aller Godt-lievenden herten Ghedr. (te Alkmaar) by de Wed. van Jacob de Meester. 1617. 38 en 58 blz.

Op blz. 87 van de Dedicatie noemt de schryver zich Een Jager na den Vrede. A. T. V. T. F. D. (Adolphus Tectander Venator Tectandri Filius Dedicavit). De Staten besloten dit geschrift »als onschriftmaetig en ergerlijk door de Schouten overal te doen intrekken" (Brandt, II. 533). Het zal dus zeldzaam geworden zyn.

- 1311 Epistola Ecclesiastarum quos in Belgio Remonstrantes vocant, ad Exterrarum Ecclesiarum Reformatos Doctores, Pastores, Theologos, qua sententiam suam de Praedestinatione et annexis ei capitibus exponunt.... Opposita Epistolae Delegatorum Classis Walachrianae ad eosdem Doctores singulatim directae. Lugd. Bat., Joan. Patius .. 1617. (IV) en 134 blz.

Door Caspar Barlaeus. Zie: Brandt, II. 524.

- 1312 Cleophas ofte christelijck ghespreck, van twee discipelen gaende nae Emaus. Waer in behandelt wert, van het oochmerck deser kerckelijcke

gheschillen, ende van de middelen om de selve te stillen. Door Ireneum Philaletium Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1617. 34 blz.

- 1313 Querela Patriae: dat is, Clachte des Vaderlants over de teghenwoordighe swaricheden, door ettelijcke, ende etterlijcke nieuws-gesinde Leeraers, inden Lande van Hollandt verweckt. Claeghs-wijse ghestelt, door Alexius Philopator. Amst., voor M. Jz. Brandt .. 1617. 24 blz.

- 1314 Querela Patriae enz. (als 't voorg.) ... Den tweeden Druck. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1617. 24 blz.

- 1315 Querela Ecclesiae ofte Clachte der Kercke aende Overheden des Lants, ende Dienaren des Godd. Woorts, over hare teghenwoordighe swaricheden. Door Ireneum Philaletium ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1617. 32 blz.

Zie over dit en het volgende geschrift: Uytenbogaert, 927.

- 1316 Querela Ecclesiae enz. (als 't voorg.) ... Den vierden Druck. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1617. 32 blz.

- 1317 Weder-klaghe vande ware Christeliicke Gereformeerde Kercke, teghens de bloedt-klachte vande woeddende Kerc: aende Overheden des Landts ... 1617. 16 blz.

Geheel op rym.

- 1318 Anderde Clachte der Kercke, aen eenighe voornemelijcke Machten ende Overheden des Landts: over den grouwel tot Alckmaer uytghebroet, ende eenighe andere verwerringhen tot verstoringhe van de Kerckelijcke Vrede, onlanx voorghefallen. Waer in oock de weder-klaghe van de valsche Ghereformeerde Kercke beantwoordt werdt. Door Ireneum (*sic*) Philaletium Amst., by M. Jz. Brandt ... 1617. 62 blz.

In 1618 verscheen een Derde Klachte.

- 1319 Oorspronck vande Swarigheden, ende Voor-slagh tot reddinghe in de Kercken van Hollandt. Door Eubulum Eirenephilum ... Amst., M. Jz. Brandt ... 1617. 16 blz.

- 1320 Eryci Puteani Prof. Lovaniensis, De Induciis Belgicis dissertatio politica. Hactenus ab Auctore suppressa, sed nunc bono publico in lucem emissa. Adjecta est Justi Lipsii, ob argumenti similitudinem, de Induciis epistola. A. D. 1617. 40 blz.

- 1321 Eryci Puteani Prof. tot Leuven, Burgherliek Discours over de Nederlandsche Treves. Tot noch toe van den Auteur binnen ghehouden, maer nu int licht ghegheven, tot het ghemeene beste. Noch is hier by ghevoeght, om de ghelijckheyd der verhandelinge, Justi Lipsii brief vande Treves. Wt 't Latijn ... overgheset door E. M. F. L. ... 1617. 20 blz.

Vertaling van het vorige. — Vergelyk N°. 380, 701—8.

- 1322 Cort ende. klaer Contra-Discours, over den Nederlantschen Treves, ofte Voorlooper, waer mede voor d' ooghen ghebeeldet werdet wat den Coningh van Spangien ende de Eertshertoghen vande Overheerde Provincien, voor ghehadt hebben met het maecken vanden Treves. 't Welck te sien is uyt

het Discours Eryci Puteani, Prof. tot Leuven als oock uyt Lypsii Brief. Beschreven door een Sterckijcker. 10 blz.

Door Vincent van Drielenburch. Tegenschrift van het vorige.

- 1323 Spaenschen Raedt, hoemen de vereenichde Nederlanden alderbest wederom sal kunnen brengen onder t' gebiedt van den Coninc van Spagnien. Tot waerschouwinghe van alle vroomen Nederlanders, enz. ... 1617. 14 blz.

Geschreven naar aanleiding van de geschriften van Puteanus en Lipsius over den Treves. Overgenomen door Baudaert, B. IX. 91 v.

- 1324 Spaenschen Raedt t' ghebiedt, enz. Andere druk dan 't vorige. 8 blz.

- 1325 Spaenschen Raedt ... Franeker, Jan Lamrinck ... 1617. 8 blz.

Herdruk op last der Staten van Friesland. Zie: Baudaert, t. a. p.

- 1326 Spaenschen Raedt Middelburgh, Hans van der Hollen. 1618. 8 blz.

- 1327 Een helder Licht daer in klaerlick ghesien wort, dat d' Arminianen niet alleen de oorsaecke zijn van de hedendaechsche twisten der Kercken ende Landen, etc. Maer datse oock arbeyden (door liegen, lasteren, ende valsch beschuldigen) om de oude ware Gereformeerde Religie, ende alle liefhebbers derselver uyt te roeyen, door Inquisitie, ofte Vervolginge enz. Alles vervatet ende beschreven in twee brieven (Achteraan:) Amsterdam, in den Jare 1617. 64 blz.

- 1328 Na-Sporing, hoe, ende in wat manieren de Prince van Orangien, hooghloff. memorie, de bescherminghe deser Landen heeft aengenomen, om de Neder-landsche Belijdenisse, als in allen deelen met Gods woordt accordeerende, te maintaineren. En t' gevoelen der Contra-Remonstranten, in t' stuck vande Predestinatie met den aencleven van dien, als Schriftmatigh over al in te voeren 1617. 12 blz.

Door Jacobus Taurinus, predikant te Utrecht. (Zie: Cattenburch, l. 1, p. 129). Vergel. Baudaert, B. IX. 23.

- 1329 Na-Sporingh enz. Den tweedeu Druck ... 1617. 16 blz.

- 1330 De rechte Spore ende Aenwijsinghe, dat de Doorl. Prince van Orangien hooch-lofl. Memorie, de bescherminghe der Nederlanden heeft aenghenomen voor de warachtige Religie, tegen de tyrannije der Spagniaerden enz. Dienende (by maniere van een Voor-looper) tot wederlegginghe van de wel-schijnende gheintituleerde, doch slimme *Nasporinge* Metter spoet by-ghebracht door T. G. B. V. A. P. L. ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1617. 26 blz.

- 1331 Seeckere Articulen van de Macht eens Princen, ofte des Magistraets: Ghestelt by David Lindesay in 't Latyn Ende nu in onse Duytsche tale overgheset 1617. 8 blz.

- 1332 Ernstighe Aen-spraeck aen de Maeghdt van Hollandt, tot waerschouwinghe van alle goede Lief-hebbers der Oude Vaderlijcke Vrijheydt. En Vertellingh van een Droom ... 1617. 12 blz.

Op rym. Het Droom-gesicht is geschreven op Rommel-dicht." De auteur is de Utrechtse predikant Jacobus Taurinus. (Zie: Cattenburch, l. 1, p. 129).

- 1333 Maechts Antwoort tegen, op, en aen, de aenspraeck van een courtisaen,
Die haer als een valsch gedrocht, tong-erg te verleijen zocht.

Zonder jaar. 24 blz.

Bovenschrift van een plant, de Hollandsche maagd in den tuin voorstellende, die door den Courtisaen (buiten den tuin staande) wordt aangesproken. Onder het hek leest men: Door Isaac Abbama poetlaurea. C. (sic) Op zyde: tot Rotterdam by Daut Jacopsen van hakendover, boeckvercoper aen vismart. Onder de plaat de versregels

Oock los geknoopt, den dichten Soom
Van dees nacht uijls dromers droom.

Na de Toe-eygheninghe aen de vrije Hollandsche Maghet, als mede haer ghetrouwe Beschermers en een aanspraak van den Dichter tot sich selven volgt het Antwoord, vervolgens een Zang in 13 coupl., dan een Romel-dicht op 't Droom-ghesicht met Verklaringhe. Het stuk heeft geen jaaraanduiding.

- 1334 Ernstighe Teghen-spraeck aen de Maeght van Hollandt, over seker Aenspraeck by eenen Mopsus ghedaen ... Met een uytlegginge van Mopsus Droom. Ghedruckt 1617. 16 blz.

Dit stuk en die onder N°. 1336 en 1337 beschreven, alle met dezelfde titelprent: de geharnaste waarheid op de bazuin blazende, zyn van den twistzoeker Vincent van Drielenburch.

- 1335 Ernstighe Teghen-spraeck, enz. ... Den tweeden druck Ghedr. Anno 1617. 16 blz.

Vermeerderd met een Toe-giften aen de Lesers. Sonnet.

- 1336 Calendier ofte Almanach waer inne men kort, klaer, ende waerschijnlijk opspeuren, naspeuren, ende sien kan, de Apocalyptische Beeste ende de Babylonsche Hoere daer op sittende. Mitsg. die ghene die d' selve figuerlijcker wyse in de seven vrye Nederlandtsche Provincien ... representeren. Ghepractiseert door seeckeren Sterckijcker. Met een wonderlijcke nieuwe Practica, en noch wat wonders wat nieuws (Op blz. 14:) Geschreven in Martio ... 1617. 24 blz.

Door V. van Drielenburch. Op blz. 15 begint met een' nieuwen titel, waarop de waarheid met de bazuin is afgebeeld: Wat wonders wat nieuws van de Kercke Godes ende Christi, ende van hare bescherm-Heeren, etc., op rijm.

- 1337 Basuyne der Waerheyte teghen Vrouw Leughen. Mitsg. een korte ende klare aanwysinghe ende presentatie van 't warachtich ende rechtvaerdich bewijs 't gene by Vincent van Drielenburch in zyne schriften, Barnevelt, Ledenberch ende Vtenbogaert te laste gheleyt is. 16 blz.

Het eerste op rijm.

- 1338 Claer ende onwederleggelijck bewys, dat Vincent van Drielenburch, een van de principaelste Voorvechters der Amsterdamse predicanten, is, ende met recht genaemt mach worden een Boef. In plano.

Op een fol. blad in 2 kolommen gedrukt. Het bewijs bestaat uit 10 redenen. Onderaen een kort bericht aen den Leser en een Sonnet op V. v. D. onderteekend: Iemand Adams zoon van Waermont. — V. v. D. schreef hietegen een Claere wederlegginghe van de valsche bewysredenen teghens V. v. D. in Druck uytgegeven, om te bewijzen dat de selfde met recht niet mach ghenaemt werden een Boef, zoo als blykt uit het volgende stuk dat daartegen gericht is.

- 1339 Corte ende claere verdedinge van de thien Bewijs-redenen voor desen in Druck uygegeven, tegen Vincent van Drielenborgh, Waer nyt blijkt met hoe weynich fondaments en oprechticheyts hem de voorsz. D. van sulcx heeft ghesocht te suyveren in zijn *Clare Wederlegginge*, etc. Door H. Pagium Student der H. Theologie. Leyden, J. Paedts Iz. 1617. 40 blz.
- 1340 Gal-braecke te weghe ghebracht door een Leydtsche Purgatie, aen den Persoon van Vincent van Drielenburgh,

Die nu syn schoorsteen-roet so na heeft uytgespogen,
Dat hy genoech bekennt voortaen niet meer te mogen.

Tweede Druck vermeerdert ende verbeterd 1617.

8 blz.

Dit gedicht, dat verscheidene goede verzen bevat (zie o. a. de aanhaling in Baudaert, B. IX. 27) is onderteekend R. T. Lydt en hoopt. Waarschynlyk Reinier Telle, de auteur ook van de volgende stukken.

- 1341 Reinier Telles Tweede Vredesang: ofte Jaerliedt op de vol-eyndinge van de eerste hondert jaren na de aengevangene Reformatie der Kercken. t' Amst., gedr. by Porcevant Morgan ..., 1617.

8 blz.

Vergel. N°. 1163.

- 1342 Der Contraremonstranten Kerf-stock, die nimmermeer yser wordt. Aen de Roomsche Catholijcken. Op de wyse: Het was een fray rijck Burghers kindt. Door een Lief-hebber van de vrye Waerheyt. Ghedruckt in de groote onbekende Werelt. Zonder jaar.

8 blz.

Niet onaardig maar scherp spotticht, van den yverigen Remonstrant Reinier Telle. De Kerfstok van de Contra-Remonstranten is de volstreckte verkiezing en verwerping. De dichter laat hen o. a. tot de R. Katholicken zeggen:

„Ghy hebt het met u biecht wel drock,
Maer, vrienden, wy zijn wyser.
Wy hebben een goe Kerf-stock,
Die nimmermeer wordt yser
Daer op wy moghen kerven,
Om niet, tot dat wy sterven.
Slaen andre vroeck, hant aen de ploech,
Wy komen tijts ghenoech.”

Het lied bestaat uit 60 dergelyke koepletten, en wordt door een Sonnet aen de Contraremon. voorafgegaan. — Het wordt vermeld door Baudaert, B. IX. 23; Brandt, III. 193. Op het jaar 1618 vindt men verscheidene tegenschriften.

- 1343 Defense de la Confession des Eglises Reformees de France, contre les accusations du S. Arnould Jesuite, deduites en un Sermon fait en la presence du Roy à Fontaine-Bleau Avec la Harangue faicte au Roy par les Deputez du Synode National des Eglises pretendues Reformees de France, avec la Responce de sa Maj. le 27 May 1617. La Haye, Hill. Jacobssz ... 1617.

40 blz.

Zie hierover uitvoerig Baudaert, B. IX. 165—67, die de Harangue met het Antwoord heeft vertaald.

- 1344 Tractaetgen vande Rechtveerdighe Voorsienigheyt Gods: daer in ondersocht wort een seker geschrift van Heer Arnoux Jesuyt, met het welcke by soeckt te bewijzen, dat Calvinus Godt een Autheur vande Sonde

maeckt Ghestelt door P. D(u) M(oulin). Wt de Fransche in de Ned. Tale overgheset, ende met een Voor-reden verrijckt, inde welcke van de lasteringhen der Remonstranten een weynich ghehandelt wordt. Amst., M. Jz. Brant .. 1617. 24 blz.

1845 Declaration du Sieur de la Ravoire contre l'ordre des Chartreux: à ... Mess. les Estats d'Hollande et Westfrise, etc. La Haye, Hill. Jacobssen. 1617. 16 blz.

1618 (*).

1846 Waerachtige beschrijvinghe van een jammerlicke nieuwe tijdinge van een deerlicke moort die gheschiet is in West-Engelant by de stadt Excester, in een Dorp Littelen ghenamt, enz. ... Dese justicie is gheschiedt den 1 Mey 1618 ... Ghedr. tot Middelborch, voor Adriaen Leenaertsz. 1618. 4 blz.

1847 Apologia ofte volcomen verantwoordinghe, waeromme die drie Standen des loffijcken Coninckrijcx Bohemen, sub utraque, haer hebben moeten defenderen, Insonderheyt teghen die schadelicke Secte der Jesuyten. Overgheset uyt den Hoochd. Gedruckt in .. Praagh ... 1618 ende nu tot Amsterdam. 14 blz.

Vermeld by Baudaert, B. X. 119.

1848 Cort bericht ende wederlegginge, der beswaernissen ende betichtinghen, dewelcke den Evangelischen Stenden, in 't Coninckrijcke van Bohemen, tot derselver ongelimp ende naedeel, te laste willen geleyt werden. Ghedr. nae de Copie tot Prage in 's Graven-Hage by Aert Meuris 1618. 20 blz.

1849 Een warachtige beschryvinge van een rechtveerdige Justicy, die gheschiet is binnen de stadt Heusden over een jonge man de welcke met zijn eygen moeder boleeerde ... den 28 Juny 1618. (*Zonder afzond titel.*) 4 blz.

1850 Seeckere tydinge van tgene aldereerst ghepasseert is tusschen onse Hollandtsche Oorloeschepen naer Venetien, ende de Spaensche. Maer insonderheyt hoe 86 Turcksche Zee-roovers het eylant Lancerotte hebben afgheloopen, geplondert, ende duysent menschen tot slaven ghemaect, ende hoe den Commandeur Moy Lambert met syn by hebbende Oorloeschepen, vergeselschap met de Spaensche, etlicke Roovers becomen hebben, hun haer loon gegeven, ende de arme Christen slaven een deel ontsiet. Geschiedt den 8 ende 9 July ... Amst., Broer Jansz ... 1618. 4 blz.

Zie: Baudaert, B. X. 98.

(*) In de volgende orde gerangschikt:

a. Geschriften die in geen verband staan met de politiek-kerkel.geschillen in Nederland. — b. Stukken ten vorigen jare geschreven en nu eerst gedrukt, of gericht tegen andere geschriften in 1617 verschenen. — c. Stukken over onlusten in de vorige jaren in verschillende plaatsen voorgevallen. — d. Gebeurtenissen in Nederland van January tot Augustus 1618, en Paskwillen vóór de gevangenneming van Oldenbarnevelt uitgegeven. — e. Gebeurtenissen van de gevangenneming van Oldenbarnevelt af tot het einde van 1618, en Paskwillen in dien tijd verschenen. — f. Godgeleerde Traktaten, die tot de geschiedenis in geen rechtstreeksch verband staan. — Onder de paskwillen in dit jaar verschenen, zal men niet beschreven vinden de talrijke Spotprenten.

- 1351 Waerachtige ende verschrickelijcke nieuwe tijdinghe, van den snellen ende onversnienden onder-ganck van de wel-bekende Vlecke Plurs in Switserlant ... op den 4 Sept. 1618 ... Amst., Broer Jansz ... 1618. 4 blz.

Zie: Bandaert, B. X. 102.

- 1352 Hemelsche Trompet Morgenwecker, ofte Comeet met een Langebaert erschenen Anno 1618 in Nov. ende Dec., ghestelt door Nicolaum Mulierium Doct en Profess. ... in Groeninghen. Tot Groningen, gedr. by Hans Sas ... 1618. 24 blz.

Hieraan syn de mededeelingen van Bandaert ontleend, B. X. 102. Vergelyk op het jaar 1619, vooraan.

- 1353 Justificatie vande Resolutie der H. M. Heeren de Staten van Hollandt ende W.-Vr. ghenomen den 4 Aug. 1617. op hare H. M. name inghestelt ende aende Vroetschappen der Steden overghesonden. Met by voeginghe van verscheyden Verificatien daer toe dienende. Gedrukt int Jaer 1618. 104 blz.

De Resolutie met de Justificatie (blz. 1—19) syn door Bandaert overgenomen, B. X. 37—45; de Verclaringe (blz. 61—89) vindt men ook op 1617, N°. 1244; de Naerder Verclaringe (blz. 70—81) by Bandaert, blz. 45—59. Zie ook over dit stuk Uytenbogaert, 812.

- 1354 Justificatie vande Resolutie, enz. Tweede Druck. Ghedruckt int Jaer 1618. 104 blz.

- 1355 Justificatie vande Cours die ghehouden wort by de Steden Dordrecht, Amstelredam, Schiedam, Enchuysen, Edam ende Purmereynde, als leden vande Vergad. vande E. M. Heeren Staten van Hollant ende W.-Vr., tot bewaringe vande Wettige regieringe der Landen, hanthoudinghe vande suyvere Leere enz. Amst., M. Jz. Brandt ... 1618. 136 blz.

Protest van de Contra-Remonstrantsche steden tegen de voorgaande Justificatie, en, gelyk dese, reeds in 1617 gesteld. Echter syn hier stukken tot Juny 1618 bygevoegd. Het eigenlyke Antwoord op het vorige (blz. 43—72) is door Bandaert overgenomen, B. X. 50—61, zoo ook andere stukken die hierin voorkomen, als de Corte openinge, blz. 80—84 en de Aanmaninge, blz. 84, 85 (by Bandaert, blz. 61—63) enz. De Verclaringhe, hier blz. 72—80, zie men reeds op 1617, N°. 1245.

- 1356 Justificatie vande Cours enz. Den tweeden-Druck. Amst., M. Jz. Brandt ... 1618. 136 blz.

- 1357 Wederlegginge van de Weegschaal onlangs nytgegeven tegens d' Oratie des Ed. Heere Dudley Carletons dienende tot verantwoording van de voorsz. Oratie, ende om te sien, hoe valsche ende inoorrecht die voorn. Weegschaal is. Gemaeckt deur H. C. du Jon Gedrukt anno 1618. (IV) en 440 blz.

Bandaert noemt (B. IX. 73) deze beantwoording van de Weegschaal, door Joh. Casim. Junius, zoon van Franciscus een deffich Tractaet, dat evenwel, zoo als Uytenbogaert er byvoegt, die echter niet wist wie de auteur was, „naderhandt voor ruyl papier verkocht is.“ De „Weegschaal“ vindt men N°. 1252.

- 1358 Triomfe van de Doorl. Pr. van Orangien, ende het gheheele huys van Nassau, so wel overleden als teghenwoordigh. Met bewijs van de schandelicke daden ende schriften, in wat Balans ofte *Weeghschael* de Lasteraers, dese Doorl. Pr. met der E. M. H. Staten Bontgenoten omspringen. Voorts het afscheyden (van de teghenspreckers) der Ghereformeerde, of Princen Gensen By C. Ar. G. Anno 1618. 32 blz.

Op den titel is een Oranjebloom afgebeeld, „wassende aen den Nassauwen stroom,” met het wapen van Nassau op een der appels, die door een hart omgeven is. Het stuk is gedeeltelyk op rym.

- 1359 Representation touchant les differens survenuz entre-plusieurs, à cause des erreurs de quelques Docteurs amateurs de nouveleté. Dediez a son Excell. par un deffençeur de la bonne cause ... Amst., George Veseler, le 6 de Janvier, l'An 1618. 24 blz.

Vershillende fransche gedichten, uitgegeven door eenen Remy Bastien, die de eer der vervaardiging aan „un sien amy deffenseur de la bonne cause” toeschryft.

- 1359* Spaenschen Raedt enz. ... 1618. Zie N°. 1326.

- 1360 Discours van Franciscus Campanèlla, hoe de Nederlanden onder des Coninghs van Hispaengien ghehoorsaemheyt weder te brenghen zijn. Dienende tot opmerkinghe aller getrouwe Voester-Heeren onses Lieven Vaderlants ... 1618. 12 blz.

Vergelyk N°. 1320—26. De titelfiguur van deze uitgave is een oude houtsnede, eene vrouw met de hand op een wapen rustend voorstellende, en met inschrift „Fecit Petrus van der Boercht 1552.”

- 1361 Discours enz. *Dezelfde druk als de voorgaande, met veranderde titelfiguur. die hier in slechte houtsnede, den schryver moet voorstellen.* 12 blz.

- 1362 Discours Fr. Campanellae hoe het Nederlant te brengen onder de macht des Coninx van Spagnien. Wt Latijn in Nederd. overgheset Hier by is herdrukt seeckeren brief geschreven vande Heeren van Antwerpen aen de Heeren van Gendt, nop. seeckere vredehandelinghe particul. by die van Gendt voorghenomen met den Malcontenten Witgeg. ten beveele der Heeren Staten van Frieslandt. Franeker, Jan Lamrinck 1618. (VIII) en 24 blz.

Vooraan een Tot den Leser, verklarende de reden dezer uitgave, en een gedicht Aan het Vereenichde Nederlant. De op den titel vermelde Brief is hier niet by, hoewel het Slotdicht op blz. 24 schynt aan te duiden, dat het stuk compleet is.

- 1363 Copie van de t' Samen-sprekinghe des Paus ende Coninghs van Spangien, over henliedder ghenaeemde Nederlandtsche Rebellen. Gheschiedt in haren Droom, in de nacht van Vrouw-Lichtmisse, 1618. Wt het Italiaens ende Spaens getranslateert door Aleetheia. Ghedruckt ende herwaerts over gesonden uyt den Roomschen ende Spaenschen Dormter. Anno 1618. 16 blz.

- 1364 Tafereel, Begrijpende cortelijck enz. (als N°. 1221) Den derden Druck, vermeerdert met een Na-reden aen die uytvercorenen Kinderen Godts om haer aen dese of dierghelijcke valsche loghens niet te ergheren ... 1618. 16 blz.

- 1365 Derde Klachte der Kercken, teghens den heylloosen *Kerf-stock* der Remonstranten. Tot bewijs dat de selve na het Pausdom hellen ende haer met de Papisten, Martinisten, Mennonisten, ende Libertijnen soecken te verstercken, om de Ghereformeerde Religie te onderdrukken. Door Ireneum Philaletium. Waer in oock de Schelt-redenen in de Voor-reden vande *Noodighe Antwoorde der Remonstranten*, tegens de *Anderde Klachte* uytghespoghen, werden beantwoordt. Amst., M. Jz. Brandt ... 1618. 88 blz.
Vergelyk N°. 1342, 1257, 1318.
- 1366 Tweede Deel van de Noodighe Antwoorde op der Contra-Remonst. Teghen-Vertooch: vervatende klaer ende vast bewijs dat de Leere der Remonstranten, in dese Landen, ende ten opsien van de Reformatie inde selve, niet Nieu, maer Oudt is. Met eenen Brief aende ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. 's Gravenh., Hill. Jacobssen. (VIII) en 164 blz.
Gesteld door Uyttenbogaert. De Brief aan de Staten is gedagteekend 25 Mey. Vergel. N°. 1257.
- 1367 De kleyn Goudt-balans, al waer in gewogen wort hoe dat met onwaerheyt de oude Gereformeerde Leeraers, diemen nu Contraremonstranten noemt, belogen worden, van datse God den Auteur van quaet maecken, ende wort hier anders bewesen wt haer lieden eygen schriften ... Maer ter contrarie eer can bewesen worden wt den Thesius Jacobus Arminius ... Door Geeraert Aertsz. Leyden, Jan Claesz van Dorp. 1618. 16 blz.
Blykens de voorrede geschreven tegen het Vertooch der Remonstranten (N°. 1254) *en het „boecxken van Campen“* (N°. 1300).
- 1368 Quel-geest vervaetende ettelijke vragen aen de Contra-Remonstranten, van de Praedestinatie der onmondige kinderen, in haere kintsheyt stervende, om daer op te hebben ronde en eenvoudige antwoort, conform t' ghevoelen welcke sy in haer *Tegen Vertooch* ... verclaeren, enz. ... 1618. 28 blz.
Tegenschrift van N°. 1255.
- 1369 Geessel om uyt te dryven den Arminiaenschen *Qual-Gheest*. By een ghebracht om te bedwinghen de vermetene curieusheyt van eenen onbekenden Vrager, noopende de Predestinatie ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1618. 82 blz.
- 1370 Trouwhertighe Vermaninghe aen alle Swangere ende Barend VROUTGENS: aen alle Ouders die kinderen teelen ende ter Doope presenteren; oock aen de Ghetnygen ders. kindekens: mitsg. aen alle Predikanten als Festum, Colonium, Hermannum, etc. wanneer zy kinderens krijghen, om den H. Doop aen des. te verrichten. Ghebout op het Fondament van seeckere passagien, ghetrouwel. alhier aenghetrocken, in 't Latijn, François, Duyts ende Engels ... Anno 1618. 14 blz.
Dit geschrift heeft dezelfde strekking als de Quelgeest.
- 1371 Nieu Reken-boeck op den Arminiaenschen *Kerf-stock*, eertijts ghemaect tot spijt van de Gereformeerde Christenen, met het advijs van alle steden ende schanssen die den Prince Maurits ende de Kerck des Christen ghe-

loofs toegedaen zijn By een ghestelt door een Boer uyt de Veenen
.... Ghedr. na de Copye tot Dordrecht, by Pieter Verhaghe, Anno 1618.
8 blz.

*Het Advys is op rym, in 51 koepletten; in ieder van deze worden een of meer plaatsen,
die Maurits zyn toegedaen, sprekende ingevoerd.*

1372 Nieuwe Tijdinghe, hoe de Arminianen tegen de Reformeerde Leeraers
der Christel. Kercke hebben eenighe schimp ende spot ghemaect op
eenen Kerfstock, enz. ... Ghedr. tot Franeker, by Jan Lammerincx ... 1618.
8 blz.

Geheel gelyk aan het vorige.

1372* Nieuwe Tijdinghe ... ghemaect, enz. (*Andere druk by denzelfden*) ... 1618.
8 blz.

1373 Nieuwe Tijdinghe, enz. ... Eerstlyck gedrukt tho Dort ende nu na die
Copye tot Gröningen by Hans Sas, 1618. 8 blz.

Nadruk, naar de Groningsche spreektaal gewyzigd.

1374 Verification de la bonne foy de M. Fabrice de Bassecourt, par cy devant
deux fois Prebtre de la Papauté, et maintenant un tresdigne promoteur
du schisme et de sedition, es Eglises et en l'Estat de ce pays ... Imprimé
l'an 1618. 86 blz.

*De schryver van dit stuk is Carolus Niellius (de Nielles), predikant by de
Waaische gemeente te Utrecht, de gevoelens der Remonstrantsgezinden toegedaen.
Zie: Brandt, II. 543. Een ander geschrift tegen Bassecourt: Tableau de la bonne
foy et sincerité de M. Fabr. de Bass., par cydevant deux fois Prebtre, ook van
de hand van Niellius, en in 1617 verschenen, had een Responce à un faiseur de
faux tableaux van Bassecourt uitgelokt. Daartegen nu is dit geschrift gericht.*

1375 Apologie de Fabrice de la Bassecourt à l'encontre de deux libelles
diffamatoires, l'un intit. le *Tableau*, l'autre la *Verification*, faits par un
Quidam sans nom. Avec une demande aux Remonstrans, touchant leur
sentiment en la doctrine du franc arbitre ... Amst., impr. par P. de
Ravesteyn. Pour Pierre Mostarde 1618. 64 blz.

Vermeld by Brandt, II. 544.

1376 Wat Wonder-Oudt-Nieuws, dienende tot claer, ende on-weder-leggelyck
bewijs, hoe de Remonstrantsche Predicanten reysen en rotsen, om de
Jesuiten, Capuciinen, ende andere Gheestelijcken by den Vyandt, te be-
soecken: ende met wat Courtosijenz y malcanderen ont-halen ... 1618. 28 blz.

*Bassecourt had in zyne Apologie de Remonstranten te laste gelegd, dat eenige van
hen een reis naar Antwerpen hadden gedaan om met de Jezuiten te handelen. Tau-
rinus, de schryver van dit stuk (Cattenburch, I. I., p. 130) toont de onwaarheid
en ongerymdheid van deze lastering aan.*

1377 Oprechte, ernstighe Wee-klachte der Bataefsche Maeghet. Aen zyne Pr.
Exellentie ende d' overste des Landts. Tegen eene valsche klachte, onlangs
... jehens de selve Maeghet ... ten voorschijn ghebracht ... 1618. 8 blz.

Tegenschrift van N°. 1332.

- 1378 Seignoor's Bommeken; waer in zijn leven vertoont wort, door een Vreemdelinck ende Enckhuyser Vrou ... Ghedruckt voor Sr. Schenck. *Zonder jaar.* 16 blz.

Gedeeltelyk op rym. Seignoor is de Spanjaard. Men ziet hem met Vreemdelinck en Enckhuyser vrouw en vele gedierten, in wier gedaante de schryver hem laat optreden, op den titel afgebeeld. Vreemdelinck en Enckhuyser Vrou hebben het druk tegen de Remonstranten en de door hen uitgegeven geschriften: Tafereel (N°. 1221), Aenspraek aen de Maeght van Hollandt (N°. 1332) enz.

- 1379 Na-soeck ende Overligginghe (*sic*) int korte, hoe ende in wat manieren, vele ende verscheyden Autheuren, tzedert hondert Jaren herwaerts hebben verstaen, dat d' oprechte Godts-dienst aenghestelt ende ghevoert, ende vande twisten der Religie gheoordeelt moet werden ... Daer mede de Remonstranten (na gheleghentheyd) hen zoeken te behelpen teghen de Contra-Remonstranten. Met Applicatie Discours-ghewijse. Tot een gheluck-salich Nieu-Jaer-wensch ... Ghedr. in Jan. 1618. 26 blz.
- 1380 Raedt teghen de Kerckelijcke Swaricheden ofte advys van een treflick, geleert man, buyten dese Landen, over het Middel, waer door dese Kerckelijcke swaricheden aller bequaemst souden connen affgedaen worden. Gheextraheert uyt sijnen Brief, gheschr. uyt N. den 7 Nov. Anno 1617 Leyden, Dav. Jansz van Ipendam ... 1618. 16 blz.
- 1381 Openinghe ende aenwysinghe van bequame Middelen, omme niet alleen de Kercken deser Gheun. Provincien, maer oock alle de Ghereform. Kercken van Christenryck met malkanderen te vereenigen: Ghestelt, door P. du Moulin, Bed. des H. Ev. ... tot Parijs. Wt het Fransch ... over-gheset. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1618. 8 blz.
- 1382 Extract wt de Annotatien ende Verclaringhen van de Acten des Vredehandels te Colen gheschiet, A^o. 1579 Vervat. 't Recht der Volck'ren, de Macht der Ov'richeden, ende de justificatie van die van de Gereform. Religie inde Nederl. Provincien, etc. ... Amst., M. Jz. Brandt ... 1618. 8 blz.

- 1388 Assueri Matthisii Ontschuld. Dat is: Korte Openinghe van de gheheele Procedure, diemen in syne Af-zettinghe, teghens hem ghebruyct heeft: Ghestelt by forme van Antwoorde, op zoodanighen Af-scheydt-brief, als hem van de Magistraet der Stadt Deventer is te huys ghezonden. Met een Voor-Reden aen de Ghemeynte aldaer Rotterdam, Mt. Bastiaensz ... 1618. 80 blz.

Zie over zyne afzetting in 1617 o. a. Brandt, II. 688—91. Het antwoord dagteekent reeds van 5 Mey 1617 in Deventer. Hy werd dadelyk te Kampen beroepen. Zie het volgende N^o.

- 1384 Oprecht ende klaer Tegen-bericht tegen 't Libel by den Kamperen Remonstranschen Leeraren Th. Goswinium, Ev. Voscuilium, Ass. Matthisium, Joan. Schutlerum in druk verveerdicht, onder den schonen titel van

Oprecht ende Claer berigt, etc. Door Hieronymum Vogellium, Belyder ende Leeraer der ware Gereform. leere inde Gem. Chr. tot Hasselt Amst., M. Jz. Brandt ... 1618. (28) en 270 blz.

Tegenschrift van No. 1300. Verg. No. 1367.

1385 Tsamen-sprekinghe van Philemon en Onesimus, over het *Vertooch vande onnoselheyt des E. Kerckenraets tot Haerlem*, ende het *Teghenvertooch*, uytghegheven tot meerder ondeckinge van de onnoselheyt ende oprechtheydt des voorsz. K. Raets, door Ludovicum Junium S. S. Theol. Studios., Haerlem, A. Rooman ... 1618 (IV) en 68 blz.

Vergelyk N°. 1275—77.

1386 Een Wonderlijke, dogh ghenoechlijke T'samen-sprekinghe, van een Esel ende Nacht-uyt: Waer in het *Vrouwen-praetjen* gheexamineert werd ... 1618. 82 blz.

Tegenschrift van No. 1280. Esel en Nachtuil besluiten om in navolging van de predikanten zoo als Spranckhuijsen, hun naam te latiniseren en zich Eselius en Nachtuilius te noemen; dan zullen de boeren meenen, dat zy heel wat beieekenen.

1387 Justificatie van de Procedueren, by Schout, Burghermeesteren ende Begeerders der Stadt Haerlem, gehouden inden Jare 1617, teghens eenighe overhoorighe ende onrustighe Persoonen, binnen de zelve hare Stadt. Midtsg. eenighe Copien ende Extracten, dienende tot naerder verklaringhe ende verificatie vanden inhouden (*sic*) der zelve Justificatie. Haerlem, Adr. Rooman ... 1618. 92 blz.

Vergelyk over de geschillen te Haarlem N°. 1271—81, voorts Brandt, II. 660, e. a. Deze uitgaaf heeft op de laatste blz. het wapen van Haarlem. Blz. 91 is gepagineerd: 16.

1388 Justificatie enz. in-houden enz. *By denz.* 1618. 92 blz.

Dezelfde druk als de vorige, met verbetering van den titel en byvoeging eener lyst van Fauten op de laatste bladzijde.

1389 Justificatie enz. in-houden enz. *By denz.* 1618. 48 blz.

Veel compresser druk dan de vorige, die toch hetzelfde inhoudt.

1390 Justificatie enz. Midtsg. eenighe Brieven, dienende tot naerder verklaringhe van de zelve Justificatie. *By denz.* 1618. 24 blz.

Hierin zyn byna alle bygevoegde stukken weggelaten.

1391 Den Haerlemschen Harminiaen, dat is: Verhael van de vroetheyt der Heeren van Haerlem, een Jaer of drye herwaerts ghepleeght aen verscheyden goede Patriotten; dienende tot meerder openbaringhe van haere Justificatie. Ghedr. ... 1618. 80 blz.

1392 Den Haerlemschen Harminiaen ... openbaringe, enz. *Anders druk, zeer aan de vorige gelyk.* 30 blz.

1393 Copey, van den Lasterlijcken Brief van Verlaen, in den *Haerlemschen Harminiaen* ghementioneert, met korte Annotatien gheillustreert. Ghelijck

mede van den Brief aen de H. Burghemeest. van den selfden ter selfder tydt gheschreven 1618. 88 blz.

Met Verlaen is de Remonstrantschgezinde Haarlemsche burgemeester Gerrit van der Laen bedoeld. De bewuste brief is gericht aan den Haarlemschen predikant Henricus Geesteranus, dagteekent van 7 Aug. 1615, en behelst zyn gevoelen over de kerkelyke geschillen.

- 1394 Presentatien ghedaen, soo by de Heeren Magistraten, als by den Kercken-Raedt tot Rotterdam, aen de Af-gezonderde Lidtmaten vande Ghere-formeerde Kercke aldaer. Rott., Mt. Bastiaensz ... 1618. 16 blz.

Uitgave van eenige stukken van 1611—17 om den verzoenenden geest der Rotterdamsche Regering aan te toonen.

- 1395 Ontdeckinghe van den oproerighen gheest der Contra-Remonstrantsghesinde binnen der Stede van Oudewater. Vervatende een cort ende waerachtigh verhael van 't ghene binnen der Stedevoorsz. ghepasseert is, voornem. binnen de tijd van ontrent een Jaer herwaerts, in de vergad. van de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. eerst by monde ghedaen, ende daer na schriftelijk overgelevert op den 22 Jan. deses Jaers 1618. Van verscheyden Vroedtschappen der voorsz. Stede, daer toe by hare M. E. specialijk ontboden ende gelastet zijnde. Met een Voor-reden ende Na-reden ... 1618. 40 blz.

Aan dit en de volgende stukken hebben Bandaert, Uitenbogaert, Trigland hunne uitvoerige verhalen over de twisten te Oudewater in de vorige jaren hoofdzakelyk ontleend.

- 1396 Clachte der Ghemeynte tot Oudewater, der ghener die houden by de onds' Religie. Aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Fr., dienende tot wederlegginghe van de valscheden, die haer naghegeven worden in *Ontdeckinghe van den oproerighen gheest, enz.* ... 1618. 40 blz.

- 1397 Historisch Verhael vande voorneemste Swaricheden, verschillen en Proceduren, so wel in Kerckelycke als Politijcke saken, dry Jaren herwaerts voorghefallen binnen de Stadt Oudewater. Withegh. by de Kerckeraet aldaer, ende eenighe vande Magistraten. Amst., J. Ez. Cloppenburch ... 1618. 92 blz.

- 1398 Reuck-Appel af-ghevende den lieffelijcken Geur van de Daden des Prince van Orangien Teghen de quade Lucht, onlanghs veroorsaect door het op-doen ende aenwijzen van een valsche, fenijnighe *Spore*, tot verdedingh van de Op-rechte *Na-sporingh* Met een Cort Historisch Verhael, van den Grondt ende Aen-vangh der Neder-lantsche Oorloge. Vervatt. o. a. t'gheen onlanghs is ghepasseert binnen Oudewater. Gestelt door een Liefhebber der Nederl. Vriiheydt. Ghedr. te Philadelphi. 1618. 88 blz.

Vergelyk ook N°. 1328—30.

- 1399 Reuck-Appel *enz. (als 't voorg.)* Ghestelt door een Liefhebber, *enz. (Dezelfde druk als de voorg. met anderen titel).* 83 blz.

- 1400 Cort Verhael van de Grouwelijcke disordre, onlanghs zoo elders, als inzonderheydt tot Oudewater ghepleeght by de gene, die onder den deck-

mantel van voor te staen de Oude Ghereformeerde Religie, ons lieve Vaderlant zeer schandelijcken beroeren. Gheexalteert uyt den *Reuc-Appel* Ghedruckt te Philadelphi. 1618. 16 blz.

Pladz. 63—77 van den Reuc-Appel.

1401 Den Orangien-Appel, dienende tot een antidote om niet verghifticht te werden door den fenijnighen dampe daer mede den *Reuc-Appel* van den verdorven Apteker ofte Quacksalver is besmet ... 1618. 96 blz.

1402 Nauwe Overlegging van de Nootsaeckelijckheden op 't aennemen der Waertgelders ... 1618. 8 blz.

1402*Nauwe Overlegging van de Noodtsaekelyckheden, enz. *Andere druk.* 8 blz.

1403 Nauwe Overlegging van de Noodtsaekelijckheden, enz. (*Andere druk met aanhaling van den tekst Esaie 33. 1 op den titel*) ... 1618. 8 blz.

1404 Verklaringhe vande E.E. Heeren Magistraten ende Regeerders der Stadt Haerlem, door haren Ghedeputeerden ghedaen in de Vergad. der ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. ende by de Heeren Edelen ende meeste Leden van de zelve Vergad. gheapprobeert. Ghedr. ... by een Liefhebber des alghem. Christ. Vredes. 1618. 12 blz.

Ter vergadering van de Staten ingediend in January. De steller was Hugo de Groot, in wiens Verantwoordinge het stuk ook is opgenomen. Zie: Wagenaar. X. 187—92, die den hoofdinhoud mededeelt.

1405 Verclaringhe, enz. (*als 't voorg.*) ... De derde Editie ... 1618. 8 blz.

1406 Presentatie, by Bailliu, Burghemeesteren, Oudt ende Nieuwe Gherechte der Stede van den Briele, ghedaen aende afghesonderde Broederen ders. Stede. Ghepubl. den 16 Febr. 's Gravenh., Hill. Jacobssen ... 1618. 8 blz.

By Uytenbogaert, 820—22. Zie ook Baudaert, B. X. 84.

1407 Presentatie, enz. (*als 't voorg.*) ... 's Gravenh., Hill. Jacobss ... 1618. 8 blz.

1408 Copie. *Tweede verklaring van de Regering van den Briel betr. de afzonderinge van de Religionsche verwanten,* (in d. 7 Mrt.) 1 bl. br. 4°.

1409 Alzo de Burghemeesteren deser Stadt Leyden enz. *Verbod aan de ontschutterde burgers, om wapenen te dragen, of de nieuwe schutters overlast aan te doen* (in d. 15 Febr.). *Autent. uitgave met het wapen der stad bovenaan* (op het Raadhuis gedrukt) op 1 bl. langw. fol., met de Eedt van de Schutterije afzonderlyk op 1 bl. 4°.

By Uytenbogaert, 907.

1410 Eedt van de Schutterye der Stadt Leyden enz. *Andere uitgave van het voorg. stuk, met den Eed bovenaan.* 1 bl. fol.

1411 Aflesinghe opten vijftden Aprilis Anno 1618 van t' Raedthuys der Stad Leyden voor den volcke gedaen. Gedruet naer 't autentijcque Extract (op 't Raadhuis te Leiden). 8 blz.

By Uytenbogaert, 910 v.

- 1412 Afsesinghe, enz. ... van t' Raethuys der stad Leyden, enz. *Andere druk, doch in denzelfden vorm als de voorgaande.* 8 blz.
- 1413 Cort ende metter haest by een gestelde discours op den nieuwen noyt voor desen ghepractiseerden Eedt, by den Heeren Burghemeesters der Stadt Leyden, hare Schutters afgevoordert ... 1618. 12 blz.
By Bandaert, B. X. 10—13.
- 1414 Cort verhael vande Ontschutteringe, gedaen aen eenige vrome ende gequalificeerde Borgers, binnen de Stadt Leyden, ende vande Proceduren aen sommige vande Ontschutterde aenghestelt ... met de autent. stukken bevestight. Dienende tot Justificatie vande selve Schutters ... Waer by oock is ghevoecht een kleyn verhael van sommige insolentien, by de Waertgelders aldaer ghepleeght ... 1618. (VIII) en 86 blz.
Het Cort verhael met de Voorrede, doch zonder de authentieke stukken, by Bandaert, B. X. 13—20.
- 1415 Schutterlijke Scherm-slach jehens de giftige steecken vant oproerich ende fameux libel, in druck uytgeg. van wegen de Burgers die haer selfs hebben ont-schuttert, enz (*Onderteekend*;) Haec libertatis ergo. D. E. L. V. G. 1 bl. br. 4°. *Op rym; in twee kolommen gedrukt.*
- 1416 Verset, teghen den *Schutterlijcken Scherm-slach*, ghegheven na de vrome Borghers, die den lossen Dicht-maker zeydt, haer selven ontschuttert te hebben 1618. 1 bl. fol.
Op rym. Onder dit dicht een byschrift: Op den lossen Rhetorycker, die van den grooten Calvinus een Calf, van anderen Osses heeft ghemaect.
- 1417 Verzet teghen den Schutterlicken enz. (*Andere druk van het voorg. libel.*) 1 bl. fol.
- 1418 Sendt-brief Gerardus Livius Predicant tot Nymeghen, gheschreven aen Henricum Brimani Predicant tot Arnhem, aeng. 'tghene daer ghepasseert is. Daer achter aen ghevoeght is een Tuyltgen van sommige Bloemen uyt den Sendt-brief ghepluckt. Met een Liedeken ... 1618. blz. 1—8.
Deze brief dagteekent van 10 Nov. 1617. Het Tuyltgen en het Liedeken ontbreken aan dit exemplaar.
- 1419 Christelijke Aen-spraec der Predicanten van Nimmeghen, aen eenighe Lidtmaten der Ghemeynte, die sich t' onrecht bedroeft ende beswaert noemen; Tot weeringe vande blaem, daer mede de voorn. Predicanten sonder Fundament beschuldicht worden ... 1618. (VIII) en 44 blz.
Onderteekend door de (Remonstrantsgezinde) predikanten Gerardus Livius, Henricus Leflerus, Joannes Coitsius. De Voorrede is gedagt. 27 Febr. Zie over dit stuk Uytenbogaert, 1018.
- 1420 Afscheydt den Predicanten van Nimmeghen ghegheven by den Raedt derz. Stede (in d. 8 Apr. 1618). 1 bl. fol.
- 1421 Afscheydt by den E. E. Raedt der Stadt Nimmeghen, enz. (*Andere druk van het voorg.*) 1 bl. fol.

- 1422 Notulen ofte Aen-merckingen, op het Af-scheydt der Predicanten van Nimmegen, gheg. by den E. Raedt ders. Stadt, op den 8 Apr. 1618. Ghedr. int Jaer o. H. 1618. 16 blz.

Door Jacobus Taurinus (Cattenburch, l. 1., p. 130). Zie over dit stuk uitvoerig Uytenbogaert, 1017. Het is gedagteekend van 2 Juny.

- 1423 Procuratie ende Verbandt by de Remonstrantsche Steden malkander toeghesonden, ende elcx hare Ghedeputeerde ten dach-vaert gaende, mede ghegheven ... 1618. 6 blz.

Gedagteekend den 14 Mayo 1618. By Baudaert, B. X. 27 v.; Brandt, II. 989 v.

- 1424 Procuratie by eenighe Steden van Hollant gegeven aen heure gecommiteerden, ter Dach-vaert van de Heeren Staten van Hollant, vanden 14 Mey, 1618 St. N. Mitsg. de Procuratie dien volg. by de Heeren Staten van Utrecht gegeven aen heure Ghecommitt. ter vergaderinghe vande ... Staten Generael vanden 3 Junij 1618 St. V. Met de Verclaringe ende Limitatie by de Magistraet der Stadt Utrecht op de selve procuratie ghedaen, in d. den 10 Junij 1618. St. V. 's Gravenh., Hill Jacobsz ... 1619. 10 blz.

De beide laatste by Baudaert, B. X. 33, 34.

- 1425 Procuratie enz. (als 't voorg.) ... Nae de Cope. In 's Gravenhage enz. ... 1619. ('s Gravenhage, A. Meuris). 10 blz.

- 1426 Triumphe tot Amsterdam, over het incomen van ... Maurits Prince van Oranien, met een oprechte uytlegginghe op de verthooninghe van alle de Camers, gheschiet den 23. 24. 25. May. Anno 1618. Hier is byghev. des voorsz. doorl. Princen tittel. Leyden, Uldrick Cornelissz Honthorst. 8 blz.

Zie: Baudaert, B. X. 31, 32.

- 1427 Oprechte Verclaringhe van alle de Triumphe die binnen Amstelredam gheschiet is, ter eeren s. Pr. Exc. Mauritius de Nassau Met een uytlegginghe, op de Vertoonighen enz. Amst., Joris Veseler ... 1618. 4 blz.

- 1428 Den Vraegh-al, inhoudende ettelijke Questionen ofte Vraghen, om daer op te hebben een bondighe Antwoordt van de Theologanten, Politijcken, Rechts-gheleerden, Chrijs-luyden, ende anderen Gedrukt in 't Jaer. 1618. 12 blz.

De steller van dit geschrift, dat veel gerucht maakte, is de dikwyls vermeldte Jacobus Taurinus, pred. te Utrecht. (Zie Cattenburch, l. 1., p. 129).

- 1429 Den Vraegh-al enz. Antwoorde Ghedruckt in 't Jaer 1618. (Andere druk van 't voorg.) 12 blz.

- 1430 Andere Vraegh-al, in der haest ghestelt, om met des eersten Vraegh-als Vraegh-stucken, beantwoort te worden, ist moghelijk. Ghedruckt voor een Liefhebber der waerheyt, int Jaer ons H. 1618. 16 blz.

De titelfileet is een zittend dier, twee bloenstruiken in de pooten houdende, even als van de beide volgende drukken en even als van N°. 1465 en 1466, beide stukken die aan Franc. Aerssens worden toegeschreven.

- 1431 Andere Vraech-al, *enz. (als 't voorg.)* ... Den tweeden Druck. Ghedruckt by 't recht voorstant in Hollandt. Anno 1618. 16 blz.
- 1432 Andere Vraech-al, *enz. (als 't voorg.)* ... Den derden Druck. Ghedruckt in Hollandt, voor de Liefhebbers van 't Vaderlandt. Anno 1618. 12 blz.
- 1433 Andere Vraech-al, *enz.* ... Ghedruckt voor een Liefhebber der waerheydt int Jaer ons H. 1618. (*Nadruk van den eersten druk, N°. 1428*). 16 blz.
- 1434 Andere Vraech-al, *enz. (als 't voorg.)* ... waerheydt... 1618. (*Compreste nadruk van den eersten druk*). 8 blz.
- 1435 Den Teghen-Vraech-al, inhoudende ettelicke questien of vraghen, om daer mede den mondt te stoppen aen den dwasen Vraech-al, over sijne dwase vraghen ... dienende om den anderen Vraech-al te verstercken, ende bevorderen t' geen hy soude moghen na-ghelaten hebben ... Ghedruckt by 't recht voorstant in Hollandt. Anno 1618. 14 blz.
- 1436 Den Teghen-Vraech-al *enz. (als 't voorg.)* ... Den tweeden Druck ... 1618. 14 blz.
- 1437 Den Teghen-Vraech-al inhoudende ettelijcke, *enz. Compreste herdruk van 't voorg.* 8 blz.
- 1438 Den Derden Vraegh-al aen de Heeren Pensionarissen van Leyden en Rotterdam, om van hun beantwoort te werden, ende hier uyt te amplieren de instructie aen haere Borgemeesteren respective, op 't stuck van de Waertgelders. (*Zonder afzond. titel*). 4 blz.
- Betreffende te Heusden voorgevallene geschillen. In Regeringsgezinden geest.*
- 1439 Den Derden Vraeg-al ... aen hare Burgemeesteren *enz. Andere druk van het voorgaande.* 4 blz.
- 1440 Den Vierden Vraegh-al, pour tailler des besoignes. Aen den derden Vraegh-al die soo heus de Standt van een Frontier-plaetse overweget. Ghedruckt int Jaer 1618. 8 blz.
- 1441 Vyfde Vraech-al, tot ampliatio van het derde Vraech-altjen, ende rescriptie op des grooten Vraech-als tegen-vraghe. Ghedruckt, by 't recht voorstant in Hollandt. Anno 1618. 16 blz.
- 1442 Den Sesten Vraegh-Al: in alder ijl by den anderen ghestelt. Anno 1618. 8 blz.
- Zeer hevig paskwil tegen de Regering, uit deselfde fabriek als N°. 1430, 1445 enz.*
- 1443 Den Zoo-veelsten Vraegh-Al: in alder ijl by den anderen ghestelt. Anno 1618. 8 blz.
- De inhoud is deselfde als van den Sesten Vraegh-Al.*
- 1444 Den Soo-veelsten Vraegh-Al *enz. (als 't voorg.) Andere druk, met de portretten van Cleomenes en Agis op den titel.* 8 blz.
- 1445 Noodtwendigh ende Levendigh Discours, van eenighe getrouwe Patriotten ende Lief-hebberen onses Vaderlandts; over onsen droevigen ende periculeusen Staet. Waer inne oprechtelije ende levendigh verthoont wordt, in wat perijckel ende ghevaer wy gheraecht zijn, ende waer henen dese

verwarringhen tenderen: Met de noodighe middelen om die te remedieren. In 't Licht ghebracht, om teghen die veyeyne boeckkens, *Weegh-schael, Reuck-appel, Vraegh-al*, etc. ghelesen te worden. Ghedruckt, by 't recht voorstant in Hollandt, Anno 1618. 32 blz.

Hevig schotschrift tegen Oldenbarnevelt, de Groot, e. a., van een bekwame hand. Men hield voor den auteur of den uitgever Francois Aerssens, (by aankoop:) Heer van Sommeisdyck, een eersuchtig man, die meende door Oldenbarnevelt verongelykt te zyn, en daarom veel tot zyn val toebracht. In de Remonstrantie van Oldenbarnevelt (N°. 1457) heet het, dat dit stuk „originelyk tot Amsterdam in 't rouw ghestelt ende daerna alhier (in den Haag, door Aerssens) opgepronckt vol injurien ende calumnien ghedruckt” is. Men vindt dit geschrift voor een groot deel by Baudaert, X. 48 v., en by Trigland, 1044 v., Vergelyk ook Uytenbogaert, 941, 1002; d'Aubery, Mémoires, enz.

1446 Nootwendigh ende Levendigh Discours die vleyne boeckkens, enz. (als 't voorg.) *Compresser druk, doch van dezelfde pers en met dezelfde titelfileet als de vorige (dezelfde als van N°. 1430).* 24 blz.

1447 Noodtwendigh ende Levendigh Discours Om tegen die veyeyne boeckkens gelesen te worden ... 1618. *Nadruk van de voorgaande.* 24 blz.

1448 Noodtwendich ende Levendich Discours, enz. *Compresser nadruk dan de voorgaande.* 20 blz.

1449 Noodtwendigh ende Levendigh Discours Desen lesten Druck is van veel Druck-fauten ghesuyvert, ende oock met inghevoeghde regholen ende woorden vermeerdert ... 1618. 24 blz.

Herdruk van N°. 1446. Met dezelfde titelfileet.

1450 Oprechte Tonghe van de *Weegh-schael*, Proeft den *Reuck-appel* met den *Vraegh-al*, Ende Geeft remedie voor dese tegenwoordige beroerte onses Vaderlands ... 1618. 24 blz.

Hetzelfde geschrift als het Noodtwendigh ende Levendigh Discours, en wel dezelfde druk als N°. 1447, met anderen titel.

1451 Een kort Monickendammer Discours, ende Hoorns Liedt, gheestigh bediedt: Tghens 't *Levendich Discours* van Amsterdam. Ende achter aenhanghende een levendige Afbeeldinge der oproerige Praedestinatseuren: Door Een Liefhebber der Nederl. Vrijhey. In Dicht ghestelt, aber nicht ghemelt 1618. 12 blz.

1452 Practycke van den Spaenschen Raedt, dat is Clare vertooninghe dat den Raedt door I. Lipsium, Er. Puteanum, ende Fran. Campanellam ghegeven, om de vereenighde Nederlanden wederom te brenghen onder 't gebiedt van den Coningh van Spangjen, in alle hare deelen ofte alreede in 't werck gestelt is, ofte noch daghelijcks in 't werck ghestelt wordt ... Tot waerschouwinghe van alle vrije, vrome Nederlanders, insonderheyte der gener die in de regeringe zijn. Ghedruckt uyt kracht vande Privilegien der Vrije Nederlanders. (Zonder jaar). 56 blz.

Dit hatelyke paskwil op de Regering wordt even als het Nootwendigh Discours aan Aerssens toegeschreven. Zie daarover Uytenbogaert, 942, 1002. — Deze druk heeft tot titelprent de hollandsche tuin, waarin drie Regeringspersonen, die van den Spanjaard, buiten den tuin staande, een olyfak aannemen.

1618. Remonstrantie van Oldenbarnevelt. — „Ontdeckinge van de Spaensche Practijcke.” 185

- 1453 Practijcke, *enz. Dezelfde druk als de voorgaande, met byvoeging op den titel:*
Anno 1618. 56 blz.
- 1454 Practijcke van den Spaenschen Raet, *enz. ... 1618. Nadruk van het vorige,*
van dezelfde drukkerij als N°. 1450. 52 blz.
- 1455 Practijcke vanden Spaenschen Raedt Na de Cope, ghedruckt uyt
kracht *enz. ... 1618.* 32 blz.
- 1456 Practijcke van den Spaenschen Raedt Van nieuws oversien, ende van
merckelijke Druck-fauten ghesuyvert. Ghedruckt *enz. ... 1618.* 54 blz.
Herdruk van N°. 1452, met dezelfde titelprent.
- 1457 Remonstrantie aen de Hooge ende Moghende Heeren Staten vande
Landen van Hollandt ende West-Vrieslandt, van Heer Johan van Ol-
denbarnevelt, Ridder, Advocaet van den selven Lande. 's Gravenh.,
Hill. Jacobsz ... 1618. 80 blz.
Geschreven naar aanleiding van de voorgaande pamfletten (N°. 1445, 52). Zie over
dit geschrift: Baudaert, B. X. 35; Uytenbogaert, 948.
- 1458 Remonstrantie, *enz. Dezelfde druk als de voorgaande (ook met het lystje van*
Druck-fauten op blz. 80), met byvoeging op den titel: Met Privilegie ('t welk
echter in N°. 1457 niet gemist wordt). 80 blz.
- 1459 Remonstrantie, *enz. Compresser druk dan de voorgaande. Blz. 1—56 van*
de vorige druk beslaan hier 32 blz., blz. 33—56 van deze zyn echter geheel
gelyk aan blz. 57—80 van de vorige uitgave. 56 blz.
- 1460 Remonstrantie, *enz. In s' Graven-haghe, nae de Cope van Hillebr.*
Jacobssz ... 1618. 64 blz.
- 1461 Remonstrantie, *enz. Ghedruckt nae de Cope van Hillebr. Jacobssz ...*
1618. 40 blz.
De paginatuur van desen nadruk is verkeerd. Blz. 28 is gepagineerd: 82, blz. 29—40:
57—68.
- 1462 Remonstrantie, *enz. Mitsg. 't Placcaet der selver Heeren Staten tot*
faveur des Heeren Advocaets daer op ghevolcht den 22 Juny 1618. Nae
de Cope, in 's Gravenhaghe enz. ... 1618. 72 blz.
Het Placcaet van 22 Juny (tegen de Provis. Openinghe) vindt men ook onder N°. 1467.
- 1463 Ontdeckinge van de valsche Spaensche Jesuïtische Practijcke: Ghebruyckt
jehens eenighe vande beste Patriotten, ende ghetrouste Dienaren van
t' Landt, by de Autheurs van twee fameuse ende seditieuse Libellen: het
een geintituleert: *Noodtwendigh ende levendigh Discours etc.* Het ander
Practijcke van den Spaenschen Raedt etc. Inghestelt by een Liefhebber
vande Waerheydt, ende van het Vaderlandt. 's Gravenh., Hill. Jacobssen
... 1618. 34 blz.
De auteur van dit geschrift, waarover men Uytenbogaert, 950, vergelyke, is Cornelis
van der Mijle, Lid der Edelen van Holland, en Zwager van Oldenbarnevelt.
Hy bekend dit zelf in zyn Vertooch tegen Acrssens (N°. 1478).

- 1464 Ontdeckinge, enz. Wederom oversien, ende ook van vele Druck-fauten door de haesticheydt veroorsaecht wesende, verbeterd. 's Gravenh., Hill. Jacobssen ... 1618. 84 blz.
- 1465 Provisionele Openinghe van verscheyden saecken, ghestelt in de *Remonstrantie* van den Heer Advocaet van Hollandt ende W.-vr. Tot naerder Onderrechtinghe, so van hare Ed. Mog. als van alle ghetrouwe Patriotten ende Liefhebberen des Vaderlandts. Waerinne oock, de Nulliteyt van de ghenaeemde *Ontdeckinge van de Valsche Spaensche ende Jesuytische Practijcquen cortelijck wort aenghewesen*. Ghedruct wt cracht van de Privilegien der Vrye Nederlanders. Anno 1618. 60 blz.
- Hevig tegenschrift van N°. 1457 en 1463, waarschijnlijk ook door Aerssens ter pers bezorgd. — De titelfileet en druk zyn dezelve als van N°. 1445 en 1430.*
- 1466 Provisionele Openinghe gestelt enz. *Andere druk dan de voorgaande, doch van dezelfde drukkerij. Regel 5—7 van den titel hier in Latynsche, op de vorige in Duitsche letters.* 60 blz.
- 1467 Placcaet omme alomme ghepubliceert ende gheaffigeert te worden (door de Staten van Holland uitgevaardigd tegen de Provisionele Openinghe, in d. 22 Junij). 's Grav., Hill. Jacobsz. 1 bl. fol.
- By Uytenbogaert, 953.*
- 1467* Placcaet om alomme, enz. (als het voorg.) ... 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1 bl. fol.
- 1468 Placcaet, enz. (als 't voorg.) ... Nae de Cope, In 's Graven-h. enz. 1 bl. fol.
- 1469 Placcaet gepubliceert enz. Zonder adres. 4 blz.
- 1470 Advertissement aen alle Goede Inwoonderen en Liefhebbers van dese Nederlanden. Omme van een yeder gelesen, en in het binnenste van sijn herte ghedruct te worden Ghedruct uyt cracht der waerheyt Beminders. Anno 1618. 8 blz.
- Druk en titelfileet zyn dezelfde als van de stukken aan Aerssens toegeschreven (N°. 1445, 1465, 1430). Ook is het stuk geheel in denzelfden geest en voornamelyk gericht tegen het voorgaande Placcaet. Het is onderteekend: Op den eersten Julij, Anno 1618. 'Ter Ordonnantie van alle Liefhebberen. I. Patriota. Men vindt het ook bij Baudaert, B. X. 37.*
- 1471 Advertissement ... omme ... ghelesen enz. ... Ghedruct uyt cracht der waerheydt Beminders, Anno 1618. (Nadruk van het voorgaande). 8 blz.
- 1472 Advertissement ... omme ... ghelesen, enz. ... Ghedruct uyt cracht der waerheyt Beminders, Anno 1618. (Andere nadruk van N°. 1470). 8 blz.
- 1473 Advertissement enz. Gedrukt als aanplakbiljet op 1 bl. breed fol.
- 1474 Noodighe Remonstrantie aende ... Staten Generael der vereen. Nederlanden. Mitsg. aen ... die Staten van Gelderlandt, Hollandt, Zeelandt, enz. ... in particulier. Overghegh. ter vergad. vande ... Staten Generael ... opten 30 Mey: Anno 1618. Door den Heere Ambassadeur Franchoy van Aerssens. Ghedruct voor N. N. uwen ootmoedighen Dienaer, Anno 1618. 32 blz.

Tegen de Ontdeckinge van de valsche Spaensche Jesuytische Practijcke van van

der Myle (N°. 1463). *Van dū en de volgende twisteschriften tusschen Aerssens en van der Myle, die vele belangryke byzonderheden behelzen, spreken Uytenbogaert en Baudaert slechts met een enkel woord, de laatste (B. X. 66) zelfs zonder namen te noemen.*

- 1475 Noodighe Remonstrantie, enz. (als 't voorg.) ... Ghedruckt voor Marten Arentsz. Anno 1618. 24 blz.

- 1476 Noodighe Remonstrantie enz. (als 't voorg.). Andere druk. Op blz. 24 staat: Extract uyt de Noteelen in plaats van Notelen zoo als in de andere drukken. 24 blz.

- 1477 Noodighe Remonstrantie enz. (als 't voorg.). Andere druk. De 1^e en 8^e—6^e regel van den titel met Deutsche, op de vorige drukken met Latynsche letters. 24 blz.

- 1478 Vertoogh aen die Staten Generael der Vereenighde Nederlanden. By den Heere van der Mijle overghegheven. Teghen seecker fameus libel hare Ho. Mog. gepresenteert, onder den naem van *Remonstrantie* wesende onderteyckent *François van Aerssen*. 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz ... 1618. 38 blz.

Dagteekenend van 18 Juny 1618.

- 1479 Corte Antwoort, aen de ... Staten Generael, overgegeven by d' Heer van Sommeldiick [*François Aerssens*] Tegens seker *Vertoogh*, geadvouert ende getekent *Cornelis van der Myle*. 's Gravenh., Aert Meurs ... 1618. 16 blz.

Gedagteekend: desen 27 Juny 1618.

- 1480 Corte Antwoort, enz. ... Nae de Cope, in s' Gravenh., by Aert Meurs ... 1618. 16 blz.

- 1481 Corte Antwoort, enz. ... Nae de Cope Ghedruckt in 's Gravenhage. Anno 1618. 16 blz.

- 1482 Oprecht verhael van het geen den 27 ende 28 Junij tusschen de Heeren van Sommeldyck ende Van der Myle is gepasseert. Ghedruckt in 't Jaer o. H. Chr. 1618. 8 blz.

Hierin wordt de uitnoodiging van van der Myle aan Aerssens tot een mondgesprek en het antwoord van Aerssens, die deze noodiging als een uitdaging tot een tweegevecht opneemt, openbaar gemaakt. Van den uitslag wordt weinig gemeld. Alles wordt in 't Fransch en Hollandsch medegedeeld.

- 1483 Naerder Vertoogh aen de ... Staten Generael, overghegheven by den Heere Van der Myle Ende Antwoort, aen de selve overghegheven by d' Heer van Sommeldiick. In Augusto In 's Graven-Hage 1618. 14 blz.

Door Aerssens uitgegeven.

- 1484 Naerder Vertoogh aen de ... Staten Generael, overgegeven by den Heere Van der Mijlen. Waer inne deselve versocht worden, ten dienste vant Lant goet te vinden ende te belasten dat sekere poincten int *Cort Antwoort* gheteeckent *Francois van Aerssen*, hare Hog. Mog. overgegeven, by den selven mogen werden bewesen. Met corte Annotatien op de kant verclaert ende vereert. Ghedruct voor 't goet bericht der Mijlen, Die verbreekt sijn quade pijlen. 14 blz.

Van deselfde drukkerij en met hetzelfde titelvignet als N°. 1430, 1445 enz.

- 1485 Naerder Openinghe van een hooch-wichtighe sake, betr. de wel-vaert van ons bedroeft Vader-landt. Dewelcke den Autheur aenvanght, met een Christel. betrachtighe, onser wonderlijcker verlossinghe, van de grauwsame tyrannie der Spaengiaerden. Anno 1618. 26 blz.

Uit dezelfde fabriek van spotschriften tegen Oldenbarnevelt als N°. 1430, 1445, enz.

In een voorwoord beweert de uitgever, dat „dit discours, komende uyt vreemde landen, ende van over zee, aldaer deur een Edelman ... voor ettelicken tijt beschreven" is. Titelvignet als 1430, enz.

- 1486 Cort ende waerachtich verhael van eenige exorbitante Proceduiren, door het beleyt van weynich personen sedert seven ofte acht jaren herwaerts, jegens die van de ware Gereformeerde Religie by der handt ghenomen ende int werck ghestelt. Ghedruckt By 't rechte voorstant van Orangien, Tot teghenstandt van Spangien. Anno 1618. 8 blz.

Ven dezelfde party als het vorige. Titelvignet als 1430, enz.

- 1487 Maetroosjes Op-Wecker.

Op, op, Maetroosjen op, ghy die legt op u kant
Vol sluymers ende vaeck, eer dat u Scheepken strant:
Hoort toe wat out wat nieus, u Wacht die zal 't u zegghen,
Elck past nu op syn tuych, of ghy meucht niet af-legghen.

Ghedruct Anno 1618.

16 blz.

Gesprek tusschen Maetroos en Beminder van 's Lants welvaren, in prinsgezinden, maar veel gematigder geest dan de vorige schotschriften.

- 1488 Maetroosjes Opwecker Gedruct Anno 1618. (*Andere druk van het vorige*). 16 blz.

- 1489 Vreden-clacht, aen alle die vereenichde Nederlanden Waer in den Vrede haer beclaecht datse onder den schijn van Vrede ofte Trevis, beyde uyt die Kerckelycke ende Burgerlijcke regeringhe verdreven ende verbannen wort Door G. A. Ghedruckt Anno 1618. 20 blz.

Dit stuk is reeds vroeger geschreven, doch nu eerst gedrukt.

- 1490 De Naeckte Waerheyd ... Anno 1618.

4 blz.

25regelig rym tot opwekking om Maurits trouw te blyven.

- 1491 Placcaet van de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr., tegens het seditieus spreekken, het inbrengen, drucken, verkoopen, ofte stroyen van alderhande argerlycke ende seditieus Boccxkens, Liedekens etc. Ende waer na alle Druckers hen voortane sullen hebben to reguleren (*in d. 19 Junij*). 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1618. 8 blz.

By Baudaert, B. X. 36; Gr. Placcaatboek, I. 451.

- 1492 Bloom-potgen, van verscheyden Bloemen, ghepluckt uyt den Hoff vande Geldersche Contra-Remonstranten. Doch meest uyt het Schrift van Cornelis van Dungen Midtsg. eenighe Gravamina aen den Synodum van Arnhem. Door Theophilus Phileleutherus ... 1618. 24 blz.

Achteraan: „In haest uyt Irenopolis, den 18/23 Juny 1618." De steller is Jacobus Taurinus, pred. te Utrecht (Cattenburch, p. 129). Baudaert zegt, dat dit geschrift door Corn. Dunganus predikant te Arnhem, werd beantwoord, ter verdediging van syn boek genaamd Pacificatie der ontruster ghemoederen, dat hierin werd aangevallen.

- 1493 Thien Contra-Remonstransche Positien, voor grouwelijc ende afgrijselijc verklaert in de laetste Geldersche Synode tot Arnhem ghehouden; ende in Druc uytghegheven tot opwekkinge der Remonstranten, om van de Synoden noch wat goedts te hopen ... Rott., Mt. Bastiaensz ... 1618.

(X) en 30 blz.

Zie over dit geschrift Uytenbogaert, 1021. De auteur is Nic. Grevinchoven pred. te Rotterdam (Cattenburch, l. 1., p. 78).

- 1494 Grouwel, van de Contra-remonstrantschghesinden, in den Synodo Prov. van Gelderlandt, A°. 1618 in Julio ghehouden, verfoeyt ende ghedetesteert: vervaet in sekere Thien Pointen ofte Artijckelen, onlanghs van weghe de Heeren Staten des Furstendoms Gelre ende Graefschaps Zutphen uytghegheven. Waer neffens sijn gevoeght eenige plaetsen ... uyt versch. Anthreuren openbaerlijc voor Leeraren in de Gereform. Kercke bekent, ghetrocken, niet veel (soo 't schynt) van die thien pointen verschillende. Met een Na-reden enz. ... 1618.

26 blz.

Van gelyke strekking als het vorige.

- 1495 Placcaet. Wtgh. van weghe de Heeren Staten des Furstendoms Gelre ende Graeffschaps Zutphen, Teghe de ghestroyde lasteringhen ende calumnien, van de Euangelische Ghereformeerde Christelijcke Religie (in d. 15 Sept.). Arnhem, Jan Janssen. 1618.

8 blz.

Hierin ook de punten van beschuldiging der Remonstranten. By Baudaert, X. 47 v., 38 v.

- 1496 Placcaet enz. (als 't voorg.) ... Arnhem, Jan Janssen ... 1618. (Amsterdam, Broer Jansz).

8 blz.

Aan het titeloignet, Mozes de wet verbrekende, met het omschrift Peccata frangunt Dei tabulas, is de drukker te kennen.

- 1497 Placcaet. Wyt-ghegheven, enz. (als 't voorg.) ... Tot Arnhem, Eerst ghedrukt by Jan Janssen ... 1618.

8 blz.

- 1498 Placcaet. Wt-ghegheven ... Tot Arnhem, Eerst gedrukt enz. (Herdruk van de vorige uitgave).

8 blz.

- 1498* Placcaet Wt-ghegheven, enz. als 't voorg., doch in plaats van 't wapen een kleine fileet op den titel.

8 blz.

- 1499 Placcaet Wt-ghegheven enz. ... Na de Cope, Gedrukt tot Arnhem, enz.

8 blz.

- 1500 Schriftelicke Conferentie tusschen de Kercken-Dienaren des Vorstendoms Geldre ende Graefschap Zutphen, aenghevanghen Anno 1617 ende in hare Provinc. Synode in Junio ende Julio Anno 1618 volbracht: Aeng. de vyff Artijckelen metten ghevolghe van dien. Hier is noch by-gedaen eene Voor-reden vervatende den oorspronck ende voort-gangh der Kerckelijcke swaricheden. Delf, Jan Andriesz ... 1618.

(24) en 72 blz.

Zie over deze Synode: Bandert, B. X. 38 v., e. a.

- 1501 Provisionele waerschouwinghe, oft Protest, teghen seecker fameus Boecx-

ken onlangs uyt-ghegh. tot Delf, gheintit. *Schriftelijke Conferentie tuss. de Kercken-Dien. des Vorstend. Geldre ende Graefschap Zutphen ...* 1618. 4 blz.

Onderteeckend: v. Gedaen buyten Delft, den 2 November 1618. Philalethus Philopatri F. Philometri, v."

- 1503 Publicatie vande E. Vroetschap der Stadt Utrecht, van weghen die ware Ghereformeerde Religie. Ghedaen den 27 July 1618. Utrecht, Jan Amelissz. 1 bl. br. fol.

Bij Baudaert, B. X. 57.

- 1508 Publicatie, enz. (*als 't voorg.*) ... Delf, Jan Andriessz .. 1618. 1 bl. fol.

- 1504 Cort verhael van al tghene binnen Utrecht gepasseert is, zeder dat de E. H. M. Heeren Staten Generael met den Doorl. Prince van Orangien daer gekomen zyn, soo in 't afdancken der Waert-ghelders, als in 't verstellen van nieuwe Vroetschappen, enz. ... Amst., Broer Jansz. ... 1618. 4 blz.

Zie: Baudaert, Wagenaar, e. a.

- 1505 Oranges Cloeck Beleydt, int Afdancken der Waert-ghelders binnen de Stadt Wtrecht. Ghedr. by een Lief-hebber des Vaderlants. 4 blz.

- 1506 Propositie van den Heer de Boysye Ambass. extraord. van Vranckrijck, aen m. H. de Staten Generael van de vereen. Nederlanden. Gedaen ... in haren Raedt, vergadert in den Hage, den 14 Aug. 1618. Gheexhib. ende overghelevert ... den 15 Aug. 1618. Ghedr. int Jaer ons H. 1618. 8 blz.

By Baudaert, X. 60. Deze druk heeft het wapen van den gezant op den titel.

- 1507 Propositie enz. (*als 't voorg.*). *Andere druk met kruisvormig fileet op den titel.* 8 blz.

- 1508 Placcaet vande ... Staten Generael der Vereen. Nederl., op het afdancken ende licentieren vande nieuwe aengenomene Waertgelders (*in d. 18 Aug.*). 's Gravenh.. Hillebr. Jacobssz. 6 blz.

By Baudaert, B. X. 59.

- 1509 Placcaet enz. (*als 't voorg.*) ... Gedrukt na de Cope van Hillebr. Jacobsz ... 1618. 4 blz.

- 1510 Placcaet enz. (*als 't voorg.*) ... Ende nu t' Amst., by Broer Jansz. enz. 4 blz.

- 1511 Placcaet enz. (*als 't voorg.*) *Zonder adres.* 1 bl. br. fol.

- 1512 Aflesinghe ghedaen van t' Raethuys der Stadt Leyden, opten 20 Aug. Anno 1618. *Op het Raadhuis gedrukt.* 1 bl. br. fol.

Afdanking der Waardgelders te Leyden. Zie: Baudaert, B. X. 60.

- 1513 Van den Os; op den Ezel (*Onderaan*). Actum t' Amsterdam, Septemb. 8. Anno 1618 par moy Luciane Secunde. 1 bl. br. fol.

Gedicht op de afdanking der Waardgelders te Leyden.

1618. Oldenbarnevelt en de zijnen gevangen genomen, enz., Aug.—Oct. 1618. 191

1514 Alsoo by de veranderinge gheschiet binnen de Stadt Utrecht, enz. *Publicatie van de Staten Generaal van 't gevangen nemen van Oldenbarnevelt, Hoogerbeets en Grotius, in d. 29 Aug.* 1 bl. 4°.

Van dit blaadje bestaan een aantal drukken. Men vindt dit stuk ook by Baudaert, B. X. 63, e. a.

1515 Proposition du Sr. de-Boissise, Ambass. de France, faict sur son retour à la Haye. — Propositie van den Heere Boissise, enz. (*in d. 8 Sept.*). *In 2 kolommen gedrukt (Fransch en Hollandsch).* 1 bl. br. fol.

Verklaring van zijne terugkomst. By Baudaert, X. 66.

1516 Belijdenisse van Ledenberch, soo tot Utrecht als in den Hage, oock de doot van Taurinus, ende die Moort van Ledenberch aen hemselven begaen (*den 27 Sept.*) (*Onderaan:*) Tot Amst., by Cornelis Gerritsz. 1 bl. fol.

Zie: Baudaert, X. 64, 65.

1517 Belydenisse van Ledenbergh, enz. (*als 't voorg.*) ... Noch is hier by ghevoeght, t' gheene cortelingh de voornoemde patienten wedervaren is. Gedrukt Anno 1618. 4 blz.

1518 Cope eens Briefs gheschreven uyt Schoonhoven den 8 Sept., inhoudende alle het ghene aldaer ghepasseert is, sedert dat den Doorl. Prince van Oraengien met zijn Ghen. Graef Ernst daer binnen ghekomen zijn. Noch is hier by-ghevoecht een Liedeken vande heerlijke victorie die de Schepen ende Galeyen vande Ridders van Malta teghen een Armade Turcksche Schepen gehadt hebben, enz. ... 1618. 4 blz.

Zie over de veranderingen in de Regering der Hollandsche steden, door Prins Maurits te weeg gebracht, o. a. Baudaert, B. X. 67, en Brandt, II. 850 vv.

1519 Verhael vant ghene ghepasseert is door zijn Princ. Excell. int versetten der Magistraten vant Noorder Quartier (*den 6—11 Oct.*) ... Amst., Broer Jansz. 1 bl. br. fol.

1520 Den Boeren-Slach gheslaghen, door dese Personagien. Remmet Coejeclauwer, Dirck Slodder, Heyndrick Goesmoes, en Ariaen Modder. Ghedr. Anno 1618. 8 blz.

Op Rederykers-wyze en in de volkstaal gerijmde samenspraak over de oude en nieuwe regeringsleden te Hoorn.

1521 Alsoo zijne Excelentie alhier binnen de Stadt Leyden in persoon is verschenen, enz. *Verbod van den Prins aan de Leydenaars om ongeregelgheden te bedryven, in d. 23 Oct.* 1 bl. fol.

1522 Courante der Stadt Leyden, Also van de Publicatie ende verkiesinge des Raedts aldaer geschiedt. Met de Namen der afgesette Burghermeest., Schepen ende Vroetschappen. Met het gheen dat dese daghen alhier ghepasseert is (*23, 24 Oct.*). Leyden, Jacob Marcus. 1618. 8 blz.

1523 Courante der Stadt Leyden, Also, enz. (*als 't voorg., doch zonder de namen der afgesette Regeringsleden*) ... Ghedr. voor N. Gel-kerck (*te Leiden?*). 4 blz.

- 192 De Regering in de Hollandsche steden veranderd, Oct., Nov. 1618.
- 1524 Orangniens Incompste binnen Leyden, de verkiesinge des Raets, de Publicatie daarop ghevolcht. Met het ghene daer gepasseert is. Amst., Broer Jansz ... 1618. 4 blz.
Nadruk van het vorige stuk met weinig verandering.
- 1525 Publicatie ende verkiesinghe des Raets tot Haerlem. Met de namen der Raets Persoonen alsoo nieu als out (*alleen de nieuwe*). Met den Eet der Schutterij. Haerlem bij Adr. Rooman, voor Nicolaes van Geelkerck. (*te Leiden?*). 4 blz.
- 1526 Publicatie der Stadt Haerlem afgelesen den 25 Oct. Anno 1618 in presentie van s. Pr. Ex. enz. ... Mitsg. t' ghene gepasseert is sint de komste van s. Princ. Exc. ... ende na sijn vertreck. Oock de namen van de Regeerders der voorsz. Stadt by hem ghestelt ende afghestelt. Haerlem, Adr. Rooman. 1618. 4 blz.
Vermeerderde uitgave van 't vorige.
- 1527 s' Princen van Oraigniens Incomste tot Haerlem, De verkiesinghe des Raedts, met het gene voordr gepasseert is sints syn comste aldaer. (*Kort relaas*). Amst., Broer Jansz. ... 1618. 4 blz.
- 1528 Verkiesinghe des Magistraets tot Rotterdam, met derz. Namen, zoo-wel de ghene die in de Regeringe van nieuws ghekoren, als van de ghene die afghezet zijn (*den 29, 30 Oct.*). Met een Historisch Verhael. Tot Rotterdam, voor Nich. van Ghelekercke. 1618. 4 blz.
- 1529 Verkiesinghe des Magistraets ter Goude, met derz. Namen, zoo-wel de ghene die in de Reger. van nieuws ghekoren, als van de ghene die afghegaen zijn (*den 30 Oct.*). Amst., Broer Jansz. 4 blz.
- 1530 Triumphante inkomste des Princen van Oraengien binnen Amsterdam, Mitsg. de Verkiesinghe des Magistraets, met de namen der Oude ende Nieuwe Vroetschappen (*den 1 Nov. 1618*). 1 bl. fol.
- 1531 Remonstrantie by de zes Colloquenten van der Remonstranten wegghen in de Haechsche Conferente (*sic*) bekent, overgheg. aen de E. M. H. Staten van Hollandt ende W.-Vr. in September l.l. Waer in sy haere bedenckinghen openen over het houden der Synoden, ende billijcke conditien voorslaen, op de welcke zy bereydt zyn in de zelve Synoden te verschijnen. Rotterdam, Mt. Bastiaensz ... 1618. 50 blz.
De steller van dit stuk is Uytenbogaert. (Zie: Cattenburch, p. 146.) Vergel. Brandt, II. 892.
- 1532 Remonstrantie by de zes Colloquenten enz. (*als 't voorg. met verbetering van Conferente in — tie*) Den tweeden Druc. Rott., Mt. Bastiaensz. ... 1618. 50 blz.
- 1533 Des Eerw: Bischops van Landavien Oratie, gedaen inde vergaderinge vande ... Staten Generael, op den 5 Nov. 1618. 's Gravenh., A. Meuris ... 1618. 8 blz.
By Baudaert, X. 81, 82. George Carleton, Bisschop van Landaf in Wales, was uit Engeland gekomen, om de Synode by te wonen.
- 1534 Oratie, ghedaen vande Eerw. Bisschop Georgio Landavensi, enz. (*Andere druk van het voorg.*). Amst., Broer Jansz ... 1618. 8 blz.

- 1535 *Specimen Controversiarum Belgicarum. Seu Confessio Ecclesiarum Reformatarum in Belgio, cujus singulis articulis subijuncti sunt Articuli discrepantes In usum futurae Synodi Nationalis Latine edidit et collegit Festus Hommius. Add. est in eundem usum Harmonia Synodorum Belgicarum. Lugd. Bat., Ex Offic. Elzeviriana. 1618. (XVI) en 162 blz.*

De opdracht aan de Staten-Generaal dagteekent van 8 Oct. Zie over dit geschrift en de hier volgende vertaling: Baudaert, X. 80; Uytenbogaert, 1075.

- 1536 *Monster vande Nederlantsche Verschillen Ofte Belydenisse der Ghereformeerde Kercken in Nederlant. Al waer onder elcken Artijckel bygevoecht zijn de verschillende artyckelen inde welcke hedensdaechs sommige Leeraers der Nederl. Kercken, vande aengenome Leere schijnen te wijcken. Tot gherief vande aenst. Nationale Synode ... nytghegh. van Festus Hommius Bed. des H. Evang. tot Leyden. Alwaer tot dens. eynde bygedaen is d'overeenstemminghe der Nederl. Synode. Alles ... overgheset door Johannes à Lodensteyn, Dien. des G. W. tot Soeterwoude. Leyden, David Jansz van Ilpendam ... 1618.*

(VIII), 126 (en 18) blz.

In plaats van de Opdracht aan de Staten Generaal is hier eene opdracht van den vertaler aan de Staten van Holland voorgevoegd.

- 1537 *Optima Fides Festi Hommii, cujus specimen in citatione insign. locorum ex Thesibus privatis M. Simonis Episcopij SS. Theol. Profess. demonstratur ex libro quem inscripsit Specimen Controversiarum Belgicarum. Lugd. Bat., God. Basson. 1618. 8 blz.*

Waarschynlyk door een van Episcopius' leerlingen uitgegeven.

- 1538 *Remonstrantie van Joannes Wtenbogaert ghepresenteert in Nov. deses Jaers 1618. Aen de... Staten Generael ... Nopende het presenteren van sijne verantwoordinge tegens seeckere beschuldigen Festi Hommij, aen den Synodum Nationalem, mitsg. ronde verclaringhe over verscheyden geruchten t' onrecht hem nagestroyt. Leyden. Gov. Basson. 1618. 8 blz.*

By Uytenbogaert, 1076—79.

- 1539 *Remonstrantie enz. (als het voorg.) ... Ende nu tot Amst., by Broer Jansz. 8 blz.*

- 1540 *Ses vragen by de E. Heeren Burghermeesteren voor-ghestelt, dienende tot naerder openinghe over het houden eens Nationalen Synodo. Met de antwoorde der Kercke ... 1618. 8 blz.*

- 1541 *Eenighe Vraghen by de E. Heeren enz. (als 't voorg.) ... 1618. 8 blz.*

Met het drukkersmerk van Broer Jansz te Amsterdam op den titel. In deze druk is het laatste Teghenwerp der Burgemeesters, dat in de vorige gevonden wordt, en aldus luidt, weggelaten: »Maer de Synodus Nationael, vreesen sy, sal al te partydich wesen, vermits de Kercken in de Nabuerighe Provincien de meeninghe der Contra-Remonstranten hebben aenghenomen, soo dat sy na alle apparentie sullen werden ghecondemneert.»

- 1542 *De Namen der Edelen ende H. M. Heeren Staten Generael Ghecommitteerden, soo wel Vytheemscher, als in-Landischer Theologanten, van Co-*

ningen, Princen, Republijecken, ende den geunieerden Provintien, tot desen Nationael Synodus te houden, ghesonden binnen Dordrecht. Anno 1618. Leyden, Jacob Marcus, 1618. 12 blz.

By Baudaert, B. X. 83 v.

- 1543 Afbeeldinghe des Synodi Nationael, Met de sidt plaetsen der E. E. Hooch M. H. H. Staten Generael, als in Heemsche ende uyt Heemsche Professoren ende Predicanten, gehouden binnen Dordrecht An. 1618. Ghedruckt voor Nicolaes Geelkerck (*te Rotterdam*). 12 blz.

De tekst is gelyk aan den vorigen druk, hoewel daar de spelling der namen veel zuiverder is. Echter is hier eene groote afbeelding van de Synode op den titel met aanwysing der zitplaatsen, en aan het einde eene opgave der gedaagde Remonstranten bygevoegd.

- 1544 Clachte ende Bede der Remonstranten hier te Lande, aen den ... Prince van Oraengien Ghedr. in 't Jaer ons Heeren, By een Liefhebber des alghem. Vaderlands. 1618. 14 blz.

Door Casparus Barlaeus. (Zie: Cattenburch, p. 7). Zie ook Brandt, II. 952—62.

- 1545 Cope. Provisioneel Placcaet. By m. H. den Gouverneur, mitsg. de eerste ende andere Raden vanden Hove van Hollandt, Zeelandt ende W.-vr., ghemaect teghens den genen diemen Remonstranten noemt, van niet te maecken inden Haghe, eenighe by-een-comsten etc. (*in d. 20 Dec.*). 's Gravenh., A. Meuris ... 1618. 8 blz.

By Baudaert, B. X. 89.

- 1546 Cope Placcaet. (*Hetzelfde als het vorige*). Ghedr. by Aert Meuris, enz. 1 bl. br. fol.

- 1547 Placcaet. (*Hetzelfde als het vorige*). Amst., Broer Jansz ... 1618. 1 bl. br. fol.

- 1548 Placcaet van Die Staten Generael der Vereen. Nederl., teghens het inbrengen, drucken, verkoopen, ofte stroyen van alderhande argerlijke ende seditieuse Boucxkens, Liedekens etc. Ende waer nae alle Druckers hen voort-aen sullen hebben te reguleren (*in d. 22 Dec.*). 's Gravenh., Hill. Jacobsz ... 1618. 8 blz.

Gr. Placcaetboek, I. 439.

- 1549 Placcaet, gepubl. den 29 Dec. 1618 By m. H. Schout, Burgherm. ende Schepenen der Stadt Rotterdam. Rott., voor Cornelis Martensz. 1618. In 8°. 8 blz.

Zie: Brandt, II. 947.

- 1550 Vreughden-ghesanck over de schoone veranderinghen in 't Vrye Nederlandt, door het kloeck beleyt der Staten Generael, met het Eedele Huys van Nassouwe. Ende Antwoort in dicht op het schandich leughenachtich fameus Libel, t' onrecht genaemt: *Eenvuldige waerschouwinge aen de vreemdelingen* ... Amst., voor Lauris Hemling, Anno 1618. 16 blz.

Het Gezang is onderteekend G. R. S. V., het Antwoord en eenige bygevoegde epigrammen: Omhelst de deucht.

- 1551 Het Loon van den Brouwer, voor zijn werck t' onrecht ghenamt, *Eenvuldighe waerschouwinge, aen de ghevluchte Vreemdelingen*: Daer in hy zijn

eygen Lantsluyden seer schandelick voor oproerigen is scheldende,
enz. Zonder jaar. 8 blz.

*Op rym, met uitvoerige kantteekeningen. De bestreden Eenvaldighe waerschouwingen
schynt door een Doopgesinde geschreven te zyn.*

- 1552 Een Cleyn Vensterken, waer door gekeeecken werdt hoe die groote Meesters haer tot de poorten der hellen wentelen, soo met haer gevangen zielen te vermoorden, alsoo, naer dat hy ghesouten waer, zijn inghewandt in een Dieff-put begraven werdt, in dicht gestelt. Door een cloeck moedich Seuw. Zonder jaar. 8 blz.

Vier Liedekens, het eerste op Oldenbarnevelt, beginnende: "Ick Jan van Oldenbarnevelt," de drie andere op de veranderingen in de regering, alle onderteekend: Godt is myn Burcht, de zinspreuk van den Middelburgschen rederyker P. Cannenburgh. (Zie: Wit-angieren-Eerekrans, Haarlem 1630). De titel doelt op den zelfmoord van Ledenberg (zie: N°. 1518). Aan de keerzyde van den titel een Voorrede.

- 1553 Een Cleyn Vensterken ... Den derden Druck, Met eene schoone voorreden. In dicht gestelt enz. 8 blz.

Op den titel een open venstertje, waardoor men een galg bespeurt. De Voorrede is dezelfde als van den vorigen druk.

- 1554 Een Cleyn Vensterken (enz., als 't voorg.) ... Door een clock (sic) moedich Seuw. (Andere druk dan de voorgaande, met hetzelfde titelignet). 8 blz.

- 1555 Gulden Legende van den Nieuwen St. Jan, dat is: cort verhael van den Edeldom, deuchden, ende handelingen van Meester Jan van Barnevelt, ghewesene Advocaet van Hollandt ende West-Vrieslandt ... Ghedruckt Anno 1618. 86 blz.

Vuil paskwil op Oldenbarnevelt. Op den titel eene houtsnede, die zyn portret moet verbeelden, met onderschrift: nieuwen S. Jan. Achteraan dezelfde fileet als van N°. 1430, 1445 enz.

- 1556 Gulden Legende enz. ... Tweeden Druck verciert met een Voorreden. Ghedruckt int Jaer 1618. 86 blz.

Met titelgravure, waarop Oldenbarnevelt als afgod is voorgesteld en door verschillende personen wordt aanbeden. De Voorrede (aan de keerzyde van den titel) is op rym en onderteekend: Denckt om t' achterste.

- 1557 Gulden Legende ... Tweeden Druck, enz. (Compressor herdruk dan de voorgaande. 82 blz.

Onder de titelprent van deze uitgaaf, aan de vorige gelyk, vindt men hetzelfde rym als onder het portret van den eersten druk (met eenige verandering).

*"Ist niet een onverdraechlijcke laste
"Als de Knecht boven de Meester waste (sic)."*

Deze Legende werd in den tyd van de Witt weder opgewarmd. Zoo verscheen er in 1663 een herdruk "tot klaer bericht gestelt voor den nieuwen geresene Barnevelt."

- 1558 Verclaringe van den Gouden Stock, die daer spreeckt

Een oudt Schipper van Monickendam,
Daer ons den vroomen Heldt nyt quam

Die eerst den Spaenjaerdt de Zee deed' ruymen,
Sprack als volgt, naer Scheep Coustuymen.

Ghedrukt voor den ziende. Anno 1681 (*lees* 1618).

12 blz.

Herdruk van een in 1608 tegen het Bestand in 't licht gegeven geschrift (N°. 676), dat in een voorafgaands Verclaring, op rym, op de tydsomstandigheden toepasselyk word^t gemaakt. Op den titel is het trekken om den gouden stok afgebeeld (gravure). Een geestelyke met helm op en harnas aan, en boven wiens hoofd men leest Eclis. Armi. helpt den Spanjaard trekken. Op den achtergrond ziet men op het geroep van den terenwachter „Waekt op, 't Bernt in 't velt,“ van weerszyden soldaten aanrukken.

1559 Een waërseggers Verclaringhe over den Gouden Stock enz. (als 't voorg.)
... 1618. *Compressor herdruk.* 8 blz.

1560 Verclaringhe van den Gouden Blaes-balek, van den Spaenschen Schalck.
Om Signoors Practijcken t' pntdecken (*sic*) en te sien,
Is dit Gedrukt sonder gecken, seshien hondert achtien. 12 blz.

Met titelgravure, waarop men den Spanjaard, door een Jezuiet geholpen, uit een blaas-balk goudstukken ziet schieten, die door Oldenbarnevelt c. s. in een kleed worden opgevangen. Op den achtergrond de Tijd, die er met een verrekijker naar ziet, en een „barnend velt.“ — Achteraan een Referein, beginnende „O wonderlijken tijdt,“ enz., hier blz. 10—12 bestaande.

1561 Verclaringhe ... t' ontdekken enz. (als 't voorg.) *Verkorte herdruk. De Verclaringhe eindigt* blz. 8 *bovenaan. Het Referein bestaat* blz. 9—11.
12 blz.

1562 Verclaringhe enz. (als 't voorg.) *Nadruk van de vorige uitgaaf. Ook de plaat is nagedrukt. De Verclaringhe eindigt* blz. 6, *het Referein* blz. 8. 8 blz.

1563 Verclaringhe van Justitia ende levendige verthooninghe van t' gheen
over veel Jaren is gheschiet, als mede noch teghenwoordich geschiet.
Uyt Amsterdam ... Anno 1618. 12 blz.

Een achteraanvoegd rym is geteekend I. R. Op den titel een fraai geëst portretje van Maurits. By dit stuk behoort een spotprent in gr. fol. „de Rechtveerdighe Sifte,“ een groote zeef voorstellende, waar Oldenbarnevelt, Ledenberg c. s. doorvallen. De „Mogende Macht,“ en „Nassouwsche Kracht“ staan er om heen. Bovenaan in de wolken zit Justitia. Onder de prent een gedicht, in drie kolommen gedrukt, met denzelfden titel als dit stuk, en onderteekend Jo. Pean.

1564 Den Arminiaenschen Dreck-waghen gheheel naer het leven afghebeelt
ghelijck de Letters binnen uytwijzen sullen. Ghedrukt tot Amsterdam
op de Beurs. 1618. 8 blz.

Met uitvoerige titelgravure, waarop dit gedicht toepasselyk is. Zy stelt een wagen voor, waarin de voornamste Remonstranten met Vorstius, David Joris, Coornhert en een Weder-dooper (te zamen 9 personen) gezeten zyn, en waarvan de paarden den Wech naer Rom ophollen. Deze prent is een navolging van een grooters in br. fol., hoevel er enige byzonderheden zyn bygevoegd, zoo als de zwoep die Uytenbogaert (de voerman) in de hand houdt, waaronder men leest: Dwinglo (doelende op den predikant Dwinglo), een onnosel, die door den wagen overreden wordt, enz. Op blz. 7 vindt men de verklaring van de prent.

1565 Toneel der Arminianen.

Daer Ov'r'hant, Eendracht, Faem, en Wackerheyt, vertelt,
In wat Staet Neerlant is door spaensche List ghestelt.
En hoe die onder schyn van 't Lants getrouwe Vrienden
Gestraft syn om dat sy het Lant niet Trouw en dienden.

Zonder plaats of jaar.

20 blz.

Gedicht, onderteekend: 'k Sal wilt Godt, en gevolgd door een Bede-Liedt, waarvan 't Referein is:

„En geeft doch vreed, ô Heer in onse daghen.“

De titelplaat stelt een wagen voor met de Hollandsche Maagd, den Leeuw en den Oranje-boom beladen en door de Eendracht voortgetrokken, die door de Remonstranten met alle macht wordt tegengehouden. Naast het vierregelig onderschrift (zoowel als het bovenschrijft, op de prent zelve), leest men aan de kanten:

Loopt toe, loop toe,
't is boven 't mallen,
De Stok moet wech
of de Wagen vallen.

Weest Wacker en
voorkomt u Schaden,
Het spaens Vergift
leyt in de Raden.

1566 Wonderlijcken Droom van de School-houdinghe van Mr. Ian van Oldenbarnevelt. Met de verclaringe van dien.

Wy leeren lustich voort, en dat om aen te vanghen
De reys na Spangien toe, daer na wy seer verlanghen.

Zonder plaats of jaar.

16 blz.

Met titelgravure, waarvan men aan de heerszyde de verklaring vindt. Oldenbarnevelt wordt hier school houdende voorgesteld met een stok in de ene hand en een papier in de andere, waarop men leest autorite(it). Ledenberg, de Groot, Hoogerbeets, e. a., ook David Joris en Coornhert zitten om hem heen. Uitenbogaert en Taurinus zitten te wege (doelende op de Weegschael). Door de ramen aan weerszyden ziet men voorstellingen, waarvan de verklaring luidt: „Een School-clapper wert ghegeesselt“ en „Hier werden de schepen ghemaect“ (om naar Spanje te varen). — Na een kort voorbericht volgt een toepasselyk gedicht met opschrift Quis absque Deo, vervolgens een Claech-veers over Arminius (2 koepletten), dan een Tsamen-spraec van eenen Burghemeester quaet-raet, ende eenen Gheselle ghenaemt Goossen goet jaer. Eindelyk een slotbericht, waarin de S., die zich Beminder van Nassou noemt, het vervolg van dit geschrift: de Vaert na Spangien belooft.

1567 Wonderlijcken Droom ... Met de verclaringhe, enz.

16 blz.

Andere druk dan de vorige, met dezelfde titelplaat. Onder het Claech-veers over Arminius (blz. 8) is nog een vierregelig (klaagdicht) Van Hollant gevoegd.

1568 Wonderlijke School-houdinghe van Mr. Jan van Olden Bernevelt, met de aanwysinge op die Figuyren.

12 blz.

Nadruk van het vorige, ook met nagevolgde titelplaat, waaronder men de uitlegging vindt, en daaronder het tweeregelig rym als de vroegere uitgaaf. De tekst is aan de vorige gelyk.

1569 De Arminiaenschen Vaert naer Spaegnien.

Wy spoeden lustich voort, het is wel voor den wint,
Maer 't is al heel verbrot, indienmen ons hier vindt.

Zonder plaats of jaar.

16 blz.

Vervolg van het vorige. Met slechte titelgravure, waarop een groot schip, 't Hollandse

verderf, en eenige kleinere schepen (Spaensch bedroch, Utrecht, Hoorn, Den Briel, enz.) syn afgebeeld. Op den achtergrond ziet men twee schepen aankomen om deze te bestryden. Op de vlag van het eene is een Oranjeboom afgebeeld, van het andere een wezel. — Aan de keerryde van den titel de verklaring. Dan volgt een voorbericht, een aanspraak aan Momus op rym, het toepasselijke gedicht, een corte uytlegginghe in proza, en ten slotte een Klinck-veers.

- 1570 *Johannis Piscatoris Tractaet van de Ghenade Gods: daer in ghesdisputeert wert het verschil-punct, of Gods salichmakende genade algemeyn zy: ofte of God wil dat een yder mensche salich werde. Aen Jacobus Junius, den Nassouschen Secretaris. By 't welcke gevoecht is desselven ... wederlegginghe teghens sekere gruwelycke lasteringhe ... Item een verclaringe over de vraghe: Hoe de mensche inde Predestinatie aenghemerckt wert? Aen de Broeders in Nederlandt. Alles overgheset uyt de Lat. Copey ghedr. te Herborn ... 1614. Door P. J. Austrosilvi. Amst., M. Jz. Brant ... 1618.* 120 blz.

P. J. Austrosylvius heette eigenlijk: Pieter Jacobsz. Semmes van Zuiderwolde. Hij was van 1598—1601 Rector der Latijnsche school en predikant te Edam en werd van daar naar Hoogcarspel beroepen. zie: Kruythoff, Beschr. van Edam 1781, blz. 28.

- 1571 *Spieghel waer inne cortelyck doch claerlyck wert aenghewesen, hoe de Gereformeerde Leeraers ende leere, van Adriaen Symontsen ende den remonstranten met openbare onwaerheden ... verdacht ghemaect werden enz. ... Door Petrum Wassenburch Pred. in Poortugael, Leyden, voor Davidt Jacobsz ... 1618.* (VII) en 89 blz.

- 1572 *Spieghel ende sonderlinghe Exempel van Christelycke verdrachzaemheydt, tusschen ... Johan Calvin, ende ... Philip Melanth(on) onverbreekelijck onderhouden ... hoewel zy over de hedensdaechsche verschil poincten van contrarie ghevoelen gheweest zijn ... Rotterdam, Mt. Bastiaensz .. 1618.* (VI) en 54 blz.

Met opdracht aan de Regering van Rotterdam, met des schryvers naam geteekend "Ghegheven tot Yselmonde den 22 Martij ... A. Joannis Roterodamensis."

- 1573 *Van de Ghenade Gods, ende van de Volherdinghe der ware Gelovigen, een lesse, ende vier Oratien, gedaen inde Univers. van Oxfort ... tegen de dwalingen van Jacobus Arminius, ende zijner Discipulen. Door Robertus Abbotus ... uyt het Latijn overgeset, door Daniel Gysius ... Leyden, by David Jansz van Ipendam ... 1618.* (VIII) en 80 blz.

De voorrede van Daniel Gysius (predikant te Nymegen) is gedagteekend "den 15 Augusti."

- 1574 *Een kleene heldere ende klaere Spieghel der Theologie, waer inne op het alderlevendichste verthoont ende ghesien wordt, hoe dat de Contra-Remonstranten Leere niet uyt der Joden, Turcken, Saracijnen, ende Jesuwijten, etc. Slijck-borne, maer uyt de springhende Fonteyne des Godtl. Woorts gheschept ende gheput sy, teghen het schandelyck calumnieren van Joannes Wtenbogaert, Taurinus, ende andere Remonstranten*

... In 't licht nytghegheven door Dominicum Vinsemium, Dien. des H. Euang. tot Schardam ... Amst., voor Titus Roelandus (*gedrukt by Paulus van Ravesteyn*) ... 1618. (48) en 192 blz.

De Toe-eygening aan Maurits, de Staten Generaal en de » Ghetrouwe Magistraten' van Holland dogteekent van 16 November.

- 1575 **Adriani Smoutii Onse Vader:** dat is, Verklaringhe hoe God de Vader des Heeren Jesu Christi Onse Vader mede is, ende wy zyne lieve kinderen zijn *enz.* ... nu den Ghereformeerden Kercken-raedt van de Nederl. natie, binnen Dordrecht teghenwoordich vergadert ... toe-gheeyghent ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1618. (VIII) en 186 blz.

De opdracht is onderteekend: Ghegheven in Dordrecht, den 25 November ... 1618. Baudaert spreekt van dit geschrift. B. X. p. 80 v.

1619 (*).

- 1576 **Aenmerkinghe op de tegenwoordige Steert-sterre,** ende den loop deser tijden so hier als in ander Landen, Met aenwijsinge vande rechte wetenschap om alle teykenen des Hemels, ende vreemde Gesterten wel ende loffelijck uyt te leggen, alles tot een Nieuwe-Jaer gifte alle rechtsinnige Verstanden toe-geeygent. *Zonder plaats of jaar.* 20 blz.

Met een fraaye gegraveerde titelprent. Aan de keerzyde van den titel leest men eens approbatie der Staten van Zeeland van den 2 Jan. 1619. — Men kent dit zeldzame geschrift toe aan den beroemden Jacob Cats, toen Pensionaris van Middelburg. Het begint met een Bedenckinge by ghelegentheit van de jegenw. Steert-sterre op de vergaderinghe van de huydend. Synode, berymd. Vervolgens een Tsamen-sprake nopende de jegenw. Steert-sterre, mede in dicht. Dan Naerder opmerckinge over de Cometen enz. in proza. Eindelyk: Nieuwe-jaer-gifte aen den Leser, ook op rym. Zie hierover: Brandt, II. 973. Vergel. N°. 1352.

- 1577 **Apologia Ordinum inclyti Regni Bohemiae, sub Utraque, cur defendendi Regis, et sui causa militem legere statuerint ... Pragae primum edita: nunc vero Latine excusa.** Hag. Com., Arn. Meuris ... 1619. Mense Jan. 28 blz.

Vergelyk N°. 1347—48.

- 1578 **Edict ofte Placcaet van de Stenden des Marquisats van Moravien ...** Waer by de Secte der Jesuyten nyt den selven Lande werden geproschribeert ... vanden 6 May, 1619. Mitsg. ghelijcke Edict der Evangel. Stenden des Coninckrijcks van Hungarien, jehens de Jesuyten, vanden 16 May, 1619. 's Gravenh., Aert Meuris ... 1619. 8 blz.

By Baudaert, B. XI. 26, 27.

(*) In deze orde afgedeeld:

- a. Stukken die met de politiek-kerkelyke geschillen in Nederland niet in verband staan.
- b. Stukken over de Synode, in dit jaar verschenen.
- c. Gebeurtenissen in den loop van 1619, met de Blaauwboekjes en Paskwillen daarop; in chronologische orde.
- d. Schriften van de Remonstrantsche ballingen, en andere algemeene politiek-kerkelyke schriften.
- e. Geschriften, die met de geschiedenis in geen rechtstreeksch verband staan.

- 1579 Des Duyvels Alarm-slagh van Caspari Shioppi Raets-heer des Keyzers, teghen alle Euangelische C. Wt den Hoochd. ghetransl. door W. Baud. Tot Leyden, by Zachar. de Smit, voor Isack de Beer. *Zond. jaar.* 20 blz.
Gedeekelyk by Baudaert, B. XI. 107—9.
- 1580 Cope van den Brief des Princes van Transylvanien. Ghenoeft Gabriel Bethlemi (*in d. 18 Aug.*). 'sGravenh., A. Meuris ... 1619. 6 blz.
By Baudaert, B. XI. 120.
- 1581 Antwoordt op den Brief van den Prince van Transylvanien Gabriel Bethlemi. Ghesonden vande Heeren Directeurs ende Raetsluyden des Rijcks Bohemen, uyt Prage (*in d. 9 Sept.*). 'sGravenh., A. Meuris ... 1619. 6 blz.
By Baudaert, B. XI. 121.
- 1582 Brief van Gabriel Bethlemi Prince van Transylvanien. Ghesonden aen den Heere Grave van Toren in Moravia (*in d. 18 Sept.*). 'sGravenh., A. Meuris ... 1619. 6 blz.
- 1583 Boheemsche Victorien gheschiedt in Oostenrijk een mijl boven Ween, ter eender syden vande Evangelische Stenden, ende ter ander syden des teghenwoord. Keyzers, met die Croninghe des Boheemschen Conincks. Tot Leyden, voor Nicolaes Geelkerck. 1619 den 21 Nov. 12 blz.
Zie: Baudaert, B. XI. 132.
- 1584 Blyde Incomste, Triumphe ende Crooninghe des ... Prince Fredericus ... Paltz-Grave by den Rhiijn ... ende der ... Princesse Elizabeth zijn Eghe-mael, tot Coninc ende Coninginne des Coninckrijcx Bohemen ... gedaen in Praghe de 4 ende 7 Nov. 1619. Middelb., Sym. Moulert ... 1619. 8 blz.
Zie: Baudaert, B. XI. 135 vv.
- 1585 Corte ende warachtige beschrijvinge van de Crooninghe des Coninck van Bohemen, Friderici, den eersten van dien name ... Overgheset uyt de Lat. spr. door M. D. S. Hier achter is by ghevoecht t' extrackt van eenen sekeren brief aeng. de geschied. des oorlooghs tuss. ... Fridericum Coninck van Bohemen ende den Keyser van Roomen. Ghedruct nae de Lat. copie. Anno 1619. 12 blz.
- 1586 Publicque Uytchriivinghe van ons Frederick ... Coninc in Bohemen ... Waeromme wy de Croone van Bohemen, ende der daer toe behoer. Landen, Regieringhe aenghenomen hebben (*in d. 28 Nov.*). 'sGravenh., A. Meuris ... 1619. 16 blz.
By Baudaert, B. XI. 136 vv.
- 1587 Nieuwe sekere ende aenghename tydinghe. Over de Relaxatie van den Heere Prince van Condé. Mitsg. den Brief vanden Coninck, gesonden aenden Heere Prince (*in d. 19 Oct.*) ... 'sGrav., A. Meuris ... 1619. 8 blz.
Zie: Baudaert, B. XI. 130.
- 1588 Accord van den Heere Prince van Condé, met de drie Stenden van Vrankrijk: op sijne Los-latinge. Mitsg. de namen ende qualiteyten vande Heeren, die hem uyt het Casteel hebben ghebracht ... den 20 Oct. *ens.* ... 'sGrav., A. Meuris ... 1619. 16 blz.

- 1589 Over-Rhetische ofte Grysonsche Acten ende Procedures. Des Jaers 1618. ... Met het ghene in die Processen, ende anders, gheschiet is ... Alles door die Heeren Overheyden van Vry Rethien der drie Lignen, in openb. druck ghepubliceert Overghezet uyt den Hoochduytschen ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1619. 44 blz.
- 1590 Oratie van ... Mr. Symon Episcopus ... By hem in de Synode Nationael tot Dordrecht ... gedaen den 7 Dec., A^o. 1618. Ghedr. in ... 1619. 24 blz.
Uit het Latyn vertaald. Eene anders vertaling by Brandt, III. 102—22.
- 1591 Corte ende naecte Ontdeckinghe vande Bedrieghelijckheydt des Dortschen Synodi, in 't smeden van seeckere Artijckelen van Moderatie en onderlinghe Verdraegsaemheydt, tusschen den Remonstranten ende Contra-Remonstranten. Ende syn hier noech byghevoeght, 34 Artijckelen, vervattende 't ghevoelen der Remonstr. (nop. de Godd. Praedestinatie metten aenkleven van dien) inden Synodo overgelevert den 13 en 16 Dec. 1618 ... Ghedr. in ... 1619. 24 blz.
De artijckelen by Brandt, III. 164 v., 174 v.
- 1592 Vale houdende verclaringe, in wat voeghen de Sinodus Nationael tot Dordrecht, den Remonstranten afscheyt heeft ghegheven ... 1619. 36 blz.
De steller van dit geschrift (in 't Latyn) was Caspar van Baerle, die de geciteerde Remonstranten te Dordrecht te hulp stond. Van de vertaling en uitgave verklaarden deze geen kennis gehad te hebben. Zie: Brandt, III. 404, 548.
- 1593 Vertoogh, by de Remonstranten gheciteert ende ghedeputeert, op het Synodes Nationael tot Dordrecht. Affghesonden naer den Haghe ... den 26 Jan. Anno. 1619. Aen de ... Staten Generael ... 1619. 24 blz.
Zie: Uytenbogaert, 1137; Brandt, III. 415.
- 1594 Vertoogh ende Supplicatie, by de Remonstranten geciteerde ende ghedeputeerde, op het Synodes Nationael tot Dordrecht ... den 26 Jan. 1615 afghes.: aen den ... Prince van Oraison, etc. ... Ghedr. ... A^o. 1619. 14 blz.
Zie: Brandt, III. 416—18.
- 1695 Oratie Davidis Parei, Prof. in de H. Theol. tot Heydelbergh, van 't Nationael Synodus tot Dordrecht. Midtsg. des selven oordeel, aeng. de vijf Remonstrantische Artijckelen. Ghedaen in 't Latyn tot Heydelbergh den 1 Febr. A^o. 1619 ... Overgheset door Petrum Jacobi Austro-Silvium Dien. J. C. etc. 't Amst., by Hendrick Laurentsz ... 1619. 36 blz.
- 1596 Oratie enz. (als 't voorg.) .. Arnhem, Jan Janszen Anno 1619. 20 blz.
- 1597 Nulliteyten, Mishandelinghen, ende onbillijcke Procedures des Nationalen Synodi, ghehouden binnen Dordrecht Anno 1618, 1619 (sic). In 't korte ende rouwe af gheworpen ten dienste ende onderrechtinghe van alle de ware Christelijcke, doch nu bedruckte Ghemeynten ... Ghedr. inde Druckerye van N. N. 1619. 18 blz.
Dit stuk zag omstr. February het licht. Zie: Brandt, III. 470. Het wordt toegeschreven aan Bernardus Dwinglo, een der geciteerde Remonstranten op de Synode.

- 1598 Request aende ... Staten Generael der Vereen. Prov. van weghen de Remonstranten, gheciteerde ende gedeputeerde tot het Synodum Nationael binnen Dordrecht. Ghedr. ... 1619. 8 blz.

Hier zonder dagteekening, doch by Brandt (III. 674—79) gedacht. 18 Juny.

- 1599 Requeste verduyscht uyt de Latijnsche Tale, aende ... Gecommitteerde vande ... Staten Generael, op den Synode Nationnael, binnen de Stadt Dordrecht vergadert. Ghedr. ... 1619. 8 blz.

Derde verzoekschrift van den geciteefden Remonstr. predikant H. Hollingerus, om voor een korten tyd naar zyne woonplaats (Grave) te vertrekken, ten einde zyne hoogst zwangere vrouw by te staan. — Het stuk heeft geen dagteekening.

- 1600 Oordeel des Nationalen Synodi van Dordrecht, over de Theologie ofte Leere Conradi Vorstii, Doctoer in de H. Theol. (in d. 4 Mes). Mitsg. de Resolutie van de Heeren Staten van Hollandt ende W.-Vr. daarop ghevolght (in d. 26 Juny). 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. 8 blz.

By Baudaert, B. XI. 31, 32; Brandt, III. 590—92, 95.

- 1601 Oordeel des Synodi Nationalis der Gereformeerde Kercken van de Vereenichde Nederlanden: ghehouden binnen Dordrecht, inden Jare 1618 ende 1619 Over de bekende Vijf Hooft-stucken der Leere, daer van inde Gereform. Kercken deser Vereen. Nederlanden verschil is gevallen. Uytghespr. op den 6 May 1619. Uyt het Latijn ghetrouw. in 't Nederd. overgheset. Met Privil. voor 7 Jaren. Met voorafg. titelprent, in houtsnede, waarboven: Synodus en waaronder: Tot Dordrecht, by Isaac Janssen Canin, ende zijne Medestanders. 1619. (X) en 114 blz.

Door den Leydschen predikant Festus Hommius, een der Scriba's van de Synode, in July in 't licht gegeven. (Zie: Brandt, III. 772). Achteraan: de Sententia van de Synode over de Remonstranten (by Brandt, III. 603—6) en de Approbatie van de Staten van den 2 July (ald., 767 v.). — De laatste bladz. van dezen druk is gepagineerd: 58 voor 114.

- 1602 Oordeel, enz. (als het voorg.). Met goede pagineering van de laatste bladzide. (X) en 114 blz.

- 1603 Oordeel, enz. (als het voorg.) Op de laatste bladz. is vóór het jaar van uitgave gedrukt 25 Augusti. (X) en 114 blz.

- 1604 Oordeel, enz. (als het voorg.) ... Na de Copey Ghedr. tot Dordrecht. 1619. Zonder de houtsnede. (IV) en 36 blz.

- 1605 Belydenisse des Gheloofs der Ghereformeerde Kercken in Nederlant. Overghezien in de Synode Nationael laetst ghehouden tot Dordrecht. Ende uyt last des selven uytgegeven Tot Dordr., by Fransoys Borsaler, Medestander van Isaac Jansz. Canin. Met Privilegie voor 7 Jaren. 1619. (IV) en 50 blz.

Met dezelfde houtsnede voor den titel als N°. 1602. Het stuk schijnt gelyktydig daarmede verschenen te syn. Zie over deze herziening der Confessie: Brandt, III. 643 v.

- 1606 Onbillijcke wreetheyt der Dortsche Synode; Midtsg. der ghener, die het beleyt daer over hebben ghehad, teghen de Remonstranten in de Ne-

derl. Gheun. Provincien. In een korte waerschouwinge ten toone ghestelt Ghedr. (*te Amst., by Nic. Bieskens*) in 't Jaer 1619. 28 blz.

Geschreven door Simon Episcopus in zyne ballingschap te Waahoyk. Zie: Brandt, IV. 82. De druk is dezelfde als van het volgende stuk.

- 1607 Antidotum, ende Naerder Openinghe van het eyghene ghevoelen des Nationalen Synodi, ghehouden binnen Dordrecht, Annis 1618 ende 1619. Tot onderrechtinge ende onderwijsinge der ghener die de Canones van het selfde Synode souden moghen komen te lesen; cortelyck ende Voorloopers wijse ghestelt. Ghedruckt (*te Amst., by Nic. Bieskens*) in 't Jaer ons H. 1619. 136 blz.

Meds door Simon Episcopus gesteld. Zie, ook over den drukker; Brandt, IV. 32, 82, 83.

- 1608 Jamertiens oft Aventuersche berouw Clacht gedaen aen den Ouwē trouwe Geus van de Cort Rijke Heeren tot een Nieu-Jaer. Ghedr. int Jaer ons H. 1619. 8 blz.

Spot-dicht op de nu onderliggende party van Oldenbarneveld, ondert. U. E. G. B. en met de zinspreuk Elck heeft sijn tijt. Met inleiding in proza en zinnebeeldige titelprent, het rad van avontuur voorstellende, waar Barneveld nu onder ligt en Maurits ('d' ouwe trouwe Geus') boven zit.

- 1609 Den Opwecker der oude vermaerde wijt beroemde Bataviërs, ghestelt ter eeren van Godt endesijn II. Kercke, ende alle oprechte Christelijcke Bataviërs herten Ghedruckt int Jaer ons H. 1619. By E. N. No. 16 blz.

Hevige aanstoking tegen de Remonstranten, in dicht en in proza.

- 1610 Verbaal gehouden by den Heer Andries de With, Raadpensionaris van Dordrecht, ontrent het geene voorgevallen is in de Ridderschap in het beschryven van de Heeren van Marquette en van Sommelsdyk, op den 17 Jan. 1619. *Zonder afzond titel. Achteraan: Tot Dordrecht, by Jan Gerritsz. 1690.* 8 blz.

Zie hierover uitvoerig: Wagenaar, X. 382 vv.

- 1611 De Staten Generael enz. (*Verkiezing der 24 Rechteren over Oldenbarneveld en de andere gevangenen, in d. 20 Febr.*). 4 blz.

Hierin de namen en waardigheden van al de Rechters.

- 1612 Een beschryvinghe, van het ghene datter gheschiet is binnen de Stadt Alck-maer, alwaer zy den Kercken-Raedt verjaeght hebben, den 8 Martij, Anno 1619. Met noch een verclaeringhe van het rumoer, t'welckgheschiet is binnen de Stadt Horen (*op denz. dag*) ... Nae de Cope tot Horen, by Roelof Claesz, ende Willem Harmensz. Anno 1619. 4 blz.

Zie: Baudaert, XI. 16; Brandt, III. 357 v., 474 v.

- 1613 Schriftelijcke Verantwoordinghe van... Johannes Uyt den Bogaert, Predicant inden Haghe (*aan de Staten Generaal*). Op de openbare Klock in luydinghe ende Edicte, den 19 Martij, A°. 1619 over syn Persoon gedaen ... 1619. 22 blz.

- 1614 Tweede Schriftelijke Verantwoordinghe, van.... Johannis Uyt den Bogaert, Pred. inden Hage, aen den ... Prince van Oraignen. Op de openbaere Klock-inluydinghe ende Edicte, den 19 Martij, A°. 1619 over syn Persoon ghedaen ... 1619. 8 blz.
- 1615 Cope van een Missive den 2 Apr. 1619 aen eenen particulieren ende oudt-bekenden vrient afgeveerdicht door ... Johannem Wten Bogaert, waer in hy zijnen staet ende oorsaeck van zijne (niet teghestaende verscheide citatien) noncomparitie ... te kennen gheeft ... 1619. 22 blz.
- 1616 Der Hoog. Moog. Heeren Staten Generael der Vereen. Nederlanden, uyt-schrijvinghe van wegghen den alghemeen Vasten ende Bedendach (*tegen den 17 April, zonder dagteek.*). 1 bl. fol.
By Brandt, III. 702 en elders.
- 1617 Propositie, ghedaen aende ... Staten Generael.... door den Heere Maurier, Raedt vanden Staet vanden ... Koninck van Vrancryck, ende zijn Ordinaris Ambassadeur. Den 1 May A°. 1619 ... (*Zonder pl.*) 1619. 12 blz.
By Baudaert, B. XI. 3—6. — *Het is een pleitrede voor Oldenbarnevelt. Achteraan vindt men dit rym tegen Aertsen:*
Al is de loghen van aert smel,
De Waerheydt onderhaelt se wel.
- 1618 Request aen de ... Heeren ... Staten van Hollant ende W.-Vr. Van wegghen de Huysvrouwe ende Kinderen vanden Heere van Olden-Barnevelt, Heere van Berckel etc. Door een Liefhebber der Nederl. Regeeringhe, maer niet des Paus (*in 't licht gegeven*) ... 1619. 8 blz.
By Baudaert, B. XI. 49—50.
- 1619 Brief des Ambassadeurs van Vranckrijck aen de Heeren Staten Generael, den 13 Mey 1619. Eenen Brief des Ambass. van Vr. aen de Heeren van Braquel ende Dorth ... 1619. 6 blz.
Verzoek om verzachting der Sententie van Oldenbarneveld, dat zonder uitwerking bleef.
Zie: Baudaert, B. XI. 56.
- 1620 Sententie, uyt-ghesproocken ende ghepronuncieert over Johan van Oldenbarnevelt, ghewesen Advocaet vanden Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt: ende geexecuteert den 18 May Anno 1619, Stillo novo, op 't Binnen-Hof in 's Graven-Haghe. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. Met Privilegie. 16 blz.
By Baudaert, B. XI. 56—60. *In desen druk is de laatste regel, vóór het onderschrift: thienden Mey, anno 1619.*
- 1621 Sententie enz. (*als de vorige, by dens. drukker*). *De laatste regel vóór het onderschrift begint hier Ghepronuncieert, enz.* 16 blz.
- 1622 Sententie enz. (*als de vorige, by dens. drukker (?)*). *De eerste regel van de laatste blz. heeft hier yemandt, op de beide voorg. drukken yemant.* 16 blz.
- 1623 Sententie enz. ... Dese Copyen zijn ghevolght Authentijck nae de eerste Exempl. van Hillebr. Jacobsz. voornoemt. 16 blz.

1619. Oldenbarnevelt ter dood gebracht. — Ledenberg, Hogerbeets gevonnisd. 205

1624 Sententia lata et pronuntiata adversus Joannem ab Oldenbarnevelt, etc.
... Hagae Com. ap. Arnoldum Meuris. Cum Privilegio. 16 blz.

1625 Arrest, donné, prononcé et exécuté contre Jehan d'Oldenbarnevelt, etc.
... A La Haye, chez Loys Elzevir ... 1619. Avecq Privilege. 16 blz.

De Latijnsche en Fransche vertalingen van deze en de volgende Sententien zijn zeer zeldz.

1626 Verhael vanden doot des Advocaets van Hollandt, Johan van Oldenbarnevelt, hoe hy op den 13 Mey 1619 inden Haghe onthooft is, alsoo ick 't selve ghesien hebbe. — *Onderaan*: Ghedruckt tot Amsterdam, by Broer Jansz. out Courantier in 't Legher van sijn Princel. Excel. woonende in St. Nicolaes Straet, naest den vergulden Os. 1619. 1 bl. fol.

In twee kolommen gedrukt. Het stuk eindigt: Wat voorders passeert sal ic U. E. toecomende Vrydaghe in de Courante mede deelen.

1627 Verhael van den doot ... also ick 't selve gesien hebbe. *Onderschrift als de voorg. druk, waarvan deze alleen in de spelling verschilt.* 1 bl. fol.

1628 Een nieuw Liedeken, ter Eeren Sint Jan. Op de Wijse vanden 5. Psalm enz. Zonder jaar. 1 bl. fol.

Liedeken in 11 coupletten, beginnende

*„Den Alderheylichsten gheboren
Van Vrouwen, die is nu onthooft.”*

1629 Gespreck op het Graf van wijlen den Heere Joan van Oldenbarnevelt, (tusschen) Vreemdelingh (en) Kerckgalm. Zonder jaar. 1 bl. langw. fol.

Waarschynlyk in later tyd, toen de Echo's weder in de mode waren, gedrukt. Onderaan het anagramma van Oldenb. „Bewaerden Hollandt in eeren.”

1630 Sententie nyt-ghesproocken ende ghepronuncieert over Gielis van Ledenberch, ghewesen Secretaris vande Heeren Staten van Utrecht; ende over desselfs Cadaver geexecuteert den 15 May, Anno 1619, Stilo novo. 's Gravenh., Hill. Jacobssz .. 1619. Met Privilegie. 12 blz.

By Baudaert, B. XI. 63—66.

1631 Sententia lata et pronuntiata adversus Aegidium Ledenbergium, cet. ... Hag. Com. ap. Arn. Meuris. Cum Privilegio. 14 blz.

1632 Arrest donné, prononcé et exécuté contre Gilles Ledenberg, etc ... Translaté de Flaman ... A La Haye, chez Loys Elzevir ... 1619. Avecq Privilege. 14 blz.

• 1633 Sententie nyt-ghesproocken ende ghepronuncieert over Rombout Hogerbeetz, ghewesen Pensionaris der Stadt Leyden, den 18 May, Anno 1619, Stilo novo. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. Met Privilegie. 12 blz.

By Baudaert, B. XI. 66—69.

1634 Sententie, enz. (als 't voorg.) ... Dese Copyen zijn ghevolght Authentijck enz. (als N°. 1623). 12 blz.

1635 Sententia lata et pronuntiata adversus Rumoldum Hogerbeetium, cet. ... Hag. Com., ap. Arn. Meuris. Cum Privilegio. 16 blz.

- 1636 Arrest donné et executé contre Rombault Hoguerbets ... Translaté du Flaman, A la Haye, chez Loys Elzevir ... 1619. Avecq Privilege. 12 blz.
- 1637 Sententie, uyt-ghesproocken ende ghepronuncieert over Hugo de Groot, ghewesen Pensionaris der Stadt Rotterdam, den 18 May, Anno 1619, Stilo novo. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. Met Privilegie. 18 blz.
- By Baudaert, B. XI. 70—74.*
- 1638 Sententie enz. (*als 't voorg.*) ... Dese Copyen zijn ghevolght Authentijck enz. (*als N°. 1623, 1634*). 18 blz.
- 1639 Sententia lata et pronuntiata adv. Hugonem Grotium, cet. Hag. Com., ap. Arn. Meuris. Cum Privilegio. 22 blz.
- 1640 Arrest donné et executé contre Hugues de Grot ... Translaté du Flaman. A la Haye, chez Loys Elzevir ... 1619. Avecq Privilege. 16 blz.
- In antwoord op de Proposition van den Gezant ten voordeele der Gewangenen. By Baudaert, B. XI. 62*
- 1641 Copye vanden Brief by de Ho. Mo. Heeren Staten Generael gheschreven aen de respective Provincien (*in d. 19 Mei*). 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. Met Privilegie. 4 blz.
- Begeleidende brief by de Sententie van Oldenbarnevelt, waarby wordt vermeld, dat er nog andere punten van beschuldiging waren, in de Sententie niet opgegeven. By Baudaert, B. XI. 61. Van dezen druk bestaan twee uitgaven, verschillend door het titelvignet, de leeno, die op de eene uitg. grond onder de voeten heeft, op de andere niet.*
- 1642 Copye van den Brief by de Hog. Mog. Heeren, enz. *Andere druk dan de voorgaande, waarschylyk een nadruk.* 4 blz.
- 1643 Exemplar Epistolae a Potent. DD. Ordin. General. missae ad Sing. foederati Belgij Provincias. Hag. Com., ap. Arn. Meuris. 1619. Cum Privilegio. 4 blz.
- 1644 Extraict de la lettre envoyée aux Provinces confederées, par les ... Estats Generaulx. A La Haye, chez Loys Elzevir ... 1619. Avecq Privilege. 4 blz.
- 1645 Brief van de ... Staten Generael van de Gheun. Provincien, aen den Alder-Christ. Koninck van Vrancryck ende Navarre (*in d. 17 Mei*) ... 1619. 8 blz.
- 1646 Placcaet. Mauritz, by der gratien Gods, enz. (*tegen de samenkomsten der Remonstranten, in d. 29 Mei*). 's Gravenh., Hill. Jacobssz. ... 1619. In plano.
- By Baudaert, B. XI. 75, 76. De onlusten in 't noorderkwartier zie N. 1612. gaven aanleiding tot dit plakkaet.*
- 1647 Placcaet enz. (*als 't voorg.*) ... Eerst in 's Gravenh. enz. ... 1619. In plano.
- 1648 Placcaet vande ... Staten Generael der Vereen. Nederl., daer by alle Inghesetenen ders. Landen, verboden werdt te houden eenighe aparte vergaderinghen ofte Conventiculen, onder deksel van oeffeninghe vande Leere inde vijf bekende controversse Religions Poincten vervatet (*enz., in d. 3 Julij*). 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. 12 blz.
- By Baudaert, B. XI. 77—80; Brandt III. 783 v.*

- 1649 Resolutie by de ... Staten Generael der Vereen. Nederl., ghenomen jeghens eenighe gheciteerde Remonstranten, ende met hun ghevouchde, op den 5 Julij 1619. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. 4 blz.
- 1650 Resolutie enz. (als 't voorg.) ... Na de copie in 's Gravenh. by Hill, Jacobssz ... 1619. 4 blz.
- 1651 Resolutie enz. (als 't voorg.) ... Na de Copy enz. ... 1619. 4 blz.
- 1652 Resolutie enz. (als 't voorg.) ... Eerst in 's Gravenh. enz. ... 1619. 4 blz.
- 1653 Resolutie enz. (als 't voorg.) ... 's Gravenh., Aerdt Meuris ... 1619. 4 blz.
- 1654 Vertrouwinghe, aen de Remonstrantsche Kercken hier te lande ghesonden. Over het onrechtveerdigh bannissement van hare godsalighe, gheleerde ende ghetrouwe Predicanten, op het Nationael Synode gheciteert ... 1619. 14 blz.
Am Caspar van Baerle toegeschreven. By Brandt, III. 772—83.
- 1655 Ligue ofte verbintnisse by eenige Predicanten, meest van heuren dienst verlaten, op den 5 Martij 1619 tot Rotterdam beraemt, ende aende Kercken gesonden, omme de Ingesetenen deser Landen in gestadige verdeelt-heden ende scheuringe te houden. Ende de Sententie ter saecke van dien by den Hove van Hollandt over eenige van hemlyuden ghewesen. Mitsg. de Resolutie vande ... Staten Generael daer op gevolght, beyde in d. den 19 July 1619 ende des volgende daeghs gheexecuteert. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1619. 16 blz.
By Baudaert, B. XI. 16—20, 80. Zie ook Brandt, III. 750^{oo}.
- 1656 Ligue enz. (als 't voorg.) ... Nae de Cope van Hill. Jacobssz ... 1619. 12 blz.?
- 1657 Ligue enz. (als 't voorg.) ... 's Gravenh., Aerdt Meuris ... 1619. 16 blz.
- 1658 T' Ghebesoigneerde dat is; t' ghene, in sekere heymelijcke vergaderinghe binnen Rotterdam, by eenighe Remonstrantsche Predicanten, Ouderlinghen, ende Diaconen, is verhandelt gheworden in Martio deses Jaers 1619. Met een bygaende voorreden ofte discours, waer in verthoont wort met wat recht eenighe Remonstrantsche Predicanten over de voorsz. vergaderinghe ... worden ghemolesteert, ghedachvaert, gheconfineert, ende gebannen. *Zonder plaats of jaar.* 32 blz.
Door Nicolaes Grevinchoven, pred. te Rotterdam, een der gebannenen. (Cattenburch, l. I., p. 76). — De Acten by Brandt, III. 481—90. Zie ook aldaar, 750^{oo}.
- 1659 Resolutie by de ... Staten 's Landts van Utrecht, mede in crachte van autorisatie vande ... Staten Generael der vereen. Nederl., genomen over het vertrecken van Joannes Spinovius [*Speenhoven*] ende Rodolphus Zijl, eertijts Predicanten binnen de Stadt Utrecht, ende van haere dienst verlaten (in d. 23 July): ende die Sententie by den Gerechte der Stadt Utrecht gewesen over Carolus Rijckewaert, mede gewesene Predicant binnen Utrecht (in d. 28 July) Mitsg. die Resolutie van de ... Staten Generael daer op gevolght (in d. 3 Aug.). Utrecht, Abr. van Herwyck ... 1619. 10 blz.
By Baudaert, B. XI. 81, 82; Brandt, III. 952, 57—58.

- 1660 Brief aen de verdruckte Ghemeynte Jesu Christi binnen der Stadt Utrecht. Ghedruckt int Jaer 1619. 38 blz.

Onderteekend: „In Waelwyck desen 26 Sept. 1619. Uwe LL. ende WW. ghetrouwe Herders ende Leeraers, nu om de voorstandt van de waerheydt ende vryheydt der conscientie uytlandich.“ *De stel'er is* Carel Rijckewaert. (Zie Brandt, IV. 34).

- 1661 Den eenigen ende rechten Waerom, vande uytvoeringhe der Remonstrantsche Leeraers nyt de Gheunieerde Provintien. Tot Onderrichtinghe vande eenvoudighe Christenen ende goede Patriotten des Landts. Anno 1619. 8 blz.

Gematigd Remonstrantsch geschrift.

- 1662 Retortie ofte Weder-steeck, ghegheven met de smadelijcke Sift, by eenighe bittere Calvinisten, ende Calumniateurs in Figuren af-ghebeeldet ende met Rijmen beduydet en nyt-geleyt. Met noch twee bygaende Rijmen ... 1619. 10 blz.

Zoo op den val van Barneveldt en de zynen als op de verbanning der Remonstranten werden in dezen tyd spotprenten gedrukt. Tegen een van deze „d' Grote Seeff“ is de Weder-Steeck gericht. Het tweede Liedeken handelt „van de uytvaert der Remonstranten,“ waarop mede een spotprent het licht zag, getiteld „d' Arminiaensche Uytvaert.“ Het derde Liedeken is een spoldicht, getiteld: Verroostinghe aen de Contra-Remonstranten, die moeten „preken voor 10 of 20 man,“ terwyl de verdruckte Remonstranten „groeyen schier boven eysch en wensch,“ dus blykbaar op Rotterdam doelende. De dichter is hoogstwaarschynlyk de Rotterdamsche Remonstrant Reinier Telle.

- 1663 Leugen-strick, ofte praetjen vande onderteijkeninghe tot Waelwijck, kortelijck wederleydt tot verantwoordinghe vande uytghesettede Predikanten aldaer. ... Ghedr. ... Anno 1619. Met onversochte Privilegie. 10 blz.

Men had uitgestrooid, dat de Remonstrantsche bannelingen te Waalwyck aan den Bisschop van 's Hertogenbosch by eede beloofd hadden zich van alle kerkelyke bedieningen te onthouden. Zie: Brandt, IV. 37—39.

- 1664 Sommier verhael van de wreede handelinghe der Bloed-dorstighe Calvinisten, ghepleeght teghen de Remonstranten buyten Rotterdam, op Sondag voorl. den 20 Oct. 1619 ... Ghedr. int Jaer ... 1619. 8 blz.

Zie: Brandt, IV. 54 vv.

- 1665 Sommier verhael, enz. (als 't voorg.) ... Mitsg. vande groote Tierannije ende grouwelijcke wreetheden, die in meer andere omliggende steden van dese suyvere ghepredestineerde broeders bedreven zijn. Hier is noch by gevoeght, een nieu Liedeken, hoe dat het Dortsche Sinode, de Remonstranten soecken nyt te roeyen, die zy t' Oncruyt noemen ... 1619. 16 blz.

Het Liedeken is een onbeduidend rym in 9 coupletten.

- 1666 Copee des Briefs van den ouden ende grysen Jan Jansen Bors voor desen gewesene Kercken-dienaer in t' Remonstrants ghevoelen tot Leyderdorp ... ende nu ... af-ghesettet, ende in ballinckschap buyten s'Lants sich onthoudende. Gheschreven aen de ... Staten des Lants Hollant ende

- W.-Vr. Tot weder-roupinghe zijner onder-teyckeninghe, op den 24 Oct. 1619. Ghedr. in 't Jaer ... 1619. 8 blz.
Zie: Bandaert, B. XI. 94; Brandt, IV. 60.
- 1667 Placcaet ghepubliceert binnen Uytrecht, den 28 Oct. 1619 (*tot instandh. van het Placcaet der Staten Generaal van 3 July*). *Zond. afz. titel.* 4 blz.
Bij Brandt, IV. 130.
- 1668 Christelicke vermaninghe van de Ghetrouwe Herders (teghenwoordigh uytländich sijnde) aen haer bedruckte Gemeente Ghedruckt int Jaer ... 1619. 20 blz.
Ondertekend »In Waelwijk desen 31 July 1619.» De steller is Eduard Poppius. Het stuk wordt met eenige veranderingen gevonden by Brandt, III. 817—32.
- 1669 Vraghe. Oft den Christenen oft Lidmaten der Kercken, nae dat de waerheyt die welck sy voor den Heere belijden is verdoemt, ende de Leeraars die de selfde hebben gheleert, uytgeworpen ende afgeset, in conscientie vry staet ghemeenschap in den wettelijcken Godsdienst te houden met den genen die men nu Contra-Remonstranten noemt ... Ghedruckt in 't Jaer 1619. 16 blz.
Deze vraag wordt »rondelyck» met neen beantwoord en de redenen daarvoor in 't kort opgegeven. Het stuk is waarschyntlyk van een der gebannen Predikanten.
- 1670 Redenen, waerom men in goede conscientie metten Nederlandtschen Contra-Remonstranten, die haer den naem van Ghereformeerde toeeyghenen, gheen geestelijke gemeenschap houden, of den uyerlijcken Godesdienst langher met hun pleghen en mach ... Ghedruckt tot Friburch (*Antwerpen?*) met Privilegie van de Staten des Lands. *Zond. jaar.* 40 blz.
Door Joannes Uytenbogaert. Zie: Brandt, IV. 82.
- 1671 Der Remonstranten Kerck-gangh: dat is: verscheydene redenen, waerom de Remonstrans-ghesinde hare afghesonderde vergaderingen niet en behooren na te laten: T' samen ghestelt in forme van eene vermaninghe aen de opsienders van sekere Remonstrantsche ghemeente in HOLLANT, enz. Ghedruckt in 't Jaer ons H. 1619. 134 blz.
Door Nicolaes Grevinchoven geschreven en waarschyntlyk aan zyne vroegere gemeente te Rotterdam gericht. Zie: Brandt, III. 963; IV. 82.
- 1672 Corte Verclaringhe van de Vyf Artyckelen, daer over tusschen de Remonstranten, ende Contra-Remonstranten, ghedisputeert wort. Ghedr. in 't Jaer ... 1619. Met onversochte Privilegie. 30 blz.
Door een der ballingen te Waalwyk geschreven. Zie: Brandt, IV. 82.
- 1673 Ghebedt der verdruckte ende bedroefde Ghemeente Jesu Christi inde Vereenichde Nederlanden ende voornemelyck inde Provincien van HOLLANT. Tot Godt ende den Vader Jesu Christi. Ghedruckt in 't Jaer 1619. 20 blz.
Door de Waalwyksche ballingen in 't licht gegeven. Zie: Brandt, IV. 82.

- 1674 Een schoon ende heerlijcke Vertrouwinghe, aen alle Liefhebbers der waere ende suyvere Religie, onder de Ghemeynte der Remonstrants-gezinde, hoe zy haer in dese verdrukkinghe ende ghevaerlijcke tijden, sullen dulden ende draghen ... Ghedruckt in 't Jaer ... 1619. Met ongheweygerde Privilegie. 22 blz.

Mede van de verbannen Remonstrantsche predikanten uitgegaan, doch niet door Brandt vermeld.

- 1675 Joannes Calvinus vreedt, bitter, vals. Dat is corte ende claere verbel-dinghe (*sic*) vanden aert oft gheest Joannes Calvini hem vertoonende in sijne tyrannie, leughenen ende scheldinghe. Ghetrocken wt Joannis Calvini leere, kerckelijcke discipline ende veel notable daden ende exempelen. Eerst gheteekent door eenen liefhebber der nederl. vryhey in Schielandt. Naermaels door dry woorden dienaers in Hollant in drucke ghestelt. Nu sonder vercortinghe oft veranderinghe door lief-hebbers der Catholijcke waerheydt wtghegheven. Hantw., Jac. Mesens ... 1619. (X) en 38 blz.

Herdruk van een traktaat in 1616 in 't licht gegeven door drie Predikanten, die zich teekenden: M. J., A. H., B. S. Uit de Akten der Zuid-Hollandsche Synode, die in July-Aug. te Leyden plaats had, weten wy dat Matth. Burgius (pred. te Zevenhuizen), Jacobus Bontebal en de beruchte Henricus Slatius van het auteurschap beticht werden (Brandt, III. 387). Het werd nu met kerkelyke approbatie en privilegie van de Aartsbiskopen (Febr. 1619) door een Katholyk herdrukt, die er een Voorrede byvoegde, waarin hy verklaart de „Arminianen” evenzeer als de „Gummaristen” voor ketteren te houden, en dit geschrift te hebben uitgegeven, om den vyandt met syne eyghene wapenen te crencken.

- 1676 Den Ghepredestineerden Dief, ofte een t' Samen-sprekinghe, ghehouden tusschen een Predicant der Calvinus-gezinde, ende een dief, die gesenten-tieert was om te sterven. Waer in levendigh wert voor ooghen gestelt, niet alleen hoe de Leere der Contra-Remonstranten ofte Calvinisten, in haer zelven den mensche een voet ende oorsaecke gheeft om godlooselyck te leven ende daer in te volherden, maer oock hoe de zelve ten hooghsten hinderlijcken is, om den sondaer tot de waere boetvaerdigheydt en be-rouw zynder zonden te brenghen ... Ghedruckt in 't Jaer ons H., Anno 1619. 36 blz.

Hekelschrift op de Contra-Remonstranten, dat van alle stukken tegen hen geschreven zeker wel de meeste opgang maakte en in lateren tyd nog dikwyls herdrukt werd. De schryver is Henrik Slatius, vroeger predikant te Bleiswyk. (Zie: Brandt IV. 33 e a.) Op blz. 35 achteraan vindt men behalve eene korrektie in de namen der leeraren die de predestinatie dryven, waarvan vooraan een lyst wordt gegeven, het volgende:

NÒTEERT,

„Onderwijlen desen ghepredestineerden Dief onder Druck was synder voor den dach ghecomen de Decreten vande Dortsche Synode, die wy derhalven, hier voren int Register der Leeraren, niet hebben connen stellen.” — *Men verwarre dit geschrift niet met „De Bekeeringe van den Gepredestineerden Dief” van Corvinus. (Zie N°. 1679).*

- 1677 Den Gepredestineerden Dief, ofte een Tamen-sprekinge (*sic*) 1619. 38 blz.

Antwerpsche druk, misschien ouder dan de voorgaande. Men vindt er dezelfde korrektie en noot achteraan.

1678 Den Gepredestineerden Dief, ofte een Samen-sprekinge 1619. 38 blz.

Antwerpsche druk, met de voorgaande overeenkomstig.

1679 Den Ghepredestineerden Dief, ofte een t' Samen-sprekinge, gehouden tusschen een Predicant der Calvinus-ghesinde ende een Dief, die gesententieert was om te sterven. Ghedruckt nae de Cotype tot Fredrickstadt. *Zonder jaar.* — *Daarachter van denzelfden druk:* De Bekinghe van den Ghepredestineerden Dief: of, tweede T'samen-sprekinghe ghehouden, enz. (Zie N°. 1851) Ghedruckt in 't West ende van 's Graven-Hage, voor Jan Alleman, in 't drie en twintighste Jaer der Dortscher Reformatie (1641?). 24 en 44 blz.

Deze Tweede Tsamen-sprekinghe door den predikant Ravens of Corvinus zag eerst in 1622 het licht, en werd by de herdrukken van het stuk van Slatius zoo als deze in 4°. en de latere in 8°. doorgaans achteraan gevoegd.

1680 Christalijnen Spiegel, waer in men naecktelijcken kan zien, wie t' zedert eenige Jaren herwaerts inde Provintie van Hollandt, de Hoogheydt, Rechten, Privilegien en vrij heden hebben gevioleert: Of wie deselve met alle behoorlijke middelen hebben gesocht te handt-haven. Misgaders wie de unie, ruste en vrede so in de Polijtijken staet als in de Kercke gesocht hebben te onderhouden: Of wie de rechte Autheurs zyn van alle divisie, scheuringe, twist, tweedracht en andere ongevallen in dese voornoemde Provintie opgeresen ... Int Jaer ons Heeren 1619. 40 blz.

Ook van dit pamflet is Henrik Slatius als de auteur bekend, zoo als ik op een exemplaar vind aanteekend. De druk is waarschijnlijk te Antwerpen bezorgd.

1681 Christalijnen Spiegel eenighe Jaren ghesocht te handt-haven, enz. ... 1619. (*Andere druk dan de voorgaande*). 40 blz.

1682 Het Schilt der Verdructer Ghemoederen. Dat is: een voorschrift, hoe sich een yder mensche in teghenspoet draghen sal ... Ghedruckt in 't Jaer ons H. 1619. 8 blz.

Gedicht van Direk Rafaelsz Camphuysen (zie Brandt, IV. 415), doch zonder syn medeweten uitgegeven, waarschijnlijk door Reinier Telle, wiens voorletters onder een voorafgaand bericht: „De Drucker tot den leser” te vinden zyn. Het werd door C. zelven verbeterd uitgegeven in 1620 onder den titel van: Ghewillighe Patientie ofte Lydens Remedie. (Zie N°. 1767).

1683 Ruycker t'samenghevlochten wt 25 Bloemkens, die gelesen ende vergadert syn wt seeckeren Boeck van Fredericus Broeckerus, nu ter tijdt predicant der Contra-Remonstr. ghem. binnen Rotterdam. Anderzints, Aenspraecke, gestelt in forme van een Missive der Rotterd. Contra-Remonstr., aen haren Herder Fred. Broeckerum, ter oorsaecke van eenighe vreemde stucken die in syn *Antidotum* tegens D. Vorstius syn te vinden. Gedruckt int Jaer onses H. 1619, enz. 20 blz.

Schimpeschrift van een Remonstrant, die uit het door Broeckerus geschrevene o. a. de gevolgtrekkingen maakt, dat hy God verzaakt, de Drieenheid in twyfel trekt, enz.

1684 Klauwe vande Beeste ofte blyckelijke teeckenens des Antichrists, die vanden voor-by-loopende Man lichtelijck konnen gesien worden. Door

Ireneum Philaletium. Amst., voor M. Jz. Brant ... 1619. (*Achteraan:*
Ghedr. by Paulus van Ravesteyn). 40 blz.

*Aan den Paus en de Roomsche kerk worden hierin alle onlusten in de Nederlanden
geweten, waarvoor de S., blijkens het pseudoniem: Ewout Teelinck, thesaurier
van Zeeland (Verg. N°. 1712), een heir van bybelteksten te hulp roept.*

1685 Ghebedt ofte Schriftuerlijke Meditatie ofte Overdenckinge over 't Vader
Onse ... Door ... Johannem Wtenbogaert. Pred. in 's Graven-Haghe.
Ghedr. in 't Jaer o. H. 1619. 20 blz.

Dit en het volgende stuk zyn waarschylyk voor U's vertrek uit 's Gravenhage gedrukt.

1686 Dancksegginghe ende Ghebedt door ... Johannem Wtenbogaert,
Pred. in 's Graven-Haghe. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1619. 8 blz.

1687 Tsamensprake over den Doop. Tusschen Hugo de Groot, ende sijn
Dochter Cornelia de Groot. Door Vraghen ende Antwoorden. 's Gravenh.,
Aert Meuris ... 1619. 14 blz.

*Door de Groot gedurende zyne gevangenschap te 's Hage gedicht. Zie: Brandt,
III. 739 e. a.*

1688 T'samen-sprake, enz. (als 't voorg.) Eerst ghedr. in 's Gravenh., by
A. Meuris. Ende nu tot Amst., by Broer Jansz ... 1619. 14 blz.

1689 T'zamen-sprake, enz. (als 't voorg.) Ghedr. na de Cope van Aert
Meurs ... 1619. 14 blz.

*Aan de keerzyde van den titel een Klinc-dicht op de Groot, ondert.: J. P. van der
Wouden, In lyden gheduldigh, beginnende: Al heeft den nevel swart, enz.*

1690 Hugonis Grotii Vraghe en Antwoordt: over den Doop. Ghestelt in
zijn ghevanckenisse voor zijn Dochter Cornelia de Groot. Int Jaer ons
Heeren 1618. 14 blz.

*Latere druk van het voorgaande gedicht. Het jaartal is verkeerd. Vgl. het Leven
van H. de Groot, door C. Brandt.*

1691 T'samen-spraec tusschen Vader ende Soon, over de deucht van weynich
spreecken. Delf, Br. Hsz. Schinckel, Anno 1619. 8 blz.

*Gedicht, met dagteekening: den 8 Martij 1619. Aan de keerzyde van den titel leest men
»Met Consent vande Heeren Burghermeest. der Stadt Delft, in Druck uytghe-
geven in April, Anno 1619.» De dichter is niet Hugo doch Willem de Groot,
die het op zyn vader's verjaardag rervaardigde. Zie: Oovergebleevo Rym-Stukken
van J., H., W. en P. de Groot, Delft, 1722. Voorr. blz. 3.*

1692 T'Zamen-spraec tusschen Vader ende Soon (enz. als 't voorg.). Na de
Copije tot Delf enz. ... 1619. 8 blz.

1693 Wtlegginghe van het Gebedt ons Heeren Jesu Christi, ghenaemt het
Vader-Ons, ghemaect door Mr. Hugo de Groot. Kan gesonghen wer-
den op de wijze vanden 12. Psalm. Delf, B. Hsz. Schinckel, Anno 1619.
8 blz.

*Blykens de dagteekening »den 5 Juny 1619» gedicht op denzelfden dag, toen hy
»nachts naar Loevestein gevoerd werd. Aan de keerzyde van den titel staat: »Met
Consent der E. Heeren Burghermeest. der Stadt Delft.» Vgl. C. Brandt, Leven
van H. de Groot, blz. 210.*

- 1694 Wilegginghe enz. (als 't voorg.) ... Eerst tot Delf, enz. ... 1619. 8 blz.
- 1695 Christelycke Betrachtinghe des lijdens Christi op den goeden Vrydach.
Door M. H. D. G (root). Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1619. 6 blz.
De druk is gelyk aan den voorgaanden nadruk.
- 1696 Christelycke Betrachtinghe enz. (als 't voorg.). *De regel:* Door M. H. D. G.
staat hier hier in romein- op de vorige in cursief-letters. De druk is overi-
gens vry gelyk en de fileet op den titel dezelfde. 6 blz.
- 1697 Verclaringh van de XII Artijckelen des Christelicken Geloofs. 's Gra-
venh., A. Meuris ... 1619. 8 blz.
Gedicht in 27 vierregelige kouplettten, onderteekend: Constanter, de bekende zinspreuk
van den dichter Constantyn Huygens. In syne Korenbloemen, 1672, blz. 9.
- 1698 Verclaringh enz. (als 't voorg.) ... 1619. *Achteraan is onder de spreuk*
Constanter nog gedrukt: Sequimur, non passibus aequis. 8 blz.
Dit sequimur enz. slaat misschien op de bovenstaande gedichten van de Groot.
- 1699 Verclaringh enz. (als 't voorg.) ... 1619. Met Consent vande E. Heeren
Burghmeesteren van s'Graven-Hage. 8 blz.
Zonder het achtervoegsel: Sequimur enz.
- 1700 Christelijcke bedenkingen. Over de Thien Gheboden des Heeren. Tot
vervolgh op voorgaende *Verclaringhe, enz.* ... 'sGravenh., A. Meuris ...
1619. 18 blz.
Op den titel en achteraan de spreuk: Constanter, dus mede van Huygens. In syne
Korenbloemen, 1672, blz. 14.
- 1701 Oratie of grondige verclaringhe over den 124 Psalm, Martini Lydii
eertijts Professoors tot Franeker, vervatende de bysonderste verlossinghen
die Godt deze Nederlanden heeft bewesen sedert den Troubel tot desen
teghenwoordighen tijt ... Enchuysen, Willem Wiggersz. Blaeu. 82 blz.
Geschreven na de nederlaag van de Armada in 1588 en nu op nieuw uitgegeven met
een uitvoerige Voorrede, gedacht. den 13 Sept. 1619 door P(etrus) J(acobus)
Austr(o)-Sylvius, predikant te Hoogcarspel (Verg. No. 1570).
- 1702 Verdedigingh van Den *Recht-ghematchden Christen Jacobi Triglandii* ...
Het Tweede deel, ghestelt teghen het tweede deel Taurini, ende in
het licht ghegh. ende in druck verveerdicht door Jacobum Triglan-
dium ... Amst., M. Jz. Brant ... 1619. 244 blz.
Vergelyk No. 1159, 1195. Dit stuk was reeds twee jaren geleden geschreven, maar
Trigland had volgens zyn zeggen gearzeld het toen uit te geven, omdat hy vernam,
dat het Plakkaat der Staten Generaal tegen het schryven over godsdienst-verschil-
len streng gehandhaafd zou worden (??)
- 1620.
- 1703 Oorsaecken ende Motiven: waerom de drie Bonden ofte Ligen in Over-
Rhetien, gheresolveert sijn voorteen niet toe te laeten in hare Landen,
de Residentie van Gesanten van eenighe vreemde Fursten ende Heeren
(uitgeg. in 1619). Overgheset uyt den Hoochd. int Nederl. 'sGravenh.,
Aert Meuris ... 1620. 16 blz.
By Baudaert, B. XI. 140 vv.

- 1704 Copy van een Brieff gheschreven by die drie Liguen ofte bontghenoten vande Grijsons, aen den Coninck van Vranckrijck ende Navarre. Ghetransl. uyt de Franch. cōpye ghedr. hy Hill. Jacobsz. Anno 1620. 8 blz.
- 1705 Regieringe der Grisons dienende tot beter verstandt van de Oorloghe in Valtellina ende andere omliggende plaetsen ... 1620. 8 blz.
- 1706 Oorloghen van Boheemen mitsg. alle battalien, innamen van steden ende castelen, so wel in Hongarijen, Oostenrijck, Moravijen, Meren, als Boheemen, met de Kroninghen des Keyzers als Koningen van begin tot op desen huydigen dage, seer vreemt om hooren. Ghedruckt tot Leyden nae de Cōpye van Prague, voor Frans Franssz. *Zonder jaar.* 20 blz.
Met gegraveerde titelplaat. — Vergelyk N°. 1577 vv. Dit verhaal loopt tot de krooning van den paltsgraaf Frederik tot koning van Bohemen, die in November 1619 plaats had, en is dus waarschyntlyk in dit jaar gedrukt.
- 1707 Voordraginghe hoe de R. Keys. Maiesteyt, door haren Ghesanten ... op den Correspondenten dach tot Norrenbergh, dien aldaer vergad. Euangel. Chur Vorsten ende andere Stenden ende hare Gesanten ... gedaen ... Mitsg. der Con. Maj. van Bohemen ende andere aldaer selfs vergaderde Euangel. Stenden ... Antwoort ende Resolutie (in d. Nov. 1619). Amst., Jan Marcusz ... 1620. 20 blz.
- 1708 Propositie, ghedaen by de Gesanten van de tot Nurenberg vergadert gewesene Ceurfursten, Stenden ende Heeren: aen Heer Maximiliaen, Paltzgr. aen den Rhijn, Hert. in Bayeren, etc. Mitsg. ders. Doorl. antwoorde op deselve Propositie. Ende voorts, de Replijcke daerop by de voorschr. Ghesanten ghedaen (in d. Dec. 1619). 's Gravenh., A. Meuris ... 1620. 26 blz.
- 1709 Brief van Interdictie vande sestienden over alle vruchten ende Kerckelijke pensioenen van Italien. Van ... Paulus V (in d. 14 Jan.) ... Hedruckt naer 't ex. gedrukt tot Rome ... 1620. 12 blz.
Deze Interdictie moest strekken tot ondersteuning van Keizer Ferdinand in synen oorlog tegen de Protestanten in Bohemen en elders. By Baudaert, B. XII. 27—30.
- 1710 Post-ruyter aen de Pausel. Heylicheyt Paus Paulum V. Door eenen voortreffelijcken Gheestelijcken Prelaet in Ital. sprake uyt-ghegheven. Een seer schoon ende uytvoerlijck Discours, inhoud. de redenen, daerom de samptlijcke Catholijcke Stenden behooren nae te laeten ende op te houden van den crijch tegen het Con. van Bohemen enz. Ghepresenteert binnen Roomen ... 12 Jan. anno 1620 ... Uyt de Hoochd. inde Nederl. sprake overghesettet ... 1620. 54 blz.
Achteraen de Pauselyke Rescriptie op dezen Postruyter, in d. 25 Febr.
- 1711 Verre-kijcker. Ofte: secrete Fransch-Engelsch-Hollandtsche Instructie ghegeven aen Fredericus V Paltz-grave aen den Rhijn, ende Keurvorst. Overgheset uyt het Latijn ... Anno 1620. 36 blz.
In dit geschrift, dat waarschyntlyk van eene Antwerpsche pers gekomen is, wordt de ongelukkige positie van den nieu gekozen koning van Bohemen niet onaardig mit elkander gaset. De auteur, die zich syn »overtrouwe Voester-heere, een gheoeffent

Soldaat ende een alderbedrevenste Politicus" noemt, geeft hem allerlei jezuitische raadgevingen hoe zich tegenover syne talryke vyanden te gedragen en syne macht ook tegenover syne vyheidlievende onderdanen staande te houden. »Die ghene," segt hy o. a., »die liefhebbers zijn van de vryheyt en oock van volmaecten diepen verstande, vervolcht die met alle doornaeyde practijcken die ghy sult weten te vinden. Onlanx is in Hollandt daervan een exempel ghegheven. Ende om de waerheyt te segghen, Mauritius met nwen Schoonvader (de koning van Engeland) hebben nauwelijcx met alle haer macht Barnevelt kunnen ombrengen, twelc nochtans voor haer noodwendich was. Maer daer in hebben sy sich uytermaten loosselijc ende voorsichtelijc gedragen, dat zij 't stuc so doorsteken hebben, dat hy door de Staten selfs om 't leven soude worden ghebrocht."

- 1712 Boheemsch Geluyt ofte Christelyck Gespreck, over het teghenwoordich Boheemsche wesen, ende de Oorloge daer ontrent ontstaan. Ingesteld tot waerschouwinge, ende moed-gevinge van de gene die in deselve oorloge vermenght zyn. Door Ireneum Philalethium. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1620. 58 blz.

In een geheel anderen geest geschreven als het vorige stuk. De schryver: Ewout Teellinck, Thesaurier van Zeeland, broeder van den yverigen Contra-Remonstr. predikant Willem Teellinck te Middelburg (Brandt, IV. 421) betoogt in eens aanschakeling van bybelteksten, dat de oorlog van den koning van Bohemen tegen Oostenryk een kryg van den Heere tegen den Antichrist is en dat wy »daerom oock wel mogen vertrouwen dat de Heere, die den sleutel van het Huys van Boëmen op syne schouderen heeft gelegd, hem ook in dien stoel der eeren, die hy selve bereyt heeft, sal bevestigen, ende hem ten vasten nagel aen een vaste plaetse steken, daer aen alle het Gereformeerde volck voortaan hangen sal (Jes. 22: 23)." Van denzelfden auteur is ook het traktaat: Klauwe van de Beeste (hiervoor: N°. 1684) en de Clachten der Kercke in 1617 verschenen (N°. 1315, 1318, 1365).

- 1713 Prophetie dewelcke ghevonden is tot Saumeurs in Vranckrijk, in 't Jaer o. H. 1620. — Prophetie trouvée, etc. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1620. 4 blz.

Deze profetie van het jaar 1525 dagtekenende, houdt in dat er een Frederic Grave van den Rhijn zal opstaan, die tegen den Keizer en den Paus kryg zal voeren, zyn ryk tot het einde des aardryks zal uitbreiden, en dat dit ryk aan zyn geslacht zal blyven tot het einde der wereld!

- 1714 Gheestelijcke Boheemsche Trommel, ende Boeren Vanen, ofte nieuwe Hussische Swanen-ghesangh: dat is wtghelesen gheest-rijcke ghebeden, teghen de vyanden der Godtl. Waerheydt Ghesanghs-wijse gestelt, door Mr. Johan Andreae Velt-Predicker in het Boheemsche Legher ... Ghedr. nae de Coppe tot Heydelberch, 1620. 8 blz.

Drie berymde gebeden in 9, 7 en 7 coupletten.

- 1715 Gheestelijcke Boheemsche Trommel, ofte nieuwe Hussische Swanen-ghesangh: dat is, drie uytghelesen gheest-rijcke ghebeden, enz. Eerstelic gedrukt tot Heydelberch, 1620. 8 blz.

Andere druk van dezelfde vertaling als het voorgaande.

- 1716 Klaer Vertoogh van de onwettighe Successie des Keyzers Ferdinandi II. Van weghen het bloedt-schandigh houwelijck van zijn Ouders Uyt den Lat. over-geset ende vermeerdert ... 1620. 8 blz.

- 1717 d'Edictale Cassatie ende Annulatie mette aengehechte Protestatie, van hare R. Keys. Maj. Ferdinandus den II. teghens de pretense nieuwe

nulle verkiesinge oft Electie, ende Crooninge in Bohemen, etc. ...
Hantw., Abr. Verhoeven ... 1620. 16 blz.

In d. 28 January. By Baudaert, B. XII. 17 vv. — Abraham Verhoeven begon in 1619 eene reeks van nieuwe tydingen, die hy in 1620 als courant uitgaf. De Aartshertogen verleenden hem oktrooi, den 28 Jan. 1620 in den Secreten Rade bevestigd den 6 Maart 1620.

- 1718 Copie van het Schrijven aen Chur Phalts ghedaen, door de Chur: ende Vorsten, dewelcke tot Mulhuysen vergadert zijn gheweest (*in d. 21 Mrt.*) Midtsg. d'antwoorde by hare Con. Maj. van Bohemen Frederick II daer op ghevolght (*in d. 15 Mei*). Ghedr. ... Anno 1620. 12 blz.

By Baudaert, B. XII. 21—24.

- 1719 Copie van den Brief des Conings van Bohemen, aenden Alder-Christl. Coningh van Vranckrijck ende van Navarre (*in d. 24 Mrt.*) 's Gravenh., Hill. Jacobssz. ... 1620. 8 blz.

Zie: Baudaert, B. XI. 140; XII. 46, 47.

- 1720 Arttyckelen van het Eeuwich Verbondt, ghemaect tusschen Frederick, Kon. van Bohemen Met ... Gabriel, Prince van Hungarien ende Transsylvanien, enz. (*den 15 Jan.*) ... Amst., J. Ez. Kloppenburgh ... 1620. 16 blz.

Deze vertaling by Baudaert, B. XII. 31—35.

- 1721 Articulen vande Confederatie der Hongarische, Bohemische ende gheincorporeerde Provintien. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1620. 14 blz.

Andere vertaling van hetzelfde stuk als het vorige.

- 1722 Articulen die op den al ghemeenen Generalen Lant-dach, in presentie van ... Frederick ... Coninck in Bohemen, etc. van alle de drie Standen des Coninckrijcx ... begonst op Donderdach na Oculi, Anno 1620 op 't Slot tot Praga, ende gheynd. op Maendach na Jubilate dess. Jaers, inghewillight ende besloten zyn ... 's Gravenh., A. Meuris... 1620. 70 blz.

Zie: Baudaert, B. XII. 39.

- 1723 Vrede-puncten tusschen den Euangelische ende Catholijcke Gheunneerde Standen tot Ulm besloten, den 3 Julij Anno 1620. Over gheset uyt den Hoochd. 1620. 4 blz.

By Baudaert, B. XII. 42.

- 1724 Nieu tijdinghe gheschreven wt Ulm, ende hoe dat de Boeren rebelleren in Bohemen teghen haere Heeren oft Jonckers. Overghesedt wt de Hoochd. sprake ... Nu eerst gedr. den 24 July 1620. Hantw., Abr. Verhoeven ... 1620. Tt. 8 blz.

Vergelyk over dit en de vier volgende stukken de noot by N°. 1717. Over de tydingen daarin vermeld: Baudaert, B. XII passim.

- 1725 Schriftelijke Insinuatie ghedaen by ... Hertoch Maximiliaen van Beyeren, aenden Ceurvorst Pfaltz-Grave, belanghende de Keys. Commissie aende Staten van Bohemen. Ghedat. wt de Vrystadt den 25 Aug. 1620. Overghesedt wt de Hoochd. sprake ... Hantw., Abr. Verhoeven ... 1620... Xxx. 8 blz.

- 1726 Nieuwe Tijdinghe wt Legher van zijn Ex. Marquis Spinola. Hoe ende in wat manieren de Stadt Bacharach, Chub Simmeren, ende Weylligh, ghelegen in Pfaltz-Graven Landt, is inghenomen. Eerst ghedr. den 17 Oct. 1620. Hantw., Abr. Verhoeven ... 1620... Zzz. 8 blz.
- 1727 Nieuwe Tijdinghe wt Duytslant, ende Bohemen hoe dat s'Keysers volck de stadt Praga-ditz heeft inghenomen ende in brandt ghesteken. Noch hoe dat den Marquis Spinola volck door den Gouverneur van Creutzenach, de stadt Kirberch heeft in genomen enz. ... Ghedruckt den 17 Oct. 1620. Hantw., Abr. Verhoeven ... C. 8 blz.
- Met eene groote houtmede op den titel.*
- 1728 Keyserlijk Decreet, oft Vonnis van Cassatie teghens eenighe Agenten die hen hier voortijts in 't Hof des Keysers plachten te houden, dan zijn in de Beemsche Rebellatie blijven sitten enz. (in d. 19 Oct.) ... Eerst ghedr. den 11 Dec. 1620. Hantw., Abr. Verhoeven ... Nn. 8 blz.
- 1729 Copyen van eenighe Brieven, van ... Gabriel, Koningh van Hongarijen, etc. aen ... Frederich, Koningh van Bohemen ... geschr. inde Maent van Oct. des Jaers 1620. Vervatende den geluckigen toe-stant van de saken dess. Koninghrycx. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1620. 12 blz.
- Drie brieven, waarvan de 2^e en 3^e by Bandaert, B. XII. 55, 56 te vinden sijn.*
- 1730 Propositie gedaen door den Heere van Maurier, Ambassadeur van den alder-Christel. Koninck aen ... de Staten Generael ... den 30 Dec. 1619. Ghedr. in 't Jaer ons H. 1620. 14 blz.
- Klagten over verschillende overtredingen van het gesloten verdrag, door Hollandse schepen.*
- 1731 Corte ende waerachtighe verantwoordinghe van Jonckheer Jaspar van Bloys, gheseyt Treslong. Teghens de onwaerachtighe, valsche, ende versierde Injurijen in druck nytgeg., tot naedeel ende oneere vande Memorie van Jonckheer Willem van Bloys, gheseyt Treslongh. Eertijts Admirael van Zeelandt, enz. ... 's Gravenh., A. Meuris... 1620. 12 blz.
- De Fransche gezant (Du Maurier) had sich in eene Propositie aan de Staten, den 1 Mei 1619 gedaan, ten nadeele van Treslong uitgelaten. Treslong's zoon, dit als eene beleediging aan de nagedachtenis van syn vader beschouwende, had hem voldoening gevraagd, maar van den gezant ten antwoord gekregen, dat hy hem gherefereert hadde tot de Historie van desen tijt." Dit gaf Treslong aanleiding om de historie-schryvers, die van syn vader kwaad gesproken hadden, met name Aitsinger en Dinotius, in dit geschrift te wederleggen.*
- 1732 Threni Nassoviani, dat is Clach-Reden, over den doot des Hooch-welgheb. ... Wilhelm Ludwich Grave tot Nassau enz., ... Stadthouder ende Capiteyn Generael over Vrieslant, Stadt Gronningen, Omlanden ende Drenthe ... ontslapen den 31 May 1620 tot Leeuwarden, ende den 31 July dess. Jaers ... begraven. Door Adamum Westermannum bed. G. H. w. tot Worckum. Leeuwarden, Abr. van den Rade ... 1620. 38 blz.
- 1733 Lyk-klacht, over ... Wilhelm Ludwich, Grave tot Nassau enz. ... die den loop syns levens begon, A°. 1560 den 13 Martij tot Siegen. Den

selven saligh volende, A°. 1620 den 31 May tot Leuwarden Geschreven door I. Starter J. U. S. Franeker, Jan Lamrinck ... 1620. 36 blz.

Dat Starter onder de dichters van zyn tyd eene eerste plaats bekleeden mag, daarvoor pleit ook deze lykklacht, waarin een verhaal van Lodewyks krygsdaden tusschen-gevolchten is. Zy is aan Maurits en aan de vier broeders des overledenen opgedragen.

1733* Lyk-klacht enz. (Titel geheel als de voorg. uitgave). 16 blz.

In plaats van de opdracht aan Maurits wordt in deze uitgave, overigens dezelfde druk als de vorige, eene opdracht aan de Staten Generaal, van Vriesland enz. gevonden.

1734 Lyc-klacht, enz. (als 't voorg.) Nae de Cotype tot Franeker, enz. ... 1620. 24 blz.

1735 Placcaet van de ... Staten Generael der Vereen. Nederl., daer by 't Placcaet vanden 3den Julij 1619 gheconfirmeert, ende ordre ghestelt wordt teghen de nyt-ghewesen ende afghesette Predicanten; Mitsg. PropONENTEN, ende andere Persoonen, soo wel Mannen als Vrouwen, die onge-rusticheyt in steden ende plaetsen, onder dexel van Religie soucken aen te rechten (in d. 1 Febr.). 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1620. 10 blz.

Gr. Placcaetboek, I. 270, en elders. Vergel. N°. 1648.

1736 Placcaet, enz. 's Gravenh., Hill. Jacobsz ... 1620. (Andere druk van het voorg.) 10 blz.

1737 Sententie Johannis Grevii, ghewesen Predicant tot Heusden (in d. 16 Mei). 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1620. 8 blz.

By Baudaert, B. XII. 10 v.; Brandt, IV. 235 v.

1738 Sententie, enz. Andere druk dan de voorg. Het onderschrift op den titel hier in 4, op de vorige in 5 regels. 8 blz.

1739 Brief aende Staten Generael over de Sententie Joh. Grevii ghebannen int Tuchthuys t' Amsterdam. Mitsg. ouer eenighe saecken roerende 't Examen Sam. Princii ende Bernh. Vesekii die versonden is in 't Rasphuys tot Haerlem. In 't Jaer 1620. 22 blz.

Ondertekend door de drie Directeuren der Remonstr. broederschap: J. Wtenbogaert, S. Episcopius, N. Grevinchoyus, en gedagt. den 26 Junij. Zie over dezen brief: Brandt, IV. 244 vv., over de ontdekking, examen en vonnis der drie predikanten: ald. 219 vv., 227 vv.

1740 Brief, enz. (als het voorg.) Die versonden is, enz. Andere druk dan de voorgaande. 22 blz.

1741 Rotterdamsche nieuwe Tijdinghen, hoemen daer de Arminianen om haer Predicken vervolgt, plundert, slaet ende schoffierlijcken mis-handelt. Nu eerst ghedr. den 8 Junij 1620. Hantw., Abr. Verhoeven ... 1620. Aa. 8 blz.

Gebruikt door: Brandt, IV. 262 vv.

1742 Verklaringe vande Sententien ghepronuncieert jehens Johan van Olden-barnevelt ende sijne Complicen, by de Heeren Ghedelegeerde Rechteren, vande ... Staten Generael inden Hage beschreven. Gedaen op den 6 Junij 1620. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1620. 4 blz.

Vergelijk: N°. 1620 vv.

1743 Verklaringhe, enz. ... Gedaen op den 6 Juny 1602 (*less*: 1620). 's Gra-
venh., A. Meuris ... 1620. 4 blz.

1744 Warachtige Historie van de Ghevanckenisse, bekentenisse, leste woorden
ende droevighe doot van wijlen Heer Johan van Olden-barnevelt Te
samen ghebracht meest uyt zijner Ed^t. eyghene, behendelijck uytgheson-
dene ende bewaerde Schriften, die men daer van heeft connen becomen.
Mitsg. uyt de verklaringe van zijne Ed^t. Dienaer Johan Francken,
ende 't gunt by een yeder notoir is. Ghedr. in 't Jaer ons H. 1620. 80 blz.

Onderteekend: Wt Amsterdam, in Januario 1620. — *Zie over dit stuk*: Brandt,
IV. 421. — *Het werd door eenen Joris Veselaer van Antwerpen, die in 1621 te
Amsterdam in hechtenis kwam, gedrukt. Zie a. w. blz. 644 en vergelyk N°. 1760.*

1745 Treffelijcke ende bundige Verantwoordinge, gheschreven aen ... Burghe-
meesters ende Vroedschap der stadt Utrecht, door ... Johannes Wten-
bogaert, ... over de valsche beschuldighen ende verzierte leughen,
door Nicolaas Berck Burgem. t' Utrecht ghepractiseert ende verziert.
enz. Ghedr. in 't Jaer ons H. Anno 1620. 40 blz.

Gedagt. den 4 April 1619. — Zie hierover Brandt, III. 392.

1746 Noodighe ende getrouwe waerschouwinghe aen de Remonstrantsche Pre-
dicanten, voor de valsche ende bedrieghelijcke handelinghe van Jaques
van Hecke, ende andere verspieders tot haer ghesonden... Int Jaer ons
H. 1620. 32 blz.

Zie: Brandt, IV. 93 vv. *De auteur van dit geschrift is Bernard Dwinglo (Cat-
tenburch, l. I, p. 56).*

1747 Troosteliick Nieuwe-Jaer, den Christelijcken Gemeeynten der Remonstran-
ten die inde vereenichte Neder-Landen vervolghinghe lijden, toeghesonden
van weghen hare Herders ende Leeraers, om voorstant van waerheydt
ende van vrybeyt der consciencie in ballingschap verdreven zijnde. Ghedr.
in 't Jaer 1620. 86 blz.

*Door Eduard Poppe (Poppius), een der gebannen Remonstr. predikanten. Zie
over dit stuk uitvoerig*: Brandt, IV. 151. *Blz. 33—36 behelsen een Nieuwe-Jaers
Liedt, beginnende*: Treurt niet te seer, o Remonstranten, in 9 coupletten.

1748 Anatomia Arminianismi. Dat is: Ontledinghe van de bedrieghelijcke Armi-
niaensche Leere. Ofte heldere ontdeckinghe van de droevighe gheschillen,
de welke inde nederlantsche Kercken ghedreven worden, over de Leere
van de Voorsienicheydt Gods; Van de Predestinatie, enz. Door D.
Petrus Molinaeus ... Endé nu opt nieuwe overgheset, Door Doctor
C. W. Amst., J. Ez. Cloppenburch 1620. (XII) en 312 blz.

Zie: Brandt, IV. 217 vv.

1749 Kort bewijs van den verkeerden aerdt, calumnien, nieuwe, ongerijmde
seditiouse en grouwelijcke opinien van Peter du Molin ghetoghen uyt sijn
lest uytghegh. boeck, ghenaemt *Anatome Arminianismi*, enz. ... 1620. 24 blz.

Vermeld by Brandt, IV. 218. *De schryver is Caspar van Baerle (Barlaeus).
Zie*: Cattenburch, l. I, p. 8.

- 1750 Simonis Episcopii Brief In de welke de gront van de Remonstranten, aengaende hare Belijdenis ende eenstemminge in het geloove, naecktelick ontdekt wort. Met een Voor-reden aan de Staten Generael ... 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1620. 18 blz.

Deze brief was gevonden by het doorzoeken van het huis van Paulus Stochius, een vriend van Episcopus, te Leiden. De voorgevoegde voorrede is van den Hoogl. Daniel Heyns. Zie: Brandt, IV. 251. — De paginering in dit stuk gaat van bladz. 8 op 17 over.

- 1751 Brief van Simon Episcopus met eenighe Aenteykeningen ofte Commentarien breeder verclaert. Daer in verscheyden raetslagen ende mysterien der Arminianen ondeckt worden. Waer by noch gevoecht is een Kerckelyck ende Polityck Discours om te bethoonen dat de Arminianen geen reden en hebben, dese droeve scheuringe te voeden, ende afgesonderde Vergaderingen te houden... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1620. 40 blz.

Door Jacobus Trigland. Zie: Brandt, t. I. a. p.

- 1752 Noodige Verantwoordinge der Remonstranten nopende soo wel het stellen van een eyghene en bysondere Confessie, verclaringe haers gevoelens, vereeniging met de Lutersche: als mede, over haere Leere Mitag. van de vruchten der Contra-Remonstranten gheloove. Dienende tot claere aenwysinge ende wederlegginge vande notoire valscheden, die Daniel Heynsius onlangs gepleecht heeft in sijne voor-rede, over seeckeren brief Sim. Episcopii Hier uyt kan oock werden ghespeurt de ydelheyt van de Amsterdamsche Aenteykeningen op den selfden brief Episcopii. Ghedr. int Jaer 1620. 60 blz.

Wederlegging van de beide vorige geschriften door Episcopus zelve.

- 1753 Contra-Discours Kerckelick ende Politijck dat is Antwoort op de Glosen ende Discours, met consent van de Heeren Regierders der Stadt Amsterdam aldaer uytgegeven op Simonis Episcopij Brief: Daer in voornemelick ghehandelt wort vande gesepareerde vergadering der Remonstranten Ghedr. in 't Jaer o. H. 1620. 60 blz.

Tegenschrift van No. 1751, door J. Uytenbogaert gesteld. Zie: Brandt, t. a. p. Het is gedagteekend: 1 Sept. 1620.

- 1754 Antwoordtop de Malitieuze Calumnieder Contra-Remonstranten in de Vereen. Nederlanden. Daer mede sy, oorsake nemende, soo uyt verscheyden andere ongefundeerde redenen, die sy voorwenden, als oock uyt de schandelijke Afval Petri Bertii de Remonstrantsche Predicanten valschelijck beschuldighen dat sy Papisten zijn, ofte na 't Pausdom hellen, ende 'tselve in de Ghemeynten hares Vaderlandts soecken in te voeren. Anno 1620. 52 blz.

De overgang van den vroeger Remonstrantschgezinden hoogleeraar De Bert tot het Katholicisme had de Contra-Remonstr. predikanten een nieuw wapen tegen de gebannen Remonstranten in de handen gegeven, waarvan sich o. a. Claes Jansz Visscher in een spotprent op Bertius bediende. Ter hunner verantwoording strekte dit geschrift, door Eduard Poppe gesteld. (Brandt, IV. 307).

- 1755 Waerschouwinghe voor de verdruckte Gemeeynten, over 't stellen van een Confessie. Begrepen in zeeckere extracten uyt eenighe Brieven aan een

particulier vrundt. Wtghegheven door eenige om de waerheyt verdruckte Liefhebbers van Christelijcke vrede ende rechte vryheyt der consciëntien ... Gedruet in 't Jaer o. H. 1620. 14 blz.

Men houdt Johannes Geesteranus, vroeger predikant te Alkmaar, die zich by de Collegianten of Rynsburgers gevoegd had, voor den schryver van dit stuk, waarin het stellen eener Confessie als onschryftmatig, onnoodig, en als strydende met de gewetensvryheid beschouwd wordt. Zie: Brandt, IV. 412.

- 1756 Brief, aen alle Remonstrants-ghesinde Ghemeynten der Vereenichde Nederlanden, ghesonden door de Ghecommitteerde van de Societeyt der Remonstranten; tot verclaringe van haer oprecht voornemen, ende goede debvoir alreede gedaen, ende noch te doen int stellen ende bevorderen van een gheemeene Confessie ende Verclaringe vant ghevoelen der Remonstranten, in saecken van Religie: Dienende tot noodige contra-Waerschouwinghe over seeckere Extracten onder den naem van *Waerschouwinghe over het stellen van een Confessie* onlangs uytghegheven. Ghdruckt (sic) ... Anno 1620. 6 blz.

Uitgegeven door de Directeurs van de Societeyt der Remonstranten, en gedagt. den 15 Dec. 1620.

- 1757 Aenspraecke van Bernardus Dwinglo, aen de Remonstrants-gesinde Ghemeynte der Stadt Leyden, over het ontset ders. Stede, gedaen op den 3 Oct. 1620 Gedr. in den Jare o. H. 1620. 44 blz.

Vermeld by Brandt, IV. 414.

- 1758 't Hemelsch Synodus ende Rechtmatigh Oordeel gehouden tot Zion. Teghen 't Aerdsche Synodus Nationael ende Onrechtueerdich Oordeel, ghehouden binnen Dordrecht in de Dool-Cappelle. Anno 1618 ende 1619. Met Privilegie des Alderhoogsten tot aen het eynde der wereldt. 96 blz.

Gesteld door Arnoldus Neomagus, een der gebannen Remonstranten, vroeger predikant te Bergambacht, maar door Henrik Slatius, die toen het opzicht had over den druk der Remonstrantsche schriften, zoo veranderd en met bittere en scherpe bladzijden van zyne hand vermeerderd, dat de auteur het niet meer als zyn werk wilde erkennen, en de verspreiding zoo veel mogelyk verhinderde. Zie: Brandt, IV. 414.

- 1759 Amsterdamsche Nouvelles, dat is, Nieuwe Tydinghen, van 'tghene datter onlanx is ghepasseert in Bohemen, Hongarien, Weenen, Polen, Slesien, Meeren, Ceulen, Venetien, Neaples, Heydelberch, Vranckeryck, Enghelandt, Brabant, Vrieslandt, ende Hollandt, etc. Wt ghegeven ende in 't licht ghebrocht tot troost der Calvinisten. Door A. R. E. S. Ghedrukt tot Herders-wyck, door Authoriteyt van de Kercke, ende de Synode van Dordrecht, Anno 1620. 12 blz.

Scherp hekeldicht tegen de Contra-Remonstranten en hunne politieke bondgenooten, Aerssens vooral, die quasi beklagd wordt, dat hy nu weder de groote last van het gezantschap naar Frankryk op zich heeft moeten nemen, omdat er niemand anders bekwaam voor was. Aan het eind deelt de dichter een seer vuyl pasquill mede, onlangs gestrooid, alleen, om het dadelyk na de lezing te verbranden (!). Het begint:

Wee Lant, wee Volck, wee Princen, en wee Staten,

Die het gheloof' bedwinghen met Placaten.

Wee Kerck, wee Priesters, en wee de Synoode,

Die oorsaeck sijn van vangen, bannen, dooden,

en nog zestien regels op dezelfde wyze.

- 1760 Morgen-wecker aan de Oude ende Ghetrouwe Batavieren, met een Remedie teghen haere Slaep-sieckte. Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1620. 8 blz.

Oproerig libel tegen de Regering, waarschijnlijk door Slatius geschreven, „strekkende," zegt Brandt (IV. 413), „om de luiden de wapenen tegens den staet te doen opnemen." Dit en dergelyke geschriften deden de zaak der Remonstranten veel kwaad en werden door hen openlyk afgekeurd. De drukker, een zekere Joris Vesselaer van Antwerpen, werd in 1621 te Amsterdam gevat. Zie: Brandt, IV. 644, en vergel. N°. 1744.

- 1761 Monsterkens van de Nieuwe Hollandsche Inquisitie, ghelijck die nu, zedert ontrent een jaer herwaerts, in de Gheunieerde Provincien, teghen de Arminianen is ghepractiseert: Ten thoone ghestelt door eenen Hollander, in sekeren Brief aen sijnen Vriendt. T' Hantwerpen, by Jacob Seldenslach, op het Vlamincxveldt, in de Seve-ster. 1620. 24 blz.

In denzelfden geest als het vorige, en waarschijnlijk van dezelfde hand. De schryver eindigt: „Hier heb dy goede vrunt eenige Monsterkens vande Calvinische tyrannye, ende der Arminianen eselsche patientie," enz. Hy onderteekent het stuk F. P. Z. V. FF.

- 1762 Monsterkens, enz. (als 't voorg.) Ghedruckt in 't Jaer 1620. (Zonder het gefingeerde uitgevers-adres). 24 blz.

- 1763 Basuynne dienende om allerley traghe slapende Zielen yverich ende wacker te maken, mitsg. verflaude ende vertsaechde herten moedt te gheven tot continuatie hares Christelijcken beroeps Alles cortelijck vervatet in 3 Brieven, inghestelt ende gheschreven van eenen Remonstrantschen Predicant, doe hy sich bereyde om in Hollandt onder 't cruys, Gods woordt te gaen leeren ... Anno 1620. 64 blz.

Door Petrus Engelraeve, die later Katholiek werd. Zie: Brandt, IV. 414.

- 1764 Corte ende Christelijcke Aenmerckkinghen op den schandeleusen Loffsangh Bernardi Busschof, nu predikant tot Wtrecht: wiens beginsel is, *Ghelooft sy Godt die my heeft uyvercoren*. Neffens zijne uytlegginghe, van de doodelijcke sonden: ende daer op volgende Censure enz. Ghedr. int Jaer o. H. 1620. Met Privelegie vanden Autheur. 28 blz.

De Loffsangh en de Uytlegginghe vande doodelijcke sonden, waartegen dit geschrift gericht is, syn er ook in opgenomen. De auteur was aan Brandt (IV. 415) niet bekend.

- 1765 Victoria victis. Dat is, den waren zeghen Gods, ofte Lydens nutticheyt. Dienende tot een vol-komen Lydens remedie. Int Jaer 1620. 16 blz.

Gedicht van den beroemden Dirck Rafaelsz Camphuysen, die zich by de Rymsburgers gevoegd had, maar de Remonstranten met synne pen ten dienste stond, schryvende, zegt Brandt (IV. 415) „verscheide Gedichten, die soo konstig en bondig als krachtigh waren."

- 1766 Victoria victis, Dat is, den waren *segn* Gods Gheschreven tot vasticheyt ende troost van alle verdruckte enz. Gedrukt int Jaer o. H. 1620. (Latere druk van het voorgaande). 16 blz.

- 1767 Ghewillighe Patientie ofte Lydens Remedie. Voorhenen met vele bijghewoechde veranderingen ende merckelijcke fauten, sonder kennisse des

Autheurs, uytgegeven onder den naem van *Schild der verdruckter ghe-moederen*. Ende nu by den Autheur selfs andermael oversien, verbeterd ende vermeerderd In 't Jaer o. H. 1620. 16 blz.

Mede door Camphuysen gedicht. Vergelyk N°. 1692.

- 1768 Godt de wraeck. Ofte: Troost der Schrifture in teghenheyt. Begrepen in een korte uytlegginghe eenigher Psalmen Davids op Nederd. rijmen ghestelt: Mitsg. andere ghedichten ten selven propooste. Anno 1620. 32 blz.

Ook hiervan is Camphuysen de dichter. Zie: Brandt, t. I. a. p.

- 1769 Den Yver tot Godts Wet. Poëtisch wtbreiding over den Psalm cix. In Neerlantsche Rymen. Numeris trochaicis octonariis. Tot Norden in Oost-vrieslandt. By Pieter Arentsz., Ordin. Boeckdr. van zyn Ghen. Graef Enno. Anno 1620. 14 blz.

Een der schoonste gedichten van Camphuysen, die zich toen te Norden ophield.

- 1770 Vrijmoedigh Ondersoeck van verscheyden Placcaten, inde Gheunneerde Prouincien, binnen twee jaeren herwaerts gepubliceert teghen de Christenen ingeborenen ende inwoonders der seluer Landen diemen Remonstranten noemt. Dienende mede tot Justificatie vande selue Remonstranten, ende in eenighe pointen van wylen den Heer Adv. Joh. van Oldenbarneveldt Zal: ende de ghevanghenen Heeren Rombout Hogherbeetz ende Hugo de Groot. Tot Vryburch, by Adelaert Waermont (*Te Antwerpen gedrukt*). 1620. (XII), 188 en (28) blz.

Door Johannes Uitenbogaert. Zie over dit stuk uitwoerig: Brandt, IV. 415.

- 1771 Ghewissen Doodt-steeck der Calviniaenscher Praedestinatie, met haren ghevolge. Ghegeven door een der vernaemster Leeraren onder de uytghebannen Remonstranten, wiens naem om reden versweghen wordt. Ende in Druck vervaerdicht door een onpartydich Liefhebber der waerheydt Tot Harders-wijck, door autoriteyt vande Kerck, ende Synode van Dordrecht, Anno 1620. 124 blz.

De schryver van dit uitwoerige traktaat, dat niet by Brandt vermeld wordt, is my onbekend gebleven.

- 1772 Voor-looper van sommige swaricheden ghemoveert ende vraechsche wijze voorghestelt, by ettelijke oude, vrome, eenvoudighe, ende treffelijke Patriotten. Zijnde Contra-Remonstranten, die om officien, gunst, haet, of partijschap met haere Religie niet en spelen, oock gheen ghenoeghen en hebben in scheuringhen, vervolginghen ende bloetstortinghen, enz. Wt 'Graven-haghe met Druckers Privilegie. Anno 1620. 20 blz.

Aan de keerzyde van den titel leest men: »Aen myn H.H. de twee nieuwe, vreemde Edelen, Suyvere Broederen ende Staeten der verkiesinghe, Marcquette ende Aerssens, mitsg. die met hun ghecommitteert zyn tot de bequaemheydt vande extraordinaris Inquisitie over de Oude Officiers in Hollandt ende West-Vrieslandt. Om op haer reyse onder weghe te lesen ende den tydt te passeeren." Vergel. N°. 1610.

- 1773 Medicijn-meester voor 't Verwonde Nederlandt, ontdeckende, aen een daer over bedroefde inwoonder, d' oorsake van de wonde, ende middel

om te ghenesen. Wt liefde tot zijn Vaderlant, ende bysonder tot de Ghe-meynthe van Campen, ende zyne vrienden opgespeurt. Door Everart Voscuyl.... In 't Jaer o. H. 1620. 14 blz.

Ev. Voscuyl, vroeger predikant te Kampen, was om zyne gevoelens afgezet en gebannen.

- 1774 Een trouwhertighe Vermaninghe, aen alle vrome Lidtmaten der Gemeente J. Chr., die in Hollandt, midtsg. andere plaetsen teghenwoordich suchten ende caenhalsen onder de herde vervolginge, om de waerheydt, die na de Godtsalicheyt is. Ghedr. in 't jaer o. H. 1620. 28 blz.

Door Passchier de Fijne. Zie zijne Tractaaten, Deel II. (Amst. 1736).

- 1775 Vale Mundo. Ofte Noodiginge tot de Broederschap Christi. Een uytne-nemende troostelyck en stichtelyck Boecxken, desghelijks noyt voor desen in druk is uytghegaen ... Overgheset uyt de Latijnsche in onse Nederl. tale Anno 1620. 40 blz.

Mede zoo het schijnt door een der gebannen Remonstranten wigegeven. Het is althands van dezelfde drukkerij als vele der voorg. stukken.

- 1776 Claech-liet des Propheten Jeremie. Ghepast op onse droevighe tijden voor de Godtzalicheyt liefhebbende Christenen, om ... in hope end stille zijn, met gheduldicheyt zijn hulpe alleen te verwachten Ghedruckt tot Harders-wijk, door autoriteyt van de Kerck, ende Synode van Dort, Anno 1620. 14 blz.

- 1777 Clacht-Liedt, over de doot vanden E. Heere Jan van Oldenbarnevelt. Mitsg. een Clacht-dicht over den verdruckten Staet van Hollandt. Chanson funebre sur la mort de Mess. Jean d' Oldenbarnevelt. Avecq un Chanson Lugubre des bons et affliges Hollandois, etc. Imprimé en l'An 1620. 14 blz.

Fransche gedichten met eene slecht berymd Hollandse vertaling. Achteraan twee hevig sonnetten tegen Aerssens, mede Fransch en Hollandsch. — Zoowel dit als de drie volgende geschriften, die evenmin eenige dichterlyke waarde hebben, kunnen onder de pamfletten gerekend worden, waarvan Brandt schryft (IV. 424) dat ze slechts gal mengden in de gemeene verbittering en de zaak die er in voorgestaan werd veel meer kwaad dan goed deden.

- 1778 Truer-dichten over het jammerlijck om-brenghen des Ed. ende wijdt be-roemden Helds Joh. van Oldenbarnevelt, enz. Gedr. int Jaer 1620. 8 blz.

- 1779 Jammer-liedekens ende Riimen, voor desen in Hollant gestroyt ende ge-songen: doch nu voor de Liefhebbers by een ghestelt, ende door den Druck uytghegheven. Gedrukt int Jaer 1620. 8 blz.

- 1780 Lachrymae Lachrymarum, dat is, Traenen der traenen, ghestort over de doot des Ed. Heer Johan van Oldenbarnevelt, Ridder, etc. Ende oock over den Om-keer van Batavia. Mitsg. een nieu Liedeken, ghedicht ter eeren vant Dortsche Synode. Ghedruckt in 't Jaer ons H. 1620. 8 blz.

- 1781 Claech-liedt der Remonstranten, over het beroven van hare Privilegienende datmen haer alle hare Rechten ende Vryheden met ghewelt soeckt te benemen Noch is hier by-ghevoecht een Duyn-meyers Praetgen, ghe-stelt in maniere van 'tsamen-sprekinge tusschen Jaep en Kees ... Int Jaer 1620 zijnde een Jaer der oneenicheydt. 8 blz.

Het Lied, dat niet slecht berymd is, bestaat uit 72 vierregelige coupletten.

1782 Kercken-ordeninghe; ghestelt in den Nationalen Synode der Ghereformeerde Kercken binnen Dordrecht, in de Jaren 1618 ende 1619. Ende (naer veranderinghe van eenighe weynighe poincten) goetghevonden ende gearresteert by de ... Staten des Furstendoms Gelre und Graefschaps Zutphen (den 21 July 1620). Arnhem, Jan Janssen ... 1620. 38 blz.

1788 Kercken-Ordeninghe enz. (als het voorg.) Arnhem, Jan Janssen ... 1620. *Compressor herdruk.* 20 blz.

1784 Kercken-Ordeninghe enz. (als het voorg.) Arnhem, Jan Jansz ... 1620. *Andere druk.* 28 blz.

1785 Salomo, dat is, Vermaninghe aen die Christenen, die wt eenen eenvoudigen yver zich aende syde vande genaemde Remonstranten houden, tot vereeniginghe mette openbare Ghereformeerde Kercken, inde vereenichde Landen Door J. V. H. Een Liefhebber der warer Christel. vrede. Rotterdam, Jan van Waesberghe ... 1620. 34 blz.

In den vorm van een samenspraak tusschen 3 personen, waarvan één Remonstrant. Dit stuk is in zeer gematigden geest geschreven.

1786 Mizpa, ofte Christelyck Gespreck, van het rechte gebruyck des algemeenen vasten-biddaghs, leerende, hoe de selve behoorde aen-geleyd te werden, om profyt daer mede te doen voor de staet vande Kercke, ende het Land. Door Ireneum Philalethium Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1620. 48 blz.

Door Ewout Teellinck, Thesaurier van Zeeland, den auteur van 't Boheemsch Geluyt (N°. 1712). Ook dit geschrift is eene aanneenschakeling van bybelteksten, soms wonderlyk genoeg gebruikt, om de Remonstranten te bestryden. Zie: Brandt, IV. 421.

1787 Mizpa, enz. (als het voorg.) Amst., voor M. Jz. Brandt Eerst gedrukt in den Jare 1620, ende nu ten tweeden male ter occasie vanden Biddagh op den 9 Oct. 1624 herdrukt. (XIV) en 46 blz.

Met eene uitvoerige opdracht aan de Staten Generaal vermeerderd, die door den uitgever, M. Jz. Brandt, onderteekend is.

1788 Oogh-teecken der Inlantsche twisten ende beroerten, onder 't seggel van Henrick van Nassau, Soldaet onder de Guarde des Doorl. .. Heldts Mauritiï enz. .. Over-geset uyt het Latijnsche Exemplaar, ghedrukt in 's Graven-Haghe, by Aert Meuris. 1620. 88 blz.

„Uitenbogaerdts en de Remonstranten noemden dat schrift een onwaerachtig, ergerlijk, gevaerlijk, schaedelijk, en oproerig boekken, t' welk de Souverainiteit des Landts openbaerlijk zocht wegh te draegen, en aen den Stadhouder over te geven. Ook verstonden ze, dat het uitgeven van sulke schriften te Venetie, of in Switserlandt, selfs te Geneven, nocht elders in eenige vrije Republijk sou worden geleden.” (Brandt, IV. 424.)

1789 Oogh-teecken, enz. (als het voorg.) *Compressor herdruk.* 82 blz.

1790 Le Bernevelliste repent, sa Confession et Reconnoissance. Fait d'un qui a esté Fauteur de la mesme Faction. La Haye, Arn. Meuris ... 1620. 16 blz.

De schryver geeft voor tot de party van Oldenbarnevelt behoord te hebben, maar in weerswil daarvan, in zyne ambien bevestigd, syne dwaling te hebben ingezien, en houdt nu eene lofzede op Maurits.

mantel van voor te staan de Oude Ghereformeerde Religie, ons lieve Vaderlant zeer schandelijcken beroeren. Gheexalteert uyt den *Reuck-Appel* ... Ghedruckt te Philadelphi. 1618. 16 blz.

Bladz. 63—77 van den Reuck-Appel.

- 1401 Den Orangien-Appel, dienende tot een antidote om niet vergifticht te werden door den fenijnighen dampe daer mede den *Reuck-Appel* van den verdorven Apteker ofte Quacksalver is besmet ... 1618. 96 blz.
- 1402 Nauwe Overlegging van de Nootsaeckelijckheden op 't aennemen der Waertgelders ... 1618. 8 blz.
- 1402* Nauwe Overlegging van de Noodtsaeckelyckheden, enz. *Andere druk.* 8 blz.
- 1403 Nauwe Overlegging van de Noodtsaeckelijckheden, enz. (*Andere druk met aanhaling van den tekst Esaie 38. 1 op den titel*) ... 1618. 8 blz.

-
- 1404 Verklaringhe vande E.E. Heeren Magistraten ende Regeerders der Stadt Haerlem, door haren Ghedepnteerden ghedaen in de Vergad. der ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. ende by de Heeren Edelen ende meeste Leden van de zelve Vergad. gheapprobeert. Ghedr. ... by een Liefhebber des alghem. Christ. Vredes. 1618. 12 blz.

Ter vergadering van de Staten ingediend in January. De steller was Hugo de Groot, in wiens Verantwoordinge het stuk ook is opgenomen. Zie: Wagenaar. X. 187—92, die den hoofdinhoud mededeelt.

- 1405 Verclaringhe, enz. (als 't voorg.) ... De derde Editie ... 1618. 8 blz.
- 1406 Presentatie, by Bailliu, Burghemeesteren, Oudt ende Nieuwe Gherechte der Stede van den Briele, ghedaen aende afghesonderde Broederen ders. Stede. Ghepubl. den 16 Febr. 's Gravenh., Hill. Jacobssen ... 1618. 8 blz.
- By Uytenbogaert, 820—22. Zie ook Baudaert, B. X. 34.*
- 1407 Presentatie, enz. (als 't voorg.) ... 's Gravenh., Hill. Jacobs ... 1618. 8 blz.
- 1408 Copie. *Tweede verklaring van de Regering van den Briel betr. de afzondering van de Religionsche verwanten,* (in d. 7 Mrt.) 1 bl. br. 4°.
- 1409 Alzo de Burghemeesteren deser Stadt Leyden enz. *Verbod aan de ontschutterde burgers, om wapenen te dragen, of de nieuwe schutters overlast aan te doen* (in d. 15 Febr.). *Autent. uitgave met het wapen der stad bovenaan* (op het Raadhuis gedrukt) op 1 bl. langw. fol., met de Eedt van de Schutterije afzonderlyk op 1 bl. 4°.

By Uytenbogaert, 907.

- 1410 Eedt van de Schutterye der Stadt Leyden enz. *Andere uitgave van het voorg. stuk, met den Eed boren aan.* 1 bl. fol.
- 1411 Aflesinghe opten vijften Aprilis Anno 1618 van t' Raedthuys der Stad Leyden voor den volcke gedaen. Gedruet naer 't autentijcque Extract ... (op 't Raadhuis te Leiden). 8 blz.
- By Uytenbogaert, 910 v..*

- 1791 Den berouden Bernevellist, sijn Leetwesen ende bekentenisse. Ghedaen door eenen die gheweest is van des Advocaets Factie. 's Gravenh., A. Meuris ... 1620. 16 blz.

Vertaling van het voorgaande.

- 1792 Droom van Johannes Vtenbogaert ende den Bisschop van Antwerpen. Ghesien ende ghedruckt Anno 1620. In de Mater Salem. (Amsterdam). 26 blz.

Disput (in den droom) tusschen U. en den Bisschop van A., afgewisseld door eene verschyning van den Geest der Waarheid, die in een »deftige» rede U. vermaant niet meer tegen de waarheid stryd te voeren, maar zich te bekeeren tot het gevoelen 'welk de »uytvercorene gheloovighe» van de predestinatie hebben.

- 1793 Den uyt-toght van Spinola, met een Pater-noster voor zynen Godt met drie kroonen. Eerst int Hoogh-duytsch beschreven door Johannes Thuryon, Professor tot Padua. In 't Neder-duytsch over gheset. Ende nu wederom van nieuws, met by-vouginghe van een cleyne Nae-rede herdrukt, naer de Coppe voorghegeven quansuys ghedruckt te zyn buyten Romen, in 't Jaer 1620, doch t' Amsterdam in de Boeckwinckelen openbaerlycken aen elck yder verkocht ... 1620. 8 blz.

De 1^e, 2^e, 6^e, 113^e Psalm en het Onse Vader op dezen tyd toegepast, op dese wyse: (Psalm II)

1. De Coninghen in den lande richten hen op, ende de Heeren raetslaghen met malkanderen, tegen den Heere ende zynen Ghesalfden.

3. Laet ons verscheuren hare banden, ende van ons werpen hare zeelen.

4. Doch die in den Hemel woont lachet harer, ende de Heere spottet harer.

2. De Koninck van Hispanien richtet sich op. Hy ende Spinola raetslaghen met malkanderen tegens de Staten ende hare gesalfden.

3. Laetet ons verbreken haere vestinghen, ende omstoten haeren legher.

4. Maer Prins Maurits lachet haerer, ende de Heeren Staten spotten met haer.

In eene Narede (door een Remonstrant geschreven) wordt zoodanig misbruik van de H. Schrift ten hoogste afgekeurd. Verg. Brandt, IV. 424.

- 1794 Wech van hier Treves lanckpack, 't veltgeschrey is Rendevous Knapsack, daer in claerlyck te speuren is, des levens eynde vant bestandt, deur de Romouren des Krijghers Mars, met een andere gheestelijcke reparatie tot eenen nieuwen Vrede, daer tegens de Dieren spreken, te weten: Vos ende Leeuw. Gedrukt tot Leyden, voor Frans Franz. An. 1620. 20 blz.

Grootendeels op rym. Met eene gegraveerde zinnebeeldige titelprent.

- 1795 Der Jesuyten Spieghel. Waerin elck een, bysonder de Princen en Furstelijcke personen, claerlyck ende grondelyck te sien heeft: het leven, wandel en practijcken derselven Eerst in de Italiaensche spraecke, te Rome selfs ghedruckt anno 1618 ende nu oock inde Nederd. ghetranslat. ingaende het Jaer 1620. 's Gravenh., A. Meuris ... 1620. 18 blz.

- 1796 Vreemde ende onghehoorte Tydinghe: comende uyt Roomsche-Babel. Van den Esel aen den Wijnstock ghebonden: ende het tarwen Coecxken, boven alle Bergen verheven. Voortgebracht tot ondersteunsel vande Afgodische Misse. Door Pater Maximiliaen, Jesu-wijt tot Antwerpen. Ende ter proeve ghestelt aen den Toetsteen der waarheydt. Door Abrah. Costerum van Antwerpen, bedienaer des G. W. tot Ossendrecht ende Wonsdrecht. 's Gravenh., A. Meuris ... 1620. (VIII) en 32 blz.

II. 1621—1633.

VAN HET UITEINDE VAN HET TWAALFJARIG BESTAND, TOT AAN DEN DOOD
DER AARTSHERTOGIN ISABELLA.

1621 (*).

- 1797 Rhaetiae, dat is: 't Lant vande Grisons ende Veltolijn. Waer in te sien is, hare Regieringhe met de opbouwinghe der bloedighe fortén met de Justitie over de Verraders dess. Landts, oock de leste Moorden ende Tyrannijen, tot beter bewijs is hier neffens een Landt-kaart by-gevoecht. Tot Leyden, by Joris Abrahamsz van der Marsce, 1621. Voor Nicolaes Geel-kerck. 40 blz.

Met titelprent. De landkaart ontbreekt aan dit ex. — Vergel. N°. 1708—5.

- 1798 Voltolynsche Tyrannye, dat is: volcomen ende waerachtige beschrijvinghe vanden schrickelijcken ende onmenschelicken moort inden Lande van Voltolijn den 9 ende 10 Jul. Anno 1620 Stil.veter. Eerstelijck beschreven int Hooch-duytsch ende tot Zurich ghedruckt ... Arnhem, Jan Janssen ... 1621. 24 blz.

- 1799 Journael oft Dach-register, van alle het ghedenckweerdichste datter is voorgev. vanden 9 Sept. Anno 1620 (op den Tocht ghedaen inden Neder-Pfaltz, ende weder te rugge:) Met die Ruyterije vande Staten Generael der Vereen. Nederl. Door Prince Hendrick als Generael enz. ... Eyn-dighende op den 25 Dec. ghearriveert zijnde tot Embrick. Op 't vlytichste beschreven door een Liefhebber des Vaderlants, die tot den eynde by dese Tocht geweest is J. J. V. Lohe. In dese by-ghevoechde Caerte van Duytslant vindt ghy de Tocht van Prince Hendrick met dubbelde stipkens afgestipt. t' Amst., ghedruckt by Broer Jansz ... 1621. 16 blz.

Dit verhaal is gevolgd door Bandaert, B. XII. 50 vv. — De op den titel vermeldte kaart ontbreekt aan dit ex.

- 1800 Copie van den Brief des Conincks van Groot Brittanien, aen ... den Marquis Joachim Ernest van Brandeburch en Anspach (in d. 30 Dec. 1620). Tot Leyden, voor Nigl. Geelkercke, Anno 1621. 8 blz.

In het Hollandsch en Fransch met afzond. titel: Copiae (sic) de la Lettre etc. Met een voorgevoegd Tot den Leser. — By Bandaert, B. XII. 64.

- 1801 Copie, enz. (als het voorg.) Dezelfde druk, doch bladz. 7 staat hierin vóór bladz. 6. 8 blz.

- 1802 Copia vande Keys. Achtsverclaringe, tegen Pals-Graef Frederick, Ceur-Vorst. Ende te ghelijck, de copia van de Keys. Achts-verklaringhe tegen Hans Jorriaen, den ouden Marck-Grave van Brandenburg, Christiaen, Vorste van Anholdt. Ende Jorriaen Frederick, Grave tot Hohenlo (in d. 29 Jan.). Na de Copie, ghedr. int Jaer o. H. Anno 1621. 20 blz.

By Bandaert, B. XIII. 11—16, 29—32; Aitzema, I. 55 vv.

(*) Het bestand eindigde eigenlijk eerst den 31 Maart 1621, doch de stukken van dit jaar zijn bij elkander gelaten.

- 1803 Deductie ofte beleydt, daer in de Nulliteyten van de Acht teghen den Ceur Forst Pals-Graven in het Keys. Hof besloten ende int Rijkke ghepubl. ... werden aangewesen. Vertaelt uyt het Lat. ex. in 's Gravenh., by Hillebr. Jacobsz (*sic*) ... gedruckt. ... Arnhem, Jan Janssen ... 1621. 28 blz.

By Baudaert, B. XIII. 17—29.

- 1804 Brief Recueil des Raisons: qui rendent la Declaration (*sic*) du Ban, faite contre le Roy de Boheme entant qu' Electeur Palatin, en d. du 22 de Janv. dernier passé, inuallable, nulle, et partant peu considerable. La Haye, Arn. Meuris ... 1621. 16 blz.

Verkorting van het voorgaande.

- 1805 Keyserlycke ghenade. Dat is kort sommier ende verhael vande wreede ende tyrannelycke Executie, ghedaen door last ende bevel van den teghenwoord. Keyser Ferdinand de II ... binnen der Stadt Prage in Bohemen, op den 21 ... Junij aen 44 adelycke en des Coninckrijcx voortreffelickste Persoonen 's Gravenh., A. Meuris ... 1621. 8 blz.

Zie o. a. Baudaert, B. XIII. 53 vv.

- 1806 Convention ofte Verdraegh Artijckelen, de welcke door onderhandelinghe des Doorl. Keur-Vorst van Mentz, etc. ende Heer Lodowijck, Landt-Graef van Hessen, etc. tusschen H. Marck-Graef Spinola ... ter eener. Ter anderen H. H. Joachim Ernst Marck-Grave tot Brandenburg, Generael Velt-Oversten der Un. Vorsten, ende Johan Frederick, Vorst tot Wiertemberg, etc. besloten (*in d. 12 Apr.*). Ghedr. na de Copey van Mentz. 1621. 6 blz.

By Baudaert, B. XIII. 57 vv.; Wassenaer, Historisch Verhael, I. 22 v°.

- 1807 Copia van een zekere Missieve, die Gabriel, Koninck van Hungarien, aen den Marck-Grave van Jagerensdorp, nu Kon. Maj. van Bohemen Velt-Overste, geschreven. Waer in hy kortelijc verhaelt de ... ontzettinghe van Nieuheusel ... Wt het Latijn overgheset. Ghedr. in het Jaer o. H. 1621. 8 blz.

By Baudaert, B. XIII. 89.

- 1808 Copia van eenighe Brieven die H. Keys. Maj. met eygener handt geschreven heeft, in Italiaensche sprake, ende met eenen expr. Courier na Spaengien ghesonden, de welcke van den Grave van Mansveldt achterhaelt ende ghekrege zijn, ende na den Haghe aen zijne Maj. van Bohemen gesonden enz. ... Arnhem, Jan Jansz ... 1621. 8 blz.

Vyf brieven van den 14 en 15 Oct. 1621.

- 1809 Een Hardt Bode brengende quade tydinge uyt Boëmen, met een geestelycke hert-sterckinge daer tegens. Door Ireneum Philaethium ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1621. 28 blz.

Door Ewout Teellinck, Thesaurier van Zeeland. Vergel. N°. 1712, en hierna N°. 1873.

- 1810 Een Creupele Bode, brengende seeckere tydinge nyt Boëmen, met een Christelycke waerschouwinghe daer over. Door Ireneum Philaethium ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1621. 28 blz.

Mede door Ewout Teellinck en even als het vorige door Uytenbogaert wederlegd (N°. 1873).

- 1811 Apocalijptische Oordeel Joannis a Liptitz, Edelman in Slesien, over den Boheemschen Oorlooh. Item eene tijdinghe nyt Chur-Paltz, van het teghenwoordighe verloop aldaer. 's Gravenh., A. Meuris ... 1621. 10 blz.

- 1812 Propheeye Joannes Carionis. Dat is: wtlegginghe ende verclaringhe der verborghene Voorsegginge D. Joannes Carionis, van verandering, ende toe comende gheluck des hoochste Potentaet des Roomschen Rijcks ... Wt het Hooghd. in de Nederl. Tale ghetransl. door C. v. Sichem. Amst., by Willem Jansz Cloppenburg ... 1621. 20 blz.

- 1813 Oratie van ... Georgius Ossolinsky, Grave Palatijn van Tenizijn ende Sendomyria, Camerlinck vande Con. Maj. van Polen ende Sweden, ende Ambass. aende Kon. Maj. van Groot-Brittagnien. Voorghestelt aende voorsz. syne Maj. tot Wit-hall ... den 11 Marty A°. 1621. Overgheset nyt het Latijn in Duytsch. Na de Copy ghedr. te Londen, enz. 8 blz.

By Bandaert, B. XIII. 65 vv.

- 1814 Twee Placaten des Conings van Groot-Britannien. t' Eene belanghende het nyt-stel des Parlaments. t' Andere, teghen het verachtelick ende onghgebonden spreekken van Materie van State (*in d. 24 Dec. 1620*) Delf, Jan Andriesz. Zond. jaar. 8 blz.

By Bandaert, B. XIII. 1—3.

- 1815 Oratie welcke de Coninck van Groot Britannien ghedaen heeft, op de by een-comste des Parlaments, binnen Londen, den 23 Jan., Anno 1621. Wt d' Engelsche, in Nederd. sprake over-geset. Naer de Kopye, ghedr. tot Aernhem by Jan Janssen, Anno 1621. 8 blz.

By Bandaert, B. XIII. 3; Wassenaer, I. 7.

- 1816 Oratie enz. (*als 't voorg.*) ... Nae de Copye, ghedr. tot Aernhem, by Jan Jansz. Anno 1621. 8 blz.

- 1817 Oratie enz. (*als 't voorg.*) ... Tot Utrecht, ghedr. by Jan Amelisoen ... 1621. 8 blz.

- 1818 Oratie enz. (*als 't voorg.*) ... Ghedr. tot Fraheker, by Jan Lamrinck ... 1621. 8 blz.

- 1819 Tweede Oratie van den Koninck van Groot-Brittagnien: inden Boven-huyse des Parlaments ... gheh. op Maendach den 26 Meert, 1621. Nae de Copye, ghedruckt te Londen enz. 8 blz.

By Bandaert, B. XIII. 6 vv.

- 1820 Tweede Oratie enz. (*als 't voorg.*) ... Na de Copy, ghedruct te Londen enz. 8 blz.

- 1821 Verclaringhe ghedaen by de Gemeynthe in Engelandt, vergadert in 't Parlement tot Westmunster, den 4 Junij 1621 O. S. 'sGravenh., Hill. Jacobssz 1621. 4 blz.
By Bandaert, B. XIII. 10.
- 1822 Verclaringe *enz. (als 't voorg.)* 's Gravenh., A. Meuris ... 1621. 4 blz.
- 1823 Opene Brieven vande Verklaringhe des Konincks (*van Frankrijk*), nopende die vande vermeynde Ghereformeerde Religie. Afghekondicht tot Rouaen in 't Parlement den 7 Junij, A°. 1621. Na de Copy tot Rouaen *enz.* ... 1621. 8 blz.
By Bandaert, B. XIII. 136 vv.
- 1824 Opene Brieven vande Verklaringhe des Koninghs ... afgekondicht, *enz. (Geheel als het voorg.)*. 8 blz.
- 1825 Verclaringhe gedaen by de Gereformeerde Kercken van Vrancrijk, ende van de hooghe Heerlickheydt van Bearn: van de onrechtveerdighe vervolginghe die haer aen-ghedaen wert door de vyanden van den Staat ende harer Religie: Ende van hare nootwendighe ende wettelicke teghenweer. Wt het Fransche ex. ghedr. tot Rochelle, vertaelt. Middelb., ghedr. by Hans van der Hellen, voor Geeraert van de Vivere ... 1621. 34 blz.
By Bandaert (dezelfde vertaling), B. XIII. 138—51.
- 1826 Declaratie der Ghereformeerde Kercken *enz.* Rott., Jan van Waesberghe ... 1621. 36 blz.
Andere vertaling als de voorgaende.
- 1827 Copye van seeckere Missive: ghesonden van den Paus Gregorius den XV aenden Alder-Christ. Coninck van Vrancrijk (*in d. 12 Julij*) ... Wt het Franc. ... overgeset Ghedruct int Jaer o. H. 1621. 4 blz.
By Bandaert, B. XIII. 153.
- 1828 Arrest de la Cour de Parlement de Paris: et Lettre escrite par Mons. le Chancelier a Mons. l'Ambassadeur de France estant à la Haye, sur le tumulte arrivé à Paris le 26. Jour de Sept. 1621. La Haye, Hillebr. Jacobssz ... 1621. 4 blz.
- 1829 Arrest vant Parlement van Parijs teghen de commotie aldaer geschiet, den 26 Sept. 1621. Overgheset uyt het Frans. ex. aldaer gedruet. Midsg. extract wt eenige brieven geschr. wt Parijs den 4 Oct., hoe de voorsz. commotie is toeghegaen. Delf, B. Hsz. Schinkel. 1621. 8 blz.
Zie: Bandaert, B. XIII. 156 vv.
- 1830 Placcaet vande ... Staten Generael ... teghens het maecken, in-brengghen, drucken, verkoopen ofte stroyen van alderhande argerlicke ende seditieuse boucxkens, liedekens etc. (*in d. 16 Jan.*) ... 'sGravenh.; Hill. Jacobssz ... 1621. 8 blz.
Voornamelyk tegen de Remonstrantsche geschriften, die in het eerst meest te Antwerpen gedrukt, maar langzamerhand ook in de Noordelyke Provincien ter perss gelegd werden. — Gr. Placcaatboek, I. 439.

- 1843 Nieuwe Tydingen wt den Conseio ofte Secreten Raedt van Spangien. Waer-inne men als in een levendigh Tafereel kan sien, hoe dat de Spangiaert steeds swanger gaet met de op-richtinge van syne gepretendeerde Monarchie, enz. Amst., voor J. Pz. Wachter ... 1621. 50 blz.
- 1844 Nieuwe Tydingen wt den Conseio, enz. Eerst t' Amst. voor J. Pz. Wachter enz. (*Veel verkorte nadruk van het vorige*). 8 blz.
- 1845 Verhael van het Recht des Conincks van Hispanien op de Nederlanden. Beschreven int Latijn door Doct. Pierium Winsemium Histori-Schrijver der HH. Staten van Vrieslant, ende naermaels in Duyts overgheset Ghedr. tot Franeker, by Jan Lamrinck ... 1621. 32 blz.
- 1846 De Artijkelen ende besluuten der Inquisitie van Spaengien, om die van de Nederlanden te overvallen etc. Midtsg. den Sentbrief in forma van supplicatie aen den Con. van Hispaengien, van weghen de Prince van Oraengien enz. ... Item het placcaet van de H. Staten Generael ... by de welke verclaert wort, dat den Coninck van Spaengien is vervallen van de Overheyte ende Heerschappie van de voorsz. Nederlanden etc. Nae de Cope tot Delf ... 1621. 40 blz.
- Herdruk van N°. 77 (1568), 127 (1573), 236 (1581).*
- 1847 Antwoort van den Heeren Staten Ghenerael ghegh. in 'sGravenh. den 27 May 1594 op seecker Missive van den Ertz-Hertoghe in Oostenrijck, etc. 's Graven-haghe, A. Meuris ... 1621. 8 blz.
- Herdruk van N°. 370.*
- 1848 Twee Brieven Mauritiï ... Prince van Orangien, etc. van sijn Vorst. Doorl. ghesonden tot waerschouwinge aende Steden van Hollandt ende W.-Vr., nopen de maecken van de Treves (*in d. 21 Sept. en 21 Oct. 1608*) ... 'sGravenh., A. Meuris ... 1621. 16 blz.
- 1849 Twee Brieven Orangie etc. 'sGraven-hage, A. Meuris ... 1621. 16 blz.
- 1850 Het Lof van den Oorloghe boven den Spaenschen Peys. 'sGravenh., A. Meuris ... 1621. 16 blz.
- 1851 Nootwendighe ende vrypostige vermaninghe, van eenighe oprechte Ghereformeerde Patriotten, aen alle vrome lieff-hebbers der Vaderl. Vryheyte. Ghedr. int Jaer o. H. 1621. 16 blz.
- De auteur is zeer tegen den vrede en beklagt zich over Maurits, die vroeger ook zoo daartegen yverde, maar nu door valsche raadlieden tot een ander gevoelen gebragt is. De Stadhouder van Friesland (Ernst Casimir), Marquette, Aerssens, Duyck en anderen worden in dit geschrift in een zeer slecht daglicht gesteld en in verdenking gebragt van met den vyand te heulen, om zich zelven te verryken even als met de vervolging der Remonstranten, die hier zeer geluakt wordt.*
- 1852 Nootwendighe ende vrypostige Vermaeninge, enz. Gedrukt int Jaer ons H. ... 1621. *Compressor druk van het vorige.* 12 blz.
- 1853 Cort ende warachtich Verhael van het ghene d' Ambassadeurs der Vereen.

Nederlanden in Vrancryck hebben ghehandelt in de Vasten deses Jaers 1621. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 4 blz.

De Fransche afgevaardigden eischten in de eerste plaats voldoening voor het ongelijk Z. M. aangedaan in een famenz libel geschreven door Aerssens (N°. 1445) „verwondert zijnde datmen so lange de handt boven houdt aen sodanigen Bedrieger.” Zy klaagden ook zeer over het ter dood brengen van Oldenbarnevelt, en de veroordeeling van anderen tot eeuwigdurende gevangenis. Verg. Wagenaer, X. 426.

1854 Brief geschreven uyt Vrancryck, door een Lief-hebber der Nederlandsche Vryheydt, nopende eenighe handelinghe van Francoys Aerssens. 1621. 8 blz.

De schryver verhaalt, dat Aerssens in 't geheim den Koning vergiffenis gevraagd, en hem beloofd had geene hulp aan de opstandelingen te Rochelle te zenden, hoewel hy het was, die dese en de opstandelingen in Bohemen het meest zocht te ondersteunen. Verg. Wagenaer, X. 431.

1855 Brief gheschreven uyt Vrancryck door een Lief-hebber enz. 8 blz.

1856 Nissi ofte Gedenck-teecken, op-gericht tot ghedachtenisse van die seer wonderlicke ende miraculeuse verlossinge, nu onlangs in Vlaenderen ... gheschiet, als de Spaenjaerden het eylant van Cadsant met geweld meynden in te nemen Middelb., ghedr. by Hans van der Hellen, Anno 1621. 20 blz.

Gedicht, ondsceekend: Nicolaus Antonij vander Delien. Zie over het gebeurde in Vlaenderen: Aitzema, I. 39.

1857 Nissi ofte Ghedenck-teecken enz. (als het voorg.) Hoorn, ghedr. by Gillis Claesz Coster ... 1622. 18 blz.

1858 Sententien over Jacob Mom, gewesene Amptman in Maes en Wael, ende Elbert van Botbergen, beyde als Edelen gecompereert hebbende opte Landt-dagen van Gelderlant: Mitsg. Adriaen van Eynthouts, Schout des Over-ampts van den Lande van Kuyck. Ghepron. ende gheexecut. in 's Gravenh. den 17 Apr., Anno 1621. 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1621. 16 blz.

Zy hadden met de Aartshertogen onderhandeld om Tiel aan hen over te leveren. De aanslag werd ontdekt en door hen met den hals geboet. Zie: Baudaert, B. XIII. 55 v.

1859 Placcaet van de Staten s' Lants van Utrecht, inhoudende expres verboth, dat geene van hare Ed. Mo. Onderdanen ... sullen mogen maecken eenigh verdingh met den vyant, ofte met den selven houden eenige correspondentie enz. (in d. 3 Mei) ... Utr., Sal. de Roy ... 1621. 8 blz.

By Baudaert, B. XIII. 60 vv.

1860 Placcaet enz. (als 't voorg.) Ende nu t' Amst., by Joris Veseler, enz. 8 blz.

1861 Placcaet vande ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. innehoudende dat gheene Schippers, Stuyrluyden ende anderen te water ghevangen werdende, voor schip ende goet eenigh rantsoen mogen belooven tot laste vande Reeders ofte Eyghenaers (in d. 3 Mei) ... 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1621. 6 blz.

By Baudaert, B. XIII. 72.

- 1862 *Laudatio funebris D. Philippi III. Hispaniarum et Indiarum Regis, dicta in exequiis ejusdem, solemniter celebr. in Ecclesia Cathedrali Antverpiensi, die 22 mensis Majj, 1621 a Laurentio Beyerlinck ejusdem Eccl. Canon. et Archipresb. Antv., ex Offic. Plantiniana. 1621. 32 blz.*
- 1863 *Ordonnantien ende Articulen, beraemt by de ... Staten Generael der Geun. Prov., op het toe-rusten ende toe-stellen, van eene West-Indische Compagnie. Mitsg. alle privilegien ende gherechticheden, de zelve gheheven ende vergundt. Ghedruckt in het Jaer o. H. Anno 1621. 16 blz.*
By Baudaert, B. XIII. 74 vv.; Wassenaer, I. 36 vv. — Deze druk heeft een fileet op den titel.
- 1864 *Ordonnantien enz. (als het voorg.) Andere druk, met eene gravure op den titel, schepen voorstellende, die de haven van Hoorn binnenloopen. 16 blz.*
- 1865 *Octroy, by de ... Staten Generael, verleent aende West-Indische Compagnie, in d. den 3 Junij 1621. 's Gravenh., Hillebr. Jacobssz ... 1621. 22 blz.*
Hetzelfde als de voorgaande Ordonnantien, doch met gedagt. uitvaardiging achteraan, en verbod van nadruk aan de keerzyde van den titel, gedagt. den 21 Julij. — By Aitzema, I. 62 vv.
- 1866 *Placcaet by de ... Staten Generael der Vereen. Nederl. ghemaect op 't besluit vande West-Indische Compagnie (in d. 9 Junij). 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1621. 8 blz.*
By Baudaert, B. XIII. 80 vv.
- 1866* *Placcaet. Die Staten Generael enz. (Hetzelfde Plakkaet als het voorg. van dezelfde drukkerij). In plano.*
- 1867 *Nieus uyt Engelandt gheschreven door den Heer Ambassadeur, Noel de Caron, aende ... Staten Generael der Vereen. Nederl. (in d. 2 Julij). Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1621. 6 blz.*
Voornamelyk betr. den Oostindischen handel.
- 1868 *Placcaet vande ... Staten Generael, op 't stuck vant verkoopen ende transporteren van Actien inde Oost ende West Indische Compagnien enz. (in d. 15 Julij) ... 's Gravenh., Hill. Jacobssz ... 1621. 8 blz.*
By Baudaert, B. XIII. 81 vv.
- 1869 *Missive. Daer in kortelijck ende grondigh werdt vertoont, hoeveel de Vereenighde Nederlanden gheleghen is aen de Oost ende West Indische Navigatie. Mitsg. 't profijt, dat men van de Oost Indische Compagnie, gheduerende den tijt van 24 jaren herwaerds, daer wt heeft ghetrocken. Ende met fundamentale redenen werdt bewesen, dat door de geoctroyeerde West-Indische Navigatie, meer voordeel voor de Participanten met meerder dienste voor de Nederlantsche Provincien, grooter schade ende afbreuck voor den Koninck van Spaengien zij te verwachten Arnhem, Jan Jansz ... 1621. 36 blz.*
- 1870 *Missive enz., geheel als het voorg., doch op de laatste blz. is bygedrukt: „Ende een ieghelijck die den welstant van ons Vaderlandt lief heeft die zegghe met toewensinghe: Godt zeghene voortd aen de Oost ende West-Indische Navigation, voor dese Vereen. Nederl.” 36 blz.*

- 1871 Wtschryvinge vande Staten Generael der Vereen. Nederl., den algemeenen Vasten-Biddagh (ter occasie van den aenstaenden Oorloghe) ingestelt: den 4 Aug. 1621. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1621. 4 blz.

By Baudaert, B. XIII. 95.

- 1872 Sereniss. Principis Alberti Austriae Archiducis VII. Brabantiae Ducis I. Laudatio funebris: dicta a Laurentio Beyerlinck Canon. et Archipresb. Eccles. Cathedr. Antwerp., in exequiis ejusdem ibidem honorif. celebr. ... die 19 Aug. anni 1621. postquam ille vivere desiisset Julii praeced. die 13. Antv., ex offic. Plantin. 1621. 56 blz.

- 1873 Sententien over Capiteyn Reynhart Tijtfort, gheboren van Revel in Lijfflandt, ende Lientenant Rempt ... Mitsg. de Vendrich Jorjen Stuyver gepron. den 13 Sept. ende geexecut. int Leger by Doornick den 14 Anno 1621 's Gravenh., A. Meuris ... 1621. 4 blz.

By Baudaert, B. XIII. 104.

- 1874 Contra-Discours kerkelic ende politijck, dat is: Antwoordt op de Glosen ende 't Discours met Consent van de Heeren Regierders der Stadt Amsterdam aldaer uytghegh. op M. Sim. Episcopij Brief: Daer in voornemelijck gehandelt wordt vande ghesepareerde vergaderingh der Remonstranten. Tweede druck, verrijckt ende verbeterd. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 76 blz.

Tegenschrift van N°. 1751, gedagteekend: 1 Sept. 1620. De schryver is: Uytenbogaert. Hy had het eerst door Joris Veselaer te Amsterdam laten drukken, maar deze geraakte in Jan. 1621 in hechtenis om het drukken van anders oproerige schriften (zie N°. 1760), zoodat ook de eerste oplag van het Contra-Discours verbeurd verklaard werd. Deze 2de druk zag elders het licht.

- 1875 Brief aen de Staten Generael der Vereen. Nederl. ghesonden door Johannes Wtenbogaert Nopende tuytghen van seecker Libel gheintit. *Morghen-wecker*, etc. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 6 blz.

Te Haarlem werd een zekere Claes Cornelissz Spont in hechtenis genomen voor het verspreiden van seditiense libellen. Hy bekende, dat hy de minuten (copy) zoowel van de Morghen-Wecker (N°. 1760) als het Contra-Discours (N°. 1874) en van een boekken genaamd Pretense ghevanckenisse ende Executie van den Advocaet Johan van Oldenbarnevelt, van Uytenbogaert ontfangen had en door Joris Veselaer te Amsterdam had laten drukken. Uytenbogaert verklaart in dezen Brief plegtig, dat hy tot den Morghen-Wecker raedt noch daedt directelijck noch indirectelijck had gegeven, maar dat hem eerst later een exemplaar uit Holland gezonden was, en dat hy dit libel zeer afkeurde.

- 1876 Achabs Biddagh, dat is Schriftuerlijck ende Politijck Discours van den Biddagh ghehouden in Aprili Anno 1619. Voor d' Wtspraeck van de Kerckelijcke ende Politijcke Oordeelen ofte Sententien over de Remonstranten ende Ghevanghene Heeren. Midtsg. van 't Mizpa, de Hardt-ende Creuple-Bode uytghegh. t' Amsterdam, Anno 1620 ende 1621.... Ghedr. int Jaer o. H. 1621. (XII) en 128 blz.

Dit s vriendelykeschrift," zoo als Trigland het spottend noemde, is van Uytenbogaert. Het maakte veel gerucht. Zie: Brandt, IV. 645. Vergel. N°. 1616, 1796, 1808, 1809.

- 1877 Jugement et Canon. Avec le Serment d' approbation du Synode National des Eglises Réformées de France tenu à Alez és Cevennes, conclu et arrêté le 6 d' Oct. 1620. Du Synode National des Eglises Reformées du pays bas, tenu à Dordrecht l'An 1618 et 1619. Touchant les cinq Articles debatus es dites Egl. du Pays-Bas. Selon la copie impr. à Nismes ... à Amst., par Jaques de Wachter ... 1621. 10 blz.

Zie: Brandt IV. 385 vv., 390.

- 1878 Oordeel ende uytspake, met den Eedt van Approbatie van het Synode Nationaal der Gereform. Kercken van Vranckryck, gehouden tot Alez in de Cevennes, besl. ende gearrest. den 6 Oct. 1620. Over het Synode Nationaal... geh. tot Dordrecht ... nop. de vyf Artykulen in des. Kercken gedebateert. Amst., voor J. Pz. Wachter ... 1621. 12 blz.

Vertaling van het voorgaande.

- 1879 Advertissement, ofte Waerschouwingh, over het Oordeel, uyt-spraeck ende den Eedt van 't Synodus Nationaal der ghenaeemde Ghereform. Kercken van Vranckrijck, gheh. tot Alez nop. de vijf Artijkelen der Remonstranten in Nederlandt. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 40 blz.

Gesteld door Uytenbogaert, doch grootendeels vertaald naar een Fransch geschrift van Tilenus, gewezen hoogleeraar te Sedan, hoewel dit eerst in 1622 het licht zag. Zie: Brandt, IV. 391, 645.

- 1880 Nieuwe-jaer vervatende stoffe tot goede ende vreedsame bedenckingen ende raetpleginghen over Religions saken in dese bedroefde tijden. Voor Magistraten, Leeraers ende gemeene Ingesetene vande vereenighde Nederlanden. Anno 1621. 80 blz.

Door den yverigen Remonstrant Eduard Poppus. Zie over dit geschrift Brandt, IV. 425 vv.

- 1881 Latijnsche Aen-spraeck van Mr. Hugo de Groot aen de kist in de welke sijne E. uyt de Ghevanckenisse is ghedraghen den 27 Martij 1621. In Neder-lantsch Rijm nae-ghebootst. Met noch een Liedeken van de Hollandtsche Thuyn en 't Calf, van een ander. Ghedr. int Jaer o. H. 1621. 8 blz.

Zie: C. Brandt, Leven van H. de Groot, blz. 259.

- 1882 Stuytinghe van een tastelijke loghen al heymelyck gesonden uyt Vranckrijck, tot nadeel van Mr. Hugo de Groot. Door een simpel verhael van de naeckte waerheydt, by syne E. ghestelt, ende in 't Latijn en Fransch uytghegheven. Nu verduyscht Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 6 blz.

Aan dit verhael gaat hier een kort bericht van de aanleiding vooraf. De Heer van Langerack, ambass. in Frankryk, had namelyk aan de Staten valsche berichten van de Groot doen toekomen, die hy later vergeefs moete gedaan had te supprimeren. Verg. K. Brandt, Leven van de Groot, 271 v.

- 1883 Christelyck ende zedich Vertoogh met een seer ernstige ende ootmoedige bede aen den Provinc. Synodum van Frieslandt, den 30 May Anno 1621. Ghehouden binnen Sneek. Ghedaen van een deel Ledematen der Ghereformeerde Kercke te Doccum Ghedruckt onder 't ✕ Anno 1621. 18 blz.

Zie over de Dokkumsche geschillen: Brandt, IV. 531 vv. De druk van dit geschrift is gelyk aan die van N°. 1769, en dus waarschijnlijk van Pieter Arentsz te Norden.

- 1884 Droeve Ghevanckenisse, ende Blijde Uytkomst van Dominicus Sapma Bedienaer des H. Evang. inde Remonstr. Ghemeynten J. C. onder 't Cruys. Vervaaet in seeckere Brieven, so uyt de Ghevanckenisse, als oock daer na geschreven, mitsg. een Remonstrantie ofte Supplicatie dess. Gevanghen aende H.H. Burghemeest. enz. ... der Stadt Amsterdam. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 46 blz.

Zie: Brandt, IV. 560—77, die zyn verhaal hoofdzakelyk hieruit geput heeft.

- 1885 Bly-lieden op de wtcomste van de Predicanten, die om de vercondinghe des Euangeliums ghevanghen waeren Onder 't Cruys gedr. in het Jaer o. H. 1621. 4 blz.

Vier Liedekens, die geene groote dichtelyke waarde hebben.

- 1886 Eduardi Poppij Twee Brieven D' eene aen Bartholomaeum Nicolai Contra-Remonstr. Pred. binnen ter Goude: daer op een swaer Vonnisse van de E. Magistraet ders. Stede op den 18 Novemb. teghen Poppium ghevolgt is. D' ander aende Remonstrantsche Ghemeynte binnen ter Goude: daer in van de eerste Brief ende 't Vonnisse, daer op ghevolgt, ghesproocken wordt. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 48 blz.

Zie hierover Brandt, IV. 599 vv.

- 1887 Historie ofte kort ende waerachtich Verhael van den Oorspronck ende Voort-ganck der Kerckelycke Beroerten in Hollandt. Wtghgeheven door Frederick de Vry, Burgermeester der Stadt Amstelredam. Amst., J. Ez. Kloppenburgh ... 1621. (VIII) en 120 blz.

In de Voorrede geeft de Vry te kennen, dat dit verhaal door hem samengesteld is uit een verhaal van de kerkelyke beroerten vóór de Synode vby een van de gheleertste ende vermaertste mannen onses vaderlands in-ghestelt ende ontworpen," en uit zeker geschrift op last van de Synode zelve byeengesteld, vervattende de historie hoe de Remonstranten zich op de Synode gedragen hebben, en dat het verder door hem zelve vervolgd is.

- 1888 Vrye Aenwysing van de Onwaerheyden, trou-loose verdrayinghen, calumnien, ende andere grove misslaghen, bevonden in de ghenaeemde Historie van Frederick de Vry Burghemeester der Stadt Amstelredam, aeng. de Kerckelycke beroerten van Hollandt. Ghestelt by forme van 't Samen-spraecck tusschen den selven de Vry ende den Aenwijser ... Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. (XIV) en 132 blz.

De Aenwijser, die zich aan het einde van de Voorrede: Nicolaus Bonifacius noemt, is Uytenbogaert. Zie: Brandt, IV. 647.

- 1889 Openinghe der Synodale Canones, begrepen in het eerste Hoofdstuck. Waer in claerlyck bewesen wort hoe onghefondeert de selve zijn, ende strijdich met de Schrifture, nature Godts, ende de gezonde reden. Vraechswijse voorgehestelt Br. Typ. Haest (?) An. 1621. (VIII) en 54 blz.

Zonder naam van den schryver, met het volgende by Brandt vermeld, IV. 648. — Vooraf gaat een Opdracht aan Prins Maurits op rym; achteraan een Ghebedt der verdructer Kercken der Remonstranten in Nederlandt, mede in dicht.

- 1890 Openinghe der Synodale Canones begrepen in het tweede Hooft-stuck waer in klaerlijck bewesen wordt *enz. als 't voorg.* Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1621. 36 blz.

Vooraf een Aanspraak aan de Eerw. Synodale Vaders van Dordrecht, op rym.

- 1891 Belijdenisse ofte Verklaringhe van 't ghevoelen der Leeraren, die in de Gheunneerde Neder-landen Remonstranten worden ghenaeamt, over de voornaemste Articulen der Christelijke Religie. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1621. 142 blz.

Eerste druk van de Confessie der Remonstranten door Episcopius in 't Latijn opgesteld, door Uytenbogaert in 11 dagen tijds vertaald, en in December 1621 uitgegeven. Het Latynsche origineel verscheen eerst in 1622. Zie: Brandt, IV. 434, 493, 648.

- 1892 Christelicke Gesanghen ghetrocken uyt het Oude ende Nieuwe Testament. Door Mr. Hugo de Groot. Delf, B. Hz. Schinckel. ... 1621. 40 blz.

Aan de keerzyde van den titel is gedrukt: „Met Consent der E. Heeren Burghermeesteren der Stadt Delft, den 4 Jan. 1621.” Deze Gezangen werden door de Groot op Loevestein gedicht. Zie zyn Leven door Brandt, blz. 236.

- 1893 Godt Wonderlick, Machtich, Goedt. Poëtische Wtbreidinge over eenighe Psalmen Davids. In Neerlantsche Rymen, Vario genere carminis. Ghedr. onder 't ✕ Anno 1621. 16 blz.

Door den beroemden Camphuysen. Inhoudende: Psalm 104, 139 (gedeeltelyk), 147, 135, 148, 18 (gedeelt.). De druk is gelyk aan die van n°. 1769 en 1883, en dus van Pieter Arentsz te Norden.

- 1894 Brief tot afrading van 't Pausdom. Gheschreven van seker uytghebannen Predicant aen eenen zynen Vriendt ... Ghedruckt onder 't ✕ Anno 1621. 22 blz.

Gedagteskend den 16 Dec. 1619. De druk is aan die van N°. 1893 gelyk.

- 1895 May-Geschenk aende Remonstrantsche Ghemeeynten. Ghedruckt int Jaer o. H. 1621. 8 blz.

Bestaande uit het May-liedt, en den zoo bekenden Mayschen Morgenstont, beide van Camphuysen, doch even als het vorige anoniem uitgegeven.

- 1896 De Ancker der Zielen ofte Lydens Troost, dat is, een stichtelijke ende christelycke 'samensprake tusschen de ghetrouwe Herder, ende het verdruckte ende vertrede vee des Heeren De Remonstrantsgesinde verdruckte Christenen ter Goude, Rotterdam, Leyden, den Haghe, ende Alckmaer etc. tot een vertroostelijck preservatijff toegheeygent. In 3 delen verdeelt. D' eerste deel. Ghedruckt door Privilegie des Autheurs, buyten Hollandt ... 1621. 32 blz.

Met drie tusschengevoegde liederen. Het stuk is ondertekend: Justus Venator, waaronder in dit ex geschreven is: „poli servo salus, Assuerus Pollio.” Deze Pollio (van de Pol), vroeger predikant te Sluypwijk, nam toen by de Remonstranten onder het kruis in Schieland en elders de dienst waar.

- 1897 De Calvijnschen Wtroeper. Waer door het ghevoelen der Calvinisten van de Praedestinatie met den aenclève van dien, naecktelijck ende cortelijck

wt ghedruckt wordt. Hier is noch een Dialogus by ghevoecht. Gedruckt onder 't ~~X~~ int jaer o. H. 1621. 4 blz.

Beide op rijm.

- 1898 Twee Tractaten, beschreven door den heylichen Oudt-Vader Augustinum. Het eene handelende van de Godd. Praedestinatie. Het ander van het goet der Volhardinghe. Wt het Latijn in Nederd. over geset door D. Vlack de Jonghe... Amst., J. Ez. Kloppenburgh... 1621. (XII) en 98 blz.

Met Opdracht aan de Regering der Stad Gouda, gedagt. 1 Julij.

- 1899 Babylon, ofte Naeckte Ontdeckinge ende Verthooninge van het huydigh Antechristische Ryck ... Door Philalethium Zerubaal ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1621. 48 blz.

Door Ewout Teelingh; geheel op de wyze van zyne andere stukken geschreven. (N°. 1712 e. a.).

1622.

- 1900 Gewisse vnd egentlike tydung van de herlicke victory, so Godt Almachtich Christiano Hertz. tho Brunswyck vnd Lünenborch, etc. tegens dat Spanisch: Beyer: Cölnische Kriegszvolck verlehnst heft ... geschehen im Monat Martii Gedr. im Jahr 1622. 4 blz.

Zie o. a. Baudaert, B. XIV. 28.

- 1901 Verhael van 't ghene ghepasseert is inden slagh tusschen de Heyrlegers des Konings van Bohemen, ende des Hertoghs van Beyeren, den 26 ende 27 Aprilis, omtr. Wisloch ... 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. van Hill. Jacobsz van Wouw ... 1622. 8 blz.

Zie o. a. Baudaert, B. XIV. 35.

- 1902 Heirtocht met diversche Batalien: gheschiet onder het beleyt van den Doorl. Grave van Mansveldt, ende den manhaft. Hertoch Christiaen van Bruynswijck. Met alle omstandicheden tot hare monsteringhe toe, hierneffens mede een kaertjen vande 16 Nederlanden, waer in de tocht afgheteykent is. Na de Copye van Breda, voor Pieter vanden Bos. *Zond. jaar.* 16 blz.

Zie: Baudaert, B. XIV. 150 vv. In twee exempl. voor my wordt het kaertje niet gevonden, maar wel eene uitsl. koperplaat den veldslag by Fleury (den 29 Aug.) voorstellende.

- 1908 Basuyne des heylichen Oorloogs der Openbaringhe S. Johannis tegen den groten Antichrist den Romschen Paus: der welke diepe ende tot desen dach verborgene Gheheymnissen, van het 12 Cap. aen tot het 20. nae den rechten sin des Heyl. Geests verclaert worden, nopende de wonderlijke weder-voortbrengginghe der Kercke Christi, de teniet kinkinghe des Paus-rijcks enz. ... sullende door den Doorl. Fredericum Con. der Bohemen ende Keurvorst van den Paltz begonnen ende wt-ghevoert worden ... In verlegginghe des Autheurs, int Jaer o. H. 1622.

(VIII) en 104 blz.

Met sinnebeeldige titelhoutsnede. — Dit sonderlinge boekke, een tegenhanger van N°. 1712, wordt geprezen door Baudaert, B. XIV. 88.

- 1904 Cort Verhael vande Reyse der Nederlandsche Soldaten, die anno 1616 na Venetien zijn ghereyst. Om de Republijcke teghen Ferdinandus Hertoghe van Graets, ende nu Roomsche-keyser te dienen: Ende t' gheene aldaer in de Oorloghe, soo te Lande als te Water is ghepasseert. Beschreven door Jaques Linsay Schotus ... Delf, Jan Andriesz ... 1622. (XVI) en 54 blz.

Linsay, hoewel een Schot, was 19 jaar in Hollandsche dienst geweest. Hy draagt zijn geschrift aan de Prinsen Maurits en Henrik Frederik op.

- 1905 Kort ende waerachtich Verhael in welcker manieren in de voorl. Maent Aprilis, den Innewoonderen des thien Gerichtten-Bondt in oudt hooch Rhaetia, deur des huyses Oostenrijcks Overste, ende Bevelhebber, die in de Natuyre ende allen Rechten gheoorlofde Defensie van Lijff ende Ziele, is af-geperst worden ... Wt het Hoochd. ghetr. over-gheset. 's Gravenh., A. Meuris ... 1622. 24 blz.

Zie: Baudaert, B. XIV. 139; Wassenaer, III. 156 vv.

- 1906 Copie van sekere Requeste ofte Supplicatie, aen den Con. van Groot Britagnien ghepresent. by die van 't laghe Huys des Parlements. Midtsg. eenen Brief van des. Maj. aen 't voorsz. Parlement ghesonden (*in d. 3 Dec.*). Als oock d' Antwoorde van 't Parl. op d' voorsz. Brief. Oock mede Antwoord van s. Con. Maj. op de bovenghest. Supplicatie (*in d. 11 Dec.*). Ten lesten eene Protestatie van 't voorsz. Parlement op s. Maj. Antwoord. Delf, J. Andriesz ... 1622. 24 blz.

Alles betr. het huwelyk van den Prins van Wales met de Spaansche Infante. — By Baudaert, B. XIII. 126—135.

- 1907 Supplicatie van 't Parlement, door die van 't leeghe Huys over-ghезonden. Met de Cope van des Konincks Brief, ende d' antwoorde der Ghemeynte, op dens. Brief. Arnhem, voor Jan Janssen. A°. 1622. 12 (?) blz.

De drie eerste stukken van het vorige N°. behelzende.

- 1908 Eenen Brief van eenen Edelman van Guienne gheschreven aen een sijnen Vriendt in Holland, in d. den 12 Jan. 1622. Inhoud. veel notable dingen geschiet geduyrende het beleg van Monheurt ende daer nae. 's Gravenh., A. Meuris ... 1622. 12 blz.

Zie: Baudaert, B. XIII. 158 vv.

- 1909 Articulen ghemaect van den Coninck van Vrancryc met die van de Gereformeerde Religie (*in d. 19 Oct.*). Na de Copie tot Pariis 1622. (*Achteraan:*) Tot Utrecht, by Jan Amelisz, 1622, den 8 Decemb. 8 blz.

By Baudaert, B. XIV. 193 v.

- 1910 Placcaet vande ... Staten Generael ... Inh. scherp Verboth, van uyte Vereen. Nederlanden op eenige havenen, steden ofte plaetsen wesende onder 't gebiedt vanden Kon. van Spaengien ende desselfs Atherenten, geen toe-voer te moghen doen, enz. (*in d. 1 Apr.*) ... 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. Wouw ... 1622. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 1112, en elders.

- 1911 Verhael der ghedenckweerdigher geschiedenissen die geschiet sijn binnen Bergen-op-Zoom, tsedert den 18 Julius 1622 ... tot den 26 Aug. dess. Jaers toe Ende de cotype van seeckeren brief gheschr. in Antwerpen, waer in ten deele verhaelt wordt den tocht van ... den Graef van Mansvelt ende Hertoch Christiaen van Bruynswijck, ende de groote Victorie die sy gehad hebben tegens Don Gon-Salo de Cordua. Midtsg. noch een Brief geschr. uyt Tilborch ... Naer de cotype gedr. tot Dordrecht by Dirck van Vreeswijck. 1622. 8 blz.

Zie: Baudaert, B. XIV, e. a. en vergel. N°. 1902

- 1912 Raet-slach ende ghespreck, tusschen Isabella Hertoginne van Brabant ... Met den Marquis Ambr. Spinola, over den inval by s. Ghen. Prins Heyndrick in Brabant over den Deemer ghedaen: Met het Discours vant Beleggh voor Berghen op Zoom. Item, noch eenen Brief uyt het Legher voor B. op d. Z. gheschreven van den Marquis A. Spinola aen de Infante enz. ... Tot Rotterdam, by Jan Janssz. Anno 1622. 16 blz.

Geheel op rijm.

- 1913 Cranen vlucht voor Berghen op Soom, dat is te segghen: In wat manieren de voorseyde Stadt van dese teghenwoord. Beleggheringhe verlost is.

Gheschreven voor Berghen op den Zoom,
Packt u haes op, haes op, ick koom.

Zonder plaats of jaar.

16 blz.

In rijm en proza, zinnebeeldig. Met in koper gesneden zinneb. titelplaat. Zie over het ontzet van B. op Z. o. a.: Baudaert, B. XIV. 171 vv.

- 1914 Eben-ezer, dat is Helpen-steen: opgericht tot gedachtenisse dat Bergen op Zoom ontset ende Steenberghe weder gewonnen is, weynich daghen na den Biddach, gheh. den 21 Sept. Anno 1622. Middelb., ghedr. by H. van der Hellen, voor Geer. van de Vivere ... 1622. 20 blz.

Gedicht met voorafgaands Opdracht aan de Gecommit. Raden van Zeeland, mede in dicht en tusschengevoegd Danck-liedt en Triumph-liedt. Onder de opdracht leest men 's dichters naam: J. de Swaef.

- 1915 Waerachtich verhael, van 'tgeene in de Eylanden van Banda, in Oost-Indien, inden Jaere 1621 ende te vooren is ghepasseert. Gedrukt int Jaer ons H., Anno 1622. 10 blz.

Bij: Wassenaer, II. 81 vv.

- 1916 Vertooch aen de ... Staten Generael aengaende de tegenwoordige Regeringe van de Bewinthebbers van de Oost-Indische Compangie, ende hoeveel dat den Staet van 't Landt daer aen ghelegen is, dat de selve voortaan door goede Ordere beter mach geregeert worden. Zond. plaats of jaar. 12 blz.

Over de klachten der Participanten over de Bewinthebbers der O. I. Compagnie en het licht dat de pamfletten hierover verspreiden, zie men o. a. Asher, Essay on the Dutch books and pamphlets relating to New-Netherland and to the Dutch West-India Company, p. 35.

- 1917 Tegen-vertooch by eenighe Liefhebbers vande waerheyt ende haer Vaderlandt, ende mede Participanten vande Oost-Indische Compagnie, aende ... Staten Generael op seecker vertooch, by eenige gemiscontenteerde Participanten soo sy haer thoonen, in openbaren druck uyt ghegh. ende hare H. M. doen behandigen, tegen de Regieringe vande Bewint-hebberen vande Oost-Ind. Compagnie. Ghedruckt by Jacob Pietersz ... 1622. 12 blz.

Tegenschrift van het vorige.

- 1918 Nootwendich Discours oft Vertooch aan de ... Staten Generaal van de Participanten der Oost-Indische Compagnie tegens Bewinthebbers. In 't Jaar o. H. 1622. 40 blz.

Ondertekend: Door Ymant van Waar-mond.

- 1919 De Staten S'landts ende Graeffelijckheys van Zeelant enz. (*Placcaat tegen het Nootwendich Discours, in d. 17 Julij*). Op 1 blad fol.

- 1920 Placcaet (*van de Staten van Holland*) jehens seecker famous libel, geintituleert *Nootwendigh Discours ofte Vertoogh, enz. (in d. 22 July)*. 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz v. W. ... 1622. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 458.

- 1921 Tweede Noot-wendiger Discours ofte Vertooch aan alle Lant-lievende van de Participanten der Oost-Indische Compagnie, tegens Bewinthebbers In 't Jaar Een-en-twintich, der Onghedane Rekeninge. 96 blz.

Ondertekend: Ymant Adams. Het stuk is met even veel talent geschreven en blykbaar van dezelfde hand als het eerste Nootwendich Discours.

- 1922 Derde Discours. Waer in by forme van Missive den geheelen staet van de Vereenichde Oost-Indische Compagnie wort ten vollen geremonstreert, als ooc wat de Participanten ende het gemeene Landt van den beginne daer by genoten, tot grooten afbreuc vande Portegiesche Trafycque. Ende met goede redenen bewesen dat by soo verre dese geoctroyeerde West-Indische Navigatie van Godt met gelijcken succes sal gesegent worden, dat niet alleen de Participanten meer voordeels genieten sullen enz. Hierby een Extract wt een Tegen-vertooch op seecker Discours, by eenige miscontentieerde Participanten vande Oost-Indische Compagnie wtghegeven. Ghedr. int Jaer o. H. 1622. 24 blz.

Het stuk is ondertekend: Nu haest wt Amsterdam den 1 Decemb. 1622. Men verwarre het niet met N°. 1932. De schryver verdedigt de Bewinthebbers der O. I. Compagnie. Vergelyk N°. 1917.

- 1923 Korte Aenwysinge van de kleyne profijten die de Participanten vande tegenwoordige gheoctroyeerde Oost-Indische Compaignie dese 19 jaren hebben ghenoten, ende waer uyt 'tselve is gesproken op dat int nieuwe aenstaende Octroy door de ... Staten Generael daer in mach werden versien. *Zonder plaats of jaar.* 8 blz.

- 1924 Korte Aenwysinghe der Bewinthebbers Regieringe. *Zond. plaats of jaar.* 8 blz.

In barbaarschen styl geschreven, dikwoyls zonder eenigen zin.

- 1925 Naerder Aenwysinghe der Bewinthebbers Regieringe. *Zonder plaats of jaar. (Druk als van het voorg. geschrift).* 12 blz.
- 1926 Kort Onderricht der Participanten rechtveerdighe klachten over de Bewinthebbers van de Oost-Indische Compagnie. *Zonder plaats of jaar. (Druk als van het voorg.).* 8 blz.
- 1927 Questie tusschen de Bewinthebbers van de Geoctr. Oost-Indische Compagnie, ende hare Participanten ghestelt om te solveren. 1 bl. fol.
By Asher, a. w., p. 107, 108, vindt men deze beide laatste geschriften niet vermeld, maar wel andere van hetzelfde jaar.
- 1928 Apologus van den Krijch der Gansen, met de Vossen gepractiseert door Philonem Patricium, tot welstant der ver-eenighde Nederlanden, ende bevorderinghe vande aen-staende Vloot op West-Indien. Ghedruckt int Jaer o. H., Anno 1622. 16 blz.
- 1929 Politieq discours, over den welstandt van dese vereenichde Provincien, nu wederomme met haren vyandt ghetreden zijnde in openbare Oorloghe; Ende of voor de selve de Vrede of de Oorloghe dienstigher is Ende met eenen aenghewesen de middelen waer door wy onse waerde vryheyt teghen den Spangjaert sullen beschermen, bestaende insonderheyt in het voorderen van de West-Indische Compangie, by de Staten Generael gheoctroyeert T.L.B.I.E.D.V.V. ... 1622. 28 blz.
- 1930 Politieq discours Provincien, enz. (*Compressor druk van het voorg.*) 20 blz.
- 1931 Anderde Discours. By Forma van Messieue. Daer in kortelijck ende grondich verthoondt wort, de nootwendicheyt der Oost ende West Indische Navigatie Worden daerom alle getrouwe Patriotten des Vaderlands vermaendt, om tot dese, nu nieuwe geoctroyeerde West-Indiaensche Compagnie mildelijck te contribueren ... 1622. 24 blz.
Vergelyk N°. 1869. Op enkele exemplaren is op de laatste blads. een lystje geplakt van Fauten door haesticheydt. Onderaan leest men: Post dato komt sekere tijdinghe, dat het derde schip rijckelick gheladen yst Oost-Inden in Hollandt aen ghecomen, den 1 Martij 1622.
- 1932 Derde Discours. By Forma van Missive, daer in kortelijck enz. (*als 't voorg.*) Worden daerom alle ghetrouwe Patriotten enz. (*als 't voorg.*) By de Liefhebbers der Nederl. vryheyt. Anno 1622. 8 blz.
- 1933 Levendich Discours vant ghemeyne Lants welvaert, voor desen de Oost, ende nu oock de West-Indische generale Compaignie aenghevanghen, seer notabel om lesen ... Ghedr. by Broer Jansz (*te Amsterdam*) int Jaer o. H. 1622. 24 blz.
Gedeeltelyk by Bandaert, B. XIV. 141 vv. Op den titel eene houtnede, de stad Fotosi voorstellende.
- 1934 Korte Onderrichtinghe ende vermaeninge aen alle liefhebbers des Vaderlands, om liberalijcken te teekenen, inde West-Indische Compagnie. In de welcke kortelijck wort aenghewesen, de nootsaeckelijckheyt, doen-

lijkheyte ende nutticheyte van de selve Tot Leyden, in de Druckerye van Isaack Elsevier 1622. 20 blz.

Belangryk geschrift, geheel door Baudaert overgenomen, B. XIV. 205—11.

- 1935 Korte Onderrichtinghe ende vermaeninghe Tot Leyden enz. (als 't voorg.) ... Men vintse te Koop tot Rotterdam, by Jan van Waesberghe op 't Marctvelt. 20 blz.

- 1936 Placcaet. De Staten Generael enz. (tegen de vaart op plaatsen aan de West-Ind. Compagnie geoctroyeerd, in d. 26 Nov.). 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. van H. Jz v. W. ... 1622. In plano.

Gr. Placcaatboek, I. 582.

- 1937 Korte Verandtwoordinghe van Adriaen Simonssoon ghewesen Predikant tot Charlois. Teghen de menichvuldighe lasteringhen hem by den Remonstranten naghegheven. Rotterdam, Jan van Waesberghe ... 1622. 52 blz.

Adriaen Simonssoon, vroeger Remonstrantsch prediker, was weder tot de Contraremonstr. overgegaan. Zie: Brandt, IV. 593. De Voorrede van dit geschrift is door Baudaert overgenomen, B. XIV. 24—28.

- 1938 Aenwijsinghe vande groote ende grove mis-slaghen D. Bartholomaei Nicolai Contra-Remonstr. Pred. binnen ter Goude, van hem tegen waerheyte ende liefde begaen, en sijn boeckgen, ghedruckt onder den tijtel *Clare ende nootwendighe Antwoorde etc.* Door Eduardum Poppium Dienstknecht J. C. Ghedruckt onder 't Cruys, int Jaer o. H. 1622. (IV) en 120 blz.

Zie: Brandt, IV. 608, 818. Vergel. N°. 1886.

- 1939 Grouwel der Verwoestinghe staende in de Heylighe plaetse: dat is, claer ende warachtich Verhael vande voornaemste mis-handelinghen, onbillijcke Procedueren ende Nulliteyten des Nationalen Synodi, ghehouden binnen Dordrecht, inde Jaren 1618 ende 1619. Eerste deel Ghedruckt t' Eng-huysen, int Jaer o. H. 1622. (XVI) en 152 blz.

Door Bernard Dwinglo. Zie: Brandt, IV. 818.

- 1940 Grouwel der Verwoestinghe enz. Tweede Deel. Ghedruckt t' Eng-huysen, int Jaer o. H. 1622. (XII) en 192 blz.

- 1941 Bestorming van de Burcht des Satans die hem de Dortsche Nationale Synode onder den schoonen naem van den Berch Zyon heeft ghearbeyt te herstellen ende te beschermen. Ofte claer bewijs dat de voornoemde Synode even tselfde van de Verwerpinghe ghevoelt dat de Remonstranten den Synods-ghesinden hebben naegheseyt: Ende datse oversulcx (deselve deshalven veroordelende) d' onschuldige veroordeelt heeft. Met Privilegie des Alderhoogsten voor altijt, Anno 1622. 128 blz.

Brandt spreekt niet van dit scherpe geschrift.

- 1942 Bewys van den waren Godsdienst in ses boecken gestelt by Hugo de Groot. Gedrukt in 't Jaer o. H. 1622. (VIII) en 112 blz.

Eerste druk, met de voorrede van een Contra-Remonstrant, men meent Rosaeus, predikant te 's Hage, die met den geest van dit gedicht geheel in strijd is. Zie: Brandt, IV. 819.

- 1943 Bewys ghestelt Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1622. (IV) en 112 blz.

Tweede druk zonder de voorrede van Rosaeus.

- 1944 Brief van den Heere Hugo de Groot, aen de ... Staten van Zeelandt. Roerende sijner E. aenghehaelde brieven tot Lillo. In 't Jaer o. H. 1622. 8 blz.

Men had uit deze aangehouden brieven gezien, dat de Groot's Verantwoording op de pers was, wat hy had trachten geheim te houden om met het drukken geene vertraging te ondervinden. Hy komt er echter in dezen brief, den 6 Aug. 1622 uit Parys geschreven, voor uit, maar beklaagt zich zeer over die aanhouding.

- 1945 Verantwoordingh van de Wettelijke Regieringh van Hollandt ende West-Vrieslandt, midtsg. eenigher nabuyrige Provinciën, sulcks die was voor de veranderingh, ghevallen in den Jare 1618, gheschreven by Mr. Hugo de Groot Met Wederleggingh van de Proceduren ende Sententien, jegens den selven de Groot ende anderen ghehouden ende ghewesen. Accordeert met het Latijnsch, ghedruckt tot Parys, Met Privilegie van den Coningh. 1622. 16 en 300 blz.

Zie over dit belangryke stuk o. a. uitvoerig Brandt, IV. 821 vv. — Waarschynlyk is dit de eerste druk, of liever de tweede, daar de eerste by een Amsterdamschen drukker ontdekt en vernietigd werd. Deze tweede dan kwam by Isaak Willemasoon te Hoorn van de pers. Men kan aan de Verbeteringh der (10) fouten op de laatste blz. dezen druk kennen, waarvan in 3 of 4 weken, getuigt Brandt, 1500 exempl. verkocht werden. — De oorspronkelyke Latynsche uitgave verscheen onder den titel van Apologeticus te Parys, bij Nic. Buon, met privilegie van 27 July.

- 1946 Verantwoordingh (enz.) ... Den tweeden Druck, van nieuw oversien, ende verbeterd. 1622. Accordeert enz. (als 't voorg.) 16 en 288 blz.

Van dezelfde pers als het vorige.

- 1947 Verantwoordingh van de wettelijke Regiering van Hollandt, enz. (als het voorg., doch zonder jaar). 16 en 288 blz.

Nadruk van de voorgaande uitgave.

- 1948 Placcaet vande ... Staten Generael ... teghens seecker fameux Bouck ofte Libel, nyt-ghesh. by Hugo de Groot, gheintit. Verantwoordinge enz. (in d. 24 Nov.) 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. W ... 1622. 6 blz.

Gr. Placcaetb., I. 451, en elders.

- 1949 Verhael vande Heeren Joncker Adrian van Mathenes Meester Hugo de Groot enz. by de Staten van Hollandt gedeputeert, om de E. Heeren Burgem. ende Raden der Stadt Amsterdam te onderrichten van de oprechte intentie van haer Mogh. Ed. tot conservatie van de ware Christel. Gereform. Religie enz. ... Gedrukt in 't Jaer ... 1622. 46 blz.

Herdruk van een traktaat van 1616, N°. 1189.

- 1950 Oratie van den Hooch-gheleerden voortreffelycken Meester Hugo de Groot, Raet ende Pensionaris der Stadt Rotterdam, ghedaen inde vergaderinghe der 36 Raden der Stadt Amsterdam. Ghedruckt tot Enghuysen, int Jaer o. H. 1622. (IV) en 58 blz.

Andere herdruk van N°. 1189.

- 1951 Verklaringhe des Coninghs van Vranckrijck in faveur vande Remonstranten, die, uyt de Nederlanden ghebannen zijnde, haer in Vranckrijck nedergheslaghen hebben. Wt de Fransche Copie ghetrouw. overgheset ... Ghedruckt int Jaer o. H. 1622. 4 blz.

By Brandt, IV. 748—50.

- 1952 De Bekerings van den Ghepredestineerden Dief: of, tweede t' Samensprekinghe ghehouden tusschen een Remonstrants-gezinde Predicant, in 't habijt van een Metselaer, ende een Dieff die gesententieert was om te sterven. Waer inne voor oogen wert ghestelt hoe dat de Schriftuyrljcke Leere der Remonstranten in 't Dortsche Synode veroordeelt nut ende oorboirlick is, enz. Ghedruckt in 't West-ende van 's Graven-Haghe, voor Jan Alleman, in 't derde Jaer der Dortscher Reformatie. 72 blz.

Voor den schryver van dit stuk wordt Johannes Arnoldi Corvinus (Ravens) gehouden. Zie: Brandt, XIV. 818. Vergelyk N°. 1679, waar achter het 1^e deel (Den Ghepredestineerden Dief, door Slatius), ook latere drukken van deze 3^e Samenspraak worden opgegeven.

- 1953 De Bekeeringhe van den Ghepredestineerden Dief, oft derde t' Samensprekinghe ghehouden tusschen een Remonstrants-ghesinde Predicant, in 't habijt van een Metselaer, ende een Dieff, die ghesententieert was om te sterven. Waer inne voor ooghen wort gestelt, hoe dat de Onkerckelijke Leere der Remonstranten, die haer eerst in onse tijden heeft opgheworpen, onnut is om de menschen te brengen tot de Eene, Algemeene, Heylighe Kercke, buyten de welcke gheen salicheydt te bekomen en is. Ghedruckt t' Hantw., by Jan Cnobbaert 1622. 18 blz.

Zeldzaam derde deel, blykbaar door een Roomschegezinde.

- 1954 Des Ouden, Hoochst-gheleerden, ende wijtvermaerden H. Desiderij Erasmi, Borghers van Rotterdam. Requeste aen de E.E. Heeren Borghemeesteren, Schepenen, ende Vroetschappen der Stede Rotterdam. Ghedruckt buyten Rotterdam, Met consent van den Autheur. Anno 1622. 6 blz.

Hekelschrift op het yveren van de Rotterdamsche Contra-Remonstranten, om het nieuw opgericht metalen standbeeld van Erasmus van de markt te verwijderen, en op het prediken van sommige predikanten tegen Erasmus. By Baudaert, B. XIV. 136. Vergel. ook Brandt, IV. 722.

- 1955 Tragedisch-Clachte tot de Troyaensche verkrachte Maeghd. Ghedruckt onder 't X, Anno 1622. 8 blz.

Drie Remonstrantsche Klaagliederen.

- 1956 Noodighe Instructie voor Sijn Pr. Excellentie, tot slissinghe der Borgherlijke twisten, ende Hollandts welvaren Ghedruckt tot Louesteyn, by JanPieterszoo Jonghelinck, in de ghebonden Vryheydt, Anno 1622. 12 blz.

Gematigd vermaningschrift van een Remonstrant aan den Prins om de „gulde vryheydt der conscientie” weder in te voeren.

- 1959 Placcaet vande ... Staten Generael der Vereen. Nederl., inhoudende verboth dat gheene Jesuyten, Priesters, Papen, Monicken, of andere gheordende Persoonen vande Roomsche gesinden, in dese Landen en sullen mogen kommen *enz.* (in d. 26 Febr.) ... 's Gravenh., Hillebr. Jacobsz. 8 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 203, en elders.
- 1960 Decreet of Besluyt vande Universiteyt van Oxfort, veroordeelende en verwerpende de ondergheschreven Propositionen en Artijckelen der nieuwe Schribenten, 'tzy Jesuyten, Puriteynen, of eenighe andere van wat soorte zy sijn (in d. 6 Junij) ... Nae de Copie tot Oxfort ... 1622. 14 blz.
In het Hollandsch en Latyn. Op blz. 7 begint de Latynsche tekst met een nieuwen titel. — By Baudaert, B. XIV. 117 v., en elders.
- 1961 Historisch verhael der beginsel, voortganck, moordadichheyt, leere, ende grouwelickheden der Jesuyten. Gemaect door ... D. Jacobum Out-hovium. Nu nieuws uyt de grouwelickheden des Pausdoms gescheyden. 's Gravenh., A. Meuris ... 1622. (IV) en 44 blz.

1623.

- 1962 Progres ofte voortganck vande Conquesten ghedaen by den Koninck van Spangnien ende thuys van Oostenryck, in Duytschlandt, Switserlandt, in de Grisons, Italien, ende de Frontieren van Vranckrijk, nae de doot van de Kon. Hendrick de Groote. 's Gravenh., A. Meuris ... 1623. 8 blz.
By Baudaert, B. XV. 1—3.
- 1963 Ghedenckwaerdige Historie ende Kriighs-Memorie, betreffende den teghenwoordighen vremen handel, geschiedt in Germania, Hispania, Gallia, Anglia ende Belgica. Met de Oratie des Keyzers, daer op gevolgt de antwoort soo van Saxen als andere Churvorsten, met het vergeven des Pfaltz, met den Bruynswijckschen ende Mansveltschen Krijgh. Met den Haeghschen Handel, ende 't Houwelijck tusschen Engelandt ende Spaengien. Noodich by de Historien van 't Jaer 1622 ghelesen te werden. Na de Copie van Franckoord (*sic*). Tot Leyden voor Nic. Geelkerck, 16223 (*sic*). 56 blz.
- 1964 Ghedenckwaerdige Historie, *enz.* Franckfoort 1623. 56 blz.
Dezelfde druk als de vorige met dezelfde titelprint doch met verbeterden titel.
- 1965 Een waerachtich Verhael ende Journael van de maniere van de aankomste des Princes Caerle, Prince van Groot Britannien, inde Stadt van Madril, ende van 't magnifjck onthael by den Koninck van Spanien hem aldaer ten Hove aengedaen (in Maart). 's Gravenh., A. Meuris ... 1623. 12 blz.
By Wassenauer, IV. 127 vv.
- 1966 Vertaelden Brief, gheschreven door Paus Gregorius den XV aen d' Hooghegeb. Prince van Wallis (in d. 20 Mei 1623). 8 blz.
By Baudaert, B. XV. 104, en elders.

- 1967 Discours aen ſijn Ma^t. van groot Brittangie Jacobus den Vierden. Ghesdaen door d' Arts-bisschop van Cantelbury. In 't Jaer o. H. 1623. 4 blz.
By Bandaert, B. XV. 162.
- 1968 Bedenckingen op de handelinghe van 't Huwelijk tusſchen Engelandt ende Spaingnien. Over-geset uyt d' Engelsche spraecke in de Nederduytsche 's Gravenh., A. Meuris ... 1623. 16 blz.
By Aitzema, I. 232 vv.
- 1969 Cope van het origineel Shrijvens (*sic*) 't welck ... Doctor Matthias Hoe, der Chur-Vorst. Saxischer ... Opper-Hof-Prediker etc. Aen ... Hertoch Karel van Lichtensteyn, Gouverneur binnen Praegh, etc. Van het plotselick, onversiens, en gantsch onschuldich Kerck-sluytinge, en uyt-drijven der Lutersche Predicanten, en Schoolmeesters ghesonden heeft (*in d.* 27 Nov. 1622) ... Amst., J. Pz. Wachter ... 1623. 8 blz.
By Bandaert, B. XIV. 203 vv.
- 1970 Memorable, ofte wonderlijke, onghehoorte, noyt desghelijke ghelesen, of ghesiene Acte van Liefde; die Catharina Herprin, aen haren map, Christoffel Theun, Rentmeester van den Paltzgraef am Rhyn, in de Vorstel. Abdijs Hert, bewesen heeft Beschreven door Nicolaes à Wassenaer Doctor in Medec. tot Amst. Amst., Jac. Montanus ... 1623. 8 blz.
Weinig verkort by Bandaert, B. XVI. 9 vv.
- 1971 Nieuwe, onghehoorte, vreemde en secrete Artijckelen, tot herbouwinge van de Roomsche Kercke Standt, by het Collegie der Cardinalen binnen Rom, heymelijk geconcipteert en geaprobeert voor den Paus Gregorio de XV een weynigh tijts voor sijn doot vertoont en overghelevert. Hier by is een Censure, op het principaelste in het Collegie der Cardinalen ghestatueert. Seer noodich en nuttelijk voor alle die ghene die de uytcomst vande restitutie des Pfaltz enz. ... begheren te weten. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1623. 30 blz.
- 1972 Een Prophetie ofte Voorsegginghe ghemacckt opte nieuwe Fortificatie van Heydelbergh Anno 1621 den 24 April. Door ... D. Paraeum Prof. in de H. Theol. tot Heydelbergh Eerst int Latijn ghedruckt, ende daer naer int Nederderlantsch (*sic*) dicht over gheset. Noch is hier by ghestelt eenen Droom van eenen die het welvaert vanden Paltz seer toeghedaen is, tot naerder openinghe der voorg. Prophetie. Utrecht, Abr. van Herwijck ... 1623. 8 blz.
De Profetie wordt hier in 't Latyn en Nederd. gevonden. Ook by Bandaert, B. XIII. 93.
- 1973 Een Wonderlicke Prophetiae. Over 't Romsche Rijck, gevonden tot Praegh inde Bybeloteeck by S. Jacob, verclarende wat inde 4 voorgaende jaren geschiet is, ende wat de 4 naest volgende jaren geschieden sal. Na de Cope van Fanckfort (*sic*). Anno 1623. 8 blz.
Met zinnebeeldige titelprent, verschillende voorstellingen bevattende.
- 1974 Een Wonderlicke Prophetiae Na de Cope van Franckfort. A°. 1623. 8 blz.
Dezelfde druk als de vorige met verbeterden titel.

- 1975 Eer-dicht over het ghedenck-weerdighe Ontset van de Stadt Berghen op den Zoom ... Amst., Dirck G. van Breeswijck (lees: *Vreeswijck*) .. 1623. 12 blz.

Onderteekend met de zinspreuk: Mydt en lydt. Vergelyk over dit ontzet op het jaar 1622, N°. 1913—14.

- 1976 Copie Translaet uyt den Turcxschen ghesonden van Algiers ende Tunis aende ... Staten Generael, ende den Doorl. Prince van Oragnien, etc. (*in d. Oct. 1622*). Amst., voor Pieter Walschaert, Anno 1623. 8 blz.

By Baudaert, B. XV. 113 vv.

- 1977 Placcaet des ... Coninckx van Spaengien Don Philips de IV ... tot redressement en welstant van alle Digniteyten, Staten en bedieninghen, Ordre op 't Hoff, den Edeldom en haer Dienaeren, als oock op alle de Oondersaten van haer cleedinge en diachten: mede van de Negotie, commercien, waren en Coopmanschappen, die daer in en uyt gevoert mogen werden: en van de Populatie, door den Houwelijken Staet *enz. (in d. 10 Febr.)*. Na de Spaensche Copie gedruet binnen Madril *enz. (Achteraan:)* 't Amst., ghodr. by Joris Veseler, A^o. 1623. 56 blz.

Belangryk plakkaat. Zie: Baudaert, B. XV. 23 v.

- 1978 Placcaet op 't stuck vande Monsteringhe, tot voorkominge van alle frauden, in 't compleet houden vande Compagnien. Vernieuwt, ende ghearrest. den 17 Aug. 1623. 's Gravenh., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. W. ... 1623. 28 blz.

Hierin lijsten der verschillende compagnien soldaten, met de traktementen. — In het Gr. Placcaatboek, I. 222, en elders.

- 1979 Isabel Clara Eugenia, *enz. (Plakkaat op de passaigien ende logementen van den volcke van oorloge, in d. 3 Oct. 1623)*. Brussel, J. Pepermans. 8 blz.

- 1980 Spieghel van der Calvinisten tyrannie ghepleecht in Oost-Vrieslant, onder het beleyt van den Grave van Mansfelt in dienste vande Gener. Staten. Ghedrukt na de Copie tot Noorden in Oost-Vrieslant. *Zonder jr.* 8 blz.

Zie: Baudaert, B. XV. 168 vv.

- 1981 Het geamplieerde Octroy van de Oost-Indische Compagnie, by de ... Staten Generael, tot wech-neminge van alle disputen ende questien, den 13 Martij deses jaers gearresteert. Midtsg. eene corte verthooninge vande nootsakelickheit van de geoctroy. West-Indische Navigatie ... Geschreven by forme van een Missive, tot waerschouwinge aen alle getrouwe Patriotten om noch in tijts (also de Compagnie villicht (*sic*) voor May sal ghesloten worden) ter liefde vant Vaderlandt, ende haer eyghen voordeel, met eene milde tekenungh, na hare gelegenheyt te bethoonen. Ghedr. int Jaer o. H. 1623. 24 blz.

Het Octrooi in het Gr. Placcaatb., I. 543, en elders.

250 Aanbeveling van de West-Ind. Comp. — Zamensw. tegen Maurits ontdekt (9 Febr.) 1623.

1982 Placcaet vande ... Staten Generael, op 't stuck van 't verkoopen, ende transporteren van Actien inde Oost-Indische Compaignie (*in d. 8 Junij*). 's Gravenh., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. W. ... 1623. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 555.

1983 Octroy, by de ... Staten Generael, verleent aende West-Indische Compaignie, in d. den 3 Junij 1621. Mette Ampliatien van dien (*in d. 13 Febr. 1623*) ende het accoort tusschen de Bewint-hebberen ende Hooftparticipanten van deselve Compaignie, met approbatie van de ... Staten Generael ghemaect (*in d. 21 Junij 1623*). 's Gravenh., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. W. ... 1623. 32 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 583, 911, en elders.

1984 Voortganck vande West-Indische Compaignie. Dat is Levendigh Discours, duydelijk ende krachtelijk verthoonende, hoe nootwendigh ende profytelijk voor den staet vande Landen in het gemeen, ende allerley inwoonders in het particulier, sy den voortgang vande langh-ghewenschte West-Indische Compaignie enz. ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1623. 20 blz.

Op den titel eens afbeelding van de vloot in Brazilie (?) voor anker liggende, met onderschrift:

Westindjen Kan sijn Nederlands groot gewin

Verkleynt 's vijands Macht, brengt silver-platen in.

Men verwarre dit geschrift niet met het Levendich Discours in 1622 verschenen (N°. 1933). Het is opgedragen aan Bewindhebbers van de West-Ind. Compaignie.

1985 Fin de la Guerre. Dialogus of t' Samen-sprekinge, P. Scipio Africanus raedt den Romeynen datmen naer Africam most trecken om Carthago te bekrygen enz. Dienende tot een exemplaer, of Spiegel om te bewysen dat de West-Indische Interprinse d' eenige, ende beste middele is, niet alleenelyck om ... dese langdurige Oorloge t' eyndigen, enz. Maer dat daer en boven noch six cincq op den Teerling loopt, om de West-Indien voor een kans te strijcken t' Amst., ghedr. by P. Az. van Ravesteyn. Zonder jaar. 44 blz.

1986 Alsoo by den Hove van Hollant, enz. (*Publicatie ter ontdekking van Henrick Danielssz Slatius, Adriaen Adriaenssz van Dijck, Cornelis Gesteranus en Gerardt Velsius, als mede beleyders ende aendrijvers der zamenzwering tegen Maurits; in d. 9 Febr.*). 's Grav., Wed. ende Erfg. van H. Jz. v. W. 1 bl. fol.

Gr. Placcaatboek, VIII. 636, en elders.

1987 't Haegsche Discours, belangende de groote Verradery. Onlanghs ghehoort ende ghesien, met allen het gheene dat als tot noch toe in 's Graven-Haegh ghepasseert is. Met het Placcaet der ... Staten (*van 9 Febr.*) ... In 's Graven-Haegh, voor Jan Anteunis. Anno 1623. 13 blz.

Achteraan twee liederen, van 12 vyfregelige en 18 vierregelige coupletten.

1988 't Haegsche Discours Gedr. nae de Cope, in 's Gravenh. ende nu tot Utrecht, by Sal. de Roy ende Jan Amelissz ... 1623. 8 blz.

Zonder het Placcaet van 9 Febr., doch met de liederen.

- 1989 't Haegsche Discours na de copy in 's Graven-Haegh enz. ... 1623.
8 blz.

Met het Placcaet, doch zonder de bygevoegde liederen, even als de beide volgende.

- 1990 Het Haegsche Discours Eerst in 's Graven-Haegh. Ende nn tot Delft,
by Jan Andrieszoon. Anno 1623. 8 blz.

- 1991 Het Haegsche Discours Ghedruckt na de Copie van Delft, by Jan
Andriesz. ... 1623. 8 blz.

- 1992 Placcaet vande ... Staten 's Landts van Utrecht: tegens verscheydene
latiterende personen, die men verneempt dat onder anderen bevonden
worden te zijn mede-beleyders, ende aen-drijvers vande ontdeckte seer
grouwelijke ende schandelijke (*sic*) Conspiratie Mitsg. tegens de
wt-gewesene, ende wt-geleyde Predicanten enz. (in d. 4 (14) Febr.). Tot
Utrecht, gedr. by Sal. de Roy, voor Jan Amelissz ... 1623. 8 blz.

By Baudaert, B. XV. 32 vv., en elders.

- 1993 Placcaet grouwelijke ende schandelijke Conspiratie enz. *Andere druk
van het voorg. bij denzelfden.* 8 blz.

- 1994 Placcaet, enz. (*als 't voorg.*) ... Ghedruckt na de Cope te Utrecht By
Sal. de Roy, 1623. 8 blz.

- 1995 Placcaet, enz. (*als 't voorg.*) ... Ghedruckt nae de Copije te Wtrecht By
Sal. de Roy, 1623. 8 blz.

- 1996 Placcaet, enz. *Zonder afzond. titel. Achteraan:* Gedruckt na de Cope tot
Utrecht, by Sal. de Roy. 4 blz.

- 1997 Publicatie. Alsoo naer de Publicatie, enz. (*Publ. ter ontdekking van Rey-
nier en Willem van Oldenbarnevelt, Adr. vander Dussen e. a. als mede
beleyders ende aendryvers van de zamenzwering (in d. 16 Febr.). 's Grav.,
Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. W.* 1 bl. fol.

Gr. Placcaatboek, VIII. 637, en elders.

- 1998 Missive wt 's Graven-Haghe den 16 Februarus (*Nouvelles betr. de Con-
spiratie: pijniging van van Dyck enz.*) 1 bl. fol.

- 1999 Cope. Ofte Brief: dewelcke is overgesonden uyt 's Graven-Haghe de
welcke meestendeel inhoudt het schrickelijck verrae, t' welck sy souden
begaen hebben aen den Heer Pr. van Orangie Ghedr. int Jaer o. H.
Anno 1623. 4 blz.

Zonder dagteekening, maar den 17 Febr. geschreven.

- 2000 Brief van Conspiratie, gevonden tot Rijswijck in een Herberghe op een
stoel enz. (*Zonder plaats of dagteeken.*) 1 bl. fol.

- 2001 Advysen uyt 's Gravenhage, waer inne pertinentelijck beschreven, ende
ghededucceert word, wat sich tot noch toe in het ontdekken van de
Conspiratie der Arminianen, enz. toe-gedragen heeft ... Amst., voor
M. Jz. Brandt ... 1623. 12 blz.

Brieven van 8, 9, 11, 14, 16 Februarij.

- 2002 Het vierdaeghsche Licht van Februarij, daer in te sien is de wonderlijke ende grouwelijcke Haeghsche Tragoedie: ofte Conspiratie tegen het lieve Vaderlandt ontdeekt door dese eerwaardighe mannen: Jan Enghelen, Jan Faes, Jeroen Ewoutsz. Pieter Jansz Broeck. Dit dient gelesen te werden by een Boecxken Oorloghs-Memory ghenaeemt. Ghe-druckt by Claes Arnoutsen. 1623. 16 blz.

Het verhaal loopt tot 21 Febr. Dan volgt een philosop(hi)sche reden, om aan te toonen hoe den mensch tot den verkeerden yver comt ende eenen verkeerden Godtsdienst aenhangt," en aan het slot de publicaties van 9 en 16 Febr.

- 2003 Sententien: by den Hove van Hollant ghearresteert jeghens Cornelis Gerritssz, ghebooren van Woerden: Harman Harmanssz van Emden: Jan Claessz uyt 't Zuytlandt, ende Dirck Leendertssz van Catwijck, over haer-luyder grouwelijcke ende moordadige Conspiratie, jegens den persoon vanden Prince van Orangien etc. mitsg. teghens den welstandt van 't Landt. Ghepronunc. ende gheexecut. in 's Gravenh. den 27 Febr. 1623. 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. W. ... 1623. 16 blz.

Deze en de hierna volgende Sententies alle by Baudaert, B. XV. 39 vv.

- 2004 Sententien enz. (als het voorg.). Andere druk by denzelfden. Het wapen op den titel hier niet in randwerk. De 4^e regel van den titel begint hier: van, op de vorige: ren. 16 blz.

- 2005 Sententien enz. ... Na de Copye, in 's Gravenh. ... 1623. 16 blz.

- 2006 Cale-neeten ofte Trouweloose-Voghelen voort-gecomen wt ten Arminiaenschen Bogaert, ende onlancx gesien in het Grote-Groen-Olde-Berne-Velt ontrent den Slaenden Dijc van Stouten-Burch. Trachtende haeren eygen thuyne ofte nest vuyt te maecken. Van de welcke vier schandelijk verjaecht ende vervloghen zijn ende ... Anno 1623 den 27 Febr. in plaetse van vier Vastelavont Gansen, den hals af-getrocken Mitsg. een ghedenckweerdich historisch-verhael van al datter in de maanden Jan., Febr. ende Martio ghepasseert is ... By Zacharias Claessz, 1623. 8 blz.

Dit verhaal gaat niet verder dan de teregstelling van Corn. Gerritsz c. s.

- 2007 Justitie, ghedaen in 's Graven-Haghe, met het verhael van het geene dat in den Maendt Februarij aldaer gepasseert is. Met de Proceduren teghen de Conspiratenrs onses lieven Vaderlandts. Ghedruckt by Claes Arnoutsen. 1623. 12 blz.

Vooraan: Arminiaensche Vrede en 3 andere gedichten, ook te vinden onder een prent van dien tijd, getiteld: Triumph-basuyne. Achteraan eens Trouwe klacht onder-teekend: In Liefd' bloeyende. Op den titel eens oude houtsnede. Het verhaal loopt even ver als het vorige.

- 2008 Sententien: by den Hove van Hollant ghearresteert jegens Reynier van Oldenbarnevelt, Heere van Groenevelt: David Coorenwinder, gewesene Secretaris van Berckel: Adriaen Adriaenssz van Dijck, gewesene Secretaris van Bleyswijck, over haerl. grouwelijcke ende moordadige Conspiratie enz. Ghepron. ende gheexec. in 's Gravenh. den 29 Martij 1623. 's Grav., Wed. ende Erfg. van H. Jz. v. W. ... 1623. 28 blz.

- 2009 Justitia gheschiet in 's Gravenhaghe den 29 van Meert: over Heer Reynier van Groenevelt, Soon van den ouden Barnevelt e. a. *Zonder titel.*

Blz. 8—8.

De titel, waarschijnlijk met titelprent, ontbreekt aan dit ex.

- 2010 Publicatie. Alsoo by den Hove van Hollandt enz. (*Publicatie ter ontdekking van den gebannen predikant Bernardus Dwinglo, als deel hebbende aan de samenzwering tegen Maurits, in d. 11 April*).

1 bl. fol.

Gr. Placcaatboek, VIII. 637, en elders.

- 2011 Sententien by den Hove van Hollandt gheearresteert jegens Henricus Slatius, ghewesene Predicant tot Bleyswijk, Jan Blansaert, Abraham Blansaert, ende Willem Parthy, over haerl. grouwelijcke ende moordadige Conspiratie enz. ... Ghepron. ende gheexec. in 's Gravenh. den 5 May 1623. 's Grav., Wed. ende Erfg. van H. Jz. v. W. ... 1623.

40 blz.

- 2012 't Conspiratius Collegie, verclaert den Moordt ende Brandt, ontsteken in Hollandt.

16 blz.

Met gegraveerden titelplaat, waarop in 6 vakken de zamenzwering en de voltrokken straf wordt voorgesteld. — Het verhaal loopt tot na de teregstelling van Slatius c. s. In een Besluit in dicht trekt de S. tegen den Brief van de Remonstrantsche Predicanten over de Samenzwering (N°. 2015) te veld.

- 2013 Sententien by Schepenen der Stadt Leyden gheearresteert jeghens Jan Pietersz. Lijndraeyer, Samuel de Plecker, ende Gerrit Cornelisz. Cleermaecker, over de grouwelicke ende moordadige conspiratie, enz. Gepronunc. ende geexecut. binnen Leyden, den 21 Junij 1623. Gedrukt tot Leyden, by Jan Claesz van Dorp, inde vergulde Son, Anno 1623.

16 blz.

- 2014 Sententie by Schepenen ende Mannen van Schielandt gearresteert jegens Claes Michielsz Bontenbal, gewesen Secretaris van Sevenhuysen, over de grouwelijcke Conspiratie, enz. ... Ghepron. ende gheexec. in Rotterdam, den 8 Julij Anno 1623. Rotterdam, J. v. Waesberghe ... 1623.

13 blz.

- 2015 Brief van wegen de Remonstrantsche Predicanten, gheschreven aen hare vervolghe ende verdruckte Ghemeenten, over de grouwelijcke Conspiratie die gheseydt wordt voorgenomen te zijn teghen den welstandt van 't Landt ende den Prince van Orangien Chedrukt (*sic*) tot Harderswijk by Adelaert Waermont met Privilegie van den Autheur ... 1623.

22 blz.

By Brandt, IV. 966 vv. De auteur is Adriaen van der Borre, vroeger predikant te Leiden. — Vgl. de tegenschriften: N°. 2012 en 2017.

- 2016 Ootmoedigh Vertoogh ende versoeck der uytgheseyde Remonstrantsche Predicanten, aan de ... Staten Generaal, den Doorl. Prince van Orangien, ende de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. Tot declaratie van hare onschult ende onnooselheyt, noopende sekere onlanghs ontdeckte Conspiratie teghens den Persoone van sijne Princ. Excel. ende der Landen welstandt. Mitsg. aanhoudinghe om vryheydt der conscientien enz. ... Ghedrukt in 't Jaar o. H. 1623.

12 blz.

By Baudaert, B. XV. 75 vv.; Brandt, IV. 1035 vv. Ook van dit geschrift is Adriaen van der Borre de auteur. Achteraan leest men: Ghepresenteert ende gheexhibeert aan sijne Princel. Excel. op den 28 Martij 1623, enz.

- 2017 Christelijcke, ende Vriendelijcke Vermaninge aen alle af-gedwaelde Remonstrants-Gesinde, om weder te keeren tot de gemeenschap ende eenigheyt met de Gereformeerde Kercken, vande welcke sy, tot dese droeve scheuringe, vervoert zijn. Waer inne de redenen, inden *Brief van wegen de Remonstrantsche Predikanten* wederleyt worden ... Ingesteld door Jacobum Triglandium, Bed. des H. Euang. in de Gem. Chr. tot Amstelredam. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1623. 92 blz.

Zie: Brandt, IV. 1105, en vergel. N°. 2015.

- 2018 Christelijcke ende Vriendelijcke Vermaninge De tweede Editie van nieuws oversien ende een weynigh vermeerderd. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1623. 118 blz.

Hierin is het volgende stuk achteraan gevoegd, met doorlopende paginering.

- 2019 Korte Aen-merckinghe op het *Ootmoedigh Vertooch ende Versoeck der Remonstrantsche Predikanten*, den 28 Martij ll. aende ... Staten Generael enz. ... overgegeven, enz. Aldus bysonder ghedruckt ten dienste der gener die de eerste Editie vande *Vermaninge aende Remonstrantsch-Gesinde* hebbende, dese Aenmerckinghe daerby begheeren te voeghen. Door Jacobum Triglandium .. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1623. 20 blz.

- 2020 Christelijcke ende Vriendelijcke Vermaninge enz. als N°. 2017) De vierde Editie van nieuws oversien ende vermeerderd. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1623. 122 blz.

- 2021 De Leere der Synoden van Dordrecht ende Alex ghestelt op de proeve van de practijcke, ofte ghebruyck Door den vermaerden Daniel Tilenus Ende nu ghetrouw. uyt het Franscois in onse Nederd. Tale overgheset. Na de Copye ghedr. tot Parys. Anno 1623. (IV) en 20 blz.

Uitgegeven (door Uytenbogaert waarschijnlijk) als voorlooper van het antwoord op Trigland's Christelijcke Vermaninge (N°. 2022).

- 2022 Trouhertighe Aenwijsinghe der bedriegelijckheden ende valscheden schuy-lende onder de *Vermaninghe Jacobi Triglandij aende Remonstrantsch-ghesinde Christenen*, onlanghs t' Amsterdam uytgegeven ... Ghedruct tot Herder-wijck, inden jare 1623. 160 blz.

Door Johannes Uytenbogaert. Zie: Brandt, IV. 1106.

- 2023 Tweede Vertoogh vande Wytgheseyde Remonstrantsche Predicanten aen de ... Staten Generael enz. ... Vervatende een Vernieuwinge van haer Vertoogh den 28 Martij overghegheven: Midtsg. Verantwoordinge der Remonstranten teghen sulcke Beschuldiginghen, als tegen haer ende tegen 't *Eerste Vertoogh* zijn voortghebracht. Oock Redenen, waerom sy haer by de Contra-Remonstr.-Ghereform. Kercke niet moghen voeghen ... Ghedr. int Jaer o. H. 1623. 28 blz.

Achteraan een Tot den Leser, waarin verhaald wordt, dat dit Tweede Vertoogh den 15 Sept. 1623 aan de Staten Generaal en de Staten v. Holland is overgegeven en den 21 aan Maurits. De schryver is dezelve als van het eerste vertoog: Adriaen van der Borre. (Zie: Cautenburch, I. L., p. 17). Vergel. N°. 2016,

- 2024 Tweede Christelijke ende Vriendelijke Vermaninge aen de af-gedwaelde Remonstrants gesinde, om weder te keeren tot de eenigheyt ende gemeenschap met de Gereformeerde Kercken, inhoudende een verdediginghe vande Eerste Vermaninghe, dat is: een weder-legginghe van die schijn-redenen, waer mede men gesocht heeft de Eerste Vermaninghe krachteloos te maken. Door Jacobum Triglandium ... Amst.. voor M. Jz. Brandt ... 1623. (X) en 148 blz.

Tegenschrift van de beide vorige stukken.

- 2025 Copie vant Klaer Vertoogh: gheschreven, ende onderteyckent by de eyghene handt van Henricus Slatius, in sijn gevangnisse in 's Graven-Haghe: Mitsg. van Twee Brieven, gheschreven ende onderteyckent by de eygene handt van Jan Blansaert, in sijn gevangnisse in 's Graven-Haghe ... 's Gravenh., Wed. ende Erfg. van H. Jz. v. W. 1623. ... 98 blz.

Zie over deze verraderyen van Slatius: Brandt, IV. 1074 vv., en Baudaert, die B. XV. 84—98 het 6e—10e Hoofdstuk van het Vertoogh en den eersten Brief van Blansaert mededeelt. Deze druk heeft bladz. 3 als 5, 96 (98) als 66 gepagineerd. Ook is in sommige ex. in het onderschrift op den titel het woord Staten (van Holland was enz.) uitgelaten.

- 2026 Copie vant Klaer Vertoogh enz. (geheel als het voorgaande). Andere druk met goede paginering, doch overigens weinig verschil. 98 blz.

- 2027 Copie van een Missive gheschreven van een Remonstrantsch Predicant aen zynen Vriendt, nopende de schriften Henrici Slatii, nieuwelijcx tot beswaeringhe der Remonstranten uyt-ghegheven, als oock zyne Weder-roepinghe. Dry daeghen voor zijn sterven schriftelijk ghedaen: Waer van 't Origineel geschrift in bewaerde handen is ... Ghedr. tot Harders-wijk, in 't Jaer o. H. 1623. 8 blz.

Gedagteekend den 17 Augustus 1623. De Herroeping van Slatius vindt men ook by Brandt, IV. 1077, die vermeldt, dat Adriaen van der Borre in het bezit was van het origineel. Waarschynlyk was deze dus de auteur van dit geschrift.

- 2028 Naem-scherf der Remonstranten: teghen de naemschendelycke calumnien, uytghestroyt by den Hove Provinciael in Hollant, door 't uytgeven van het lasterschrift Henrici Slatii, by hem in syne ghevanckenisse ghestelt, ende gheintituleert *Klaer Vertoogh*, mitsg. de twee brieven van Jan Blansaert ... Gedrukt buyten 's Graven-Haghe sonder Privilegie van de Staten Generael. Anno 1623. 48 blz.

Door Nicolaes Grevinchoven. Zie: Cattenburch, I. I., p. 77.

- 2029 Brief van Eduardij Poppj, voor desen Predicant der Ghem. Chr. binnen der Goude: ghevangen om de waarheyt Chr. tot Haerlem. Wt de ghevanckenisse ghesonden aen syn Huysvrouwe Franzoyse van Wassenhove. Ghedruckt buyten Haerlem, int Jaer o. H. 1623. 6 blz.

Gedagt. den 21 Januarij 1623. — By Brandt, IV. 876 vv.

- 2030 Request van Mr. Hugo de Groot voor desen Advocaet Fiscael enz. ... aen syne Con. Maj. van Franckrijck over syne proscriptie ter oorsake van syne uytgehevene Apologie. Midtsg. d' Apostille van syne Maj.,

waer mede hy by de selfde ghenomen werdt in speciale Sauvegarde. Int Jaer o. H. 1623. 12 blz.

De verklaring van Sauvegarde is gedagt. den 26 Febr. 1623. Beiden in C. Brandt's Leven van de Groot, blz. 306 vv.

- 2031 Request enz. (als het voorg.) Andere druk, waar op den titel nog dit is bygevoegd: Ghetrouwelyck uyt het Fransch overgheset in onse Nederduytsche Tale. 12 blz.

- 2032 Weder-roepinge ende Schult-bekentenisse Joannis Schotleri, gewesen Predicant tot Campen, door hem selven in de volle vergaderinghe der Gemeente aldaer opentlyck ghedaen. Waer by gevoecht zijn, seeckere conditie op de welcke Thomas Goswinius, oock gewesen Predicant tot Campen, van zijn Bannissement door haere Ho. Mo. ontslaghen zijnde, in de Stadt van Campen de borgerlycke bywooninghe heeft wederom verkregen Ghedr. tot Campen, by P. Hz. van Wieringen ... 1623. 16 blz.

Zie: Baudaert, B. XV. 22, 175 vv.; Brandt, IV. 869 vv.

- 2033 Nymeeesch Accoort, ofte Bedenckingen over de Vereeniginghe tusschen de Ghedeputeerden des Gelderschen Synodi, ende de Afghesette Predicanten van Nymeghen beraemt. Waer by komt een verghelijkinghe der Leere, inde X Geldersche Posities begrepen, met de Leere des Synodi van Dordrecht. Item: teghen-stellinghe der Leere van P. Melanthon, ende H. Bullingerus ter eener, ende de Leere der Synodale Canons ter andere zijde Ghedruckt tot Harders-wijck. Zonder jaar. 112 blz.

Door Bartholomeus Praevostius, vroeger predikant te Vreeswijk, een der gebannen Remonstranten. Zie: Brandt, IV. 1023 vv.; vergel. Baudaert, XV. 109 v.

- 2034 Spongia Erasmi, dat is: Uytwissinge der Calumnien ofte lasteringhen Jacobi Levii Predicant van de Calvijsche secte, haer selve oppronckende met den schijnheyligen tijtel der ware ende zuivere Ghereformeerde kercke tot Rotterdam. Teghen ... Desiderium Erasmus Roterodamum Ghedruckt ... int jaer o. H. 1623. 68 blz.

Door Henricus Hollingerus, een der gebannen predikanten. Levius (Lesuw) had by gelegenheid van het vernieuwen van Erasmus' standbeeld te Rotterdam op den predikstoel zeer tegen hem geyverd. Zie: Brandt, IV. 722. Vergelijk N°. 1954.

- 2035 Den Nederlantschen Herault. Wt-roepende voor de ooren van alle goede Patriotten, de practijcken vande Societeyt der Remonstranten. Vermanende oock alle verruete ingesetenen de selve Societeyt te verlaten, en haer wederom tot de ware Gereformeerde Kercke te vervoegen. Tot Utrecht, by Abraham van Herwijck, Anno 1623. 12 blz.

Geheel op rijm. Met een houtsnede op den titel, den heraut en zijn trompetter voorstellende.

- 2036 Vox Dei, dat is Stemme Gods, tot syn volck de Ghereformeerde Christenen in dese Nederlanden, thoonende wat weldaden hy haer tot hier toe bewesen heeft: klaghende oock over hare groote zonden enz. Door F. N. ... t' Amst., by M. Jz. Brandt ... 1623. 30 blz.

Voor een groot deel uit aaneengevoegde bybelteksten bestaande.

- 2037 Waerachtige Geschiedenisse, hoe dat seker Wees-kindt binnen Woerden, out ontrent 15 jaren, tot tweemalen toe vanden Heere met stommigheyt, doofheyt, somtijts oock met blintheit besocht, ende van het gebruyk syns verstants berooft zijnde: de sonden bestraffende, ende Gods toorn verkondigende, wonderbaerlijcken door de kracht des Heeren 't selve alles wederomme verkregen heeft. Op het alder-oprechtste, nae de waerheyd, by een gestelt ende vergaderd door L. Zasium Rectorem binnen Woerden. Naer voor-gaende visitatie by den Kercken-Rade der Stede Woerden gedaen enz. ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1623. 36 blz.

Hierin verscheidene liederen van het wonderkind, die niet voor zyn dichterlyken geest getuigen. Eenige jaren later kwam het uit, dat de weesjongen al de vrome geloovigen om den tuin had geleid en dat alles bedriegerij was. Zie: Wassenaer, XV. 64.

1624.

- 2038 Placcaet in name des Conings van Groot-Brittagnien gepubl. in Ireland opten 31 Jan. 1624 St. N. Over het uytbannen van alle titulaire Paepsche Archebisschoppen, Bisschoppen ende allerley andere Papen, regulier ofte seculier, enz. ... Delf, J. Andriesz ... 1624. 8 blz.

By Baudaert, B. XVI. 12 vv., s. a.

- 2039 Volkomen ende treffelijcke Oratie van s. Maj. van Groot Brittanien. Aen het Parlement, vergadert tot Londen op den 19 Febr. Stil. Ang. (29 Febr.) Amst., ghedr. voor Pt. Walschaert ... 1624. 8 blz.

Tegen het verbond met Spanje. — Andere vertaling by Wassenaer, VI. 150 v.; Aitzema, I. 272. Geheel verschillend by Baudaert, B. XVI. 21 v.

- 2040 Oratie van s. Co: Ma^t. van Groot Britannien ghedaen int Parlement den 19 Febr. Stil. Ang. (29 Febr.) 1624. Mitsg. de Proclamatie van bannissement der Jesuwyten ende Paepsche Priesters uyt Yrlandt ... Middelb., ghedr. ende te coop by Jan Pietersz vande Venne, Cunst ende Boeckdrucker ... 1624. 16 blz.

Andere vertaling van de beide vorige nummers.

- 2041 Oratie des Coninx van Groot-Brittagnien, ghedaen in 't Parlement tot Londen den 19 Febr. st. Ang. (29 Febr.) 1624. Amst., ghedr. voor Eman. Colijn ... 1624. 4 blz.

Alleen de korte inhoud der Oratie.

- 2042 Sommier van 't Rapport ende vertooch ghedaen by den D. van Buckingham aent Parlement in Whitehall vergadert op den 24 Febr. 1623. Stil. Ang. (7 Mrt. 1624) ... Middelb., J. Pz. vande Venne ... 1624. 4 blz.

By Wassenaer, VI. 152, s. a.

- 2043 Antwoorde van s. Maj. van Groot Bretagnien ghedaen aen de Gedeputeerde die by den Hoogen ende Lagen huyse des Parlements gesonden waren aen z. Maj. tot Theobald, den 5 Martij 1624 's Gravenh., gedr. by A. Meuris ... 1624. 8 blz.

By Wassenaer. VI. 153, s. a.

- 2044 Antwoorde, *enz. (als het voorg.)*... Nae de Copie van s' Gravenh. ghedr. by A. Meuris... 1624. 4 blz.
- 2045 Translaet Extract uyt seeckere Missive geschreven aen hare Majest. de Coninginne van Bohemen den 23 Martij Stil. vet. uyt Londen, Anno 1624. 's Gravenh., A. Meuris ... 1624. 4 blz.
By Baudaert, B. XVI. 29.
- 2046 Het derde ende laetste Oratie ofte wt-spraeck, van z. Con. Maj. van Gr. Britannien, ghedaen in het huys van 't Parlement, nop. de renuntiatie van beyde Tractaten, soo van het houwelijck met Spaengien, als oock van den Paltz *enz.* ... Als oock het Antwoord van 't Parlement ... Ghedr. t' Utrecht by Jan Amelissz ... 1624. 8 blz.
By Wassenaer, VII. 49 vv.
- 2047 Request van 't Parlement aen z. Con. Maj. ende z. Maj. Antwoord daer op ghedaen den 23 April ll. Anno 1624. Vervatende den opganck vande Christelijcke Ghereform. Religie *enz.* ... Utrecht, J. Amelissz ... 1624. 8 blz.
By Baudaert, B. XVI. 32 vv., e. a. *Aan de keerzyde van den titel een zinnebeeldige prent in houtsnede.*
- 2048 By den Coningh (*van Gr. Brittannië*), Proclamatie, belastende alle Jesuyten, Semenarisen (*sic*), etc. uyt den Lande te vertrecken (*in d. 6 Mei*). Nae de Copey gedr. tot Londen ... 1624. 4 blz.
By Baudaert, B. XVI. 36, e. a.
- 2049 Copey des Briefs van den Coning van Gr. Brittaguien gheschr. aen de Heeren Leutenanten vande respect. Graefschappen: Mitsg. een ander Missive van de Heeren vanden secreten Rade aen de Heeren Leutenanten *enz.* (Oct. 1624) ... Amst., voor J. Pz. Wachter ... 1624. 8 blz.
Tot lichting van krijgsvolk. By Baudaert, B. XVI. 121 vv.
- 2050 Politique Redenen waerom dat de Koningh van Engelandt alle handelinge na-laet ende den Oorloch wil aen-vaerden tegen den Spangiaert. Als oock mede het Discours aen zijn Maj. van Groot Britangien, ghedaen door d' Arts-Bisschop van Cantelbury ... Nae de copeny in 's Gravenh., by A. Meuris ende nu ghedr. t' Utr. by Jan Amelissz ... 1624. 8 blz.
Het Discours van den Aartsbisschop vindt men ook N°. 1967.
- 2051 Vox Regis of de Stemme des Conincks van Enghelant: sijnde als een Apologij van een seecker Tractaet ghenaemt *Vox Populi*, of gelijk in Nederd. overgeset is *Conseio of Spaenschen Raedt*: In 't Engelsch beschreven door Thomas Scott, Pred. van de Eng. Kercke tot Utrecht. Ende in Nederd. ghetrouw. overgheset. Ghedr. tot Utrecht by Abr. van van Herwijck. Voor Lodewijck G. v. Renesse Pred. tot Maerssen. Anno 1624. (XVI) en 86 blz.
Hierin eens koperplaat, den Koning in zyn Parlement voorstellende, met engelsche inschriften, van achteren onbedrukt. Op een afzond. blad de uytlegginghe in 't Hollandsch. Vóór des Schr. voorrede gaat eens opdracht van den vertaler (L. G. v. Renesse) aan de Magistraat van Utrecht. — Vergel. N°. 2112—14.

1624. Geschillen tusschen Participanten en Bewindhebbers der O. I. Compagnie. 259

2052 Vox Regis enz. (als het voorg.) doch zonder den naam van L. G. van
Renesse op den titel. (XIV) en 86 blz.

De uytlegginghe van de plaat is hierin achter den titel gedrukt.

2053 Wonderlicke ontdeckinge van een grouwelicken aenslach, calumnieuse-
licken die van Rochelle opgheleyt. Verhaelt in eenen Brieff van Sieur de
Montmartin, aen Sieur de la Maison-Neufve zynen Vrudt. 1624. 8 blz.

*Geschreven uit Parys den 15 Febr. 1624. Zie hierover met een enkel woord slechts:
Baudaert, B. XVI. 1.*

2054 Waerachtich Verhael van de doodt van Sebastiaen Basan, geb. tot Pan-
calier in Piemondt, constant Martelaer levendich verbrandt tot Turim,
om de belijdenisse van t' Euangelie, den 28 Nov. 1623. 's Gravenh., A.
Meuris ... 1624. 8 blz.

2055 Alarm Basuyn de welcke de Postilion des grooten Leeuws uyt den ghe-
slachte Juda, in een ghesichte in den droom heeft hooren blasen, ende
oock selfs nae-gheblasen den 8 Nov. des Jaers 1623. Ghedr. in 't
Jaer o. H. 1624. 20 blz.

Vermeld by Baudaert, B. XVI. 49.

2056 Veelans Vastel-avond-spel, ofte cort verhael van den alarm die op Vastel-
avond in de Velau gheweest is. Beschreven van Gulielmo Baudartio
Pred. binnen Zutphen ... Zutphen, Andries Jansz van Aelst ... 1624. 16 blz.

By Baudaert, B. XVI. 3—9.

2057 Ampliatie van den Placcate geemaneert ende gepubl. An°. 1621 jegens
den ghenen die eenich verdingh maecken metten vyandt enz. (uitgeg. door
de Staten van Utrecht, d. 25 Nov. 1624). Utr., S. de Roy ... 1624. 6 blz.

Placc. van Utrecht, I. 503.

2058 Placcaert ... des Coninx. Nop, de exemptien ende vrydommen vande
Benden ende Compaignien van Ordinantien (in d. 10 Dec. 1624). Brussel.
Huybr. Anthoon ... 1624. 8 blz.

2059 Requeste, overgelevert aen Burgem. ende Regierders der Stadt Am-
stelredam: welckx gelijcke (omstandicheden maer verandert) mede in alle
Vroetschappen van Hollant is inghegheven geweest, eert aen de ... Staten
van Hollant wert overghelevert. Zonder pl. of jaar. 14 blz.

*Request van Participanten der O. Ind. Compagnie, om de Bewindhebbers tot het geven
van rekening en verantwoording te noodzaken.*

2060 Proceduren ghehouden over de verkiesinghe der Hooft-Participanten, tot
het opnemen van de een-en-twintichjarige Reeckeninge der Oost-Indische
Compagnye. Gebeurt tot Amsterdam. Zond. pl. of jaar. 20 blz.

*Requesten en Protesten van de misnoegde Participanten, wier leider een zekere Jouriaen
Timmerman schynt geweest te zijn. Belangryk voor de kennis van deze geschillen.*

- 2061 Het Out Oost-Indische Octroy, by de ... Staten Generael der Vereen. Nederlanden, in den Jare 1602 verleent enz. ... Int Jaer dryentwintich, der lang-geweygerde, ende noch on-gedane Reeckeninge. 20 blz.

Zie N°. 490. Achteraan: de namen der nieuw gekozen Bewindhebbers.

- 2062 Waerachtich Verhael vande Tijdinghen gecomen wt de Oost-Indien, met het Jacht ghenaeamt de Haze, in Junio 1624 in Texel aenghelandt. Aeng. de Conspiratie ontdeekt inde Eylanden van Amboyna: ende de straffe by Justitie daer op ghevolght. In Martio 1624 (*lees* 1623). Vervat by missive. Ghedruckt int Jaer 1624. 16 blz.

In den vorm van een brief, waarvan de aanhef (aan de keerzyde van den titel) vermeldt dat de S. zoowel van de schriftelyke rapporten van de O. Ind. Comp. aan de Staten Generaal als van het schriftelyk proces in Amboina gesteld, gebruik heeft mogen maken. Het stuk eindigt: Hier mede Eerweerde Heer, etc. In den Hage desen 23 Julij 1624. Zie over de onlusten op Amboina. Bandaert, B. XVI. 43 vv.

- 2063 Waerachtigh Verhael vande tijdingen gekomen uyt de Oost-Indien, enz. (*als het voorg.*) Met een pertinent Discours op deselve saecke. Gedruckt tot onderrechtinge tegens de Engelsche *Anatomia*, in 't Jaer 1652. 18 blz.

Nadruk van het vorige, waarvan alleen de aanhef aan de keerzyde van den titel is weggelaten, doch waaraan een Nabericht over de aanleiding tot deze nieuwe uitgave is toegevoegd.

- 2064 A true Relation of the unjust, cruell, and barbarous proceedings against the English at Amboyna in the East-Indies, by the Neatherlandish Governour and Council there. Also the copie of a Pamphlet, set forth first in Dutch and then in English, by some Neatherlander, falsly entituled, a true declaration of the Newes that came out of the East-Indies, with the Pinace called the Hare which arrived at Texel in June, 1624. Together with an Answer to the same Pamphlet. By the English East-India Companie. Published by Authoritie. London, printed by H. Lownes for Nathan. Newberry. 1624. 108 blz.

Het Engelsche verhaal met eene afbeelding der martelingen in houtsmede is XII en 38 bladz. groot. Dan volgt het Hollandsche verhaal, eene Engelsche vertaling van N°. 2062, II en 20 bladz., en vervolgens het Antwoord hierop in het Engelsch: II en 34 bladz.

- 2065 Een waer Verhael van de onlancksche ongerechte, wreede, ende onmenschelycke procedure teghen de Enghelsche tot Amboyna in Oost-Indien, door de Nederlanders aldaer ghemaect op een versierde pretentie van een Conspiratie van de selve Enghelschen. Ghedr. in ... 1624. (XII) en 34 blz.

Vertaling van het eerste gedeelte van N°. 2064, naar den druk te oordeelen in Engeland van de pers gekomen. Met dezelve houtsmede als het oorspronkelijke. — Deze moord, aan de Engelschen gepleegd, bleef eene voortdurende grieven tegen de Hollanders en werd van tijd tot tijd weder opgerakeld. (Zie: Catalogus van Boeken enz. over de Nederl. Bezittingen in Azië, Afrika en Amerika. Amst., Fred. Muller. 1854. N°. 32, 329, 519, 910, 1142).

- 2066 Octroy, by de ... Staten Generael, verleent aende West-Indische Compagnie in d. den 3 Junij 1621. Mette Ampliatien van dien, Ende het Accoordt tusschen de Bewint-hebberen ende Hooft-particip. vande selve Compagnie 's Gravenh., Wed. ende Erfsen. van H. Jz. v. W. 86 blz.

Vergel. N°. 1865. Achteraan: Acte, waer by een yeder gheacordeert werdt syn in-geteyckent Capitaal te mogen vergrooten met 50 ten 100 (in d. 16 Oct. 1624). Gr. Placcaatboek, I. 590.

- 2067 Redenen, waeromme de West-Indische Compagnie dient te trachten het Landt van Brasilia den Coninck van Spangien te ontmachtigen, en dat ten eersten. Wesende een ghedeelte der Propositie ghedaen door Jan Andries Moerbeek aen ... Mauritio Prince van Orange, etc, ... in 's Gravenh. den 4, 5 ende 6 April Anno 1623. Amst., Corn. Lodewijcksz van der Plasse ... 1624. 16 blz.

Met voorrede van Moerbeek, gedagt. 6 Sept. 1624. De 14^e—21^e reden zijn overgenomen door Baudaert, B. XVI. 78—80.

- 2068 Verantwoordinghe van Bernardus Dwinglo, ghewesen Predicant tot Leyden, teghens de Publicatie van den Raet Provinciael in Holland teghens hem ghedaen op den 11 Aprilis 1623 Het eerste Deel. Hantw., Hieron. Verdussen de Jonghe. Anno, 1624. Tot kosten van den Autheur. (VIII) en 222 blz.

Vergelyk N°. 1986. Zie over dit werk: Brandt, IV. 1056, 1109. — In sommige ex. vindt men in de Errata op de laatste blz. Heyder veldt, wat in de meeste in Syder veldt is veranderd.

- 2069 Tweede deel der Verantwoordinghe van Bernardus Dwinglo, enz. (als het voorg.) ... En met eenen beantwoort alles wat diesaengaende in de sententien ende Confessien der gheexecuteerde tot sijnen laste wert ghestelt. Hantw., Hieron. Verdussen de Jonghe. Anno, 1624. Tot kosten van den Autheur. (IV) en 132 blz.

De paginering loopt door met het 1^e deel, doch begint na den titel en voorrede met blz. 221 in plaats van 223. In sommige ex. is de Corte Verantwoordinghe tegen de brieven van Jan Blansaert (blz. 345—52) wat vermeerderd, en begint de laatste blz. Men most sulcke vuylicheyt, enz.

- 2070 Nieticheyt van den Calvinischen Ban, ofte Brief over het onrechtvaardigh Bannen, waer mede de Calvinische Predicanten van Amsterdam eenighe onbesprokene Remonstrants-gesinde Christenen van haer ghebannen ende afghesneden hebben In 't Jaer o. H. 1624. 42 blz.

Door Simon Episcopus. Zie: Cattenburch, I. I., p. 70.

- 2071 Gedicht ter Memorie van den Eerw. ende seer Godtyr. D. Eduardus Poppius, verwesen op 't Huys te Loevesteyn in eeuwigh Ghevanghenisse, ende ghenadighlyck van den Heere verlost op den 9 Martij A°. 1624. 1 bl. fol.

Lofdicht van 24 regels zonder naam van dichter.

- 2072 Aenhangsel vande Enge-Poort, vervatende een Verolaringhe over de woorden des Ap. Pauli, 1 Cor. 16: 13. By forme van Predicatie gestelt, ende in twee Predicatie af-gedeylt Mitsg. een Tractaetien inh. de Werckingen tot de oprechte Christelijcke Gods-dienst behoorende enz. ... Door Eduardum Poppium, in sijn leven Dienaer des H. J. Chr.

binnen der Goude. Tot Enghuysen, by Deodatus Waermond, Anno 1624.
82 blz.

De »Enge Poort" zag in 1616 te Gouda het licht.

- 2073 Bodecherus ineptiens, hoc est, evidens demonstratio, qua ostenditur N. Bodecherum, ut plus quam servili adsentatione efficacem Contra-Remonstrantium gratiam demereatur, inepte admodum et nugatorie Confessionem Remonstrantium Socinismi arcessere nuper esse aggressum. Anno Sal. 1624.
44 blz.

Nicol. Bodecherus, vroeger Remonstrantsch predikant te Alkmaar, had zich aan hunne tegenparty aangesloten en hen van Socinianisme beschuldigd in een boek getiteld Sociniano-Remonstrantismus, dit jaar te Leyden verschenen.

- 2074 Tafel, begrijpende kortelijck, enz. (als N°. 1222) ... Desen thienden Druck is vermeerdert met de Kleyne Goud-Balans, ende Gulde Compas, tot bezeylinghe vande Haven der saligheyt. Amst., M. Jz. Brandt ... 1624. 68 blz.

Achteraan eenige byvoegsels, niet op den titel vermeld, ondertekend: Haet en nijt, Vliet altijdt.

- 2075 Een Broederlicke vermaninge: waer in vertoont wort, d' ellende onses lieven Vaderlants. Mitsg. de middelen om de zelve voor te komen ... Gedrukt by L. S. int Jaer o. H. 1624. 8 blz.

Vermaning van Passchier de Fijne aan zyne geloofsgenooten tot verdraagsaamheid. Zie de Verzameling zyner Tractaaten, Dl. II. (1736).

- 2076 De Handt Godes; of, een Christelick Verhael van de Peste, of Gaeve Godes: In dicht ghegheven van Jacobus Viverius, Medecijn. Delf, J. Andriesz ... 1624. 24 blz.

In 58 twaalfregelige coupletten.

1625.

- 2077 Korte ende waerachtighe beschrijvinghe vande gheboorte, leven ende sterven van Jacobus den VI. Koninck van Schotlandt, ende den Ivan-Enghelandt, enz. ... Midtsg. syne heerlijke Begraeffnisse in West-Munster. Gheschiedt den... 17 Mey n. st. Haerlem, Hans Passchiers van Wesbusch ... 1625. 8 blz.

Zie: Wassenaer, IX. 8 vv., e. a.

- 2078 Request van 't Parlement aenden Coninck Carolus van Gr. Britagnien: Belanghende de Religie. Mitsg. 't Placcaet dess. Coninghs, herroepende s. Maj. Ondersaten vande Seminarien over Zee, ende stellende de Wetten ter executie teghens de Jesuyten ende Paepsche Priesteren (in d. 14 Aug.) Ghedr. t' Amst. by Broer Jansz voor Pt. Walschaert ... 1625. 12 blz.

By Wassenaer, X. 93 vv.

- 2079 De voorspoeden der wapenen des Kon. van Vranckrijk, ende van s. Hoocheyt des Hert. van Savoyen, in Italien onder 't beleyd van mijn Heer de Conestable. Met de Nederlage des Heyrs der Spaigniaerden, enz. sint den 9 April 1625 tot nu toe. 's Gravenh., A. Meuris ... 1625. 12 blz.

Zie: Wassenaer, X. 98 vv.

- 2080 Waerachtich Verhael van de jegenwoordighen Staet van die van de Religie in Vranckrijck; Met aenwysinge van de behoorlijke middelen om henluysden datelijck te ontwapenen. Anno 1625. 14 blz.
- 2081 Resolutie by den Koningh genomen in zijn Raedt, nopende het afscheyt gegeven aen den Legaet van den Paus. By de welcke men o. a. klaerlijck kan sien dat d' Oorloge in Vranckrijck niet voorgenomen is tegens eenigen in 't particulier (gelijckmen voorgeeft) maer om die van de Religie ganschelijck uyt te roeyen. 1625. 8 blz.
- 2082 Placcaet des Bisschops van Ceulen, tegens die vande Religie in 't Sticht Munster. Waer inne alle Onderdanen op seeckere penescherpelijk belast werden, haer ter biechte ende misse te begeven *enz. (in d. 9 Nov.)* ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1625. 8 blz.
- 2083 De groote Propheeye van Postellion, eertijts gheweest Predicant int Koningryc van Bohemen, ende door den troubel aldaer verdreven *enz.* Gedruet na de Hoochd. Copie ... 1625. 12 blz.
- Ander geschrift als N°. 2055.*
- 2084 Placcaet ende Ordonnantie vande ... Staten Generael der Vereen. Nederl., tegens Wechloopers die hun indienst vande West-Indische Compaignie begeven hebbende, verlopen, ofte ooc in tijt van noot haer schepen verlaten (*in d. 22 Mrt.*). 's Gravenh., Wed. en Erfghen. van H. Jz. v. W. ... 1625. 6 blz.
- Gr. Placcaatboek, I. 654.
- 2085 Het Christelijck Overlijden van den Prince Mauritius van Nassau, Prince van Orangien etc. Beschreven door Johannem Bogermannum Dien. des G. W. tot Leeuwarden. Leyden, Isaac Elzevier ... 1625. (XXVIII) en 36 blz.
- Met Opdracht aan de Staten Generaal, Frederik Hendrik en Ernst Casimir, van 24 blz. (in d. 16 Mei). — De tekst by Aitzema, I. 376 vv.*
- 2086 Het Christelijck Overlijden, *enz.* Utrecht, Jan Amelisz. Met Consent van Is. Elzevier ... 1625. (VIII) en 20 blz.
- 2087 Articulen die welcke door den Heere Gouverneur en 't Garnisoen der Stadt Breda versocht ende met den Marquis Spinola veraccordeert zijn. Mitsg. d' Articulen die door den E. Magistraet der Stadt Breda versocht ende geaccordeert zijn (*in d. 2 Juny*). Wt het Fransoys ghetr. verduyscht. Eerst ghedr. tot Dordrecht by Pt. Verhaghen, ende nu tot Amst. by Pt. Walschaert, Anno 1625. 8 blz.
- By Aitzema, I. 411 vv. e. a.*
- 2088 De Wachter brengende tijdinge van de nacht, dat is, van het overgaen van Breda, met eenen heylsamen raet, wat daer over te doen staet ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1625. 24 blz.
- De Opdracht van dit geschrift aan Henry van Nassau, Prince van Orangien enz. is onderteekend: Ireneus Philalethius, het pseudoniem van den rechtsinnigen Thesaurier van Zeeland: Ewout Teellinck (vgl. N°. 1712 e. a.). Het is in den vorm eener samenspreking geschreven even als de 2^e en 3^e Wachter (N°. 2093—94).*

- 2089 De Staten Generael, *enz. (Uitschryving van praemien aan particulieren die vyandelyke schepen veroveren, in d. 4 Julij)*. 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. van H. Jz. v. W. 1 bl. br. fol.
Gr. Placcaatboek, I. 975.
- 2090 Ordinantie ons Heeren des Coninx. Inhoudende verbodt van den Coop-handel mette gherebelleerde Provincien (*in d. 29 Julij*). Brussel, Huybr. Anthoon ... 1625. 12 blz.
Bij Aitzema, I. 520 vv.
- 2091 Ordinantie *enz. (als 't voorg.)* Eerst tot Brussel by Huybr. Anthoon ... 1625. 8 blz.
- 2092 Placcaet ende Ordonnantie van retorsie der ... Staten Generael der Vereen. Nederl., daer by alle Commerciën met den vyandt, ende toe-voer naer de Steden ende Landen van dens. werden verboden (*in d. 16 Oct.*). 's Grav., Wed. ende Erfgen. van H. Jz. v. W. 8 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 1116.
- 2093 De Tweede Wachter, brengende tijdinghe vande nacht, dat is, van het overgaen vande Bahia, met eenen heylsamen raedt, wat daer over te doen staet 's Gravenh., voor Aert Meurs ... 1625. 52 blz.
Met Opdracht als N°. 2083, eveneens ondertekend en dus ook door Ewout Teellinck. Zie over het overgaan van Bahia: Aitzema, I. 419 vv.
- 2094 Den derden Wachter, brengende tijdinge vande Nacht, dat is, vande verstroynghe van onse vlote voor Duyn-kercken. Met een woordt der Verantwoordinghe vanden Autheur, teghens eenighe beschuldige hem nae-ghegheven. 's Gravenh., voor A. Meurs..... 1625. 82 blz.
Zonder opdracht. Deze schynt evenwel later gedrukt te zyn, met een nieuwen titel, te samen 16 blz. Op dezen titel zyn de woorden: Met een woordt, enz. veranderd in: Met eenen heylsamen raet wat daer over te doen staet. De opdracht, even als van N°. 2088 en 2093, duidt Ewout Teellinck als den schryver aan.
- 2095 Basuyne des Oorloghs, ofte Waerschouwinghe, aen de Vereenichde Nederlanden, dat de selvige in den Oorloge met den Coningh van Spaengien moeten continueren Gedrukt voor Pieter Walschaert (*te Amst.*) Anno 1625. 24 blz.
- 2096 Den Hollantschen Apocalypsis vrijmoedelijk uytgheleet door Pambonem Vreimundima. Nienstadt, by Hans Waerseggher. 1625. 24 blz.
Hevig tegen Maurits en zijne partij en tegen hunne onverdraagsaamheid omtrent Roomschegezinden en Remonstranten. De schryver behoort blykbaar tot de eerste, hoewel hy spreekt als Noord-Nederl. hervormde. Volgens Phil. Alegambe (Bibliotheca Script. Soc. Jesu 1643, pag. 447, 450) is het de geleerde Jezuïet Ch. Scribani. Dit geschrift werd, ook zonder zyn naam, in het Latyn uitgegeven, onder den titel van Veridicus Belgicus. (Zie: Voet, Politica Eccles., I. 2. p. 364). Het Hof van Holland verbood het by Plakkate van den 19 Jan. 1626 als een seditieus boekken (Gr. Placcaatboek, I. 438).
- 2097 Den Hollantschen Apocalypsis *enz. (als het voorg.)* ... 1625. 24 blz.
Vermeerderde druk, alle 24 bladzyden beslaande, terwyl de vorige op bladz. 23 bovenaan eindigt. Vergel. N°. 2133—36.

2098 Corte Kerckelijke ende Politijcke Bedenckingen op de Acte Synodael van Utrecht, aeng. 't loopen van de ghebannen of uytlandische Arminiensche Predicanten Ghedruckt, Anno 1625. 8 blz.

2099 Nieuwe-Jaer Gheschenck, ver-eert aen alle Remonstrants-gesinde, zo wel aen Predikanten als Toehoorders, die nu dese 6 jaeren zeer swaerlick onder de verdruckinghe ghezucht hebben ende noech tot Godt haren Hemelschen Vaeder zuchten enz. Ghedruckt int Jaer o. H. 1625. 26 blz.

Door Passchier de Fijne. Zie de Verzam. syner Tractaaten, Dl. II. (1736.)

2100 Een kleyn Monstertjen, met een warachtich verhael, van de mishandelinge die den Remonstrantsche ghevangenen Predicanten gheschiet is. Ghedruckt int Jaer o. H. 1625. 8 blz.

Door Passchier de Fijne. Zie als boven.

2101 Silvere Vergulde Naelde bequaem om af te lichten de vliessen van de oogen der Hollantsche Regenten. Als oock van alle trouhertighe Hollanders Ghedruckt int Jaer o. H. Anno 1625. 16 blz.

Door Passchier de Fijne, die ten vorigen jare een dergelyk geschrift »De Silvere Naelde» had uitgegeven. Zie: Cattenburch, l. I. p. 74.

2102 Cort ende grondich Bericht voor alle eenvoudighe ende godt-lievende menschen, om haer van de leere, die in den Dortschen Synodo ghearresteert is, ende van de contra-Remonstranten ghedreven wordt, een afschrick te doen hebben. Ende daer-en-teghen de leere der Remonstranten, in de Vijf Artijculen begrepen, voor ghewisse waarheydt te houden, en standtvastelick te belijden. Ghedruckt tot Enghuysen, int Jaer 1625. 24 blz.

Mede door Passchier de Fijne. (Verzam. zijner Tract., Dl. II.)

2103 J. V. Vondelens Palamedes oft Vermoorde Onnooselheyd. Treur-Spel. Nunc Cassum lumine lugent. Gedrukt nae de Copey, t' Amst., bij Jacob Aertsz Calom ... 1625. *Met de plaat:* 96 blz.

Met de plaat van Savry, die Palamedes omringd door 't wild gedierte voorstelt, met onderschrift: Het ongediert begrint, enz. Hoewel deze uitgave een nadruk van die by Calom blykt te zyn, behoort die plaat er blykens de signatuur toch bij. Met een oude hand zyn in de lyst der personen de namen van hen, die zy moeten voorstellen, aldus bijgeschreven:

Palamedes . . . Oldenbarnevelt.

Rey van Euboeers. Arminianen.

Rey van Ithakoisen. Gomaristen.

Ulysses D' Heer Aerssens.¹

Diomedes Schout Muys van Dordrecht.

Rey van Pelopone-

sers en Ithakoisen. 't Leger.

Eurypilus Walaens.

Agamemnon . . . Prins Maurits.

Nestor . . . Brederode.

Ajax Du Maurier en Boissise,

Ambass. v. Vranckrijck.

Oates . . . van der Mijle.

Thersites . Raedtsheer van Sande.

Calches . . . Gommarius.

Priam Koningh van Spanje.

Hecuba . . Aertshertoginne Isabelle.

Zie over de uitgave van dit stuk en de moesijtykheden waarin Vondel daardoor geraakte: Vondel, uitgeg. door van Lennep, II. 316 vv. Het werd in 1626 en later dikwijls herdrukt.

- 2104 J. V. Vondelens Palamedes, enz. Na de Cope t' Amst., by J. Az. Calom ... 1625. 56 blz.

Met een goede afdruk der plaat, die er echter blykens de signatuur niet by behoort.

- 2105 Predicatie ghedaen in de Francoysche Kerck tot Amsterstam (*sic*), op den 14 Sept. 1625. Int vervolg vande Wtlegginge des Sendbriefs Jacobi, in 't 2 Cap. vers 14. Gevought na de zeden vande huydendaeghsche tijdt. ... Wt de francoysche in onse Nederd. tale ... over-gheset ende ghedruckt in den Jare 1625. (II) en 28 blz.

Door Jean Doucher. Zie N°. 2107. De Fransche prediker liet zich hierin wat heftig uit tegen het verkiezen van gematigde regeringsleden op verschillende plaatsen, die hy voor „parthijen van de ware Religie, Papisten, Libertijnen, Arminianen“ uitkreeet. Hy werd hierover door Burgemeesteren van Amsterdam oponenten en berispt.

- 2106 Predicatie ghedaen tot Amsterdam, enz. De tweede druck van eenige fouten verbeterd ... 1625. (II) en 28 blz.

- 2107 Predicatie gedaen den 14 Sept. 1625, enz. ... Door Mr. Johannes Doucher, Bed. des G. W. in de Walsche Kercke tot Amsterdam. Overgheset uyt de ghedructe Francoysche Copije. Gedrukt in 't J. o. H. 1625. (IV) en 24 blz.

Andere vertaling als N°. 2105.

- 2108 Predicatie enz. (*als het voorg.*) Overgeset uyt de gedruckte enz. ... 1625. *Andere druk van de voorgaande vertaling.* (IV) en 24 blz.

- 2109 Apologie oft Verantwoordinge voor de Predicatie van D. Johannes Doucher Franschen Predicant binnen Amsterdam. Gedaen door een oprecht Liefhebber van de Gereformeerde Religie ende van ons lieve Vaderlandt ... 1625. 12 blz.

Lasterschrift tegen de gematigde Regeringsleden te Amsterdam: Burgem. Bas, Boom, Neck, e. a. De Regering stelde op het ontdekken van den maker, drukker of uitgever (den 30 Jan. 1626) de prys van f 600. Zie: Wagenaar, Beschr. van Amst. 8°. IV. 375.

- 2110 Grafschifte over de doot van ... Rombout Hoogerbeets, zal: ged: in syne ontschuldighe banden ontslapen, in Sept. 1625. Ghedruckt, Anno 1625. 16 blz.

Van deze gedichten zyn eenige „gheschreven uyt Rotterdam, by my Machio-Vello-Mastix,“ het eerste: Wt Amsterdam, by vryheydts Dienaer Adelaert van Waermond.

- 2111 Siecken-troost, dat is: Aensprake, onderwijsinghe ende vermaninghe aen de crancke luyden van allerley soorten onder de Christenen, enz. Door Eduardum Poppium, salgr. gheda: In zijn leven Bedienaer des H. Euangelij binnen der Goude. Met een Voor ende Na-reden ... Ghedruckt ... int jaer o. H. 1625. (32) en 128 blz.

- 2112 Vox Dei Clamantis. Of een Protest in de name Godts aen de Ghereformeerde Republijcke, ende Kercke in Nederlant. Ende den Echo ofte weer-klanck van de voorsz. Republike ende Kercke tot Godt. Door Ludovicum Gerardum a Renesse, Dien. J. C. in de Ghem. te Maerssen ... Utr., Abr. van Herwijck ... 1625. (XIV) en 114 blz.

- 2113 *Vox Populi* ofte der Ghemeynten stemme: Dienende tot ontdeckinghe vande listige practijcquen, van de ambitieuse, trouloose Spaenjaerden, ende haer Antichristelijcken aenhanc de Jesuyten ende haer snoode heymelijcke inlantsche Creatueren: In 't Engelsch beschreven door Thomas Scott Pred. vande Eng. Kercke tot Utrecht. Ende ghetrouw. overgeset door Jacobum Hughes Dien. der Gem. J. C. tot Hagesteyn 2. Utr., Abr. van Herwijck ... 1625. (XII) en 36 blz.
- 2114 *Vox Dei* of de Stemme des Heeren: Avoyerende 'tghene dat *Vox Populi* ofte de Stemme der Gemeynte, uytgeroepen ende gesproken hadde ... Inde Engh. tale beschreven door Thomas Scott Ende ghetrouw. overgeset door Jacobum Hughes Utr., Abr. van Herwijck ... 1625. (XII) en 84 blz.
- 2115 De Indulgentiis et Jubilaeo dat is, van de Af-laeten, ende Jubel-jaer 1625. Vereert aen de Roomsche Catholijcken. Tot een nieu-jaer, door Bonifacium Verum, Pastoor in de Cathedrale Kercke van S. Eusebius. Tot Aquilien, 1625. 12 blz.
- 1626.
- 2116 Bedinckinghen den Staet betreffende, op 't boeck, over eenige maenden uytgegeven, onder den tijtel van *Waerschouwinge aen den Koningh*. Ghetrouw. uyt 't Fransche in Nederd. over-gheset. 's Gravenh., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. W., Anno 1626. 30 blz.
Zie: Wassenaer, XI. 48 v°.
- 2117 Brief van de Belegerde binnen Rochelle, aende Predicanten, Ouderlinghen ende Diaconen van de Ghereform. Kercken vande Geunierde Provincien van alle Talen in Nederlandt (*in d. 27 Sept. 1625*). Ghedr. voor Anth. Jansz Tongerloo ... in's Graven-Haghe ... 1626. 8 blz.
By Wassenaer, X. 69 vv.
- 2118 Wtspraeck van de alghemeyne Gedeputeerde van die van de Religie, gedaen door mijn Heer de Maniald, aen de Koningh presenterende de Ghedeputeerde, die gesonden waren tot de aenneminge van de vrede, voor dese by s. Maj. geacordeert (*d. 21 Nov. 1625*). Met d' antwoordt aen de Koningh. 1626. 8 blz.
By Wassenaer, X. 72 vv.
- 2119 Artijckulen vanden Vrede geacordeert door den Coninck aen de Inwoonderen van Rochelle (*d. 5 Febr.*). Na de Fransche Cotype over-geset in Nederd. ende ghedr. tot Delft, by Jan Andriesz ... 1626. 4 blz.
Zie: Wassenaer, X. 81.
- 2120 Manifeste van den Hertogh van Rohan, Pair van Vranckrijk: Inhoud. 't Recht, de Redenen en Motiven, hem beweghende hulpe van den Coninck van Groot-Brittannien te versoecken, en de wapenen tot bescherminge van de Gereformeerde Religie in Vranckrijk in de hant te nemen. Als mede de Brieff der Extra-Ordin. Ambassadeurs des Con. van Groot-

Britannien, aen den Hertogh van Rohan, hem verseeckerende van s'Conincks weghen, t' volbrenghe der beloften in de handelingh van Vrede ghedaen. Oock d' Acte der Extra-Ordin. Ambass. ... weghens de beslotene Vrede (*in d. 11 Febr.*). Gedrukt binnen Nismes, *enz. Zond. jaar. 80 blz.*

By Wassenaer, XV. 2 vv.

- 2121 Ontdeckinghe van de Conspiratie op de Persoon van de Coninck van Vranckrijck, en zijn Staet. Begrepen in zijn Maj. Commissie aen 't Parlement tot Rennes. Om tegens de Grave van Chalais zijn Kamerlingh, en andere gevangene verraders te procederen nae behooren ... Amst., Broer Jansz ... 1626. 8 blz.

By Wassenaer, XII. 41 vv.

- 2122 Placcaet des Con. van Groot-Britagnien, daer by d' Ondersaten verboden wert, eenighen handel oft negotie te doen inde domeynen vanden Con. van Spagnien ofte d' Eerts-hertoginne (*in d. 24 Dec. 1625*). Mitsg. een 2° Placcaet dat alle schepen voerende graenen, andere victualien *enz.* naer ofte voor den Con. van Spagnien ... sullen sijn ... gheconfisqueert (*in d. 31 Dec.*). Amst., Broer Jansz ... 1626. 8 blz.

- 2123 Twee Placcaten van ... Con. Charles ... het 1° Placcaet gedirigeert tot bescherminghe van den Hertoch van Buckingham (*in d. 6 July*), het 2° tot rust en vrede in de Kercken en Politien, *enz. (in d. 4 July)* ... Amst. ... te coop by Jan van Hilten ... 1626. 8 blz.

By Wassenaer, XI. 99 vv.

- 2124 Beschrijvinghe ende Ontwerp van de plaetse ende ghelegentheyt der nieuwe stadt, ghenaeamt Henripolis, dewelcke aldernaest by Nieuwenburgh in Switserlant ghebout wort. Beneffens uytvoerlijcke ende grondelijcke verklaringhe van de vryheden, gherechtigheden ende nuttigheden die de ghene sullen ghenieten, die haer aldaer neder-setten. Alles uyt gratie *enz.* ... van ... den Hertogh van Longeville ende Touthville, Grave van Nieuwenburgh ende Vallangin, etc. Wt het Fransch originael ghetrouw. ghetransl. Hier zijn oock byghev. twee Af-beeldinghen in kopere platen ... daerenboven noch een groote kaerte *enz.* ... Ghedr. t' Amst. by de Wed. van Jacob Jacobsz, voor W. Jz. Stam ... 1626. 16 blz.

- 2125 Waerachtich verhael vande victorieuse Zee-Stridit tusschen 8 Portugysche galeoenen ende 4 Hollandtsche met 4 Enghelsche Schepen omtr. Ormus ende de Persische kust voorghefallen: ende hoe de Portugysen na driemaal treffens de vlucht ghenomen hebben.... Amst., voor J. van Hilten ghedr. by de Wed. van Jac. Jacobsz ... 1626. 8 blz.

By Wassenaer, XII. 32 vv.

- 2126 Waerachtich verhael van de gantsche reyse ghedaen by den eers. Jan Dircksz Lam, als Admiraal van een Vloot Schepen uyt de vereen. Nederlanden: ende voorts van de nederlaghe aent kasteel de Myna op de kust van Guinea voorghefallen. Alles ghestelt by een loof-waerdich persoon die selfs alles ghesien heeft. Amst., voor J. van Hilten ... 1626. 16 blz.

Zie: Wassenaer, XI. 49 v°, 56.

- 2127 Begroetenis aen ... Frederick Henrick, van Gods genade Prince van Orangie Op den intree van zijn Stadhouderschap en Landbestiering over Gelderland, Holland enz. ... Amst., gedr. by Willem Jansz Blaeuw 1626. 16 blz.
Door Vondel, die zich hier J. van der Vondelen noemt. Achteraan eenige byschriften van hem op Frederik Henrik's beeltenis, zyn helm, rusting, enz. en op Amalia's beeltenis.
- 2128 Predicatie over de 3 laetste versen van den CXXVII Psalm. Gedaen op den 1 Julij Anno 1626 inde groote Kereke van 's Graven-haghe als den doop van den eerst-gebooren Soon des Doorl. Prince van Orangien ghecelebreert wierdt. Door Hugo Beyerus Pred. in 's Graven-Haghe ... 's Grav., Wed. ende Erfg. van H. Jz. v. W. ... 1626. 20 blz.
- 2129 Placcaet ons Heeren des Coninx. Op het feyt vande correspondentien mette Vyanden ende Rebellen (in d. 11 Mei). Eerst tot Brussel by H. Anthoon ... 1626. 8 blz.
By Wassenaer, XI. 85 vv. a. a.
- 2130 Isabel Clara Eugenia, enz. (*Ordre tegen de ongeregeldheden van het krygsvolk, in d. 6 Juny 1626*). Hantw., Abr. Verhoeven. 8 blz.
- 2131 Articulen ende Conditien van het overgeven der Stadt van Oldenzaal, op den 1 Aug. Anno 1626. 's Gravenh., Wed. ende Erfg. van H. Jz. van W. ... 1626. 8 blz.
By Wassenaer, XI. 119 vv.; Aitzema, I. 541.
- 2132 Een Christelijck onder-richt: inhoudende die billicke ende gheluckighe Regieringhe van zijn Pr. Excellentie, ende zijn Heer Vader, beyde Za. Loff. Memorien. Met een aenwysinghe waerinne dat bestaet het gheluck alder Coninghen ende Coninckrijcken. Hier beneffens noch eenighe schoone Onderwysingen Oock een Lijck-klacht over de doot des Pr. van Orangien Tot Amst. Ghedr. by Gherrit van Breugel ... 1626. 16 blz.
Op den titel eens afbeelding der begrafenis van Maurits. De Lijckklacht is ondertekend met de zinspreuk: Wie faelt mach keeren.
- 2133 Den Hollantschen Apocalypsis vrijmoedelijck uytgheleet door Pambonem Vreimundima. Ghedruckt Anno 1626. 24 blz.
Hollandsche nadruk van een ten vorigen jare in Zuid-Nederland uitgegeven libel. Zie N°. 2096.
- 2134 Den Hollantschen Apocalypsis, enz. (*als 't voorg.*). Andere nadruk. De voorlaetste regel op blz. 22 eindigt hier ons, in de vorige druk dat. Ook verschillen de fileeten op den titel en aan het slot. 24 blz.
- 2135 Den Hollantschen Apocalypsis vrijmoedelijck uytgheleet ende vermeerderd door Pambonem Vreimundima. Nieustadt, By Hans Waerseggher. 1626. 28 blz.
Vermeerderde herdruk van N°. 2096 van dezelfde drukkerij.
- 2136 Den Strick vanden Openbaren Lasteraer, oft wederlegginghe vanden *Hollandschen Apocalypsis*. Door Petrum Quesnelium I^m. Middelh. ... Tot Delf, voor Fel. van Sambix, Anno 1626. 48 blz.

270 Ongeregelde heden in Amsterdam, in Gouda. — Remonstrantie van Hornhövius. 1626.

2137 Spaenschen Raedt. Om die Geunieerde Provincien, te water ende te lande te benauwen, van alle neeringen ende welvaren te berooven, om soo voorts de selvige weder onder de Spaensche Tyrannijs te brengen. Tot waerschouwinge aen deser zijde uytgegeven. Nae 't Brabandsche ex. in 's Gravenh. by A. Meuris ... 1626. 62 blz.

In een Samenspraak tusschen twee Spaansche Cavallieros,

2138 Ondersoeck, oft gheoorloft is krijgh te voeren. Ghetrocken uyt het boeck van 't Oorlogh-en-vrede-recht, in 't Latijn ghemaect door Mr. Hugo de Groot Amst., Petrus Poppius ... 1626. 62 blz.

2139 Extract uyt het Register van de willekeuren der Stadt Amstelredam, geteeckent Letter K (in d. 17 Apr.). 's Gravenh., nae de copije van Amst., by A. Meuris ... 1626. 4 blz.

Verbod van de vergaderingen der Remonstranten en tevens aen eenen ygelycken haer met soodanige Vergaderingen niet te bemoeien, maer de Overheyt ende Justitie daer mede te laten bewerden. By Wassenaer, XI. 50 enz. Zie over het oproer in dit jaar te Amsterdam voorgevallen: Wagenaar, Beschr. v. Amst., 8°. IV. 376 vv.

2140 Amsterdamsche Beroerte, dat is, waerachtigh Verhael van den Oproer die Paesch-maendagh 11. binnen Amsterdam is voor-gehevallen. Met een Aenspraeck, principaelick aen de Predicanten van Amst., ontdeckende den oorspronck vande selve beroerte. Ghedruckt Anno 1626. 62 blz.

Door Nicolaes Grevinchoven. Zie: Cattenburch, Bibl. Remonstr., p. 77. Op een ex., aan Uytenbogaert toebehoord hebbende, ter Remonstr. Bibl. te Rotterdam, wordt Jan van Galen (vroeger pred. te Schoonhoven) als schryver aangemerkt.

2141 Publicatie, gedaen binnen der Goude, teghens het houden van Remonstrantsche Vergaderingen, op 't eynde van (den 20) April 1626. Haerlem, ghedr. by H. T. Kranepoel. Anno 1626. 4 blz.

2142 Remonstrantie aen zijne Princ. Exc. Henrick Frederick Prince van Orangien enz. ... ende de ... Staten Generael. Mitsg. de ... Staten der Provintie van Utrecht (als zijne bysondere ghebiedende Heeren) waer by (onder verbeteringhe) vrede, ruste, ende cendracht, als weerde ja noodighe saken in een Koninckrijcke ende Republijcke hare E. W. werden aenghepresen, ende middelen voor-gheslaghen, omme de selve in dese tijdt ende ghelegentheyt in dese onse Landen ... te bekomen ende te behouden Ghedruckt na de Copije tot Leyden, Anno 1626. 24 blz.

Onderteeckend door Ant. Hornhövius, Bed. des H. Euang. tot Emmenes (Eemnes). Hornhoven behoorde vroeger tot de Remonstranten, maar was bij de ontdekking der Samenzwering van 1623, na onderteekening der Dortsche Canones, tot de heerschende Kerk overgegaan. Zyne Remonstrantie hield het voorstel in om de Canones te herzien en te verzachten, ten einde de Remonstranten het toetreden tot de Herv. Kerk gemakkelijk te maken. De Staten riepen het oordeel van de Theologische fakulteit te Leiden over Hornhoven's voorslag in, die het natuurlyk streng afkeurde (zie het volgend N^o.) en bewerkte, dat Hornhoven tot straf voor zyn vredesoeken uit de dienst geschorst werd.

- 2143 Oordeel der E. E. Professoren der H. Theologie tot Leyden, van seker Boerken, dat Anthonius Hornhovius, Predicant tot Emmenes, heeft doen drucken, ende aen de ... Staten Generael, als. aenden Doorl. Prince van Oraengien over gegeven ... Waer inne de Heeren Professoren pertinentelijck ende duydelijk aenwysen, hoe dwaes ende schadelijck zijn die middelen of wegen tot vrede ende accommodatie, die de selve Hornhovius in dat zijn Boerken voorslaet. Uyt de Lat. ... tale ... overgeset. Met een Voor-reden, enz. ... Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1626. 22 blz.

Gedagt. den 24 Mei 1626 en door de vier Hoogleeraren (Polyander, Rivetus, Walaens, Thysius) onderteekend.

- 2144 Remonstrantie, van de Gedeputeerde der Synoden van Zuyt- ende Noort-Hollant, nopende de groote stouticheyt der Arminianen: uyt last van deselve Synoden: aen de ... Staten van Hollandt ende W. Vr. in Martio II. overgegeven. Waer bygevoeght is, een verificatie ofte verantwoordinghe van de voorsz. Remonstrantie ... Met de tweede Remonstrantie die de voorsz. Gedeputeerde aen haer Ed. Mog. in Junio II. hebben overgeg. ... Volgt oock hier achter een brief, by de ... Staten aen de Steden van Hollandt ende W.-Vr. gheschreven, tot executie van de voorsz. Placcaten ... (in d. 18 Julij). Hoorn, gedr. by P. Jz. van Campen ... 1626. 60 blz.

Achteraan eenige Errata.

- 2145 Remonstrantie enz. (als het voorg.) *Andere uitgave, waarin de Errata verbeterd zijn.* 60 blz.

- 2146 Remonstrantie enz. Den 3den verbeterden Druck. Rotterd., J. van Waesberghe ... 1626. 48 blz.

- 2147 Twee Copien. d' Eerste, van een Remonstrantie by de ghedeputeerden van de zuyd ende noord-Hollandtsche Synode, op de laetste daghvaert overghegheven aen de ... Staten van Hollandt etc. tot beswaernisse van de Remonstrantsche predicanten. d' Andere, van een Veranwoordinghe (*sic*) voor de zelve predicanten, oock aen hare Ed. Mog. ter zelve Daghvaert overghelevert in handen van den H. Pensionaris Duick. Ghedruckt in den Jare o. H. 1626. 16 blz.

Met uitvoerige voorrede.

- 2148 Twee Copien Verantwoordinghe, enz. (als 't voorg.) ... Den tweeden Druck. Ghedruckt inden Jare o. H. 1626. 16 blz.

- 2149 Copyen van eenighe Requesten, wt name ende van wegen de Remonstrantzinde Leeraren ende Ghemeenten, aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Fr. overgeg. in Julio des Jaars 1626. Spreekende om vrye oeffeninghe hares Gods-diensts: Midtsg. oock vervatende presentatie tot vrede-handelinghe met hare partijen ... Ghedr. in 't Jaar o. H. 1626.

(VIII) en 28 blz.

Met uitvoerige voorrede, waarin het gebeurde met deze requesten verhaald word. De steller is Uytendogaert. Zie: Cattenburch, Bibl. Remonstr., p. 149.

- 2150 Acta van de Handelinghe der Remonstrantsche Dienaren, sijnde by hare Broederschap in het Landt genomineert ende by een geropen: Als oock eenige korte Bedenckingen over de selve Acten, waer in gespeurt wert de groote lossigheyt ende oneenigheyt tusschen de Remonstranten in het stuck der Christel. Religie. Mitsg. hare loose t' samenkoppelingh, enz. ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1626. 48 blz.
- 2151 Acta van eenige Remonstrantsche Dienaren, verantwoordt tegen sekere Bedenckingen over de selve Acte onlanghs uyt-ghegheven. Ghedruckt Anno 1626. 56 blz.
Tegenschrijft van het vorige, door Nicolaes Grevinchoven. Zie: Cattenburch, l. 1., p. 77.
- 2152 Consideratien van eenighe Ledematen vande ware, suyvere, Christelijcke Ghereform. Kercke, op 't boecxken van C. V. D. onlanx tot Utrecht uytghegheven met den titel van *Redenen van Consideratie*, etc. Ghedruckt int Jaer o. H. Anno 1626. 50 blz.
C(ornelis) v(an) D(ungen), predikant te Utrecht, had een middel van verzoening aan de hand gegeven, dat op onderdrukking der Remonstranten uitliep. Daartegen wordt in dit geschrift scherp geprotesteerd.
- 2153 Vertoogh. van den Contra-Remonstrantschen Joabs-kus. Dat is, ontdeckinghe van de vinnigheyt, wreetheyt ende gheveynstheyt, die zeecker bitter Contra-Remonstrant heeft gepleegt, onder deesel van eenen Vermaen-Brief aen de Remonstrantsche Ghemeynte van den Briel. Ghedruckt in den Jare o. H. 1626. 32 blz.
Door Nicolaes Grevinchoven. Zie: Cattenburch, l. 1., p. 77.
- 2154 Poppius Eurypylus, ofte korte Ontdeckinghe der bedrieghelijckheyt vande oogh-schynende *Enghe Poorte* Eduardi Poppii ... tot bewys dat daerinne den eenvoudigen in de handt gesteken werdt de grond van de Leere der Sociniaensche Weder-dooperen Voor-loopers-wijse gestelt ende uytgegeven door Johannes Cloppenburgh, Dien. J. C. in syne Gem. tot Amstelredam. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1626. 42 blz.
Vergelyk N°. 2072 en 2193.
- 2155 Tranen over de doot vanden Eerw. ... Rombout Hoogherbeets van zijn Louvesteynsche ghevangenisse ghebrocht op 't Huys Ter Weer, ende aldaer ontslapen, den 7 Sept. 1625. Ghedruckt, Anno 1626. 8 blz.
- 2156 Geestelijke Couranten voor dit loopende quartier-jaers, over de swarigheden die ons de voorleden Somer getroffen hebben, ende hoe wy ons daer tegen te dragen hebben dese winter; beginnende vanden 1 Octob. eyndende in den laetsten Decemb. deses jaers 1625. By een gestelt door Theophilus Philopatri. 's Gravenh., A. Meuris ... 1626. (VIII) en 64 blz.
In den vorm van samenspraken. De auteur is Willem Teellinck, predikant te Middelburg.
- 2157 Voor-looper tot de nae-volgende tweede Geestelijke Courante. 's Grav., A. Meuris ... 1626. 14 blz.
Door denzelfden schryver.

- 2158 Tweede Geestelijke Couranten over de swarigheden die ons noch drucken, ende hoe wy ons daer tegen te dragen hebben. Beginnende van den 1 Januar. eyndende in den laetsten Maerte deses Jaers, 1626. By een gestelt door Willem Teellinck Dienaer des H. Evang. tot Middelburgh. 's Gravenh., A. Meuris .. 1626. (IV) en 92 blz.

1627.

- 2159 Opene Brieven van s. Con. Maj. van Vrancrijk, verclarende verbodt aen alle zijne Ondersaten, nop. eenighe handelinghe te moghen doen op het Con. van Enghelandt. Gepubl. ... den 14den Mey, anno 1627. Nae de Cotype gedr. tot Rouan Ende nu voor Eman. Colijn, boeckverc. tot Amst., Anno 1627. 8 blz.

By Wassenaer, XIII, 20 vv.

- 2160 Openbare Verklaringe des Hert. van Buckingham Generael van de Vlote des ... Con. van Groot-Brittannien, van het voornemen sijner Maj. in dese tegenw. Crijgrustinghe (*naar Rochelle; in d. 21 Julij*) ... 1627. 8 blz.

By Wassenaer, XIV, 32 vv.

- 2161 Manifeste, off Ontdeckinghe der oorsaecken ende redenen die van Rochelle moverende de wapenen te gebruycken, en haer te voeghen by die van de Con. van Groot-Brittannien. Als mede copie van s' Conincks Brieven, aen den Hertoch van Angoulesme. by die Rochelloysen achterhaelt (*in d. 13 Sept.*). En ... d' Fedt van den Con. van Vr. Louys de XI. de Stadt Rochelle ghesworen. Mitsg. d' Oratie van M. Becher ghedaen in de Raedt van Rochelle, weghens d' Enghelsche vloot op 't Eylandt de Ré ghearriveert ... Nae de Cotype gedr. binnen Rochelles ... (*Zonder jaar*). 24 blz.

By Wassenaer, XV, 10 vv.

- 2162 Placcaet des Con. van Vrancrijk, sijne onderdanen verbiedende alle commercie ter zee Declaration du Roy *etc.* ... pibliee (*sic*) en Parl. le 20 Sept. ... Na de Cotype ghedr. te Parijs ... Ende nu t' Amst. by Broer Jansz, 1627. 8 blz.

In het Hollandsch en Fransch. — By Wassenaer, XIV, 4 vv.

- 2163 Een generael en waerachtigh Verhael van al 'tgheene datter op 't eylandt de Ree of Sint Martin ghepasseert is, sedert dat de Coninck 't selfde heeft doen ontsetten en d' Engelschen daer af dryven. De authentijcque is ... ghedr. ... tot Parijs ... in den Jaere 1627 den 18 November ... t' Amst. voor Jan van Hilten ... ghedr. by Rich. Plater. 12 blz.

Zie: Wassenaar, XIV, 35 vv.

- 2164 Waerachtighe Articulen van de Vrede, tusschen den Keyser van 't Roomsche Rijck, en de Keyser van Turckijen ... besloten, inden maent Sept. des jaers 1627. Gedr. na de Copie tot Ceulen ... Ende nu t' Amst., by Broer Jansz ... 1627. 8 blz.

By Wassenaer, XIV, 22 vv.

- 2165 Porto ende Scala franca, dat is vrije haven ende aenkomen in Nizza, Villa Franca ende Sant Ospitio, Met de Byvoeghselen, Ampliatien ende nieuwe Verklaringen. Vergunt ... bij ... Carlo Emanuel, Hartoge van Savoia etc. Grave van Nizza. Over-geset in Nederlands uyt het Ital. ex. gedr. in Turin ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1627. 40 blz.
- 2166 Doleancen, by de Ingesetenen van Vrieslant inghebracht, over de Abusen inden Staet van Regieringhe ingheslopen, met de Reformatie, Resolutie, ende Approbatie van dien by H.H. Staten ders. Provincie daer op ghenomen (*in d. 4 Julij*). Gedrukt voor Gerrit Aukes, Stadstimmerman tot Harlingen, 1627. 32 blz.
- 2167 Nederlandschen Verre-kijker, om wt Holland te kunnen sien tot in de Cancellarije van Spaignien, ofte waerschouwinge aen alle Magistraten, enz. ... Voormaels door een Liefhebber ende voornemelyck Regierder des Vaderlands ingestelt, ende nu aen 't licht gegeven. 's Gravenh., A. Meuris ... 1627. (XII) en 24 blz.
-
- 2168 Copie van den Brieff by den E. Heere Niclaes van Reygers-bergh, Raets-Heer in den Hoogen Raet, aen syn Swager Hugo Grotius geschr. op den 6 Febr. 1627. Met eenige Aenmerckingen tot waerschouwinge van alle vrome Patriotten daer by gestelt. Ghedr. in 't J. o. H. 1627. 40 blz.
- By Aitzema, I. 656, 659 vv. Verg. hierover: Wagenaar, Beschr. van Amst. 8°. IV. 385 vv., die ook den brief mededeelt. Deze handelde over de pogingen door Reygersbergh en anderen in het werk gesteld om de ballingschap van de Groot op te heffen en over de keuze van gematigde burgemeesters te Amsterdam, en hield een paskwyl in door de Contra-Remonstrantsche dryvers tegen de Amsterd. Regering uitgestrooid. De brief, door R. verloren, kwam in handen van den Raadspensionaris Duyck, die hem in de Vergadering der Staten van Holland voorlas. In de Aenmerkingen worden verschillende personen, van wie in den Brief sprake is, hevig doorgestreken.*
- 2169 Copia van den Brief enz. ... Tot Hoorn, voor Marten Gerbrantsz ... na 't gedrukt exemplaar 1627. 40 blz.
- 2170 Verklaringe vanden Heer Nicolaes van Reigersberg ... vertoont den 4 Martij 1627 inde vergaderinghe der Staten van Hollandt, op zijnen brief geschr. den 6 Febr. aen de Heer Hugo de Groot. (*Zonder afzond. titel*). 4 blz.
- By Aitzema, I. 656 vv. — Achteraan een toepasselijk Klinck-dicht.*
- 2171 Monster van hondert tastelijcke ende grove leugenen ende calumnien staende in seecker pasquill, geintituleert *Copie van den Brief* enz. ... Ghedruckt, Anno 1627. (VIII) en 56 blz.
- Hevige repliek op de Aanmerkingen op Reygersbergh's brief (N°. 2168). Dit stuk is van dezelfde drukkerij als de geschriften van Uytenbogaert en Episcopus hierna (2178—80) en denkelyk door een van beiden gesteld.*
- 2172 Copie van twee Brieven uytgesonden van de ... Staten van Holland ende W.-Vr. in Majo 1627 aen de Magistraten van de Steden, ende oock alle officieren(*sic*) om gepubliceert te werden. Waer by dieselv. gelast werden ordre

te stellen dat de Placcaten teghens het inkomen van uytgebannen Predicanten, ende te houden van Conventiculen der Remonstranten, sonder eenige conniventie mogen geexecuteert werden. 's Gravenh., A. Meuris ... 1627. 8 blz.

De brief aan de Magistraten by Aitzema, I. 667.

- 2178 Missive der ... Staten van Hollandt ... van d. den 20 der voorl. maendt Meye 1627, aen alle de Steden harer Provintie, tot maintainement der waere Christel. Ghereform. Religie, ende weeringhe der Remonstrantsche. Af-ghelesen voor den Volcke, den 5 Junij binnen Haerlem ... Haerlem, Adr. Rooman ... 1627. 4 blz.

Dezelfde brief als de eerste der beide vorige.

- 2174 In achtervolghe ende nyt crachte der Staeten van Hollandt enz. (*Dezelfde Missive als de vorige, door de Regering van Haarlem bekrachtigd*) ... Haerlem, Adr. Rooman. 1627. In plano.

- 2175 Missive des Vorstes Frederick Henrick ... Prince van Oraengien, etc. gesonden aen de Magistraet der Stadt van der Goude. Midtsg. seeckere Acte vande President ende Raden over Hollant, Zeelant ende Vrieslant: tegen de vergaderingen der Remonstrants-gesinde. Hier by is ghev. de Publicatie by die van Amst. gedaen tegen des. Remonstrants-gesinde den 27 April, Anno 1626. Als oock de Missiven der Staten van Hollandt ende W.-Vr. van d. den 18 Julij Anno 1626 ende den 20 May Anno 1627. (*Haarlem, Adr. Rooman*). 16 blz.

- 2176 Eene korte Brief, aende Remonstranten, streckende om haer met kloeckmoedicheydt te ondersteuten, teghens den Brief die van weghen de H. H. Staeten van Hollandt tot ondersteuttinghe van hare felle Placcaten, ende tot contentement van hare meesters de Predicanten in sommige plaatsen is afgelesen ... Anno 1627. 12 blz.

Door Carel Ryckewaert. Zie: Cattenburch, I. I., 125. Het is echter onder de »Tractaaten» van Passchier de Fijne opgenomen (DL II. 1736).

- 2177 Goedt ende Christelijck Bescheydt, ghegheven op Jacobi Triglandij *Tweede Vermaningh*, tot wederleggingh vande selve ende verdediggingh van de *Trouwe Aenwijsingh* gedaen op d' eerste Ghestelt anno 1624 ende eerst nu in druck gebracht Anno 1627. (VI) en 128 blz.

Door Joh. Uytenbogaert. Vergelyk N°. 2022, 2024.

- 2178 Vrye Godes-dienst, of t' Samen-spreekinghe tusschen Remonstrant en Contra-Remonstrant, over de vrye Godts-dienstighe Vergaderinghen der Remonstranten. Met wederlegginge van Douchers oproerighe Predicatie: C. Dungani redeloose Salvatie, etc. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1627. 58 blz.

Door Simon Episcopius (Cattenburch, I. I., 70). Vergelyk N°. 2103, 2152.

- 2179 Wederlegginghe van 't Libel fameux, geintit. *Remonstrantie van de Gedeputeerden der Synoden van Zuydt ende Noort-Hollandt, enz.* ... Ghedruckt Anno 1627. 64 blz.

Tegenschrift van N°. 2144 door Joh. Uytenbogaert (Cattenburch, I. I., 150). — Belangryk voor de geschiedenis van het oproer te Amsterdam in 1626.

- 2180 Eere Godts, verdedicht teghen den laster Jacobi Triglandij begaen in seeckere Predicatie (*den 31 Jan. 1627 gedaan*). Of Claer Vertoogh, dat niet de Remonstranten of Arminianen, maer de Contra-Remonstranten of Calvinianen Godts Eere vernietighen. Ghedr. Anno 1627. 22 blz.
Van dezelfde drukkerij als de beide vorige.
- 2181 Openinge van de bedriegelijckheden van Hanecops schriften, die van synentwegen uytgestroyt zijn, zedert het laetste van Decemb. 1626. By memorie gestelt uyt de mondelinghe informatie, die by den Kercken-raedt tot Amst. ghedaen werdt Tot voorcominghe vande scheuringhe, daer toe, tzedert Febr. 1627 de fondamenten geleyt werden, door secretae onderteyckeninge van een Remonstrantie aen de Magistraten, om Hanecop te bevryden vande Kerckel. censuyre. Hier by is ghev. de Acte die Hanecop neffens alle Predicanten na ordere des Synodi Nation. inden Classe heeft onderteyckent: Daer tegen hy hem verlooppen heeft. Ghedr. Anno 1627. 14 blz.
Zie over het ijveren der rechtzinnigen tegen den gematigden predikant Hanecop te Amsterdam: Wagenaar, Beschr. van Amst., 8°. IV, 381 vv.
- 2182 Remonstrantie, aen de E.E. Heeren van de Magistraet tot Amsterdam, by de Bedienaers der (*sic*) Godd. woords ende Ouderlingen der Kercke Christi aldaer over gegeven, vervatende noodighe bedenckingen tegens de voor-slaghen, welcke by eenige tot herstellinge van de Arminiaensche Factie beraemt werden 's Gravenh., A. Meuris ... 1627. 14 blz.
- 2183 Copia van twee Remonstrantien, eene van de Ghedeputeerden der Synoden van Zuydt ende Noort-Hollandt in Martio 1627, overgeg. aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. De andere, van de Dienaren des G. W. ende Ouderl. der Gemeeynte tot Amstelredam in Aprili 1627 overgegeven aen de ... Burgemeesteren enz. ... Sprekende tegen de vrye oeffeninge van den gepretendeerden gods-dienst der Remonstrantsche factie: Mitsg. oock vervatende eene noodige verwerpinge van hare geveynsde presentatien tot vredehandelinge met de Gereformeerde Kercken ... Hoorn, voor Marten Gerbrantsz. 26 blz.
De Remonstrantie der Amsterdamsche Predikanten (dezelfde als N°. 2182) is hier gedagteekend: den 16 April 1627.
- 2184 Vertoogh der Remonstrants ghesinde Christenen, aende E.E. Heeren Magistraten tot Amsterdam: dienende tot aflegginghe van de beschuldighingen der Predicanten ende Ouderlinghen aldaer, vervat in seeckere deser Remonstrantie aende selve Heeren: Onlanghs ghedruckt in 's Gravenhaghe. Anno 1627. 30 blz.
Tegenschrift van N°. 2182 door Joh. Uytenbogaert. Zie: Cattenburch, l. I., 150.
- 2185 Trou-hertige Aenwysinge van Theologische Redenen, waerom het immers so seer van de syde der Remonstranten, als van de syde der Ghereformeerde Kercken, onmoghelijk is te treden in Vrede-handelinghe tot veeniginghe der Remonstranten met de Gereformeerde Kercke. Door

Johannes Cloppenburch, Kercken-Dienaer tot Amstelredam ...
Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1627. 16 blz.

Met Approbatie van den Amsterdamschen Kerkenraad, gedacht. 17 Junij 1627.

2186 Rommél-pot van 't Hane-kot

Om te kauwe veur begyne-koeck,
En te neurie lijck hangsje hangebroeck.

Ghedrukt voor M. Jz. Brant voor de Liefhebbers van Hanekop, 1627.
8 blz.

Bekend spotticht van den grooten Vondel op de onverdraagzame gveraars tegen Hanecop, die hierin aardig ten toon gesteld worden. Zie: Vondel, uitgeg. door van Lennep, Dl. II. blz. 582 vv.

2187 Den omgekeerden Rommelpot van het Arminiaens Prins-moorders Rot:

Te kauwen voor Mennisten Peper-koeck
En te neurien gelyck Hansjen hangbroeck.

Ghedrukt uyt cracht der waarhey-Bemidders, Anno 1627. 8 blz.

Vuile en wouteloze rymelary in denzelfden vorm en evenveel coupletten als het gedicht van Vondel. Dit antwoord op den Rommel-pot was aan van Lennep niet bekend Zie: Vondels Werken, Nalez. en Aanteek. op Dl. II. blz. 51.

2188 Vrede-vaen voor alle Liefhebbers vant Vaderlant, aan de Staten van Holland ende West-Vrieslant. Ghedrukt in 't Jaer 1627. 26 blz.

Aanmaning tot verdraagzaamheid met de Remonstranten, met gematigheid geschreven.

2189 Mysterien des nieuwen Harminiaenschen Vrede Vaens. Allen Regenten des Vaderlands tot ernstighe opmerckinge voorghesteldt. Door een Lief-hebber des Vaderlands. Haerlem, gedr. by Harman Kranepool ... 1627. 120 blz.

Tegenachrift van het vorige.

2190 Mysterien.... Vaderlands, enz. Veel compreser druk bij denzelfden uitgever als van het voorgaande stuk. 72 blz.

2191 Claer vertoogh, van thien vaste ende bondige Redenen: waeromme de Gereformeerde Kercken in goeder conscientie, gheensins vermoghen, eenige Remonstrants-gesinde persoonen, soo lange sy in hare dwalingen hart-neckelijck volharden .. tot de ghemeenschap van de Gereformeerde Kercke, door 't gebruyck van des Heeren H. Avontmael, aen te nemen ende te ontfangen Door R. S. F. F. Hoorn, voor Marten Gerbrantsz ... 1627. 28 blz.

R. S. is waarschijnlijk Rippertus Sixti, toen nog predikant te Hoorn, hewig ijveraar tegen de Remonstranten (verg. N°. 1283).

2192 Verdediging van de Confessie der Remonstranten; teghen de reden- en liefdeloose beschuldiginghen, die Antonius Walaesus, Prof. der H. Theol. tot Leyden in sijn Dedicatie-Brief aen de ... Staten Gener. voor de verduytschte Censure van de Confessie onlangs heeft uytghegheven. Ghedr. in 't Jaer 1627. 74 blz.

- 2193 *Schriftuyrlijk Fondament van de Enge Poorte 't welck bedrieghelijck om-ghestooten werdt van Eduardo Poppio, in de verhaelinghe van de vijf poincten, die hy in den tijtel van zijne genaemde Enge Poort heeft uyt gedruckt. Amst., J. Ez. Cloppenburgh. Zonder jaar. (X) en 176 blz.*

Dit geschrift begint: "De bedriegelijckheyt van de ooghschynende Enge Poorte Eduardi Poppij hebben wy voorloopers-wijse cortelijck ontdeckt in Sept. 11." Daaruit blykt, dat ook hiervan de Amsterd. predikant Johannes Cloppenburch de auteur is, en dat dit stuk in 1627 het licht zag.

- 2194 *Handt-boecxken van de Gheboden Godts ende Jesu Christi, die een yeder Christen ghehouden is te ghehoorsamen, om saligh te worden ... Door Eduardum Poppium, sal. ghed. ... Amst., Pet. Poppius ... 1627. (X) en 100 blz.*

Met opdracht van Pet. Poppius, Eduard's zoon, aan Rob. Verhoeven, Theod. Herberts, Herm. Ben, Tim. Gesselius M. D., Joh. à Doren en Franc. à Limburgh, alle Remonstrantsche broeders; gedagt. 1 Mei.

- 2195 *Remonstrantie of Vertoogh by die van Leyden den ... Staten 's Lands van Holland in Febr. 1582 hare mede-lidtmaten ghedaen: nopende "verhandelde der Predicanten ... tot Middelburch.... in het Nationael Synodus (soo zijt noemen) vergadert gheweest zijnde ... Hetwelck in dese teghenwoord. tyden nootwendich by yder Overheyt dient beherticht ende herlesen te werden. Na de cotype ghedr. in het J. o. H. 1597. Anno 1627. 20 blz.*

Herdruk van N°. 246. De auteur is de beroemde Dirk Volkertsz Coornhert.

1628.

- 2196 *Apologia, waer in verhandelt zijn de redenen der Gereformeerde Kercken van Vranckrijck, welke haer ghevoeght hebben by de wapenen van den Doorl. Koningh van Groot Bretanjen. Ghetrouw. verduyscht. Middelb., Hans van der Hellen ... 1628. 44 blz.*

- 2197 *Remonstrantie van de Gedeputeerden van de Stadt Rochelle, gepresenteert den Doorl. Coninck van Gr. Brittannien tot Withal. En inde Fransche Tale. Tres-humble Remonstrance etc. (in d. 23 July) ... Amst., Broer Jansz ... 1628. 8 blz.*

By Aitzema, I. 731 vv.

- 2198 *Satyras of Spot-veersen over de Heen-Reyse en Wederkomste vanden Hertoch van Bockingam, naer 't Eylandt van Ree of Sinte Marten. Ghetrouw. uyt de Engh. Tale overgheset ... 1628. 8 blz.*

- 2199 *Warachtich verhael van de lanckduyrige belegeringh der Stadt Rochelle. Mitsg. d' ellende daer in geleden ... en eyndelick hoe sy met de Con. van Vranckrijck gheacordeert zijn, enz. ... Amst., Broer Jansz ... 1628. 8 blz.*

By Wassenaer, XVI. 21 vv.

- 2200 *Articulen toegestemt, ende ingewillicht, by den Koningh aen sijne Onder-saten vande Stadt Rochelle (in d. 28 Oct.). Zonder afzond. titel. Achteraan: 's Gravenh., Wed. ende Erf. van H. Jz. v. Wouw. 4 blz.*

By Aitzema, I. 736.

- 2201 Translaet wt het Fransche, van een Missive, geschreven aen den Hertogh De La Tremouille van ... Andreas Rivet, Prof. in de H. Theol. tot Leyden. Den voorschreven Hertogh vermaenende, tot stantvasticheydt inde Gereformeerde Religie *etc.* ... 1628. 8 blz.
Zie: Wassenaer, XV. 80.
- 2202 Remonstrantie aen sijn Maj. van Groot Brittangien, ghedaen in de laetste Vergaderinge, door die vant lage Huys, als representerende de Ghe-meynthe van Enghelandt. Mitsg. d' Antwoordt des selv. Conings ... 1628. 18 blz.
By Wassenaer, XVI. 44 vv.
- 2203 Keyserl. Majesteyt van nieuwen ghedaene Propositie, door hare aen-sienl. Gesanten, opte Vergad. der Alghem. Hanse-Steden Bunts-Genooten tot Lubeck, uytte welcke insonderheydt, soo wel die weder-waerdighe Aenslagen, als s. Keys. Maj. ghenad. Intentie ende voorhebben is te be-mercken, Ghedaen den 23 Febr. 1628 tot Lubeck ... 1628. 12 blz.
By Wassenaer, XIV. 91 vv.
- 2204 Ontsettinghe van de Henzee-Stadt Straelsont, in t' welcke wert verhaelt, hoe de belegerde Stadt van het machtige s' Keyzers-Legher ... was beset, ... maer daer na door den Doorl. Con. van Denemarcken Christiaen IV ... ontset *enz.* ... Amst., Broer Jansz ... 1628. 8 blz.
Zie: Aitzema, I. 679 vv., s. a.
- 2205 Manifest oft openbare Verklaringe van de rechte successie van 't Hertoghdom van Mantoua, op Hert. Carolo Hert. van Nevers. 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 8 blz.
By Wassenaer, XV. 68 vv.
- 2206 In Nederduytisch over-geset, Schrijvens van de Rooms Keyserlijke Ma-jest. Biecht-vader, aen eenen voornemen Jesuyt tot Hildesheym, door eenen van hare Orden afgesonden, die inder Graefschap Honsteyn op Hards, van een Luytersche Lieutenant in der nacht dood geslagen is. Waer inne alle Pauselijke practijcquen tegens de Duytsche Steden, de Kroonen van Denemarcken, Sweeden, ende Engeland, oock ten deele de Heeren Staten Generael van Holland begrepen zijn. 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 8 blz.
De brief is gedagteekend: Prage den 7 Aprilis 1628.
- 2207 Translaet uyt den Hooghduytschen, Eene uyt Hooghduytisch getranslat. Missive, vanden Biecht-Vader der Roomsche Keys. Maj. *enz.* (*Andere ver-taling van het voorgaande*). Int Jaer ons H. ... 1628. 12 blz.
- 2208 Translaet uyt den Hoochduytsche, *enz.* ... (*Compressor druk van het voorg.*) ... Ter Goude, Pieter Jansz ... 1628. 8 blz.
- 2209 Copie eens Briefs, ghesonden aen ... den Ambassadeur van Enghelandt, tot Venetien. Daer na deselve Copie ghesonden aen den Eerw. D. Dio-nisius Spranckhuysius, Pred. tot Delft. Waer in waeracht. ghesien can worden, een merckelijk straffe Godts, over eenen Capucijnen-Moninck,

gheschiedt in Duytsch-landt, tot Memminghen by Ulms. Amst., voor Jos. van der Nave ... 1628. 4 blz.

Gesteekend: »In Venetien den 7 July 1628. R. V. dilectiss in Christ. Volekerns Oosterwyck.«

- 2210 Copie ende Translaet van seeckere Missive in 't Franchois geschreven, aen den Vader van 't Collegie van de Jesuiten binnen Brussel, wesende bevonden onder de papieren van ses Jesuiten die tot Londen gevangen zijn gheweest in de Maent Junius 1628. 's Grav., A. Meuris ... 1628. 8 blz.

- 2211 Placcaet vande Staten Generael, tegens d' Ingesetenen, Ruyteren, Soldaten ende Matrosen, die hun in andere Heeren dienst begheven, als oock tegens het uytvoeren van schepen, gheschut, *enz.* (in d. 21 Mrt.) ... 's Gravenh., Wed. ende Erfg. van H. Jz. van Wouw ... 1628. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 295.

- 2212 Sententien, by die van den Krijgs-Rade der Vereen. Nederlanden gearresteert, jegens Antoine l'Estoffé, ghebooren in Picardie: Jacques d'Agremont, van Oostende, desselfs Anthoine Stief-soone: Peter Oconnor Falij, gebooren van Bruyssel: Michel Gilcan, ghebooren inde Graefschap van Barlaymont: Edmond Rice, Yrlander, ende Riquelle Sombret, ghebooren van Hesdin in Arthois, Huysvrouwe vande voorn. l'Estoffé, over haerl. voorgenomen leelijke ende schandelijke verraderije op de Stadt van Bergen opten Zoom, ofte den Zuydt-Forte vandien. Ghearrest. in 's Gravenh. op den 20 Julij des Jaers 1628, ende tot Bergen opten Zoom geexecuteert. 's Gravenh., *als het voorg.* ... 1628. 16 blz.

Zie o. a. Wassenaer, XV. 79.

- 2213 Placcaet ende Ordonnantie op de wapeninge ende manninghe van de schepen, soo ter Koopvaerdye als Visscherije uyte Vereen. Nederlanden over zee varende. Mitsg. opte ordre vande Admiraelenschappen *enz.* (in d. 20 Oct.). 's Gravenh., *als het voorg.* ... 22 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 876 vv., 887.

- 2214 Vereenighde Nederlandschen Raedt, Het eerste deel. Bewijsende met klare exempelen ende levendige redenen, datmen dese Vereenighde Nederlanden (met Godes hulpe) in korten tijd, van de vreesse ende perijckelen der tegenwoordige Oorloge kan verlossen, mitsg. den Staet haerder Bondgenoten, redresseren ende verseeckeren. 's Grav., A. Meuris ... 1628. 40 blz.

De schryver is van gevoelen, dat men den vyand op syn eigen gebied moet gaan bestoken en dan met weinig moeite syne magt en syn handel zal kunnen vernietigen.

- 2215 Vereenighde Nederlandschen Raedt, Het eerste Deel Den tweeden druck, gecorrigeert ende vermeerderd. 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 40 blz.

Met eene Voorrede aan de keerzyde van den titel, waarin de schryver sich doet kennen als de auteur van den Nederlandschen Verre-kijcker (N°. 2167). Waarschynlyk is ook het traktaat: Spaenschen Raedt (N°. 2137) van syne hand. Dese Voorrede is onderteekend: In 'sGraven-Hage den 20 Julij 1628. By my uwer Dienstwilligen I. A. M.

- 2216 Vereenighde Nederlandschen Raedt, Het eerste Deel Den derden druck by den Autheur gecorrigeert ende vermeerderd. 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 40 blz.

Onveranderde herdruk van N°. 2215.

- 2217 Vereenighde Nederlandschen Raedt, Het tweede Deel. Aenwijsende hoe ofte op wat manier, datmen met Godes hulpe, dese Vereenighde Nederlanden, haest ende met kleyne kosten, van de tegenwoordige Oorloge sal verlossen, mitg. den Staet haerder Bondgenoten redresseren en verseecken. 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 60 blz.
- 2218 Vereenighde Nederlandschen Raedt, Het tweede Deel ... Den tweeden Druck, by den Autheur gecorrigeert ende vermeerderd. 's Gravenh., A. Meuris ... 1629. 60 blz.
- 2219 Kort Verhael, van de gheleghentheyd des Koninghs van Spaignien. Getransl. uyt het Hooghduytsch in de Nederd. tale. 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 16 blz.
- 2220 Petri Baardt Wapen-rock. Gesneden op 't Italiaens, op sijn Duyts geborduurt, gevoedert op 't Spaens, op 't Frans geboort, op 't Engels genaeyt, ende eyndelijk op sijn Neerlandts weder getermt. Tot een Patroon soo wel van den Nieuwen als den Ouden Krijgs-Man. Leeuwarden, Claude Fonteyne ... 1628. 16 blz.
- 2221 Missive gheschreven by Alexander van den Berghe aen sijnen Vriendt ende Cousijn Foulano in 's Gravenh. op den 28 Junij 1628. Ghedruckt in 's Graven-Hage. Anno 1628. 24 blz.

Deze van den Berghe was beschuldigd synen meester Jaspar Quinget, handelaar te Amsterdam, met valsche wisselbrieven bedrogen te hebben. Hy zoekt zich in deze Missive te verantwoorden.

-
- 2222 Copie vant derde Request, overghelevert by de Predicanten diemen Contra-Remonstranten noemt, ter Vergaderinghe vande ... Staten van Holland en W.-Vr. Daer by ghevoecht is seeckere Consideratie dienende tot vrede ende vereeniginghe der ghemoederen in ons lieve Vaderlandt. Int jaer o. H. 1628. 16 blz.

De Consideratie is door Joh. Uytenbogaert gesteld. Zie Cattenburch, l. 1, 151. Beiden by Aitzema, l. 704 vv.

- 2228 Gravamina vande Classen van Suyt-Hollant, om te dienen opt Synode te houden binnen de Stadt Delft, inden Maent Julij vanden Jaere 1628. Int jaer o. H. 1628. 8 blz.
- 2224 Missive van de ... Staten van Holland, ghesonden aen alle de Officieren van de Steden, ende platten Lande van Holland ende W.-Vr. wegens 't onderhouden, of maniemment van de Placaten: ghemaectt tegens de Vergaderinghe van de Remonstranten (*in d. 14 Aug.*). Ghedr. in 't Jaer o. H. 1628. 4 blz.

- 2225 Oprecht Verhael vervatende verscheyden stucken, soo van weghen de Contra-Remonstranten tot beswaringhe der Remonstrants-ghesinde, als van wegen de Remonstrants-gesinde tot versoeck van vrije oeffeninge van Religie, ende tot hare Verdedinge aen de Heeren Staten van Hollandt overgegeven. Item het gene by de H.H. Staten daer op is ghedaen, al te samen in dit loopende Jaer 1628. Met een Voor-Reden van een Liefhebber der Waerheyt ende Conscientien Vryheydt, beroerende den Conscientiedwangh ... Ghedruckt tot Fryburgh, Anno 1628. (XVI) en 80 blz.

Hierin: Voor-Reden door J. Uytenbogaert (Zie: Cattenburch, 151). — 2. Requeste der Remonstrants-ghesinde om vryheydt van Religions-oeffeningh overghegh. in Jul. 1628. — 3. Vertoogh by de Contra-Remonstr. overghegh. op den name van eenighe bysondere Kercken in Martio 1628. — 4. Verdediggingh der Remonstr. op het voorg. Vertoogh. — Bitter Vertoogh van het Synodus van Delft. — 5. Corte Wederleggingh van 't voorg. Vertoogh. — 7. Apostille ofte Resolutie op de eerstgem. Requeste der Remonstranten (in d. 25 Julij). — 8. Breeder Wederleggingh van 't voorg. Bitter Vertoogh van 't Synodus van Delft. — 9. Tweede Vertoogh van de Delfsche Synode, met Annotatien daer op ghestelt. — 10. Missive van weghen de Heeren Staten aen d' Officiere (in d. 14 Aug.)

- 2226 Copie van Requesten van de goede gehoorsame Burgeren ende Gemeente deser Stede Amstelredamme (aan) Heeren Burgemeesteren enz. Placcaet gevolgt op de voorg. eerste Requeste, gepubl. den 1 April 1628. — Requeste van de dolerende Burgeren aen de E. E. Heeren over het publiceren van 't Placcaet. — Requeste van de Predicanten ende Ouderlingen der gereform. Ghemeente aen de ... Burgemeesteren, enz. — Requeste van de West-Indische Compagnie over-gelevert aen ... Prince Frederick Henrick van Nassouwen Requeste van de Burgerije ende Negotianten, ofte Koopluyden van Amsterdam aen ... den Prince van Oraignien. Anno 1628. 14 blz.

Deze Requesten strekten alle om den Remonstranten het houden van vergaderingen te doen verbieden. Zie hierover: Wagenaar, Beschr. van Amst. in 8°, IV. 393 vv.

- 2227 Ondersoeck der Amsterdamsche Requesten, tot verdediggingh der onschuldighe, ende onder-rechtingh der misleyde. Ghedruckt in 't Jaer ons H. 1628. 44 blz.

Door Joh. Uytenbogaert. Zie: Cattenburch, 151.

- 2228 Ondersoeck vande wettelijckheydt der Remonstrantsche Conventiculen. Dienstich om te bethonen dat de Remonstrantien ende Requesten die so aen de ... H.H. Staten, als aen de E. Magistraet van Amstelredam, ende anders, tegen des. conventiculen sijn overgegeven in goede redenen sijn gefondeert. Tot verdedigging der onschuldige, ende onderrechting der misleyde. Haerlem, Adr. Rooman ... 1628. 20 blz.

Tegenschrift van het vorige.

- 2229 Ondersoeck enz. (als het voorg.). Blad C is hier herdrukt en achteraan bygevoegd de Propositie, gedaen by Mr. Rouse in het Laegher-huys van het Parlement, den ... 6 Febr. 1629 n. st. (Vergel. N°. 2249). 24 blz.

- 2230 Placcaten ende Missiven soo der ... Staten Generael der Vereen. Nederl., als der ... Staten van Hollant ende W.-Vr. Mitsg. der ... Staten des

Lants van Uytrecht: Als oock ... Mauritiï ... ende Fredericks Henricks ... Princen van Orangien ... Tegen de Conventiculen, ende andere quade handelingen der Arminianen: so als deselve voor desen in druck zijn gegeven Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1628. 16 (?) blz.

Van Mei 1619 tot ? Alleen blz. 1—8 liggen voor mij.

- 2231 Cort ende warachtich historisch Verhael, van het ghene tot Amstelredam ghepasseert is, onder, en naer de beroerte, die uyt de stoute Conventiculen der Arminianen ghevolcht is, in Martio en Aprilli deses jaers 1628. Tot voor-stant der waerheyt. Ghedruckt tot Aernhem, 1628. 20 blz.

Hierin oock de verschillende Requesten.

- 2232 Kallefs-Val. Speel-ghewijs voorghestelt den 1. Junij 1628 ... Anno 1628. 24 blz.

Rederykers-Spel tegen de onverdraagzame Amsterdamsche predikanten. De titel duidt op Calvijn. In het voorafgaande Aen den Leser, sprekende van Vondel's Palamedes, zegt de dichter:

Doch heel verandert is ons werck,
Hij Staten nijpt, en ick de Kerck,
Oock Dienaers, die om 't Vet ghenot
Haer stoel bewaren, niet om Godt.

Het stuk is onderteekend: A. H. T. F. F. Finem in Posuit 1. die Aprilis 1628.

- 2233 Roeppende Stemme teghen de Iphigenia Spels vertooningh, ende haer Personagien. Zonder jaar of plaats. 1 bl. smal fol.

Scheldrym tegen Samuel Coster, die in zyne Iphigenia, in dezen tijd zeker met bijval vertoond, de heerschzuchtige predikanten dapper had doorgestreken. Het is onderteekend met de zinspreuk (?) Een Yver quaet, doch wederstaet.

- 2234 Echo ofte weer-klanck op den Eedt, die ghedaen werdt van de Eers. loffelijke Schutterije, tot opweckinge haerder schuldige plicht. Door L. H. D. W. in 't licht gestelt Hoorn, Marten Gerbrantsz. Anno 1628. 20 blz.

Een vendel Amsterdamsche schutters wilde aan den nieuw benoemden kapitein Vlooswijk den eed niet afleggen, omdat hy de Remonstrantschgezinden begunstigde. Door de Predikanten gestyfd, protesteerden zy openlyk daartegen en hielden het volk in vlugschriften als dit, en de Croon der Schutterij (N°. 2236) tegen de Regering op. Zie verder op het jaar 1629. — Achter de Echo vindt men een Ghesangh, tot opweckinge der Christelijke Schutterij en een Tot den Leser op rijm.

- 2235 Echo ofte weer-klanck enz. (als 't voorg.) opweckinge Schuldighe plicht enz. (Andere druk van 't voorg. libel, bij denzelfden). 20 blz.

- 2236 De Croon der Schutterij van de beroemde Coop-stadt Amstelredam ... Door L. H. V. Schut in 't licht ghestelt: om het gheklanck der Echo op den Eedt der Schutteren te vermeerderen, enz. Gedruckt in 't Jaer o. H. 1628. 16 blz.

In nog oproeriger geest dan het vorige. Zie: Wagenaer, a. w., blz. 395.

- 2237 Waerschouwingh voor Hamans loon, aen den Autheur van de Croon des muytighen Echo. Ghestelt ten dienst van de vrome Schutterije der vermaerder Coopstadt Amstelredam Anno 1628. 16 blz.

Tegenschrift van het vorige door Uytenbogaert (Zie: Cattenburch. 151.)

- 2238 Publicatie ghedaen binnen Amsterdam, op den 20 Dec. 1628. *Onderaan:*
t' Amst., ghedr. voor Mich. Colijn, enz. 1 bl. fol.

Vermeerdering der bezetting van Amst. met zes vendelen, ter verhinderig van oproer.

- 2239 Redenen door de welcke verscheyden Magistraets-persoonen binnen der Stede van der Goude, al over eenige jaren gemoveert zijn geweest, ende noch huyden ten dage meer ende meer gemoveert werden, omme ... te helpen verhinderen ende beletten den voortganch der Remonstrantsche saecke ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 8 blz.

- 2240 Korte Antwoordt op de Redenloose *Redenen*: onder den naem van verscheyden Magistraets persoonen van der Goude, sonder kennisse vanden E. Magistraet ders. stadt uyt-ghegheven; tot nieuwe verbitteringh der Ghemoederen enz. ... Ghedr. in 't Jaer o. H. 1628. 24 blz.

Door Joh. Uytenbogaert (Zie: Cattenburch, 151).

- 2241 Leyds-Veer-Schuyts-Praetgen. Tusschen een Koopman ende Borgher van Leyden, (varende van Haerlem na Leyden) inhoudende de geschiedenissen voor-gevallen tusschen Torrentius ende de Magistraet van Haerlem, over zijn Examinatie of verhooringhe. Oock mede zijn ghevoelen vande Religie ende de Procedures die daer op ghevolcht zijn, ende oock zijn Bannissement ... Amst., voor W. Jz. Wijngaert ... 1628. 16 blz.

Geheel op rijm. Met een zeilend scheepje als titelplaat. Een herdruk, met brieven van 1629 vermeerderd, komt voor op het jaar 1630.

- 2242 Publicatie. Schout, Burghemeesteren ende Regierders van 's Graven-Haghe, enz. (tegen het bedryven van ongeregelgheden by het ontdekken eener vergadering van Remonstranten; in d. 10 Oct.). 's Grav., Wed. ende Erfgen. van H. Jz. van W. 1 bl. fol.

- 2243 Den Vreedsamen Christen, voor-ghestelt in een christelijke ende zedige Aensprake aen den Remonstranten, over haren *Vryen Godsdienst*, door Cornelium Dunganum, Bedienaer des H. Euang. tot Utrecht. Utr., Jan Amelissz ... 1628. (IV) en 32 blz.

Tegenschrift van N°. 2178.

- 2244 Cort ende bondich Verhael van de Arminiaensche Factie, ende hare schadelijke vruchten, dienstich om van hooges ende lages standts gelesen ende wel betracht te worden. Door Aurelium Bonifacium. Tot verdedigingh der onschuldige, ende onderrichtinge der misleyde. Hoorn, Marten Gerbrantsz ... 1628. 10 blz.

Een vermeerderde herdruk vindt men op het jaar 1629.

- 2245 Der Calvinischer Contra-Remonstrantscher factie ende der selver schadelijcker vruchten cort ende bundich Verhael ... Ghestelt teghen Aurelii Malefacii loghenachtich Verhael ende teghen den meuytighen *Echo* ofte oproerighen Weerklanck van L. H. D. W. Door Christianum Philopatium. Anno 1628. 40 blz.

Tegenschrift van N°. 2244 en 2234 door Joh. Uytenbogaert (Zie Cattenburch, 151).

- 2246 Een een (*sic*) nieuwe Heylighe Ligue off politycke Kerck-sorghe der huydendaechsche Contra-Remonstranten (*sic*), vervatet in seecker by hun onlanghs ghestelt en in 't heymelijck omghedeelt Discoers, waer in verhandelt wort hoe alle haere medeplichtighen in desen tijdt haer te draghen hebben, en hoe sy insonderheyt op alle politycke persoonen, Hooghe ende Laghe, acht moeten nemen, om den teghenwoord. Staet en hare Kercke staende te houden. Mitsg. een Brieff opt voorseyde Discoers ghesteldt. Door een onpartydich Lijfhebber (*sic*) des Vaderlants. *Zond. jaar.* 62 blz.

Het Discoers hier aan den Amsterdamschen Oud-Burgemeester Reinier Pauw, een hevig Contra-Remonstrant, toegeschreven, beslaat blz. 1—14 (8—16). Dan volgt de Wederlegging, waarvan Joh. Uytenbogaert de schrijver is. (Zie: Cattenburch, 150).

- 2247 Den Polityck Gereformeerde Religieus ofte Harminiaenschen Contra-remonstrant. Waer in kortelijck werd gheantwoord op een Brief van een Harminiaen, geschreven tegens een seecker Discours, van hem genaemt *Een nieuwe Heylige Ligue* der Contra-remonstranten, door Matthiam Dammium. 's Gravenh., A. Meuris ... 1628. 24 blz.

Tegenschrijft van N°. 2246. Vergelyk over den schrijver N°. 1277, 1281.

1629.

- 2248 Extract. Uyt seeckere verklaringe bij den Koningh van Engeland gedaen aan sijn Ondersaten, nopende de redenen die hem beweeght hebben om het laeste Parlement te doen scheiden. 's Gravenh., A. Meuris ... 1629. 6 blz.

Vergel. N°. 2200.

- 2249 Propositie gedaen by Mr. Rouse in het Lager-huys van het Parlement. Den 6 Febr. 1629 n. Stijl. 's Gravenh., A. Meuris ... 1629. 8 blz.

Tegen de Roomschen. By Wassenaer, XVII. 13 v., die deze rede verkeerdelijk den Koning in den mond legt.

- 2250 Translaet uyt den Franschen. Articulen van 't Accoort ghemaect tusschen beyde Croonen Vranckryck ende Enghelandt, Deses jaers 1629. (20 Mei). Onderaan: t' Amst., voor Eman. Colijn ... 1629. 2. blz. fol.

By Wassenaer, XVII. 37 v.

- 2251 Ghetranslateerde Copie van 't Keyserlijck Edict over de gheliquideerde Rijcx Grieven, ende restitutie der Geestelijke Goederen. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1629. 28 blz.

Andere vertaling by Wassenaer, XVIII. 24 vv.

- 2252 Copie van de Vrede-Pointen, die opten ^{19/22} May 1629 alhier tot Luybeck tusschen hare Roomsche Keyserl. Majest. ende Con ... Maj. tot Denemarcen, Noorwegen, etc. ... besloten is ... nu in 't Nederd. overgheset. Amst., voor Jan Benning ... 1629. 8 blz.

By Altsema, I. 845 vv., e. a.

2253 Magna Horologii Campana: dat is, de groote uyr-klock, ofte eene alle de wereldt door hel ende klaerluydende klock, ofte wecker, om den Defensions ofte bescherm-krijgh van den gesam. gheconferereerden ende gheinteresseerden Christelicken, Evangelischen enz. ... aen de handt te nemen, om daer mede den ... Vrede in Duytslandt, ende andere aengrensende nae-buyrighe landen der Christenheydt, wederom te erlangen. Door eenen Duytschen Patriot ... aenden dach geg. den 20 Januar. 1629. Wt het Hooghd. ... overgheset. Gedr. in 't Jaer o. H. 1629. 94 blz.

2254 Triumphe van wegghen de gheluckighe ende over-rijcke Victorie, welcke de Heere onse God op den 8 Sept. des Jaers 1628 verleent heeft aen de Vlote van de West-Indische Compagnie, onder het beleydt van ... Pieter Pietersz. Heyn, teghen de Silver-vlote onser vyanden, komende van Nova Hispania, in en omtrent de Haven van Matança. Beschreven door Dionysium Spranckhuysen. Delf, J. Az. Kloeting ... 1629. (IV) en 80 blz.

Tot bladz. 54: vermaningen, dankzeggingen enz., doch van bladz. 55—80 een uitvoerig verhaal van de verovering der zilvervloot, in 2 kolommen gedrukt. Zie ook Wasenaer, XVI. 93 vv., e. a.

2255 West-Indische Triumph-basuyne, tot Godes eere, ende roem der Bata-vieren gesteken, van wegen de veroveringe der Spaansche Silvervlote van Nova Hispania, in de Baij van Matanca onder het beleyd van P. Pz. Heyn, Generael, ende H. Kz. Lonk, Admirael, geschied den 8 Sept. 1629. Door Samuel Ampzing, Bed. des G. W. ... binnen Haerlem. Haerlem, A. Rooman ... 1629. (XII) en 44 blz.

Vershillende gedichten op muziek gezet, en door een Toe-eygen-brief aan Heyn en Lonk voorafgegaan. Achteraan een aantal Sin-dichten in het Latijn en Hollandsch. De titel is versierd met eene afbeelding van de verovering der zilvervloot, met de portretjes van Heyn en Lonk, in medaillon, in de beide bovenhoeken.

2256 Lof-dicht over de heerlijke Victorie, in het veroveren van de Silver Vlote, in de Baey van Matanca onder het beleyt van ... P. Pz. Heyn, als oock het veroveren der twee Galioenen comende uyt de Honduras. Middelb., voor Zachar. Roman ... 1629. 12 blz.

Onderteekend: Die wel doet, wel vint, de sinspreuk van Willem Wynandts.

2257 Lof-dicht des vermaerde, wijt-beroemde, manhaftige Zee-heldt Pieter Pietersen Heyn, Generael der Geoctr. Vereen. West-Indische Compagnie. Waerin historischer-wijse verhaelt wordt het veroveren vande Silvere-Vloot enz. ... Amst., voor W. Jz. Wyngaert ... 1629. 12 blz.

Onderteekend: E. Pels Amsterdammer, Al met der tijdt. De titel, in koper, prykt met een portret van P. Heyn boven- en afbeeldingen van S. Salvador en Matança onderaan.

2258 Lof-dicht van alle de voornaemste exployten, ghedaen onder het bewint van de Gheoctr. Westind. Compagnie, door het cloeck beleyt van ... P. Pz. Heyn, beginn. van den Jare 1624, 1625, 1626, 1627 ende 1628. Tot Dordrecht, gedr. by Franç. Bosselaer. 1629. 16 blz.

De Toe-eygingh aan de Bewindhebbers der W. I. Comp., aan P. Pz. Heyn, en aan Burgem. van Haerlem, is onderteekend: Γοιλλέλμος δέ Βαυδοῦς, χειρουργος (sic) (Wilh. de Baudous, Chirurgus). Achteraan de sinspreuk: Travaillie Pour Repos.

- 2259 Swymel-klacht des Spaenschen Conincks Philippi IV over het eerste verlies van zijn Silver-vlote: waer mede dese landen, door Gods hulpe verrijckt heeft P. Ps. Heyn ... Amst., voor W. Jz. Stam ... 1629. 16 blz.

Met opdracht aan Bewindhebbers der West-Ind. Compagnie, onderteekend door Rutgers Eibergen, die zich als den dichter doet kennen.

- 2260 Protest ofte scherp dreyghement, 't welck den Coninck van Spagnen is doende d' Heeren Staten Generael, den Prince van Oragnen enz. Ter occasie van 't veroveren vande Silver-Vlote. Met de antwoorde op het selve Protest. Als oock een Liedt, daer op passende. Middelburgh, voor Jac. vande Vivere ... 1629. 16 blz.

Onderteekend: Godt is mijn Burght, de zinspreuk van den Middelburgschen Rederijker H. van Kannenburch. (Zie hier achter N°. 2291).

- 2261 Practiicke van den Spaenschen Aes-sack: aen-gewesen op de veroveringe en victorie van ... P. Ps. Heyn. Met By-voeginghe van noodighe poëtische 't Samen-spraecke; ende aerdige Rijm-Vyeren en Wellekomsten. Mitsg. eenighe Treur-versen op het droevich ongheluck des Con. M. van Bohemen ... In 's Gravenhage. Gedrukt in 't Jaer o. H. 1629. 32 blz.

Boven het eerste gedicht (onderteekend: P. A. P.) is een fraaije toepasselyke koper-gravure gedrukt. Een der zangen is geteekend: Druck om gheluck, de Treur-versen zijn onderz. A. Duyrcant.

- 2262 Artickels-brief ende Instructie, roerende den Oorloghe ter Zee, waer naer allen ende eenen yegelyck ... hen te reguleren hebben enz. (in d. 27 April 1629). Zonder afzond. titel. Onderaan: 's Grav., Wed. ende Erfg. van H. Jz. v. Wouw 1629. Dan volgt blz. 29 eene Particuliere Instructie (voor) de Schrijvers op 's Landts Schepen enz., met afzond. signatuur, doch dezelfde dagteekening. 34 blz.

Gr. Placcaetboek, II. 187.

- 2263 Ontwerp raeckende het op-rechten van een Camer van Asseurantie, ofte versekeringe vande Zee-vaert, ende tot bescherminge vande Navogatie (sic) ende tot onder-druckinghe van onse alghemeyne vyauden. Leeuw., gedr. by Dirck Albertsz ... 1629. (IV) en 28 blz.

Blz. 6 vv. by Aitsema I. 811 vv.

- 2264 Sententien, by de Gecommitteerde Raden ter Admiraliteyt, ... resid. binnen Rotterdam, ghewesen ende doen ter executie stellen over eenige personen, gedient hebbende de Geocotr. Oost-Indische Compagnie, die in den dienst op haer wedercomste uyt Indien zich hadden ontaen ende verlopen met complotterye enz. (in d. 29 Sept.) Rott., Anth. de Haes ... 1629. 16 blz.

- 2265 Tranen, over den doot van den grooten Admirael Pieter Pietersz. Heyn. Mitsg. syn Testament aen de Generale Gheocotr. West-Indische Compagnie. Ofte onbedriegh'lijcke Leyd-sterre, tot geluckige Voyagie van ders. Scheeps-Vloten. Door Dionysium Spranckhuysen. Delf, A. Jz. Kloeting ... 1629. 36 blz.

De Leydsterre, in twee kolommen gedrukt, heeft afzonderlyke paginatuur en signatuur.

- 2266 *Tranen enz. (als 't voorg.) ... De tweede Editie. Delf, A. Jz. Kloetingh. ... 1638.* 36 blz.
- 2267 *Copie. Op hynden den 14 Aug. 1629 st. n. is beraemt een Accoort tuschen ... Ernst Grave van Monte Cuculi, R. Kerserl. (sic) Maj. Hooft Krijghsraet ... ende Mr. Willen (sic) van Dam Burgherm. der Stadt van Amersvoort, enz.* 1 bl. fol.
By Aitzema, I. 865, e. a.
- 2268 *Placcaet (van de Staten Generaal) inhoudende verbodt van commercien ende correspondentie met die van Amersfoort (in d. 20 Aug.).* 1 bl. fol.
Niet in 't Groot Placcaatboek.
- 2269 *Sententien vanden Raedt van State der Vereen. Nederlanden, over die ghene die schuldigh geweest zijn aen het overgeven der Stadt Amersfoort, ende het huys ter Eem (in d. 5 Oct.). 's Gravenh., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. W. ... 1629.* 28 blz.
By Wassenaer, XVIII. 3 vv.
- 2270 *Kort ende Waerachtigh Verhael van de heerlijke ende onvoorsiene Victorie, die God Almachtigh de Vereen. Nederl. Provincien verleent heeft, deur 't veroveren van de stercke Stadt van Weesel, geschiet op den 19 Aug. Anno 1629 ... deur 't kloeck beleyt van ... Otto de Gent ende Oyen Heere van Dieden. 's Gravenh., A. Meuris ... 1629.* 34 blz.
Opgedragen aan Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland door den schryver: Pieter Bor Christiaenzoon. Deze opdracht is geschreven in Rijswijk den 28 Aug. 1629.
- 2271 *Gelderlants Triumph-dicht: ofte danck-segginge aen den Alderhoogsten, over de verlossinge der Stadt Wesel nyt het Spaensche Jock ... Tot Arnhem, gedr. by Jan Jansz ... 1629.* 8 blz.
De dichter noemt zich, onder de toe-eigening aan verschillende hooge personen: D. Beck.
- 2272 *Christelijke Danck-Predicatie, wt den 126 Psalm. Over de wonderbaerlijke ghenadige verlossinge der Stadt ende Kercke tot Wesel gheschiet den 9 Aug. ... Ghehouden door Johannem Placium, Bed. des w. G. tot Emden, den 16 Aug. ... Overgheset nyt het Hoochd. door Jan Jansz Calckman. Leyden, voor D. Jz. van Ilpendam ... 1629. (XII) en 44 blz.*
- 2273 *Eenige Consideration op de inneminge van Wesel ... 's Gravenh., A. Meuris ... 1629.* 40 blz.
- 2274 *Afgheworpen Brief, gheschreven van Graeff Hendrick van den Bergh, aen Grobbendoncq, Gouverneur van 's Hertogen-Bosch op den 16 Julij 1629. (Onderaan het origineel in het fransch).* 1 bl. fol.
- 2275 *Pointen by S. Princell. Excell. (Fredrik Henrik) ende de Ghedeput. vande ... Staten Generael der Vereen. Provincien, aen de Gheestelijckheyt, Magistraet ende Borgherije vande Stadt van s' Hertoghen-bosch gheacordeert (in d. 14 Sept.). Zonder afzond. titel. Achteraan: 's Gravenh., Wed. ende Erfgh. van H. Jz. v. W. ... 1629.* 8 blz.
By Aitzema, I. 882 vv., e. a.

- 2276 *Articles* bij S. Princel. Excellentie *enz.* (*als 't voorg.*) ... Amst., Frans Lieshout. 16 blz.

Hierin ook de volgende artikelen (N°. 2278).

- 2277 *Articles accordéz* par Son Ex^{te} Mons. le Prince d'Orange, au Gouverneur de la Ville de Boisleducq, et aux Capitaines et gens de guerre estans en icelle (*in d. 14 Sept.*). *Achteraan*: La Haye, etc. *als* N°. 2275. 4 blz.

- 2278 *Artijckelen gheaccordeert* by Zijn Excell. ... den Prince van Orangien, aen den Gouverneur der Stadt 's Hertoghenbosch, ende aen de Capitaynen ende volck van Oorloghe daer binnen wesende (*in d. 14 Sept.*). 's Gravenh., *enz.* (*als 't voorg.*) 4 blz.

By Aitzema, I. 885 vv.

- 2279 *Sommarisch Verhael*, van 't ghene datter ghepasseert is tusschen de ... Staten ende sijn Princel. Excell. ten eenre, ende de Ghecommitt. van de Stadt 's Hertoghen-Bosch ter andere zijde, nopende t' *Accoort* ende overgeven derselver. (*Onderaan*:) *Geschreven* uyt 't Leger voor 's Hert. den 15 Sept. — Ghedr. tot Amst., voor J. van Hilten ... by J. Fz. Stam ... ten huysse van wijlen Veselaer. Den 17 Sept. Anno 1629. 1 bl. fol.

- 2280 *Journal* oft dach-register van alle het memorabelste datter binnen de Stadt 's Hertoghen-bosch (sints datse belegerd worde, tot den dagh van 't overgeven) voorgevallen is. Onpartijlich beschreven van een *Borger* ders. Stadt, ende in *Druckers* handen ghevallen ... Amst., Broer Jansz ... 1629. 20 blz.

By Wassenaer, XVII. 116 vv.

- 2281 *Oorspronck* van 's Hertoghen-Bosch, in 't jaer 1540 in 't Latijn beschreven door Simon Pelgrom van 's Hertoghen-bosch, Prior ende Provinciael vande *Ordre* der *Guilhelmijnen* in zijn leven. Mitsg. int corte het voor-naemste so inde voorgaenden, als dese laetste belegeringhe voorgevallen, etc. Amst., Broer Jansz ... 1629. 82 blz.

Met een portretje van Fredrik Henrik in houtsnede op den titel.

- 2282 *Oorspronck* van 's Hertoghen-Bosch *enz.* (*als 't voorg.*) ... Insgelijcx een *Dach-register* (N°. 2280) ... Met d' *Artijckelen* van 't *Accoort* *enz.* (N°. 2276) ... Amst., Broer Jansz ... 1629. 42 blz.

Dese druk bevat de helft meer dan de vorige.

- 2283 *Oorspronck* van 's Hertoghen-Bosch *enz.* (*als 't voorg.*) ... De derde *Editie*. Amst., Broer Jansz ... 1629. 44 blz.

- 2284 *Corona triumphalis quam pro Buscoducensis Civit. expugnatione Potentiss. Unit. Provinc. in Belgio Ordinibus ut et ... Aurangiae Principi dicat, dedicat, consecrat* Johan Ernestus Gericke, Regiment *Schultze*. 1 bl. fol.

Duitsch gedicht beginnende: Helff Gott, welch schone Son, enz., in 2 kolommen gedrukt.

- 250 Triomfliederen over de verovering van 's Hertogenbosch en Wesel. 1629.
- 2285 Een Nieuw Meylied, ter eeren den Doorl. Prince van Orangien, vroom, hoe dat hy voor den Bos gheplandt heeft den Mey-boom, op de Wyse: Wilhelmus van Nassouwen, Ben ick van, etc. t' Amst., ghedr. by Gerrit Hendericksz van Breughel, Anno 1629. 4 blz.
Achteraan een Triumph Liedt op de wyse: O Schepper fier, etc. Op den titel eens houtsmede.
- 2286 Jacobii RevI Triumph-lied, op de blijde veroveringhe der tot noch toe onwinbare Stat van 's Hertogen-bos. Gestelt in handen des Prince van Orangien A°. 1629 den 17 Sept.... Deventer, Sebastiaen Werm-bouts ... 1629. 14 blz.
- 2287 Lof-dicht, ter eeren onsen Prins Henderick Frederick van Nassau, Prince van Orangien, wegghen de Veroveringhe van de Stadt Wesel, ende 's Hertoghen-bosch. 1 bl. fol.
In twee kolommen gedrukt, zonder naam van dichter of drukker, plaats noch jaar.
- 2288 Zege-sang ter eere van Frederick Henrick; Bosch-dwinger, Wesel-winner, Prince van Oranje. Gedr. tot Leeuwarden by Claude Fonteyne ... 1629. 28 blz.
Met opdracht aan Burgem. van Amsterdam, geteekend J. V. Vondelen. Dit schynt een nadruk te zijn van de eerste uitgave, te Amst. by W. Jz. Blaen.
- 2289 Naszousche Lauren-Kranze voor ... Frederick-Heynrick van Naszou, Prinze van Oranjen etc. van wegen de veroveringe der ... Stad 's Hertogen-bosch, mitsg. de geluckige verloszinge der ... Stad Wesel. In Nederd. rym gevlochten, ende bearbeyd door Samuel Ampzing ... Ghedr. te Haerlem, by Hans Paschiers van Wesbusch ... 1629. 88 blz.
Achter dit lofdicht zijn een aantal andere kleinere gedichten van A. gevoegd, in 't Latyn en Hollandsch. — Men vindt het niet in de volgende verzameling (N°. 2292).
- 2290 D. Thombergius Lof-dicht ter eeren ... Frederick Henrick, ... Prince van Orangien, etc. Over sijn wtnemende Victorien van 's Hertoghen-bosch ende Wesel etc. Ter Goude, Pieter Rammaseyn ... 1629. 8 blz.
Onderteeckend met de zinspreuk: Soo Gaetset.
- 2291 Lof-dicht, ofte Dancksegginghe, over de twee heerlijcke victorijen, ons onlanx corts naer malcander van Godt de Heere verleent, namentlijk de Stadt Wesel, ende ... s' Hertoghen-bosch. By een ghestelt door Hendrick van Kannenburch. Middelburgh, voor Jac. vande Vivere ... 1629. 16 blz.
Achteraan nog een Danck-lied van 6 coupl., even als het Lofdicht onderteeckend: God is mijn Burght.
- 2292 Lof-Dichten, ter eeren den Doorl. Vorst Frederic Henric Prince van Orange etc. over de twee voortreffelijke Victoryen der stercke Steden Wesel ende het onwinbaer geachte 's Hertogen-bosch: vervatende een verhael van 't ghepasseerde zedert 't optreken der Prince van Orange, tottet veroveren van 's Hertogen-bosch. Amst., voor J. Pz. Wachter ... 1629. 198 blz.

Verzameling van 43 verschillende gedichten van Coleveld, Van der Does, Jac. Plancius, J. v. Veen, H. v. Kannenburch (N°. 2291), P. Baert, Z. Heynsius, W. Wynants, G. J. Q(uintijn), J. v. Vondelen (N°. 2288), Jac. Revius (N°. 2286) en anderen.

- 2293 Christelicke Dancksegginge voor verscheyden heerlijcke Victorien, die God de Heere in de tijt van ses weecken, ghegeven heeft, dese vereen. Provintien, onder het beleyt van ... Frederick Hendrick Ghedaen in drie Predikationen ... Door S. v. V. Dienaer des H. Euang. Gedr. tot Leyden voor D. Jz. van Ilpendam ... 1629. (X) en 50 blz.

De Voorrede is gedagteekend 24 September.

- 2294 Christelicke Dancksegginge enz. (als 't voorg.) ... Door Samuelem Velitium, Dienaer des H. Euang. in Aarlander-veen. Gedr. tot Leyden, voor D. Jz. van Ilpendam ... 1629. (X) en 50 blz.

Dezelfde druk als de vorige, met veranderden titel.

- 2295 De Velusche vreucht,
En de Betuws geneucht. *Zond. pl. of jaar.* 1 bl. fol.

Vershillende gedichten op het verlaten van de Veluwe door den vyand. Onderaan 's dichters naam en spreuk: Elders rust, Repos ailleurs. J. V. Veen.

- 2296 Consideration ende Redenen der E. Heeren Bewind-hebberen, vande Geoctr. West-Indische Compagnie inde Vergaed. vande ... Staten Generael ... overgelevert, nopende de teghenwoordige delibèratie over den Treves met den Coning van Hispanjen. Midtsg. conscientieuse Bedenckingen op dese Vrage, ofmen in goeder conscientie mach Treves maecken met den Coning van Spangjen. Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 32 blz.

De Consideration der Bewindhebbers by Aitzema, I. 900 vv. Achter de Conscientieuse bedenckingen vindt men nog: Consideration op den Treves en de Remonstrantie van den Koning van Bohemen (N°. 2300), zoodat dese druk hetzelfde inhoudt als de volgende, waar die Consideration en Remonstrantie op den titel vermeld zijn.

- 2297 Consideration enz. (als 't voorg.) ... Ende eenighe Consideration op den Treves. Noch de Remonstrantie van zijn Kon. Maj. van Bohemen enz. ... Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 32 blz.

- 2298 Consideration enz. (als 't voorg.). *Andere druk bij dens. De eerste regel van blz. 32 begint hier: Treves en eindigt aen-, op de vorige druk aangeho-* 32 blz.

- 2299 Consideration enz. (als 't voorg.). *Andere druk bij dens. De eerste regel van bladz. 32 begint hier daen en eindigt in-* 32 blz.

- 2300 Remonstrantie van wegghen den Coninck van Bohemen aen de ... Staten Generael ... overghegheven. Op het Tractaet van Trefves. Ghedr. na de Cotype by Glaude Fonteyn ... 1629. 8 blz.

By Aitzema, I. 904 vv.

- 2301 Antwoordt, op sekeren Brief Eulaly, vervatende de redenen waerom datmen met den Vyandt in geen Conferentie behoort te treden. Door wien, ende met wat ordre de selve voor den dagh gebracht ende versocht is. Ende eyntlijck dat den Treves in alle manieren schadelijck voor 't Landt is, etc. Gedrukt in 't Jaer 1629. 16 blz.

- 2302 Antwoordt *gheen Conferentie, enz. Andere druk dan de voorg.* 16 blz.
- 2303 Antwoordt op sekeren Brieff Eulatii, *enz. Geheel andere druk dan de beide voorg. met titelfiguur waarom men de beide Latynsche versregels vindt, die in de vorige uitgaven aan het einde voorkomen.* 16 blz.
- 2304 Discours over den Nederlandtschen Vredehandel. Ghestelt door een Liefhebber des Vaderlands. Leeuw., Dirck Albertsz ... 1629. 32 blz.
- 2305 Tractaet tegens Pays, Treves, en Onderhandelinge met den Koningh van Spaignien. Waer inne meest alles, wat ten propooste van dien bygebracht kan werden, verhandelt wert ... 'sGravenh., A. Meuris ... 1629. 32 blz.
Een Tweede deel verscheen in 1630.
- 2306 Discours, aengaende Treves of Vrede met de Infante ofte Koning van Hispanien, ende dese Vereen. Nederlanden. Waer in verhandelt werdt 1 Redenen waeromme het schijnt gheraden te sijn. 2 Antwoorden, op de voorgaende Redenen. 3 Verder Insichten, waerom het niet geraden sy. Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 40 blz.
- 2307 Discours aengaende Treves *enz.* ... Nae de Copie, gedr. te Haerlem, by Adr. Rooman ... 1629. 30 blz.
- 2308 Een dubbeld dosyn met syn toe-gift op des Vyands versoeck van Handelinghe met dese Landen. (*Onderaan:*) 1629. 1 bl. fol.
Gedicht van 26 regels met een akrostichon tot toegift.
- 2309 Belli Detestatio. Ofte Oorlogs vervloekinghe. Door Erasmus Rotterdamum ... Tot Swol, gedr. voor Zach. Heyns (*by Frans Jorrijaensen*). Anno 1629. 56 blz.
Met voorwoord van den bekenden dichter en boekverkooper Zacharias Heyns, die dit boekke waarschijnlijk vertaald heeft.
-
- 2310 Beantwoordinghe van de Remonstrantie, den Ed. Groot-Mogh. van Hollandt ende West-Vrieslandt, by de Sinodale Gedeputeerde ende eenige van de Kercken-Raedt van 'sGravenhage tegen de Remonstrants-gesinde Christenen overghegheven in Dec. 1628. Nopende de Conscientie-dwangh. Aen de ... Staten voornoemt. Anno 1629. 30 blz.
Door Joh. Uytenbogaert (Zie: Cattenburch, 153).
- 2311 Ondersoeck vande Wettelijckheydt der Remonstrantsche Conventiculen. Dienstich om te bethoonen *enz. (als N°. 2223)* ... Tweeden druck, van nieuws oversien ende verbeterd. Hier achter is bygev. de Propositie ghedaen by Mr. Rouse, in het Lagher-Huys van het Parlement. Den ... 6 Febr. N. st. 1629. Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 24 blz.
Herdruk van N°. 2229. (Vergel. N°. 2249).
- 2312 Copie van het Translaet uyt den Latijne der Antwoordt des Eerwaerd. Theologischen Faculteyts tot Leyden, midtsg. der Gedeputeerden van

beyde de Hollandsche Synoden op sekere Vragen over saken van Conscientie henluyden voorghesfelt by eenighe Lidmaten der Ghereformeerde Ghem. Chr. tot Amsterdam. Waer by ghevoeght is sekere Brief vervat. Consideration op de Antwoordt des Eerw. Theol. Facult. tot Leyden, etc. Anno 1629. 58 blz.

Vergelyk N°. 2226—38. De Theol. Faculteit te Leiden adviseerde, dat een schutter niet tegen zijn conscientie aan een kapitein, die niet van de ware religie was, den eed kon doen. Men vindt hun advies ook in de Verantwoordinge hieronder (N°. 2313) en by Aitzema, I. 806 vv. — De Consideration daartegen, die blz. 8—55 van dit stuk beslaan, zijn onderteekend: Den ... Januar 1629. C. P. D. Zy syn van Uytenbogaert. Zie: Cattenburch, 152.

2313 Nootwendige Verantwoordinge van de Consulten der Theologische Faculteyt tot Leyden, over sekere Vragen, by de E. E. Ghedeputeerde der beyder Hollantsche Synoden haer voorghedraghen, ghestelt ende in 't licht ghegh. door de Professoren ders. Theol. Faculteyt, tegen de bittere ende ongefondeerde *Consideratien*, vervat in eenen sekeren brief van een onghenoemt Remonstrant. Leyden, D. Jz. van Ilpendam ... 1629. 56 blz.

2314 Aen-spraeck, aen de Heeren Professoren vande Theologische faculteyt tot Leyden, over der selver *Verantwoordinge* teghen de Consideratien van hare Consulten gegeven op vijf Amsterdamsche vragen. Gedr. in 't Jaer o. H. 1629. 60 blz.

Door Joh. Uytenbogaert. Zie: Cattenburch, 153.

2315 Sententien, wtgesproken ende gepronuncieert (naer voorgaende Clockegheslagh) ter Puye deser Stede, over Dr. Carel Lenards, Pieter van Goetthem, ende Albert Harmansz Dingstee: Mitag. over de twee andere Gevangens binnens Camers den 31 Jan. 1629. Waer by ghevoecht is de Abolitie, ten selven daghe ghekundicht. Amst., voor Jan Benningh ... 1629. Met Consent enz. 16 blz.

Zie: Wagenaar, Amst., IV. 424 vv. — De twee Gevangens binnens Camers waren de Oud-Schepen Jan Willemsz Bogaerd en Pieter Harcke van Middelburg, koopman, met de drie andere de voornaamste yveraars voor de rechtzinnige leer en aanstokers tegen de gematigde Regering van Amsterdam. Zy werden alle tot verbanning veroordeeld; aan Bogaerd en Harcke werd nog de keuzs gelaten hun faute te bekennen ende God ende de Justitie om vergiffenis te bidden.

2316 Sententien enz. (als 't voorg.) ... Amst., voor W. Jz. Cloppenburgh ... 1629. Met Consent enz. 16 blz.

2317 Sententien enz. (als 't voorg.) ... Leyden, J. Cz. van Dorp ... Na de Cope van Amsterdam, Anno 1629. 12 blz.

2318 Copie vande Remonstrantie die by abuys van verscheyde persoonen genaemt werdt Deductie. Overghelevert benefens de Requeste der medeborgheren van Amstelredamme, als een verbael van alle de documenten der borgeren voorsz. in de vergad. van de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr., door Dr. Carel Leenaertsen ende sijne gheassocieerde. Haerl., Adr. Rooman ... 1629. 16 blz.

Achteraan Leenaertsen's Sententie.

- 294 Onlusten over de weigering van den Schutters-eed te Amsterdam. 1629.
- 2319 Copie vande Requeste, Confessie, ende Sententie van Jan Willemsen Bogaert, Oud-Schepen der Stad Amsterdam. Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 8 blz.
- 2320 Copie van de Requeste *enz. (als 't voorg.)* ... Nae de Copie van Haerlem, by A. Meuris (*te 's Gravenhage*) ... 1629. 8 blz.
- Achteraan het Eer-dicht op het vertreck van Bogaert (N°. 2321).*
- 2321 Eer-dicht op het Vertreck van Jan Willemsen Bogaert, Oud-Schepen der Stede Amsterdam. 2 Febr. 1629 ... Ghedr. te Haerlem, by Adr. Rooman. 1 bl. fol.
- Beginnende: Schriift Spot-rijm, wie dat wil, enz. (16 regels).*
- 2322 Op 't Eerdicht van Jan Willemsen Bogaert, Oudt Meuytmaker der Stede Amsterdam. 2 Febr. 1629 ... Te drucken tot Haerlem, by Adr. Rooman *enz.* 1 bl. fol.
- Beginnende: Schriift Eer-dicht wie dat wil, enz. (16 regels).*
- 2323 Op 't Lasterdicht tegens Jan Willemsen Bogaert, Oud-Schepen der Stede Amsterdam ... Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 1 bl. fol.
- Beginnende: Schriift Laster-dicht, spuwt gal, enz. (16 regels).*
- 2324 Brief aen Samuel Ampsingh op syn Eer-dicht op het Vertreck van Jan Willemsen Bogaert, 2 Febr. 1629. 1 bl. fol. obl.
- Beginnende: 'T is eer' en prijsens waert enz. (44 regels). In twee kolommen gedrukt.*
- 2325 Samuel Ampzings Eer-verdediginge sijns Persoons, ende Ampts, tegens verscheyde onbekende Amsterdamsche Pasquil-dichters, die hem onbedacht ende valschelijk, ende tegens alle Christelijcke billijkheyd, ... het Eer-dicht, op het vertreck van den E. Jan Willemszen Bogaert...gemaakt ... toedichten, *enz.* ... Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 16 blz.
- Hierin al de Eer- en Laster-dichten, ten getale van 9, waarbij ook de 4 bovenstaande.*
- 2326 Verantwoordingh van Jan Willemsz. Bogaert, Oudt Schepen der Stede Amsterdam: teghens eenighe opgheraepte leughenen ende calumnien: waer door getracht wordt yeder een te doen gelooven, dat hy sich selven soude hebben verrijckt met onbehoorlycke middelen: als namentlyck met de kleyne Zeep-vaetjens de luyden te verkoopen. Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 16 blz.
- 2327 Schutters Dwang ofte Verhael van de Procedures, ghehouden teghen seeckere Schutteren tot Amsterdam, van wegghen eenen Jan Claessen Vlooswijck, van den Crijghsraedt ende Magistraet, den Schutteren teghen wil en danck tot Capiteyn opghedronghen. Midtsgaders haere ontschut-teringh ende bannissement ... Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 48 blz.
- 2328 Nootwendich en - Levendich Verhael van het ghene tot Amstelredam by de inghesetene Schutters, Burgeren ende Negotianten eenigen tijt herwaerts is gepasseert. Tot verdedinghe der onschuldighen ende onderrechinghe der misleyde ... Ghedr. int Jaer 1629. 26 blz.
- In den geest van het vorige geschrift.*

- 2329 Extract uyt de Resolutien der Stadt Amstelredamme. (*Publicatie aang. het vernieuwen van den Schutters-eed, in d. 17 Febr.*) Gedr. by Mich. Colijn (*te Amst.*) 1629. Met last ende ten bevelen van de E. Heeren Burgemeesteren. 1 bl. gr. fol.

Bij Aitzema, I. 808 vv.

- 2330 Missive aende Achtb. Regenten der stad Amsterdam inde welcke geoordeelt wort, dat hare Actien ende Procedures, namelijk het aennemen der Waertgelders, innemen van 's lants Soldaten, volgens de conditien van hare Stadt, niet strecken oft van noode zyn, tot dat oogemerck ('t welck sy nochtans seggen daer mede voor te hebben) namelijk de maintenance der gereformeerde Religie ende welstant der Stad Item dat de gewesene geapprehendeerde Godvruchtige Gereformeerde ende liefhebbende mannen zyn Door G. V. D. B. Liefhebber der waarhz. Gedrukt tot dit eynde, datse (onder anderen) de E. Regenten voorsz. souden mogen ter hand comen. Anno 1629. Den 22 Februario. 24 blz.

- 2331 Waerachtighe Verthooninge van t'ghene tot Amsterdam in den Jaren 1627. 1628. ende 1629. is ghepasseert, ende wat de vroomen Patriotten ende Religions Verwanten is overgekomen Door Joannem Vrbanum, V. I. D. by een vergadert ... Tot Amsterdam, Ghedruckt uyt kracht van onse Burgherlijcke Vrijheyt, Anno 1629. (IV) en 68 blz.

In den vorm van een Samenspraak tusschen Politycken Arminiaen en Ghereformeerde Christen. Vergelijk: N°. 2384—85.

- 2332 Trouwhertige Vermaninge. Ende Waerschouwinge voor het quaet, dat uyt de Procedures vande Heeren Magistraten van Amsterdam te vreesen is, ende dat niet alleen over de goede Gemeente ende de ware openbare Religie aldaer, maer volgens haer als de grootste ende machtichste Stadt, ende de treffelijkste Ghemeente van 't Landt, soo souden sy de Marckt ofte merckteecken stellen, ende een Baecken zyn, dat alle de andere Steden daer na metter tijdt souden moghen volghen, en naer dat oogemerck d' Arminiaensche Haven ende Regieringe te beseulen. Gedrukt met Privilegie der waarheyt, in 't Jaer o. H. J. Chr. 1629. 8 blz.

- 2333 Cort ende bondich Verhael van de Arminiaensche factie, enz. (*als N°. 2244*) ... Hier achter is by ghevoeght een Missive van P. V. H. aen de ... Staten Generael ende ... den Prince van Orangien, nopende de saecke van Amsterdam: Benefens de Arminiaensche Placcaten van Schielandt, Utrecht, ende Amstelredamme. Nae de Copie van Hoorn. By Maerten Gerbrandtsz, Anno 1629. 82 blz.

De Missive met de Bijlagen beslaet 23 blads. van dit stuk. Het Verhael is een onveranderde herdruk van N°. 2244.

- 2334 Onder-richtinghe, op de Missive van P. V. H., aende ... Staten Generael ende ... den Prince van Orangien. Nopende de saecke van Amsterdam. Daer in ontdeckt ende wederleyt worden verscheyden mysterien schuylende achter den Autheur van die Missive enz. ... Int Jaer o. H. 1629. 68 blz.

Aan Joh. Uytenbogaert toegeschreven door Cattenburch, 158. De Missive is er achteraan bijgevoegd.

- 2335 Nieu-Liedt, gepast op den Ezel, gheladen met Schaef-Spaenders, in plaats van de Ratel: Vertoont op de Accademy. Zonder jaar. 1 bl. fol.

Schimpdicht op een stuk dat in dezen tijd door de Amsterdamsche Academie vertoond schijnt te zijn. Het lied begint: „Het Bocken hoeft dat barst van spijt.”

- 2336 Esopus-Ezels op de Stoel, nae de Wijse: Betteken voer naer Marimont. Zonder jaar. 1 bl. fol.

Lied in 12 coupletten, tegen de ijverende Amsterdamsche predikanten.

- 2337 Remonstrantie aende Ed. Mog. Heeren Staeten van Hollandt, ende West-Vrieslandt, vande Gedeputeerden der Zuydt ende Noordt-Hollandtsche Synoden overghelevert den 28 Feb. 1629. Waer by versocht wordt naerdere vast stellinghe vande Gereformeerde Religie tegens de Factie der Remonstranten. Midtsg. Consultatie in cas van conscientie ghegeven over het stuck van den schutterlijcken eedt door de E. E. Professoren der Theologie tot Leyden, ende de Gedeput. van beyde de Synoden, met het vertooch dienaeng. door de ghemelte Ghedeputeerden aen haer Ed. Mog. gedaan. Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 36 blz.

Hierin ook de Resolutie der Regering van Amsterdam van 17 Febr. (N°. 2329). Vergel. voorts N°. 2222 vv.

- 2338 Consultatio Theologica de juramento in Militia Civica Sancte praestando, data cel. Theologische Consultatie ofte Raet-pleginghe van den Eed der Schutterye, gegeven op vyf vragen, de welcke de Gedeput. vande Suyt ende Noord-Holl. Synoden in cas van conscientie den 30 Nov. 1628 hebben overgeleverd, vande Theologische Faculteyt vande Hooge Schole der Stad Leyden, door de Theologanten ders. Faculteyt vande lasteringen ende quade nae-sprake beschermt ende verdedigt. Haerlem, Adr. Rooman ... 1629. 14 blz.

Bij het Latijnsche origineel gaan de vragen en antwoorden aan de Verantwoording door Walaeus gesteld vooraf; doch bij de Holl. vertaling van de laatste wordt omtrent de eerste naar de Remonstrantie (N°. 2337) verwezen.

- 2339 Rescriptie en Advijs vande H.H. President en Raden over Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt aende ... Staten van Hollandt op hare Ed: Gr: Mog: missive ghesonden den 6 Martij. Neffens de Remonstrantie vande Zuydt ende Noordtholl. Synoden, en Consultatie der Professoren ende gedeputeerden der voorsz. Synoden op 't stuck van den Schutterlijcken eedt t' Amsterdam. Int Jaer 1629. 8 blz.

Dit Neffens, enz. slaat op: ghesonden, en beteekent niet, dat die stukken ook hier bijgevoegd zijn.

- 2340 Ernstich schrijven aen de Ghedeputeerde der Zuyt ende Noort-Hollantsche Synoden. Over haere Remonstrantie. Aende ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. overghegh. den 28^{en} Febr. 1629. In dit schrijven worden alle hare blamen wederleyt. Ende beantwoordt de Propositie van Mr. Rouse int Parlement van Engelant Gedr. int Jaer o. H. 1629. 70 blz.

Vergel. N°. 2337 en 2249. Aan Joh. Uytenhogaert toegeschreven (zie: Cattenburch, 152), hoewel in het stuk, getiteld: Tsamenspraeck over de Treveskrack (N°. 2378) en in de Logenkorting (N°. 2420) zijn auteurschap ontkend wordt.

- 2341 Publicatie van de Staten des Furstendoms Gelre ende Graefschaps Zutphen, van d. den 13 Majj 1628 stilo loci. Tot Verbodt van de Conventiculen der Remonstranten ende Pausgesinde. Midtsg. 't Placcaet van Ernest Casimyr ... midtsg. de Heeren Ghedeput. Staten van Frieslandt van d. den 16 Martij 1629. Tegens de Arminiaensche Factie. Leyden, D. Jz. van Ilpendam ... 1629. 8 blz.
- 2342 Placcaet Ernest Casimyr Graef van Nassauw enz. ... Stadt-houder van Frieslandt, ende Capiteyn Generael, etc. Mitsg. de Heeren Gedeputeerde Staten van Frieslandt (*in d. 16 Mrt.*). Na de Copie van Leeuwarden, in 's Graven-Hage, by A. Meuris ... 1629. 8 blz.
- Placcaet tot wering van die van de « Arminiaensche Factie.»*
- 2343 Vande Conscientie-dwangh, dat is: Klaer ende Grondich Vertoogh dat de ... Staten Generael in haer Placcaet den 3 Julij 1619 tegen de Conventiculen der Remonstranten ghe-emaneeert, gheen Conscientie-dwangh invoeren: Maer allen Ingesetenen der Geunieerde Provincien, van hoedanigen ghelove ofte gevoelen sy zijn, de behoorlicke ende volcomene vryheydt der Conscientie toe-staen ende vergunnen ... Ghestelt door Henricum Arnoldi vander Linde, D. des G. W. tot Delf. Delf, J. Az. Kloetingh ... 1629. (XII) en 144 blz.
- 2344 Vasticheydt van den Staet der Vereenichde Nederlanden bestaende inde handt-havinghe der waere Christel. Gereformeerde aengenomene Religie, mitag. de tegenwoordighe wettighe Regieringhe der Landen. Gedruckt in 't Jaer o. H. 1629. 24 blz.
- 2345 Raedt aen de Gescheurde Christenheyt. Aenwijsende de oorsaken van de Secten en Scheuringhen in de Kercke Christi, midtsg. de middelen, dienende tot wechneminghe der selver. Anno 1629. (VIII) en 52 blz.

De bekwaame schrijver van dit boekse tracht aan te toonen, dat het praktische Christendom het ware is en eene vrije opvatting van vele leerstukken toelaat.

1630.

- 2346 Oorsaecken, waerom Gustavus Adolphus, der Sweden. Gothen, Wandelen Koningh ten laetsten genootsaecht is, met sijn Krijghs Armade nae Duytschlandt te trecken. Mede een Memoriael van sommige Hooftbeswaringhen, dewelcke den Hert. tot Stettin, Pomeran, etc. aenden Heer Commissaris Generael S. Juliaen niet en heeft konnen naer laten, aen te dienen. Nae de copie van Straelsont. In 's Gravenh., bij Lud. Breeckevelt ... 1630. 16 blz.
- 2347 Een cort Historisch Relaes, ofte: Eenvondich verhael van de belegheringe ende veroveringhe der vermaerde Stadt s'Hertoghen-Bosch, mitag. de verrassinghe ende inneminghe van de goede Stadt Wesel. Hier by is ghev. den Staet ende Ordre van des Vyandts Guarnisoen Door H. H. een Liefhebber van 't Vaderlandt. Delf, J. Pz. Waelpot ... 1630. 32 blz.

Vergelijk N°. 2270—2294.

- 2348 Vol-maeckte Lauwer-crans, over het zegen-rijcke Jaer van 1629. Waer in verhaelt worden alle de Victorien die ons Godt de Heer in het selve verleent heeft, in 't bysonder het in-brenghen van de Silver-vloot, het winnen van den Bosch, het vertreck des Vyandts uyt de Velu. Hier by gevoecht een Besluyt op het voornoemde Jaer *enz.* Harderwyck, Nic. van Wieringen. Anno 1630. (IV) en 70 blz.
- 2349 Leyds Veer-schuyts Praetjen (*enz., als N°. 2241*) Hier achter syn by ghevoecht, Twee Brieven gheschreven in Batavia (*in Dec. 1626*) vervanghende den handel van Jeronimus Cornelisz onder Coopman op 't Schip Batavia, oock mede sijn sterven, geweest hebbende een Discipel van Johannes Torrentius voorsz. Anno 1630. 80 blz.
- 2350 Copie vande Missive, gheschreven by den Generael Weerdenburch, aende ... Staten Gen. noopende de veroveringhe vande Stadt Olinda de Fernabuco met alle sijne Forten ende stercke Plaetsen (*in d. 7 Mrt.*). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1630. 10 blz.
Bladz. 9, 10 behelzen een Extract uyt den Brief van den Admiraal Pieter Adriaensz, waaronder het adres van dezelfde drukkers.
- 2351 Copey vande Missive *enz. (als 't voorg. doch zonder het bijvoegsel)* Utr., L. Sz. de Vries Na de copen in 's Gravenhage. Anno 1630. 4 blz.
- 2352 Veroveringh van de Stadt Olinda, gelegen in de Capitania van Phernambuco, door Heyndrick C. Lonck, Generael te Water ende te Lande. Mitag. Diderick van Waerdenburgh, Colonel over de Militie te Lande *enz.* ... Amst., voor Hessel Gerritsz, Pas-Caert-schryver ende boeckverk. *enz.* 12 blz.
Hierin het sommier der Artikelen van overgave, in het Spaansch en Hollandsch, de lijst der buitgemaakte ammunitie, enz.
- 2353 Olinda, ghelegen int Landt van Brasil, inde Capitania van Phernambuco, ... gelukkig veroverd op den 16 Febr. A^o. 1630. Onder het beleydt van Henrick Lonck *enz.* Cort ende claer beschreven door Joannem Baers, Dien. des G. W. inde Heerlijckheyt van Vreeswijk, gheseyt de Vaert, als een sichtbaer ghetuyge int 50ste jaer syns Ouderdoms Amst., voor Hend. Laurensz ... 1630. 48 blz.
- 2354 West-Indische Compagnie. Articulen ... provisioneeljk beraemt by Bewinthebberen over het open ende vry stellen vanden Handel ende Negotie op de Stadt Olinda de Parnambuco, ende Custen van Brasil (*in d. 16 Oct.*). Amst., P. Az. van Ravesteyn. Anno 1630. 8 blz.
- 2355 Ghedenck-weerdich verhael, van 't ghene datter ghepasseert is, tusschen de Ghecommitteerden van H. M. H. Staten ter eener zijde, ende van weghen de Hertoginne, en de Koninck van Hispanien ter ander zijde: Oock wat de Hertoginne in Brabant heeft doen publiceren. Midtsg. een naerder advijs vande treffelijcke Vlooten van de geoctr. West-Indische Compaignye, wat by deselve ghepasseert is: Als oock van Don Frederick de Tolletto, Generael van de Spaensche Vloodt. Oock mede den wonderlijcken handel, tusschen s. Kon. Maj. van Sweden ter eenre zijden: Oock uyt wat oorsaken den Kon. van Denemarcken wederom op nieuw den Trommel

doet slaen. Midtsdien een seltsame saeck, wat binnen Dordrecht ghevon-
den is, wonder om te hooren. Tot Rott., voor Jac. Jansz. 1630. In 8°. 8 blz.

Zie over die verschillende zaken: Aitzema, 10^e boek, passim. De seltsame saeck te Dordrecht was nam. dat daar bij het graven onder de stadsmuur twaalf potten ieder met het gebeente van een pasgeboren kind gevonden werden.

- 2356 Vryheden by de Vergad. van de Negenthien van de Geocotr. West-Indische Comp. vergunt aen allen den ghenen, die eenighe Colonien in Nieu-Nederlandt sullen planten ... Amst., voor Mr. Jz. Brandt ... 1630. 16 blz.

Op den titel zijn vier aan de kust komende schepen afgebeeld, waaronder deze regels: Westindjen Kan sijn Nederlands groot gewin, Verkleynt 's rijands Macht, brengt silver-platen in.

- 2357 Missive des Kercken-raedts van de Stadt Orange, gheschr. int Fransche, aen S. Princel. Excell. Aeng. 't gepasseerde aldaer den 12 ende 13 Junij II. met wijlen den Heere van Valckenburgh, Gouverneur aldaer ... Met het Translaet ... (in d. 15 Junij). 's Grav., Wed. v. H. Jz. v. Wouw ... 1630. 4 blz.

Zie hierover: Aitzema, I. 1030 vv.

- 2358 Waerachtich Verhael van 't gundt ghepasseert is binnen Orangien, tot op den 15den Junij 1630. Nae de Fransche Copie ... overgeset. 's Grav., Wed. v. H. Jz. v. Wouw ... 1630. 8 blz.

- 2359 Klaer-Bericht ofte Aenwysinge. Hoe ende op wat wijze, de tegenwoordige dierte der Granen sal kunnen geremedieert werden, ende de Schipvaert deser Landen vergroot. 's Grav., A. Meuris ... 1630. 24 blz.

Voorstel tot oprichting eener compagnie voor den handel op Moscovien, uitgegaan van Joost Willemsz Nijkerke en Elias Trip, kooplieden te Amsterdam, en door den eersten opgesteld. Met vele veranderingen vindt men het bij Aitzema (I. 1043 vv.), waar het onderteekend is: By my J. W. N. Voor my selven, ende de Compagnie. Eene Hoogduitsche vertaling van dit stuk met eene wederlegging van een Duitsch handelaar vindt men op de Bibliotheek der Stad Amsterdam. Vergelijk ook N°. 2452.

- 2360 Teghen-bewys, op het Klaer bericht ofte Aenwysinghe, enz. Ghedr. int Jaer o. H. 1630. 16 blz.

- 2361 Antwoord ende Resolutie by de Heeren Regierders ende Vroetschappen der Stadt Haerlem, ghenomen op 't stuck vanden Treves, op de Missive aen haerlieden ghesonden vande ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. Als noch een Project, 't samen gevoecht uyt de Advisen vande Leden, volghens de Resolutie van hare Ed. Gr. M. Ghedr. int Jaer o. H. 1630. 16 blz.

Hierin ook de Missive van de Staten zelve, die gedagt. is: 12 Jan., het Antwoord: 16 Jan., het project, waaronder men leest: Ghedruckt nae decopie van Amstelredam, 19 Jan. De drie stukken bij Aitzema, I. 965 vv.

- 2362 Resolutie, by de Heeren Raeden ende Vroetschappen der Stadt Haerlem, ghenomen op seeckere Missive aen haerl. ghesonden, van de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. Nopende 't stuck vanden Treves: Haerlem, Adr. Roman ... 1630. 18 blz.

Authentieke uitgave der Resolutie en Missive, van wegen de Haarlemsche regering. De voorgaande uitgave wordt hier genoemd: gantsch incorrect ende vol fouten. Op den titel van sommige exemplaren van desen druk staat Aherlem voor Haerlem.

- 2363 Resolutie enz., als 't voorg. *Andere druk. Op den titel wordt Roman woonende aen 't Sandt vermeld, op de vorige druk woonende aen 't Marchtveldt.* 18 blz.
- 2364 Discours op ende teghen de *Conscientieuse Bedenckingen, ofmen in goede Conscientie Trefves met Spaengien maken mach.* Midtsg. de *Consideration* op 't vast stellen van de Religie ende Regieringhe. Onlancks tot Haerlem uytghegheven. Haerlem, Jacob de Wit. Anno 1630. 36 blz.
Tegenschrift van N°. 2296. Aan Joh. Uytenbogaert toegeschreven (Cattenburch, 154.)
- 2365 Discours enz. (als het voorg.). De tweede Editie vermeerdert ende verbeterd. Haerlem, Jac. de Wit. Anno 1630. 36 blz.
- 2366 Redenen, waeromme dat de Vereenighde Nederlanden, geensints eenighe Vrede met den Koningh van Spaignien konnen, mogen, noch behooren te maecten. Zijnde het Tweede Deel van 't Tractaet tegens Pays, Treves, en Onderhandelinge met den Kon. van Spaignien. 's Grav., A. Meuris ... 1630. 66 blz.
Vergelijk N°. 2305.
- 2367 Klare Aenwysinge, dat de Vereenighde Nederlanden, gheen Treves met den Vyandt dienen te maecten. Sijnde het Derden Deel van 't Tractaet tegens Peys, Treves, enz. ... 's Gravenh., A. Meuris. 1630. 72 blz.
- 2368 Wtwissinge der schandelicker Blamen, daer mede de Schryver vande *Tractaten tegens Pays, Treves, etc.* de Remonstranten t' onrecht bewerpt in sijn *Derde Deel* ... Gedr. in 't Jaer o. H. ... 1630. 20 blz.
Tegenschrift van het vorige, aan Uytenbogaert toegeschreven. (Cattenburch, 154.)
- 2369 Waerschouwinghe over den Treves met den Coninck van Spaengien, aen alle goede Patriotten, ghedaen met ghewichtige redenen. Door Willem Wsselinx. Ende in druck uytghegeven door een Liefhebber des Vaderlants. Vlissingen, Sam. Cl. Versterre ... 1630. 48 blz.
Ondertekend: Wt den Haghe desen 16 Januarij 1630.
- 2370 Een cort Verhael ende Verthooninge hoe grooten Voordeel den Coning van Spagnen by den Treves soude hebben. Ende daer-en-tegens de menighfuldighe schade, die onse Seven vereenighde Provincien, Duytsch-land ende andere Plaetsen daer door souden lijden ... Ghedr. int Jaer o. H. ... 1630. 10 blz.
- 2371 De Vruchten van 't Monster van den Treves, toe-gevoeght aen de ... Vaders van Gods Kercke ende aen allen patriotten van ons lieve Vaderlandt, ende Oost- ende West-Ind. Compagnie. Door een Lief-hebber derselver ... Ghedr. in 't Jaer o. H. ... 1630. 8 blz.
In proza, met een tusschengevoegd gedicht van 20 vierregelige coupletten, getiteld: Den Treves Aert.
- 2372 Dialogus ofte t' Samenspreekinghe tusschen Jan Andersorgh ende Govert Eygen-sin, over den huydendaeghschen handel van Treves met den Kon.

van Spangien te maecken, ofte tegen hem in den Oorlogh te blijven ...
Gedr. in 't Jaer 1630. 82 blz.

*Berijnde dialoog tegen den vrede. Het Tot den Leser is onderteekend: Fortiter I. S.
Aan den kant vindt men Latijnsche aanhalingen uit verschillende schrijvers, ook
Barlaeus en Grotius.*

2373 Copie van een Missive die ghehouden mach werden seer avontnyrlick in
de handen van een oprecht Patriot ende Liefhebber van 't Landt geko-
men, ende geschreven te zijn door een Aensienlijk Raets-persoon in 't
Hof van Brussel, aen eene treffelicke doch Geestelijke Personagie, hem
onthoudende alhier in 't Landt ... Anno 1630. 22 blz.

2374 Spaensche Vosse-Vel; ofte Copye van een Missive enz. (als het voorg.) ...
Leeuw., Cl. Fonteyne ... 1630. 82 blz.

2375 Missive, inhoudende den aerdt vanden Treves tusschen den Koninck van
Spaengien ende de Gheunneerde Provincien. Waer in aenghetoghen worden
notable resolutien der Ho. Mo. Staten Gen. met hare bondighe redenen,
waerom sy menichmael sulcken Vrede, Treves ende selfs de handelingen
van dien afgheschaft hebben enz. ... Ghedr. Anno 1630. 40 blz.

2376 De rechte Sadel op het Nederlantsche vrije Paert ofte Discours ende
vermoeden der Marquis Spinola. Hoe ende in wat manieren ... die Cathol.
Majesteyt in Hispanien eyndelinge 't Nederlantsche paert in den Sadel
komen konne ... 's Grav., A. Meuris ... 1630. 12 blz.

Dit Discours is onderteekend: I. Emant (sic) Adams.

2377 Treves-krack. Door een gesprek van twee slechte Gesellen, alle Patriot-
ten tot opmerkinghe voor-ghestelt. *Aurum Tagi mors Batavi.*

Wanneer in d' oogen blinckt het Spaensche Gout,

Den stonten Batavier terstont verflout.

Gedr. in 't Jaer 1630.

16 blz.

*De schrijver is Matthias Damius, blijkens een naschrift in de Harminiaensche
leugentaal (N°. 2419).*

2378 Tsamen-spraeck over de twee slechte Gesellen van *Treves-krack*, ende
bysonder van Capo de Grijp. Ghedr. in 't Jaer 1630. 16 blz.

Aan Uytenbogaert toegeschreven (Cattenburch, 155). Vergelijk echter N°. 2420.

2379 Consultatie oft Beraedt, hoe den Oorlogh in 't Nederlandt best tot een
goet eynde ghebraght sal werden? Waer inne verscheide Advijsen ende
Sententien, so van de ghewesene Gouverneurs, als van treffelycke Rechts-
gheleerden worden voorghestelt, met seer curieuse Politicque bewys-redenen.
Wt de Lat. in onse Nederl. tale overgeset, door Daniel Bredan Am-
sterdammer, Notaris publicq binnen ders. stede. Amst., Broer Jansz ...
1630. 62 blz.

Met 11 portretten in houtsnede, in ovaal met randschrift, tusschen den tekst.

2380 Sententie D. Smoutii (in d. 7 Jan. met aanhalingen uit de Heil. Schr. als
glosse op de Sententie. Onderaan:) Gedrukt Anno 1630. 1 bl. fol.

- 2381 Teghen den Glossateur van de ghedruckte Sententie D. Smoutii ofte de verkeerde Allegatien der H. Schrift ghestelt onder de selve. Ghedr. Anno 1630. 18 blz.

Aan Uytenbogaert toegeschreven. Zie: Cattenburch, 153. Hierin ook de Sententie en allegatien. Men vindt een en ander ook bij Aitzema, I. 1019 vv. Verg. p. 1023.

- 2382 Copie vande Missive van Dominicus Vinsemius als Predicant van het Tucht-huys tot Amsterdam, aen syne Ghen. Ernestus-Casimir Grave van Naszou, Stadth. ende Gouv. over Frieslandt enz. ... Inhoudende de gelegentheyt ende beroerten van Amsterdam (in d. 27 Febr.). Gedr. in 't Jaer o. H. ... 1630. 16 blz.

Winsemius was de gematigde partij toegedaan.

- 2383 Antwoordt ende wederlegginghe eenes Briefs van Domin. Vinsemius ghesonden aen Ernestus-Casimir Grave van Nassau, Gouverneur van Vrieslandt, etc. ... Gedr. in 't Jaer o. H. ... 1630. 12 blz.

- 2384 Waerachtighe Verthooninge van t' ghene tot Amsterdam in den Jaren 1627, 1628 ende 1629 is ghepasseert enz. ... Tot Amsterdam ... 1630. 68 blz.

Herdruk van N°. 2331.

- 2385 Waerachtighe Verthooninge enz. (als 't voorg.) ... Den derden druck. Tot Amsterdam ... Anno 1630. 68 blz.

- 2386 Gespreck, dienende tot waerachtighe ende deftige aflegginge van verscheiden leelicke Blamatien ende versierde Loghenen, bevonden inde onwaerachtighe Verthooningh van 't ghepasseerde t' Amsterdam inde Jaren 1627, 1628 ende 1629 door eens versierden Vrbaens I. V. D. bykans IVDsche onghestuymicheydt uytghebraeckt ... Tot Amsterdam, Inde Winckel van Voorstandt der Onnoselheydt, Anno 1630. 44 blz.

Wederlegging van het vorige, door Uytenbogaert, volgens Cattenburch, 155.

- 2387 Vraghen ende Voorstellingen, nootwendich om bemerckt te werden in deses tydts ghelegentheyt, om te dencken op middelen dienstich tot herstellinge vande Ruste, ende versekeringe voor ende inde Gemeeynte Christi tot Amsterdam ... Ghedr. in 't Jaer o. H. 1630. 12 blz.

In anti-regeringegesinden geest.

- 2388 Antwoordt op de Vragen ende Voorstellingen, onlanghs in druck wtghegheven, om te doen dencken op middelen enz. ... Int Jaer o. H. 1630. 24 blz.

Mede aan Uytenbogaert toegeschreven. Zie: Cattenburch, 156.

- 2389 Cort Extract van 't gheene de Kercken van Seelandt verricht hebben by sijn Princel. Excell., nopende de beroerte tot Amsterdam ende elders, door haer Ghedeputeerde vier in 't ghetal (den 19 Mrt.). In 't Jaer o. H. 1630. 8 blz.

- 2390 ¶ Vermaen Brieff, streckende tot een Wegh wijser aende verdwaelde Heeren van Amsterdam. Door, kbp, wkdmfw, wqfa, 0361. Geprint in 's Hertogen bos, by Jan van Tuernhout, in den Bybel. 12 blz.

- 2391 Bericht op de Vragen vande Amsterdamsche Academi ofte Narren-School, inghestelt by een Lit van de Brabantsche Kamer ghenaemt *T'leliken onder de doornen*. Ghedr. int Jaer 1630. 12 blz.

Zie over de bekende vragen door de Amsterd. Akademie uitgeschreven: Wagenaar, Beschr. van Amst. in 8°. IV, 471, en Vondels Werken uitgeg. door J. v. Lennep, III, 38 vv., waar ook dit Antwoord geheel is overgenomen. In dit stuk gaan de Vragen selve vooraf. Aan het slot leest men een Höländschen Holipodrido tot een toemate enz., ondertekend: Naer dit een beter. Ick leer noch. Het eerste is de zinspreuk van Nicolaes Perciaes, vroeger lid der rederijkkamer Het Boeck te Brussel.

- 2392 Samenspreking, tusschen Twee Goudse Veer-Luy, Jaap en Kees. *Zonder jaar*. 8 blz.

In de volkstaal gerijmd. Samenspraak tegen de Academie en hare voorstanders, naar aanleiding van het plakkaat tegen de door haar uitgeschreven Vragen, dat den 2den April was afgekondigd.

- 2393 Authentijck ende waerachtich Verhael van 't gundt t' Amsterdam is ghepasseert, tusschen de E. E. Heeren Magistraeten, Adrianum Smoutium Predicant ende de Kerckelijcke aldaer, nopende Smoutij Predication, ende de Sessie des Magistraets inde Kercken-raedt ... Met een Advertisement van 't voornemen der Kerckelicke: daer in oock mentie wort ghemaect vnde Zwitsersche ende Geneefsche brieven aende Professoren ... Ghedr. int Jaer o. H. 1630. 32 blz.

Aan Uytenbogaert toegekend. Zie: Cattenburch, 156. Vergelijk N°. 2398.

- 2394 Project t'Samen ghevoegt uyt de Advisen vande Leden, volghens de Resolutie van hare Ed. Groot Mog. van den 19 Jan. Anno 1630. (*betr. de Remonstranten*). *Zonder afzond. titel*. 4 blz.

- 2395 Project t'samen gevoeght enz. (*als 't voorg.*) ... Met sommige Bedenckingen over 't selve Project ... Gedr. 't Jaer o. H. 1630. (IV) en 24 blz.

De Bedenkingen worden aan Uytenbogaert toegeschreven. Zie: Cattenburch, 153.

- 2396 Brief, van den Burghermeesteren, Schouten ende Raeden, van de vier rechtgevoelende Steden der Eetgenooten Surich, Bernen, Basel ende Schafhuysen, midtsg. Syndicus ende Raedt der Stadt Geneven, aende ... Staten Ghenerael. Ghedat. den 3 May o. s. 1630. 8 blz.

Tegen het verleenen van vrijheid aan de Remonstranten.

- 2397 Cotype eenes Briefs van de Heeren Burgermeesteren enz. (*als het voorg., doch hier op het einde gedagteekend 17 May [Nieuwe Stijl]*) ... Ghedr. Anno 1630. 8 blz.

- 2398 Cotype van een voortreffelijcken Brief gesonden wt den name vande Predicanten ende Professoren van de Gemeenten, Academies ende Hoge Scholen van Zurich, Berne, Basel, ende Schafhuysen; Mitsg. ook der Stad Geneve, aan de Professoren in de Academie tot Leiden ... Handelende van d' over-groote vriheit ende stouticheit der Arminiaensche factie enz. (*in d. 23 Mei*) ... Leeuw., Cl. Fonteyne ... 1630. 8 blz.

Bij Aitzema, I. 1023.

- 2399 Missive van de Leeraers ende Professoren der Ghereform. Kercken, Academien *enz. (als het voorg.)* ... Waer in de selve over de nieuwe Proce-
duren vande Remonstrantse Factie, haer met groote droefheydt beclaghen,
etc. Met corte Annotatien dienende tot verificatie der Missive ... Ghedr.
in 't Jaer o. H. ... 1630. 44 blz.
- 2400 Eenige Brieven geschreven aen Heeren van qualiteyt in 's Graven-Haghe:
tot wederlegginge van sekere grove Calomnien tot naedeel der Remon-
stranten wighestroyt, soo 't geruchte gaet, by eenighe Professoren der
Theol. tot Leyden. Gedr. in 't Jaer o. H. ... 1630. 26 blz.
*Deze brieven zijn gedagteekend: 8, 16, 26 Mei en ondertekend: J. M. — Uyten-
bogaert wordt voor de schrijver gehouden. Zie: Cattenburch, 155.*
- 2401 Brief aen S. Princel. Excellentie van Oraengien, etc. Geschreven ende
ghesonden van Johannes Wtenbogaert, Oudt Kercken-Dienaer van
's Graven-Haghe. In (*den* 4) Junio 1630. 6 blz.
Bij Aitzema, I. 1080.
- 2402 Requeste der Remonstrantsche Leeraren aende ... Staten van Hollandt
ende W.-Vr. dienende tot verthooninghe harer onschult, over seeckere
onwaerachtighe Nae-spraecken, tot haren naedeel door 't Landt ghestroyt.
Met de Missive van Joh. Wtenbogaert aen S. Princel. Excell. inde
selve Requeste ghementioneert. In Junio 1630. 10 blz.
*Ook dit en het volgende Request, door Wtenbogaert en 5 anderen ondertekend,
zijn van zijne hand. Zie: Cattenburch, 155.*
- 2403 Andere Requeste der Remonstrantscher Leeraren, aende ... President ende
Raden 's Hoofs van Hollandt etc. (*ingediend den 19 Junij*). Met Copie
van eene andere Missive aen S. Pr. Excell. aende selve Requeste gean-
nexeert. Hier komt noch by seeckere Acte, geteykent bij de (7) Gevan-
gene Leeraren op Louvesteyn (*gedagt. 20 Junij*). In 't Jaer o. H. 1630.
12 blz.
- 2404 Gravamina Classium, behoorende ad Synodum te houden binnen Schoon-
hoven, den 23 Julij 1630. Met Aenmerckingen op de selve. Int Jaer 1630.
20 blz.
De Aanmerkingen zijn van Uytenbogaert. Zie: Cattenburch, 156.
- 2405 Eens oprechten Patriots ende warachtigh Lief-hebbers der waere Chris-
telicke Ghereformeerde Religie, eerbiedighe, ootmoedige niet min als
ernstighe Aensprake, aende ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. *enz.* ...
op 't Subject vande Synodale Gravamina, onlanx onder den man ghe-
comen. Ghedr. int Jaer o. H. 1630. 28 blz.
Ook dit geschrift wordt aan Uytenbogaert toegekend. Zie: Cattenburch, 156.
- 2406 Response aux Articles proposez par quelques Ministres d'Hollande, con-
tenans les griefs sur lesquels le Synode qui s'y tient doit deliberer. Faite
par un Personnage tres-docte demeurant en France. — Antwoordt
op de Artijckelen, *enz.* ... Anno 1630. 64 blz.
*In het Fransch, met Hollandsehe vertaling. De schrijver is Daniel Tilenus, de
vertaler de volijverige Uytenbogaert. Zie: Cattenburch, 132, 156.*

- 2407 Copye vande Requeste der Dienaren, der Gedeputeerde van de Synode der Geunieerde Proventien (*sic*). Over gheg. den 26 Sept. 1630. Aende ... Staten Generael. Ghedr. int Jaer o. H. 1. 6. 3. 0. 8 blz.
- 2408 Copie vande Requeste Provincien 1630. (*Andere druk van het voorg.*) 8 blz.
- 2409 Remonstrantie, op den Naem der Kercken deser Geunieerde Provincien, overgegeven den 26 Sept. 11., aende ... Staten Generael. Mitsg. de Verontschuldighing der Remonstranten daer tegen aen de selve hare Hog. Mog. Ende Antwoordt opde Extracten der Professoren van Leyden, ghetoghen uyt de Apologie der Remonstranten ... Gedr. in 't Jaer o. H. 1630. 72 blz.
- Door Uytenbogaert. Zie: Cattenburch, 157.*
- 2410 Schoonhovens Vertoogh ende der Kercken Remonstrantie. Verrijckt met Aenmerkingen ende punctueel Wederlegh van t' gund inde Verontschuldighing der Remonstranten aen hare Hog. Mog. niet specialijk en is beantwoordt. Gedr. in 't Jaer o. H. 1630. 62 blz.
- Door Uytenbogaert. Zie t. l. a. p.*
- 2411 Sententie by mijn Heeren Bailliu, Burgermeesteren ende Vroetschappen der stadt Rotterdam. Ghegheven teghens vier Predicanten ende eenighe Ouderlinghen aldaer, den 7en Augusti. Anno 1630. Ghedr. in 't jaer o. H. 1630. 8 blz.
- 2412 Copye van de Sententie enz. (*als 't voorg.*) ... 1630. 8 blz.
- 2413 De Openinghe van 't ghene datter ghepasseert ende geresolveert is inden Zuythollantschen Synodus, gehouden binnen Schoonhoven, aengaende de suspensie der vier Predicanten ende Ouderlinghen binnen Rotterdam. Mitsg. het verkiesen der nieuwe Kercken-raedt aldaer. Int Jaer o. H. 1630. 8 blz.
- 2414 Advys op 't vast-stellen vande Religie ... Haerlem, Jac. de Wit ... 1630. 20 blz.
- Aan Uytenbogaert toegekend. Zie: Cattenburch, 154.*
- 2415 Wondere Clachten van Arminia Vryheyts Papieren-Geldt over de vreemde Kueren ende Procedueren, door haren Man Gamaliel Rasende-Mans Protest enz. ... Int Jaer o. H. 1630. 14 blz.
- Schimpdicht op de Remonstranten. De titel doelt op eene aanhaling van Gamaliels woorden (Handel. V) aan het einde van het vorige stuk.*
- 2416 Kort ende klaer Vertoogh, waer in bewesen wordt, dat de Staten van den Lande, met Wilhelmus Prince van Orangjen, etc. den oorlog teghen den Koning van Spangjen aengenomen hebben, voor de Vrijheydt vanden Lande, ende voor de Ware Christelijcke Ghereformeerde Religie enz. Ghecolligeerd wt de gheloof-waerdichste Historyschrijvers, door J. L. van Rog ... Haerlem, Adr. Roman ... 1630. 24 blz.
- 2417 Tsamen-spraeck tusschen Man ende Vrouw, over den tegenwoordigen bedroefden staet der Kercken, ende de grouwelicke Procedueren midtsg.

de Leere tegen de selve enz. ... Ghedruct nae de waere Copy in 't Jaer ons H. 1630. 16 blz.

Blijkens verschillende hierin vertelde bijzonderheden is de schrijver een Utrechtenaar, waarschijnlijk de predikant Cornelius Dunganus. (Vergel. N°. 2243).

2418 Sekeren Wech tot ware ruste in den Lande. Ghedr. in 't Jaer 1630. 12 blz.

De schrijver wil aan de overheid alle kerkelijk gezag ontnemen, maar schijnt niet tegen het dulden der Remonstranten te zijn.

2419 Harminiaensche leugentael ofte Verhael ende bewijs van verscheyden leungenen, daer mede het ernstigh schrijven aen de Gedeputeerden der Synoden verciert is ... Gedr. in 't Jaer 1630. 30 blz.

Tegenschrijft van N°. 2340. De schrijver, die in een naschrift zich ook als auteur van het „tractaetjen Treves-krack“ (N°. 2377) doet kennen, is blijkens de Loghenmeerdering de heilige Contraremonstrant Matthias Damius.

2420 Logenkorting off Ernstich-Schrijvens zuiveringh vande ghepretendeerde Harminiaensche Logentael.... Gedr. in 't Jaer o. H. 1630. 40 blz.

Zoo als de meeste Remonstrantsche strijdschriften wordt ook dit aan Uytenbogaert toegeschreven. (Zie: Cattenburch, 156). Het is waar, dat zoowel in dit geschrift als b. v. in de Tsamen-spraek over de Treves-krack (N°. 2378) gezegd wordt dat de tegenpartij doolt als hij „der Harminianen Bischoep Wtenbogaert“ voor zijn tegenschrijver houdt, en dat hij dat niet zeggen zou als hij wist „hoe weynich lust die goede Oude Man heeft tot het maecken van sulcke schriften“, maar die ontkenning wordt te behoedzaam gedaan om er veel vertrouwen aan te hechten. Het is echter minder waarschijnlijk, dat U. al die strijdschriften alleen gesteld zal hebben, dan dat hij er het werkzaamste deel aan had.

2421 Loghenmeerdering, of des Harminiaenschen Loghen-taels vaster bewys met augmentatie van Loghenen. Door Mathiam Damium ... Haarlem, Adr. Roman ... 1630. 88 blz.

2422 Vorm voor de Gommariste Medalie-gieter. Anno 1630. 8 blz.

Schimpdicht van een Remonstrant tegen een Contra-remonstrantsch paskwil, getiteld: Fronck-penningh, dat hierin ook is opgenomen. Een beter antwoord dichtte Vondel.

2423 Tafel, begrijpende kortelijck enz. (als N°. 2074).... Den 13den druck is van nieuws oversien, verbeterd ende vermeerderd. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1630. 84 blz.

Deze druk behelst dezelfde stukken als de tiende, maar is weder met eenige bijvoegsels als: Joabs kus enz., vermeerderd.

2424 Voorstant vande Vryheyte der Conscientie, teghen den Conscientie-dwangh van Henr. Arn. van der Linden, predicant tot Delft ... Ghestelt ... int Jaer 1629. Ende ghedr. int Jaer 1630. (VIII) en 144 blz.

Tegenschrijft van N°. 2343. Aan Uytenbogaert toegeschreven (Cattenburch, 153).

2425 Korte Voorlooper, op de Proeve by de H.H. Professoren der Theol. tot Leyden nu versch uytghegheven, tegen d' Apologie der Remonstranten. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1630. 24 blz.

Tegenschrijft van de eerste druk van het volgende. Ook hiervan wordt Uytenbogaert voor de schrijver gehouden.

- 2426 Proeve van de Lasteringen ende vremde Leer-stucken der Remonstranten, ghetrocken ende by een ghestelt uyt haere Apologie ende by forme van Voor-looper in 't licht ghegeven; door de Professoren der H. Theol. in de Univers. tot Leyden. Van nieuws oversien, ende ghedruckt met een Antwoort op haren Voor-looper. Leyden, Bonav. ende Abrah. Elzevier ... 1630. 56 en 32 blz.

Het Antwoorde op den Voorlooper heeft afzonderlijke titel en paginering, met het jaartal 1631. — Zie een tegenschrift: N°. 2459.

- 2427 Den ouden Leytschen Patroon ofte Derden Octobers Bancket. Waer in kortelijck en waerachtelijck wort voorgeset de stercke Belegeringe der Stad, de groote benautheyt der Borgeren, ende de wonderbare wercken Godes betoont in 't ontsetten van de Stad Leyden: geschiet inden Jaere o. H. 1574. op den 3 Oct. wesende Sondagh's morgens ... In 't Jaer o. H. 1630. 30 blz.

Passchier de Fijne voert in dit geschrift van zijne hand den ouden Leytschen Patroon, die het beleg heeft bijgewoond sprekende tot zijne kinderen en kindkinderen in. In het laatste gedeelte zijner rede worden de vervolgingen, die de Remonstranten nu in Leiden te verduren hadden (door Schout Bondt o. a.) verhaald en gewraakt. Aan het slot vindt men de namen van een vijftigtal Remonstranten, die te Leyden gevangen gezet — hieronder ook Passchier —, met geldboeten gebannen, geplunderd of beboet zijn. Dit stuk is opgenomen in de Verzameling der Tractaaten van P. de F. IIde deel (1736) en op nieuw uitgegeven — doch met uilatingen — door J. Roemer (Leyden 1833), die zonder grond aan Passchier het auteurschap betwist.

- 2428 Inwying van den Christen Tempel t' Amsterdam Gedruckt in 't Jaer 1630. 8 blz.

Gedicht op de inwijding der Remonstrantsche kerk te Amsterdam (den 8 September), door den grooten Vondel.

- 2429 Allen den ghenen, die dese Letteren sullen sien of hooren lesen, ghenaede ende vrede enz. ... Doen te weten de Herders vande Christelijcke ghereformeerde Kercke enz. (*Manifest van de predikanten te 's Hertogenbosch* Gisb. Voetius, God. Udemans, Henr. Swalmius, Sam. Everwijn, met autorisatie van Schout en Schepenen, waarin de Roomsche Geestelijkheid tot een conferentie uitgenoodigd wordt, in d. 15 Mei 1630). 1 blad fol.

Bij Bor, Geleghenthey van 's Hertogenbosch (s Grav. 1630), blz. 402. Zie over de daarop gevolgde disputen aldaar blz. 402—6.

- 2430 Korte Aanmerckingen op het Beroep-schrift vande Predikanten van s' Hertoghenbosch. 1 blad fol.

Aanmerkingen van een Roomschgezinde op het voorgaande, dat hier ook in zijn geheel opgenomen is, onderteekend: V. I. G. E.

- 2431 Translaet wt het Latyn. Alle de ghene, die dese Letteren sullen sien enz. (*Antwoord op het Manifest der Bossche predikanten, gedacht tot Loven den 9 Junij 1630 en ondert. door Guil. ab Angelis S. Theol. Doctor, Borger van 's Hertogen-bosch en Corn. Janssenius S. Theol. Doctor et Sacr. Litt. Prof. Reg. Lovanij*) ... Nae de copije tot Brussel, by Jan Pepermans ... 1630. 1 blad fol.

- 2432 Tooneel vande Moedigheydt van vier Predicanten binnen 's Hertoghenbosch. Ende Cloeckveerdicheyt van twee Catholijcke Professoren binnen Lueven. Aeng. een openbare Wt-daginghe om op het stuck van 't warachtich gheloove een 'tsamen-spreekinghe ende oprecht ondersoek te doen. Na de Copye, gedr. tot 's Hertog. ... ende tot Brussel ... 1630. 8 blz.
Nadruk van N°. 2429 en 2431.

- 2433 Naerder Openinge van de Manifeste by de vier Predicanten binnen S'hertogenbossche den 16 Majj uytgegeuen aen de geestelijckheyt aldaer. Tegens seecker Cartel den 14 Junij by twee Doctores tot Louen den voorsz. Predicanten toeghesonden ... S'hertog., Jan van Turnhout ... 1630. 48 blz.
Tegenschrijft van het vorige stuk, dat hierin overgenomen is. — Het is door de 4 Predikanten onderteeckend en gedacht. desen 24 Junij.

- 2434 Naerder Openinghe vande Manifeste enz. (als het voorg.) Den tweeden druck van vele druck-fauten verbeterd by de Autheurs t' Amst., gedr. met consent van J. van Turnhout, voor M. Jz. Brandt ... 1630. (VIII) en 56 blz.
Deze druk is vermeerderd met het Manifest zelue en een Na-reden aende achtbare burgers van 's Hertogen-Bossche.

- 2435 Preservatijf-dranck aende Catholijcke Borghers van s' Hertoghenbosch, geschoncken tegens den Toover-Gift-dranck vande Gereformeerde Ministers aldaer dat is, corte beantwoordinghe op het beroep-Boecxken van de Predicanten van den Bosch. Ghemaect door Cornelius Janssenius van Leerdam, Doctor in de Godheyt ende Con. Maj. Prof. van de H. S. Ouergeset uyt het Latijn in de Nederl. Tale. 1630. 18 blz.
Druk als van N°. 2432.

- 2436 Den Engelschen-Stats-Roep Publicaen ende Rusticus, aen den Schelders ende Bespotters van den Vereenighde Nederlantsche Regierders in den Papistical-Bul, tegens Do. Voetius, Swalmius enz. ... 's Grav., A. Meuris ... 1630. 24 blz.
Door eenen Humphrey Bromley, die er een curieusen brief over de godsdienst "hiertelandt," (uit 's Gravenhage, 30 Julij) heeft bijgevoegd.

- 2437 Doodt-steeck vande crancke ende amechtighe Transsubstantiatie dewelcke Heer Mathijs de Beer, Pastoor tot Halteren, wat meynt te laven, door twee ghetuyghenissen ghenomen uyt de Schr. des N. Test. ... Berghen op den Zoom, voor Romb. van Hamerstede ... 1630. blz. i—8.
De schrijver is Lambertus de Rycke, predikant te Bergen op Zoom.

- 2438 Afweyringhe des Doodt-steecks vande Transsubstantiatie den welcken eenen onghenoemden Predicant der Stadt Berghen op den Zoom hem beroemt ghegheven te hebben. Geschr. door Mattheus de Beyr, Past. tot Halteren, enz. ... Antw., inde Plantiinsche druckerie. 1630. 40 blz.

- 2439 Wtvaert ende begravinghe vande Paepsche Transsubstantiatie, mitg. oock van hare Misse, in 't aensien van Heer Matheus de Beyr, Pastoor tot Halteren ... Vertoont ende beschreven door Lambertus de Rycke,

Bed. des H. Ev.... te Bergen op den Zoom. Rott., Is. van Waesberghe, voor Romb. van Hamerstede, boeckverk. ... tot Berghen op den Zoom. 1630. 42 blz.

Vergelijk N°. 2472.

1631.

- 2440 Cope van de Artijkelen van Vreede, Trafficque ende Coopmanschap, besloten in den Name van ... Carolus ... Con. van Gr. Brittanien enz. ... ende Philippus IV Con. van Hispanien ende Isabella Clara Eugenia Eerts-Hert. van Austria (*den 15 Nov. 1630*). Wt de Eng. Cope ... ghe-transl. Utr., J. Amelissz ... 1631. 12 blz.

Zonder datum en onderteekeningen. Met andere verdeeling der artikelen bij Aitzema, I. 1074 vv.

- 2441 Copie van 't gheene op den Rijcxdach tot Reghensborch by den Keyser Ferdinandus, ende eenighe Cheur-vorsten des R. Rijcks is voorghestelt, ende ghehandelt. 't Welck den Autheur ... aen een seeckere vriendt heeft overgheschreven, die de selve in openbare Druck inde Lat. spraecke heeft uytghegheven. Ende ... is goet gevonden tot onderrichtinge ende waerschouwinghe des Keyzers bedroch in onse Nederd. tale ... te doen over-setten ... 's Grav., Lud. Breeckvelt. 16 blz.

Aan het slot van deze Missive leest men: In den Maendt Januarij 1631.

- 2442 Sweedsche Oorloghen. Dat is. waerachtigh ende grondigh Verhael vande voornaemste ende ghedenckweerdighste gheschiedenissen, welke in de Oorloghe Gustavi Adolphi der Sweden ... Coninck etc. teghens Ferdinandum II Roomsche Keyser, in Duytschlandt zijn ghebeurt. Mitsg. de Motiven, Oorsaken ende Beginzelen van den selvighen Oorlogh. Alles ... by een ghestelt door een Liefhebber der Historien, B. L. Dordrecht, voor Jasper Troyen ... 1631. 144 blz.

Opgedragen door den uitgever aan Abraham van Beveren Cz., Schout en Corn. van Beveren, Burgem. van Dordrecht. In 1632 verscheen er een vervolg van dit stuk, waarvan de titel mij niet bekend is, eveneens door B. L.

- 2443 Toneel van Europa met hare personagien af-gebeelt. Vertonende de bysonderste deugden, raedslagen, ende handelingen der Koninghen, Prinzen, ende Republiken, mitsg. den tegenw. ende toekomst. toestant van geheel Europa. Uyt den Lat. in Nederduytschen Rym over-geset door Samuel Ampzing. Harderwyck, Nic. van Wieringhen ... 1631. (VI) en 78 blz.

- 2444 Copie wt de Resolutien ghenomen by de ... Staten van Hollant. ende W.-Vr. ende ... van Zeelandt ..., aeng. het defereren vande Survivance ende Successie van het Stadt-houderschap enz. ... aen den Jonghen Heere Prince Wilhelm, gebooren Princee van Orangien etc. (*in d. 25 April*). 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1631. 8 blz.

Bij Aitzema, I. 1132; Gr. Placaatboek, III. 107.

- 2445 Warachtigh Verhael hoe dat den Vyandt een groote macht ... by een ghebracht hebbende, eyndelijcken haer op de stroomen begevende zijn van de Heeren Staten Schepen inde vlucht geslaghen ende gheheel over-wonnen gheworden. Midtsg. den Inventaris van alle de Ponten, Chaloupen,

Pleyten ende andere Schepen inde Vlote ghevonden. Als mede de Lijste van alle Gevangenem Geschied den 12 ende 13 Sept. 1631. Middelb., Wed. v. Sym. Moulert ... 1631. 20 blz.

In dit en het volgende verhaal vindt men vele niet door Altzema vermelde bijzonderheden over de overwinning op het Slaak.

2446 Cort ende gheloofwaardigh Verhael van 't ghene in 't rescontre, tusschen de Armade des Con. van Spaengien, onder 't beleydt van Graef Jan van Nassau, etc. ende de Oorloghs-schepen van de ... Staten Generael der Vereen. Nederl. op den 12 ende 13 Sept. 1631 ghepasseert is. Midtag. de Lijste ende Specificatie van de Ghevanghens Item Chaloupes, geschut enz. Amst., ghedr. voor J. van Hilten by J. Fz. Stam ... 1631. 24 blz.

2447 Vyer-werck op de onwaerdeerlijke verkregbene Overwinninghe op 't Slaeck ... op den 13 Sept 1631. Hoorn, P. Jz. van Campen ... 1631. 8 blz.

Lofzang, ondertekend I. Beets.

2448 West-Indische Compagnie. Articulen, enz. (als N°. 2354). Hier zijn achter by ghedruckt De Vryheden van Nieu-Nederlant. Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1631. 24 blz.

Herdruk van N°. 2354 en 2356.

2449 Compañia de las Indias Occidentales. Articulos sobre la libertad d'el tratto y Negocio en la Villa de Olinda de Phernambuco, y Costas del Brazil. Amst., P. As. de Ravestein Año 1631. 8 blz.

Spaansche vertaling van N°. 2448a.

2450 Desengano a los Pueblos de Brasil, y demas partes en las Indias Occidentales, para quitarles las dudas y falsas imaginaciones que podrian tener acerca de las Declaraciones de los ... Estados Generales y los Administr. de la Compania. Compuesto por Daniel Bredan Notario y Escrivano publ. en Amsterdam. Amst., P. As. de Ravestein ... 1631. 14 blz.

2451 Een cort ende warachtich Verhael van de vermaerde See-strijdt en loffelijke Victorie onder 't beleyt van den manhaften Admiraal Generael Adriaen Janssen Pater, ende Vice-Admiraal Maerten Tyssen, teghen de Spaensche Armade, onder 't beleyt van Don Antonio Doquendo Biscayn, geschiet op de Cust van Brasil ... in desen Jare 1631. Middelb., Zach. Roman ... 1631. 8 blz.

2452 Naerder Bericht, ofte Aenwysinge, hoe en op wat maniere datmen altijd goetd koop Broodt voor de Gemeynthe sal veroorsaecken, ende den uytvoer van't Cooren wederom vry stellen. Waer in wederleyt worden twee Tractaten, die tegen ons *Claer Bericht* uyt gegeven zijn, waer van het eene is ghenaemt *Grondigh Teghen-Bericht*, ende 't ander *Tegen-Bewijs*. Amst., by Broer Jansz, voor Pt. Walschaert ... 1631. 40 blz.

Vergelyk N°. 2359, 2360. De schryver is dezelfde als van het Klaer Bericht, ook blykens zijne voorletters onder de voorrede: J(oost) W(illem)s N(ijkerke). Het Grondigh Teghen-Bericht, waartegen het ten deele gericht is, is ons alleen in het Duitsch bekend, en ter Amsterd. Stads-Bibliotheek aanwezig. Zie den Catalogus, II. blz. 396.

- 2453 Cort Tractaet der Spieghele, van het ghemeen Landts voorspoedigh Welvaren. Bestaende in de wijt-beroemde Coop-Handel deser Nederl. Provintien.... Amst., Theunis Jacobsz ... 1631. 12 blz.

De auteur noemt zich onder de opdracht aan de St. Gen. (gedagt. 22 Julius) en onder een bijgevoegd Loff-Gedicht: Jacobus Joannes. Uit de bijgevoegde zinspreuk: Geen Mensch volmaeckt kennen wij den rederijker J. Lieffs.

- 2454 Spaensche Vosse-Vel; ofte Cope van een Missive enz. (als N°. 2374). Leeuw., Cl. Fonteyne ... 1631. 22 blz.

Compressie herdruk van N°. 2374.

- 2455 Cope van een Brief, van d' Heeren Burgemeest. ende Regeerders der St. Amsterdam, ghesonden aen zijn Princel. Excel. die zijne Excel. heeft overghelevert aende E. Gecommitt. des Synodi van Enchuysen, den 21 Martij 1631. 1 blad gr. fol.

Over het zitting nemen der Regering in den Kerckenraad. Verg. over de Amsterdamsche geschillen N°. 2380, vv.

- 2456 Een verklaringhe ende Protest ghedaen by de Gecommitt. der Stadt Amsterdam van wegen haere Principalen inde vergad. van de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. over de Decisie van de Noordt-Holl. Synode aeng. het nemen der Sessie in den Kercken-Raet tot Amst. ende d' uytsettinghe D. Adr. Smouty. t' Amst. in 't Jaer o. H. 1631. 16 blz.

Hierin ook het vorige stuk en een Extract uyt de ... verklaringhe van eenighe Notulen, in Mayo 1630 ghestelt by het meerendeel des Kercken-Raads van Rotterdam etc.

- 2457 Acte van Resolutie vande ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. over de Kerckelijcke swaricheden binnen Amsterdam Mitsg. de uitsprake van S. Excell. den prince van Oragnien over 't selve (beiden van Dec. 1630). Met het geene daer op gevolgt is, so by de ... Ghecommitt. van Amsterdam, ende by die van 't Synodus van Noort-Hollandt tot Enckhuysen ghehouden (in Maart—April 1631). Ghedr. tot Onderrecht. vande waerheyt Anno 1631. 16 blz.

Hierin ook de beide vorige stukken (het laatste zonder 't bijgevoegde Extract). Belangrijke verzameling.

- 2458 Antidote of Teghen-Gift, teghen de Missive der Leeraren ende Professoren eenigher Kercken ende Schoolen in Zwitserlandt ende van Geneve aende Professoren tot Leyden: mitsg. teghen de Annotatien opde selve Missive onlanghs nytghegh. by een quaetspreeckende tonghe Ghedr. in 't Jaer 1631. 40 blz.

Tegenschrift van N°. 2398. Het eerste gedeelte in het Fransch, door Daniel Tillemus met de vertaling van Joh. Uytenbogaert daarnaast, van wien ook de aanmerkingen op de Annotatien van den hollandschen uitgever. zullen zijn. Zie: Cattenburch, 158.

- 2459 Replyck der Remonstranten op de Antwoordt der H.H. Leydtsche Professoren teghen den Voorlooper. Int Jaer o. H. 1631. 80 blz.

Tegenschrift van N°. 2426b. Aan Uytenbogaert toegeschreven (Cattenburch, 158).

- 2460 Nader Vnie der Remonstranten Anno 1617 op den 1 Martij gheslooten, met eenighe Annotatien tot verclaringhe ende beantwoordinghe van veele dinghen inde selve verhaelt. Hier is by ghev. een Voor-Reden, waer in verthoont wordt, dat de Remonstr. de eerste oorsaecke ofte Autheurs zijn vande droevighe oneenigheyd enz. ... Ghedr. in 't Jaer o. H. Anno 1631. 84 blz.
- 2461 Antwoord op 't blaeuw Libel of Boecxken onlangs uytgeg. met den Titel *Naerder Vnie der Remonstranten Anno 1617 etc.* Midsg. op het versiert Verhael by forme van Voor-reden enz. ... Ghedr. in 't Jaer o. H. 1631. 62 blz.
Ook van dit geschrift wordt Uytenbogaert voor de auteur gehouden. Zie: Cattenburch, 158.
- 2462 Verhael van 't Verhandelde over de Gravamina, Kerckelijke swaricheden tot Rotterdam, Oudewater, etc. in de Zuydt-Hollandtsche Synode gheh. binnen Schoonhoven inden jare 1630. Inghestelt ende overghelevert aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. door ... François Fagel, Raedtsheer in den H. Raedt (*in Jan.* 1631). Ghedr. int Jaer o. H. 1631. 78 blz.
- 2463 Oprechte ende grondighe verclaringhe van eenighe Notulen, in Mayo 1630 ghestelt by het meerendeel des Kercken-Raedts van Rotterdam. Welcke ghementioneert worden inde Acte van suspensie vanden 7 Aug. 1630. Corts daer nae gedr. met dese Tytel *Copie van de Sententie (enz. als N°. 2411) ...* Voor een provisioneele noodighe verantwoordinghe ... Mitsg. twee brieven, enz. Wtrecht, voor Corn. van Nienrode ... 1631. (X), 46 en 44 blz.
De brieven zijn van Petrus Nienrode, een der ontsette predikanten.
- 2464 Send-brief der Remonstrantscher Leeraren aende E. Synode tot Schiedam. In Julio 1631. Ghedr. int Jaer o. H. 1631. 28 blz.
Als auteur wordt Uytenbogaert opgegeven (Cattenburch, 158).
- 2465 Twee bondighe Remonstrantien over de Questie, off de Vnie der Vereen. Provincien op de Ghereformeerde Religie ghefondeert is, dan off elke Provincie bedonghen ende behouden heeft de Macht ende Vryheyd om in den haren soodanige Religie als het hun beliest, in te voeren ende op te rechten enz. ... Ghedr. in 't Jaer o. H. 1631. 82 blz.
- 2466 Voorslach van Middelen dienende tot de vereenighinghe van de seer ellendelyck ghescheurde Kercken deser Vereen. Nederlanden, door de Disputen over de Predestinatie ende 't gheene daer aen cleeft. Uytgheg. door een Liefhebber van 't Vaderlandt. Amst., voor Pt. Poppius van Velsen. *Zonder jaar.* 14 blz.
- 2467 Kleyn Proefken van der Arminianen, en onder desen van Samels (*sic*) Costers Over al 't huys, bang voor Christi Cruys: Item des Noord-Vaerders Kriins (Quiryne) van Breemborg Godloosheden ende wulpsen genade: Tot waerschouwingh van den *Voorslach van middelen tot de versenighinge etc.* Anno 1631. 8 blz.
Klagt over de bitterheid der Remonstrantschgezinde schryvers: Camphuyzen in zijne Uytbreidinghe over de Psalmen Davids, Coster in zijne Iphigenia enz., en Q. van Breemborg in verschillende gedichten. Van den laatsten wordt ook een vuil minnedichtje medgedeeld. Het stuk is ondertekend: Een ander oock wat.

2468 Weer-slach aenden Slager van den *Voor-slach* ende den ghenen die daer op staen en speculeren. Gedr. in 't Jaer o. H. anno 1631. 6 blz.

2469 Arminiaensche Liefde en yver, in eenighe van haere spottelijke dichten ende wulpsen redenen gheopenbaert: met eenighe Teghen-dichten ende aenmerckingen. t' Amst. in 't Jaer o. H. 1631. 8 blz.

De aanleiding tot deze in vuilheid wedijverende gedichten gaven de Vragen der Amsterdamsche Academie. (Verg. N°. 2391—92). Men vindt hierbij ook het vers van Vondel tegen Cats (Vondel's Werken, uitgeg. door Van Lennep, blz. 50—52).

2470 Van de Verborghentheden der Arminianisterye, Twee Boecken, daer in aangewesen wort uyt de *Betijdenis oft Verklaringhe* ende *Apologie* der Remonstranten, welck het Gheloove ende Religie zy van de Remonstr. Predikanten. Door D. Nicolaum Vedelium, der H. Theol. D. ende Prof. inde ill. Schole van Deventer. Ende nu ... uyt het Latijn over-gheset. Zutphen, Chr. Lomajer ... 1631. (XIV) en 178 blz.

Aan het slot van sommige exemplaren (blz. 177) vindt men: Tot Arnhem, ghedr. by Jan Jacobsz ... 1632. De voorrede van den vertaler en uitgever, die daarin vertelt dat het zijne eerste uitgave is, is gedagt. den 10 Dec. 1631.

2471 Twee Evangelische Historien, vande Veranderinghe des Waters in Wijn ende Reyniginghe des Tempels ... door ... Daniel Dycke Baecal. der H. Theol. En nae synen Doot int Licht gegeven door sijn broeder Jeremi Dijke. Wt de Engh. sprake ... overgeset (Amst.?), Abr. Neringh ... by de Roo Brugghe, 1631. 56 blz.

2472 Solemnelen Requiem over de versierde Wtvaert der onsterfellicke Transsubstantiatie die M. Lamb. de Riicke Pred. der Stadt Bergen op Zoom heeft willen houden. Ghesonghen door Antonium Monnel Coster aan S. Michiels tot Antw. in sijnen tijdt. ... Antw., inde Plantiische druckerie ... 1631. 12 blz.

Tegenschrift van N°. 2439. Hierbij in handschrift: "Copie Conferentie gehouden op den 27 Nov. 1630 tusschen Heer Matih. de Beer, Pastoor tot Halteren ende Heer Nathan Valj, Pred. der st. Bergen op den Zoom op het stuck van het Sacrament des H. Avontmaels." Authentieke kopie ondert. door Mart. van Lanschot secret. 3 blads. fol.

1632.

2473 Naeckte Beschrijvinge van de schrickelijke Aerd-bevinge ende afgrijselijke Brandt van den Bergh Soma (*Vesuvius*) ... geschiet den 15. 16. ende 17. Dec. 1631 ge-extrah. wt eenen Brief van d. den 13 Jan 1632. Gheschreven uyt Napels by een looffwaardich Persoon, die dese ellendicheyt aengesien heeft: ende verkondight aen zijne Vrienden tot Leyden. Leyden, W. Christiaensz ... 1632. 8 blz.

2474 Relaes ende waerachtigh bericht vande veroveringe der Stat Donaweert ende de heerlicke Victorie van S. Co. Maj. in Sweden teghens den Hert. van Beyeren by Rayn in Beyerlant geobtaineert, neffens ettelijcke tuss. S. Co. Maj. der Steden Augsburch ende Reghensburch uytghegheven Missiven (in d. 18, 19 April). 's Grav., Lud. Brekevelt ... 1632. 18 blz.

- 2475 Waerachtich verhael van den grooten ende schrickelijcken Slach, geschiet by Leipsich omtrent Lutzen. Tuss. de Con. Maj. van Sweden ende de Armade van den Keyser, op den 15 en 16 Nov des Jaers 1632 ... Amst., voor F. Lieshout ... 1632. 8 blz.

Verhaal van een ooggetuige, uit het Hoogduitsch vertaald. Het is onderteekend: Datum uyt Erffort, den 22 Nov. 1632. J. S. B. F. P.

- 2476 Verscheyden Prophetyen van vroomen ende wijtberoemde Mannen, over langhe jaren voorgheseyt. Over den tegenwoord. staet van Duytslandt ... Op het coreckste uyt andere Talen overgheset, Anno 1632. 16 blz.

Gedeeltelijk op rijm.

- 2477 Ordre ende Reglement, waer op ... alle ghemonteerde Schepen inde respect. Provintien sullen vermogen te varen in seeckere ghedeelten vande Limiten van 't Octroy vande West-Ind. Comp. hier nae gheexpr. tot den lesten Mey 1633 incluyt (*in d. 14 Mei*). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1632. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 599.

- 2478 De Staten Generael der Vereen. Nederl. allen den ghenen *enz.* (*Verklaring aan de Spaansche Provincien, in d. 22 Mei 1632*). 1 blad gr. fol.

Bij Aitzema, I. 1189; Gr. Placcaatboek, II. 14.

- 2479 Copie vanden Brief die S. Exc. Grave Henrick vanden Berge ... geschreven heeft aen hare Doorl. Hoocheydt, op het subject van sijne discontentementen ende resolutien, tot des Lants diensten (*met een Brief aen de Prelaten, Noblesse ende Steden, en eens Verklaringe, alle gedagt, uit Luik 18 Junij. Zonder afzond. titel*). 4 blz.

Bij Aitzema, I. 1194—95.

- 2480 Waerschouwinghe aen de Staten der ghetrouwe ende ghehoorsame Provincien van Nederlandt. Nop. de brieven van Graef Hendrick van den Bergh, gheschr. uyt Luyck den 18 Junius *enz.* ... Oock nop. de Verclaringhe door dens. Grave ghedaen van wegghen sijne misnoeghinghen. Ghe-druckt (*te Mechelen?*) Anno 1632. 16 blz.

- 2481 Translaet uytten Franschen. Advys aen de Staten der ghetrouwe ende aen s. Maj. ghehoorsame Nederl. Provincien *enz.* (*als het voorg.*) ... Overgheset door Daniel Bredan ... Eerst tot Mechelen, ende nu (*te Amst.*) by Fr. Lieshout ... 1632. 16 blz.

Andere vertaling van hetzelfde stuk als het vorige.

- 2482 Translaet uytten Franschen. Advys *enz.* (*Nadruk van de voorgaande uitgave, zonder naam van den vertaler*). 16 blz.

- 2483 Verklaringhe vande Staten van Luyck, over de Brieven van Graeff Heyndrick vanden Berghe (*in d. 28 Junij, met twee Verklaringen van Van den Berg van 25 Junij*). 4 blz.

- 2484 Advertissement gedaen aende Heeren ende Borgers vande ... Stadt Luyck, nop. de handelinghe vanden Cardinael Richelieu, 't Feyt ende Manifest

vanden Grave Hendrick van den Berghe, ende Remonstrantie gedaen by den Baron de Bilhe et de Vierset. Gedr. tot Antwerpen, naer de Copie van Brussel, Anno 1632. 12 blz.

Ondertekend: A. D. T. Den 19 Julij 1632. Met een later bijvoegsel.

- 2485 Waerschouwinge van een Fransman van qualiteyt, aen ... de Borgheren vande Ed. Stadt van Luyck. Teghens het Vertoogh aen haer ghedaen door den Baron van Bilhé ende Vierset. Translaet uyt den Franschen. Na de Cope, ghedr. tot Antwerpen, 1632. 12 blz.

Andere vertaling van hetzelfde stuk als het voorgaande.

- 2486 Remonstrantie, by den Grave van Warfuse Hooft van des Conings Financien, aen H. Hoogheyde de Seren. Infante gedaen, aeng. de rechtveerdighe oorsaeken ende redenen van syn vertreck uyt de Stadt Brussel (*in d. 21 Julij*). Wt de Fransche ... taele overgeset door Daniel Bredan .. Eerst tot Luyck ende nu t' Amst., by Fr. Lieshout ... 1632. 16 blz.

- 2487 Articulen geaccordeert by ... den Prince van Orangien, aen die vande Geestelijckheydt ende Magistraet der Stadt Maastricht. Mitsg. aenden Gouverneur vande Stadt Maastricht ende Wijk *enz.* (*in d. 22 Aug., de laatste in het holl. en fransch*). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. van Wouw ... 1632. 8 blz.

Bij Aitzema, I. 1206 vv.

- 2488 Triumph-dicht aen ... Fredric Henric Prince van Orangien etc. op-gheoffert over de gheluckighe veroveringhe van de stercke Stadt Maastricht, op den 23 Aug. 1632. Leyden, Willem Christiaensz. 8 blz.

Ondertekend: Joh. Faber, Lugd. Batavus. F. F. F.

- 2489 Verklaringen vande ... Staten Generael der Vereen. Nederl. aende Nederl. Provintien ende Steden, staende onder het ghebiedt van den Kon. van Spagnien, van den 22 Mey ende 11 Sept. 1632. 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1632. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, II. 14; Vergel. N°. 2478.

- 2490 Articulen, voor-ghesteld tot Onderhandelinghe tusschen de respective Heeren Staten der Nederl. Provintien, in October 1632. In 't Jaer o. H. 1632. 8 blz.

- 2491 Articulen *enz.* (*als 't voorg.*) ... Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1632. 8 blz.

- 2492 Remonstrantien van de Heeren Ambassadeurs van Vranckrijk ende Sweden, gedaen aende ... Staten Generael deser vereen. Nederl. nopende d' Onderhandelinghe van Treves ofte Vrede met den Kon. van Spanjen ende sijne Onderdanen. Wt Deventer, den 16 Dec. Anno 1632. 6 blz.

Zie: Aitzema, I. 1213.

- 2493 Cope van seeckere Missive van eenen ghetrouwen Patriot, aen synen goeden vriendt: wezende een Gecommitteerde over het tracteren vande teghenwoordighe onderhandelinghe van Bestant ofte Pays ... Na de autent. Cope gedr. int Jaer o. H. 1632. 16 blz.

- 2494 Menippus. Dialogus ofte T^e zamensprekinghe tusschen Diogenes, Momus ende Menippus. Alles zoo pro en contra ghestelt enz. Zonder jaar. 80 blz.

Gesprek over de vredehandeling, onderteekend: „Stoicus, Infra Virtutem Dolor.”

- 2495 Advys aen alle Christene Princen, nopende d' aenslaghen ende 't voor-nemen der Spagnaerden 's Grav., Lud. Brekevelt 1632. 12 blz.

- 2496 Jan van der Veens Verkeerspel op 't Batement nu kortelingh binnen Antwerpen, tot schimp vanden Prince van Orangjen nyt-gebeelt (*sic*). Met oock het teghen-dicht op Jan van der Veens Verkeerspel. Noch 'is hier by ghevoecht syn Kaets-spel. Oock volgt hier alle het gene, dat over ende weder tegen malcanderen gemaect is. By Daniel Jansen t' hoffjen, boeckdr. 1632. 40 blz.

De tegendichten zijn onderteekend met de zinspreuken: Steunt op Godt, — Ick can noch leeren, — Ick leef door de Doot, — Brandt in Liefde, — Anag. E. Vero Salus. Het Kaets-spel heeft afzond. titel, doch de signatuur is doorlopend.

- 2497 Antwoorde op eenige Vraghen aeng. verscheyden Leer-stucken, die nu ter tijt tusschen de Arminianen en die van de Gereformeerde Kercke in gheschil zijn. Met een overweginghe der selver Antwoorde na Godes Woordt enz. ... Ghedr. int Jaer o. H. 1632. 84 blz.

Als schrijver der Overweginghe wordt op een ex. ter Remonstrantsche Bibliotheek te Rotterdam C. Langerack aangewezen.

- 2498 De Crachteloosheyt der Godsalicheydt van de Leere Jac. Triglandii in syn Boeck teghen de *Enghe-poorte* D. Ed. Poppii en specialijk in zijn dedicatie Brief sommierlijk vervatet. Uyt syne eyghene fondamenten, naeckt en klaer aenghewesen. Ghedr. voor de Societeyt der Remonstranten, Anno 1632. (VIII) en 56 blz.

Door Simon Episcopius. Zie: Cattenburch, 70. — Bladz. 52—56 vindt men Henr. Geldorpii Lof-dicht ter eeren D. Eduardi Poppii omghekeert en verbeterd (25 vijfregelige coupletten).

- 2499 Den Krachteloosen Remonstrant, vermorselt door de kracht vande Leere der waerheydt die nae de Godtsaligheydt is ... Door Jacobum Triglandium Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1632. 92 blz.

- 2500 De Kracht der God-salicheydt, vermorst en vermorselt deur Jac. Triglandii eens-deels achtergelatene antwoorden, eens-deels krachtelose uytvluchten, op de redenen vervatet in het Boeckken gheintit. de *Krachteloosheyt der Godsaligheydt van de Leere J. Triglandij* etc. Voor de Societeyt der Remonstranten, Anno 1632. (XIV) en 130 blz.

Door Simon Episcopius. Zie: Cattenburch, 71.

- 2501 Mardachai ofte Christelijcken Patriot; allen vryen Vereen. Neder-landers aenwijsende, hoe sy des weerden Vader-lants beste, volghens Godts woort, recht moeten soecken. Toe-geeygent den doorl. Prince van Oraengen Frederico Henrico. Door Nehemiam Publicolam. Middelb., voor Jac. van de Vivere ... (VIII) en 220 blz.

Opdragt en voorrede zijn gedagteekend: In Middelburgh den 12 Martij 1632.

2502 Suppressie vande vermeynde Vergaderinge der Jesuwytessen door Urbanus VIII by den gedoge Gods Paus van Rome; met eenige poëtische-theologische bedenkingen. Door Samuel Ampzing Haerlem, Adr. Roman ... 1632. 32 blz.

2503 De Goede Conscientie ontdeekt in haar Nature, middelen, merk-tekenen, weldaden en nood-wendicheid. In het Eng. beschreven door Jerem. Dyke ende in onse Neederl. Sprake vertaalt door Tobias Tegneius Bed. des H. Evang. binnen Leeuwarden. Leeuw., D. Alberts ... 1632. (VIII), 19 en 165 blz.

1633.

2504 De Belegheringhe van Rochelle. Mitsg. het overgaen aen s. Maj. van Vranckrijck Louys den XIII ghenaeamt den Rechtveerdighen Anno 1627 ende 28. Beschreven door Cornelis de Bruyn. Amst., Anno 1633 voor Sal. Savery. (VIII) en 38 blz.

Met portretje van Lodewijk XIII, door Savry gegraveerd, op den titel.

2505 Besluit van de Standen des Rijcx Sweden, 't welck by hun eenstemm. op den algemeenen Rijcxdag tot Stockholm ghehouden, op den 14 Marty int Jaer 1633 ghemaect is. Overgheset uyt de Sweedtsche ... Spraecke ... Amst., voor F. Lieshout ... 1633. 8 blz.

2506 Extract uyt seeckere Missive gheschr. by een Hooft-Officier uyt het Legher van ... den Lant-grave van Hessen, tot Braeckel int Stift Paderborn den 4 Julij 1633 St. vet. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1633. 6 blz.

2507 Cope van twee geintercipieerde Brieven, de welcke den Hertog van Beyeren met sijn eyghen handt heeft geschreven aen sijn Commandeur ofte Gouverneur van de Stadt Regensburgh enz. (in d. 2 en 4 Npv.). 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1633. 8 blz.

2508 Journael, oft Dagh-register van alle de gedenckwaerdige Oorloghsche Gheschiedenissen voor-ghefallen zedert den 29. May 1632. dat S. Exc. den Doorl. prince van Orangien van Nieuw-Meghen optrock naer de Maese, tot op sijne victorieuse wederkomste in den Haghe enz. ... Hier zyn oock ingev. de Verclaringen by den Graeven Hend. van den Bergh ende Warfuse uytgeg. ... Item de proceduren vande Spaensche tegen henluyden met meer andere Schriften. Amst., voor F. Lieshout ... 1633. (IV) en 86 blz.

Vergelijk N°. 2479 vv.

2509 Ordre ende Reglement, byde ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. ghearresteert, waer op ... alle gemonteerde schepen uyt dese respect. Provincien sullen vermogen te varen in seecker gedeelte vande Limiten van 't Octroy vande West-Ind. Comp., hier na gheexpr. (in d. 15 Julij). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1633. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 599. Hernieuwung van het Reglement van 14 Mei 1632 (N°. 2477).

2510 Vrymoedich Discours op de tegenwoordighe Handelingh van Treves, voorgheestelt by de Ghedeput. van den Con. van Spangien, aen de ... Staten Gen. der Gheun. Prov. Ghedr. in 't Jaer o. H. Anno 1633. 12 blz.

- 2511 Eryci Puteani des Oorlogs ende Vredes Waeg-schale waer inne den Treves door Koninkl. aen-leydinge tusschen de Kon. ende Vereen. Provincien, in handelinghe zijnde, wert over-wogen. Wt de Lat. copie ... over-geset ... door C. D. Muliers. 's Grav., Is. Burchhoorn ... 1633. 16 blz.

De opdracht van Puteanus aan Don Franc. de Moncada is gedagt. 24 Mei 1633.

- 2512 Den oprechten Waeg-Schaels-Evenaer, verthoonende het Christelijck Tegen-Oordeel ende den Hollandtschen Weder-Galm, beyde te niet makende het verkeert Oordeel, onlangs uytgeg. hy een sekere naemloosen Hollander, 't welcke hier ... mede is by-gevoegt. 's Grav., Is. Burchhoorn ... 1633. 8 blz.

Het Oordeel (ongunstig over N°. 2511) is in proza, doch de tegenschriften beide in dicht, het eene onderteekend P. N. Een of Geen, het andere J. B. Semper Amans. De eerste zinspreuk is van Pt. Nootmans, de tweede van Is. Burchhoorn.

- 2513 Aenmerckingen van Religie en Staet, op d' uyt-schrijvinghe van 't ghebodt vanden al-ghemeen en Bid-dagh ende Vast-dagh, bevolen ende inghestelt door die Rebelle Staten op den 24 deser tegenw. maendt Oogst 1633. Waer door men by provisie sal mogen sien, hoe groot onghelijck dat den vyant heeft, van ons eenige overtredinghe vande handelinghe van Trefves toe te schrijven enz. (Gedr. te Brussel?) 1633. 32 blz.

- 2514 Aenmerckingen van Religie enz. (als het voorg.) ... Nae de Copye, ghedr. tot Brussel, Anno 1633. 82 blz.

- 2515 Eerbiedigh en ootmoedigh Vertoogh, der Remonstrants-gesinde Christenen. Aende Magistraten der Stede Leyden, over de Publicatie van den Stadt-huyse al-daer, den naast-lesten July 1633 ghedaan tegen de Remonstrants-gesinde Borgeren en Ingesetenen ders. Stadt. Gedr. in 't Jaer o. H. 1633. 28 blz.

Aan Uytenbogaert toegeschreven. Zie: Cattenburch, 159.

- 2516 Cygnea Cantio of leste sang Joh. Wtenbogaert. Dat is Meditatie over 't 6, 7, 8 ende 9 veersen van den Psalm XL uytghespr. inde Remonstr. Ghem. van 'sGraven-haghe op den Algem. Vast ende Biddach, gheh. den 15 Dec. 1632. Gedr. in April, Anno 1633. (VIII) en 48 blz.

- 2517 Considerable ende hoognodighe Insichten op 't betrachten van 't vast stellen van de Christel. Gereformeerde Religie in dese Landen. Tot Wtrecht, int Jaer o. H. 1633. 8 blz.

- 2518 De Ware Religie, verantwoord teghen de lasteringen ende verkeerde Argueringen der Remonstrantsche Societeyt. ... Door Jac. Triglandium Amst., voor M. Jz. Brandt ... 1633. 508 blz.

Tegenschrift van N°. 2498 en 2500.

- 2519 Geestelicke Prognosticatie over het jaer 1633 ende volgende Jaren, tot het eynde des Werelts toe. Voorseggende wt sekere en onfeylbaere Hemelsche tekenen eenen ygelick, sijns levens geluck en ongeluck, sijns doens en voornemens voorspoet ende teghenspoet ... vervattet in 3 Predikationen door Sam. Veltium Dien. d. G. W. (te Aarlanderveen). Leyden, D. Jz. van Ilpendam ... 1633. (VIII) en 84 blz.

- 2520 De rechte Outheyt van Seven Proposition of Articulen, dienende tot bewijs, dat de teghen-woord. Roomsche Kercke, af-gheweken is van het Gheloof ende van de practijcke van de Oude ende alder-eerste Kercke J. Chr. ... Met een Voor-reden, aen-wysende der ghepretendeerde Catholijcken Dool-hof. Ende een by-voeghsel van haer Vaghevnir. Rott., Wed. v. Mt. Bastiaensz ... 1633. (XXXII) en 72 blz.

Door Simon Episcopus.

- 2521 De rechte Outheydt *enz. (als 't voorg.)* ... t'Haerlem, ghedr. by Thom. Fonteyn, voor Zach. Cornelisz ... tot Hoorn ... 1634. In 8°. (XXXIV) en 94 blz.

Een vierde druk in 8°. verscheen te Rotterdam bij J. Naeranus in 1644.

- 2522 Missive vervatt. het advijs van een Catholijck over de seven proposition onlanghs in 't licht ghecomen Met een aanwijsinghe der Remonstranten Dool-hof. Int Jaer o. H. 1633. 16 blz.

- 2523 Antichrists Brant-teecken. Interragatoria (*sic*) van weghens de Nederlandsche Spaensche Inquisitie van Brabant ende Vlaenderen, ouerheerde Provintien, by den Bisschop van Mechelen ende Gent, gedaen inden Jare 1629 op den Persoon van Vrouwe Maria van Provins *enz.* omdat deselve niet ter Kercken, ofte Bichte, Communie en wilde gaen ghelijck de Paus ghesinde. 's Grav., Lud. Brekevelt ... 1633. 12 blz.

1634.

- 2524 Cope waer in te sien is het Accoort ofte Verbondt vanden Hertoch van Friedlandt ofte Walsteyn ... so hy met sijne onder bevelhebberen gheaccordeert ende vereenicht is (*in d. 12 Jan.*). Mitsg. het Mandaet ofte Placcaet so s. Keys. Maj. teghens den Ghenerael Walsteyn heeft doen proclameeren *enz. (in d. 24 Jan.)* ... 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1634. 4 blz.

Zie: Aitzema, II. 145.

- 2525 Friedlands Verradery ontdeekt. Na de Cope tot Bruysel, by Lud. Meerbeeck. Anno 1634. 30 blz.

Achteraan een Vreughd-gedicht over de moordt van Walsteyn.

- 2526 Kort ende seecker bericht vande gheluckighe ende seer treffelijke Victorie, soo S. Exc. den Heer Generael Luytenant Arnem heeft gheobtin. ... teghens d' Armade van S. Keys. Maj. voor de Stadt Lignits inder Silesien, van d. den 14 Mey 1634. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1634. 4 blz.

- 2527 Copie van 't Placcaet van S. Keys. Maj., waer in h. Maj. doet vermanen aen alle Standen vant H. Roomschen Rijk, hoedat S. Maj. is geneghen tot een Christelijcke vrede des Rijckx, ende deur wat middelen de 't samentlijcke Vyanden moeten wederstaen worden. Geg. ... den 30 Aug. 1634. Gedr. in 't Jaer o. H. 1634. 8 blz.

- 2528 Missive des Con. van Hispangien aen de Staten Gen. vergadert tot Brussel *in d. 10 Junij*) ... Mitsg. oock 't verhael ende oorsaecken van de ghevanenisse des Hartogen van Aerschot (*in d. 16 April*) ... Uyt den Franc.

ghetransl. naer de Cotype van Brussel ... Haerlem, Adr. Rooman ... 1634. 8 blz.

Het tweede stuk bij Aitzema, II. 166.

- 2529 Nader Ordre ende Reglement. Vande ... St. Gen. der Vereen. Nederl. over het open ende vry stellen vanden Handel ende Negotie op de Stadt Olinda de Pernambuco ende Custen van Brasil (*in d. 9 Jan.*). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1634. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 603. *Vergel.* N°. 2509.

- 2530 Ordre ende Reglement vande ... St. Gen. der Vereen. Nederl. over het bewoonen ende cultiveren der Landen ende Plaetsen by die vande voorghem. (*W. Ind.*) Comp. in Brasil gheconquesteert (*in d. 26 April*). 's Grav. *als 't voorg.* ... 1634. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 622.

- 2531 Pertinent Bericht van alle de Particulariteyten soo sich hebben toegedragen in West-Indien, 't welck geadviseert wert aande Gedeligeerde Heeren van w. de geocr. West-Ind. Comp. tot Fernambuco van d. de 18 Ap. 1634. 's Grav., Lud. Breekevelt ... 1634. 4 blz.

- 2532 De War-Religie ofte de verwarde, valsche en reden-loose Religie Jacobi Triglandii, aangewesen in syn Boeck geintit. *De ware Religie verantwoort*, etc. By forme van Dialogue of t' Samen-sprekinghe tusschen Ghereformeerde en Contra Remonstrant. Voor de Societeyt der Remonstr., Anno 1634. (XVI) en 328 blz.

Tegenschrift van N°. 2518, door Simon Episcopius. Zie: Cattenburch, 72.

- 2533 Vertellingh ende verantwoordingh over de inpertinente ende onbehoorlijke Proceduren op den Name van M. Aelbrechts den 3 Juli Anno 1631. Gedr. tot Amst. voor den Antheur. Anno 1634. 112 blz.

Uitgegeven door Albert T. Jason, even als Machtelt Aelbrechts deel hebbende in een papierhandel en tn proces met zijne anders deelgenooten.

1635.

- 2534 Extract uyt eenen Brief, gheschr. wt Paris den 16 Febr. 1635. Waer in verhaelt wordt het apprehenderen van veel voortreffelijke Heeren aldaer. Ghetransl. uyt het Frans 's Grav., Lud. Breekevelt ... 1635. 4 blz.

- 2535 Corte wtlegginghen van alle de Triumph-wercken ghemaect ende ghestelt ter eeren den Doorl. Prince Cardinael Ferdinandus Infante van Hisp. op sijn blijde incomste binnen de Stadt van Antwerpen den 17 April 1635. Overgeset door H. M. Hub. Neefs Priester. Hantw., Lauw. van Diest. 38 blz.

- 2536 Articulen ende Capitulationen van 't Vrede-verbondt, tuss. S. Roomsche Keys. Maj. ende de Keur-Vorstl. Doorl. van Saxon etc. binnen Frage gearrest. ende besloten. Op den 20/30 May Anno 1635. Na de Cotype tot Dresden (*te Amst.*) voor J. van Hilten. 1635. 28 blz.

- 2537 Des Con. van Vranckrycks Brief, geschr. aen ... den Hertogh van Mont-bazon inh. de rechtveerdighe oorsaecken ende redenen, die s. Maj. ghehadt heeft om den Oorlogh uyt te roepen teghen den Con. van Spanjen (*in d. 9 Junij*). Wt de Fransche taele overgheset door Daniel Bredan ... Gedr. binnen Parijs ... 1635. Ende nu tot Amst., by J. Pz. Wachter. 16 blz.
- 2538 Manifeste en verklaringe des Kon. van Vranckrijk, geschr. aen ... den Hertoghe van Mont-bazon *enz. (Andere vertaling van het voorgaende)* Middelb., Zach. Roman ... 1635. 12 blz.
- 2539 Verklaringh des Konings (*van Frankryk*) over d' openingh van d' Oorloghe tegen den Kon. van Spaengien. Gheverif. int Parl. den 18 Junij 1635. Nae de Copey ghebr. tot Paris ... 's Grav., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. Wouw ... 1635. 10 blz.
- Bij Aitzema, II. 209 vv.*
- 2540 De Verklaringhe van s. Hoogh. Ferdinandus ... Infant van Spanjen, Lient. Gouv. ende Cap. Gen. van de Nederlanden ende Bourgondien, etc. Aengaende den Oorlogh teghen de Kroone van Vranckrijk (*in d. 24 Junij*). Brussel, Wed. H. Az. Velp. ... 1635. 8 blz.
- Bij Aitzema, II. 211 vv.*
- 2541 Declaration de son Alteze touchant la guerre contre la Couronne de France (*d. d. 24 Juin*). Brux., Vefue d'H. A. Velpius ... 1635. 12 blz.
- Fransche uitgave van het vorige stuk met privilege van 9 Aug.*
- 2542 Antwoorde van een goet Ondersaet des Catholycken Conings, op de Verclaeringhen uytgheg. by den Con. van Vranckrijk, aeng. den Oorlogh by hem uytgeroepen teghen de Croone van Spanjen, in de Maend Junij ... 1635. Ghedr. t' Antw. A. D. 1635. 16 blz.
- 2543 Apologie of Verantwoordingh voor Vranckrijk, teghen de voornemens van 't Huys van Oostenrijk. Met eene waerschuwingh aen alle Staten van Europa aeng. de fundamentele of grond Maximen vande Regeringhe ende 't voornemen der Spaignaerden. Aen m. H. den Card. Hert. van Richelieu. Nae de Copey ghetransl. uyt het Fransch ... 1635. 52 blz.
- 2544 Copey uyt den Koninglijke Brief aen het Rijk Sweden, ende d' Inwoonders aldaer (*in d. 30 Junij. Zond. afzond. titel. Aan het slot:*) Nae de Hooghd. Copie ghedr. in 's Grav., by Lud. Breeckvelt ... 1635. 8 blz.
- 2545 Articulen der Stumsdorpsche Vereenige daerin van ... der Poolsche ende Sweedtsche Commissarien een stil-stant der wapenen tusschen ghemelte Coninckrijcken bestemmet is ... in de maent September ... 1635. Amst., Joost Broersz ... 1635. 8 blz.
- Bij Aitzema, II. 263 vv.*
- 2546 De Articulen van d' Alliance ende Deylinghe tussen den Con. van Vranckryck ende de Staten der gerebellerde (*Vereen.*) Provincien. Ghetract. den 8 Febr. 1635 Naer de rechte copije van Parijs overgeset door D. E. V. R. Ghedr. door Erasmus Geertssen in 't jaer 1635. 4 blz.
- Verkorte vertaling. In haar geheel bij Aitzema, II. 198 vv.*

- 2537 Des Con. van Vranckrycks Brief, geschr. aen ... den Hertogh van Mont-bazon ... inh. de rechtveerdighe oorsaecken ende redenen, die s. Maj. ghehadt heeft om den Oorlogh uyt te roepen teghen den Con. van Spanjen (*in d. 9 Junij*). Wt de Fransche ... taele overgheset door Daniel Bredan ... Gedr. binnen Parijs ... 1635. Ende nu tot Amst., by J. Pz. Wachter. 16 blz.
- 2538 Manifeste en verklaringe des Kon. van Vranckrijk, geschr. aen ... den Hertoghe van Mont-bazon *enz.* (*Andere vertaling van het voorgaande*) ... Middelb., Zach. Roman ... 1635. 12 blz.
- 2539 Verklaringh des Konings (*van Frankryk*) over d' openingh van d' Oorloghe tegen den Kon. van Spaengien. Gheverif. int Parl. den 18 Junij 1635. Nae de Copey ghedr. tot Paris ... 's Grav., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. Wouw ... 1635. 10 blz.
- Bij Aitzema, II. 209 vv.*
- 2540 De Verklaringhe van s. Hoogh. Ferdinandus ... Infant van Spanjen, Lieut. Gouv. ende Cap. Gen. van de Nederlanden ende Bourgondien, etc. Aengaende den Oorlogh teghen de Kroone van Vranckrijk (*in d. 24 Junij*). Brussel, Wed. H. Az. Velp. ... 1635. 8 blz.
- Bij Aitzema, II. 211 vv.*
- 2541 Declaration de son Alteze touchant la guerre contre la Couronne de France (*d. d. 24 Juin*). Brux., Vefue d'H. A. Velpius ... 1635. 12 blz.
- Fransche uitgave van het vorige stuk met privilegie van 9 Aug.*
- 2542 Antwoorde van een goet Ondersaet des Catholycken Conings, op de Verclaeringhen uytgheg. by den Con. van Vranckrijk, aeng. den Oorlogh by hem nytgeroepen teghen de Croone van Spanjen, in de Maend Junij ... 1635. Ghedr. t' Antw. A. D. 1635. 16 blz.
- 2543 Apologie of Verantwoordingh voor Vranckrijk, teghen de voornemens van 't Huys van Oostenrijk. Met eene waerschuwingh aen alle Staten van Europa aeng. de fundamentele of grond Maximen vande Regeringhe ende 't voornemen der Spaignaerden. Aen m. H. den Card. Hert. van Richelieu. Nae de Copey ghetransl. uyt het Fransch ... 1635. 52 blz.
- 2544 Copey uyt den Koninglijke Brief aen het Rijk Sweden, ende d' Inwoonders aldaer (*in d. 30 Junij. Zond. afzond. titel. Aan het slot:*) Nae de Hooghd. Copie ghedr. in 's Grav., by Lud. Breeckvelt ... 1635. 8 blz.
- 2545 Articulen der Stumsdorpsche Vereeninge daerin van ... der Poolsehe ende Sweedtsche Commissarien ... een stil-stant der wapenen tusschen ghemelte Coninckrijcken bestemmet is ... in de maent September ... 1635. Amst., Joost Broersz ... 1635. 8 blz.
- Bij Aitzema, II. 263 vv.*
- 2546 De Articulen van d' Alliance ende Deylinghe tussen den Con. van Vranckele de Staten der gerebellerde (*Vereen.*) Provincien. Ghetract. br. 1635 Naer de rechte copije van Parijs overgeset door R. Ghedr. door Erasmus Geertssen in 't jaer 1635. 4 blz.
- vertaling. In haar geheel bij Aitzema, II. 198 vv.*

- 2547 Den Hollantschen Willecom. Waerachtichlijck vuytleggende hoe aenghe-naem het aen de Hoochmoedighe Heeren Staeten generael is, dat hunnen Prince van Oraignen niet langher in Brabant ghebleuen en is.

Ghedrukt t' Utrecht, t' was slecht.

By Jan van Hilten, inde Hollantsche stilte,

Ordinaris Courantier, nu sonder plaisier,

Van de Hoochmoedige Staten, hebbende Brabant verlaten,

Int Jaer M D C. vyfendertich, als sy waren cleynhertich.

8 blz.

Gedicht, onderteekend: 't Was anders gheschickt.

- 2548 Jan vander Veens Rase-bols Chaos. Arnhem, Jan Jacobsz ... 1635.

8 blz.

Spotdichten op de praatjes over de mislukte veldtocht van dit jaar.

- 2549 Nader Ordre ende Reglement vande ... St. Gen. der Vereen. Nederl. ... waer na alle ende een yder der Ingesetenen van de Geun. Prov. sullen vermoghen te halen Hout, Tabacq, Cottoen enz. ... vallende in seeckere ghedeelte vande Limiten van 't Octroy der voorn. Comp. hier nae geexpr. (in d. 6 Jan.) 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. Wouw ... 1635.

8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 607.

- 2550 Nader Ordre enz. (als 't voorg.).

In plano.

- 2551 Nader Ordre enz. (als 't voorg.). Ald. 1637.

8 blz.

Alleen deze laatste druk is vermeld in Asher's Bibliographical Essay.

- 2552 Extract uyt den Brief vande Politycque Raeden in Brasil aende ... Ghecommitt. ter Vergad. der 19 vande Gheoctr. W.-Ind. Comp., over de veroveringe van de Stadt Philippia nu Frederick-Stadt, met alle sijn Forten en Starckten, ghelegen in de Capitanía van Paraiba. 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1635.

4 blz.

- 2553 Cort Begryp vande Vergiffenissen ende Vollen Afaeten verleent inder Eeuwigheyt, die welcke verdienen de Mede-Broeders van het H. Broederschap O. L. Vrouwe van Montserrat. (Zonder jaar, doch in eene verzameling van dit jaar tusschengevoegd).

1 blad fol.

- 2554 Twee Remonstrantien, nu onlanghs overgeg. aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. by de beyde Synoden van Z. ende N. Hollandt. Teghens de Paepsche Afgoderye, welcke door-gaens in vele Steden ende Dorpen der selv. Provincie onverhindert ghepleeght werdt (Zonder dagteek.) Ghedr. in 't Jaer o. H. 1635.

8 blz.

- 2555 Openbaringen van eenighe dinghen ende wonderen die de Heere in korten tijdt sal laten gheschieden ... Ghedr. in 't Jaer o. H. 1635.

8 blz.

De schrijver, D. van der Does Isbr. fil., wonende te 's Hage, verhaalt in eene opdracht aan den Prins en de Staten zijne wonderbare bekeering en ingeving van vele toekomstige dingen, die hij in dit geschrift mededeelt. Bovenaan de datum: Juny 1635.

1636.

- 2556 Extract van een seecker gheintercipieerde Brief, geschr. wt Ceulen den 3 Sept. N. St. 1636 de welcke een Raets-Heer vanden Cheurvorst van Ceulen aen een Raets-Heer van den Biss. van Wurtsburgh heeft gheschr., handelende van seer gewichtige saecken tot groot bedroch ende omleydinghe van s. Kon. Maj. van Engelandt *enz.* 's Grav., Lud. Breeckevelt ... 1636. 6 blz.
- 2557 Propositie, Ghedaen by de Keyserl. Maj. in de Vergad. der Rijcx-Vorsten tot Regensburgh (*in d. 15 Sept.*). Getransl. uyt het Hooghduyts ... 's Grav., Lud. Breeckevelt ... 1636. 16 blz.
- 2558 Seecker ende grondelijck berecht, van het groote ende schrickelijck Tref- fen tuss. de Sweedtsche ende Cheur-Saxische Legers, uyt het Sweedtsche Veldt-leger tot Witstock, vanden 26 Sept. 1636. 's Grav., Lud. Breeckevelt ... 1636. 4 blz.
- 2559 Opene Brief des Churfursten van Saxon aen de Standen der Croon Sweden (*gedagt. Donderdagh na Cantate. Anno 1636. Zonder afzond. titel. Onderaan:*) 's Grav., Lud. Breeckevelt ... 1636. 4 blz.
- 2560 Droncken-mans Droom, en nuchteren uytlegginghe van dien, op het verliesen en wederwinnen van Schencken-schans. Utr., Herm. Ribbius ... 1636. 12 blz.
Geheel op rijm. Onderteekend: B. B.
- 2561 J. van der Veens Caille la Boco, ofte Muyl-bandt, over de Zege van Schenckeschans. Veroverd door het beleydt des ... Prince van Oraengien ... den 29 Aprilis, Anno 1636. Arnhem, Jac. van Biesen ... Men vindtse oock te koop tot Amst., by Jan van Hilten. 8 blz.
- 2562 J. van der Veens Caille la Boco *enz.* (*Andere druk van 't voorg.*) ... Amst., Joost Broersz. 8 blz.
- 2563 Reden van dat die West-Indische Compagnie oft Handelinghe, niet alleen profijtelijck, maer oock noodtsaeckelijck is, tot behoudenisse van onsen Staet. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1636. 14 blz.
- 2564 Cope van een Brief, van d' een Vrundt aen d' ander gheschreven, waer in de saecken ter Zee, soo veel den Collegien ter Admiraliteyt, den Directeurs, en eenighe voorslaghen aengaen, werden nae de waerheydt verhandelt, waer in een yder de rechte grondt vanden Oorlooghe ter Zee sal kunnen begrijpen. Met een voorslagh hoemen goede ordre ende mes- nage hebben kan. Ghedr. Anno 1636. 32 blz.
Belangrijk geschrift. Deze druk is aan het einde gedagt.: Den 23 Martij 1626 in plaats van 1636. — Vergel. Aitzema, II. 350.
- 2565 Cope van een Brief *saken* ter Zee *enz.* (*Nadruk van het voorg. met goede dagteekening aan het slot.*) 32 blz.
- 2566 Cope van een Brief *enz.* (*als N°. 2564*) ... Voor de tweedemaal ghedruckt, van vele fouten verbeterd, in velen deelen op nieuws vermeerderd en ordentlijcker ghestelt met alle de Resolutien en acten, tot bewijs van het genarreeerde dienende *enz.* Ghedr. in 't Jaer o. H. 1636. 92 blz.

- 2567 Ontdeckinghe vanden Raed Achitophels. Uyt-ghegh. onder den onsaligen ende vermomden Tijtel van *Rijpen Raed ende salighe Resolutie* etc. Door den Vaderland Recht-liefhebbenden patriott I. v. H. Ziericzee, voor Balth. Doll ... 1686. 58 blz.

Tegen den vrede met Spanje.

- 2568 Remonstrantien vande Kercken van Sweybrugge aende Kercken van Zeelandt. Waer in haer diepe armoede verthoont wert ghedaen ... den 3 Sept. Anno 1686. Mitsg. de Cope vanden Brief der verstroyde Ballinghen uyt den Over-Pfalts, sich onthoudende in Anhalt. Uyt de Lat. tale ... getransl. ... Middelb., H. van der Hellen ... 1686. 16 blz.
- 2569 Twee Brieven van Mr. Sim. Episcopus, over dese Vraghe: Ofte den Mensch syn Leven can vercorten ende verlenghen, ofte niet: tot advijs gheschr. aen den ... Dren I. Beverwyck, Raedt ende Medecijn der Stadt Dordrecht. Ende nu uyt 't Latijn verduyscht, en verrijckt met twee Brieven van dens. aen Episcopium. Tweeden druck. Amst., voor Pt. Walschaert ... 1686. In 8°. (XVI) en 84 blz.
- 2570 Tweede Remonstrantie tegens den gheweldigen ende moedt-willigen inbreuck der Paepscher Afgoderye, soo in Steden als ten platten Lande van Zuydt-Hollandt. Aen de Vergad. vande ... Staten van Hollandt ende W.-Vr., overgel. in Febr. 11. by de Gedeput. des Synodi ... der Kercken van Zuydt-Hollandt ... 's Grav., A. Meuris ... 1686. 40 blz.
- 2571 Placaet ende Ordonnantie vande ... Staten 's Landts van Utrecht, jegens de mis-bruycken ende eenige aenstootelijke Roomsche Superstitien, die gepleeght worden by den Opgesetenen ten Platten Lande enz. ... Item hoe dat eenen yegelijcken ... hem sal hebben te draghen, ten aen-sien vande genen die aldaer zijn besmet of ghestorven door de Pest-sieckte enz. (in d. 4 Oct.) Utr., Sal. de Roy ... 1686. 14 blz.
- Merkwaardig plakkaet tegen de lijkmaaktijden, het waken van vreemden en het branden van wankaarsen bij de lijken, het versieren der lijken en lijkbaeren, enz.*
- 2572 Cort bericht, tot Voor-cominge ende genesinge van de Peste. Beraemt ter begeerte vande ... Regeerders der Stadt Utrecht, door haer E. Ordinaris Medecijs. Utr., Amelis Janssz ... 1686. 12 blz.
- 2573 I. B(everwyck) Med., Bericht van de Pest. 1. Dat de Pest besmettelick is. 2. Middelen om de selve voor te komen, 3. ende te genesen. Dordr., voor Fr. Boels (*gedr. by H. v. Esch*) ... 1686. 48 blz.
- 2574 Remedie voor de Pest. In Rijm gestelt door P. van Godewijck. Dordr., Hend. van Esch ... 1686. 12 blz.
- Bij het vorige stuk behoorende.*
- 2575 De Handt Godes; of een Christelick Verhael van de Peste, of Gaeve Godes: in dicht gegeven van Jacobus Viverius Medecijn... Haerlem, Thom. Fonteyn ... 1686. 20 blz.

In 58 twaalfregelige coupletten, met Inhoud en Voorreds.

- 2576 Een christelijck aenspraecke ofte vertroostinghe aen alle eenvoudighe Burghers binnen Woerden, in dese regeerde pest tijden. Ingesteld door A. I. van Rijnevelshorn ... Ghedr. int Jaer o. H. Anno 1636. 54 blz.

Zie over den schrijver: Catalogus van Hollandsche Godgeleerde werken, bij Fred. Muller, N°. 973.

- 2577 Clare ontdeckingh der dwaesheydt, der ghener die haer tegenwoordigh laten noemen Floristen. Gestelt in forme van t' samensprekinge tusschen de Bloemen ende Flora Hoorn, voor Zach. Cornelissz ... 1636. 16 blz.

Op rijm met aantekeningen aan den kant. De windhandel in tulpen, waartegen in dit geschrift geijverd wordt, bereikte eerst in het begin van 1637 hare grootste hoogte. Voor een tulpenbol had men nu reeds 3000 guldens, of een kaveling (twaalf morgen) lands in de nieuw-bedijkte Schermer veil; later steeg de prijs van sommige tot 5 à 6000 guldens. Vergelijk N°. 2618—25.

- 2578 Beschrijvinge van den Ouden, Ouden, heel Ouden man: ofte den Ouderdom ende 't Leven van Thomas Parr Enghelsman ... zijnde oudt 152 Jaren en etlijke Maenden. Overgeset uyt 't Engelsch in Nederd. door H. H. Delft, J. Pz. Waalpot ... 1636. (IV) en 8 blz.

Met geest portret van Parr op den titel. De opdracht aan Karel I is geteekend: Johan Taylour.

- 2579 Wonderlijke Afbeeldinge van een seer oude Man, genaemt Thomas Parr, welcke out gheworden is over de 152 Jaren en heeft geleefd tot Anno 1635, den 22 dagh van November. In plano

Met ander gegraveerd portret van Parr in het midden. De tekst is uit het voorgaande stuk overgenomen.

- 2580 Octroy vande ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. verleent aen Samuel van Pietsen, Heere vander Straten enz. ... Opten 20 Dec. Anno 1635. 's Grav., A. Meuris ... 1636. 8 blz.

Octrooi voor eene nieuwe uitvinding, nl. de bereiding van lijnwaad tegen het doordringen van vocht, koude en wind.

- 2581 'T Palleys der Amstel-Goden. Mitsg. eenighe korte afbeeldinge der voorn. treffelijckheden deser ... Coop-Stadt Amsteldam. Amst., Joost Broersz, voor D. Cz. Houthaeck ... 1636. 16 blz.

Lofdichten van J. Krul. Met opdracht aan de Stedel. Regering en eene gegraveerde afbeelding van 't oude stadhuis boven den tekst.

1637.

- 2582 Protest des Princes Carel Lodowiick, Palsgraeff aen den Rhijn Insonderheydt tegen de heymelijcke ende van geender weerden Keyserl. dispositien, aeng. het Transport ofte Overdracht van sijn Cheur ende Landen enz. (*Aan het slot:*) Ghedaen tot Hampton-Cury in Engelandt, den 22 Jan. 1637. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1637. In plano.

- 2583 Ootmoedighe Requeste van alle de teghenwoordighe Inwoonders der Cheur-Vorstelijcke Pfaltz. Gedr. in 't Jaer o. H. 1637. 8 blz.

Klacht over de daar heerschende ellende, door den oorlog veroorzaakt, ondertekend door twee predikanten. Zie: Aitzema, II. 502.

- 2584 Openinghe ende verklaringe van s. Maj. van Vranckrijk, om tot een al-ghemeene Vrede te geraken. *Onderaan: Eerst gedr. tot Parijs: ende nu t' Amst. by Broer Jansz ... 1637.* 2 blz. fol.
- 2585 Tragedische Historie ofte waerachtige Relatie, aeng. het ghene in het bloedich Bancquet van den Graef Warfusée ghepasseert is, deels begaen in den moordt aen den persoon van Weylandt Heer Burgem. De la Ruelle oock deels in het Attentaet teghens de Heeren d' Abt van Mousson, ... den Baron de Saisan e. a. op den 16 April 1637 binnen de voorsz. Stadt van Luyck Eerst tot Luyck by command. vanden Raedt aldaer in 't Fransch ghedr. ende nu in onse nederl. Tale overgheset. Amst., voor J. van Hilten. 1637. 48 blz.
- Zie: Aitzema, I. 505 vv. Op den titel vindt men eene afbeelding van den moord en tegenover de eerste bladz. eene afb. van het verwonde lichaam met 16regelig onder- en tweeregelig bovenschrift in het hollandsch.*
- 2586 Rapport du Proces criminel intenté entre le Comte de Warfuzé et la Troupe des advouée conduite par Grand-mont Bourguignon Comtoy, en la grande Sale du tenebreux Conseil de Lucifer. Imprimé l'an 1637. 8 blz.
- 2587 Articulen geeycht aen s. H. den Cardinael Infant, by die van de Magistraet enz. ... der Stadt Venlo, int overgeven der selver tot onderdan. vanden Con. van Hispanië, op den 25 Aug. 1637. Ende des Cardinaels Resolutie in het examineren over de selve. Hier is noch achter by-gev. een kort verhael van het gene geduerende de belegeringhe vandes. Stadt is voorgevallen. Arnhem, Jac. van Biesen ... 1637. 8 blz.
- De Artikulen bij Aitzema, II. 454.*
- 2588 Copie. Articulen gheproponeert by de Geestelijkheidt ende den Drossaert, Schouteth enz. der Stadt van Breda, aen ... den Prince van Orangien ... (met het antwoord van den Prins aan den kant en achteraan de Artikelen aan de bezetting toegestaan, in het fransch, beide in d. 7 Oct.) Zond. afzond. titel. Achteraan: 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1637. 8 blz.
- 2589 Copie. Articulen geproponeert enz. (als het voorg., doch de Artikelen aan de bezetting toegestaan in het hollandsch.) Zonder afzond. titel. Achteraan: t' Amst., voor Joost Hertgertsz. 8 blz.
- 2590 Articulen, by S. H. den Prince van Orangien gheacordeert aen den Gouverneur Foudrijn, Cappiteyns ende Soldaten binnen de Stat Breda (gevolgd door de Copie vande Articulen, gheprop. by de Gheestelijkheidt enz. met het Antwoord, voorts een verhael van De Vyants uyt-tocht ... den 10 van Oct. en eene lyst van de gesneuvelden en gekwetsten). Zond. afzond. titel. 20 blz.
- 2591 Journael ofte cort ende bondigh verhael van alle de ghedenckwaardighste gheschiedenissen die der voorghevallen zijn, zedert het optreken van ... Frederick Hendrick met sijnen machtighen Legher, beginn. op den 13 Junij ende soo verv. tot de victorieuselijke overwinninghe der Stadt Breda ende desen teghenwoord. dagh. Amst., voor J. van Hilten ... 1637. 64 blz.

2592 Oratie tot lof van s. H. Fredric Henric, Prince van Orangien, aeng. de veroveringhe vande gheweldige Stadt Breda. Gedaen in de Univers. tot Leyden door M. Zueris Boxhorn, Prof. van de Welspreeck. Uyt het Latijn ghetrouw. (*door hem zelven*) overgeset. Leyden, voor Jac. Roels ... 1637.

32 blz.

2593 Sententien by die vanden Krijghs-rade der Vereen. Nederl., uytgespr. jehens den Gouverneur, Major ende Capiteynen: mitsg. de Lieutenanten ende Vendrichen, die als Cheffs gecommandeert ende binnen Venlo Garnisoen ghehouden hebben, over het subijt ende onverwacht overgheven vande selve Stadt. Gearrest. inden Leger by Breda opten 19 Oct. 1637. Ende ghepron. opten 29 daer aen volg. 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1637.

12 blz.

Zie: Aitzema, II. 467. *Vergel.* N°. 2587.

2594 Copee. Frederick Henrick, byder gratien Godts Prince van Orangien enz. ... Naerdien Heer Philips van Dorp enz. (*Ontslag aan hem verleend als Luit. Admiraal van Holland*). Onderaan: Gedaen in 't Legher by Breda, den 29 Oct. 1637 (*Volgen de onderteek.*)

In plano.

By Aitzema, II. 484.

2595 Provisionele Openinghe van eenige saecken die 't zedert ettelijcke jaren herwaerts binnen der Stede van der Goude voor-gevallen en gepasseert zijn. Dienende tot ontdeckinghe vande trouwloosheden vande Raeds-personen, die de personagie daer onder gespeelt, en hun particulier profijt gesocht hebben Wt-geg. door een Gouds Liefhebber ... 1637. 16 blz.

2596 Copee wt den Brief, van den Keyser gheschr. tot Regensburg den 25 Oct. 1636 ende ghesonden aen den Cardinael Infant: handel. van 't transport van 't Eylandt van Amelandt, aende Nieuwe Amelandtsche Heeren Ghedr. naer de Copee tot Amsterdam, Anno 1637.

4 blz.

Zie over de Amelandtsche zaken, doch seer kort, Aitzema, II. 315, 493, 944.

2597 Corte Deductie ofte Verclaringe van het recht vanden Lande van Hollandt ende W.-Vr. op 't Eylandt van Amelandt. Mitsg. een Brief van advis aen de ... Staeten van Hollandt ende W.-Vr. gheschr. nop. de Superioriteyt van Amelandt. (*Zonder dagteek.*). Anno 1637.

6 blz.

2598 Inhuldingh van de Nieuwe Amelandtsche Heeren. Nae de rechte Copee van Leeuwaerden. ('s Gravenh., Is. Burchoorn). Anno 1637.

8 blz.

Hierin de Investituur-brief van den Keizer aan Ernst Zuhrn als Heer van Ameland, in d. 7 Julij 1636. — Deze uitgave heeft eene kleine houtsnceprent op den titel met inschrift: Nobilitas sola est atque unica virtus, die op vele uitgaven van Is. Burchoorn gevonden wordt.

2599 Inhuldingh enz. (*als het voorg.*) ... Na de rechte Copee van Leeuwaerden. 1637.

8 blz.

Met andere sinnebeeldige titelprent, waarop de R. Keizer als Sol met Jupiter en Mars aan zijne zijden is afgebeeld.

2600 Inhuldingh ..., Amelandtsche ... Nae de rechte Copije van Leeuwaerden. Anno 1637. (*Andere uitgave met filset op den titel.*)

8 blz.

- 2601 Eenige Vraegh-Stucken, over de saken der presumtive Jonckeren ende Oostenrijcksche Vassal-Heeren van Amelandt ... Gedr. in 't Jaer o. H. 1637. (*'s Gravenh., Is. Burchoorn*). 8 blz.
Met dezelfde houtsmede op den titel als N°. 2598.
- 2602 Eenige Vraegh-Stucken over de saecken enz. (*als 't voorg.*). *Andere uitgave met fileet op den titel.* 8 blz.
- 2603 Mond-sluytigh, over de saken van Amelandt. Midtsg. den Brief van ... Foppius van Aitzema, gesonden aen de ... Staten Gen. der Vereen. Provinciën, streckende tot verantwoordinge van syn Persoon ende Handel (*in d. 26 Mrt. 1637*). *Zonder afzond. titel.* 8 blz.
De Mont-sluytigh is in dicht en onderteekend: Post Nubila Phoebus.
- 2604 Heerlings Schuyt-praatie over den handel van de vier Nieuwe Oostenrijkse Vassal-Heeren van Ameland Noch het klagende Huys te Loevesteyn. Ghedr. buyten de Vryheyt van Ameland, enz. *Zonder jaar.* 8 blz.
- 2605 't Leydtsche Wagen-praatie, over den handel van de nieuw-genoemde Amelandsche Heeren Waer door onpartydigh wert voor-ghestelt de schult ende d' onschult over de saken van Amelandt, als mede 't gemeene Volcks oordeel over deselve Ghedruckt ruym een schoot weegs van Amelandt, enz. ... in 't Jaer 1637. 8 blz.
- 2606 Vertoogh by een Liefhebber des Vaderlants vertoont. Teghen het ongefondeerde ende schadelijk sluyten der vryen handel in Brazil. In 't Jaer o. H. 1637. 8 blz.
Zie Aitzema, II. 445, en vergel. N°. 2529 vv.
- 2607 Examen over het Vertoogh teghen het onghefondeerde ende schadelijk sluyten der vryen handel in Brasil. Door een ondersoecker der waarheydt. In 't Jaer o. H. 1637. 16 blz.
- 2608 Examen over het Vertoogh ongefundeerde ... schadelijcke sluyten enz. (*Andere druk van het voorgaande*). 16 blz.
- 2609 Den Handel ende wandel van den Stichtsen Joncker. *Zonder afzond. titel, plaats of jaar.* 8 blz.
Aan Jhr. Ernst van Rede Heer van der Vuyst, bewindhebber der West-Indische Compagnie en andere bewindnebbers wordt hier knoeijerij met leveranciers van de Comp. te laste gelegd.
- 2610 Remonstrantie vande Broederen ende Predicanten, onder 't Classis van Walcheren sorterende, ghedaen aen de ... Staten van ... Zeelandt (*in d. 13 Febr.*). Ghedr. int Jaer o. H. J. Chr. 1637. 8 blz.
Klagt over de heerschende ellende, voornamelijk door het slecht beleid ter zee.
- 2611 Remonstrantie enz. (*als 't voorg.*) Ghedr. int Jaer o. H., Anno 1637. 8 blz.

- 2612 Proclamatie des Con. Maj. van Enghelandt, van de Macht der Gheestelijke Hoven onder zijn Rijk (*in d. 18 Aug.*). By the King. A Proclamation etc. In 't Nederd. over-gheset na 't ghedr. ex. van Londen ... Anno 1637. 8 blz.
- 2613 Hier, Wat Nieuws, ontdeckende eenighe nieuwe, grouwelijke, ende onghehoorte pracktijcken van sommige domineerende ende heerschende Bisschoppen, om te onder-mijnen de wel-gestelde Leere ende Discipline van onse Kercke ... In het Nederd. over-gheset, uyt den 4den druck van het Eng. ex. ... Ghedr. in 't Jaer 1637. 16 blz.
- Onderteekend: » Wt Ipswich, Novemb. 12. Anno 1637 Matthew White."*
- 2614 Proeve van de conscientieuse oprechtigheydt ende wijsheydt Gisberti Voetii, ende van eenige sijne medestanders, Waer inne uyt eenighe hare schriften aenghewesen wordt, hoe onchristelijk ende ontrouwelijk van haer teghen de Remonstranten wort gehandelt, enz. ... Door Timotheus Philopatri. In 't Jaer 1637. 56 blz.
- De schrijver is de Remonstr. predikant: Carolus Niellius.*
- 2615 Speculum veritatis, dat is: een Spiegel der Waerheydt, ofte Antwoordt op twee Theologische Vraghen. Rakende de eerste, het Herte van de Politie, de andere, de Ziele van de Theologie. Door een Dienaer Gods, ende Liefhebber des Vaderl. Arnhem, J. Jacobsz ... 1637. (VIII) en 48 blz.
- De vragen zijn: 1. of de overheid eene "valsche religie" mag toelaten, 2. of de "Papistische religie" valsch is. De schrijver is: Godschalcus Altius, predikant te Arnhem, blijkens onderteekening eener voorafgaande Remonstrantie aan de Staten en den Prins.*
- 2616 Den nieuwen speculativen Tour a la mode Speel-waghen, in den welken nu teghenwoordigh swieren ende rijden alle nieuwe Gheest-drijvende Quakers, Independenten, Socinianen, ende andere HH. Propheten van dese onsalighe Eeuwe. In 't licht ghegh. door Lieven den Wegh-wijser. Ghedr. buyten Amsterdam, naest de onbekende Wereldt, 1637. 56 blz.
- Met een uitslaande koperplaat. Dit geschrift is van een Roomsche-Katholiek, deels in proza, deels op rijm.*
- 2617 Het Jesuitsche Mom-aensicht afgetrocken door den gewesene Coninck van Ungarijen, dat is, een corte ende voortreffelicke onderrichtinge aen de Ottomannische Keyser Amurathem den IV gedaen door den Ambass. van den Coninck van Hongarijen, Gabriel, nopende het leven, de leere, ende den handel en wandel der Jesuiten. Ende na de oorspr. Lat. cotype in Nederd. ten andere tyden door D. L. A. R. overgeset. Ende nu door occasie van die Luycksche Moort in 't licht gegeven Utr., voor Herm. Ribbins ... 1637. 24 blz.
- Vergelijk N°. 2585.*
- 2618 Nieu-Jaers Pest-Spiegel, waer in te sien is de rechtveerdige Pest-straffe Gods, voorghestelt tot opmerck der weeldige Neder-Landers, in dese snoode bedurven Eeuwe. Geprononc. by *Liefd' boven al*, binnen Haerlem. Anno 1637. Waer in verhaelt wordt den onmatigen handel der Floristen,

in sommige Landen; ende de plaghe die daer op ghevolght is. Hoorn, voor Zach. Cornelisz ... 1637. 8 blz.

Door S. Tz. van der Lust, zinspr. Lust na Rust, blijkens onderschrift. — In weerwil van dergelijke waarschuwingen werd de tulpenhandel in het begin van dit jaar het buitensporigst. Vergel. N°. 2577.

- 2619 Geschockeerde Blom-Cap, t'samen ghenaeft van veelderhande lappen, ende wel warm gevoert met Schotse Bocken-vellen, gemaect op 't versoek van verscheiden, niet Tulpisten, maer oprechte Bloemisten Ghedruckt ... op Cuylenburgh, daer men 't roode Hoorn in 't witte velt voor Wapen voert. Anno 1637. 8 blz.

Schimpdicht op den tulpenhandel van eenen Pieter Jansz van Campen.

- 2620 Tooneel van Flora. Vertonende: grondelijke Redens-onderzoekinge, vanden Handel der Floristen. Ghespeeld, op de spreucke van Anth. de Guevara: Een voorsichtich eerlijck man; sal altijd meer ghedulden, dan straffen Noch is hier by-gev. de Lijste van eenige Tulpaen (*sic*) vercocht aende meestbiedende tot Alcaer op den 15 Febr. 1637. Item 't Lof-dicht van Calliope, over de Goddinne Flora etc. Amst., J. Broersz. 28 blz.

Verdediging van den tulpenhandel tegen de schimpdichten, deels in proza, deels op rijm, door den Alkmaarschen poet Corn. van der Woude.

- 2621 De rechte Bloem-prijs. (*Gedicht ondert. Duyd 't al ten besten*). Enchuysen, A. Wz. Kluppel ... 1637. In plano.

- 2622 Samen-spraec, tusschen Waermondte ende Gaergoedt, nopende de opkomste ende ondergange van Flora. Haerlem, Adr. Roman ... 1637. 24 blz.

Deze en de beide volgende stukken geven het uitvoerigste relaas van den tulpenhandel.

- 2623 Tweede Samen-spraec, tusschen Waermondte ende Gaergoedt, zijnde het vervolg van den op ende ondergange van Flora. Haerlem, Adr. Roman ... 1637. 24 blz.

- 2624 Register vande Prijzen der Bloemen, zijnde de derde Samen-spraec tusschen Gaergoedt ende Waermond, inhoud. het vervolg van den Op ende ondergange van Flora. Haerlem, Adr. Roman ... 1637. 24 blz.

Hierin ook het Plakkaat van de Staten van Holland tegen den tulpenhandel, van den 27 April 1637.

- 2625 P. I. C. Biggel-tranen, over de schielijke veranderinge vande vermeende groote winst-Coopmanschap der Bloemisten, gestelt by Forme van 't samensprekende Personagien Ghedr. by den Autheur, Anno 1637. 12 blz.

Op rijm, door Pieter Jansz van Campen. Vergel. N°. 2619.

- 2626 Sendt-brief van Doctor Delord, Prof. inde vermaerde Univers. van Montpellier, aen m. H. ... De Monrabbe Eerste President in 't Parlement van Tholouse. Waer in ondersocht werden de Certificatien, Attestatien, Affirmatien van Doctoren, Vroe-Vrouwen, Joffrouwen, ende het Vonnis van 't Parlement van Grenoble, over een Kindt geboren nae vier-jarigh af-wesen

van zijn gepretendeerde Vader. Nu eerst uyt de Fransche Tale over-geset.
's Gravenh., Is. Burchoorn ... 1637. 16 blz.

Het merkwaardige vonnis van 't parlement, dat het kind wettig verklaarde, gaat aan dezen aardigen brief vooraf, die, ook wat aanhalingen en spreekwoorden betreft, zeer goed verholландsch is.

1638.

2627 Journael ofte een ware ende kort verhael van 't vermaerde beleg van de Stadt Breda, door het ... beleydt van S. H. de Prins van Orangien etc. ... Gheschr. ende ghecompos. door Henry Hexham, Quartier-meester van 't Regiment van d. H. Coronel Goring, ende uyt Englesch inde Nederduytsch (*sic*) tale getransl. ende gheaugmenteert. Delft, voor Henr. Hondius ... 1638. (VIII) en 56 blz.

Vergelijk N°. 2587 vv.

2628 Confessie ofte de leste Bekentenisse van de vier Conspirateurs, te weten: Agnes van Boury. Claude de la Court. Leenaert Caters. Jan Lantsman. Dewelcke binnen Maestricht gejusticeert zijn op den 30 April, ende den 1 Mey 1638. ('s Grav.), I. Burchoorn ... 1638. 8 blz.

Zie: Aitsema, II. 571 vv. Vergelijk het volgende Nr.

2629 Cort Vertoogh van de Wtkomste, laetste discoursen ende woorden, gepasseert ende gevallen tusschen de Predicanten van de Gereformeerde Kercke tot Maestricht, ende de Conspirateurs van 't grouwelick Verraet tegens de selve Stadt, door de hand des Scherp-rechters geexec. in den Jare 1638 ... gestelt ende uytgeg. door Philippum Lodovicum, Bed. des H. Ev. ... binnen Maestricht. Dordrecht, voor Jasper Gorissz ... 1638. 44 blz.

2630 Cope van sekeren Brief, gesonden aen d' Ingesetenen van Amelant, door Jhr. Ernst Zuhm, die uyt Authoriteyt van S. Keys. Maj. ende den Cardinael Infante sich selven soeckt als Heer van Amelandt in te voeren, enz. (*in d. 16 Mei*) ... In Amst., ghedr. in 't Jaer o. H. 1638. 6 blz.

Vergelijk N°. 2597 vv.

2631 Apologie ofte Aen-wijsinghe, van de rechtveerdige Titule ende Possessie geschapen de Familie van Camminga, nopende de Heerlijckheyt van Amelant. Tegen d' onbehoorlijke Attentaten van Ernst Zhum (*in d. 24 Mei St. vet.*). 's Grav., Is. Burchoorn ... 1638. 8 blz.

2632 West-Indische Compagnie. Reglement by de W.-I. C. ter Vergad. vande 19e, met approb. vande ... Staten Gen., over het openstellen vanden handel op Brasil provision. ghearresteert (*in d. 29 Apr.*). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. van Wouw ... 1638. 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 610. Vergel. N°. 2606 vv.

2633 Consideratien als dat de Negotie op Brasil behoort open gestelt te worden, onder Articulen hier na beschreven, door Jo^r. H. Gr. Gron. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1638. 12 blz.

- 2634 Deductie, waer by onpartijdelijk over-wogen ende bewesen wort, wat het beste voor de Compagnie van West-Indien zy: den handel te sluyten of open te laten. 's Gravenh., Is. Burchhoorn. *Zonder jaar.* 32 blz.
- 2635 Het Spel van Brasilien, vergeheleken by een goet Verkeer-Spel. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1638. 8 blz.
- 2636 Het Spel van Brasilien, vergeleucken by een goet Verkeer-Spel (*als het voorg.*). *Zonder jaar.* 1 bl. fol.
- 2637 Bril-gesicht voor de verblinde eyghen baetsuchtige Handelaers op Brasil. By Forme van Advijs door een Liefhebber van 't Vaderlandt geschr. aen synen Vriendt. Gedr. op het Jaer 1638. 8 blz.
- 2638 De ghepretendeerden over-last van eenighe Ingeboorenen ende Ingheseten, door de Zeeuwen ende wttheemsche Kameren haer in Brasil aengedaen. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1638. 4 blz.
- 2639 Relation de ce qui s'est passé à La Haye au mois de Fevr. l'an 1638. Les festins, Comedies, Bals, Courses de Bague et autres Magnificenses faites au Mariage de M. de Brederode et de Mlle. de Solms, La Haye, Th. Maire. 1638. In fol. (IV) en 14 blz.
- Zie: Aitzema, II. 535.*
- 2640 Verscheyden Rijmen ende Ghedichten op het Ridderlijk Tournoy-spel ende Steken van den Ringh in 's Graven-Haghe ... den 18 ende 19 Febr. ... Amst., J. Broersz ... 1638. 8 blz.
- 2641 Schakinge van de Amsteldamse Helena, door den Milaensen Paris. Ver-toondt op het Christale Tonneel tusschen Kost-verloren ende Ouder-Kerck. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1638. 8 blz.
- De namen van deze Paris en Helena heb ik niet kunnen ontdekken. Dit gedicht dat verdiensten heeft, is onderteekend: Denckt eer ghy doet.*
- 2642 Vrage aen alle Poëten op d' Ontschakingh van d' Amsteldamsche Helena, door den Milaenschen Paris. *Zonder plaats of jaar.* In plano.
- Gedicht van 90 regels, zonder onderteekening.*

- 2643 Placaet vande ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. inhoud. Ordre, waer naer de Jesuijten, Priesters ende Monicken vande Pausse. ofte Roomsche Religie in des. Landen komende, hen sullen draeghen, etc. (*in d. 27 Mrt. 1612*) ... Na de Copye, in 's Grav. by de Wed. ende Erffg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1638. 8 blz.
- Over de aanleiding tot het herdrukken van dit en het volgende Plakkaat zie men N°. 2585.*
- 2644 Placaet vande ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. inhoud. verboth, dat gheene Jesuijten, Priesters, Papen, Monicken, of andere geordende Persoonen vande Roomsche gesinden in dese Landen en sullen mogen komen enz. (*in d. 26 Febr. 1622*) ... Na de Copye, enz. (*als het voorg.*) 1638. 8 blz.

- 2645 Een Oratie, die onlangs ghedaen is in de Ster-Camer, op de Censure van Johan Bastwick, Henrick Burton en Willem Prin. Aeng. eenighe gheprentend. Nieuwigheden in de Kercke van Engelandt. Door ... Willem Heer Erts-Bisschop van Canter-berge. Met een Placcaet van den Coningh teghen de Papisten. In 't Nederl. over-gheset door H. Hexham Delft, J. Pz. Waelpot ... 1638. (XII) en 74 blz.
- 2646 Een Cort ende Bondich Verhael, van seeckere bysondere ende voornaemste Redenen en Propoosten gheh. in den Hoogen Raedt, binnen Londen ... op den 14^{en} Junij 1637 over de Vonnissen van dese drye vermaerde ende gheleerde mannen ... D^{or} Bastwicke, Doctor inde Medic., Mr. Burton, Predicant, ende Mr. Prynne, Advocaet Ghedr. in 't Jaer 1638. 28 blz.
- 2647 De Confessie des Gheloofs vande Kercke van Schotlandt. Met aenwysinge van sodanige Acten van Parlamente, als bequaem zijn om de eenigheyt (hier nae verhaelt) te bevestighen. Ende ondertekent int Jaer o. H. 1638. Met de redenen waeromme het Service-boeck op Schotlant ghe- drongen, behoorde gerefuseert te werden Overgeset uyt de Eng. taele by Fredrick Willemsz. Pennock Amsterdammer. Gedr. voor Thomas Crafft. 1638. 20 blz.
- Eerste Hollandsche vertaling van de Covenant. Een uittreksel hieruit en de bijgevoegde Redenen vindt men bij Aitzema, II. 523.*
- 2648 Verklaringhe des Kon. van Groot Brittannien, tot wech-neminge vande geschillen ende onvernoegtheden in Schotlant (*in d. 9 Sept.*) Getr. uyt het Eng. in Nederd. overgeset. 'sGrav., voor A. Jz. Tongerlooo ... 1638. 6 blz.
- Bij Aitzema, II. 526.*
- 1639.
- 2649 Informatie aen alle oprechte Christenen in het Con. van Engelandt. Door de Edelen, Baronnen, Staten, Leeraers, ende Gemeente in het Con. van Schotlandt. Waer in zy hare Onschuld te kennen gheven Overgeset uyt het Eng. ... voor Samuel Leviston. Na de Copey gedr. tot Edinb. in Febr. 1639. 8 blz.
- Zie over de Schotsche geschillen: Aitzema, II. 604, 617.*
- 2650 Informatie enz. (*als het voorg.*) Nae de Copey ghedr. tot Edinburgh, Anno 1639. (*Nadruk in duitsche letter*). 8 blz.
- 2651 Door den Koninck, een Proclamatie ende Declaratie om onse beminde Onderdanen in ons Kon. van Engelandt t' onder-richten van de seditieuse oft oproerige Practijcken van sommighe in Schotlandt enz. (*in d. 27 Febr.*) 'sGrav., L. Burchoorn ... 1639. 8 blz.
- 2652 By den Coninck. Placcaet ende verclaeringhe enz. (*als het voorg.*) Amst., Fr. Lieshout ... 1639. 8 blz.
- 2653 Remonstrantie vande Edelen, Baronnen, Staten enz. ... van Schotlandt. Verclarende dat sy onschuldigh sijn van de Crimen daer mede sy in 't laetste Eng. Placcaet (vanden 27 Febr.) beswaert werden (*in d. 22 Mrt.*) Edinburgh, gedr. by James Bryson, A. D. 1639. 20 blz.

- 2654 Crychs-wetten end' Ordonnantien tot Gouvernement van S. Maj. Kon. Armade in dese tegenwoord. tocht naer het Noort-Quartier ... onder het beleyt van Thomas Graef van Arondel *enz.* Overgeset uyt d' Eng. Tale (*Amst.*), J. Broersz ... 1639. 16 blz.
- 2655 Lyste, hoe dat s. Con. Maj. met een machtige Armade, so te voet als te Peerde van London is gemarcheert na York, op den 28 Mrt. st. vet. ... (*Onderaan.*) Nae de Cope van London in s'Grav., gedr. voor Gysbrecht Ernst ... 1639. In plano.
- 2656 Cope van eenen Brief, ghesonden door seeckere Hooghe Graven ende Heeren van Schotland ... aen den Grave van Essex, Generael van S. Con. Maj. Armee. Wesende het rechtemiddel tot een langduerigen Vrede tuss. de beyde Coningrijcken. Edinburgh, gedr. by James Bryson. 1639. In 8°. 6 blz.
- 2657 By den Koninck, een verklaringe ende generael Pardon van S. Maj. van Groot-Brittannien, belangende de Troublen ende Oneenigheden in Schotlandt (*in d. 25 Apr. st. vet.*) 'sGrav., Is. Burchhoorn voor Jan Vely ... 1639. 8 blz.
- 2658 Placcaet uytgeg. by s. Maj. van Groot-Brittannien, Carolus *enz.* (*Hetselfde als het vorige*) *Amst.*, Jos. Bruyningh ... 1639. 8 blz.
- 2659 De Resolutie van s. Maj. van Groot-Brittannien. Nop. den Vrede met de Kroon Schotland, den 21 Junij 1639 veraccordeert. 'sGrav., Is. Burchhoorn ... 1639. 4 blz.
- 2660 Verwerpinghe van de Episcopale regeeringhe in Schotland, volghens de Acte vande 8^e Sessie des gener. Sinodi geh. tot Kerle den 12 Aug., Anno 1639 Soo mede des Coninx aggregatie Mede de Schult-bekentnisse vanden Bisschop van Orkay ... *Amst.*, Joost Broersz ... 1639. 8 blz.
- 2661 Verklaeringe der Koninginne Moeder des Aller Christ. Konings (*Maria de Medicis*), inh. de oorsaken haeres uyttochts uyt Nederlandt ende eene Ontkenninge van seker Manifest, 't welck loopt onder haer naem op 't selve subject. Overgeset uyt den Franc. *Amst.*, J. Broersz ... 1639. 12 blz.
- Zie: Aitzema, II. 540.*
- 2662 Abolitie generael vande ... Staten Gen. der Vereen. Nederl., voor de uytgheweekene, oock ghebleuene Persoonen, beticht, suspect, ende schuldigh respective, aen het verraet op de Stadt Maestricht, hier bevorens ontdeckt (*in d. 16 Mei*) ... 'sGrav., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. v. Wouw ... 1639. 6 blz.
- Vergelyk N°. 2628—29.*
- 2663 Simon Gakels Oratie ter eeren den ... Prince Bernhard, Hert. van Saxen-Wymeren, etc. naer verscheyden sijne gheluckige Veld-slagen, en onlangs ver-overen der ... Stadt Brysack. Uyt-ghespr. in de Univers. tot Leyden, ende nu uyt het Latijn in Neerduyts overgheset. Tot Leyden, ghedr. by Willem Christiaens, voor Thomas Crafford, woon. tot *Amst.* Anno 1639. 36 blz.
- Met opdracht aan den Zweedschen Resident Pt. Spiering Silverkroon, gedagt. 4 Mei, en een lofdicht op dit geschrift door F. le Bleu.*

2664 Extraict de Lettre, escripte de Pollincoen, le 7 d'Aoust 1639 (*Berichten uit het Fransche leger. Onderaan:*) A la Haye, chez Is. Burchhoorn ... 1639. 4 blz.

2665 Translaet uyt den Spaenschen, weghens 't Gevecht tusschen des Coninx Silver Vloot, en den Admiraal Houte-been in West-Indien op den 31 Aug. 1638, 12 Mylen van de Havana. Midtsg. de Lyste van de Dooden ende ghequetste die op des Con. Armade geweest zijn. Eerst gedr. in Spaensch tot Calis ende nu t' Amst. gedr. voor Fr. Lieshout ... 1639. 12 blz.

Zie: Aitzema, II. 591.

2666 Journael ofte korte ende waerachtige beschryvinge vande voornaemste (*sic*) gheschiedenissen ter Zee, onder het beleyt van Marten H. Tromp, Lt. Adm. van Hollandt ende W.-Vr. t' zedert den 29 April 1639 tot den 28 Octob. daeraenv. voorghevalen. Als mede een Register der Capiteynen, groote ende monteringhe, manninghen, enz. ... Alles ghetrocken ende by een vergadert uyt het Journael ende de mondelinge verklaringe van den manhaften Capiteyn Zibrant Barentsz Waterdrincker. Uytghegh. door Cr. van der Pas, Anno 1639. Men vintse te coop (*te Amst.*) by Jar. van Hilten. 20 blz.

Achteraan een gedicht van J. Soet. Bij dit geschrift behoort eene kaart van: De Custe van Vlianderen en Vranckryck van Wenduynen tot Tresport enz. en eene Afbeeldinge van de Schep Schlacht in Duyns den 21 October 1639.

2667 Een Brief, gheschreven van een goet Patriot woonachtich tot s' Hartoghenbosch, tot andtwoordt op eenen brief uyt Hollandt gesonden, bootschappende die goede tyding van het slaen, ende veroveren van die machtighe Spaensche Vloot in Duyns. Door ... M. H. Tromp. Midtsg. eenen anderen Brief van een R. Cath. Burger van s' Hartoghenbosch aen Guilliam Verdussen, Courantier tot Antwerpen, over eenen seeckeren Brief van Londen geschr. ende in syn Druckery gedrukt, aeng. die verm. Zee-slach 's Hart., voor Jan van Dockum ... 1639. 16 blz.

De brief aan Verdussen is gedagteekend: 11 Novembris.

2668 Een Brief, gheschreven enz. (*als het voorg.*) Nae de Cope, tot 's Hartog., voor Jan van Dockum ... 1639. 16 blz.

2669 Zee Praetien gehouden by een Rentier, Winckellier, Zee-man, Boer, Heer, Predikant, Coopman, Schrijver, Bode. 'T welck in 't eynde achter-volcht werdt, met een verhael vande groote Victorie, die God Alm. aen ons verleent heeft door M. Hz. Tromp ende andere voorname Zee-Helden ... Ghedr. in 't Jaer o. H. 1639. 28 blz.

2670 Zee Praetien 't Welck, enz. *Andere druk van het voorg., met weinig verschil.* 28 blz.

2671 Caspar van Baerles Oratie over de Zee-strydt, met de Spaensche vloot in Duyns. Ghedaen inde Doorl. Schole t' Amst. den 13^{en} van Slachtm. des Jaers 1639. En nu uyt het Latijn verduytsd. Amst., voor J. Benningh ... 1639. 40 blz.

- 2672 Verhooginghe vande Capitalen inde West-Ind. Comp., ghearresteert byde Vergad. vande 19^e ... inde Maendt van Junius 1639. 's Grav., Wed. ende Erfghen. van H. Jz. van Wouw ... 1639. 6 blz.
- 2673 Verhooginghe enz. (als het voorg.). In plano.
- 2674 Verhooginghe enz. Nadruk van het voorg. met hetzelfde adres, doch met titelvignet, Daniel in den leeuwenkuil voorstellende, waaronder de spreuk „Spirando spero.” 6 blz.
- 2675 Ontdeckinghe van Rijcke Mijnen in Brasil ... Amst., voor Joh. van Hilten. 1639. 8 blz.
- 2676 Cort ende sonderlingh Verhael van eenen Brief van Mons. Soler, Bedienaer des H. Euang. inde Gheref. Kercke van Brasilien. Inde welke hy ... verhaelt verscheyden singulariteyten van 't Landt. Uyt de Franc. ... tale overgeset. Amst., voor Boud. de Preys ... 1639. 12 blz.
- 2677 Boeren-Praetje van Keesje Maet, ende Broer Jochem, Pier Quijl en Matroos, met Jaep Slof. Zonder plaats of jaar. 8 blz.
In dit en het volgende stuk worden aan sommige ambtenaren in de residentie kwade praktijken en afzetterij ten laste gelegd. — Ze zijn in eene verzameling van stukken van dit jaar tusschengevoegd. Vergelijk op het jaar 1646.
- 2678 Boeren Praetje enz. (als het voorg.) ... Gedrukt door 't versoeck van eenige Liefhebbers. 8 blz.
- 2679 Vervolgh vant Boerenpraetjen. Zonder afzond. titel. 4 blz.
- 2680 Copey van eenige Brieven, gheschreven by den Capiteyn Pieter de Russchuer in sijn Ghevangenisse in 's Graven-Hage. Zond. pl. of jaar. 50 blz.
Deze Pt. de Russchuer was wegens ongeoorloofde communicatie met den vijand bij sententie van 23 Febr. 1638 tot eeuwigdurende gevangenisstraf veroordeeld. Zijne dochter Fransina de R. betoogt door mededeeling van verscheidene brieven haars vaders (waarbij van Jan. 1639), dat het vonnis onregtvaardig is. De voorafgaande petitie aan de Amsterdamsche Regering is door haar eigenhandig geteekend.
-
- 2681 Placcaet vande ... Staten vanden Lande van Utrecht. Dienende tot naerder Ordre ende reglement tegens de Roomsche, Paepsche Superstitien ende excessen van de selve (in d. 9 April). Utrecht, A. Jz. van Paddenburch ... 1639. 10 blz.
- 2682 Ten versoecke van den Wel-Ed. Jo^r. Henrick Valckenaer ... Schout der Stadt Utrecht, enz. (Dagvaarding van Phil. Rovenius, zich noemende: „Eerts-Bisschop van Philippi ende van den Ghestichte van Utrecht” enz., in d. 5 Oct. 1639). Utrecht, A. Jz. van Paddenburgh. In plano.
- 2683 Keure ende Ordonnantie teghens de stouticheyt der Paus-gesinden ende der selver Excessen (gedaan door de Regering van Haarlem van den 18 July). Haerlem, Adr. Roman ... 1639. 6 blz.
- 2684 Translaet van seeckeren Latijnschen brief geschr. door eenen Sociniaenschen predicant. Waer van het Lat. ex. in Transylvanien geintercipieert

zijnde herwaerts over-ghestuert is, door ... Georgius Rakoci ... Prince van Transylvanien ... Dienende tot naerder consideratie van sommige mysterien. Ghedr. in 't Jaer o. H., Anno 1639. 8 blz.

Deze brief is geschreven door Joannes Sartorius, uit Polen verbannen en zich in Nederland ophoudende, aan Adam Francus te Claudiopolis (Clausenburch) en gedagteekend den 24 Julij 1638. Wat hij van de gevoelens over de godsdienst hier te lande zegt verdient opmerking. Er zijn uitvoerige aantekeningen bijgevoegd.

2685 Naerder openingh der Mysterien, schuytlende achter den Brief eens Sociniaens, geseyden, Predicants, onlangs met sekere Glossen uyt-gegeven: voor so vele die raecten den persoon van den ouden Kercken-dienaer, Johannes Wtenbogaert. Gedr. in het Jaer o. H. 1639. 18 blz.

In den brief van Sartorius was van Uytenbogaert gesproken, als of hij, zoo als de annotator zegt "met de Socinianen Frère compaignon ware".

2686 Van de Kercke off Ghemeynte, verscheyden Tractaten. In 't Jaer ons H. 1639. (Amst., J. Az. Colom). 112 blz.

Sociniaansch tractaat. Blz. 47 vv. vindt men: Poincten van becommernis, in 't particulier meest de Gemeeynten der P. B. (Poolsche broeders) in 't gheneraal ten deele alle andere die van de Roomsche Kercke syn afgevallen, aangaande. Voorgesteld door een seker treffelyck man. Ende beantwoort door F. S. V. S. (Faustus Socinus Van Siena). Op den titel de "vierige Colom", het bekende drukkersmerk van Colom.

2687 Sekere on-weder-leggelycke Propositionen door Joseph Hall Biss. van Exeter aengaende Eeden ende Verbonden. Getransl. uyt het Eng. in Nederd. door H(enry) H(exham). 's Grav., I. Burchhoorn ... 1639. 8 blz.

1640.

2689 De Intentie van het Con. van Schotlands Armade. Waer in vertoont wert de oorsake waerom zy in Enghelandt comen enz. ... Verclaert aen hare Broeders van Enghelandt by de Commissarissen van 't laetste Parlement enz. ... Gedr. in 't Jaer o. H., Anno 1640. 14 blz.

2690 Vertoog van de Wettelyckheyt van onsen tocht in Engelandt. Wt d' Enghelsche Tale overgheset. Na de Cope, gedr. tot Edinburgh ... Anno 1640. 8 blz.

2691 Verclaringe van S. Con. Maj. van Engelandt, noop. sijne Proceduren met sijn Ondersaten van Schotlandt. 't Zedert de vrede-handel. int Legher by Berwick. Vertaelt uyt d' Eng. ... sprake ... Amst., J. Broersz ... 1640. 86 blz.

2692 Propositie ghedaen by s. Con. Maj. van Engelandt in 't Opper-Huys van 't Parlement binnen Londen den 13 April 1640 ... Gedr. naer de Orig. Cope van Engelandt. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1640. 22 blz.

Dezelfde vertaling bij Aitzema, II. 679 vv.

2693 Antwoordt op gedane Propositie van s. Con. Maj. van Engelandt ... Ghedaen op den 15 April 1640 in 't volle Parlement door den Voor-spreker van de Ghemeente Sergiant Glanville. Gedr. na de orig. Eng. Cope. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1640. 14 blz.

Dezelfde vertaling bij Aitzema, II. 682 vv.

- 2694 Vervolgh op het Antwoordt, op gedane Propositie van de Lord Keeper, handel. van de gantsche Staet ende opkomsten van s. Con. Maj. van Engellant, tot praeservatie vanden oorlogh van sijne rebelle Schotten, etc. (*in d. 21 April*). Ghedr. na de orig. Eng. cotype. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1640. 10 blz.
- 2695 Advis ou duplicat, au seren. Roy de la Grande Bretagne, d'une Lettre escrite a sa M^{te} en d. du 6 Aoust 1640 et du contenu d'icelle sçavoir les causes originelles des troubles de son Estat, la facilité de les appaiser, la belle occasion que sa Maj. a de recouvrer le Palatinat etc. ... Paris, Nic. de la Coste, 1640. 22 blz.
- Naar het mij voorkomt in Nederland gedrukt.*
- 2696 D' Heer Benj. Ruddyards Oratie, in het Parlement den 15 Nov. 1640. Gedaaen inden name ende van wegghen het Leeger-Huys Naer de Engl. Copije over-geset 's Grav., Fr. vander Spruyt ... 1640. 8 blz.
- 2697 Articulen by de Gemeente in 't Parlement vergadert, ingeg. tegens den Grave van Strafford (Vice-Roy in Yerlandt) enz. Getrouw. ghetransl. uyt d' Eng. Cotype. 's Grav., Is. Burchoorn ... 1640. 8 blz.
- 2698 Prophetien of voorseggingen der beyde Keyseren Severi en Leonis, die beyde in Orienten geregeert hebben. In de welcke het hem laet aensien, als of het Turcksche Rijk onder desen tegenwoordigen Sultan wel een eynde moght nemen. Hier zijn by gevoeght eenighe andere voorseggingen van ghelijcken inhoud ende sinne. Ende met vele kopere Figuren verciert. Amst., Broer Jansz ... 1640. (IV) en 44 blz.
- De 16 koperplaten zijn gevolgd naar die in den codex der Oracula van Leo Sapiens voorkomende, die nu ter Amsterd. Bibliotheek berust (HSS. N°. 16), en waarnaar waarschijnlijk ook deze overzetting vervaardigd is.*
- 2699 Nieuwe tijdinge uyt Spangjen aldaer uyt-ghegheven voor een Waerachtich Verhael van de groote Victorie die Don Antonio d'Oquendo, Admiraal van de Spaensche Vlote, gehad heeft teghen 40 Hollandtsche Schepen in 't Canaal van Engelandt, in 't Jaer 1639. Ghetrouw. uyt het Spaensch, hier neffens staende, vertaelt, na de Cotype ghedr. ... in Sivilien ... Leyden, Willem Christiaens ... 1640. 8 blz.
- Vergelijk N°. 2665—67.*
- 2700 Destructie van de Spaensche Vloot Anno 1639. Dienende tot Mondt-stop-pinghe van de Spaensche Snorcker, die onlangs door Spangjen ende elders uyt-ghestroyt heeft, dat den Admiraal van Hollandt genomen, ende sijne gantsche Vlote geslagen, en t' eenemael geruineert is geweest: Na luydt van den Spaenschen Brief, de welcke hier oock in 't Spaensch ende Duytsch by-ghevoeght is, met de wederlegginge van de selve Met een Naem-register van alle de Schepen, ende de Scheeps-Capiteynen enz. ... Leyden, Willem Christiaens, voor Jacob Roels ... 1640. 36 blz.
- De bewuste Spaensche Brief is N°. 2699.*
- 2701 t'Samen-Spraec over de loffelijcke daden, gelegentheden ende afkompste vanden Recht wel Edelen Manhaften Zee-Heldt M. Hz. Tromp. Thusschen

Marinus Crijnsz een Jongh varent gesel van Zeelant. Jan Slomp, een oudt varent Man, enz. Ghevonden onder de Papieren van den overledene Notaris etc. Ende nu in Druck uytghegh. door S. V. P. Gedr. in Hollandt, tot voorstant van 't Vaderlandt. *Zonder plaats of jaar.* 24 blz.

Onder dezen schoonen titel is een hatelijk geschrift tegen Tromp verborgen, blijkbaar in dit jaar geschreven door iemand die de hooge bevordering van een man uit zoo lagen stand en zijn huwelijk met een raadsheer's dochter (in dit jaar gesloten) met een afgunstig oog aanzag en alle voordeelen door hem op den vijand behaald of als schijnbaar of als het werk van anderen zoekt voor te stellen. Daar het stuk echter door een ooggetuige van de meeste door Tromp gevoerde zeegevechten schijnt geschreven te zijn — de jonge varensgezel noemt den kapitein Abram Crijnsen „myn neef” — en de zeeslag bij Duins b. v. in bijzonderheden verhaald wordt, kan het als tegenhanger dienen tegen de officieele en dus dikwijls evenmin onpartijdige verhalen.

- 2702 Joh. van Beverwyck Spaensche Xerxes, ofte Beschrijvinge ende Vergelijckinge van den Scheep-strijdt tusschen de groote Koningen van Persen ende Spaengjen, teghen de verbonde Griecken ende Nederlanders. Den 2den druck. 's Grav., Is. Burchoorn ... 1640. 64 blz.

Vergelijking tusschen den zee-strijd bij Salamis en dien bij Duins. De voorrede is gedagt. in Dordrecht den 13 Nov. 1639. Vooraan een lofdicht van C. Boy.

- 2703 Autentijck Verhael van 't remarcquabelste is voorgevallen in Brasil, tusschen den Hollandtschen Admiraal Willem Cornelisz ende de Spaensche Vloot. Midtsg. de Sententie ende executie over eenighe Schippers, die haren Eedt in 't ghevecht niet betracht hadden. Amst., voor J. van Hilten ... 1640. 12 blz.

Drie verhalen, gedagt. op 't Recif by Olinda tot Farnambucco in Brasiliën den 12 en 28 Feb. 1640.

- 2704 Het Naderste ende Sekerste Journalier Verhael, ofte Cope van sekeren Brieff, gheschr. uyt Brasyl, aen de ... Bewinthebb. der geoctr. West-Ind. Comp., ter Kamer vande Mase, nop. de ... Victorie die Godt Alm. ons verleent heeft, onder 't wijsselijk beleyt van S. Exc. Graef Maurits van Nassau etc. in Brasyl, tegen de machtige Vloot des Kon. van Spanjen, bestaende in 88 Zeylen, voor-ghev. in de Maendt van Jan. 1640. Mitsg. een kort Verhael van de Justitie welcke ghedaen is aen eenighe Capiteynen die in desen Scheeps-strijdt haer devoir niet en hebben gedaen. 's Grav., Is. Burchoorn ... 1640. 24 blz.

De Brief is gedagteekend: Op 't Reciff de Pernambuco, den 14 Febr. 1640. Volgen twee Post dato's over de teregtstelling der kapiteins enz. van 28 Febr. en 1 Mrt. Dan volgt zonder afzond. titel (blad C): „Journael ghehouden op het Schip de Princesse Aemilia waer op het gebiedt hadde den couragieusen Capiteyn Pieter Constant, welcke alleenelijck met sijne by-hebbende Water-geusen vier-mael in ses nyren tijde, tegen elf Duynkercksche Fregatten slaegs is gheweest Geschiedt in het Jaer 1640.” Waarachter: Een Missive welcke nevens het voorg. Journael uyt Vlissingen is over-gesonden, gedagt 26 Martij 1640.

- 2705 Cope van 't Journael gehouden by Gedeon Moris, Koopman op het Schip vande West-Ind. Comp., genaemt de Princesse, uytghevaren naer Bresilien van Zeelandt den 27 Febr. 1640, daer Capiteyn op is Pieter Constant van Middelburg. Gesonden uyt Poortlant in Engelant aende Kamer van Zee-

landt per Missive in d. 2 Mrt. 1640. Daer in verhaelt staet, hoe sy hun gedragen hebben tegen elf Duynkercksche Fregatten, enz. ... Amst., voor Fr. Lieshout ... 1640. 8 blz.

Hetzelfde als het in het vorige stuk voorkomende - Journael gheh. op het schip de Princesse Aemilia."

- 2706 Cort Verhael vande ordre die s. Con. Maj. van Spagnien aen sijn Generalissimo den Graef de la Torre inde Bay de todos los Sanctos gegeven heeft, om int werck te stellen al 't ghene hy tot recuperatie van Brasil noodigh achten soude. Mitsg. 't remarcabelste dat op de Custe van deselve Capitania voorgev. is van den 19 Nov. tot den 28 Febr. 1640 toe. Beschreven door den Eerw. N. N. Amst., J. van Hilten. 16 blz.

De bladen hebben signatuur: A (8 blz.), B (4 blz.), D (4 blz.)

- 2707 Kort Verhael gelijk hare Kon. Maj. tot Denemarcken, Noorwegen etc. deselve aen die vanden ... St. Gen. der Vereen. Nederl. afghesondene Ghesanten, inde laetst verl. Maenden Julio, Aug., Sept. ende Oct. aennemmen, onthouden ... ende ... heeft antwoorden laten Gedr. tot Koppenhagen inden Jare 1640 Ende nu t' Amst., voor J. van Hilten. 16 blz.

Zie: Aitsema, II. 701.

- 2708 Aenspraecck aende goede Borghers en Inwoonders der Stadt Leyden, over de bedroefde vernieuwinge vande on-christelijcke verdruckinge eeniger onnosele vrome Remonstrants-gesinde Leeraers, aldaer sedert weynigh daghen wederomme begonnen, ende insonderheydt over het vanghen van Simon Lucae, enz. ... Gedr. buyten Leyden met Consent, in 't Jaer o. H., 1640. 8 blz.

Door Passchier de Fijne. Ook opgenomen in de Verzameling der Tractaaten van P. de F. 2^e deel. Amst. 1736.

- 2709 Sententie by de Schepenen der Stadt Leyden, ghegeven ende ghepron. op den 30de Jan. 1640. Tegens Mr. Rombout van Medenblick, Roomsche Priester. Ghedr. (*te Utrecht bij A. Jz. van Paddenburch*) Anno 1640. 6 blz.

- 2710 Intendit by den Heere Officier der Stadt Utrecht over-gheg. jehens Philippus Rovenius van Deventer, praetense Bisschop van Utrecht; mitsg. de Sententie van den Ed. Gherechte der St. Utr. jegens dens. gepron. op den 10 Martij 1640. Utrecht, A. Jz. van Paddenburch ... 1640. 24 blz.

- 2711 Intendit by den Heere Officier der Stadt Utrecht over-gheg. jehens Johan Wachtelaer, praetense Vicaris Generael vanden praetensen Bisschop van Utrecht; mitsg. de Sententie jegens dens. gepron. op den 10 Martij 1640. Utrecht, A. Jz. van Paddenburch ... 1640. 16 blz.

Bij Aitsema, II. 669 vv.

- 2712 Sententie by den Ed: Gherechte der Stadt Utrecht ghearrest. ende gepronunt. op den 10 Martij 1640 jehens Philippus Rovenius ... ende Johan Wachtelaer Utrecht, A. Jz. van Paddenburch ... 1640. 10 blz.

- 2713 Sententien by den Ed: Gerechte der Stadt Utrecht ghearrest. ende gepronunt. op den 22 May 1640 Teggens Govaert van Moock, Capellaen ende Secretaris van Phil. Rovenius ende Gerrit Pelt, Roomsch-Priester ende Borgher t' Utrecht. Utr., A. Jz. van Paddenburch ... 1640. 6 blz.
- 2714 Het hoogh-loffelijcke Jubel-jaer van de wijt-beroemde Societeyt Jesu, welckers Cloosteren inden Jare 1540 ... eerst aengenomen ende bevesticht zijn. Waer in grondelijck verhaelt wort alle gedenckweerdighste geschiedenissen welcke door deselve Societeyt tot desen Jare 1640 voorgevallen zijn. Seer geleerdelijck beschreven door den eerw pater P. Collart Priester van des. Soc. (*Naar de Copie te*) Hantwerpen, Hans Pers ... 1640. 26 blz.
- Nadruk van de Inleiding van dit werk, met de Regels en Litanis der Societeyt Jesu. Met titelvignet, het wapen der Jesuiten voorstellende, nl. twee kruidtonnen, twee dolken, twee pistolen en een vijzel en stamper, voor vergif waarschijnlijk. Boven het wapen een kruipende adder, gedekt door een Jesuitenmuts.*
- 2715 Het Tweede deel ofte Vervolgh op de Inleydinghe van het Jubel-jaer der wijt-beroemde Societeyt Jesu. Vervattende het leven ende wandel van haren Patroon Ignatius als oock hare opkomste ende leere. Hier achter zijn noch by ghev. eenighe kleyne Tractaetjens enz. Gedr. in 't Jaer o. H. 1640. 40 blz.
- Tegenschrift van het voorgaande, met hetzelfde titelvignet. De Tractaetjens waarvan op den titel gesproken wordt, worden op de laatste bladz. bij het derde deel beloofd. Ook dit Derde en een Vierde deel verschenen in 1640.*
- 2716 Grondige ende pertinente Verklaringe over de Vrage Wien de Kerckelijke Macht toekomt? In drie onderscheydene Disputatien voor-ghestelt van D. Gysbertus Voetius Doctor ende Prof. der H. Theol. inde Univers. tot Utrecht. Wt de Lat. ... tale duydelijck over-geset. 's Grav., J. Jz. Verheul ... 1640. 68 blz.
- 2717 De Stemme des Heeren in den Tempel. Ofte een seltsaem ende wonderlick Verhael van Godts groote Macht, Voorsienigheydt ende Genaden in het senden van seltsaem Geluyt, Vyeren ende een brandige Koeghel inde Kerck van Anthony in Cornwal by Plimmouth, op Pinxter Sondach II. als het H. Nachtmal uytghedeelt wierde. Anno 1640 Eerst ghedr. tot Londen by T. Paine. Ende nu t' Amst. by J. Broersz ... Anno 1640. 12 blz.
- 1641 (*).
- 2718 Ootmoedige Requeste waer in by de Gemeynthe van Londen wert versocht, dat alle de Bisschoppen ende hare gantsche Regeringe afgeschaft, ende sy van haren overlast ende geweldt 't eenemael mochten vry-gestelt werden. Overghelevert aen het Parlement Daer by ghev. werdt een propositie den, staet ende de regeringe der Kercke betreff., ghedaen in het Parlement door Edw. Deering enz. Gedr. in 't Jaer o. H. 1641. 12 blz.

(*) Vergel. op het jaar 1642. N°. 2765—70.

- 2719 d' Ootmoedige Request van d' Universiteyt van Oxford aen het Parlement, nopende de Stand der Bisschoppen ende Cathedralen. na d'Eng. Copie, Anno 1641. 6 blz.
- 2720 Artijckelen van 't Huys der Gemeente vergadert in 't Parlement, tot Verantw. van hare beschuldige tegen Willem Laud, Ertz-biss. van Canbury Naer de Cope van Londen ende nu (*te Amst.*) voor J. van Hilten. 8 blz.
- 2721 De Oratie ofte Verklaringhe van John Pym Esq. ghedaen voor de Heeren van 't Opper-Huys op het overleveren van d' Artijckelen van de Gemeenten in 't Parlement vergadert, teghens William Laud, Aerts-Biss. van Cantelbergh, het mainteneringhe van haer Accusatie ... van hoogh ver-raet Mitsg. d' waerachtighe Cope vande voorsz. Artijckelen. Eerst gedr. tot London ende nu t' Amst. by Joost Broersz 1641. 12 blz.
- Met fraai portret van Laud, waaronder - C. J. Visscher Excudit. — De Artikelen tegen Laud zijn in het vorige stuk met eenige andere vermeerderd.*
- 2722 Propositionen bij de Heeren Ambassadeurs Extra-Ord. van de St. Gen. der Vereen. Nederl. ghedaen aen s. Kon. Maj. van Gr.-Britt. den 12 Jan. 1641. O. s. Mitsg. des Kon. Oratie daer op ghedaen aen 't Parl. van Engh. den 20 Febr. N. s. Hier by zijn ghev. de 34 Artijckelen, daer mede de Vice-Roy van Yrlant beschuldigt wordt. Als oock het versoek van de Schotsche Gedeput. ten eynde recht ghedaen worde over de voorsz. Vice-Roy (*in d. 24 febr. O. S.*) Amst., voor J. van Hilten. 12 blz.
- 2723 De Conclusie van den Graef van Straffords Defentie ofte Verantwoordinghe, den 12/22 April Mitsg. d' Antwoorde van 't Parlement op dess. Graefs Conclusie, den 13/23 April 1641. Ghedr. na de Cope tot Londen. Anno 1641. 8 blz.
- 2724 Mr. Pym's Oratie tot Antwoordt van Thomas des Grave van Straffords Defentie voor de Vierschaer, den 13/23 April 1641. Ghedr. na d'Eng. Cope. 1641. 8 blz.
- 2725 Protestatie van 't huys der Gemeeynten in het Parlement, ghedaen den 5 Mey 1641 ende Vonnisse ghestreckt teghen Thomas Grave van Straffort, ghewesen Vice-Roy van Yerlandt. Middelb., Wed. ende Erffgh. van S. Moulert. 8 blz.
- 2726 Den lesten Brief vanden Grave van Strafford Geschr. aen S. Kon. Maj., ghedat. inden Tour den 4 Mey O. s. 1641. Mitsg. een Brief van dens. Vice-Roy aen sijn Huysvrouw (*in d. 11 Mei O. S.*) Amst., voor J. van Hilten. 1641. 8 blz.
- De tweede brief bij Aitzema, II. 746.*
- 2727 Aen-sprake van den Grave van Strafford op het Schavot op Towerhill, even voor sijn doodt, den 22 April (*les: Mei*) N. S. Anno 1641. 's Grav., Lud. Breeckvelt 1641. 8 blz.

- 2728 't Leste Gespreck van den Grave van Strafford op 't Schavot van Towerhil gedaen, soo hy den 22 Mey 1641 aldaer onthalst wierde. (*Onderaan* :) Amst., voor J. van Hilten, 1641. 1 bl. fol.

In twee kolommen gedrukt.

- 2729 De twee leste Oratien van Th. Wentworth, ghewesen Grave van Strafford enz. d'eerste ghedaen in den Tower, ende d'andre op het Schavot op Tower-hill, den 14 Mey 1641. Nienwelijck teghen de perfecte Copije oversien, met eenighe by voeghsels enz. Middelb., Wed. ende Erffgh. v. Sym. Moulert. 12 blz.

Aldus bij Aitzema, II. 743 vv.

- 2780 Seeckere Missive uyt Londen van d. 24 May 1641 nop. de Justitie van Milord Depute (*Strafford*). *Onderaan*: Amst., voor J. van Hilten. 2 blz. fol.

In twee kolommen gedrukt.

- 2781 Cort ende Bondich Verhael van 't ghene voorgevallen is wegens de Proceduyren, Condemnatie ende Executie van den persoon Th. Strafford. Mitsg. d' Artijckelen waermede dito Vice-Roy beschuldight was. Neffens sekere brief aen een Lady of Joffrouwe gheschreven. Item d' eysschende Conclusie ende Sententie by 't Lage-Huys van 't Parl. gedaen Noch is hier by ghev. sijn Oratie aen de Heeren in den Tour Item syn leste Oratie enz. Geexecuteert op den 22 May 1641. Gedr. (*te Amst.*) voor Cr. vander Pas ende werden verkocht by J. van Hilten, Anno 1641. 16 blz.

Met portret van Strafford, waarop op den achtergrond zijne terechtstelling is afgebeeld. In ovaal met rand- en zesregelig onderschrift.

- 2782 Ruymbaen voor Canterberg, ofte een waerachtich Verhael van d' afkomste ende 't leven van William Laud, Aerts-Biss. van Canterberg. Mitsg. de gantsche maniere van sijn Procederen enz. Ende hoe hy sich gehouden heeft voor de Vice-Roy, gaende na de plaets van Executie. Ghedr. na d' Eng. Cope. 1641. 8 blz.

- 2783 Een ondeckte Conspiratie, ofte het Raport vande Gecommitteerde aen het Lege-Huys des Parlaments noop. de Examinatie van ettelijcke vande Conspirateurs ende andere in 't leste verraet vanden 17 Junij 1641 ... Mitsg. een Raport van de Gecommitt. wegens de belastinge teghens Mt. Wren, Biss. van Ely, tot het Lage-Huys, den 5 Julij, 1641. Item, de Condemnatie van hets. Huys teghen den voorsz. Bisschop. Gedr. na d' Eng. Cope. in 't Jaer 1641. 8 blz.

- 2784 De Redenen van 't Lage Huys, om des Koninginne reyse naer Hollandt te stutten: aen de Lords over geleverd, in de Conferentie gheh. den 14 Julij 1641. By John Pym Esq. Amst., J. Broersz ... 1641. 4 blz.

- 2785 Ontdeckinghe van een nieuwe ende bloedighe Conspiratie tot Edinburgh in Schotland. Verhaelt in eenen Brief ghesonden aen myn Mr. Pijm ... den 14/24 Oct. 1641 enz. ... Middelb., Wed. ende Erffgh. v. S. Moulert. 4 blz.

- 2786 Relatie oft kort verhael van het afgrijselijk ende moordadigh verraet ghepractiseert tegens den Kon. ende de voorn. Heeren des Parlements in Schotlandt, ende door wien het ontdeekt is (*in d. 1 Nov.*). Midtsg. de namen der Heeren *enz.* ... Amst., voor J. van Hilten ... 1641. 8 blz.
- 2787 Waerachtich Verhael, van het laetste verraet ghepractiseert ... in Yrlandt, door eenige Roomsche ghesinden, waer onder oock eenige voornaemste Yrsche Heeren mede beschuldicht waren *enz.* (*in d. 2 Nov.*) ... Amst., voor J. van Hilten ... 1641. 8 blz.
- 2788 Een vervloecte Verradery, by een Pestilentielle Plaester van een Pest-sweer inghevouwen in een Brief ende ghesonden aen Mr. Pym Mitsg. de Copey van een Brief met 's Kon. eyghen hant gheschr. aen M. Nicholas Raets-Klerck (*in d. 28 Oct.*). Ghedr. na de Copey tot Londen. 8 blz.
- 2789 Een t'Samen-spraeck ofte voorghevalle Discours tuss. Mr. Alderman Abel ende Richard Kilvert, de twee voornaeme Projecteurs ofte Practisijns vande Wijn-pacht *enz.* Ghetransl. ende gedr. na d' Eng. Copey, Anno 1641. 12 blz.
Met afbeelding in houtsnede op den titel.
- 2740 Twee Oratien, noop. den Palts. Uytghespr. inde vergad. des Parlements tot London, door Sir Benj. Rudyard (*Zonder dagteek.*) Amst., J. Broersz ... 1641. 8 blz.
- 2741 Viva Spaignien oft Antwoorde op den eyseh der Protestante Princen van Duytschlandt tot Regensporgh. Willende dat nyt alle Steden van Duytslandt alle Spaensche guarnisoenen souden wechghénomen worden. Antw., Mart. Binnart, 1641. 8 blz.
- 2742 Radelijcke bedenckinge waerom de Keys. Maj. noch den Vrede, noch oock de generale Amnistiam in geenerley wyse sal gelieven toe te staen ... aen Ferdinando de III Keys. Maj. in Regensburgh voorghedraghen ... door P. Foreri Pr. der Soc. Jesu. Hier is noch byghev. een figuerlijck Sinnebeeldt met een Apologia. Gedr. in 't Jaer o. H. 1641. 38 blz.
De Bedenckinge beslaat 24 blz. Dan volgt met afzond. titel en paginering: Wederlegginge ofte Antwoordt op het Radelijck bedencken P. Forerii, 12 blz. en aan het einde eene uitslaande sinnebeeldige prent met de uytlegginge in dicht.
- 2743 Amnistie oft Pardon generael, mede oock algemeyne vereeninge tuss. Keys. Majesteyt ende de Staten des Rycks. Gesl. tot Regensporgh den 20 Aug. ende gepubl. den 26 Aug. 1641. Wt de Hooghd. authent. copen.... Amst., J. Broersz. 8 blz.
- 2744 Capitulatie ofte Accoort ghemaect tuss. den Kon. van Spangien ende Denemarcken (*den 19 Mrt.*) Anno 1641. Amst., voor F. Lieshout 1641. 8 blz.
- 2745 Plainte Catholique adressée à la Maj. de Philippe le Grand Roy des Espagnes par les Consuls et Conseil des Cent de la Ville de Barcelone. Livre cont. avec les motifs de la prise des armes des Catalans, beaucoup de remarques *etc.* Trad. de l'Esp. en François, joute la Copie envoyée de Barcelone en ce pais. Amst., J. Janssonius 1641. (IV) en 144 blz.

1641. Portugal maakt zich vrij van Spanje, — sluit een bestand met de Staten. 345

- 2746 Kort en Bondigh verhael van alles wat sich notabels heeft toe ghedraghen in de Provintie van Catalonien en daer omtrent. Beginn. van den oorspronck waer uyt dese oproeren ontstaen en waerom de Inwoonders van Catalonien teghens den Kon. van Spangien gerebelleert zijn. Amst., J. Broersz. Voor Cr. vande Pas. 40 blz.

Met een kaartje van Aragonia et Catalonia, en twee uitslaande platen waarvan een met fransk opschrift. — Zie Aitzema, II. 739.

- 2747 Manifest van 't Koninkrijk van Portugael. In d'welcke verklaert wort de gerechte oorsake ende reden waerom de Inwoonders sich hebben getrocken uyt de gehoorsaemheyt des Konings van Castilien en nu aenghenomen den Seren. Heer Don Joan de IV Gedr. naer de Copey tot Lisbona, by P. van Craesbeecke. Ende nu getrouw. overgheset in 't Ned., door C. F. Portugees. En worden nu uytgeg. (*te Amst.*) by Broer Jansz., J. van Hilten, en C. de Pas. Anno. 1641. 28 blz.

Zie: Aitzema, II. 730 vv.

- 2748 Kort ende Waerachtigh Verhael, van wegen de Executie over verscheyden vande grootste ende gequalificeertste Heeren van Portugal gedaen van wegen hare begane verraderie tot Lisbon op den 29 Aug. 1641. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1641. 6 blz.

- 2749 Den Portugaelsen Donder-slagh, tot Ontwakinge van alle trouwhertighe Neder-landsche Regenten ende Ondersaten. Om de Balance van den Gheunieerden Staet wel te maken *enz.* Door Theophilus Anti-pater. Groeningen, Erfghen. van Nath. Roman ... 1641. (IV) en 36 blz.

- 2750 Extract uyt d' Articulen van het Tractaet van Bestant ende ophoudinge van alle Acten van vyantschap, als oock van Traffijc ende Commerce mitsg. van Secours besloten in 's Grav. den 12 Junij 1641 tuss. Don Jan IV van Portugael *enz.* ... Konink etc. ter eenre ende de ... Staten Generael ter and. zijde 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1641 8 blz.

Bij Aitzema, II. 756.

- 2751 Accoort ende Articulen tuss. de Croone van Portugael, ende de ... Staten Generael der vrye Vereen. Nederlanden, wegens de West-Indische Compagnie deser Landen. Amst., voor Fr. Lieshout ... 1641. 8 blz.

Bij Aitzema, II. 755.

- 2752 Accoort ende Artijckelen *enz.* (*als het voorg.*) Middelburgh, Wed. ende Erfgh. v. Sym Moulert. 8 blz.

- 2758 Petri Baardt Voornaemster Helden-Daden ende Lijck-Bestedings Eer-Gedicht; over het on-rijp ende droevich Overlijden van ... Henrich Grave toe Nassauw Stadt-Holder ende Cap. Gen. van Frieslandt, *enz.* Wiens lichaem ter Aerden is bestedicht, op den 7 Jan. in den Jare 1641. Leeuw., Cl. Fonteyne ... 1641. In fol. 24 blz.

- 2754 Kort en bondich Verhael wat sich heeft toegedraghen van dach tot dach voor het Huys te Gennep, zedert dat het door s. H. den Prince van

Orangien is belegert geweest. Hier is by ghevoecht een perfect Kaertjen Ende sal dit Journael continueeren door een persoon die ghestadich in 't Leger is residerende ... (Amst.), Broer Jansz en J. van Hilten, Anno 1641. 8 blz.

Aan de keersijde van den titel vindt men de Aenwijzinghe op de kaart der belegering. Dit Journaal loopt tot 23 Junij.

- 2755 Recit veritable de ce qui c'est passé durant le siege de la forte Maison de Gennep commence du 4 Juin jusques au jour present. *Zonder afz. titel.* 4 blz.

Vertaling (?) van het voorgaande. Met hetzelfde kaartje, waarvan men blz. 4 de witleg vindt.

- 2756 Cort Verhael wat gepasseert is aen des Kon. van Hispanjens zijde, 't sedert het beleg van het Casteel van Gennep. Mitsg. de sterckte des selven (enz., tot 22 Junij). 4 blz.

- 2757 Articulen gheacc. by S. H. den Heere Prince van Orangien, ende (*lees:* aen) den Heere Thomas Preston Gouverneur ende Krijghsvolck van 't Fort Gennep (in d. 27 Julij 1641). 4 blz.

Bij Aitzema, II. 784.

- 2758 Journael oft dagelijcx verhael, wat sich heeft toeghedragen voor het stercke Huys Gennep tot op den dagh dat het van de Coninckschen weder verlaten, ende overgegeven is Mitsg. de Artijckelen ende Conditien Hier zijn bijgevoeght noch twee bygeleyde kaerten Door Crispyn vander Pas. (Amst.), Broer Jansz ende J. van Hilten ... 1641. 28 blz.

Het kaartje van de belegering is een ander als dat in het Kort en bondich Verhael voorkomende. De druk der bijgevoegde Articulen is dezelfde als van N°. 2757. Daarachter volgt met afzonderlijken titel het Kort Verhael wat gepasseert is aen des Kon. van Spanjens zijde, tot aan de overgave, 8 blz. met platte grond van de vesting en profil op een blad.

- 2759 Wonderbaerlijcken Strydt tusschen de Kickvorschen ende de Muysen, toegepast op de Nederlandsche Oorloge. Dordrecht, voor Jasper Gorissz ... 1641. (X) en 50 blz. (15 blz. in 2 kol., gepag. 1—30 en 35 blz. gepag. 31 vv.).

Vertaling van het bekende gedicht aan Homerus toegeschreven, door een ongenoemde. Blz. 16—50 behelzen eene toepassing in proza op den Nederlandschen oorlog. Dezelfde uitgave werd zonder die toepassing later op nieuw in 't licht gezonden onder dezen titel: Homeri Batrachomyomachia. Ofte Nederlandsche Oorlogen, uyt-gebeeldt door den seltsamen strijdt der Kickvorsen en Muysen. Vertaelt door L. J. Den tweeden Druck. Dordr., voor Jasp. en Joan. Goris Anno 1660.

- 2760 Theatrum Victoriae, ofte het Thooneel der Zee-Slagen, uyt-beeldende alle de treffelijcke Overwinningen, binnen 40 jaren herwaerts, by onse wackere en strijdbare Helden, over de Vyanden onses Vryheyds, te water, verkregen enz. ... 's Grav., Is. Burchoorn ... 1641. 32 blz.

Dit gedicht is onderteekend: E. H., waarschijnlijk de initialen van E. Herckmans, den dichter van Der Zeevaert lof (Amst. 1634).

- 2761 Een kort Bericht. Dat de Coningen van Hispangien met hare Wapenen niet voor hebben de bescherminge vande Roomsche-Kerck, maer wel het beginnen end' op-rechten van een vijfde Monarchie. Mitsg. een Nae-reden aen alle Roomsche-gesinde Catholijcken der Vereen. provintien door ... een Catholijcks Rechts-Geleerde. Delf, Andr. Cloeting ... 1641. 46 blz.

- 2762 Seigneur ofte den groten Meester van Castilien, dat is, Levende Afbeeldinge van die oneyndelijke Hovaerdicheyt *enz.* Philippi des II Con. van Hispanien; met een Vermaninge, den Coningen, Princen *enz.* ... Door een Spaenschen Pelgrim, geslagen van den Tijd, en vervolgt door Fortuyn. Uyt den Castil. in de Fransche tale overgeset door J. D. Draly-mont, Heere van Yarleme: ende naederhandt int Neerd. door C. P. Boeyt. Vorts als nu op onse tegenwoordige Tijden, van die Regeeringe Philippi des 3 ende 4 Con. van Hisp. mede gepasset. Gedrukt int Jaer 1641. 92 blz.

Herdruk van het Tractaet paraeneticq van 1598 (N°. 401; zie aldaar over schrijver en vertaler), hier en daar in den tekst-, en met een voorrede vermeerderd.

- 2763 Placcaet vande ... Staten Gen. der Vereen. Ned. Inhoud. verboth dat geene Jesuïten, Priesters, Papen, Monicken in dese Landen en sullen mogen komen ofte verblijven etc. (*in d. 30 Aug.*). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1641. 12 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 203.

- 2764 Placcaet, *enz.* (*als 't voorg.*) Na de Copye, in 's Grav. *enz.* ... 1641. 8 blz.

1642.

- 2765 Het Wildt-vuyr in Yrlandt ontdeekt, verton. hoe de Rebellen aldaer de stadt van Dublin met Vuyrballen hebben willen in brandt steken. Mitsg. hoe de Schotten tegens de Rebellen zijn slaeghs geweest *enz. enz.* Eerst gedr. tot London ... 1641. Ende nu t' Amst., by J. Broersz ... 1642. 8 blz.

- 2766 Yrelantsche Traenen: Waer in levendich is affgebeelt, ende als in een Schilderie verthoont, een Lijste vande noyt gehoorde wreedtheden ende barbarische verraderijen der bloedt-dorstighe Jesuwijten, met de Papis-tische factie aldaer bevesticht door geloofwaardighe Edel-luyden Alles int breede met Koper Platen na 't leven verciert Ghedr. in 't Jaer 1642. Men vintse te koop by Br. Jansz ende J. van Hilten tot Amst. *Aan het slot:* Ghedr. tot Leyden, by W. Christiaens, den 20 Julij, Anno 1642. 64 blz.

Met een witslaande plaat, 18 voorstellingen behelsende.

- 2767 Remonstrantie van den Staet des Coninckrijcks van Engelandt. Ingesteld door speciale order van het Leegs Huys des ... Parlements. Ende volg. hare Resol. gen. op den 15/25 Dec. Anno 1641 in Druck uytgeg. Daer by gev. zijn noch 3 bysondere Requesten, by de Dienst-knechten ende het Vrouwelicke gheslachte van Londen, aen S. Con. Maj. in het Parlement overgegeven Amst., Th. Jacobsz ... 1642. 28 blz.

- 2768 S. Kon. Maj. van Englands Antwoorde op 't Requeste neffens de Remonstrantie van het Lage-huys aen S. Kon. Maj. overgeg. ... op den 1/11 Dec. 1641 ... Amst., J. Broersz. 1642. 8 blz.

- 2769 Declaratie van S. Kon. Maj. van Engelandt aen alle Sijne beminde Onderdanen. (*Zonder dagteek., maar tegen de voorg. Remonstrantie*) na de Copie tot London. Anno 1642. 6 blz.

- 2770 Ootmoedighe Requeste, van de Raetsheeren, hare Gedeputeerde, Coop-
luyden *enz.* ... van Londen ... overgelevert in het Leege Huys ... op
den 21 Dec. Anno 1641. Daer by gev. zijn de Copien van twee bysondere
Missiven uyt Yerlandt ... Amst., Th. Jacobsz ... 1642. 8 blz.
- 2771 Goet ende quaet niens uyt Yrlandt, ofte 't Innemen der Stadt ende
Casteel van Kingsaile by d' Engelschan ... op den 5/15 Jan. 1642. Met
een waerachtighe Relatie van een monstreuse ende barbarische moor-
derye, begaen in Vantry aen de persoonen John Davenant *enz.* ... Amst.,
J. Broersz. 4 blz.
- 2772 Verscheyden handelingen voorghev. in 't Lage Huys, als mede des Kon.
Oratie, Neffens de Accusatie van hooghe verraderije teghen Myl. Kemel-
ton, M. Densill Hollis, M. Pym *enz.* ... Mitsg. een Declaratie bestemt
in 't Lage-Huys *enz.* (8—6 Jan.) ... Amst., J. Broersz. 1642. 8 blz.
- 2773 Declaratie van het Leege Huys, aennopende de laetste Inbreucke van
hare Privilegien ... Mitsg. de praesentatiën ende het salutare Advijs, van
de Schottische Gecommitteerde *enz.* (January) ... Amst., Th. Jacobsz ...
1642. 12 blz.
- 2774 Brief van S. Kon. Maj. van Engelandt geschr. aen beyde de Huysen des
Parlements (*in d. 20/30 Jan.*). Na de Copie, gedr. tot London voor J. H.
Anno 1642. 4 blz.
- 2775 Warachtige Copyen van de voornaemste Requesten die voor desen van
de Majoor, Aldermannen *enz.* ... van de Stadt Londen zijn ghepresenteert
geweest (*aan het Hooger- en Lagerhuis*) ... den 25 ... Jan. o. s. 1642 ...
Amst., J. Broersz. 1642. 1 blz.
- 2776 Mr. John Pym's Oratie in een t' samen-sprekinge met de Heeren over-
ghegh. op den 25 Jan. (4 Febr.). Op occasie van de Requesten der Stadt
London, *enz.* ... Middelb., Wed. ende Erffgh. v. S. Moulert ... 1642. 8 blz.
- 2777 Een voortreffelicke Propositie uyt den Name van het Leeghe Huys, ghe-
daen door ... Mr. Pym ... op den 4 Febr. 1642. Mitsg. het versoeck van
den ghemeenen Raedt van de Stadt Londen aen S. Con. Maj. Ende eenige
beweghelicke Requesten ... Amst., Th. Jacobsz ... 1642. 16 blz.
- 2778 Brief van Paus Urban den VIII. ofte Bull van dispensatie, gesonden
ende geaddr. aen ... de Catholijcken van Engelandt (*in d. 3 Febr.*) ...
Ghetransl. na d' Engh. Copeye ... 1642. 8 blz.
- 2779 Twee Brieven, den eenen gheschr. by den Paus Gregorius de XV^{de} aen
den Prins van Wallis: nu Con. van Enghelandt. Den anderen een Andt-
woord op den voorschr. Brief by den voorn. Prins ... Aeng. den Staet
vande Religie (*geschr. in 1623*) ... Leyden, W. Christiaens ... 1642. 8 blz.
- 2780 Copeye van twee Brieven, d' eene door den paus geschreven aen Carel
Stuart *enz.* (*als het voorg.*) ... Amst., voor F. Lieshout ... 1642. 8 blz.
- 2781 Copeye van twee brieven *enz.* (*als het voorg.*) Zonder afzond. titel. Onderaan:
's Gravenh., gedr. voor Bar. Az. Barensmā. 1642. 4 blz.

- 2782 S. Kon. Maj. van Engelants Antwoort op seecker Requeste van 't Huys der Ghemeente aen S. Kon. Maj. ghesonden (*den 5 Febr.*). Aeng. 't herstellen van de Lieutenant vande Tour, neffens de Gouverneurs vande Zee-Havens *enz.* Amst., J. Broersz ... 1642. 6 blz.
- 2783 Particuliere Relatie van de teghenwoord. Staet ende geleghentheydt van Yrlandt. Verklaert door verscheyden Brieven uyt Dublin geschreven. Mitsg. de Batalien ende Victorien cortelingh over de Yrsche Rebellen verkregen tot den 16/26 Febr. 1642. Alsm. een Declaratie ofte Placaet verklar. de namen van de voorn. Rebellen *enz.* Amst., J. Broersz ... 1642. 20 blz.
- 2784 Besendinghe van S. Maj. aen beyde de Huysen des Parlements, op occasie van Sijn vertreck na de Stadt Yorck. Mitsg. sekere resolutien van beyde Huysen des Parl. *enz.* (*Maart*) Ghedr. in 't Jaer o. H. 1642. 8 blz.
- 2785 Een Declaratie van de beyde Huysen des Parl. aen s. Maj. den 9 Mrt. o. S. ghepres. Midtsg. een Additie van Redenen ... Waer by gev. is s. Maj. Antwoordt ... Amst., voor J. van Hilten ... 1642. 8 blz.
- 2786 S. Kon. Maj. van Enghelands Declaratie aen beyde de Huysen des Parl. ... tot Antwoort op de Declaratie aen Hem den 19 Mrt. 1642 gepresenteert Amst., J. Broersz ... 1642. 8 blz.
- 2787 Cort Verhael van 't gene den 19 Martij tuss. S. Kon. Maj. van Engelandt ende de Gedeput. van beyde de Huysen gepasseert is, doen de Declaratie overgelevert wierde. Mitsg. een Antwoordt van beyde de Huysen des Parl. op des Kon. Boetschap d. 26 Mrt. 1642 aen s. Maj. gesonden. Item S. Maj. Missive gesonden aen beyde de H. des Parl. den 26 Mrt. ende de Resolutien daer op in 't Parlement genomen Amst., J. Broersz ... 1642. 12 blz.
- 2788 Een nieuwe Declaratie van beyde de Huysen des Parl., gesonden aen S. Con. Maj. op den 22 Martij O. st., Anno 1642 Amst., Th. Jacobsz ... 1642. 6 blz.
- 2789 Een waerachtige Cope van de Petitie van de gantsche Raedt van Londen, aen de beyde Huysen van 't Parl. den 28 Mrt. 1642 gepresenteert Midtsg. noch drie Copyen, nam. een van den Paus Urbanus den VIII. aen de Rebellen in Yerlandt *enz.* Amst., voor J. van Hilten, 1642. 8 blz.
- 2790 Een Petitie van 't Hooghe ende Lage Huys des Parl. den 18/28 Apr. 1642 aen S. Kon. Maj. van Engelandt gepres. aengaende Sijne reyse naer Yrlandt. Mitsg. S. Maj. Antwoordt daer op Amst., J. Broersz. 1642. 12 blz.
- 2791 Een vermaeckelicke, doch eenvoudige en bondighe Predicatie, ghepredickt tot Edingburgh over het onder-teykenen van 't Kerckel. Verbondt tegens de Papistische Ceremonien *enz.* (*in April 1642*) Leyden, W. Christiaens. blz. 1—8.

- 2792 Remonstrantie van den Staet des Coninckrijcks van Engelandt. Gearresteert by de Heeren ende de Gedeput. der Ghemeynten den 10/29^{en} May 1642 Amst., Th. Jacobsz ... 1642. 28 blz.
- 2793 S. Maj. van Engelandts Antwoort op de Declaratie ofte Remonstrantie van den staet des Koninckrijcks van Engelandt. Ghearrest. by d'Heeren ende de Ghedep. der ghemeynten, op den 19/29 May, 1642 Amst., J. Broersz ... 1642. 20 blz.
- 2794 De Petitie der beyder Huysen des Parl., den 23 May o. St. 1642 tot Yorck aen S. Maj. gepres. Waer in het Parl. versoeckt dat den Kon. het Volck sal ontwapenen ende afdancken, welck hy op ontboden heeft. Mitsg. de 3 Vota ofte stemminghen der beyder Huysen den 20 geschiet, ende S. Maj. Antwoort daer op (*Amst.*), J. Broersz. 8 blz.
- 2795 Een Remonstrantie ofte de Declaratie van de Heeren, ende de Gedeput. der Gemeeynten, nu vergadert in het Parl. op den 26sten May 1642. Tot Antwoorde op een Declaratie, onder s. Maj. Naem gesonden aan beyde de Huysen op den 21sten May 1642. Raeckende het gepasseerde te Hull Amst., Th. Jacobsz ... 1642. 24 blz.
- 2796 S. Kon. Maj. van Engelandts Antwoort op seecker Remonstrantie ofte Declaratie van beyde de Huysen des Parl. vergadert op den 26 May o. St. Tot antwoort op een Declaratie onder S. Maj. name aeng. 't ghepass. tot Hull Amst., J. Broersz, 1642. 24 blz.
- 2797 Declaratie van wegen de stemmingen van 't Parlement, mitsg. d'ordere van assistentie by beyde de Huysen des Parl. gegeven, aeng. 't Magazijn van Hull ende des selv. Gouverneur Sir John Hotham. Mitsg. S. Kon. Maj. antwoort daerop. Alsm. 't antwoort ... des Parlements (*en and. stukken van 8—27 Mei*) Amst., J. Broersz ... 1642. 20 blz.
- 2798 Een generale Declaratie vande Rekeninghe aeng. het Con. van Engelandt. Met den rechten staet van alle den ontfanck ende uyt-deylinghe der penningen soo te Lande als ter Zee 't Sedert het beginsel van 't zitten in 't Parl. tot den 1 Juny O. St. 1642 Amst., J. Broersz. 16 blz.
- 2799 d' Ootmoedige Petitie ende Advys der beyder Huysen des Parl., mitsg. 19 Propositionen om alle differenten tuss. S. Maj. ende de voorsz. Huysen wech te nemen, met de Conclusie der selv., den 12 Junij 1642 aen S. Maj. ghesonden. Item Sir John Hothams Missive aeng. d'ontdeckinghe van den aenslaghe op Hull (*Amst.*), J. Broersz. 8 blz.
- 2800 S. Kon. Maj. van Engelandts Antwoordt op de 19 Propositionen van beyde de Huysen des Parlements Amst., J. Broersz. 1642. 22 blz.
- 2801 Adij 7/17 Junij 1642. Nieuws van Yorck en 't Noorder part van Engelandt, inhoud. dese particulariteyten, *enz.* Amst., J. Broersz ... 1642. 8 blz.
- 2802 S. Maj. Declaratie over een seer valsch ende schandaleus verwijdt S. Maj. opgeleyt: van voor te hebben, Sijn Parl. te willen tegen staen *enz.* den 16 dagh van Junij 1642. st. Vet. Met noch een Declaratie *enz.* (*d. d. 15 Junij*) Rott., J. Neranus, Anno 1642. 20 blz.

- 2803 D' ootmoedighe Requeste van de Heeren ende Ghemeynten in 't Parlement vergadert, aen S. Kon. Maj. van Engelant. Tot Bevredinghe tuss. S. Maj. ende beyde de Huysen des Parl. Midtsg. d' antwoorde des Kon. op des. Requeste, ende de weder-antwoorde des Parl. op des Kon. antwoorde, in d. den 26 Julij 1642 o. st. Item een Declaratie van de Heeren ende Ghemeynten in 't Parl. vergadert *enz.* Amst. J. Broersz. 24 blz.
- 2804 Ootmoedige Requeste aen des Kon. Doorl. Maj. van alle Inwoonderen van het prinsdom Wales overgelev. aen S. Maj. tot York den 1 Aug. 1642. st. Vet. Met noch een ootmoedige Requeste ende Remonstr. der Ridderen ende Edelen van het Graefschap Yorck, ... den 5 Aug. 1642. st. vet. nae Londen gesonden aen de ... Heeren des Gemeeynten-Huys *enz.* Rott., J. Naeranus, 1642. 12 blz.
- 2805 Instructie vande Heeren ende Ghemeente aen S. Excell. Robbert, Grave van Essex, Generael vande Armée van het Parl. van Engelandt: mitsg. het onderdanich versoeck vande Heeren ende Gemeenten aen des Kon. Maj. 's Gravenh., Lud. Breeckvelt ... 1642. 8 blz.
- 2806 Declaratie van de Heeren ende de Gemeente, in 't Parlement vergadert, dienende tot Wervinghe van Krijgsmacht *enz.* ... 9/19 August. 1642. 2. Seker Oratie gedaen door den Colonel Goring tot Portsmouth, ende wat daer gepasseert is. 3. Een Declaratie ende Resolutie van ... 't Parlement 15/25 Aug. 1642. 4. Een Petitie vande Jonckers, Predicanten ende Vrye Huyssitters van 't Graefschap Flint aen S. Maj. tot Yorck den 4/14 Aug. ghepres. mitsg. S. Kon. Maj. Antwoord. 5. S. Maj. Oratie aen de Jonckers van Yorkshier, den 4/14 Aug. ... Amst., J. Broersz... 1642. 16 blz.
- 2807 Des Eernv. Heer John, Graef van Bristolls Oratie in 't Hooghe Hof des Parl. gedaen, nop. een Accomodatie met den Coninck Amst., voor J. van Hiltten ... 1642. 8 blz.
- 2808 S. Kon. Maj. van Engelants Alarm tot openbare Oorlogh Als mede 't affront S. Maj. gheschiedt voor Coventry *enz.* ... Item Enghelants absolute Monarchie *enz.* Amst., J. Broersz. 1642. 8 blz.
- 2809 Propositie van S. Maj. van Engelandt aen het Parlement, ghesonden uyt Nottingham, den 4 Sept. 1642 *enz.* (Onderaan:) 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1642. In plano.
- 2810 S. Kon. Maj. van Engelants Bootschap aen ... 't Parlement, den 5/15 Sept. 1642 overgeleevert. Mitsg. een Declaratie der Heeren ende der Ghem. in 't Parl. tot antwoord ders. bootschap *en* 3 *andere stn.* Amst., J. Broersz. 1642. 12 blz.
- 2811 Een Declaratie ende Resolutie van 't Parlement tot Antwoord op de Declaratie der Schotten, *enz.* Amst., J. Broersz. 1642. 8 blz.
- 2812 S. Maj. Oratie en Protest, ghedaen voor het Hooft van Sijne Armée tuss. Stafford en Wellington, den 19 Sept. 1642 *enz.* (Onderaan:) 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1632. In plano.

- 2813 S. Kon. Maj. van Engelandts Declaratie ... dienende tot antwoord van seker gheschrift, onlanghs ghedruckt, voerende den tijtel van *Een Declaratie ende Protestatie van de Lords ende de Gemeente in 't Parlement, enz. (den 30 Oct. uitgeg.)* ... Amst., J. Broersz. 1642. 8 blz.
- 2814 Copey wt een ghedructen Brief, door een Edelman van Warwijck, gheschr. aen een voorname Heer, binnen Londen. Midtsg. Proposition ofte Articulen door de Con. Maj. in-ghestelt ... aen den Baron Brookes, ende den Adel, met 't ghemeene Volck, byeen vergadert tot Warwick. Met de andtwoordt, *enz. (Zonder dagteek.)* ... Leyden, W. Christiaens ... 1642. 8 blz.
- 2815 S. Kon. Maj. van Engelandts Declaratie ... Verklaert na de Victorie teghens de Rebellen verkregen den 2 Nov. 1642. Midtsg. een kort verhael van de Batalie gheschiet bij Kynton ... Noch is hier by gev. de Oratie onlanghs gedaen door Mr. Pym ... Amst., J. Broersz ... 1642. 14 blz.
- 2816 Een korte Oratie van den Kon. van Engeland ... voor dat de Veldtslagh tot Keniton by Bambury aengingh ... (*Onderaan:*) Amst., J. Broersz ... den 25 Nov. 1642. 2 blz. fol.
- 2817 Twee Oratien, d' eene gedaen door den Grave van Holland, ende d' ander door Mr. J. Pym, gesonden sijnde door beyde de Huysen des Parlements, aen My Lord Meyer van Londen ... den 10/20 Nov. 1642 ... Amst., F. Lieshout. 8 blz.
- 2818 d' Ootmoedighe Requeste ende Protestatie van alle de Bisschoppen ende Prelaten nu door schryvens van sijn Maj. op-ontboden om 't Parlement by te woonen *enz. (Zonder dagteek.)* ... Amst., J. Broersz ... 1642. 4 blz.
- 2819 Petitie of versoeck der Graven, Baronnen *enz.* ... van het Con. Schotlant, aen de Heeren van S. Maj. ... Secreten Raadt. Met noch een Declaratie vande Resolutie van het Graefschap Hereford. (*Zonder dagteek.*) ... Rott., Joan. Naeranus. 1642. 16 blz.
- 2820 Manifeste et Articles que les Catholiques Confederez d'Irlande demandent en toute humilité au Seren. Charles leur Roy pour parvenir à une bonne voye d'accord (*Zonder dagteek.*). Brux., H. A. Velpius ... 1642. 8 blz.
- 2821 Verdedinge van het Parlement, ofte bysondere Aenmerckingen om alle die ghene die by eenighe quaetwillige Partye lichtelick tegen het Parlement souden konnen verleyt werden, ghenoech te doen *enz.* ... Amst., Th. Jacobsz ... 1642. 12 blz.
- 2822 De Declaratie van prins Robbert. Na de Copije gedr. tot Oxford ... Anno 1642. (*Zonder dagteek. Met het wapen van Amst op den titel.*) 8 blz.
- 2823 Den Britannischen Blixem, of Subijte Verwerringhe, in Enghelandt, Schotlandt ende Yerlandt tot waerschouwinghe van de Geunneerde Provincien, om te verstaen de swaricheden, en de oorsaken daer van, om die onder ons te weeren, op dat wy haer plaghen niet deelachtich en werden ... Door een trouwen Liefhebber, G. L. V. Gedr. in 't Jaer o. H. 1642. 40 blz.

De laatste regel van deze uitgave heeft de woorden: het my mede.

1642. Traktaat tusschen Portugal en de Staten.—Testament van den Kardinaal Infant. 253

2824 Den Britannischen Blixem enz. (als het voorg.) *Andere druk, waarvan de laatste regel alleen heeft het woord: mede.* 40 blz.

2825 Den Britannischen Blixem enz. (als het voorg.) *Andere druk; de laatste regel heeft: goede vriendt, hoort ghy noch yet, deylt het my mede.* 40 blz.

Zeer voor het Parlement. Ook wordt hierin tegen de »duyvelsche masquaraden, goddeloose en lichtveerdige baletten en dansseryen, overdadighe maeltyden" te velds getrokken, die in dezen tijd aan de Koningin van Engeland te 's Hage gegeven werden. Vergelijk N°. 2869 vv.

2826 Observatie oft Aenmerckingen noop. den Prince van Orange ende de Staten van Hollandt. Eerst gedr. tot Londen ende nu uyt de Eng. sprake ghetrouw. overgeset. Anno 1642. 12 blz.

Een Engelschman, wien de Apologie van Prins Willem van 1581 ter hand gekomen was, past den toestand van ons land in dien tijd, de afzwering van Philips enz. op den tegenw. toestand van Engeland toe.

2827 Translaet uyt het Latijn inde Nederl. tale. Tractaet van Bestant ende ophoudinge van alle Acten van Vyantschap, als oock van Traffijcq, Commerciën ende Secours, gemaect in 's Gravenh., den 12 Junij 1641 voor den tijdt van tien Jaren, tuss. de Ambass. ende Raedt vanden Con. van Portugael ... ende de Gedeput. vande ... Staten Generael 's Grav., Wed. ende Erfghen. v. H. Jz. v. Wouw ... 1642. 16 blz.

Bij Aitzema, II. 755 vv.

2828 Testament van den Prins Cardinael Infante (in d. 4 Nov. 1641). Overgeset nae de orig. Spaensche Copije ... 's Grav., F. van der Spruyt en J. Pz. Beerendrecht. 1642. 8 blz.

Bij Aitzema, II. 785 v.

2829 De Declaratie van de Heeren ende Gemeenten in 't Parlement van Engelandt vergadert aen de ... St. Gener. ... Als oock mede aen ... de Staten van Hollandt ende W.-Vr. Ghedr. in 't Jaer o. H., Anno 1642. 8 blz.

Zonder dagteekening. — Zie: Aitzema, II. 879.

2830 Waerachtich Verhael, vande groote Victorie die de Con. Sweetsche Armée, onder het beleyt van Generael Trostenson, heeft verkregen tegens het Keys. Legher by Leypsich op den 23 Oct. 1642 O. st. 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. van Wouw ... 1642. 8 blz.

Op de laatste blz. vindt men nader nieuws: uyt Ceulen den 11 Novemb.

2831 Menasse ben Israels Welkomst, uyt sijns Volcks naem aen de Prince van Oranjen Frederic Henric, als hy met de Doorl. Koningin Henriette Maria, Gemalin des Hoogh-gebedende Karolus, Kon. van Engelandt enz. onse Synagoge besocht. Wt het Latijn overgeset. Amst., voor Roelof Joosten ... 1642. 8 blz.

2832 Plaincte et Consolation Funebre sur la Mort de ... Mad. la Duchesse de Brunswijck et Lunenburg, Comtesse et Douïariere de Nassau, etc. par Bertrand Gachet. — Rou-Klacht en Troost-Dicht enz. Vertaelt door Claude Fonteyne. Leeuw., Cl. Fonteyne ... 1642. 8 blz.

2833 Autentijcque stucken, raeckende de saecke van den Heer Hugo de Groot, tegenw. Ambassadeur wegen de Kroon Sweden, by s. Maj. van Vrauckrijck. Aeng. verscheyden Mis-duydingen tegen syn E. E. onlanghs in open-druck uytgestroyt, Ghedr. in 't Jaer o. H., Anno 1642. 20 blz.

2834 Liick-Oratie van Johannes Polyander vanden Kerckhoven Dr. en eerste Prof. in de H. Theol. Over het afsterven van Festus Hommius, seer getrouwen Herder der Kercke van Leyden enz. Ghedaen inde Academie in het Audit. der H. Theol. tot Leyden, den 10 July 1642. Leyden, voor Jac. Lauwijck ... 1642. 28 blz.

Achteraan vindt men een Liick-Clacht van Henr. Dulmontius, en aan de keerszijde van eene voorrede van den uitgever en vertaler (gedagt. 4 Oct.) het portret van Hommius uit de Alma Acad. L. B.

2835 Verantwoordinge tegen Gisberti Voetii Remonstrantsche Catechisatie: dat is: een klare ontdeckinge en wederlegginge van sijne loose en lasterlijke Aenwijssingen inde Catechisatie over den Remonstr. Catechismus, gedaen tot nadeel insond. van Jacob Batelier. Amst., voor Pt. Walschaert 1642. (VI) en 74 blz.

De 2 van 1642 is op de meeste exemplaren met de pen in een 3 veranderd.

2836 Den Reuckelooosen Dief. Zijnde eene T'samensprekinge tuss. een Gereformeerde Predicant en een Dief die verwesen was om te sterven. Met de Bekeeringe des selven. Zijnde een T'samensprekinge des selven Diefs met een Metselaer Gedrukt na de Ordre vande H. Synode van Dordrecht, Anno 1642. In 8°. (VI) en 134 blz.

De opdracht aan Trigland, Voetius, Streso en Laurentius is gedagt den 23 Julij 1642. Op den titel is, ondeugend genoeg, het drukkersvignet van M. Jz. Brandt te Amsterdam nagemaakt. De schrijver is misschien de bekende Geeraert Brandt.

2837 Tien Hoorn-Vragen der Papisten, M. S. Episcopio, der H. Theol. gewesenen Prof. toe-gesonden, om van sijn E. beantwoorde te worden, en aldus den 14 Novemb. 1641 beantwoort wederom gesonden. Met een Aenhangsel inhoud. eene Verificatie van vier Passagien die gestroeyt worden, als in sijne *Rechte Outheyt* vervatet in 7 *Propositien*, valschelijk bygebracht. Rott., Joan Naeranus, Anno 1642. (VIII) en 118 blz.

Vergelijk N°. 2520.

1643 (*).

2838 Verdediginge des Parlements tot Verantwoordinge van Prins Roberts Declaratie. Gedr. na de copie tot London. Anno 1643. 8 blz.

Vergelijk N°. 2822.

2839 d' Ootmoedighe Supplicatie vande Gecommitt. der Gener. Kerckel. Vergad. der Schotten tot Edinburgh, geh. den 14 Jan. 1643. Aen S. Kon. Maj. tot Oxfort ghepresenteert Amst., J. Broersz, 1643. 8 blz.

(*) De pamfletten over de Engelsche onlusten in verband met de geschiedenis van Nederland sijn bijeengevoegd onder N°. 2862—2890. Vergel. ook N°. 2823—26, 2829.

- 2840 Laetste handeling tuss. den Coninck en de Stadt Londen; behels. het Request van de Stadt Londen; ende S. Maj. Antwoordt daer op. Midtsg. twee Oratien, gedaen door den Graef van Manchester ende Jo. Pym. Esq. (den 23 Jan.). Als een Replijcke op S. Maj. Antwoort op het Request van de Stadt Londen etc. Gedr. na de cotype van W. Sheares. *Zonder jaar of dagteek.* 16 blz.
- 2841 Oratie ghedaen door den Alderman Garroway ... den 27 Jan. 1643: by occasie van een Oratie geleverd door M. Pijm, in 't lesen van S. Maj. Antwoordt op de jonghste Requeste Ghedr. nae d' Eng. Cotype (*te Amst. bij J. Broersz.*) 1643. 18 blz.
- 2842 Een Ordinantie vande Heeren ende Gemeente in 't Parlement vergadert. Om spoedighlyck uyt te roeden sekere Schepen om te voor-komen het overbrengen van Soldaten, Geldt, Geschut ende andere Amunitie van over Zee, tot adisistentie vanden Coning tegen 't Parlement van Engelandt. Die Sabb. 24 Jan. 1643 London, gedr. voor J. Wright ... Anno 1643. 8 blz.
- 2843 Aen den Eerb. Huyse der Gemeente, in 't hooghe Hoff des Parl. vergadert. Met de ootmoedige Remonstrantie ende Petitie des Lord Major, der Alderm. ende der Gem. vande Stadt Londen in den Gemeenen Raedt vergadert ... (*Amst.*), J. Broersz. *Zonder jaar of dagteek., doch omstr. Febr.* 1643. 8 blz.
- 2844 Remonstrantie der Ingesetenen van Engelandt aen het Huys der Gemeente Gedr. in 't Jaer o. H. 1643. 24 blz.
Achteraan (2 blz.): Klagte en Bede aen alle op-rechte Nederlanders en rechte Protestanten (om den Koning by te staan).
- 2845 De Vota of Stemminghen by de Lords ende de Gemeente beraemt nop. een Tractaet (*en verschill. andere stukken: Febr., Mrt.*) Amst., J. Broersz. 1643. 12 blz.
- 2846 De Redenen der Lords ende der Gemeente in 't Parlement, om welcker wille sy niet verwilligen en konnen in de veranderinge ende byvoegingen tot d' Articulen van stilstandt aen s. Maj. ghepresenteert. Mitsg. S. Kon. Maj. Antwoort daer op, den 4/14 Apr. 1643 Amst., J. Broersz ... Den 21 May, 1643. 18 blz.
- 2847 S. Kon. Maj. ghenaedighste Boodschap, gesonden aen beyde de Huysen des Parlements, den 13/23 Apr. 1643 Amst., J. Broersz, den 16 Mey, 1643. 8 blz.
- 2848 Collectie ofte vergaderinge, van alle de particuliere Schriften, die tuss. S. Kon. Maj. van Engelandt, ende beyde de Huysen des Parlements ende de Gecommitt. zijn voor-gevallen, nop. de jonghste Vrede-handelinghe (*Mrt., Apr.*) (*Amst.*), J. Broersz ... Den 9 Juny, 1643. 40 blz.
- 2849 Catholijcke Regeerings in Yrlandt, best. in 35 Articulen, gemaect ende beraemt by de Lords ende de rest van de Gener. Vergader ... gheh. in de Stadt Kilkeny, in 't Jaer 1643 Amst., J. Broersz. 14 April 1643. 16 blz.

- 2850 Catechismus politicus of sekere vragen rakende de Regieringhe van Engelandt, beantwoort door den Con. van Engelandt selve, met de eygen woorden van s. Maj. genomen uyt dess. Antwoort op de 19 Propositionen. Is op huyden den 30/30 Mey 1643 by de Ghecomm. van 't Parlement gheordonn. dat dit boeck sal werden gedrukt. Ghedr. in het Jaer o. H. 1643. 16 blz.
- 2851 Korte Narratie ofte verhael van het lest-ledene verraderlijke ende vrees-selijke Desseyn (*van den Koning, om London te verrassen*) door dewelcke een Alghemeene Dancksegginghe geordonn. (*is*) den 25 Junij 1643 Amst., voor F. Lieshout ... 1643. 8 blz.
- 2852 Zyons Eendracht tegen Babels complotterye, ofte Openinge van een sterck Verbondt, waerin alle de Leden van beyde de Huysen des Parl. van Eng. haer onderlinghe met solemnelen Eede hebben verbonden op den 6/16 ende 9/19 Junij deses Jaers 1643 ende waer inne alle Patriotten in dit Con. ghelast werden haer onderlinge te verbinden Ghedr. in het Jaer o. H. 1643. 8 blz.
- 2853 Oxfordsche Post, mede brenghende een Send-brief van seecker vriendt uyt Oxford ter occasie van de laetste Eedts-verbintenisse by beyde de Huysen des Parl. gemaect, ende beslooten. Gedr. na de Cotype tot Oxford ... 1643. 16 blz.
- 2854 Placcaet des Kon. van Engelandt, daer by waerschouwende alle s. Maj. goede Ondersaten, haer niet langher te laten misleyden door de Stemmen enz. des Parlements. Mitsg. s. Maj. ghenad. presentatie van pardon enz (*aan de Parlementsleden.*) Alsmede den Eedt die genomen sal werden by alle S. Maj. getrouwe Onderdanen Item de Belofien en 't Verbondt by de Lords ende de Gem. bestemt, om door 't gantsche Kon. genomen te worden. (*Junij*) Amst., J. Broersz. ... 1643. 20 blz.
- 2855 Ordonnantien des Parlaments. Tot Schattinge aller soodanige, die niet genoeg op-gebracht en hebben in de op-lichtinge der Penningen, Juweelen, etc. Als oock tot beter bevorderinge der Provisie van Victualie ende andere nootsaekelijkheden voor het Leger enz. Met noch S. Maj. Declaratie ter occasie der selviger. (*Zonder dagteek.*) Rott., J. Naeranus, Anno 1643. 24 blz.
- 2856 S. Kon. Maj. van Eng. Declaratie aen alle Sijne lieve Onderdanen, uyt occasie van de laetste Ordinantie ende Declaratie der Lords en de Gemeente enz. (*Zond. dagteek.*) Ghedr. na de Cotype tot Oxford. 1643. (*Amst., J. Broersz.*) 8 blz.
- Andere vertaling als die achteraan in het voorg. stuk.*
- 2857 D'eenvoudighe Waerhey, sonder vrees, ofte Vleyinghe, wesende een Dispuyt, aengaende Conscientie: ofte een t'Samenspraecke, tuss. Mr. Suyng-aert, een Burgher van Londen, ende Mr. Kloeckaert een Student, zijnde op den wegh tuss. Oxford ende Londen. Aeng. de teghenwoord. troubelen in Engelandt. Nae d'Eng. copije ghedruckt 1643. 8 blz.

Handelende over de voorgaande ordonnantie van het Parlement (N°. 2855) enz.

- 2858 Twee Oratien by S. Kon. Maj. van Engh. tot Oxford ghedaen I. Aen S. Exc. Prins Robbert, Generael vande Ruyterij, doen hy in 't optrecken was met sijne Armee. II. Aen eenighe Lords ende andere in seecker Conferentie van Accommodatie met S. hooge Hof van Parl. (*Zonder dagteek.*) Amst., J. Broersz ... 1643. 8 blz.
- 2859 Declaratie van s. Kon. Maj. van Engelandt, naer sijn victorien, bevochten teghens den Lord Fairfax in 't Noorder-quartier, ende teghens Sir W. Waller in 't Westen. Alsmede 't innemen van Bristoll by s. Maj. forcen, neffens d'articulen ders. Stadt Amst., J. Broersz. 1643. 8 blz.
- 2860 Pactum & Foedus Sanctum, pro Religione reformanda et conservanda, pro Auctoritate & Majestate Regis tuenda, pro Pace & Salute trium regnorum Angliae, Scotiae & Hiberniae stabilienda, a Regn. Ordin. & populo solenniter initum ... 1643. 8 blz.
- De titel in randwerk. Waarschijnlijk een Engelsche druk.*
- 2861 Pactum & Foedus Sanctum etc. (*als het voorgaande. De laatste bladz. begint: Sinceritate.*) 1643. (*Hollandsche nadruk.*) 8 blz.
- 2862 Het Verbont, of naerder Unie van de drie Koninckrijcken, Engelandt, Schotlandt en Yerlandt. Met een pertinent verhael van de procedueren daer ontrent ghehouden enz. (*Aug.*) Naer de Cope van London. 1643. 20 blz.
- 2863 Kort en Bondigh verhael van de Batalie, voorgev. tuss. het Leger van S. Kon. Maj. van Engelandt ten eenre, ende het Leger van den Grave van Essex, Generael van 't Parl. ter ander zijde: gheschiet by Newbury, den 29 en 30 Sept. N.-st. 1643. Ghedr. nae d' Eng. Cope in 't Jaer o. H. 1643. 8 blz.
- 2864 S. Maj. Declaratie noep. sijne intentie van sijn jonghste aentocht op Braineceford. Neffens d' Antwoorde van beyde de Huysen des Parlements (*en and. stukken: Nov.*) (*Amst.*), J. Broersz. 1643. 12 blz.
- 2865 Een Brief des Aerts-bisschops van Cantelbergh (tegenw. gevangen inden Tour van Londen). Aen den Vice-Cancelier, ende de rest vande Convocatie tot Oxford. Te kennen ghevende sijne ootmoedighe Bede aen S. Kon. Maj. om een spoedige versoeninghe tuss. Hem ende Sijn Hooge Hoff van Parlement. (*Zonder dagteek.*) Amst., J. Broersz ... 1643. 8 blz.
- 2866 Den Enghelschen Paus, ofte een Politijck Discours, waer in de heymelijcke Onderhandelinge ende 't verborghen Verstandt tuss. het Hoff van Engelandt ende 't Hoff van Roomen ten deelen ontdeckt is enz. nu in 't Nederd. vertaelt, ende ghedr. den 20me Nov. 1643. 40 blz.
- Met een portrejt van Land op den titel.*
- 2867 Den Brittannischen Morgen-wecker, ofte getrouwe waerschouwinghe van Roomens argh-listigh dessein, om Engelandt Paepsch te maken. Blijkende uyt de onder-handelinge tusschen Seignior Panzani ende Seignior Cunaeus, Pausel. Resident by hare Maj. van Engelandt, ende den Arch-

biss. van Cantelberge ende dess. Adherenten, in de Jaren 1634, 1635, 1636, noop. de alteratie van de Religie. Ende nu onlangs aen den dach ghekomen uyt het hist. Verhael 't welke dien aeng. door den Venetiaenschen Ambass. in Engelandt is gemaect, *enz.* Gedr. tot Vrystadt, in het Jaer o. H. 1643. 22 blz.

- 2868 Roomsche Meester-stuck. Ofte de groote Conspiratie van den Paus, ende sijne Jesuijsche Instrumenten, tot uyt-roeyinge van de Protestantsche Religie *enz.* door het verwecken van een inlandsche Oorloge in Schotland, ende alle 8. Maj. Coninckrijcken *enz.* Is geordin. by de Gecommitt. van het Huys der Gem. den 1 Aug. 1643 dat dit Boeck terstont gedrukt werde Gedr. na de Copie ... tot Londen. 38 blz.

- 2869 Den Brittannischen Blixem of subyte Verwerringhe, in Engelandt, Schotland ende Yerlandt *enz.* (*als* N°. 2823) Gedr. in 't Jaer O. h. 1643. 40 blz.

Ook van deze uitgave heeft de laatste regel de woorden: het my mede.

- 2870 Een Klachte aen 't Huys der Gemeente ende Resolutie van de vrye Protest. Onderdanen der Steden London ende West-munster, als. van d'omliggende Graefschappen genomen. Dienende tot antwoorde op den *Brittannischen Blixem* Na de Copie tot Oxford ... (*Amst., J. Broersz.*) 1643. 24 blz.
- 2871 Zee-brant ontstaen uyt den *Brittannischen Blixem*. Tot waerschouwinghe vande goede Gemeente der Geunierde Provintien. Verthoont door een tsamen spraeck van eenen Amsterdammer ende een Zeeusche Koopman, den anderen ontmoetende binnen Vyanen. Mitsg. een Borgher ders. Stadt Gedr. int Jaer o. H. 1643. 8 blz.
- 2872 Den Brittannischen Donderslach, ofte Naerder ghespreck, over het teghenwoord. Engelsche wesen *enz.* Daer in, het ghene dien aeng. tot Waerschouwinghe vande Geun. Provintien in den *Brittannischen Blixem* onlancks seer duydelick is verthoont naerder wert geballanceert Door een getrouw Liefhebber van sijn Vaderlandt, ende Godts dier gekochte Kercke. Gedr. in het Jaer o. H., Anno 1643. 96 blz.
- 2873 Den Brittannischen Donderslagh, ofte Naerder Ghespreck over het tegenwoord. Engelsche wesen *enz.* (*als het voorg.*). 96 blz.
- 2874 Engelandts Klachte, ende Gheschrey, over Nederlandts gheveynsde, ondanckbare ende onbarmhertighe Procedueren teghen haer. Allos klaerlijck blijckende uyt seeckere Missive van een Engelsman; geschreven aen zijnen Vriendt, zijnde Onderdaen vande Heeren Staten van Hollandt. Waer inne hem ghecommuniceert werden de twee Declaratien van 't Parlement van Enghelandt, aen de Heeren Staten Generael der Vereen. Nederl. Ende ders. Andtwoorde ende Handelinghe daer op ghevolcht, etc. Verduyts. *enz.* Ghedr. in 't Jaer 1643. 24 blz.

Aan het slot: Wt Londen, desen 13 Februari 1643." Hierin ook de Declaratien in N°. 2829 vervat, en latere stukken van Oct. 1642 tot Jun. 1643.

- 2875 Engelants Clachte, Geschrey ende Wee enz. (*als het voorg.*) Gedr. tot Vryburgh, in 't Jaer 1643. 32 blz.
- 2876 Den Anglicaenschen Herault, ofte Engelants Clachte, Geschrey ende Wee enz. (*als het voorg.*) Gedr. tot Vryburgh, in 't Jaer 1643. 32 blz.
- 2877 D' Engelschen Herault, afgesonden aende ... Staten Generael, etc. Midtsg. aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr., klagende over de Nederlandtsche geveynsde enz. (*als het voorg.*) Tot Vryburgh, ghedr. in het Jaer o. H. 1643. 32 blz.
- 2878 Eeho ofte Weer-clanck op de Engelsche Clachten, tot Ontschuldighen vande rechtsinnige Nederlanders, met aen-wijsinghe vande oorsaken harer ellenden, en een Vertrouwinge daer teghen Door Theophilis (*sic*) Philopatri. Ghedr. in 't Jaer 1643. 24 blz.
- 2879 Het Inghewant der bedruckte, lijdende, recht religieuse Engelsche. Wt-ghestort in den schoot van hare Broeders ende Bontghenooten, de trouwhertige Nederlanders, ende Lief-hebbers vande ware Gereform. Christel. Religie en Vryheyt, teghens alle ghewelt en slavernie. Wt het Engels in 't Neerlandts. Ghedr. in 't Jaer 1643. 16 blz.
- 2880 Het Ingewant enz. (*geheel als 't voorg. In beiden begint de laatste bladz. trou en wreedt*). 16 blz.
- 2881 Het Ingewant enz. (*als het voorg. De laatste bladz. begint: spotten, verachten*). 16 blz.
- 2882 Engels Ingewant. Wt-ghestort in den schoot van de ... Staten Generael, en aen Z. H. den Prince van Orangien. Mitsg. aen alle trouhertighe Nederlanders, enz. (*als het voorg.*) Int Jaer o. H., 1643. 10 blz.
- 2883 Schrijvens uyt Londen, Tot naerder verklaringe van *Het Ingewant der bedruckte, lijdende, recht-religieuse Engelsche (gedagt. 3 Mrt.)*. Gedr. in 't Jaer o. H. 1643. 16 blz.
- 2884 Schrijvens uyt Londen, Tot Naerder verklaringhe enz. (*als 't voorg.*). 12 blz.
- 2885 Een Brief uyt Rotterdam, gesonden aen een Vrient in 's Graven-Haghe ... Adij 14 Febr. 1643 (*over het zenden van 11 schepen met kriegsbehoeften naar Engeland tot ondersteuning van de „Malingnanten of om beter te seggen Godtloose Schelmen“ [de partij van den Koning]*). 1 bl. fol.
- 2886 Plainte de la Reine de la Grand (*sic*) Bretagne etc. Klachte van h. Maj. de Koninginne van Gr. Britannien, aende ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. ghedat. den 25 Febr. 1643. (*Fr. en Holl.*) Anno 1643. 8 blz.
- 2887 Twee Brieven van h. Maj. de Koninginne van Gr.-Britannien, d' eene aen s. Kon. Maj. van Gr. Br. (*van 8 Oct. 1643*). En d' ander, een Klachte, aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. ghesonden (*den 25 Febr.*). Gedr. in 't Jaer o. H. 1643. 8 blz.
- 2888 Cope van eenen Brief, door verscheyden voornamen Predicanten van Enghelandt afgesonden, aen eenighe van hare mede-Broeders vande Engh.

Kercke, hier in Nederlant. Ontdeckende den jammerlijken ende ellendigen stant van vele duysenden arme Protestanten in Yerland, *enz.* (in d. 13 Juny) Middelb., voor Z. Roman ... 1643. 4 blz.

2889 Yrlands Bloedende Request, aen de Gereform. Kercken der vereen. Nederl. Provintien Waer by gev. is de Intercessie van de Eng. Theologanten ende van de gedelegeerde des Parlements tot de Yrische saken, blijkende by ders. missijven aen alle de respect. Synoden en Classen der Gereform. Kercken in de Vereen. Nederl. (in d. 29 Julij, 3 Aug.) Als noch de ootmoedige requeste van 't Parlement aen hare Ho. Mog. mette Antwoort op des. *enz.* (Oct.) Gedr. in 't Jaer o. H. 1643. 16 blz.

2890 Requeste van de Gecommitteerde des Parl. in Engelant, aeng. den be droefden toestand van vele duysenden arme Protestanten in het Kon. van Yerland. (Oct. 1643.) 8 blz.

Dezelfde vertaling als die achter het voorg. stuk.

2891 Verkoopinge eens onschuldighen ende vryen Prince, geschiet tot Weenen, den 25 Juny 1642. Verkooper de Coninck van Ungariën, Cooper de Coninck van Castilien De Hoogh-geb. Con. Infante Don Eduard, Broeder des Doorl. Con. van Portugal Jan IV is verkocht voor 40000 Rijxdaelders. Amst., Fr. Pels ... 1643. 24 blz.

Met het portret van den Infant, op koper, in ovaal met Latijnsch randchrift en randwerk.

2892 Memoriael, soo den Con. van Spangien in eyghen handen ghelevert is, raeckende de Grave Duc de Olevares, voor desen zijn groot Favorijt geweest zijnde Nae de Cope van Madril, gedr. in 't Jaer o. H., 1643. 16 blz.

2893 Testament ofte Wterste wille van Louys XIII. Con. van Vrancrijk ende Navarre (in d. 21 Apr. 1643.) Ghetransl. uyt het Franc. in de Nederl. Tale. 8 blz.

Bij Aitzema, II. 887 vv.

2894 Rapport des Champs Elisées, ou discours sur la mort de divers grands Personnages principal. du Card. Richelieu. Avec des Epitaphes. A Paris, 1643. (In Nederland gedrukt.) 16 blz.

2895 Verhael van de Eliseeusche velden. Ofte een Discours over de Doot, van verscheyden treffelijke Heeren van Vrancrijk. Voornam. van den Card. de Richelieu. Met de Graef-Dichten van de selve. t' Antw., voor Jan Verhoeven. 1643. 16 blz.

2896 Cope van twee Brieven geschr. uyt Maestricht, verhalende het vervolg van de overgroote Victorie, verkregen by d'Armée vanden Kon. van Vrancrijk, tegens de Kon. Armade van den Kon. van Spanjen *enz.* (bij Rocroy den 18 Mei) 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1643. 8 blz.

2897 Ordre, by de ... Staten Gener. der Vereen. Nederl. ghemaect op het bevaren van Archangel in Moscovien (*waarachter*: Artijkels-Brief ende Instructie voor de Capiteynen, *gedagt*, d. 29 April 1643. *Zond. afz. titel*). 8 blz.

Gr. Placcaatboek, I. 931.

- 2898 Placcaet ende Ordonnantie om de Kruysers weder in Zee te brengen, tot nader beveylinge van dien, oock ordre ende reglement op 't Mannen ende Monteren van de selve Kruysers (*in d. 3 Oct.*) 's Grav. Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw. 1643. 12 blz.
Bij Aitzema, II. 919 vv.; Gr. Placcaetboek, I. 984.
- 2899 Middelen beraemt ende inghewillicht tot het in Zee brengen vande Cruysers, in conformiteyt van het Placcaet vande Staten Gen. in date huyden deses (*3 Oct.*) 's Grav., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. Wouw. 8 blz.
Bij Aitzema, II. 921; Gr. Placcaetboek, I. 992.
- 2900 Middelen beraemt *enz.* (*als 't voorg.*) Na de Copie ghedr. in 's Grav. Tot Midd., by Geraedt Moulaert. 8 blz.
- 2901 Directeurs Compagnie binnen Middelburgh in Zeelant, best. in 8 Schepen, ghedest. tot veylinghe vande Zee (*in d. 9 Nov.*). Mitsg. de voordeelen ende premien daerop ghestelt, door ordre vande ... Staten Gen. ... den 3 Oct. 1643. Midd., Zach. Roman ... 1643. 12 blz.
- 2902 Trou-hertighe Onderrichtinge, aen alle hoofst Participanten, en Lief-hebbers vande Geoctr. West-Indische Compagnie. Nop. het open stellen vanden handel op de Cust van Africa, nam. St. Thomé, Guinea, Angola, St. Paulo de Loando, mitsg. de Marignian, Nieu Nederlandt ende West-Indien. Door een trou Lief-hebber, V. W. C. Ghedr in 't Jaer 1643. 20 blz.
Zie: Aitzema, II. 892.
- 2903 Apologiae, ofte waerachtighe verantwoordinghe van Arnout van Liebergen. Over de enorme ende noyt gehoorde Procedueren, tegens zijnen persoon gebruyckt, by de gewesene Hooge Raden van Brasil, wegens eenige gedeclareerde verraders, als Gabriel Soaris ende Franciscus Vas, cum Socis (*sic*) ende het vervolg van dien; dienende tot een claer-lichtende Fackel *enz.* t' Amst., ghedr. voor den Autheur, woonende op het Rockin, alder-naest de vergulde Leeuw, Anno 1643. (XXXII) en 182 blz.
Met opdracht aan de Staten Gen., den Prins van Oranjs en Bewindh. der West Ind. Comp. De bijlagen beslaan blz. 103—182.
- 2904 Sereniss. ac Potentiss. Regis Daniae Epistola ad Residentem Regis Christianiss. pro salvis conductibus extradendis et pacis Tractatu inchoando hortatoria. Brief des ... Kon. van Denemarcken etc. Aen den Resident van den aller-Christel. Koning, verman. tot de verwisselinghe vande Paspoorten, ende het beginnen van de algemeene Vredens-handelinghe tot Munster (*in d. 18/28 Febr.*). Anno 1643. (*Lat. en Holl.*) 6 blz.
- 2905 Noodige bedenckingen der Trouhertighe Nederlanders, over de aenstaende Munstersche Handelinghe van Vrede ofte Treves Ghedr. in 't Jaer 1643. 32 blz.
- 2906 Bedenckingen over het thien-boornigh en seven-hoofdigh Treves ofte Pays Munsters-Monster; by den Paus Urbanum ontfangen. Om het welcke inde verlossinghe by te staen, ende te omhelzen, de Geun. Nederlanden, beneven andere Potentaten van Europa, van den Kon. van Spagnien werden ghenoodicht. Door E. P. Gedr. in 't Jaer 1643. 32 blz.

- 2907 Bedenckingen over het thien-hoornig en seven-hoofdigh *Trefves enz.* ... by den Paus Urbanum, den 8 ontfangen *enz. (als 't voorg.)* ... 1643. 82 blz.

1644.

- 2908 Articulen van 't Huys der Gemeente in 't Parlement van Engelandt vergadert, tot mainteneringe van haer beschuldighe tegens William Laud, Aertz-Bisschop van Canterbury, *enz.* ... Amst., J. Broersz ... Den 13 Febr. 1644. 12 blz.
- 2909 Een Moordadich, schrickelijck, ende heel wonderbaer Secreet, in Engelandt ontdeckt. Waer in wordt verthoont 't groot ghevaer daer dess. Kon. Huys in ghestelt is ... In 't Eng. beschr. door Joris Eglis ham der Medec. Dr. Ghedr. in 't Nederd., den 18 Febr., Anno 1644, 22 blz.
- 2910 Corte Declaratie van 't Con. van Schotlant tot informatie ende Satisfactie van hunne Broeders in Engelandt, noop. den intocht in Engelandt. (*Zonder dagteek.*) ... Amst., voor J. van Hilten ... 1644. 8 blz.
- 2911 De Declaratie der Koninckrijcken van Engelandt en Schotlandt, tegenw. 't samen in de Wapenen vereenight, tot verweeringe ende defensie van hare Religie, Vrygheden ende Wetten *enz.* ... Amst., J. Broersz, den 27 Febr. 1644. 8 blz.
- 2912 De Schotsche Krijghs-tocht, ofte Seste Post uyt Schotlandt, mede brengende eene Declaratie *enz. (als 't voorg.)* ... Midtag. eene korte Declaratie des Con. van Schotlandt *enz. (als N°. 2910)* ... Hier syn noch by gev. 16 ... Articulen ... naer de welcke de Schotten haer Heyrleger voorgenomen hebben te reguleren *enz.* ... Amst., Th. Jacobaz, 1644. 16 blz.
- 2913 Declaratie ende Ordonnantie van ... 't Parlement, nop. 't groot Seghel van Enghelandt. Mitag. S. Kon. Maj. Declaratie ... ter Occasie van dien. (*Zonder dagteek.*) ... Amst., J. Broersz ... 1644. 14 blz.
- 2914 Yrlands Bloedende Request *enz. (als N°. 2889, doch zonder 't Request van 't Parl. aan de Staten Gen.)* ... Item een Translaet van een Lat. Brief der Gecommitt. op 't Synode te Westmunster vergadert ... medelijden aen de Nederl. Kercken versoeckende (*in d. 25 Jan. 1644*) ... Franeker, Ulder. Balck ... 1644. 26 blz.
- 2915 Eenent Sent-brief van de Nation. Synode van Schotlandt aen de Nederl. Kercken, inhoud. een hertige danck-segginghe, van de liberale Collecte aen die van Yrlant. met noch andere considerable materien (*in d. 4 Junij*). Midd., Zach. Roman ... 1644. 8 blz.
- 2916 Nieuwe ende goede Tijdinge uyt Yrlant, mede-brengende eene verklaringe ... aen de ... Huysen des Parl. in Engelandt. Vervatt. de redenen van hare tegenwoord. oppositie van den stilstant van Wapenen, met de bloet-dorstige Yrische Rebellen *enz. (in d. 28 Julij)* ... Inngel. mede de ... Declaratie van s. Maj. Protestante Onderdanen inde Prov. van Munster ... 9/19 Aug. 1644 ... (*Amst.*), A. Jacobaz, Anno 1644. 12 blz.

- 2917 Kort ende klaer onder-soeck, of dese nieuwe Oorlogh der Sweden tegen de Deenen eenigh hinder sal doen, aen de goede ende gemeene saecken in Duytslandt. Midtsg. een Brief van s. Kon. Maj. gesonden aen den Resident van Denemarcken, etc. (*in d. 25 Dec. 1643*). Midd., voor C. Pz. Roos. Anno 1644. 12 blz.
- 2918 Manifest, waer in die Oorsaecken verclaert worden, welcke die Con. Maj. tot Sweeden etc. bewoghen ende ghedronghen hebben, tot een Oorlogh te resolveren teghen ... des Con. Christiani IV tot Denemarck etc. vyandtlijke ende gewelt-dadighe attentaten (*in d. 10 Jan.*). Wt de Sweedsche Spraecke ... overgheset. Amst., R. Dz. van Baardt. Anno 1644. 78 blz.
- 2919 Voor-Looper van het Sweedsche Manifest. Vertoont door een t' samensprekingh, tusschen een Sweed ende een Deen. t' Amst. inde Vos by Leenaerd de Bondtwercker: Anno 1644. 12 blz.
- 2920 Voor-looper *enz. Compressor druk van het voorg.* 8 blz.
- 2921 Manifest ofte Summarische Onderrechtinghe, waer uyt o. a. te sien is, hoe s. Con. Maj. in Denemarken, Norwegen etc. Vorstendommen Sleeswijk, Holsteyn, ende dess. Provincie Jutlandt vande Sweedsche Armee gants onverwacht, sonder eenigen Noot, Recht ofte oorsake, jae tegens die opgerichte accoorden ende Erf-contracten, overvallen ende gants vyandtlijk ghetracteert worden (*in d. 30 Jan.*) Ghedr. int Jaer 1644. 16 blz.
- 2922 Antwoordt op seecker Deens Manifest Tot Hoorn, ghedr. in 't Jaer o. H. 1644. 8 blz.
- 2923 Echo of Tegen-Antwoordt, op seeckeren Sweedtschen Droomer over t' uytgegeve Deens Manifest uyt 't hooghd. oovergeset. Eerst gedr. tot Gluckstadt. Anno 1644. 10 blz.
- 2924 Verklaringe van S. Kon. Maj. van Denemarken, Noorwegen, etc. Aeng. den Sweedischen Herault (*in d. 23 Febr.*) Gedr. in 't jaer 1644. 8 blz.
- 2925 Cotype uyt seker Missive, ghes. aen S. Kon. Maj. van Denemarken, Noorwegen, etc. door der Heeren Cheurvorsten des R. Rijcks, tot den aenst. Rijcks Deputatiedag verordineerde Raden en Gesanten *enz.* (*in d. 19 Apr. 1644*) Item: Cotype eens schrijvens van eenen Gesanten tot Osenbrugh ghes. aen s. Kon. Maj. van Denemarcken *enz.* (*in 1643*). 12 blz.
- 2926 Relaes ofte Memorie vande Successen der Portegeische Wapenen uytgericht in 't Rijk van Portugal in desen tegenw. Jaere 1644 tot den 26 May incluyt. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1644. 20 blz.
- 2927 Articulen geaccordeert by s. H. den Prince van Orangien, aen Don Andrea de Prada, Gouverneur vande sterckte t' Sas van Gendt *enz.* (*in d. 5 Sept.*) Middelb., J. Fierens ... 1644. 4 blz.
- 2928 P. Godewyox Hollandtschen Mars, aen ... Frederick Henrick Prince van Orangie, etc. Op het veroveren vande ... forteres 't Sas van Gent. Ghewonnen den 7 Sept. Dordr., voor Maerten de Bot (*gedr. bij J. Cz. Braat*) ... 1644. 12 blz.

364 Het Sas van Gent veroverd. — Voorgestelde vereeniging der O. en W. Ind. Comp. 1644.

2929 J. van der Veens Zege-sang over het Sas van Gent, gestelt inde macht van ... Fredrick Hendrick van Nassou. Amst., J. Broersz ... 1644. 8 blz.

2930 Lacht niet te vroeg!
T' is tydts genoeg.

Spotrijm op de Gentenaars over de verov. van 't Sas van Gent, ondert.: Tracht na beter. Matthijs Joncheere. Middelb., J. Fierens ... 1644. 1 bl. fol.

2981 Twee Deductien, aeng. de Vereeninge van d' Oost ende West-Indische Compagnien, aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr., vande West-Ind. Comp. over-gelevert 's Grav., J. Veely ... 1644. 22 blz.

2932 Twee Deductien enz. *Dezelfde druk als de voorg., doch het titelvignet is in het voorg. exempl. een schip, met bovenschrift: Concordia res parvae crescut, in dit exempl. het wapen van Holland, zonder die spreuk.* 22 blz.

2933 Aenwysinge: datmen vande Oost en West-Indische Compagnien, een Compangie dient te maken. Mitsg. twintich Consideratien op de Trafyque, Zeevaart en Commertie deser Landen 's Grav., J. Veeli ... 1644. 36 blz.

2934 Schaede die den Staet der Vereen. Nederl. en d' Inghesetenen van dien, is aenstaende, by de versuymenisse van d' Oost en West-Indische Negotie onder een Octroy en Societeit te begrijpen 's Grav., voor J. Veeli ... 1644. 52 blz.

2935 Remonstrantie ende Consideratien aeng. de Vereeninghe vande Oost ende West-Ind. Compagnien: Eerst aen de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr. ende op den 13^{en} Febr. ... aen de ... Staten Generael der Vereen. Nederl. ende aen s. H. den Heere Prince van Orangien, etc. overghegeven door de Gedeput. Heeren Bewinthebb. vande Geoctr. West-Ind. Comp. Midtsg. de Consideratien ende Andtwoorden by de Heeren Bewinthebb. vande Oost-Ind. Comp. daer teghens, aen de selve overgelevert 's Grav., voor Lieven de Langhe, den 21 Martij 1644. 40 blz.

Dit stuk is niet meer aanwezig; ik kan dus niet beslissen of de Remonstrantie enz. met bovengemelde Twee Deductien overeenstemt. De Consideratien der O. I. Comp. vindt men ook in de beide volgende nummers.

2936 Consideratie, overgelevert by de Heeren Bewinthebberen van de Oost-Indische Compagnie. Aen de .. Staten van Hollandt ende W.-Vr., Waeromme het voor de selve Comp. onmogelick ende ondienstigh is, om met de West-Ind. Comp. te treden in handelinge, om beyde onder een Octroy ende Societeit gebracht te worden. 's Grav., J. Fransen ... 1644. 8 blz.

2937 Consideratie enz. (als het voorg.). *Andere druk. De twee eerste regels van het opschrift boven den tekst eindigen hier: overgele- en Oost-Indische Com-, in de vorige overge- en Oost-Indische.* 8 blz.

2938 Bedenckinge over d' Antwoordt der Heeren Bewinthebbers vande Oost-Indische Compagnie: aen d' ... Staten van Hollandt en W.-Vr., in twee Schriften overgelevert, belanghende de Combinatie der twee Compagnien ... 's Grav., J. Veeli ... 1644. (VIII) en 32 blz.

Het Antwoordt der Bewindh. van de O. I. Comp., hetzelfde als de voorgaande Consideratie, is hier vooraan gevoegd.

1644. Voorgest. vereeniging der O. en W. Ind. Comp. — Handeling met Frankrijk. 365

2939 Klaer Licht, ofte Vertoogh van 's Lants welvaeren, aeng. de Combinatie van de Oost en West-Indische Compagnien. *Zonder jaar.* 12 blz.

2940 Claer Licht ofte Vertoogh *enz. (als 't voorg.) Zonder jaar.* 12 blz.

2941 Kort Discours, ofte naardere verklaringe van de onderst. V Poincten, 1 Aeng. de verlichtinghe die desen staat heeft ghenooten, door de oprechtinghe en Oorloghen van de West-Indische Compagnie. 2 Dat men deselve Compagnie, met die van de Oost, of hare beyde Octroyen, vereenigende, nu ongelijk meerder verlichtinge sal kunnen erlangen *enz. Gedr. voor een Liefhebber van 't Vaderlant, 1644.* 36 blz.

2942 Ooghen-Salve tot verlichtinghe, van alle Participanten, so vande Oost, ende West-Indische Compaignien, mitsg. verscheyden notabele Considerationen, aeng. de Vereenighe van de Oost- ende West-Ind. Compaignien met malkanderen 's Grav., Lieven de Lange, in April An. 1644. 36 blz.

2943 Consideratie, over de tegenwoordige ghelegentheydt van Brasil. In twee Deelen ghestelt. Int eerste werdt aenghewesen op wat maniere men aldaer alles beter coop sal connen hebben, ende wat voordeelen aldaer uyt staen te verwachten. Int tweede deel ofte profijteliijker is dat sulcx geschiede de Compagnie selfs, ende hare Dienaers alleen, ofte door Particuliere. Alles met redenen bevesticht *enz. Amst., gedr. by Joh. Jaquet Voor J. van Hilten ... 1644.* 34 blz.

2944 Noodige Bedenckingen der trouhertighe Nederlanders over de aen-staende Munstersche Handelinghe van Vrede ofte Treves Den tweeden Druck, oversien en verbeterd. Gedr. in 't Jaer 1644. 24 blz.

Herdruk van N°. 2905.

2945 Heilsame en onpartijdige Raet aan alle d' Inwoonders van Nederlandt, die onder de Heerschappy van den Koning van Spanien zijn. Gestelt door een onpartijdig persoon in de Franse sprake en nu in de Nederlandtse over geset. c15 Ic XLIV (*lees: 1644*). 24 blz.

2946 Handelinghe van Verbondt ende Alliancie tuss. den Con. van Vranckryck ende de ... Staten Generael der Vereen. Nederlanden (*in 1634—35 en 1643—Febr. 1644*). Gedr. in 't Jaer o. H., Anno 1643 (*lees waarschijnlijk: 1644*). 40 blz.

Het Traktaat van 29 Febr. 1644 bij Aitzema, II. 960 vv.

2947 Brief, van eenen Hollander, aen eenen zynen Vriendt in Vrieslant. Hem seyndende, zeker Bericht aeng. de Neutraliteyt, tuss. de twee Bourgoignen. door de Switzers besorgt. Gedr. Anno 1644. 60 blz.

De schrijver van den brief (blz. 1—36) is bevreesd voor de toenemende macht van Frankrijk en raadt daarom een bestand met Spanje aan.

2948 Extrait de l'Harangue du Comte d'Avaux, Ambass. Extra-ord. du Roy ... Louys XIV. Faite en l'Assemblée des ... Estats Generaux des Prov. Unies, en la Haye, le 3 du mois de Mars. En l'an de n. S. 1644. 46 blz.

Bij Aitzema, II. 965.

- 2949 Kort Verhael aeng. 't versoeck der Heeren Ambass. van S. Maj. van Vranckrijck, voor de Papisten hier te Lande. Midtag. de Resolutien der ... Staten Generael daer over genomen enz. (S, 4 Mrt.).... Dordr., gedr. voor Abr. Wijnbrantsz van Macedonien, Anno 1644. 8 blz.
Bij Aitsema, II. 965 v.
- 2950 Kort Verhael Ghedruckt enz. *Slechte nadruk van 't voorg. De laatste bladz. (7) heeft 12 regels.* 8 blz.
- 2951 Ampliatie van het 6^e ende 7^e Article van den Placcate by d' Ed. Mog.... Staten 's Landts van Utrecht, den 9^{en} Apr. 1639 gearrest. teghens de Roomsche Paepsche Superstitien ende excessen van de selve (in d. 21 Aug.). Utr., A. Jz. van Paddenburgh ... 1644. 4 blz.
Vergelijk N°. 2681.
- 2952 Placcaet ende Ordonnantie van d' Ed. Mo: ... Staten 's Landts van Utrecht; aeng. dat van nu voorts-aen geene Weduwen, geen kinderen hebbende, nochte ongetroude Dochters vande Roomsche Religie sijnde, 't sy deselve haer qualificeren Geestelicke ofte Cloppen, dan niet, ... sullen moghen hebben 't bewindt ofte administr. haerder Goederen, etc. Gedaen den 17^{en} Dec. 1644. Utr., A. Jz. van Paddenburgh. 10 blz.
- 2953 Placcaet enz. (als 't voorg.) Utr., bij dens. Anno 1645. 10 blz.
- 2954 Pieces touchantes les Catholiques sujets des Estats des Provinces Unies du Pays-Bas A Munster 1644. (IV) en 84 blz.
Belangrijke verzameling van 32 stukken, van 1566—1643.
- 2955 Stucken aengaende de Catholycken Onderdanen vande Staten der Vereen. Provincien van Nederlandt Overgeset uyt de Fransche Cope van Munster ende nu gedruckt Anno 1644. (IV) en 92 blz.
- 2956 Anatomie ofte Ontledinghe van 't verderffelijk Deseyn der hedendaechsche Paepsghesinde, teghen Kercke en Politie, en alle goede Ingesetenen der Geunieerde Provintien Door Theophilus Philopatrias. Na de Copie tot Groeningen, by Jan Geertssen ... Anno 1644. 52 blz.
- 2957 't Licht in de Duysternisse der Stadt Groningen ... opgegaen voor vijf-tich jaren. Ende nu wederom der Christel. Gemeynthe aldaer te gemoete gevoert in openbare Jubel-jaers-Praedicatie: gehouden 1644 Door Johannem Martinium Dantisc. Mede-Dienaer des H. Evang. aldaer. Groningen, Jan Claessen ... 1644. 40 blz.
Achteraan eene opgave der predikanten na de reformatie te Groningen overleden of naar elders beroepen.
- 2958 Olyftack van z. Heil. Innocent de Tiende. Zonder jaar. 1 bl. fol.
Gedicht op de krooning van dien Paus, door Vondel, zonder zijn naam. Bovenaan het pauselijk wapen.
- 2959 Op het Croonen vanden valschen Heyligh Innocent den X. *Tegendicht van het voorg. ondertekend: Æ.* Anno 1644. 1 bl. fol.

- 2960 Sekere Brief inhoud. een kort Verhael van sommige god-vruchtige Pro-
poosten die D. Johannes Vtenbogaert in zijn uysterste gesproken heeft:
Daer op hy den 4 Septemb. des Jaers 1644 in den Heere is ontslapen.
Rott., J. Naeranus 1644. 12 blz.

*De brief is waarschijnlijk van Jac. Batelier oudsten predikant der Remonstranten
te 's Gravenhage. Achteraan vindt men een kort Latijnsch lijdendicht van W. de Groot.*

- 2961 Raedt voor de Scheer-siecke Hair-cloovers. 's Hertogenb., J. van Dockum
... 1644. 54 blz.

*Niet onaardig tegenschrift van een puriteinsch boekke tegen het dragen van lang haar,
door een predikant onder 't pseudoniem van J. Poimenander in 't licht gegeven
(= Ahsaloms-Hayr." Dordr. 1643. 8°.) Het heeft den vorm van een brief aan eene
Joffrouw E. V. D. en is onderteekend: A. Verborg, pseudoniem van Florens
Schuyt. Zie het volgende stuk.*

- 2962 Raedt voor de Scheer-siecke Hayr-cloovers. Door Florens Schuyt
Ordin. prof. der Philos. binnen 's Hertogen-Bosch. Het Tweede Deel.
's Hertog., J. van Dockum. (VIII) en 88 blz.

*Prof. Schuyt zegt in een voorbericht dat hij "om spijt in syn benijders te verwecken"
zich Anthonius Verborg had genoemd "t welck in 't Griex en duits mijn eigen
naem beteekent."*

1645.

- 2963 Des Aerts-bisschops van Cantelbergs Oratie ofte Lyck-predicatie, gedaen
by hem selven op 't Schavot op Towerhill, den 10 Jan. 1645 Mitsg.
de Gebeden beschr. door John Hinde daer toe vande Aerts-biss.
versocht Amst., J. Broersz. 8 blz.

Bij Aitzema, III. 71 vv.

- 2964 Oratie gedaen door den Aerts-bisschop van Cantel-burg enz. (als 't voorg.)
.... Rott., J. Naeranus ... 1645. 20 blz.

- 2965 Sermoen ofte Redenen van den Ertz-Bisschop van Canterbury enz. (als
't voorg. (Amst.), voor J. van Hilten, Anno 1645. 8 blz.

- 2966 Een vast ende bondigh Antwoort op W. Lauds Aerts-biss. van Cantel-
berghs Oratie ofte Lyck-predicatie enz. Gedr. na de Cope tot Londen
.... (Amst., J. Broersz). 1645. 14 blz.

*Hierbij behoort een portret van Laud, in ovaal met Latijnsch randeschrift, beginn.
Effigies enz.*

- 2967 De ootmoedige begeerte ende propositien, tot een seeckere ende welge-
gronde Vrede, daer op geacordeert is door het onderlingh advijs en
consent vande Parlementen van beyde de Koninghr. om aen S. Maj.
gepres. te worden. Als mede de Substantie van S. Maj. Proposition.
Mitsg. de Ghebden ... op den solemn. Vast-dagh by S. Maj. ingestelt
Item, Afscheyt van de Vrede-handeling tot Uxbridge, dat is de laetste
antwoort vande Londens en Schotsche Commissarissen Mitsg. S. Maj.
... Commissar. laetste Replique enz. (in d. 22 Febr.) ... (Amst., J. Broersz).
1645. 28 blz.

*Het Afscheyt van de Vredehand. tot Uxbridge heeft afzond. titel met het adres van
J. Broersz, ook afzond. signatuur.*

- 2968 's Coninx Cabinet geopent door drie Oratien gedaen in een Common-Hall den 3/18 Julij 1645 Behelsende verscheyden aenmerckingen over des Coninx Brieven met dess. eygen handt geschreven het welcke bekomen is inde slach tot Nasiby Tot Londen, voor Pt. Cole (*Amst., J. Broersz?*) 1645. 16 blz.
- 2969 's Coninx Cabinet geopent *enz. (als 't voorg.). Andere druk, de drie eerste woorden van den titel op een regel.* 16 blz.
- 2970 's Coninx Cabinet geopent Vervatende verscheyden *enz. (Overigens geheel als 't voorg.).* 16 blz.
- 2971 Aende ... Staten Generael van de Geun. Prov. inde Nederlanden. (*Brief van het Parlement van Engeland betr. de door de Staten ondernomen onderhandeling tuss. het Parl. en den Koning. Zonder dagteek.*). Na d' Eng. Cyppe, gedr. tot Londen. 1645. 1 bl. fol.
- 2972 De Oratie van ... de Heeren Ambass. Extraord. der ... Staten Generael ... Nemende hun afscheydt van de Eerb. Huysen des Parl. ... den 10 (20) Apr. 1645 uyt het Engels vertaelt. Met een Moderate Antwoort van seker prieveet Joncker *enz.* 4 blz.
De Oratie bij Aitzema, III. 38.
- 2973 Poincten van Consideratien, resulterende uyt het rapport van h. Ho. Mog: Extraordin. Ambass. uyt Engelandt gekeert in de Maendt van Mey, 1645. Rott., J. Naeranus ... 1645. 8 blz.
Bij Aitzema, III. 39 v.
- 2974 Declaratie van beyde de Huysen des Parlements van Engh. Aende ... Staten Generael der Vereen. Ned. Prov. Aeng. de Proceduren ende comportementen van ders. Extraord. Ambass. onlanx in Engelandt voorgevalle Overghelevert ... in Julio ende Aug. des Jaers 1645. Ghedr. int Jaer o. H. 1645. 22 blz.
- 2975 Declaratie *enz. (als 't voorg.)* Hier is noch by gev. het Verbondt ofte Unie vande drie Koninckr. Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt. Ghedr. int Jaer o. H. 1645. 24 blz.
- 2976 De Tweede Declaratie van (*het*) Parlement, aeng. de geheele Proceduren met de Ambass. Extraord. vande ... Staten Generael vande Vereen. Prov., over de Restitutie van Shepen (*sic*) ende de Cours van Traffique. Londen, gedr. voor Laur. Blacklock ... 1645. (IV) en 48 blz.
Oorspronkelijke Engelsche druk, met de order van 't Parl. om het te drukken - in duyts ende in Engels" gedagt. 15 Sept.
- 2977 Nieuwe Tydinge uyt Duytslant. Dat is: I Een Gebedt dat tot Staubingen in Beyeren alle Son ende Vrydagen gedaen wort, teghen de Staten, Enghelschen, Schotten, Sweden *enz.* II Het straf Edict des Keyzers, uytghegaen den 14 Jan. deses Jaers tegen d' Onderdanen van syne Erflanden, aeng. de Religie *enz.* III Een Historisch Verhael vande nederlaghe, dew. de Keyzersche tegen de Sweetsche ontr. de Stadt Tabor in Bohemen geleden hebben. IV. Een Na-reden op het voorg. door

- een liefhebber des Vaderlands, ende gepast op de ghelegentheit van het voornemen des Turcks, ende vande vrede-handeling tot Munster aengesteld. Amst., voor Abr. Meinartsz ... 1645. 14 blz.
- 2978 Het contract van Huwelik tuss. den Coningh ende Coninginne van Polen (*gel. te Parijs den 9 Nov.*). Amst., J. Broersz ... 1645. 8 blz.
Onderaan is gedrukt: Sal van dese weeck oock in 't Frans uyt gegeven worden.
- 2979 Le Contract de Mariage du Roy et de la Reine de Pologne. (*Aan het slot:*) Impr. chez J. Broersz (*te Amst.*) ... 1645. 8 blz.
- 2980 Vriendelijke vermaninge aen de Ambassadeuren van Vranckryck de welcke gesonden sijn tot verhandeling van de Munsterse Vrede. Ofte Aenmerckingen van N. N. over de ghesonden Missiven welcke de selve Legaten van Vranckrijck, aen de Vorsten des Roomschen Rijcks ende aen de Frankfortse vergad. geschr. hebben enz. Gedr. na de Lat. Copey, Anno 1645. 36 blz.
De bijgevoegde Brieven, enz. der Fransche Ambassadeurs, ten getale van 5 sijn van April—Nov. 1644.
- 2981 La France triomphante. Sonnet. (*In vier coupletten, ondert. D. C. — Onderaan:*) Amst., J. Lescaille ... 1645. 1 bl. fol.
- 2982 Accoord tusschen den Coningh van Denemarcken en de Staten Generael van de Geun. Nederl. Den 13 Aug. 1645. Amst., voor G. van Thyse ... 1645. 6 blz.
Uitvoeriger bij Aitzema, III. 13 vv.
- 2983 Translaet uyt het Latijn Provisioneel ende particulier Tractaet, gemaect in 's Grav. den 27 Martij 1645 tuss. de Heer Franc. de Sousa Coutinho, Raedt ende Ambass. vanden Con. van Portugael ende de Heeren Ghedeput. vande ... Staten Generael vande Vereen. Ned. Prov. etc. aeng. de Controversie over de Jurisdictie ende Territorie van 't Fort Galle (*op Ceylon*) etc. 's Grav., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. Wouw ... 1645. 8 blz.
Bij Aitzema, III. 28 vv.
- 2984 Kort Bericht, vervatende de onrechtvaardighe Inquartieringe der Heessen in het Graefschap Oost-Vrieslandt: mitsg. de Tractaten die geduyr. ders. verblijf over de Evacuatie der Heessen (*sic*) sijn voorgevallen. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1645. 34 blz.
Zie: Aitzema, III. 93.
- 2985 Articulen bij s. H. mijn Heere de Prince van Orangien, geaccordeert aen de Geestelijckheydt, Bailju, Borgem. ende Schepenen der Stede van Hulst (*in d. 4 Nov.*). Midd., voor G. Moulert ... 1645. 6 blz.
- 2986 Articulen enz. (*als 't voorg.*) ... Midtsg. de Articulen geacc. ... aen den Gouverneur, Veldt-Oversten ende Colonel, commanderende binnen de Stadt Hulst. 's Grav., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. Wouw ... 1645. 8 blz.
Beiden bij Aitzema, III. 82 vv.

- 2987 Articulen, die zijn Excell. geaccordeert heeft aenden Sergeant Majoor Paul de Back, Gouverneur van Moerspeuy, wegen het overgeven van het voorsz. Fort van Moerspeuy enz. (in d. 14 Nov. 1645). *Zonder afzond. titel.*
4 blz.
- 2988 Journaal vande belegeringhe ende inneminghe der starcke Stadt Hulst ende ders. Schanssen, door 't kloeck beleid van Fredrick Hendrick Prince van Orangien: Midtsg. het ghene is voor-gevallén in Vlaenderen door de Legers van ... Lovys den XIV. Amst., voor J. van Hilten ... 1645.
20 blz.
- 2989 Schrick van Vlaenderen en Brabant, etc. Aenghedaen door s. H. Fredrick Hendrick, Prince van Oraengien. Met den Op-tocht, Belegheringhe, en In-nemen van de stercke Stadt Hulst Midd., Anth. de Later ... 1645. 28 blz.
Door Cornelius Beuckelaer, pred. te Veere en veldprediker in 't leger. Verg. op het jaar 1646, N°. 3075.
- 2990 Schrick van Vlaenderen enz. (als 't voorg.) Ghedr. nae de Cope van Anth. de Later ... 1645.
28 blz.
- 2991 De la Necessité de prendre Duinkercke aux Prov. Unies des Pays-Bas. *Zonder plaats of jaar.*
38 blz.
- 2992 Duyn-Kerckens Sterff-Tijdt. Ofte Trou-hertighe Beweegh-redenen aen de Ghe-Vnieerde Nederl. Prov., hoe noodich ende profijtelijk het zy voor haren Staet, dat men de Stadt Duyn-Kercken de Spagniaerden ontwel-dighe. In 't François beschr. door eenen geleerden Franschen Heere van qualiteyt, ende in 't Neerlands vertaelt door C. Fonteyne. Lseuw., Cl. Fonteyne ... 1645.
46 blz.
Vertaling van het voorgaende.
- 2993 Ordonnantie vande ... Staten Generael ... nop. den opheef van een ten hondert van alle incomende, ende een half ten hondert van alle uytgaende Waren ter Zee, ten behoefte vande Cruysers enz. (in d. 8 Febr.). 's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1645.
6 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 999.
- 2994 Placaet ende Ordonn. om de Kruysers weder in Zee te brenghen, tot nader beveylinghe van dien, oock orde ende reglement op 't Mannen ende Monteren van de selve Kruysers (in d. 8 Febr.). 's Grav., als 't voorg. ... 1645.
14 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 984, 995.
- 2995 Placaet. De Staten Generael enz. (*Heffing van een veigeld voor de schepen* „gaende naer Oosten ende Noorweghen,” in d. 7 Mei). 's Grav., als 't voorg. ... 1645.
In plano.
Gr. Placcaatboek, I. 2557.
- 2996 Gemeyne zeynen voor de Capiteynen ende Coopvaerdy Schippers ... vande Coopvaerdy-Schepen gedestin. naer Oosten (in d. 8 Mei). *Zond. afz. titel.* 4 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 932.

- 2997 Articul's-brief ende Instructie, roerende den Oorloghe ter Zee *enz. (in d. 8 Mei)* 's Grav., *als 't voorg.* ... 1645. 16 blz.
Gr. Placcaatboek, II. 199.
- 2998 Instructie vande ... Staten Generael voor de Collecteurs van 't veyl-gelt ten laste vande Schepen ende Coopmansch. gaende nae Oosten ende Noorwegen *enz. (in d. 9 Mei)*. *Zonder afzond. titel.* 4 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 2558. *Vergelyk* N°. 2995.
- 2999 Lyste vande ... Staten Generael volgens dewelcke het Veyl-gelt sal werden gheheven ende ontfangen *enz. (in d. 9 Mei)*. *Zonder afzond. titel.* 8 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 2558.
- 3000 Discours over de ghelegentheyte vande nieuwe Cruysers, daer het welvaren vande Zee-vaert, ende alle Inghesetenen van het Lant, op 't hoogste aen gelegen is Gedr. in 't Jaer o. H. 1645. 36 blz.
Met het wapen van Middelburg op den titel.
- 3001 Discours op Verscheyde Voorslaghen rakende d' Oost en West-Indische Trafyken. Het Eerste Deel. Waerinne gehandelt wert van 't Prolongeren of vernieuwen van 't Oost-Indische Octroy. Gedr. int Jaer o. H. 1645. 40 blz.
- 3002 Uyt-vaert van de West-Indische Compagnie. Met een Propositie ende Vertooninghe, ghedaen door een seker Heere, aenden Con. van Castilien, teghens de W.-Ind. Comp. Als mede, het Rapport van sijne Administratie *enz.* ... Gedrukt voor den Autheur. 1645. 22 blz.
- 3003 Aen-spraec aen den Getrouwen Hollander, nop. de Proceduren der Portugesen in Brasil. 's Grav., Is. Burghoorn ... 1645. 24 blz.
- 3004 Antwoort vanden Ghetrouwen Hollander. Op den Aenspraec van den Heetgebaeckerden Hollander ... Ghedr. Anno 1645. 16 blz.
- 3005 Over-vreemde en noyt gehoorde Proceduren, gehouden tegen Mr. Johan Walen Mede Oudt-Raedt tot Dordrecht. Gedemonstreert, in Cas d'Appel, met verscheyden rechtmatige Aenmerckingen, aen den Ed. Hove van Hollandt. Gedr. int Jaer o. H.: Anno 1645. 40 blz.
Johan Walen had zich in een pleidooi voor de Camere Juditiele der stad Dordrecht onerbiedig jegens die Regtbank gedragen en werd daarom bij Sententie van 22 Nov. 1644 van zijn advokaats-ambt ontzet. Deze verdediging, aan de Regering van Dordrecht opgedragen, is gedagt. 15 Dec. 1644. Vergel. op het jaar 1647.
- 3006 Samen-spraec over de gemiste Bier-tonnen en Brouwers-vaeten. Aenwijsende, niet alleen de middelen, om de Brouwers haer ledige Vaeten, onbeschaedicht t' huys te bestellen, maer oock de nutticheyt en 't profijt, 't welck het Gemeene Landt, en d' Ingesetenen van dien, daer uyt kunnen trecken. Vytgeg. door een Lief-hebber van 't Vader-landt. Ghedruct voor den Autheur. 1645. 36 blz.

- 3007 Kort verhaal en aen-teeckeningh van het Op-klimmen en verloop vande Gelden, ofte Munt, tsedert Koninck Maximiliaen, tot het eynde van de Regeeringh van Keyser Karel de V. En dan voort van Anno 1610, tot op huyden. t' Aemsteldam, gedr. by Nic. van Ravesteyn, voor Pt. de la Burght, inden Ysel, Anno 1645. 8 blz.
- Merkwaardig geschrift. — Bij Aitzema, III. 78 vv.*
- 3008 Kort ende oprecht Verhael, van het oprichten ende invoeren der nieuwer Broederschap van onse Lieve-Vrouwe (soo genaemt) binnen 's Hertogenbosch. Mitsg. wat in ende ontrent deselve is omgegaen t' sedert hare veranderinghe, enz. Gedr. in 't Jaer 1645. (IV) en 32 blz.
- 3009 Dreck-wagen vol Victori-prullen. Te branden op den 22 Nov. 1645. Onderaan: t'Amst., gedr. in de Teer-ton. 1645. 1 bl. fol.
- Schimpdicht op Vondel en zijne Lofdichten op De Groot. In twee kolommen gedrukt, met houtsnede bovenaan, en onderteekend: A.*
- 3010 Earnstige Klaghte over 't openbaer Krakkeel der hedendaegsche Hayrdraghten, onlanghs in Neerlandt op-gekomen. Ende Christelike Medeklaghte ter verlichtingge ende beeteringge Gedrukt, naer ordre des Synodi Nation., met approbatie des E: Classis; Door Hieronymus Vogellius. Enchuysen, F. Jz. Camerling. Anno 1645 in Julio. 16 blz.
- Rijmelarij ten betooge — uit den Bijbel inzonderheid — dat het lange haar onbehoortijk is, tot darterheid verwekt, enz. In de Earnstige Klaghte wordt Prof. Schuyt door-gestroken (verg. N°. 2961—62), hoewel niet genoemd. Deze is onderteekend: C'est Pour Bienvueillants (sic), de Christelike Meede-klaghte: Hastement Volant, Cecij Pour Bienvueillants, waarschijnlijk de zinspreuken van Hier. Vogellius en Corn. Pietersz Biens, een niet onbekend Enkhuizensch poët.*
- 1646.
- 3011 Eenighe Extracten uyt verscheyde Missiven, gevonden inde Lord Digbys Cabinet, hetwelcke bekomen is inde Batailie ontrent Sherborn in Jorck Shire den 15 Oct. 1645. En nu inden Jare 1646 door ordre des Parl. ghedruckt: waeruyt klaerlijck ontdeckt wort de verborghentheyd van Dr. Goffs Negotiatie in Hollandt, aeng. het Huwelijck tuss. den Prince van Wallis ende de jonghe Princesse van Orangien. Mitsg. de laetste Oorlochs Equipagie ter Zee onder den gewesenen Admirael (van) Dorp. Tot Londen, ghedr. by Robb. Wood. (Holl. druk). 16 blz.
- Zie: Aitzema, III. 104.*
- 3012 Eenighe Extracten enz. (als het voorg.) Andere druk. De 4^e en 5^e regel van blz. 3 eindigen hier dienst, Vlote; in devorige uitgave: Coninghs de. 16 blz.
- 3013 Eenighe Brieven van S. Kon. Maj. van Enghelandt, streckende tot Vrede int selve Koninckrijk gesonden aen de twee Huysen des Parl. Mitsg. d' Antwoorden weg. het Parl. daerop gedaen, van den 15 Dec. tot den 8 Febr. n. St. Amst., J. Broersz ... 1646. 16 blz.
- 3014 Ordonnantie (van) 't Parlement ... waer by schandeleuse Persoonen van 's Heeren Avontmael gheweert, ende de Kerckel. vergaderinghe gevolmacht worden tot verkiesinghe van Ouderlingen enz. tot Londen den 26 Marty ghedruckt Amst., J. Broersz ... 1646. 8 blz.

- 3015 De Antwoort van 't Parlement van Eng. op verscheide Pampieren van de Schotsche Commissarissen, welke by 't Lager-Huys ghestemt wierde door den Beul verbrandt te werden *enz.* als oock een Declaratie van de Gemeente van Engelandt int Parlement vergadert (*in d. 17 Apr.*) Amst., J. Broersz. 1646. 12 blz.
- 3016 Een Antwoort van die van Lichfield aen Sir William Brereton, op het op-eyschen van 't Slot (*in d. 13 Mei*). *Zonder afzond. titel.* 4 blz.
- 3017 Eenighe Vaersen uyt het 2^e Boeck Samuel, het 19^e Cap. Welcke de Schotten alligeeren over de komste van s. Maj. Carolus tot haer. Vers 40, 41, 42, 43. (*Onderaan:*) Gedr. na de Copy van Londen, van den 25 May, 1646. 1 bl. fol.
- 3018 S. Maj. Message, ofte Brief, aen de Heeren ende Gem. in Schotlandt, den 19/29 May. (*Onderaan:*) t' Amst., voor Ant. Tielemans ... 1646. 1 bl. fol.
- 3019 Propositionen van 't Parlement om een vast ende wel gefondeerde Vrede: gesonden aen S. Maj. tot Nieu-Casteel.... 15/25 July 1646 Amst., voor Jos. Bruyningh. 16 blz.
- 3020 Propositionen *enz.* (*als het voorg.*) *Andere druk, met een streep boven het uitgevers-adres.* 16 blz.
- 3021 Oratie van den Heer Canteelier van Schotland. Aen den Coning tot Nieu-Casteel in Julij 1646 Nade Copye tot Londen ... Anno 1646. 6 blz.
Met korte Voor-Reden geteekend I. I. 7 Sept. 1646.
- 3022 Seker Brief gheschr. van een Independent, (of anders gheseyt) Bruynist, aen Mr. Glyn, Pensionaris tot Londen. Gedr. na de Eng. Copye, 1646. (*Zonder dagteek.*) 8 blz.
- 3023 Relatie van 't geen voor-ghevalen is op de Bruyloft van V(1)adislao IV, der Polen en Sweden Coningh, den 10 Meert 1646 in Warsaw. Gedr. tot Amst. 8 blz.
- 3024 Tractaet van Alliantie tuss. d' Heer Landtgraef George tot Hessen, Darmstadt, etc. ende den Marquis de Castelrodrigo, van weghen den Kon. van Spanjen. (*Zonder dagteek.*) 's Grav., Lud. Breeckevelt ... Anno 1646. 8 blz.
- 3025 Afmaningh schrijvens van de Landt-Stenden der (*sic*) Furstendoms Cleve, aende Chur-Branden-burchsche Raden aldaer (*in d. 13 Aug.*). Gedr. na de Copye tot Rees, Anno 1646. 12 blz.
Niet bij Aitzema, doch zie aldaar III. 141 vv. en verg. op het jaar 1647.
- 3026 Bericht aengaende 't Guarnisoen der 600 Man binnen Embden; van weghen S. Hooch-Gr. Gen. van Oost-Friesland. Gedaen ende by Geschrifte over-ghelevert aen de ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. Den 10/20 Martij ende 28 Maj/7 Junij Anno 1646. 44 blz.
Zie: Aitzema, III. 103.
- 3027 Relaes hoe en in wat manieren de Heeren Ambass. Extra-ord. vande ... St. Gen. der Vereen. Nederl. tot Munster zijn gekomen, daer in gehaelt,

ontfangen en gecongratuleert, volgens haer eygen schrijven. Ghedr. in 't Jaer o. H., 1646. 8 blz.

Zie: Aitzema, III. 117 v.

- 3028 Annotatie van de Heeren Gesanten tegenwoordich tot Munster ende Osenbrugghe opte algemeene Vredehandelinge vergadert Eerst ghedr. in 't Hooghd. ende nu (*te Amst.*), by J. Broersz. 1646. 13 blz.

Met eene Voorrede.

- 3029 Oratie van Myn Heer Brasset Risident (*sic*) van S. Kon. Maj. van Vranckrijck: gedaen ter Vergad. vande ... St. Gen. der Vereen. Nederl. Harangue de Mon. Sr. Brasset a Misr. les Etats Gener. (*Holl. en Fransch*). Gedr. in 't Jaer o. H. 1646. 8 blz.

Zie: Aitzema, III. 126.

- 3030 Propositie gedaen door den Heer De La Thuillerye, Ambass. van S. Kon. Maj. van Vranckrijck, ter Vergad. van ... de St. Gen. der Vereen. Nederl. In 's Grav. den 8 Aug. 1646. Ghedruckt nae de Copie van Parijs. (*Met het kon. wapen op den titel*). 8 blz.

Zie: Aitzema, III. 126.

- 3031 Propositie gedaen enz. (*als het voorg.*) Gedruet na de Copie van Parijs. 8 blz.

- 3032 Propositie ghedaen enz. (*als het voorg.*) Ghedruckt na de Cope van Parijs. 8 blz.

- 3033 Propositie gedaen enz. (*als het voorg.*) Anno 1646. 8 blz.

- 3034 Antwoordt van de St. Gen. der Vereen. Nederl. op de Propositie gedaen door den Heere De La Thuillerye enz. (*in d. 21 Aug.*) Gedr. in 't Jaer o. H.: 1646. 4 blz.

- 3035 Antwoordt enz. (*als het voorg.*) Andere druk. De twee eerste regels van den titel in duitsche, het stuk zelf in latijnsche letters. 4 blz.

- 3036 d' Algemeene standt der tegenwoordige staet in gantsch Europa. Uyt het Frans ... vertaelt. Zonder afzond. titel. Achteraan: Eerst tot Parijs ... gedrukt in 't Jaer 1646. Ende nu (*te Amst.*) by J. Broersz. 8 blz.

- 3037 Een Onpartijdich Voor-slach tot de Tractaten van den al-gemeen Vreede tot Munster. Door twee Missiven van twee Hooge Correspondenten gemaect Gedr. in 't Jaer 1646. 20 blz.

De eerste brief, ondert. J. E. R. G., M. propria, schijnt van een Duitschen vorst te zijn, die zich beklagt over de hooge eischen door Frankrijk en Zweden aan den Keizer gedaan. Zijn raadgever, wiens brief onderteekend is L. S. S., vindt die eischen zoo onbillijk niet.

- 3038 Munsters Praetie. Deliberant Dum fingere nesciunt. Ghedruckt int Jaer o. H. 1646. 24 blz.

Blijkbaar door een Remonstrantschgezinde geschreven, zoo het heet, uit Davenport. De gematigden waren met de voornaamste Hollandsche Regenten voor den vrede met Spanje, terwijl de Prins, die de predikanten en het meerendeel van het volk, sterk anti-Spaanschgezind, op zijne zijde had, meer tot Frankrijk neigde.

- 3039 Munsters Praetie 1646. *And. druk. De tiende regel van den tekst eindigt hier: Duyn- daar Duyn, de reclame van de eerste bladzijde hier int, daar in 't. enz.* 24 blz.
- 3040 Munsters Praetie 1646. *And. druk, eindigende op bladz. 23, die begint: ven: Anders enz.* 24 blz.
- 3041 Munsters Praetie 1646. *Compressor druk, waarvan de tekst aan de keerz. van den titel begint. De laatste bladz. begint: Heeft nu enz.* 16 blz.
- 3042 Munsters Praetie 1646. *In twee kolommen gedrukt. De reclame van bladz. 10 is Medecide:* 12 blz.
- 3043 Munsters Praetie 1646. *Druk als de voorg. De reclame van bladz. 10 is hier Medecine, doch de 1^e kolom van blz. 12 heeft hier op de 17^e regel avantagieu, in de vorige uitg. avantagien.* 12 blz.
- 3044 Antwoordt (*sic*) op 't Munsters Praetie. Annitantur Sed cave te ipsum. Tot Dordrecht, gedr. by Claes Claesz Boeckv. 1646. 44 blz.
- 3045 Fransch Praetie. Sic vos non vobis. Ghedruet tot Munster by Nicl. Staets int Jaer 1646. 24 blz.
- Vervolg van het Munsters Praetie, geschreven uit Munster.*
- 3046 Fransch Praetie Ghedruet enz. *Compressor nadruk van het voorg.* 12 blz.
- 3047 Fransch Praetie Gedrukt enz. *Andere nadruk.* 12 blz.
- 3048 Lettre d'un Gentil-homme Venitien, escrite de Monster le 2 d'Auril 1646 à un sien amy a Turin. Traduite de l'Italien. 20 blz.
- Zeer aan de Fransche zijde.*
- 3049 Antwoordt op seeckere Missive van een Venetiaens Edelman aen syn Vrient tot Turin, nyttet Ital. ende Frans over gheset. *Zonder jaar.* 16 blz.
- Waarschijnlijk door den schrijver van 't Munsters- en Fransch Praetie. Ook is de druk dezelfde.*
- 3050 Antwoort op een seker Brief geschr. aen zijn Vrient, dienende tot vervolg van 't Fransch en Munsters praetje. 8 blz.
- Nadruk van het vorige, in twee kolommen gedrukt.*
- 3051 St. Annens Droom. Nopende de Vrede en Oorloge van desen loopenden Tijt. In 't Jaer o. H. 1646. 24 blz.
- Ook dit en de drie volgende stukken komen uit eens anti-franschgezinde pen.*
- 3052 Hollandsche Sybille. Tot Amst., by Roelof Heyndrickz. Anno 1646. 32 blz.
- 3053 Hollandsche Sybille. Gedrukt in 't jaer 1646. (*Nadruk van het voorg.*) 22 blz.
- 3054 Hollandsche Sybille openende verscheyden heymelijckheden van den Staet. Ghedrukt in 't Jaer 1646. (*Andere druk van 't voorg.*) 24 blz.
- 3055 Trompette, verweeckende het bedroeft Nederlant, om cloeckmoedich aen te nemen de Goddelijcke ende Menschelijcke hulpe, tot sekere verbeteringhe van haren staet Tot Antwerpen. 1646. 16 blz.

- 3056 Brusselsche Reyse. Derde Sas, Oude-mans-praet. Gedrukt t' Antwerpen. 1646. 8 blz.
- 3057 Brusselsche Reyse enz. Anno 1646. (*Holl nadruk van 't voorg.*) 8 blz.
- 3058 Hertgrondighe Vermaninge, ghetrouwe Waerschouinge ende beweeghe-
lijke Redenen aen de verheerde Provintien ende Steden, onder het jock
van Spangien sittende. In 't licht gebracht door Ymant Adams. Gedr. in
't Jaer o. H. 1646. Op de Pars. 14 blz.
- Herdruk van de Trouwhertige Vermaninghe van 1586 (N°. 311) met weinig verandering.*
- 3059 Noodich Bericht voor de Vrede-handelaars tot Munster van wegen de
... Staten Generael, ofte Vrymoedich Discours van den Oorlogh ende
Vrede ... ghehouden tot Brussel, by Sijn Excell. de Marquijs De Queva,
Ambass. van Spangjen, ende de Heer Joh. Uytenbogaert. Ghedr. in
't Jaer 1646. 8 blz.
- Overgenomen uit Wtenbogaerts Leven (1645) blz. 349 vv.*
- 3060 Suchtich, en Trouwhertich Discours, over dese tegenwoord. gestalte des
Lants, in bedenkinge van Onderhandelinge zijnde met den Con. van
Spaengien. In een t' samen-spraec, tuss. een Nederlander, Spaengiaert,
Fransman, ende Sweed. Door E. P. Gedr. in 't Jaer o. H. 1646. 24 blz.
- In dit geschrift wordt even als in de vier volgende tegen den vrede met Spanje geijverd.*
- 3061 Suchtich en Trouwhertigh Discours Landts Spangien enz. (*Andere
druk van het voorg.*) 24 blz.
- 3062 Ontdekking der Spaensche Practijcken, onder de voorstellinge des huwelijcx
van den Kon. van Vrancrijk met d' Infante van Spanjen, en de 17
Nederl. Provintien tot haer huwelijcks goet. Met noch een aenspraek
aen de verheerde Nederlanden. Wt de Fransche Tale overgeset. Anno 1646.
16 blz.
- 3063 Ondecking voorstellinghe des Houwelijcx enz. *Nadruk van het voorg.*
16 blz.
- 3064 Hollands Praetie. Piscator ictus sapit. Ghedruct in 't Jaer 1646. 28 blz.
- Deze uitgave is gepagineerd van bladz. 17 af.*
- 3065 Munsters Discours ofte 't Samen-sprekinge, over de laetste tijdinghe van
Munster ghecomen, tusschen een Fransman, Nederlander, ende Spaen-
giaert Ghedruct int Jaer o. H. 1646. 28 blz.
- Herdruk van het vorige traktaat, onder veranderden titel.*
- 3066 Munsters Discours ofte 't Samen-sprekinghe, over de laetste tijdinge, enz.
Compressor druk van het voorg. stuk. 22 blz.
- 3067 Verborgentheden van den Nederlandtschen Staet. Omhelsende de Intres-
sen van het gemeene Vaderlandt, teghens alderley openbare ende
heymelijke strevelinghen. Ghedruct in 't Jaer 1646. 24 blz.
- 3068 Den Ongeveynsden Nederlandschen Patriot. Voorstaende de Intressen
van zyn Vaderlandt tegen alderley opposanten, by weghe van Discours.

Tusschen Mysteriognostes, Innocentius, Degenerinus ende Germanicus Gedrukt tot Middelb. by Symon Verhoeven, Boeckverk. *Zond. jaar.* 24 blz.

Herdruk van het vorige geschrift onder anderen titel. Een andere » Ongeveynsde Nederl. Patriot" (Alcmaar, J. Claesz. 1647), die den vrede met Spanje voorstaat, moet niet met dezen verward worden.

3069 Den Ongeveynsden Nederlantschen Patriot *Ghedrukt enz. (als het voorg.). Andere druk, eveneens zonder jaar.* 26 blz.

3070 Tweede Deel van den Ongeveynsden Nederlantschen Patriot. Voorstaende *enz. (als 't voorg.)* Ghedr. tot Midd. by Symon Verhoeven ... 1646. 40 blz.

3071 Tweede Deel *enz. als het voorg., doch zonder jaar van uitg. op den titel.* Achteraan: Gedrukt by Gijsbert Vermeyde Boeckdrucker tot Middelburgh. Voor Symon Verhoeven Boeckverk., In 't Jaer 1647. 40 blz.

3072 Den Munsterschen Verrekkycker. In 't Jaer o. H. 1646. 24 blz.

In dit en de beide volgende geschriften, van een druk en waarschijnlijk van een auteur, worden de Munstersche onderhandelingen gehield zonder partydigheid voor eene of andere staat. Ze behelzen vele juiste opmerkingen.

3073 Het ghelichte Munstersche Mom-aensicht, ofte de Spaensche Eclipse in zijne Nederlanden. Ghedr. in 't Jaer o. H. Anno 1646. 24 blz.

3074 Het groot Munster. Gedr. in 't Jaer o. H. Anno 1646. (*Het Munstersche? wapen op den titel.*) 24 blz.

3075 Schrick van Vlaenderen, en Brabandt, etc. In desen laetsten Druck verbeteret, vermeerderet met veel notabele Historien; van 't ghene in 't Jaer 1645 soo in 't Leger als in alle d' Op-tochten gepasseert is. Midtsg. de Beschrijv. vande Beleger. ende Verover. vande stercke Stadt Hulst Door D. Cornelius Beuckelaer Bed. des H. Euang. tot Veere. Middelb., Anth. de Later ... 1646. 56 blz.

Veel vermeerderde herdruk van N°. 2989.

3076 Relatie van de Entreprise op de Stadt Thienen geschiet. Ende geexploit. den 27 Febr. 1646 door Capit. Luyt. Grison ende Jean Ramacq 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1646. 8 blz.

Alleen vermeld bij Aitzema, III. 97.

3077 Articulen gheaccord. door m. H. den Hertogh van Anguien aen m. H. den Marquis de Lede, Gouverneur der Stadt van Duynkercken. Ter Overgevinghe vande selve Stadt, ende van 't Fort Leon, onder de Ghehoorsaemheyt van den Alder-Christel. Koningh (*in d. 6 Oct.*). 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1646. 8 blz.

Zie: Aitzema, III. 114.

3078 Cotype, van een Brasiliaenschen Brieff gheschr. van Pieter Potty Brasiliaen en commanderende over 't Regiment Brasilianen van Paraiba, aen Camaron, mede Brasiliaen en Overste vande Brasilianen van die van de Bahia d. 31 Oct. 1645. *Onderaan: Voor Fr. Lieshout, op den Dam (te Amst.) 1646.* 3 blz. fol.

- 3079 Extract ende Cope, van verscheyde Brieven en Schriften, belang. de Rebellie der Paepsche Portugezen van desen Staet in Brasiliën, Tot bewijs dat de Kroon van Portugael schuldich is aen de selve. Ghedr. in 't Jaer o. H. 1646. 32 blz.

De brieven enz. loopen over Febr. 1645 tot Jan. 1646. Bladz. 21 is bovenaan een carton geplakt, luidende: Sommier Rapport vande Ed. Heer Maximiliaen Schadee enz.

- 3080 Wel-vaert vande West-Indische Compagnie. Waer in klaerlijck vertoont wert door wat Middel deselve Compagnie tot groote Conquesten soude kunnen gheraken. *Achteraan: Gedaen binnen Middelburgh in Zeelandt, Anno 1646. P. 1e Candelee.* 36 blz.

- 3081 Verscheyden definitive nyt-spraecken ende Sententien, uyt den Name ende van weghen de ... Staten Generael vanden Vereen. Nederl., gepronunc. in 's Grav. inde Jaren 1597 ende 1599 resp. tusschen den Jonckeren enz. vanden Ommelanden ter eenre, ende Borgemeest. enz... der Stadt Groeningen ter andere zijden. Nae de Cope uyt 's Grav. ... tot Gron., by Jan Claessen ... 1646. 24 blz.

Tot deze uitgave behooren N°. 449, 450 (blad B, C). Blad A behelst de eerste sententie.

- 3082 Extract, nyt-ghegeven by een Liefhebber des Vaderlands, raeckende de godtloose corruptien ende Kuyperijen van den Griffier van hare Ho: Mog: Cornelis Musch. Ghedruckt in 't Jaer 1646. 8 blz.

- 3083 Extract wt-gegeven Ghedruckt in 't Jaer 1646. (*And. druk van 't voorg.*) 8 blz.

- 3084 Extract vyt-ghegeven Gedruckt in 't Jaer 1646. (*And. druk van 't voorg.*) 8 blz.

- 3085 Doodt-Stuypen van d' Heer Cornelis Musch. Ghedruckt Anno 1646. 8 blz.

Op rijm.

- 3086 Doodt-Stuypen enz. (*als 't voorg.*) *Met het Haagsche wapen (den ooyevaar) op den titel.* 8 blz.

- 3087 Doodt-Stuypen Gedruckt int Jaer o. H., 1646. (*And. druk van 't voorg.*) 8 blz.

- 3088 Adem-tocht geschept tegens de Doodt-stuypen van de Heer Cornelis Musch. Gedruckt in 't Jaer 1646. 8 blz.

Eveneens op rijm.

- 3089 Ademtocht gheschept teghens enz. (*als 't voorg.*) 8 blz.

- 3090 Ademtocht geschept teghens enz. Ghedruckt Anno 1646. 8 blz.

- 3091 Buyr-praetje tusschen Jan Buyr ende Dirck Buyr. Ghedruckt op 't versoeck der Vrome Patriotten des Vaderlands. *Zonder jaar.* 8 blz.

Eveneens over de knoeyerijen van den griffier Musch.

- 3092 Instructie voor den Griffier van hare Hog: Mog: Mitsg. den Taux ende Lijste vervatende wat ende hoe veel voor alderh. Depeschen in toeko-

mende sal moeten betaelt werden. Door deselve hare Ho: Mog: ... gearrest. den 1 Sept. des Jaers 1646. Ghedruct in 't Jaer 1646. 16 blz.

Bij Aitzema, III. 114.

8093 Instrvctie Gedruct in 't Jaer 1646. (*Nadruk van 't voorg.*) 16 blz.

8094 Eenige Politijcke of Staet-betreffende ende andere Vragen, met hare Antwoorden... Anno 1646. 8 blz.

Zonder persoonlijke bedoelingen.

8095 t' Samen-spraecck tusschen Kees Menge-veel ende Robbert Al-verloren. By-een-ghestelt door Jan Vraeghter-nae, Vriendt van gerechtigheydt, en Hater van u (*sic*) Godloosheydt In 't Landt van Allegarpen, daer de Koe Bartelt heet, Anno 1646. 8 blz.

Gemeen paskwil op verscheidene hooge personen, op rijm.

8096 Brief ofte Schryvens van Pieter Martensen Hoef-yser, gewesen Ontfanger Generael vande Convoyen ende Licenten tot Amsterdam. Aen sijne Crediteuren van date den (*geschreven: 1 May*) 1646.... Dordr., Mich. Feermans ... 1646. 23 blz.

8097 Ordonnantie ende Reglement, op 't stuck vanden Interest in verscheyden Huysen ofte Tafelen van Leeninghe. Mitsg. eenige Resolutien die materie raeckende Utr., A. Jz. van Paddenburgh ... 1646. 20 blz.

Geschreven door eenen Adv. Criecks, zoo als blijkt uit de voorrede voor N°. 8098.

8098 Res Judicata, dat is: Extracten uyt de Resolutien der Synoden ende Oordelen der Academien in dese Vereen. Nederl. Vervat. het ghemeyn eenparich ende aangenomen kerckelijk gevoelen over de Negotie der ghe-naemde Lombaerden: Wt-geg. door de Professoren der Theol. tot Utrecht. Utr., A. Jz. v. Paddenburgh ... 1646. (VIII) en 52 blz.

Het vorige geschrift, waarin de Lombarden als door de Utrechtsche Synode van 1645 goedgekeurd worden voorgesteld, gaf tot de uitgave hiervan aanleiding. De opdracht aan de Synoden is gedagt. 20 Maji en ondert. door Voetius, de Maets en Hoornbeeck. Een vermeederde herdruk verscheen te Utrecht in 1657.

8099 Consideratien raeckende 't stuck van Leeninghe op Interest ende Panden. Utr., Lamb. Roeck ... 1646. 14 blz.

Door den Adv. Criecks, zoo als N°. 3097.

8100 Oordeel des Eerw. Classis geh. t' Utrecht den 2 ende 3 Junij 1646 over sekere Consideratien, rakende 't stuck van Leenings op Interest ende Panden. Mitsg. eenighe Contra-vragen. Utr., A. Jz. van Paddenburgh ... 1646. 8 blz.

8101 Schrifstuerlijcke Procedueren: tuss. twee salige Predicanten (Gijsbert Voetius en Jacobus Leenwius), om aen-gebeden te werden, tot vergevinge van sonden. Geh. den 18 Junij 1646, ter Rolle van Justitie tot Rotterdam. Gedr. in 't Jaer o. H. 1646. 8 blz.

Jac. Leenwius, Med. Dr., vroeger Remonstr. predikant te Rotterdam had zich ergens onbehoorlijk over Voetius uitgelaten. Voetius, hiervan ingelicht, deed een aanklagt aan de justitie, hierin medegedeeld even als het besluit der Magistraten van 18 Junij 1646 die de zaak opsten.

- 3102 *Idolum Judaicum*, ofte den Joodschen Messias, zijnde een Beschrijvinge. van sijne Toekomst, Leven, Staet, ende Regeeringe. Beschreven door eenen ghebooren Jode. Ende nu uyt 't Hooghduyts vert. door F. S. Amst., voor J. Rieuwertsz 1646. 16 blz.

De vertaler, F. S., heeft tot zinspreuk: Weest voorsichtigh.

- 3103 Grondelijk en waerachtigh onderricht, uyt verscheyden geloofwaerdige Brieven, van den wonderlijcken Heyl-bronnen, of Ontspruytinge van heylsame Fonteynaders tot Hornhuysen, in neder Saxsen op den 28 May des Jaers 1646 *enz.* Eerst gedrukt in 't Hoogd. en nu t' Amst. by J. Broersz ... 1646. 8 blz.
- 3104 Naerder Bericht van de Wonderlicke Heylbronne, tot Hoornhuysen in Neder-Saxen. Welcke door een knechtjen, so hy op den 5 Martii uyt de Schole quam, eerst-mael gevonden is, ende daer nu in de vijfthien van ontspronghen zijn *enz.* ... A. 1646. (*Zonder afzond. titel. Druk als het voorg.*) 8 blz.

1647 (*).

- 3105 Generalen Staet van de saecken in Christenheyt. Waerinne, als in een Spieghele, vertoont wordt, het gedenckwaerdigste dat daer gepasseert is in Europa, inden voorl. Jare 1646. Overgeset uyt het Françoys. Amst., J. Broersz ... 1647. 8 blz.
- 3106 Eenighe Verklaringen weghen het Parl. v. Engelandt en Schotlandt. Aeng. het transporteren van de Persoon des Kon. van Eng. tot Holmsby-House *enz. (in Jan.) (Amst.,) J. Broersz. 1647.* 8 blz.
- 3107 Den Brief van S. Kon. Maj. van Engelandt. Gesonden aen den Spreker van het Hooger Huys pro temp., om gecommuniceert te worden aen beyde Huysen van 't Parl. (*in d. 22 Mei*) 's Grav., voor Samuel Broun, Engelsch Boeckverk., naest de Eng. kerk ... 1647. 8 blz.
- 3108 Een Solemnele Verbintenise van d' Armee, onder het Commando van S. Exc. Sir Thomas Fairfax; met een Declaratie haerder Resolutien Mitsg. de Representatien van 't geene daer de Armee in onvernoeght is, ten opsien van de jonghste Resolutien tot soo schielijcke Nederlegg. van Wapenen ondertekent den 4 en 5 Jupy Met sijn Exc. Briefaen den Spreker, den 8 Juny (*O. St.*) daer nevens ghesenden Amst., Wed. v. J. Broersz. 1647. 16 blz.
- 3109 Cope eens sekeren Brief, geschreven vande Armee onder't beleydt van S. Exc. Sir Th. Fairfax aen het Parl. ende de Stadt London: onder-get. den 10/20 Juny 1647. Mitsg. de Antwoorde van de Stadt London (*in d. 22 Junij*) Ghedr. in het Jaer o. H. 1647. 8 blz.
- 3110 Voorslaghe van S. Excell. de Heer Th. Fairfax, ende sijn gheheel Legher; overghelev. aen de Huysen des Parl., aeng. het opschorten van de Wape-

(*) Vooraf gaan de geschriften, ook over de handelingen te Munster, die op Nederland niet rechtstreeks betrekking hebben.

- nen, om te moghen komen tot Vrede. Mitsg. eenighe oodtmoedige Propositien *enz. (Zond. dagteek.)* In 't Jaer 1647. 16 blz.
- 3111 Een Declaratie van Sir Th. Fairfax ende d' Armees onder zyn Commando *enz. (Andere vertaling van het voorg.)* Eerst tot S. Albons gedrukt den 14 Junij O. St. Ende daer nae oock tot Londen. Amst., Wed. J. Broersz. 1647. 12 blz.
- 3112 Cope van den Generael Fairfax Missive, geschr. aen den Orateur van 't Parlement. In d. Cambr. den 16 Juny, 1647. 's Grav., J. Jz. Verheul ... 1647. 6 blz.
- 3113 Ootmoedige Requeste, vanden Hr. Maj., Alderm. en Gem. der Stadt Londen aen ... 't Parlement. Waer by syn gev. twee Requesten *enz. (in d. 21, 23 Julij.)* Amst., Wed. v. J. Broersz ... 1647. 8 blz.
- 3114 Copie van Twee Brieven gheschr. uyt Londen, aeng. des Stadts teghenwoord. toestant van d. den 16 Aug. 1647. N. St. Als meede Twee Brieven, d'eene van 't Parl. aen Sr. Th. Fairfax, ende den anderen van Sr. Th. Fairfax aent Parl. 8 blz.
- 3115 Een volkomen verklaringhe van de groote Victorie die de Protestanten teghen de Rebellen tot Dungons-Hill, in Yrlant, bevochten hebben, den 18 Aug. 1647. Midtsg. een perfecte Lijste van alle de Dooden ende Ghevanghene. Amst., J. van Hillen ... 1647. 8 blz.
- 3116 A Copie of a Letter that His Majest: of Great Brittain left behind hem ... at His departure from Hampton-Court, Nov. the 11 st. v. 1647. To be delivered to the Speaker of the Lords House *etc.* Cope van een Brief die syn Majest. *enz. (Eng. en Holl.)* 's Grav., Sam. Broun ... 1647. 8 blz.
- 3117 Zeedich Ondersoek van de Macht der Princen ende des Volcks. Tot Franckfourt, by Johan Vermeer, Boeckverk. In 't Jaer 1647. 20 blz.
In dit geschrift wordt — blijkbaar met het oog op Engeland — het recht des volks tegen de verdedigers der overheersching van den vorst gehandhaafd. Het is door een bekwame hand geschreven en niet in Frankfort maar in Nederland gedrukt.
- 3118 Nieu-Politijck, Picket-Spel, waer in de Humeuren van groote Heeren, Potentaten, Grandes, ende hooge Personagien afgebeeldt, ende wat bedektelijck vertoont worden ... Gedrukt in 't Jaer 1647. 8 blz.
- 3119 Endlikke verklaringe der Catolike Heeren in punctuelikke Gravaminum, gelijk de zelve aen de Euangelische Heeren zijn overgegeven. Vervatt. d' aller uiterste Presentatien die syne Kai: Maj: tot bevorderinge aen de Augsburgsche Confessions-verwanten zal, of kan, doen. Ghedr. na de Hoogd. Cope. 1647. 12 blz.
Gedagteekend uit Munster, den lesten November ... 1646.
- 3120 Extract wt het Project van de Vredes-Handeling: Overgegeven aen de Heeren Gevolmachtighden van de Croon Vranckryck: Beschr. in 't Latijn. Welcke Project geteykent ende bezegelt is van de Gevolmacht. van den Keyser *enz. (Zonder dagteek.)* ... Getransl. in Neder-duytsch ... Amst., J. van Hilten ... 1647. 16 blz.

- 3121 Instrumentum Pacis, synde de Vredes-Artijculen, ingestelt van wegghen de Croon Sweden, aen de Heeren Keyserl. Gesanten, tot Osenbrugghe in-gegeven. Als mede het Project van Vrede, ingestelt van wegghen S. Keyserl. Maj. ... ende 't geene af-gehandelt, ende aen weder zijden onderteyckent is (*in Junij*).... Amst., Wed. J. Broersz ... 1647. 52 blz.
- 3122 Des Doorl. Churvorsten in Beyerens etc. Manifest, ofte Openbare Verklaeringhe: vande wel-ghefondeerde en billicke oorsaecken, waeromme S. Churv. Doorl. etc. bewogen zijn gheworden den Sweedschen Marschal, Heer C. G. Wrangel den 14 Meert deses Jaers 1647 tot Ulm gesloten Armistie den 14 ... Sept. wederomme op te kondigen Gedr. in 't Jaer 1647. 12 blz.
- 3123 Antwoordt van hare Con. Maj. van Sweeden aen S. Cheur-vorst. Doorl. van Beyerens, noop. dess. ongefondeerde Rupture van Neutraliteyt (*in d. 25 Oct.*). Gedr. in het Jaer o. H. J. C. 1647. 12 blz.
- 3124 Missive, in forme van Verhael van d' Oneenigheden ende Revolte, ghepleegt teghens de Spanjaerts, zedert de komste van Don Jan van Oostenrijk in 't Rijk ende de Stadt van Napels, tot den dagh van heden toe (*in d. 8 Oct.*). 's Grav., voor Jan Vely ... 1647. 16 blz.
- Opstand onder Masaniello. Brief van een ooggetuige, geschreven uit Aversa, waarheen hij met moeite de wijk genomen had, aan zijn "Patroon," wien hij betuult: "Seer Doorluchtige Heere" (den Hollandschen gezant?)*
- 3125 Manifest van 't Seer ghetrouwe Volck, van Napels (*in d. 17 Oct.*). 8 blz.
- 3126 Advis du Gazetier de Cologne, à celui de Paris. Traduit d'Allemand en François. 1647. 48 blz.
- In eenige berichten over den opstand van Napels tegen de Spanjaarden en in een brief van een Seigneur Aleman aan den Keizerschen gezant von Trautmansdorf had de fransche courantier de toestand der Spaanschen en Keizerschen zeer ongunstig afgeschilderd. Deze worden door den Keuschen courantier niet minder hevig wederlegd. Het stuk is in Nederland gedrukt.*
- 3127 Waerachtich Verhael, vande Handelinghe tot Munster, tuss. de Majes^t van Vranckrijk ende Spagnien, sedert dat de Pleinpotentiaarijsen vande Heeren Staten Generael der Vereen. Nederl. als Middelaers daerinne zijn gebruyckt. Amst., Sybr. vander Made ... 1647. 28 blz.
- Door den griffier Philippe le Roy van wegen den Koning van Spanje in December 1646 aan de Staten overgeleverd. Bij Aitzema, Vredehand., 279—289.*
- 3128 Waerachtig Verhael enz. (*Nadruk van hetvoorg.*) ... Ghedruckt in 't jaer 1647. 28 blz.
- 3129 Pointen der Artijculen, ter Vergaderinghe van de ... St. Gen. der Vereen. Nederl. gearresteert, waer na de Heeren Plenipotentiaarijsen, ende Extraord. Ambassadeurs van desen Staet in het Tractaet van Vreden tot Munster met die van den Con. van Spanien, hebben te verhandelen (*in d. 8 Jan.*). Dordr., Symon Moulaert 1647. 20 blz.
- Bij Aitzema, Vredehand., 272 vv.*

- 3130 Poincten der Artijckulen gearresteert ter Vergaderinge sullen hebben te reguleeren Amst., J. van Benden ... 1647. 20 blz.
Blad B en C van deze uitgave zijn aan die in de voorgaande gelijk. Alleen blad A is herdrukt. De eerste bladz. heeft hier tot opschrift: Artijckulen van de Vrede.
- 3131 Poincten der Artijckulen enz. (als het voorg.) reguleren. Amst., J. van Benden ... 1647. 20 blz.
Geheele herdruk. De laatste bladz. begint met Art. 67.
- 3132 Propositie van s. Excell. den Grave Servient·Ambass. extraord. ende Plenipotent. vanden Alder-Christel. Coningh. Gedaen inde Vergad. vande ... Staten Gen. der Vereen. Ned. in 's Graven-Hage. Utrecht, voor H. Jz. Knodsenburgh Konst-verkooper ... Anno 1647. 8 blz.
Dit is slechts een uittreksel uit de Propositie, die men in het volgende stuk in haar geheel vindt (in eene andere vertaling) en die daar gedagteekend is: 14 Januarij.
- 3133 Autentique Copie vande Propositie, gedaen door Z. Exc. den Heere Grave Servient op den 14 Jan. 1647 Mitsg. d' Antwoorde van den Heer President en de Replique van dito Ambassadeur. Gedr. na de Franse Copie, 1647. 28 blz.
- 3134 Advys van de Gecommitteerde der ... Staten van Zeelandt, ter Vergad. vande ... Staten Generael. Nopende het Temperament inde Religions saecken, inde Meyerye van den Bosch, Marquisaet van Bergen, etc. ... over-gelev. op den 31 Jan. 1647 Gedr. voor de Liefhebbers der Waerheydt, Anno 1647. 8 blz.
Bij Aitzema, Vredehand., 295 vv.
- 3135 Advys van de Ghecommitteerde (enz. als 't voorg.) Waerheydt, Anno 1647. 8 blz.
- 3136 Vertoogh van Antoine de Brun, Raedt ende Ambass. van s. Maj. van Spagnien tot bevordering der aengevangen Vrede-handelinge tot Munster. Aen ... de Heeren Staten Gen. der vrye Vereen. Nederl. schriftelijck gesonden nyt Deventer den 11 Febr. 1647. Wt het Fransch overgheset. Dordrecht, Jan Verhaghen, Anno 1647. 8 blz.
Vermeld bij Aitzema, Vredehand., 299.
- 3137 Vertoogh Spangien enz. (Andere druk van het voorg.) Dordrecht, Jan Verhaghen, 1647. 8 blz.
- 3138 Brief aen hare Hoog Mog. van A. de Brun, een vande Con. Spaensche Extraord. Ambass. ende Pleinpotent. tot Munster. Amst., D. vander Cunst ... Anno 1647. 8 blz.
Andere vertaling van het voorg., met bij bijvoeging eener Memorie van gelijke natuyr van Ph. le Roy, gedagt. 8 Febr.
- 3139 Observation op de Brief van A. de Bruyn, Plenipotentiaris van Spangjen tot Munster. Deventer, Jac. Verworen ('s Hage, J. Veely?) ... Anno 1647. 32 blz.
De bekwaame auteur van dit geschrift is zeer voor den vrede met Spanje. Waarschijnlijk is het Adriaen Pauw. afgevaardigde van Holland tot den vredehandel (verg. N°. 3155).

- 3140 *Observation enz. (als 't voorg.)* ... Neffens een memorie van Phil. le Roy. Raedt van de Finantien van den Kon. van Spagnien en Griffier der selve. Deventer, Jac. Verworen ... Anno 1647. 32 blz.

- 3141 *Escript donné a MM. les Estats Generaux* ... par M. l'Ambass. de France, le 4 Mars, 1647. (*Zonder afzond. titel.*) 24 blz.

Gericht tegen den Brief van de Bruyn.

- 3142 *Geschrift aende ... Staten Generael* ... in-ghег. door den Heer Ambass. van Vranckrijck, den 4 Marty 1647. Zutphen, voor Pt. Franssen 1647. 24 blz.

Vertaling van het voorgaande.

- 3143 *Observation sur la Responce faite par le Sr. Servient Plenipotent. de France, datée a la Haye le 2 (les: 3) Mars 1647 a la lettre escriptte par le Sr. Brun, Plenipot. d'Espagne, de Deventer le 11 Febvr. etc. (Zonder afzond titel).* 28 blz.

Vergelyk N°. 3136—33.

- 3144 *Lettre escriptte de la Haye, par un Gentilhomme François à un de ses amis à Paris (le 10 Mars). Avec un Escript, donné a Mess. les Estats Generaux des Prov. Unies des Pays-bas, par M. l'Ambass. de France (le 4 Mars). En l'an 1647.* 24 blz.

De Brief kwam even als het Escript (N°. 3141), dat hier bijgevoegd is, van den Franschen gezant Servient.

- 3145 *Examen de la Lettre d'un Gentilhomme François, du 10 Mars et du cahier oblié. Zonder jaar.* 16 blz.

- 3146 *Onder-soeck, nop. den Heere Servient Ambass. van Vranckryck. Midtag. de Interesten der selve Kroone, met de ... St. Gen. der Vereen. Ned., in 't kôrte, klaer ende bondigh voor-gesteld. Enckhuysen, voor Corn. Evertsz van Monnickendam ... Anno 1647.* 16 blz.

Vertaling van het voorgaande.

- 3147 *Ondersoeck enz. (als 't voorg.)* ... Gedrukt in 't Jaer 1647. 12 blz.

- 3148 *Poincten van Consideratie, vande ... Ambass. Extraordin. ende Pleinpotent. van Spagnien, aende ... Staten Generael. Van Munster schriftelijke over gesonden (in d. 12 Mrt.). Wtrecht, Franch. Vermeer ... 1647.* 8 blz.

- 3149 *Escript donné par M. l'Ambass. de France, à MM les Estats Generaux ... le 11e Avril, 1647.* 16 blz.

- 3150 *Geschrifte over-gegeven by m. H. den Ambass. van Vranckrijck aen M. HH. de Staten Generael ... den 11 April, 1647. Gedrukt in 't jaer 1647.* 12 blz.

- 3151 *Extract van de resolutie, gedaen van wegghen de ... Staten Generael. Den 19 Aprillis 1647.* 1 bl. fol.

Besluit, » op de consideratien, ghegeven by de Heeren van Mattemes ende Pauw, dat Vranckrijck heeft ontfanghen meer satisfactie van desen Staet, als het behoorde" om den vrede met Spanje te sluiten, des noode sonder Frankrijk.

- 3152 Copee autentyck van sekeren Brief, geschr. by den Heere Grave Servient, Ambass. Extraord. van Vranckrijk aen de ... Staten der Vereen. Nederl. Prov. Op den 25 ende 26 April 1647. Wt het Fransch vertaelt, Amst., Pt. Vermeulen ... 1647. 8 blz.
Bij Aitsema, Vredehand., 314 vv.
- 3153 Copie autentyck van seeckeren Brieff enz. Amst., Pt. Vermeulen ... 1647. (*Geheel andere druk als de voorg.*) 8 blz.
- 3154 Antwoordt op den Brief vanden 25 en 26 April. Zonder jaar. 16 blz.
Hevig tegen Servient, die in zijne Harangues de Staten al zeer weinig ontzag, en zich daardoor hoe langer hoe meer vijanden maakte.
- 3155 Verscheyde Stucken raeckende de Vrede-handelinghe. Door A. P. Amst., Joh. van der Ast (*'s Gravenh., J. Veely?*) ... 1647. 96 blz.
De naamletters A. P. doen ons denken aan Adriaen Pauw, den voornamen bewerker van den vrede met Spanje, die de auteur van eenige stukken in dezen bundel zal zijn. Blz. 1—16 behelzen eene Aenspraec van den Drucker; blz. 17—20 Brief van den Heer Brun (van 31 Jan. 1647); blz. 21—54 Observatie op de Antwoord van de Heer Servient gedat. in den Hage den 2 Martii 1647 aen den Brief van den Heer Brun uyt Deventer den 11 Febr. (vroeger in het Fransch uitgegeven, N°. 3143); blz. 55 De Drucker tot den Leser (nader bericht ontr. de volg. stukken); blz. 56—66 Wederleggingh van de Brief des Heeren Servient onder de naam van een Fransch Edelman (niet te verwarren met het Ondersoec N°. 3146), blz. 66—72 Refutatie vande acht Artijckelen, onlangh deur den Heer Servient ghedaen by d' antwoort dien hy dede tot de Brief van den Heer Brun, hier te voor ghedruckt; blz. 73 Noch eene vermaen. van den Drucker tot den Leser. blz. 73—85 Antwoordt op den Brief by den Hr. Servient gheschr. aen yeder der Vereen. Provincien, behalven Hollandt (ondert. C. D. P. Tot Zutphen den 4den Mey 1647); blz. 86—94 Copee autentijck van seeckeren brief, gheschr. by den Heere Grave Servient den 25 ende 26 April 1647 (N°. 3152).
- 3156 Verscheyde Stucken, raeckende de Vrede-handelinghe, noyt voor desen gedruckt. Door A. P. Ootmorssen, Albert Caspersz. Zonder jaar. 20 blz.
Hierin zijn alleen de Aenspraec van den Drucker uit het vorige stuk, doch zonder dit opschrift, de Brief van de Bruyn van 31 Jan. en het Antwoord op den Brief van Servient van C. D. P. (4 Mei) oppenomen.
- 3157 Le 22 de May de l'An present 1647 fut communiqué a Mess. les Etats Gen. des Prov. Unies des Pays-bas, par Monsr. de Servient, le Memoire et Escrit cont. 19 Articles rapporté cy apres: sur lequel ont esté faictes le 1re de Juin ... les Remarques suivantes mises a costé dudict Escrit etc. Zonder afzond. titel. 20 blz.
In twee kolommen gedrukt, Memorie en Aanmerkingen.
- 3158 Copee Translaet uyt het Francois. Den 23 May 1647 wierde aan ... de Staten Gen. ghecommuniceert door Mr. Servient, de memorie hier onder verhaelt. Daer op den 1sten Juny gedaen zijn volgende Consideratien, van de voorsz. zijde enz. Zond. afzond. titel. 12 blz.
Vertaling van het voorgaande, op dezelfde wijze gedrukt.
- 3159 Copee. Leopoldus Wilhelmus Hertoch van Oostenrijk en Luyt. Gouverneur en Capit. Gen. van de Nederl. en Bourgonjen etc. (*Verklaring* 49*)

van het ophouden der vijandelijkheden tegen de Vereen. provincien, in d. 5 Junij.
Onderaan: Amst., voor Abr. de Wees ... 1647. 1 bl. fol.

Bij Aitsema, Vredehand., 322.

3160 Besoignes en Communication over de Ligue Garentie van de ... Staten Generael. Den 2, 4 en 5 Julij 1647. 's Grav., voor de Wed. v. H. Jz. v. Wouw ... 1647. 8 blz.

3161 Accoort, gemaect ende besloten tusschen de Croon Vranckrijk ... ende de Vereen. Provincien ... over de Ligue Garentie. Ghedaen den 29 Julij, 1647. Dordr., Sym. Moulaert ... 1647. 8 blz.

In het Hollandsch en Fransch. — Bij Aitsema, Vredehand., 326.

3162 Vrede-sucht, door het geheel bedroefde Christen-ryck. Gepres. aen ... de Staten Gen. der Vereen. Nederl. Ten over-staen ende sluyten der ghe-wenschte Garantie, by de voorgem. Ho. Mo ... ende de ... Extra-ordin. Ambass. des ... Con. van Vranckrijk ... den 29 Julij 1647. 's Grav., voor Jos. van Reynsen ... 1647. 8 blz.

Mystiek gedicht zonder politieke beteekenis.

3163 Harangue de Mons. de la Thuillerye Ambass. Extraord. en l'assemblée des Estats Gen. des Prov. Unies, le 28 Oct. 1647. A Utrecht 1647. 8 blz.

Bij Aitsema, Vredehand., 340.

3164 Propositionen gedaen ter Vergad. van ... de Staten Gen. der Vereen. Nederl. den 23 Oct. 1647. Door ... de la Thuillerye Ambass. extraord. van s. Con. Maj. van Vranckrijk. Wtrecht, Fr. Levijn ... 1647. 8 blz.

Vertaling van het voorgaande.

3165 Extract nyt het Boeck vande Vrede-handelingh vande ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. Ven. den 15 Novemb. 1647. Ghedruckt in 't Jaer 1647. 8 blz.

3166 Extract enz. *Dezelfde druk als de voorg., met een kleine vierkante (de voorg. met een ronde) fileet op den titel.* 8 blz.

3167 Extract enz. *(als het voorg.)* ... Dordr., S. Moulaert ... 1647. 8 blz.

— Tweede Deel van den Ongeveynsden Nederlantschen Patriot. *Zie op het jaar 1646, N°. 3071.*

3168 Missive nyt Middelburgh aen syn vrient in Hollandt. Gedr. tot Middelb., by Gijsb. Verdussen ... 1647. 20 blz.

Gedagteekend nyt Middelb. den 20 Dec. 1646. Voor den vrede met Spanje.

3169 Missive enz. *Andere druk. Blz. 19 begint hier: gaet anders enz., in de vorige uitg. Charron enz.* 20 blz.

3170 Missive enz. *(als het voorg.)* ... Raeckende het Tractaet tuss. de Croon Vranckrijk, ende de Geun. Nederl. Prov. tot handelingh van Vrede met Spangjen. Tot Middelb., ghedr. by Gijsb. Verdussen ... 1647. 16 blz.

- 3171 Post date van de Missive uyt Middelburgh. Tot Middelb., gedr. by Gijssb. Verdussen ... 1647. 14 blz.
- 3172 Post date *enz.* Gedr. tot Middelb. by Gijssb. Verdussen ... 1647. 12 blz.
- 3173 Observatie ofte Onderhoudinghe over de ghemeenschappen van de In-
tresten welck daer zijn tuss. Vranckryck ende de Vereen. Nederl. Ghedr.
in 't Jaer 1647. 16 blz.
- 3174 Tuba Pacis, ofte Basuyne des Vredes. Gestelt door een oprecht Patriot
.... Tegen her (*sic*) *Suchtigh en Trouhertigh Discours* van E. P. ... Gedrukt
in 't Jaer 1647. 12 blz.
- Tegenschrift van N°. 3060.*
- 3175 De oprechte Waeg-schale der Vereen. Neder-landen ... Door welck den
sekersten middelpunt van 't gemeyne beste in de Handelinghe tot Mun-
ster aengetroffen is tuss. S. Kon. Maj. van Hispanien en de ... Staten
Gen. op den 8 dagh van Jan. 1647. Gecomponeert, ende toe-geeyghent
aen de voorsz. ... Staten der vrye Vereen. Nederlanden door Nicassius
Martens van Velle. Gedrukt tot Antwerpen, voor Peter den Hol-
lander. 1647. 12 blz.
- 3176 Den Ongeveynsden Nederlantschen Patriot. Alckmaer, Jan Claesz ... 1647.
32 blz.
- Voor den Vrede met Spanje en dus wel te onderscheiden van een even zoo getiteld
traktaat in 1646 verschenen (N°. 3068). Achteraan worden Extracten uyt de Registers
der Resolutien van de Staten Generael van 6 en 12 Febr. 1647 medegedeeld.*
- 3177 Vrymoedigh Discours tuss. twee Paepsche Hollanders, over de tegen-
woord. Munstersche Vrede-handelinghe. Gedr. in 't Jaer o. H. 1647. 14 blz.
- Even als de beide volgende geschriften, tegen den vrede met Spanje.*
- 3178 Discours d'un Personnage des-interessé sur la paix qui se traite entre
le roy d'espagne et les estats gen. des prov. unies. l'An 1647. 24 blz.
- 3179 Onverwachte Tijdingen uyt Vlaenderen, voorgesteld in een t' samen
Spraecke tusschen een Paepschen Hollander en Vlamingh. Gedrukt in
't Jaer o. H., Anno 1647. 14 blz.
- 3180 Montstopping aende Vrede-haters. Leyde, Corn. Maertensz van Schie ...
1647. 20 blz.
- 3181 Eerstelinc der Vrede, of Ophoudinge van vyandschap ter Zee van weggen
Spangjen. In 't Jaer 1647. 12 blz.
- Hierin ook de verklaring van 5 Junij. Vergel. N°. 3159.*
- 3182 Toet-steen over de *Eerstelingh der Vrede*, *enz.* (*Zonder afzond. titel*). 8 blz.
- 3183 Nederlants Beroerde Ingewanden, over de laetste tijdinge van de Mun-
stersche Vrede handelinghe. Uytstortende gantsch becommerlijcke en be-
wegelijcke klachten *enz.* Gedr. in 't Jaer o. H. 1647. 16 blz.
- 3184 Examen over seker Boecken, genaemt: *Nederlants Beroerde Ingewanden*,
enz..... Ghedr. in 't Jaer 1647. 10 blz.

- 3185 **Mansters Kleuter-spaen. Zonder jaar.** 8 blz.
Schimpdicht op de zwakheid van Spanje, ondertekend: S. B. Patientie verwindt.
- 3186 Voor-stel oft wel moghelijk is, dat Vrienden Vyanden, ofte Vyanden Vrienden worden? Hoorn, voor Jan Huygensz ... 1647. 8 blz.
- 3187 Verhandelinge vande Unie, eeuwigh Verbont ende Eendracht binnen die Stadt Utrecht ghesloten ende ghepubl. den 29 Jan. Anno 1579. Delft, Andr. Cloeting ... 1647. 28 blz.
Dese nieuwe uitgave van de Unie van Utrecht met de approbation en de verandering van 1583 in het 13^e artikel (uitsluitende duldung van de Gereformeerde Religie) was zeker bestemd om van den vrede met Spanje af te schrijven.
-
- 3188 Cotype, Contract, tuss. der Kon. Maj. van Denemarcken, Noorwegen, etc. Ambassadeur: ende de Gecommitt. Heeren der ... Staten Generael. Nop. den Tol vande Hout-lasten (in d. 12 Febr.). Leeuw., Harmen Jansz ... 1647. 8 blz.
Bij Aitzema, IV. 177 vv.
- 3189 Kort Begrip waerom Haer Ho. Mo. recht hebben de Cleefsche Steden beset te houden. Zonder jaar. 12 blz.
Bij Aitzema, IV. 182 vv.
- 3190 Aen Haere Hog. Mog. de Staten Gen. der Vereen. Nederl. (*Verzoek van de Land-Stenden des Hertogdoms Cleve om bij den Keurvorst van Brandenburg op verwijdering der ingekwartierde militie aan te dringen, in d. 20 Mei.*) 8 blz.
- 3191 Cleefsche Patriot. Verthoonende de intentie van de Missive, gesonden aen ... de Staten Gen. der Vereen. Ned. van wegens de Cleefsche Landt-Stenden, gepresent. den 20 May deses Jaers 1647 Ghedruckt tot Wesel (waarsch. te 's Gravenhage.) ... Anno 1647. 28 blz.
Zeer tegen de Land-stenden en vóór den Keurvorst.
- 3192 Waerschouwinge teghen den gemaecten Kleefschen Patriot. Zond. jaar. 8 blz.
- 3193 Ontdeckinge van den valschen Cleefschen Patriot, of korte weder-legginghe van seker fameux Geschrift onlangs tegen de Land-Stenden ... van 't Hertoghdome Cleve, als waerachtige Patriotten uyt-ghegheven. 's Gravenh., Is. Burghoorn ... 1647. 28 blz.
- 3194 Graeffelijcke Oldenbursche (*sic*) Responsive aen de ... Staten Generael: rakende het onlijdelijk, ongefundeert, ende onrechtmatigh Tol-gesouck van de Heere Graef van Oldenborgh, op de Weser. Met eenige nootwendige Annotationen (en *and. stukken, Julij—Sept. 1647*). Amst., Mar. Liberts. 20 blz.
Zie over dese kwestie: Aitzema, IV. 216.
- 3195 Rechtmatige Defensie van 't Interest der Vereen. Nederlanden, tegen het eygen-batigh ende onredelijk Oldenborgs Tollgesoeck op de vrye Weser-stroom Door Hend. Spindelium Jeverensem, J. U. L. Civem Amsterod. Amst., Corn. Jansz. (IV) en 28 blz.

- 3196 **Claar Verloogh van de verradersche en vyantlijke Acten en Proeeduren van Poortugaal, in 't verwecken ende stijven van de Rebellie ende Oorloghe in Brasil.** Beweesen uyt de Brieven en Geschriften van het selve Rijk ende hare Ministers, door een Lief-hebber by een versammelt, tot wederlegginge van de frivole Excusen tot der Portugijsen onschult voort gebracht. Amst., Wed. J. Broersz. ... 1647. 40 blz.
Belangrijke verzameling van stukken. Zie over den oorlog in Brasilië: Aksema, Dl. IV passim. Vergelijk N°. 3003—4.
- 3197 **Journael ofte kort Discours nopende de Rebellie ende verradelijke Dessey-nen der Portugesen, alhier in Brasil voorgenomen, 'twelck in Junio 1645 is ontdeekt. Ende wat vorder daer nae ghepasseert is, tot den 28 April 1647.** Beschreven door een Lief-hebber, die zelfs int begin der Rebellie daer te Lande is gheweest, ende aldaer noch is residerende. Arnhem, J. Jacobsz ... 1647. 80 blz.
- 3198 **De Brasilsche Braede-Byl: ofte T' Samen-spraak tusschen Kees Jansz. Schott, komende uyt Brasil, en Jan Maet, Koopmans-knecht, hebbende voor desen ook in Brasil geweest, over den verloop in Brasil. In 't Jaer o. H., 1647.** 88 blz.
- 3199 **Brasilsche Gelt-sack, waer in dat klaerlijck vertoont wort, waer dat de Participanten van de West-Ind. Comp. haer Geldt ghebleven is.** Gedrukt in Brasiliën op 't Reciff inde Bree-Bijl (*te Amst.f.*) Anno 1647. 28 blz.
- 3200 **Copie vande twee Sententien uytgesproocken vanden Hove Provinciael van Hollandt eerst (*in d. 18 Mei*) ende ten tweeden de Sententie van Appel vanden Hoghen Rade van Hollandt (*in d. 31 Julij*), tegens Gaspar Dias de Fereira. Gebooren tot Lisbon in Portugael. Gedr. nae de orig. Copien van dens. Hoven. 1647.** 8 blz.
Fereira, vroeger in Brasilië, nu hier te lande woonachtig, maakte van zijne bekendheid met de Brasiliaansche zaken gebruik om de West-Ind. Compagnie afbreuk te doen. Zijne correspondentie met den gezant en den Koning van Portugal werd ontdekt, en hy tot eens geldboets veroordeeld en gebannen.
- 3201 **Declaration des Ambassadeurs d'Espagne. Touchant une Trefve pour Portugal. (Ondert.: Faict à Munster ce 14 Aoust 1647).** 8 blz.
- 3202 **Declaratie, ofte precijse Verklaringe van de Plenipotentiarisen ende Ambassadeurs van s. Maj. den Cathol. Con. van Spangien, nop. de versochte Treves voor Portugael, ende den Hertogh van Bregance tegenw. Coningh. Gedr. tot Munster int Jaer o. H. 1647. — Declaration des Ambass. d'Espagne. Touchant une Trefve pour Portugal. A Munster, en l'an 1647.** 8 blz.
Hetzelfde als het vorige, met Hollandse vertaling.
- 3203 **La Proposition faite à l'Assemblée publ. des ... Estats Gen. des Prov. Unies des Pays-bas, le 16 d'Aoust 1647. Par ... D. Franc. de Seusa Coutinho, Conseiller du Roy de Portugal, Capit. Gen. des Isles Terceiras, et nommé par sa Maj. Maj. Gouverneur de l'Estat du Bresil et son Ambass. ordin. vers les Estats Gen. des Prov. Unies. La Haye, Jean Breeckvelt ... 1647.** 16 blz.

- 3204 *Propositio facta ... Ordin. General. Confoed. Provinc. Belgii in concessu publ. 16 Aug. 1647 per D. Franc. de Sousa Coutinho Seren. Lusitaniae Regi a Consiliis etc. Hagae Com., Joh. Breeckevelt ... 1647. 13 blz.*
Latijnsche vertaling van het voorgaande.
- 3205 *Propositie ghedaen ter Vergad. van ... de Staten Gen. der Vereen. Nederl., in 's Gravenh. den 16en Aug. 1647. Door de Heer Franc. de Sousa Coutinho, Raedt van z. Con. Maj. van Portugal ... ende Ambass. bij hare Hoog-Mog. Ghedr. Anno 1647. 16 blz.*
Hollandsche uitgave van het voorgaande stuk, doch vertaling van een ander origineel.
- 3206 *Consideration op de Cautie van Portugael. Gedruet Anno 1647. 16 blz.*
- 3207 *Discours de la Paix contre le Portugais. Zonder afzond. titel. 16 blz.*
- 3208 *Vertooch aen de ... Staten Generael der Vereen. Nederl., nopende de voorgaende ende tegenwoordighe Procedures van Brasil. Midtsg. de documenten daer toe dienende. Amst., Joh. van Marel... Anno 1647. 32 blz.*
Vermaning tot den vrede met Portugal. Achteraan de: Volmacht des Kon. v. Portugael aen sijn Ambassadeur (19 Febr. 1647); Propositie van den Ambass. van Port. ter Vergad. van haere H. Mog. v. 13 Sept.; Naerder Propositie van dens. van 15 Oct. Het boekverkoopers-adres is even als het volgende en zoo vele anderen van dezen tijd een pseudoniem.
- 3209 *Korte Observatie op het Vertoogh door een ongenaemden uytgegeven, aende ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. Nopende de voorgaende ende tegenwoordighe Procedures van Basil. In-gesteld door een Lief-hebber des Vaderlandts. Amst., Pt. van Marel... Anno 1647. 8 blz.*
-
- 3210 *Aenspraeck aen Mevr. de Princesse van Orangien, op het Overlyden van syn Hoogheyt. t' Samen gestelt door Antonius Thysius Prof. in de Univers. tot Leyden. Leyden, Phil. de Croy, Anno 1647. In fol. 20 blz.*
- 3211 *Lijck-Predicatie over het bedroeft af-sterven van ... Frederick Hendrick, Prince van Orangien etc. Ghedaen in 's Graven-Hage op den 8sten Mey, 1647, zijnde een Bede en Vasten-dagh Door den selven Autheur. 84 blz.*
Blad F tot I van een boekke door een mij onbekend auteur.
- 3212 *Memorie vande Ordre die gehouden soude worden op de Begraeffenis van Sijn Hoogheydt Hooghl. Memor. (Onderaan) 's Grav., Lud. Breeckevelt ... 1647. In plano.*
- 3213 *Naerder Memorie, vande begraefnisse van sijn Hoogheyt, die geschieden sal op den 10den Mey Anno 1647. N. st. 1 bl. fol.*
- 3214 *Rouw-Claege over de Doot van ... Frederic Henric ... Prince van Orangien enz. Gedaen ten daghe der Begraeffenisse binnen de Stadt Delff den 10 Mey 1647. Door Dionysius Spranckhnysen. Delf, voor J. Dz. Plantenburgh ... 1647. 24 blz.*

- 3215 Christelycke Troost over de droevighe Doodt en begraeffenisse van s. H. Fredrick Hendrick Prince van Orange, Grave van Buren etc. Stadelijck begraven den 10 May ... Utr., Herm. Ribbius ... 1647. 8 blz.

Klaagdicht gevolgd door een Grafscript, ondertekend: Buren den 26 April 1647, styl. vet. I. Ribbius. Eccles. Buranae Past.

- 3216 Inhuldings-Predicatie op de vermaerde Intrede van ... Wilhelm ... Prince van Orangien, etc. Gedaen op den Bede-dagh, den 8 Mey, Anno 1647, van Hermannus Tegularius Bed. des H. Evang. binnen Delf, Delf, Andr. Cloeting ... Anno 1647. (VIII) en 88 blz.

- 3217 Discoers na den tijdt die loopt. Ter Goude, Pt. Vermeyden, Anno 1647. 20 blz.

De Staten wilden het krijgsvolk verminderen door de 50 laatst geworven compagnien, meest Hollanders, af te danken. In dit geschrift wordt voor het afdanken der vreemde troepen geijverd.

- 3218 Soldaets Praetje, of t' Samen-sprake, tusschen een Soldaet en een Burger, aengående de Militie. Gedrukt Anno 1647. 20 blz.

De schrijver is er vóór dat de compagnien op een kleiner getal soldaten gebracht en de officieren behouden worden.

- 3219 Remonstrantie aen alle de Steden ende Vroetschappen der Vrye Vereenighde Nederlanden. By forme van Discours, door A. P. Ghedruckt buyten Dordrecht, bezijden de Druckerije van Philips van Macedoniën ('s Gravenh., L. Breeckvelt?) ... Anno 1647. 24 blz.

Met hetzelfde doel geschreven als het vorige stuk en blijkbaar van denzelfden schrijver.

- 3220 Collyrium of Costelijcke Ooghen-Salve. Ghecomposeert door Mr. Jan Brilleman, Chemicus van oprechte Kruyden ende Gommen, waerachtich bevonden enz. om wel ende verde in Zee te kunnen sien, hoe, ende wat daer al om ghegaen is. Leeuw., Harm. de Bock. 1647. 30 blz.

Samenspraak tusschen een koopman, een stuurman, een Zeewach matroos en anderen over het in den laatsten tijd ter zee voorgevallene. De schrijver heeft het zeer op Tromp geladen en is waarschijnlijk dezelfde van wien wij de 't Samen-spraec over Tromp van 1640 (N°. 2701) bezitten. Tromp had, zoo als hierin verhaald wordt, zijn tegenstander, den Vice-Admiraal Witte Cz. de With, van het auteurschap van dat pamflet beticht. Deze had gezegd met eede te willen verklaren, dat hij het niet geschreven had, maar, als Tromp er belust op was, te zullen doen blijken, dat alles waar was, wat er in stond. Van Beverwyck's Spaensche Kerxes (N°. 2702) wordt gezegd, dat het vol leugen en zonder enig begrip van een zeegevecht geschreven is.

- 3221 Magasyn van Meyneedige ontucht, ende Bastardt Spaensche Moedt-wil. Treffende den vromen Magistraten, Dekens, Gildens, ende alle goede Ingesetenen der Stadt Dordrecht. Exod. 20: 7, 15, 16. Ghy en sult enz. ... Gedr. in 't Jaer o. H. J. Chr. 1647. 12 blz.

Paskwyl op de familie-regering der Van Beverens, Blyenburgh, de Wit e. a. te Dordrecht, geschreven door Johan Walen, in 1644 uit die stad gebannen (zie N°. 3005), maar in stilte teruggekeerd en nu tegen de regering ijverend. Zie ook: Wagenaar, XI. 443 en vergelijk op het jaar 1645.

- 3222 Magasyn van meyneedige Bastard Spaensche moedt-wil enz. Andere druk van het voorgaande, 12 blz.

- 3223 *Magasyn enz. Van denzelfden druk als het laatst voorg., maar met den tekst Exod. 20 enz., onder aan den titel en zonder het onderschrift: Gedrukt enz.* 12 blz.

- 3224 *Nieuw Rotterdams Marcet-schuyt Praetjen. Varende van Rotterdam nae Dordrecht, tusschen 7 personen. Te weten: 1 Dortsman, 1 Rotterdammer, 1 Zeeuw enz. Waer in te sien en te bespeuren is, wie de principaelste beleyders ende uytvoerders zijn van dese on-eenigheden, die nu in Dordrecht ontstaan zijn: Met een naeck vertoogh wat hem in dese oneenigheyt toe-gedragen heeft. Door Irenum Philogame. Dordr., Arn. van der Werff ... 1647.* 80 blz.

De schrijver van dit Praetjen verdedigt de magistraten niet, maar heeft het voornamelijk begrepen op Berck, pensionaris van Dordrecht, bij provisie voor Cats, den schoonvader van den Griffier Musch, tot wiens vernedering (zie N°. 3092) Van Beveren als lid der Staten had medegewerkt. Berck zou uit haat tegen de Van Beverens Walen tegen hen opgezet hebben. Hij en anderen worden hier ook van oneerlijke praktijken beschuldigd.

- 3225 *Nieuw Rotterdams Marcet-schuyt Praetjen vertoog (Andere druk van 't voorg.) Dordr., Arn. vander Werff ... Anno 1647.* 28 blz.

- 3226 *Hollandt gedoodt-verwet. 't Samen-spraec, tusschen Teeuwes, ende Keesie maet. Verhalende de groote godtloose Gelt-giericheyt ende Moordery, die hier te Lande geschiedt, voor-namelijk in 's Graven-hage. Gedr. in het Jaer o. H. J. Chr. 1647.* 8 blz.

Klaagdicht zonder persoonlijke bedoelingen. Alleen moeten onder de samensprakers waarschijnlijk Cornelis Musch en Mathijs Berck (zie N°. 3224) verstaan worden.

- 3227 *Venus Minne-spel, ende Cupidoos Boevery. 't Mom-aensicht van eenige Grooten af-getrocken, door een Lief-hebber vande Weyery. Gedrukt in het Jaer o. H. J. Chr. Anno 1647.* 8 blz.

In dit schimpdicht wordt de chronique scandaleuse van eenige Haagsche vrouwen, o. a. die van den Griffier Musch (de dochter van Cats) aan 't licht gebracht. Het wordt gevolgd door een Antwoord, dat zeer waarschijnlijk Jacob Cats zelven tot dichter heeft.

- 3228 *Provisionele Ordre, ghestelt by de ... Staten van Hollandt ende W.-Vr., op die differenten geresen tuss. den Provincialen Rade ende de Magistraet van 's Graven-Hage (in d. 13 Mei). Zonder afzond. titel.* 8 blz.

Met eenige bijlagen en twee keuren van de Magistraet van 12 en 14 Mei. De Magistraet wilde „vermits den grooten rouwe te Hoof“ met de kermis geens kramen op het Buitenhof toelaten en het Hof van Holland, natijverig op zijn recht om hierin te beslissen, had dit toch toegestaan.

- 3229 *Provisionele Ordre enz. Nadruk van het voorgaande; het opschrift in zes, van de vorige druk in vijf regels.* 8 blz.

- 3230 *Noot-wendig Bericht op sekere Boeckskens, gheintit. Res Judicata, Oordeel des Eerw. Classis etc. door de Professoren der Theologie tot Utrecht, ende anderen, onlange uyt-ghegeven, teghen d' exercitie der publieke Huysen ofte Tafelen van Leeninghe binnen dese vereenighde Nederlanden. Ter Goude, Pt. Rammazeyn ... 1647.* (IV) en 80 blz.

Tegenschrift van N°. 3098 en 3100 door den Advokaat Criecks.

- 8231 Cort bescheed aan den weder-reppenden Lasteraer, onsinnighlijk krayende teghen het *Noodt-wendich Bericht*, onlanghs uytghegeven tot verantwoordingh vande Huysen ofte Tafelen van Leeninghe. Ter Goude, Pt. Ram-mazeyn ... 1647. 10 blz.

Van dezelfde hand als het Noot-wendig Bericht.

- 8232 Remonstrantie der predikanten van Utrecht, overgelevert aen de ... Staten s' Landts van Utrecht, raeckende het point van Religie. Gedrukt int Jaer 1647. 10 blz.

Request om de „expresse exclusie vande Paepche Religie tot de uytterste frontieren,” in Noord-Brabant voornamelyk, uit te strekken. Zonder dagtekening. Onder de onderteekenaars sijn Voetius en Hoornbeeck.

- 8233 Remonstrantie Wtrecht enz. *Andere druk van het voorgaande.* 8 blz.

- 8234 Apostille op de *Remonstrantie ende Requeste der Predicanten van Uytrecht*, enz. Gestelt door een patriot ende beminder vande Vryheydt der Vereenigde provincien, die het Guyte-spel mishaeft Gedrukt in 't Jaer 1647. 8 blz.

Dit geschrift kan ten bewijze strekken, dat men ook toen reeds een hartig woordje tegen de kerkelyke tyrannis durfde spreken.

- 8235 Examen van thien Propositionen ofte Voorstellingen, dewelcke Jodocus Kedd, Theologant vande Jesuyten, gesonden heeft op den 3 Sept. Anno 1647 aen twee predicanten vande Gereformeerde Kercke, zynde in de suite van h. H. de Princesse van Orangien binnen Aken aengekomen Met noch een toegifte van 20 Voorstellingen, enz. Nae de Kopije van Maestricht herdrukt, ende van veel druck-fauten verbeterd. Breda, J. v. Waesberge ... 1647. 16 blz.

- 8236 Geest van de Coningin Elisabeth, uyt den Grave opgeweckt, door Tooverveersen van haren Laster-dichter. In 't Jaer o. H. 1647. 8 blz.

Tegen Vondel's Maria Stuart. Het gedicht is onderteekend met de letters L. J., doch in sommige exemplaren van denzelfden druk L. V. B., die ons Lambert van den Bos als den dichter doen kennen.

- 8237 Het Leeven van Maria Stuart, Koninginne van Schotlant. Uyt verscheyde treflijke, soo Roomsche, als andere Schrijvers by een versamelt, door L. V. Bos. Amst., gedr. by Jac. Lescaille, voor G. van Thye ... 1647. 72 blz.

Het bekende treurspel van Vondel, waarin Maria Stuart tot martelares verheven werd, lokte dit geschrift uit.

- 8238 Prophetische Refereynen, voor-seggende den aenstaende geluckigeen (sic) Standt der Nederlanden enz. ... in den Jare 1528 gherijmt, en nu door Jan Soet in Druck uyt ghegheven 1647. Amst., C. Jz. Stichter. 8 blz.

Bijmalarij in de rederijkers-manier, van een David Jorist of dergelyk dweeper, die in den Duytschen Zaeyer het heil van Nederland ziet.

1648 (*).

- 3239 Harangue de Mr. Calon, Advocat Gen. au liet de Justice du Roy tenu au Parl. à Paris, le Mercr. 15 de Janv. 1648. — Proposition van den Heere Calon, enz. (*Fransch en Holl.*). 12 blz.

Hevige rede tegen den oorlog. Met een aanspraak van den (Hollandschen) Drukker aan de Vereen. Nederlanden.

- 3240 Proposition van den Heere Calon enz. (*als 't voorg. met de aanspraak*). *Zonder afzond. titel.* 4 blz.

- 3241 Epigramme (*Vijf epigrammen, enz. op Mazarin en zijne partij, in Nederland gedrukt. Onderaan:*) Jouxte la Copie A Paris. *Zonder jaar.* 1 bl. fol.

- 3242 Proposition ghedaen door den Heer Isaack Loppin, Secret. Ordin. vande Kon. van Vranckrijckx Kamer. (*Zonder dagteek.*) Ghedr. in 't Jaer o. H. 1648. 8 blz.

Nieuw plan van belasting.

- 3243 Declaratie van de Gemeente van Engelaunt in 't Parlement vergadert: uytdruckende hare fundamentele Redenen van 't passeeren (*van*) haer onlanghse Resolutie, rakende gheen veerder Addres ofte Applicatie aan den Coningh ghedaen te worden, Die Ven. 21 Febr. 1648 Gedr. na de Copie tot Londen ... Anno 1648. 16 blz.

- 3244 Een Verclaringe vande Officieren ende Comp. van het Zee-Volck, oft Matrosen op S. Maj. Schepen: ghenoemt de Stantfastige Reformatie, de Gordine enz. voor deses bestelt tot S. Maj. Dienst. Met een Aenlockinghe vande Reste vande Vloot, ende ders. Broederen aan Landt zynde, om met hun te voegen in ders. gherechtich Voornemen. — A Declaration of the Officers etc. (*Holl. en Eng., zonder dagteek.*) ... In 't Jaer 1648. 8 blz.

- 3245 Resolutie genomen in den voortr. Rade Pregadi van Venetien, 1648. Den 21 April. Wegens een Deposito, ofte verschot van Gelden, die in forme van Loterye sal ghehouden worden in de Cecca ofte Munte Met een Byvoeghsel van den 28 (30) ders. Maent. t' Amst., nae de Copie ... van Venetien. 1648. 14 blz.

- 3246 Waerachtighe Historie ende Beschryvinghe, van het schrickelijck Tumult ende Oproer in der Moscou. Op den 3 Junij 1648. Ontstaen nyt de groote ende onverdragelijcke Schattinghen, Tollen ende Contributien der Ghe-meeynte opgeleyt. Alles particulierlijck door een aensienelijck ende geloof-waerdigh Persoon, die aldaer tegenwoordigh is gheweest, beschreven; ende hier te Lande tot Amsterdam, aan seker sijnen Vrient, overgheson-den. Wt het Origineel gecopyeert, ghedruckt tot Asterby, Anno 1648. 8 blz.

Zie hierover: Altzema, III. 230. Waarschijnlijk is de berichtgever iemand uit het gevolg van Albert Burgh, die zich toen juist als Gesant van de Staten te Moskou bevond.

(*) Volgorde als bij het jaar 1647.

- 3247 Waerachtighe Historie ende Beschriivinghe *enz. (als 't voorg.)* Wt het Origineele gecopieert, ende gedrukt tot Leyden by Willem Christiaens vander Boxe, In 't Jaer 1648. 8 blz.
- 3248 Copie, van 't geene tot Munster ende Osnabrugge ghehandelt is tusschen der Keys. Maj. ende der Croon Sweeden gevolmacht. Heeren Gesanten, over het quitteren van Pommeren, ende der Croone Sweeden Satisfactie *enz. (Zonder afzond. titel, of dagteek.)*. 8 blz.
- 3249 Instrumentu (*sic*) Pacis. Dat is: Vreedens-Artijculen, Tusschen beyder-zijts Plenipotentiairen, Keyserlijk (*sic*) en Konincklijke Zweetsche. Tot Osnabrugge, op den 27 Julij ende 6 Aug. des Jaers 1648 Nae de Cotype tot Munster, t' Amst. gedr. by J. v. Hilten ende Joh. Colom, 1648. 62 blz.
- 3250 Instrumentum Pacis ... Keyserlijk *enz. Andere druk van het voorg., bij dezelfde drukkers.* 63 blz.
Alleen blad H (blz. 57 vv.) is in dezen druk gelijk aan de voorgaande uitgave.
- 3251 Copie van een Brief, waer in verhaelt wordt al 't gene gepasseert is inde groote Oploop die te Parijs is geweest, veroorsaecht door het vangen van een President, en twee Raedts-Heeren van 't Parlement (*in d. 28 Aug.*) Rott., J. Pz. Smit ... 1648. 8 blz.
Vergelijk N°. 3239.
- 3252 Goede ende gewenschte tijdinge van den Vrede tuss. den Keyser, de Rijcx-Vorsten, ende de Stenden ter eener, ende ... Vranckrijk ende Sweden ter and. zijden. Besloten tot Munster den 24 ende gepubl. den 25 Oct. 1648. (*Onderaan:*) Amst., J. v. Hilten ... 1648. 1 bl. fol.
- 3253 Extract uyt seecker Messive (*sic*): over de onderteykeningh van den langhghewenschten Vrede in Duyts-landt tusschen Keys. Maj. ... den ... Kon. van Vranckrijk ... alsmede de Kroon Sweeden gepubl. op den 24 Oct. 1648. En met wat voor Ceremonien by de selve gheschiet zijn. Gedr. uyt seecker Messive van Munster. 8 blz.
- 3254 Instrumentum Pacis. Dat is een kort doch bondich verhael van de Vreden-artuyckels, de welke ghesloten zijn tuss. Keys. Maj. ende den Alder-Christ. Kon. van Vranckrijk: Als mede van alle Cheur-Vorsten ende standen des H. R. Rijcks. Op den 24 Oct. des Jaers 1648. Tot Munster *enz.* ... Amst., O. Bz. Smient. 8 blz.
Kort begrip van het volgende verdrag.
- 3255 Instrumentum Pacis ofte Vredes-verdragh, by S. Keys. Maj. ende den Alder-Christ. Maj. van Vranckrycks, als oock der Cheur-Vorsten *enz.* ... Ghevolmachtighde tot Munster ... den 24 Oct. 1648 ondertekent ende verzegelt. Amst., J. van Hilten ende J. Colom, eerst tot Munster (*sic*) by Bern. Raesveldt in 't Latijn uytgheg. ... Anno 1648. 40 blz.
- 3256 Burgundische Protestatie tegens de Conditien van de Vrede, van het Rijk met Vranckrijk, den Catholijcken Koninck schadelijk zijnde. Anno 1648 (*in d. 15 Oct.*). In 't Jaer ons Heeren, 1648. 18 blz.

- 396 Vredesartikulen tusschen de Staten en Spanje te Munster gesloten. 1648.
- 3257 Burgundische Protestatie tegens de Vreed-articulen enz. (als het voorg.) ... Uyt het Latijn over-geset. Anno 1648. 12 blz.
Andere vertaling van de voorgaande.
- 3258 Opmerckinge van den Dertigjarigen Duytschen Krygh, welcke haer begin ghenomen heeft Anno 1618. Ende ... Anno 1648 ghe-eyndight is ... Item een Lijste, hoe veel Veldt-slagen in de ghemelde Jaren in Duytschlandt, ende de nabuyrige Landen zijn gheschiet. Midtsg. hoe veel Volcks ... is gebleven, daer onder alle de voornaemste Helden enz. ... Amst., J. van Hiltten ... 1648. 24 blz.
Chronologische lijst, met de dagteekeningen der gebeurtenissen, van 1618 tot Oct. 1648.
- 3259 Copey uyt seeckere Brief, vande ... Ambass. tot Munster. Aende ... Staten Gen. der Vereen. Nederl. Gheschr. den 18 Jan. 1648. 'sGravenh., gheedr. int Jaer 1648. 8 blz.
Bericht dat zij het met de Spaansche Ambassadeurs over de voorwaarden van den vrede eens zijn en aan die van Frankrijk hebben te kennen gegeven, dat zij dien niet langer ten kunnen behoeve uit kunnen stellen. Niet bij Aitzema.
- 3260 Goede tijdinge van Munster. Wtrecht, Fr. Levijn ... 1648. 8 blz.
Nadruk van de voorg. Missive, met bericht van de teekening van het Vredestraktaat, van 31 Januarij.
- 3261 Articulen en Conditien van den Eeuwigen Vrede, geslooten tuss. den ... Koninck van Hispaignen, etc. ter eender, ende de ... Staten Gen. der Vereen. Nederl., ter ander zijde, ondert. ende bezegelt den 30 Jan. 1648. Tot Munster, Tot Rotterdam, by Haest van Voortganck ... 1648. 30 blz.
Met de volmachten aan de Gezanten. Vergelijk N°. 3307.
- 3262 Articulen en Conditien enz. (als het voorg.) ... Dordr., Sym. Moulaert ... 1648. 24 blz.
- 3263 Missive in d. den 1 Febr. 1648. Gesonden uyt Munster, aen de ... Staten Generael, over de Confirmatie ende Teeckenings van de Vrede tusschen de Vereen. Nederl. Provincien, ende de Kroon Spangien. Blijde en Waerachtighe tijdinghe. Utrecht, Adr. van Bueren ... 1648. 8 blz.
Missive van de Nederl. Gezanten, niet bij Aitzema.
- 3264 L'Acte Obligatoire, qui a esté donné par les Plenipotent, du Roy d'Espagne, dans la ville de Munstre, le 30 de Janv. 1648. — Verbintenisse etc. (Fransch en Holl.) Antw., Mart. Binnaert ... 1648. 4 blz.
Aanneming der bemiddeling van de Nederl. Gezanten tot bijlegging der geschillen tusschen Spanje en Frankrijk.
- 3265 Bysonder Artijckel, raeckende de Scheep-vaert ende Koop-handel volgens Tractaet vande Vrede besloten (tusschen Spanje en de Staten, in d. 4 Febr. Fransch en Holl.). Amst., Claes Jansz ... Anno 1648. 8 blz.
- 3266 Bysonder Artijckel enz. *Andere druk als de voorg. De laatste blad. begint daar: van Contrebande, hier: andere Goederen.* 8 blz.

- 3267 Redenen by den Ed. Heere van Neder-horst, overgeg. aen syn Ed. Collegae, de Heeren Plenipotentiarii, ende gesonden aende ... Staten van Utrecht. Waerom hy het afghesondert Tractaet van vrede met Spaengien voor als noch niet heeft connen teykenen. Uyt het Latijn overgeset. Amst., Fr. Verhagen ... 1648. 6 blz.

Zonder dagteekening. Bij Aitzema, Vredehand., 351.

- 3268 Redenen enz. (als 't voorg.) ... Hier zijn noch by gevoeght eenige Bedenckingen. Gedrukt int Jaer o. H. 1648. 8 blz.

- 3269 Redenen enz. (als 't voorg.) ... Hier is noch by gevoeght het Tegen-bericht ende Wederlegginge enz. (N°. 3271). Amst., Wed. J. Broersz. 13 blz.?

Compreste nadruk ook met de Bedenckingen uit het vorige stuk, hoewel dit niet op den titel staat. Het Tegen-bericht heeft afzonderlijken titel.

- 3270 Antwoord van den Leser aen den Drucker. In 't Jaer 1648. 13 blz.

Tegen de Bedenckingen in de beide vorige uitgaven bij de Redenen van Nederhorst gevoegd.

- 3271 Tegen-bericht ende Wederlegginge vande Redenen die van wegen den Heer van Nederhorst ter Vergaderinge vande ... Staten Generael syn ingedient den 3 Februar. 1648. In 's Gravenh., gedr. in 't Jaer o. H., Anno 1648. 12 blz.

Aan het slot: ... overgelevert den 13 Meert 1648. Geteyckent Johan van Matenese, Adr. Favv.

- 3272 Tegen-bericht enz. *Dezelfde druk als de voorg.* In 's Gravenh., gedr. voor Jan Veely, Boeckverk., Anno 1648. 12 blz.

- 3273 Tegen-bericht enz. (als het voorg.) ... Tot Rotterdam, gedr. in 't Jaer o. H., 1648. 13 blz.

- 3274 Vertooch van de Heere van Neder-horst, jehens het Teghen-bericht van de Heeren van Matenes ende Heem-stede. Mitsg. het Certificaet vande Heeren Plenipotentiarisen van Vranckrijck, daer neffens over-ghelevert. Gedr. in 't Jaer o. H. Anno 1648. 30 blz.

Aan het slot van het Vertooch vindt men een Extract nyt de resolutie vande ... Staten 's Landts van Utrecht, den 24 Martij 1648, om het uit naam van genoemde Staten door de gekommiteerden dier provincie ter Vergad. van de Staten Generaal over te leveren. Achter het Certificaet is onder het opschrift Den Drucker tot den Leser een antwoord op de Bedenckingen (N°. 3268 b) gevoegd.

- 3275 Vertooch enz. (als het voorg.) Ghedr. in 't Jaer o. H., Anno 1648. 16 blz.

- 3276 Vertooch enz. (druk als N°. 3274) ... Als oock eenige by-gevoeghde poincten den Leser te bedencken gegeven, by desen tweeden druck vermeerdert. Gedr. in 't Jaer o. H., Anno 1648. 82 blz.

- 3277 Graef van Oldenburch Versoek om inclusie inde Nederl. Vrede tot vordering van syn gepretendeerde Weser-tol tegen gesproocken door Franck Franksoon Liefhebber vande vrye Zeevaert. Amst., Nicolaes Jansz (waarschijnlijk pseudoniem van Jan Veely te 's Gravenhage) ... 1648. 18 blz.

Met den brief van den Graaf van Oldenburg aan de Staten van 7 Febr., en een brief van den Keiser aan sijne gezanten, over den Weser-tol, van 16 Sept. 1647.

398 De gezant van Frankrijk ijvert tegen den vrede van de Staten met Spanje. 1648.

3278 Missive van den 14 Febr. 1648. Geschr. vande Coninck van Vranckrijck aen de ... Staten Gen. ... Mitsg. de Propositie gedaen van Mr. Thuillierie, extraord. Ambass. des Coninck inde vergad. vande ... Staten Gen. (*den 3 Mrt., Fransch en Holl.*). Leyden, Fr. v. Meenen ... 1648. 12 blz.

3279 Missive ... Coningh enz. (*als 't voorg., met hetzelfde uitgevers adres. Compresse nadruk alleen van de Hollandsche vertaling.*) 4 blz.

3280 Missive ... Coninck enz. (*als 't laatst voorg.*) Zonder afzond. titel. Aan het einde met groote letters: Finis. 4 blz.

3281 Missive enz. (*als 't voorg.*) ... Item 2 Propositionen gedaen door den Heer de la Thullerie ... op den 3 Meert. Den tweeden op den 17 Meert ... Mitsg. eenighe Consideration op beyde de Propositionen. Item de Propositie van den Heer Talon ... op den 15 Jan. 1648. Hier nevens zijn bygevoeght de Reden by den Ed. Heer van Nederhorst overgegeven ... noch ... eenige Bedenckingen. Midtsg. Tegen-bericht ende Wederlegginge enz. In 's Gravenh., gedr. in 't Jaer o. H. 1648. 20 blz.?

Herdruk volgens den titel van N°. 3269, 3280, en 3283. In het exempl. voor mij, dat compleet schijnt te zijn, vindt men echter de Reden van Nederhorst en het Tegenbericht niet.

3282 Harangue of Propositie gedaen door Mons. de la Thuillierie ... den 17 Meert 1648. In de vergad. van de ... Staten Generael (*Fransch en Holl.*). Gedr. in 't Jaer o. H. Anno 1648. 8 blz.

Bij Aitzema, Vredehand., 362 vv.

3283 Twee Propositionen gedaen door den Heer De la Thullerie ... op den 3 Mart. Den tweeden op den 17 Mart. 1648. Ter Vergad. van ... St. Gen. der Vereen. Nederl. Mitsg. eenige consideration op beyde de Propositionen. Wtrecht, voor Fr. Levyn (*waarsch. pseudon. van J. Veely te 's Hage*) ... Anno 1648. 38 blz.

Achteraan de Propositie van Talon van 15 Jan. met de aanspraak van den drukker, als in N°. 3239, en eenige extracten. Op den titel de vruchtbom met 7 takken met bijschrift Societas illaesa, het drukkersmerk van Jan Veely te 's Gravenhage. Waarschijnlijk is Adr. Pauw schrijver van dit traktaat. (Vergel. N° 3332).

3284 Twee Propositionen enz. *Dex. druk als de voorg. met een flect op den titel.* 38 blz.

3285 Ingredienten ende Ampliatien van antwoord te geven aen den Heer Ambassadeur van Vranckrijck op syne Propositie van den 17 Martii 1648. Amst., Joh. Verny (*pseudon. van J. Veely te 's Hage*) ... 1648. 20 blz.

3286 Ingredienten enz. (*als 't voorg.*) ... Ghedruckt naer de Orig. Copey van Jan Veely, In 't Jaer 1648. 16 blz.

3287 Raisons (nommees Ingredients par l'ampliateur) que l'on doit presenter a M. l'Ambassadeur de la Tuillierie suivant l'advis Provincial de la Hollande et qui peuvent servir de réponse à sa dernière Proposition delliuée à la Generalité le 17 Mars 1648. — Correctif des Raisons (aliàs) Ingredients cy joincts. Zonder afzond. titel. 12 blz.

Naast de 13 artikelen van het advies der provincie Holland, in het vorige geschrift: Ingredienten geheeten, is hier als kanteekening het Fransche Correctif geplaatst, voornamelijk ook tegen de Ampliatien in het voorgaande stuk gericht.

- 3288 Lenityf op een seecker Fransch Correctyf onlangs tegen de Vrede uytgegeven. Amst., Nicl. Faeck (*waarschijnlijk pseudoniem van J. Veely te 's Hage, althans bij hem gedrukt*) ... Anno 1648. 20 blz.

Wederlegging van het voorgaande.

- 3289 Refutation de certain escript François nommé Correctif des Ingredients et Ampliations, etc. Traduit du Flamend. 42 blz.

Andere wederlegging van het Correctif als de voorgaande.

- 3290 Ratificatie vande Staten van Hollant, ende de Staten van Vrieslant, over 't besluit van de Vrede met den Coningh van Hispangien (*de laatste in d. 17 Mrt.*). Gedrukt in 't Jaer o. H. Anno 1648. 8 blz.

Bij Aitzema, Vredchand., 368 v.

- 3291 Zeeusche Buyse. Vertoonende de redenen, waerom des Vyants Offensive Forten, ghelegghen aende Noort-west zijde van de Stadt van Sluys, tot op de Reviere 't Swijf tegen over Cazant, met het Sas daer aen dependende, behoorden gedemolieert te werden, voor ende aleer de Ratificatie vande Vrede-Tractaten effect soude moghen sorteren. Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1648. 8 blz.

- 3292 Seensche Buyse. Verthoonende enz. (*als 't voorg.*) Gedrukt in 't Jaer 1648. 8 blz.

- 3293 Openhertige en Trouhertige Requeste, ghepresenteert ende overghegheven aen de ... Staten van Zeelant, den 16 Meerte 1648. Door de rechte patriotten, en ware Liefhebbers des Vaderlands ... Ghedruckt in 't Jaer o. H., 1648. 8 blz.

Voornamelijk tegen de uitoefening der Roomsche godsdienst in Staats-Brabant, ook voor het slechten der grensvestingen in Zeeuwisch-Vlaanderep. Verg. N°. 3338.

- 3294 Open-hertige en Trou-hertige Requeste, gepresenteert ende overgegeven enz. (*als 't voorg.*) Gedr. in 't Jaer o. H., 1648. 8 blz.

- 3295 Resolutie van de Provintie van Zeelandt nopende t' afsonderlyck Teycken van het Tractaet van Vrede met Spaengien (*in d. 31 Mrt.*). Ghedr. in 't Jaer 1648. 8 blz.

De exemplaren van dezen druk hebben verschil van titelfileet, waarvan het bloemwerk op sommige grooter is.

- 3296 Consideratien genomen by de ... Staten van Zeelandt. Nopende de Vredehandelinghe tot Munster. Over het sluyten van de voornoemde Vrede. Anno 1648. 8 blz.

Bovenaan den tekst: Exhib. 31 Martij lectum 1 April 1648. Van dit geschrift wordt aan het slot van de voorgaande Resolutie melding gemaakt. Het is overgenomen door Aitzema, III. 248.

- 3297 Cope van seeckeren Send-Brieff gheschreven van Nataneel Ondermarck, Onderlingh van de Ghemeente van Middelburgh. Aen sijnen goeden Vriend Joris Pietersz. inder Eeuwicheyt. Met de Andtwoorden van den selven daer weder op gheschreven. Anno 1648. 8 blz.

De brief van den zich noemenden Nataneel Ondermarck, gedagt. 24 April, is een vuil

paakwil op Knuyt, den afgevaardigde van Zeeland te Munster, die in weervil van de Staten en het volk den vrede zeer bevorderde; het antwoord gedagt. uit Lillo 1 Mei en ondert. door Joris Pietersz Hartvelt, ende niet "Inder Eenwicheyt" een gemeen schotschrift op Veth, Stavenisse e. a., Knuyts tegenpartij. Zie ook Aitzema, III. 247.

- 3298 Ontdeckinghe van een Wonderlick Monster, onlanghs in Hollandt geopenbaert. Door een ghemeynden Brief, uyt-ghegeven op de namen van Nathanael Ondermerck, en Joris Pieterssen Hardixvelt (*sic*): om yder te doen sien wat in dese Vrede-handelinghe al omgaet.... Gedrukt in 't Jaer o. H. 1648. 14 blz.

Brief aan een Eerwaerden Heer van een Zeeuw, die tegen den vrede is.

- 3299 Resolutie, vande ... Staten Generael, aeng. de Ratificatien en Publicatien der Articulen van den Vreede, geteekent tot Munster den 30^{en} Januarij 1648. Tuss. Z. Maj. van Spagnien en de Vereen. Provinciën van desen Staet. Ghearrest. den 4^{en} April 1648. Amst., Joh. van der Mast ... 1648. 8 blz.
- 3300 Resolutie enz. (*als 't voorg.*) Gedrukt in 't Jaer o. H. 1648. 4 blz.
- 3301 Remonstrantie, vande Banderheeren, Edelen, Steden (*van Staats-Braband*), om te sijn een Lidt van de Unie. Hantw., Corn. Martensz (*pseudoniem?*) ... Anno 1648. 14 blz.

In of omstreeks April in 't licht gegeven. Zie: Aitzema, III. 248.

- 3302 Copie d'une Lettre de M. le Comte de Servient ... à Mess. les Ambass. et Plenipotent. de MM. les Estats Generaux des Prov. Unies. A Munster le 15 May 1648. 18 blz.
- 3303 Copie d'une lettre le 14 jour de May 1648. *Andere druk van 't voorg. Zonder afzond. titel.* 8 blz.
- 3304 Copye van een Brief van ... Grave Servient aen M. H. de Ambass. der Vereen. Nederl., op den 14 May, Anno 1648. — Anno 1648. 8 blz.
- 3305 Copye van eenen Brief van ... den Grave van Servient (*in d. 14 Mei*). Gedrukt in 't jaer 1648. 8 blz.

Andere vertaling van N°. 3303, achteraan gedagteekend: den 18 May.

- 3306 Publicatie ofte verkondinge van de Pays en Vrede enz. (*in d. 16 Mei*) ... Dordr., J. Bz. Smient ... 1648. In 8°. 8 blz.
- 3307 Tractaet van Vrede, beslooten den 30^{en} Januarij ... 1648 binnen de Stadt van Munster ... tuss. ... Phillips IV ... Con. van Hispanien etc. ter eenre, ende de ... Staten Gen. vande Geun. Nederl. ter andere zyde. 's Gravenh., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. Wouw ... Anno 1648. Met Privilegie. 28 blz.
- Met de Procuratien der gezanten, de Ratificatie vanden Coninck van Spagnien (niet gedagt.) en van de Staten Gen. (in d. 18 April) en de Vercondinge van de Vrede (in d. 19 Mei). Ook het Privilegie is van 19 Mei.*

- 3308 Tractaet van Vrede, besloten Philips enz. 's Gravenh. *als 't voorg.* ... 1648. 28 blz.

Latere herdruk van het voorgaande, zonder bijgevoegd Privilegie. Achteraan is gebonden het Tractaet van de Marine tuss. Spanje en de Staten van 1650, druk van 1657.

- 3309 Tractaet van Vrede In 's Graven Hage, na de Copye by de Wed. enz.
... 1648. 28 blz.
Achteraan de Uytſchrijvinghe van de St. Gen. rak. den toekom. Danck-, Vast-ende Bede-dagh (in d. 19 Mei) en de daarbij gevoegde Missive van 22 Mei.
- 3310 Tractaet van Vrede Gedruckt nae de Copye in 's Gravenh. enz. ... 1648.
28 blz.
Met wapen van Amsterdam op den titel.
- 3311 Tractaet van Vrede Gedruckt na de Copy in 's Gravenh. enz. ... 1648. 24 blz.
Met een grooten leeuw in lauwerkrans als titelvignet.
- 3312 Traicté de la Paix conclu le 30e Janvier ... 1648 en la Ville de Munster etc. ... La Haye, Veufue et Her. de H. Jz. v. Wouw ... 1648. Avec Privil.
32 blz.
Hetzelfde als de Hollandsche uitgave inhoudende; de volmacht aan de gezanten der Staten en de Vercondinge van de Vrede zijn in 't Hollandsch gelaten. Zonder bijgevoegd privilege.
- 3313 Korte Verklaring van de ses eerste Vertooningen, gedaen binnen Amsterdam, op de Eeuwige Vrede. Den 5 Junij 1648. (Onderaan:) Dr. S. Coster. Amst., voor J. Banningh ... 1648. In plano.
- 3314 Korte Verklaringh ... door Dr. Sam. Coster. Den 2den Druck. Amst., voor J. Banningh ... 1648. 8 blz.
- 3315 Beschrijvingh van de zes middelste Vertooningen; die door last der Burgermeesteren t' Amsterdam vertoont zijn. Door Geeraardt Brandt De Jonge. Amst., voor Joost Hartgers ... In 't Vrede-Jaar. 8 blz.
- 3316 Beschrijvingh enz. (Andere druk van 't voorg.) ... Amst., Tymen Houthaak ... in 't Vrede-Jaar. 8 blz.
Het bericht van den uitgever achteraan is even als in den vorigen druk ondertekend: J. H.
- 3317 Uitlegging op eenige Vertooningen; die, door last der Burgermeesteren, t' Amsterdam op de Markt vertoont zijn. Door Jan Vos. Den 2den Druck, met de zes middelste Vertooningen vermeerdert. Aemst., J. Lescaille ... 1648. 12 blz.
De Uytlegging van de zes middelste vertooningen is in andere bewoordingen dan in de authentieke beschrijving van Brandt, en sonder diens verzen. Negen vertooningen zijn door J. Vos bezongen.
- 3318 Vitlegging op eenige Vertooningen enz. ... Den 3den Druck, met de zes middelste Vertoon. vermeerdert. Aemst., J. Lescaille .. 1648. 12 blz.
- 3319 Vreede tusschen Filippus IV Kon. van Spanje, en de Staaten der Vrye Nederlanden. Door Jan Vos gerijmt. Rott., J. Naeranus ... 1648. 32 blz.
De Opdracht aan Andries Bicker is gedagteekend 15 Mei.
- 3320 Vreede tusschen Filippus IV enz. Den 2den Druck, met Verklaringen van eenige Vertooningen verrijkt. Aemst., Jac. Lescaille ... 1648. 36 en 12 blz.
Hierbij is gevoegd de 2^e druk der Uitlegging op eenige Vertooningen (N° 3317).

- 3321 De Getemde Mars. Aen onze Vredevaarders Vaders des Vaderlands de Heeren Burgemeesters van Amsterdam. Amst., Abr. de Wees ... 1648. 12 blz.
Gedicht van J. V. Vondel. Met zijn Vredezing aan de Amsterd. Burgemeesters.
- 3322 Der Witte Angieren Gedicht ende Gesang: op de Eeuwige Vrede ... Gepubliceert den 5 Junij, 1648. Haerlem, H. Pass. v. Wesbusch. 20 blz.
 Bl. 3 T' Samen-spraec tuss. Loyken Loothoofst ende Joolken Jolijt. Bl. 6 Refereyn ondert. Weest voorsichtigh. Bl. 8 Victory-Liedt, *eveneens ondert.* Bl. 9 Refereyn, ondert. Een is 't alleen (*de zinspreuk van den redeijker: Jan Willemss.*). Bl. 11 Vrede-Liedt. Bl. 13 *Titel gelijk aan de eerste.* Bl. 15—20 Prologe (*Samen-spraak op rijm*). — *Zonder signatuur of paginatuur.*
- 3323 Jonas Van Gerwens Geluckwenschingh over den eeuwigen Vrede enz. Leyden, Jac. Roels.... Anno 1648. 10 blz.
Rijmelarij even als het vorige, onderteekend met de zinspreuk: Hout dat goet is.
- 3324 P. van Godewiik Olyf-tack op den Eeuwige-Vrede ... den 5 Junij 1648 afgekondight in alle de Nederl. Dordr., Abr. Andriessz ... 1648. 8 blz.
Verdienstelyk gedicht, met zijn zinspreuk Deus nostrum asylum onderteekend.
- 3325 Predicatie over den CXXII Psalm. Tot opweckinge van Dancksegginghe tot Godt wegen de gepubliceerde Eeuwige Vrede ... gedaen tot Amst. den 10 Junij ... inde Christel. Vergad. der ghenen diemen Remonstranten noemt. Door D. Barthol. Praevostium.... Amst., voor Pt. Walschaert ... 1648. 32 blz.
- 3326 Generale Prognosticatie van het jaer 1572, tot desen tegenwoord. jare toe alles in 't Latijn beschr. van Ticho Brahe zijnde seer speculatijf op desen tegenw. tijdt. Mitsg. een waerachtigh verhael van 't sluyten van de Vrede binnen Munster enz. Ter Goude, Pt. Rammazeyn. Anno 1648. 16 blz.
Achteraan de Missive van de Ambass. te Munster, waarin zij aan de St. Gen. kennis geven van de uitwisseling der vredetraktaten, van den 15 Mei, met begelsidende missive van Gecomm. Raden van 18 Mei.
- 3327 Koningl. Fransch Bevel, tot Restitutie alleen van de Zeeusche Scheepen (*Fr. en Holl., in d. 17 Julij*). Met een By-voeghsel tot den Leeser. Ghedr. voor de Beminders van 's Landts Wel-varen. 1648. 12 blz.
- 3328 Artjckelen vande Fransche Protectie over de Stadt Luyck (*Fr. en Holl., in d. 8 Aug., met eenige Vragen daarover*). 12 blz.
- 3329 Advys op de Memorie van de Heere President (*lees: Resident*) van Vrankryck. Gedruckt in 't Jaer o. H. 1648. 8 blz.
Vooraf de Memorie (over de Luiksche zaak) in d. 31 Aug. Het Advys is onderteekend: Maestricht den ... Sept. 1648. U dienstwill. N. V. S.
- 3330 Handelinghe van Verbondt ende Alliancie tuss. den Coninck van Vrankryck ende de ... St. Gen. der Vereen. Nederl. Gedr. in 't Jaer o. H. Anno 1648. 40 blz.
Verskillende traktaten enz. van April 1634 tot Febr. 1644, volgens de hieronder vermelde Samen-spraec te Utrecht gedrukt, waarschijnlijk door toedoen van Nederhorst. Vergel. N°. 3367 vv.

- 3331 *Handelinge enz. (als 't voorg.) ... Den 2den druck verbeterd en vermeerderd met de Ligne van Garantie van den Jare 1647 (29 Julij). Gedrukt in 't Jaer o. H. Anno 1648.* 40 blz.
- 3332 *Des Druckers Belydenisse. Ghedruckt inden Jare 1648.* 56 blz.
Blijkbaar door of van wege den Franschen gezant geschreven, om Frankrijk te rechtvaardigen en de partij in Nederland, die voor den vrede met Spanje was: Pauw, Bicker, enz. zwart te maken. Vooral heeft hij het op Pauw - onsen groten Minister en nieuwen Wetgever - en zijne - pasquillen" (vergel. N°. 3155 enz.) begrepen. Het begint: "Dewijl wy nu het Paes-feest hebben" enz. Hoewel het volgende geschrift volgens den titel eene vertaling hiervan is, is het waarschijnlijk eerst in het Fransch geschreven.
- 3333 *La Confession de l'Imprimeur, traduite du Flamend en Francois. Imprimés l'an 1648.* 62 blz.
Hierbij behoort achteraan eene lijst van drukfouten.
- 3334 *Antwoordt op des Druckers Belydenisse. Gedrukt tot Munster, Anno 1648.* 8 blz.
Hierin lastertijke aantijgingen tegen Nederhorst. Vergel. N°. 3367 vv.
- 3335 *Weder-caets op de Antwoordt des Druckers belijdenisse. Tot Amsterdam. Ghedruckt in 't Jaer o. H. 1648 by Mecastor Aedepol.* 8 blz.
Vul paskwil op Bicker, Pauw en Knuyt.
- 3336 *De Penitentie gegeven aen den Franschen Drucker op syn Paes-biecht. Amst., Jac. Nes (waarschijnlijk pseudoniem van J. Veely te 's Gravenhage) ... Anno 1648.* 72 blz.
Uitvoerige, doch wat hevige wederlegging van N°. 3332.
- 3337 *Nederlantsche Absolutie op de Fransche Belydenis. Amst., Jac. Nes (als het voorg.) ... Anno 1684 (lees: 1648).* 32 blz.
Zeer gematigde wederlegging van N°. 3332, zonder persoonlijkheden. Misschien van de hand van Pauw.
- 3338 *Samen-spraec tusschen Warnae en Frederyck. Amst., Isack Teelman (waarsch. pseudoniem van J. Veely te 's Gravenhage) ... 1648.* 36 blz.
Geschreven den 17den April kort voor de ratificatie van den vrede, om zijne noodzakelijkheid te betoogen in weerwil van den tegenstand van Frankrijk en van de Staten van Zeeland. Hierin wordt ook over de Zeeuwsche Requesten (N°. 3291, 3293) gesproken.
- 3339 *Samen-spraec enz. Compresse herdruk met hetzelfde adres als de voorgaande uitgave.* 16 blz.
- 3340 *Treurige uitkomst in 't Huys Leonis teghens de ge-imagineerde trompetblasers over de Vrede. Zonder jaar.* 32 blz.
- 3341 *Consideratien van een Vreemdeling, gelaten aen de Staten van Hollandt. In 't Jaer 1648.* 16 blz.
Opmerkingen over het Nederlandsch staatsbestuur. Na den vrede zoo als vooraf aan den lezer wordt medegedeeld, geschreven door een Duitscher, die langen tijd hier te lande heeft doorgebracht.
- 3342 *Consideratien van een Vreemdelingh, ghelaten enz. (als het voorg.)* 16 blz.

- 3343 Discours in ghevolg vande Vrede. Rott., Is. de Wilde ... 1648. 24 blz.

Betoog dat het voor de verzekering van onze grenzen en den bloei van onzen koophandel noodzakelijk is, dat de landen van den Westfaalschen kreits tegen de overmacht van enkelen (Oostenrijk, Frankrijk) beschermd worden.

- 3344 Kort Verhael vanden tegenwoordigen Landtverderffelijcken toe-stant in het Graef-schap Oost-Vrieslandt door een getrouw Patriot van syn Vaderlandt. Gedruet in 't Jaer 1648. 22 blz.

- 3345 Defensie vander Stenden Recht ende der waerheydt van het kort verhael over den toestandt in het Graefschap Oost-Vrieslant. Teghens een praetense Tegen-Bericht aen haer H. Mog. Heereu Gecommitt. van seeckere Graeflijke Raden gedruet overgeg. den 29 July Anno 1648. Gedruet in 't Jaer o. H. 1648. 26 blz.

- 3346 Extract van seeckeren Brief, gheschreven uyt Loando St. Paulo, in Angola, van weghen de groote Victorie die de Onse verkregen hebben tegen de Portugezen onder 't beleydt van onsen Directeur Onman: mitsg. de assistentie vande Koninginne Zinga aende onse gedaen (in d. 16 Dec. 1647). 's Grav., Lud. Breeckvelt ... Anno 1648. 8 blz.

- 3347 Extract uyt de Missive vanden President ende Raden aende ... Staten Generael. Op 't Recif den 22 April 1648. 's Grav., Lud. Breeckvelt ... Anno 1648. 8 blz.

Over de verliezen der onzen in Brasilië. Met de lijsten der dooden en gekwetsten.

- 3348 Seeckere naedere Missive geschreven uyt Brasilien, aen een seecker goetd Vriendt, waer in klaerlijk verhaelt wordt het Ghevecht, het welcke tusschen de Onse ende de Portugijsen op den 19 April is gheschiedt (geschr. van 't Recif, den 22 April). 's Grav., Lud. Breeckvelt ... 1648. 6 blz.

- 3349 Eenige Advijzen ende Verklaringhen uyt Brasilien. In d. den 19 Mey 1648. Van 't gepasseerde. Tot Amsterdam, by Philips van Macedonien. ('s Grav., Lud. Breeckvelt) ... Anno 1648. 8 blz.

Tijdingen van 22 April en 12 Mei, geschreven uit Rotterdam 7 Julij, benevens een Naerder Verklaringe, gedaen door Dirck van Hoorn, Supra-Cargo gheweest op 't Schip 't Schaep, van 't Reciff vertrocken den 14, ende van Parayba den 19 May hier over Vranckrijk gekomen den 7 Julij 1648.

- 3350 Advys op de Presentatie van Portugael. Het Eerste Deel. 24 blz.

De schrijver, waarschijnlijk dezelfde als van het Vertooch voor den vrede met Portugal (N°. 3208) belooft ook een Tweede en Derde Deel. Achteraan vindt men eenige extracten uit verschillende Propositionen door den gezant van Portugal in 1647 gedaen - al het welke de voorsz. Heer Ambassadeur by zijn memorie van den 6 Martij 1648 wederom heeft geconfirmeert." — Dit stuk is evenmin als het volgende vermeld in Asher's Bibliographical Essay.

- 3351 Advys op de Presentatie van Portugael. Het tweede Deel. Met een Remonstrantie aen S. Kon. Maj. van Portugael by de Inwoonders Portugezen van de Capitanie van Parnambocq overgelevert (den 12 Oct. 1645). Gedruet in 't Jaer o. H., 1648. 40 blz.

Of er ook een derde deel verschenen is heb ik niet kunnen ontdekken.

- 3352 Tegen-advys, op de Presentatie van Portugal. Gesonden uyt 's Gravenhage. Aen eenen Vrient in Zeelant. Waer in de bedriegerije, ende trouweloos handel der Portuquysen met de H. H. Staten der Vereen. Nederl., ende Bewindt-hebbers van de West-Ind. Comp., klaer aen den dagh worden gebracht 't Eenemael oock dienende om den *Brant in Brasilien* (in druck dese dagen noch gegeven) krachtelyck uyt te blusschen Gedr. in 't ... Jaer .. 1648 Mensae Junij 15. 8 blz.
- 3353 Brasilsche Oorloghs overwegingh. Gedrukt in 't jaer 1648. 8 blz.
Ondertekend: Delft den 23 July 1643.
- 3354 Poincten van Consideratie, raeckende de Vrede met Portugal. 't Amst., gedr. in 't Jaer o. H. 1648. 8 blz.
- 3355 Rapporten van verscheyden Scheepen komende uyt Brasilien, omtrent La Rochelle (*gedagt. Amst. 30 Julij*). Onderaan: 's Grav., Lud. Breeckevelt ... 1648. In plano.
- 3356 Concept van Reglement op Brasil, ghenomen by ... de Heeren Staten Gen. der Vereen. Nederl. ende de Bewindt-hebberen der Geoctr. West-Indische Compaignie. Ghedrukt in 't Jaer o. H. 1648. (*'s Grav., Lud. Breeckevelt*). 8 blz.
- 3357 Speculation op 't Concept van Reglement op Brasil. Amst., Sam. Vermeer ... 1648. 24 blz.
Hierin zijn ook alle Artikelen van het Concept opgenomen.
- 3358 West-Indische Compagnie. Reglement by de W. Ind. Comp. ter Vergad. vande Negentiene, met approbatie vande ... Staten Gen., over het openstellen vanden handel op Brazil, provisioneel ghearresteert (*in d. 10 Aug.*) 's Grav., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. Wouw ... Anno 1648. 10 blz.
Gr. Placcaatboek, I. 614. Geheel als het voorgaande Concept, doch met de bekrachtiging.
- 3359 West-Indische Compagnie. Reglement by de W. Ind. Comp., ter Vergad. vande Negentiene, met approbatie vande ... Staten Gen., over het openstellen vanden handel op S. Paulo de Loando, provisioneel gearresteert (*in d. 10 Aug.*) 's Grav., Wed. ende Erfgen. v. H. Jz. v. Wouw ... Anno 1648. 8 blz.
Niet in 't Gr. Placcaatboek.
-
- 3360 Trio. Ofte t' Samen-Spreekinghe, tusschen een Hollander, Frans ende Engelsman, noopende desen tegenwoordigen tijdt. In 't Jaer o. H., 1648. 14 blz.
Over allerlei zaken, de spaepche Ceremonien" aan het hof der Princes in den Haag, de Engelsche vloten, de regering in Engeland, enz.
- 3361 Sententie byden Hove van Hollant, gepronuncheert inder sake van ... Mr. Johan Walen, ghewesen Advocaet voor de Camere Judicieel der Stadt Dordrecht, ende uytgeseyde ders. Stede ende Jurisdictie van dien, Ghe-

daechde in persoon, by Edicte, Latitant, ende Defaillant (*in d. 7 Febr.*).
's Grav., Wed. ende Erfg. v. H. Jz. v. Wouw ... 1648. 12 blz.

Vergel. N°. 3005, 3221—25. Walen werd ten eenwigen dage uit de Nederlanden verbannen. Buiten zijn Magasyn van meynedige ontucht (N°. 3221) had hij blijkens deze sententie nog een dergelijk paskwil in 't licht gezonden, getiteld: Rechtmatighe consultatie ende remedie tegens de meynedighe ontucht, ende vertredinghe der Rechten, Vryheden, ende Privilegien der Stadt ende Gilden van Dordrecht.

3362 Vermeerdert Kamper-Steurtje van harde Eyeren, stercke Boter, ende bittere Mostaert. Toegemaeckt van eenen Hollandtschen Koopman, ende eenen Camperschen Schipper Den tweeden Druck. Gedrukt voor die Campers, 1648. In 8°. 30 blz.

Over de onverdraagzame handelingen van de Magistraat van Kampen tegen de Remonstrantschgezinden. Door Passchier de Fijne. In zijne Tractaaten, Dl. II. blz. 463 vv.

3363 Witte-broot, voor de Predicanten tot Campen, om het Camper-Steurtjen bequamelicken op te eeten ... Anno 1648. 22 blz.

Gesprek tusschen een koopman en een schipper ten vervolge op het vorige en eveneens door Passchier de Fijne. In zijne Tractaaten, Dl. II. blz. 505 vv.

3364 Verklaringe van den Heer Pieter Jarrige, voor desen Jesuijt vande vierde belofte, en Prediker, uyt-gesproocken inde Fransche Kercke tot Leyden, den 25 Maert 1648. Ende nu in Nederduyts vertaelt door J. V. S. Leyden, Jan du Pré ... 1648. 32 blz.

Jarrige, vroeger in 't Collegie der Jesuiten te Rochelle, was tot de Hervormde kerk overgegaan en had in Nederland de wijk genomen.

3365 Factum ofte gherechticheyt, van de Huysvrouwe van Adriaen Heereboord, voor ende door de selve. 's Grav., Lud. Breeckevelt ... 1648. 24 blz.

Door Pieter de la Cour den Jonge, Heereboords swager, bekend door zijne latere staatkundige geschriften, uitgegeven. De zoo bekwame hoogleeraar in de wijsbegeerte te Leyden was zeer aan den wijn verslaafd, en had hieraan de huiselijke onaangenaamheden te danken, waarvan dit en de volgende stukken het relaas geven. Een verslag daarvan vindt men in: Yselkout. Mengelingen en Bijdragen, door J. van Vloten, blz. 65 vv.

3366 Naackte ende Nodige Verdedigingh vande Eer ende het Leven, van Adrianus Heereboord, Prof. Philos. ende Subregens Coll. Theol. tot Leyden. Door ende voor denselven (*in d. 15 Aug.*). Leyden, Severijn Matthysz ... 1648. 28 blz.

3367 Brief van Adrianus Heereboord ghesonden aen sijn Vrouw Johanna de la Cour (*in d. 21 Aug.*). Leyden, Severijn Matthysz ... 1648. 8 blz.

3368 Antwoordt op de Verdediginghe van Adriaen Heereboord, hem ghegheven door zijnen Swagher (Pieter de la Cour den Jonge). 's Gravenh., Lud. Breeckevelt ... 1648. 42 blz.

3369 Waerachtige getuygenisse van half Duyvel half Mensch alias Heereboort ... Gerymt met de pen door een Wever enz. Zond. jaar. In plano.

B I J L A G E.

DE „MORGHENWECKER DER VRYE NEDERLANTSCH E PROVINTIEN,” EN DE GESCHRIFTEN, DIE DAARMEDE IN VERBAND STAAN.

(Zie hiervoor, N°. 859—61*).

Onder de volksschriften, die in de eerste helft der 17e eeuw in ons land het meest verspreid en gelezen werden, en nog in de 18e niet vergeten waren, staat de „Morghenwecker” bovenaan en als zoodanig verdient hij wel eene bijzondere beschouwing. De schrijver van dit stuk had den volksgeest wél begrepen, toen hij daarmede voor den dag kwam, getuigen de talrijke uitgaven, omwerkingen en navolgingen, die daarvan in korten tijd het licht zagen; inhoud en strekking zullen ons dit spoedig verklaren.

De Morghenwecker heeft den vorm van een dialoog tusschen *Vryen Nederlander* en *Ghespanioliseerden Nederlander*. De laatste heeft over 't algemeen weinig te zeggen. De eerste vertelt maar en lokt van tijd tot tijd een woord van verschooning of van bijval van den ander uit. Wat nu *Vrye Nederlander* te vertellen heeft, en wat zijn doel daarmede is, maakt de schrijver ons al aanstonds duidelijk in de opdracht aan de Staten Generaal, de Raden van State, enz., die de samenspraak voorafgaat. „Daer zijnder wel diversche,” zegt hij, „die de gheschiedenissen ende oorloghen van Neder-land int langhe beschreven hebben: Maer ick en weet niet, datter tot noch toe yemand geweest is, die zijn werck ghemaect heeft, om (voorby gaende andere gheschiedenissen) eygentlijk te verhaelen de Wreedtheden, Bedriegherijen ende lichtveerdighe verbrekinghen van Pacificatien, Eeuwige Edicten, ende solemnele Contracten, by den Spaenjaert hier te lande begaen, ende sulckx tot dien eynde, om een yeder die dit lesen sal, eenen grouwel van de Spaenjaerden te doen hebben, op dat alsoo, door Godes ghenade, ende door mannelijcke resolutie der goeder Inwoonderen, ons lieve Vader-land gepreserveert worde, dat het niet wederom en vervalle in de handen van onse erf-vyanden de Spaenjaerden onde hare aen-hangers.”

Deze opdracht is onderteekend G. W. B. F. V. D., wat zal moeten betekenen Guilielmus Wilhelmi (?) Baudartii Filius Van Deinse. Althands wij kennen Baudaert als den schrijver van dit werk, uit zijne Levensbeschrijving, die in de *Kronyk van het Historisch Genootschap te Utrecht* is uitgegeven (Jaarg. 1849, blz. 225 vv.; zie ook de Wind, *Bibliotheek van Nederlandsche Geschiedschryvers*, blz. 341).

Getrouw aan zijn plan veegt de schrijver dan ook de Spanjaarden en „Pausgesinden,” wat bij hem één is, op niet zachte wijze den mantel uit. Onpartijdigheid zouden wij toch niet verwachten van een man als Willem Baudaert, wien wij uit zijne Memorien kennen als een blind-ijverend Calvinist, maar hij had toch b. v. met de Spaansche landvoogden na Alva wat konsideratie kunnen gebruiken. Maar neen, het staat nu eens bij hem vast, dat „Spanjaarden,” „Pausgesinden,” „tyrannen” en „bloedhonden” synoniemen zijn, en daarom scheert hij ze alle over een kam, en verklaart de meerdere gematigdheid der latere landvoogden daardoor, dat ze minder macht hadden om wrede heden te doen. Hij komt dan ook aan het einde van zyn historisch verhaal tot het besluit, dat de Spanjaarden geweest zijn „onse Tamerlani, Attilae, Nerones, Domitiani, Caligulae, Diocletiani, Alexandri Pheraei etc.” (!) en gaat nu betoogen, dat hoewel de „Trefves” (het Bestand) voor het oogenblik aan den oorlog een einde gemaakt heeft, deze rust slechts zoo lang duren zal „tot dat de Coninc van Hispanien de selfde met profijt ende voordeel sal kunnen breecken, langher niet: ende als hijse breecken wil, daertoe sal hy duysent middelen vinden, want *die eenen Hondt wil slaen die can lichtelijck eenen stock vinden*, ist gheen rechten, soo ist eenen crommen.” (De vergelijking is niet zeer vleijend voor ons Nederlanders). Die bewering wordt met vele voorbeelden uit de Romeinsche, Engelsche, Fransche, Duitsche en andere historien gestaafd; overal vertoont Baudaert ons de trouweloosheid van de Spanjaarden.

„Maer seggen eenighe, *Tempora mutantur, et nos mutamur in illis*.” Filips III is immers veel zachtmoediger dan zijn vader, en Albertus is een gematigd en eerlijk man. Alles goed en wel, zegt Baudaert, maar het zijn Spanjaarden (!) en die zijn in 't geheel niet te vertrouwen. Zij willen ons nu in slaap wiegen met van een langdurigen vrede te praten om ons te gemakkelijker te kunnen overvallen. „T'ghene te Zutphen, Narden, Oudewater, Haerlem, Antwerpen etc. eertijts gheschiet is, en is maer kinder-spel by t'ghene daer mede den Spanjaert ons nu dreycht in zijn bloedt-dorstigh ghemoet: hy soude ons veel onmenschelijker tracteren, als hy ende zijne vaders de rampsalighe Indianen ghetracteert hebben,” enz. En waarom? Omdat hij immers kontrakten en verbonden met ketters en „ghemutineerde” mag verbreken, als 't hem te pas komt. Dat de Nederlandsche republiek, bij 't Bestand van 1609, door Spanje als een *vrije staat* erkend was, daarvan spreekt Baudaert niet.

Maar wat moeten wij nu doen om ons niet door de Spanjaarden te laten bedriegen? „Voor eerst en voor al is het van nooden dat wy ernstlijck Godt den Heere soecken aen onser zijde te hebben.” Dat zullen wy „soo langhe als wy by *de waere Religie* standvastelijck blijven.” De *ware Religie* is in den mond van Baudaert natuurlijk de rechtzinnige Gereformeerde, volgens den Katechismus, enz. Omdat wij die niet hadden is Filips ons „de roede des toorn Godes” geweest, waarmede Nederland voor zijne zonden gestraft is.

(1) Albertus is volgens hem „eenen ghespaniolizeerden Duyts, van een Spaensche Moeder gheboren in Spanien, jae in de schole van de Spaensche Inquisitie op-ghevoet, met den Coninc van Hispanien seer nauwe verbonden.” Daarenboven heeft hij „alle nacht een Spaensche Vrouwe in zijnen arm.” (!)

Maar vooral moeten wij toezien, zegt Baudaert, „dat den Paus-gesinden geen oeffeninghe harer Religie en worde gegunt ofte toegelaeten, want daer mede en souden wy niet alleen Godt den Heere grouwelick vertoornen, die alle afgodendienaers ende valsche Gods-diensten haetet, ende wil dat mense sal weeren ende tegenstaen: Maer wanneer sulcx geschiede, wy souden strackx het land ende alle steden vol twistes ende vol scheuringhe hebben, den eenen Burger soude teghen den anderen opstaen, jae den Vader teghen den Sone, ende den eenen Broeder tegen den anderen.” — Wij behoeven alleen het woord *Pausgezinden* in *Ketters* te veranderen, om te zien, dat deze ultrarechtzinnige Calvinist nog even zoo spreekt als vijftig jaren vroeger de ultrarechtzinnige Roomschen spraken; — om te zien hoe beiden evenzeer *vrijheid van denken* tegenwerkten.

Baudaert wil ook niet alleen de Roomschen geweerd hebben. Hij wil dat de overheid geene uitoefening van verschillende godsdiensten toe zal staan. Er moet „eenicheyt in de Religie” zijn. „Des oncruyts is doch, God betert, alreets so veele in dese Landen, dat het schier het goede cruyt boven het hoofd wast.” Het moet ons niet verwonderen, dat hij nu het voorbeeld van Spanje en van de Aartshertogen aanprijst, die nog onlangs bij plakkate de uitoefening van de Gereformeerde godsdienst verboden hadden. „*Unam Religionem in uno regno servandam*, seyt Lipsius. Is dit eenen goeden raet voor zijn Heeren, so en is het gheen en quaden raet voor ons: Of God gave dat onse hooghe overicheydt den selfden soo wel behertichde ende volchden in het hanthaeven der warer Religie, als de Coninck van Hispanien, Albertus, ende andere Paepsche Princen doen in het mainteneren van de valsche leere des Pausdoms! Die raedt dat men alle Religien behoort toe te laeten, die en is gheen goet Politicus, veel weynigher is hy een goet Christen, maer hy is een van die luyden, daer de H. Schrifteuere van spreekt ende seyt: *dat sy noch heet noch cout en zijn welcke derhalven de Heere uyt zijnen mont sal spouwen*, ende sy en behoorden in gheen regieringhe van Landen of Steden ghedult of gheleden te worden.”

Met al zulk gepraat heeft dan eindelijk *Vryen Nederlander* den *Ghespanioliseerden Nederlander* de oogen geopend, en deze verklaart, dat hij zich niet begrijpen kan hoe hij zoo verblind geweest is en ook niet gelet heeft op den moord nog onlangs door den Koning van Spanje aan de Morisko's gepleegd (zie N°. 790 van de Pamfletten). Hij raast nu even hard op Spanje als *Vryen Nederlander* gedaan heeft, en beiden besluiten om „ghelyckelijck te waken ende te bidden.”

Ik moet nog omtrent het historische verhaal opmerken, dat dit eigenlijk eerst met 1573 begint (Komst van Requesens), en tot den dood van Philips (1598) voortloopt, en dat het vroegere tijdvak meer in 't algemeen beschouwd is. Hoewel dit verhaal weinig historische waarde heeft, worden misschien na 1573 enkele bijzonderheden medegedeeld, die men elders niet aantreft.

Wij hebben onder N°. 859—61* vier verschillende uitgaven van den Morghenwecker vermeld. De drie eerste: „Tot Danswyck by Crijn Vermeulen de Jonge, op de leege zijde van Schotlandt. Anno 1610.“ Dit boekdrukkers- of boekverkoopers-adres komt mij apokrief voor. Wij vinden het ook op een *Biestkens-bybel* van 1598 (Le Long's *Boektaal*, blz. 674), en op een van Meteren van 1608, in mijn bezit, staat dit adres: „Ghedr. op Schotlandt buyten Danswyck, by Hermes van Loven.“ Schotlandt was een voorstad van Dantzig, waar Hollandsche uitgewekenen, vooral Doopsgezinden, zich hadden nedergezet en handel dreven met het moederland. Dat er dus een *Biestkens-bybel* gedrukt werd, die bij de Doopsgezinden in gebruik was, is zeer verklaarbaar. Maar hoe komt de *Morghenwecker* van Baudartius daar gedrukt? Voor zoo ver uit zijn Levensgeschiedenis (zie hierboven) blijkt, is hij nooit te Dantzig geweest en heeft hij ook nooit eenige betrekking tot Dantzig gehad. Toen hij den *Morghenwecker* schreef, was hij reeds eenige jaren predikant te Zutphen. Ik vermoed dus, dat de drukker liever onbekend wilde blijven, omdat de strekking van het boekje niet in den geest van de Staten viel, aan wie het is opgedragen. Hij zal zich dus misschien van den naam van een ver verwijderd konfrater bediend hebben.

Wat het vignet op den titel betreft, waarvan ik bij N°. 859 gesproken heb, daarvan is de verklaring in het boekje zelf te vinden. Het stelt een *crane* (kraanvogel) voor, die slapende een steen in den poot houdt, om niet al te diep in slaap vallende, door haar vijanden overrompeld en verscheurd te worden; op dit voorbeeld worden de Nederlanders gewezen.

De vierde vermelde uitgave, „nae de copye tot Danswyck,“ 1620, welk jaartal niet zeer duidelijk is, heeft een randwerk van 9 verschillende prentverbeeldingen op den titel. De kraanvogel staat bovenaan in het midden. Ditzelfde randwerk, veel meer afgedrukt, vind ik op den titel van het werkje: *De Spaensche Tirannye gheschiet in Nederlant. Amsterdam, by Corn. Lodewycksz van der Plasse*, 1621 (1). De drie eerste woorden hebben hier de plaats van den kraanvogel ingenomen. Ditzelfde is misschien het geval geweest met een nadruk van den *Morghen-Wecker*, die in den Catalogus van Jac. Koning (II. blz. 165) vermeld wordt: „*De Spaensche Tyrannye. Dienende tot een Morghen-Wecker*,“ enz. (Verder is de titel gelyk aan de vorige uitgaven, behalve in de spelling, die hier veel jonger is). Ook deze uitgave is „gedrukt na de copye tot Danswyck,“ zonder jaar, maar niet zoo als Koning vermoedt vóór of omstr. 1600, doch denkelijk omstr. 1620. — In 1620—21, toen de oorlog met de Spanjaarden op nieuw een aanvang nam, werd de „*Spaansche tiranny*“ weder in allerlei geschriften afgeschilderd. Toen verschenen ook de „*Spiegel's*,“ waar men een der beide laatstvermelde uitgaven van de *Morghen-Wecker* dikwijls bijvoegde. Deze Spiegel's, waarvan ik in de *Navorscher* (V. blz. 161, VI. blz. 104) een uitvoerige bibliografie gegeven heb, staan, zoo als wij straks zien zullen, ook met den *Morghenwecker* in verband.

Op den titel af zou men onzen *Morghenwecker* kunnen verwarren met een ander geschrift, in 1620 gedrukt, getiteld: *Morgen-Wecker aen de Oude ende*

(1) Zie over deze uitgave van den *Spiegel der Spaensche Tiranny: de Navorscher*, V. blz. 162.

Ghetrouwe Batavieren met een Remedie teghen haere Slaep-Sieckte (8 blz. in 4°); wat men met recht een libel fameux tegen de regering mag noemen. Het is blijkbaar uit de pen gevloeid van een onstuimigen Remonstrant, en heeft dus met onze *Morghenwecker* geene de minste overeenkomst; evenmin als *Der Francoysen en haerder nagebueren Morghenwecker, door Eusebium Philadelphium, overgheset door Jan Fruytiers*. Dord. 1574, 1580, 1598. 8°, een werkje, dat aan Th. Beza wordt toegeschreven (de Wind, a. w., blz. 548).

Veel meer dan in zijn oorspronkelijken vorm is de *Morghenwecker* gelezen in een geheel ander kleeid. Herman Allertsz, koster van een der hoofdkerken te Amsterdam, bekend als ijverend Contraremonstrant (1), kwam op de gedachte om er een school- en tevens een volksboekje van te maken of te laten maken. De *Morghenwecker* zelf was nog wat te geleerd — er komt nog al veel latijn in — om recht populair te kunnen worden. Met het boek wat te verkorten, in een samenspraak tusschen vader en zoon in te kleeden, en alle latijnsche aanhalingen te vertalen of weg te laten, was onze koster of zijn helper klaar. Hij gaf aan deze omwerking, die waarschijnlijk kort na den *Morghenwecker* het licht zag, maar waarvan de eerste druk mij niet bekend is, den naam van *Spiegel der Jeucht*. De titel van den tweeden druk is deze:

„Spiegel der Jeucht, ofte Corte Cronijcke der Nederlandsche geschiedenissen. In de welke naecttelick verhaelt, ende voor oogen ghestelt worden, de voornaemste Tyrannien ende onmenschelijcke wreetheden, die door het beleydt der Coninghen van Hispangien, onder hare Stadthouders, hier in Nederlandt bedreven zijn, aen menich duysent menschen. Soo Edele, als Onedele: Oude, als Jonghe Persoonen beyde aen Lijf en Goederen, gheduerende dese veertich-jarighe Oorloghe. Tot een eeuwighe ghedachtenisse, ende onderwysinghe der Jonckheydt, seer bequaem om in de Vrye Nederlandsche Scholen te ghebruycken. Int licht ghegheven door een ware Liefhebber des Vaderlandts. Dese tweede Druck is by den Auteur oversien ende verbeterd. Tot Amsterdam, by Herman Allertsz. Koster. 1614. In kl. 8°. (176 blz.)"

Aan de keerzijde van den titel vindt men een kort voorbericht, geheel in den geest van den *Morghenwecker* „aen de Schoolmeesters van dese Vrye Nederlanden." „Ick bidde doch," schrijft hij hun, „dat het myne waerde Vrienden believe dit werck, ghemaect door een treffelijck geleert Man, ende ware Liefhebber des Vaderlands, ende door my (tot dienste van des selven onsen lieven Vaderlands) in den Druck ghebracht, wilt aennemen, ende met uwer gunste voorderen, ten meesten profyte der Jonckheydt. In Amsterdam, den 1 Januarij. Herman Allertsz. Coster." Het boekje eindigt met een Christelyck Wacht-Liedeken, op de wyse van Guilhelmus van Nassouwe of op den 130 Psalm; (beginnende: Hier stae ick op mijn wachte, enz.) 7 koepletten.

In 1615 verscheen een nadruk, geheel met de vorige overeenkomstig, behalve eenig verschil in de spelling. Op den titel leest men ook: „Dese tweede

(1) Zie: Brandt, *Historie der Reformatie*, II. 149, die reeds op het jaar 1610 den *Spiegel der Jeucht* vermeldt.

Druc is by den Auteur oversien ende verbeterd,” maar onderaan: „Gedruckt na de Cope van Amsterdam, By Herman Allertsz. Coster. 1615.” (176 blz.). Deze en de vorige uitgave zyn in het bezit van den Heer Fred. Muller. — Voorts vind ik nog deze drukken aangeteekend, alle in kl. 8°.

- 1615 Derde Druck. Tot Amsterdam, By Herman Allertsz. Coster. 8°. Aan het einde van deze uitgaaf vindt men: „Een Ghedenck-Liedt, van de meest aenmerckens ende onthoudens waerdighe Geschiedenissen sedert het Jaer onses Heeren 1566 tot het Jaer 1610.” — In het bezit van den Heer J. J. Nieuwenhuyzen.
- 1616 Middelburg (by Symon Moulert?) de Wind, 577.
- 1618 Amsterdam, by Michiel Colyn (J. Koning, Naamlysten van Zeldz. Boeken. No. 4. 1802).
- (1625) Amsterdam, by Marten Jansz Brandt. Zonder jaar op den titel. „Desen Sevensten Druck is van den Autheur selfs nu van nieuws oversien, ende verbeterd, ende en kent geen andere voor de syne dan die by Marten Jansz Brandt gedrukt sullen werden.” Er is een nieuwe Voorrede voor gevoegd, die dus eindigt: „Gegeven in mijn Studeer-kamer, desen ¹²/₁₂ Martij, anno 1625. — In het bezit der Kon. Bibliotheek, volgens welwillende mededeeling van den Heer Campbell.
- 1648 De sestiende druk. Tot Zaerdam, voor Hendrick Jacobsz Soet, Boeckverk. in de Pars, Anno 1648. — Ghedr. 't Alckmaer, by Symon Cornelisz Brekkeest. (De Navorscher, III. Bybl., xij).
- 1658 De achttiende druk. Tot Saerdam, door (voor?) Willem Willemsz. Op het einde der Voorrede leest men „Myn lieve Landes Luyden, Ghegeven in mijn Studeerkamer, den ¹²/₁₂ Martij, ann. 1638” (De Navorscher, II. 22).
- (c. 1660) Amsterdam, by de Wedue van Theunis Jacobsz (sic). Zonder jaar. Op den titel: Desen negentienden Druck is van nieuws oversien, ende met de moort der Vaudoisen vermeedert (sic). t' Amsterdam, By de Wedue van Theunis Jacobsz. Achteraan: Gedr. t' Alckmaer by Jacob Ysbrantsz. Titel in randwerk (houtsnode). — Met hout-sneeprentjes. — Vooraan eene Opdracht aan de Bewindhebb. der O. en W. Ind. Compagnie als „die gene die den Spangiaert de meeste afbreuck pooght te doen,” vervolgens een Voorbericht, onderteekend: „Gegeven in myn Studeerkamer desen ¹²/₁₂ Martij A°. 1631. Achteraan een bijvoegsel over een moord in Gulik (1627) en in Savoye (1656). Aan het slot het Christelyck Wacht-Liedeken, dat men ook in den 2^{en} druk aantreft. — Deze uitgaaf is in myn bezit.
- (c. 1660?) Amsterdam, by G. J. Saeghman. Zond. jr. Met fig. (Catal. Biblioth. Hulthemianae, N°. 28349).
- 1663 Te Middelburg gedrukt. Met figuren (Catal. der boeken van Is. le Long, 1744. 8°. N°. 2676).

Ook verscheen er reeds in 1616 eene fransche vertaling, getiteld: *Le Miroir de Jeunesse representant en l'abregé des choses arrivées ou Pays bas, la tyrannie d'Espagne etc. Translaté du flamend. A Middelbourg, chez Symon Moult. 1616 in 8°.* Deze vertaling werd vervaardigd door Jeremie de Pours en zijne opdracht aan de Staten van Zeeland is gedagteekend 1 December 1615. Hij zegt, dat het oorspronkelijke reeds herhaaldelijk ter perse is gelegd, en dat hij die vertaling ondernomen heeft voor de talrijke scharen, die « de la Flandre Gallicante, d'Arthois, d'Hainault, de Tournesis, » hierheen gevlugt zijn en zich voornamelyk in Zeeland hebben neergezet. — Deze vertaling bezit de Kon. Bibliotheek te 's Hage.

Nog op eene andere wyze is de *Morghenwecker* verspreid geworden. In het jaar 1616 gaf een ongenoemde een werk uit, getiteld: *Oorsprong en Voortgang der Nederlandtscher Beroerten ende Ellendicheden. Waerin vertoont worden, de voornaemste Tyrannijen, Moorderijen ende andere onmenschelijcke Wreetheden, die onder het ghebied van Philips de II Con. van Spaengien, door zijne Stad-houders in 't werck ghestelt zijn, gheduyrende dese Nederlantsche Troublen ende Oorlogen.* Zonder plaats of naam (waarschynlyk gedrukt te Leyden by H. Lz. van Haestens). 1616. 4°. Hiervan verscheen in 1619 een Latijnsche omwerking (verkort), getiteld: *Origo et historia Belgicorum tumultuum.... Auctore Ernesto Eremundo Frisio*, met byvoegsels, die in de eerste Hollandsche uitgave niet gevonden worden, — en in 1626 te Delft bij Jan Andriess Cloeting, een veel vermeerderde en veranderde Hollandsche hardruk, met den naam van Joannes Gysius, predikant te Streefkerk (1). In beide Hollandsche uitgaven nu is de *Morghenwecker*, van bladz. 38 af, waar het historisch verhaal begint (1573), tot bladz. 71, waar dit eindigt (1598), byna woordelyk, maar met vele tusschenvoegsels overgenomen [1^e uitg., blz. 338—401; 2^e uitg., blz. 520—605], en alleen in de 1^e uitgave (blz. 401—411) met eenige bekorting de betoogen, die in den *Morghenwecker* op het historisch verhaal volgen (bladz. 72—85). Het spreekt dus van zelf, dat ook in de verkortingen en navolgingen van den *Oorsprong en Voortgang*, zoo als de « *Spiegel der Spaensche tyranny in Nederlant*, » en de « *Warachtige Beschrijvinghe ende Levendighe Afbeeldinghe vande Barbarische Tyranije bedreven by de Spaengiaerden inde Nederlanden.* (Zond. plaats. 1621. langw. 4°), » de *Morghenwecker* verkort is weêr te vinden.

Er blijft ons nog over een paar tegenschriften en eene verdediging van den *Morghenwecker* te vermelden.

(1) Zie over dit werk uitvoerig: de Wind, 328, 501, 571, 594. — Of het nog zoo zeker is, dat Gysius de oorspronkelijke compiler en dus ook dezelfde persoon is als Ernestus Eremundus, betwijfel ik. Hij kan voor de 2^e Hollandsche uitgave, die door de vele vermeerderingen bijna een nieuw werk was, wel stontweg zijn naam gezet hebben.

10. „Den nieuwen Morghen-wecker, wysende de natuere, voort-ganck, vruchten, remedien, der ketterije, Te voorschynne ghebrocht, tot het Welvaert der Gheunierde, ende andere Nederlandtsche Provincien: Door Thomas Saily, Priester der Societeyt Jesu. Ghedruckt tot Loven, By Jo. Christoph. Flavius. 1612. Met Gratie ende Privilegia.” In 4°. (XX en 332 blz.). Met opdracht aan de Staten van Holland.

Saily doet in partijdigheid en bekrompenheid voor Baudaert, wiens „pestilential Boeckken” hy uitvoerig wederlegt, niet onder en schrijft in een leelijk Brabantsch dialect.

Daartegen is een boekje gericht, waarvan ik den nadruk van den tweeden druk voor mij heb, gedrukt achter den nadruk van den 2^{den} druk van den *Spieghel der Jeucht* (1). De titel is:

20. „Wederlegginghe eenes lasterlijcken Boecx, d’welck eenen Jesuijt, ghe-noemt Thomas Sailij, aen den dach ghegheven heeft teghen den Morghen-wecker der Vrye Nederlandsche Provintien. Te ghelijcke dienelijck tot verdediginghe van een Boeckken ghe-naemt Spieghel der Jeucht Int licht ghegheven door een ware liefhebber des Väderlandts. Den tweeden druck oversien ende verbeterd. Ghedruct nae de Copye tot Amsterdam, by Herman Allertsz. Koster. Anno 1615.” In kl. 8°. (112 blz.).

Met opdracht aan de Staten Generaal enz., even als de *Morghenwecker*, en een „Voorreden aen den Leser.” In de vroeger aangehaalde *Levensbeschrijving* van Baudaert wordt gezegd, dat Saily’s boek „van D. Joh. Polliet gerefuteert is.” Misschien is deze, mij overigens onbekend, dus wel de schrijver van de *Wederlegginghe*. De wederlegger schijnt althands een geletterd man te zijn; hoezeer zijne redeneringen even eenzijdig zijn als van Baudaert.

Tegen de *Wederlegginghe* verscheen weder:

30. „Tweederlije anatomien, gedaen door Adr. van Loo, op een quidam sonder naem, poogende te wederleggen de Morgenwecker van Th. Saily. Loven, 1619.” In 4°. (Mij alleen bekend uit eene aanhaling in de *Navorscher*, IV. Bybl., lxxxiv).

(1) Ook de 1^e en 2^e druk, oorspronkelyke uitgave, verschenen in 1615 (*Catal. van Jac. Koning*. 1833. blz. 175).

P R I J S L I J S T

DER

PAMFLETTEN, TRAKTATEN, ENZ.

verkrijgbaar bij **FREDERIK MULLER** te Amsterdam.

 Voor enkele stukken staat deze prijs vast. Voor f 50.— of f 100.— te gelijk nemende, geniet men een rabat naar rato.

1	 f	1.—	41	Onafgesn. f	1.50	80	 f	3.50
2	 f	1.—	42	 f	3.—	81	 f	1.25
3	Hoogst Zeldzaam. f	20.—	43	 f	3.50	82	Zeër zeldzaam. .	9.—
4	 f	0.40	44	 f	1.—	83	Zeër zeldzaam. .	7.50
5	 f	1.75	45	 f	1.75	84	 f	1.75
6	 f	1.50	46	Bijna niet afgesn. f	1.50	85	 f	1.—
7	 f	0.30	47	 f	2.—	86	 f	1.—
8	 f	2.50	48	 f	0.80	87	 f	0.70
8*	 f	2.—	49	 f	0.80	88	 f	1.75
9	Zeër fraai ex. . . .	3.75	50	 f	1.—	89	 f	1.25
10	 f	0.50	51	 f	1.50	89*	 f	1.25
11	24 blz. f	2.50	52	 f	2.—	90	Onafgesn. f	1.50
12	Onafgesn. f	4.—	53	 f	0.80	91	 f	1.25
13	Fr. band. Zelds. . .	4.—	54	 f	2.—	92	 f	1.50
14	Bijna onafgesn. . .	1.50	55	Bevlekt. f	2.50	93	 f	1.25
15	 f	3.—	56	M. portr. f	2.50	94	 f	0.80
16	 f	1.—	57	Onafg. Gecollat. .	3.50	95	 f	1.50
17	Onafgesn. f	1.75	58	 f	1.—	96	 f	1.50
18	Onafgesn. f	3.50	59	 f	0.80	97	 f	1.75
19	 f	1.50	60	 f	1.50	98	 f	0.40
20	Onafgesn. f	2.50	61	 f	1.50	99	Rood marok. bd. .	6.—
21	 f	3.—	62	 f	1.50	100	 f	2.50
22	Onafgesn. f	0.80	63	 f	1.50	101	Van boven zeër	
23	 f	1.50	64	Onafgesn. f	1.—		afgesn. f	3.—
24	Onafgesn. f	2.—	65	 f	1.50	102	 f	1.50
25	 f	3.50	66	Onafgesn. f	1.75	103	 f	1.—
26	 f	1.25	67	Wat beschadigd. f	2.—	104	 f	0.80
27	Fr. band. f	4.—	68	Zeër zeldzaam. . .	5.—	105	 f	0.70
28	Onafgesn. f	8.—	69	Onafgesn. f	3.50	106	 f	0.70
29	Onafgesn. f	2.25	70	Onafgesn. f	1.50	107	 f	1.—
30	 f	5.25	71	Zeër belangrijk. .	9.—	108	 f	0.80
31	Onafgesn. f	0.80	72	Bijna niet afgesn. f	1.75	109	 f	0.80
32	Onafgesn. f	2.50	73	Onafgesn. f	3.—	110	 f	1.—
33	Onafgesn. f	2.—	74	Metafbeeld.(Plac-		111	 f	1.—
34	Onafgesn. f	2.—		caten van Bra-		112	 f	0.60
35	Onafgesn. f	1.25		bant, II. 496.) . .	1.75	113	 f	0.60
36	 f	1.—	75	 f	1.—	114	Onafgesn. f	1.75
37	 f	3.—	76	 f	1.—	—	Afgesn. f	1.25
38	M. wormind.rand. f	3.—	77	 f	0.80	115	 f	1.25
39	Belangrijk. f	1.50	78	 f	0.80	116	Onafgesn. f	1.50
40	 f	1.25	79	 f	2.50	—	Afgesn. f	1.—

2154	.	.	.	.	f	—50	2218	.	.	.	.	f	—20	2272	.	.	.	.	f	—80
2155	.	.	.	.	f	—50	2219	.	.	.	.	f	—70	2273	Onafgesneden	.	.	.	f	—50
2156	.	.	.	.	f	—70	2220	.	.	.	.	f	—70	2274	.	.	.	.	f	—30
2157	.	.	.	.	f	—40	2221	.	.	.	.	f	—70	2275	.	.	.	.	f	—40
2158	.	.	.	.	f	—70	2222	.	.	.	.	f	—80	2276	.	.	.	.	f	—40
2159	.	.	.	.	f	—30	2223	.	.	.	.	f	—80	2277	.	.	.	.	f	—40
2160	.	.	.	.	f	—40	2224	.	.	.	.	f	—70	2278	.	.	.	.	f	—30
2161	.	.	.	.	f	—70	2225	.	.	.	.	f	—90	2279	.	.	.	.	f	1.—
2162	.	.	.	.	f	—50	2226	.	.	.	.	f	—40	2280	.	.	.	.	f	—70
2163	.	.	.	.	f	—70	2227	.	.	.	.	f	—40	2281	.	.	.	.	f	1.50
2164	.	.	.	.	f	—30	2228	.	.	.	.	f	—20	2282	.	.	.	.	f	2.—
2165	.	.	.	.	f	—80	2229	.	.	.	.	f	—20	2283	.	.	.	.	f	1.75
2166	.	.	.	.	f	—50	2230	.	.	.	.	f	—90	2284	.	.	.	.	f	1.20
2167	.	.	.	.	f	—50	2231	.	.	.	.	f	—70	2285	.	.	.	.	f	1.—
2168	.	.	.	.	f	—80	2232	.	.	.	.	f	—50	2286	.	.	.	.	f	1.—
2169	.	.	.	.	f	1.—	2233	.	.	.	.	f	—40	2287	.	.	.	.	f	—80
2170	.	.	.	.	f	—40	2234	.	.	.	.	f	—40	2288	.	.	.	.	f	—80
2171	.	.	.	.	f	—70	2235	.	.	.	.	f	—30	2289	.	.	.	.	f	1.—
2172	.	.	.	.	f	—30	2236	.	.	.	.	f	—50	2290	.	.	.	.	f	—50
2173	.	.	.	.	f	—40	2237	.	.	.	.	f	—90	2291	.	.	.	.	f	—80
2174	.	.	.	.	f	—60	2238	.	.	.	.	f	—80	2292	.	.	.	.	f	1.—
2175	.	.	.	.	f	—30	2239	.	.	.	.	f	—60	2293	.	.	.	.	f	—50
2176	.	.	.	.	f	—40	2240	.	.	.	.	f	—60	2294	.	.	.	.	f	—50
2177	.	.	.	.	f	—60	2241	.	.	.	.	f	—50	2295	.	.	.	.	f	—50
2178	.	.	.	.	f	—80	2242	.	.	.	.	f	—60	2296	.	.	.	.	f	1.—
2179	.	.	.	.	f	—70	2243	.	.	.	.	f	—30	2297	.	.	.	.	f	1.—
2180	.	.	.	.	f	—50	2244	.	.	.	.	f	—40	2298	.	.	.	.	f	1.—
2181	.	.	.	.	f	—50	2245	.	.	.	.	f	—40	2299	.	.	.	.	f	1.—
2182	.	.	.	.	f	—40	2246	.	.	.	.	f	—70	2300	.	.	.	.	f	—30
2183	.	.	.	.	f	—50	2247	.	.	.	.	f	—30	2301	.	.	.	.	f	1.—
2184	.	.	.	.	f	—50	2248	.	.	.	.	f	—50	2302	.	.	.	.	f	1.—
2185	.	.	.	.	f	—30	2249	.	.	.	.	f	—40	2303	.	.	.	.	f	1.—
2186	.	.	.	.	f	1.—	2250	.	.	.	.	f	—70	2304	.	.	.	.	f	—80
2187	.	.	.	.	f	1.—	2251	.	.	.	.	f	—60	2305	.	.	.	.	f	—70
2188	.	.	.	.	f	—50	2252	.	.	.	.	f	—80	2306	.	.	.	.	f	—70
2189	.	.	.	.	f	—70	2253	.	.	.	.	f	—60	2307	.	.	.	.	f	—70
2190	.	.	.	.	f	—70	2254	.	.	.	.	f	—60	2308	.	.	.	.	f	—60
2191	.	.	.	.	f	—50	2255	.	.	.	.	f	—40	2309	.	.	.	.	f	—40
2192	.	.	.	.	f	—50	2256	.	.	.	.	f	—40	2310	.	.	.	.	f	—40
2193	.	.	.	.	f	—80	2257	.	.	.	.	f	—30	2311	.	.	.	.	f	—40
2194	.	.	.	.	f	—70	2258	.	.	.	.	f	1.—	2312	.	.	.	.	f	—60
2195	.	.	.	.	f	—80	2259	.	.	.	.	f	3.50	2313	.	.	.	.	f	—50
2196	.	.	.	.	f	—80	2260	.	.	.	.	f	7.50	2314	.	.	.	.	f	—50
2197	.	.	.	.	f	—40	2261	.	.	.	.	f	2.—	2315	.	.	.	.	f	—40
2198	.	.	.	.	f	—60	2262	.	.	.	.	f	3.50	2316	.	.	.	.	f	—40
2199	.	.	.	.	f	—80	2263	.	.	.	.	f	3.—	2317	.	.	.	.	f	—40
2200	.	.	.	.	f	—20	2264	.	.	.	.	f	2.50	2318	.	.	.	.	f	—40
2201	.	.	.	.	f	—50	2265	.	.	.	.	f	3.—	2319	.	.	.	.	f	—40
2202	.	.	.	.	f	—30	2266	.	.	.	.	f	3.—	2320	.	.	.	.	f	—40
2203	.	.	.	.	f	—30	2267	.	.	.	.	f	—30	2321	.	.	.	.	f	—30
2204	Onafgesneden	.	.	.	f	—60	2268	.	.	.	.	f	—70	2322	.	.	.	.	f	—30
2205	.	.	.	.	f	—40	2269	.	.	.	.	f	—50	2323	.	.	.	.	f	—30
2206	.	.	.	.	f	—50	2270	.	.	.	.	f	4.—	2324	.	.	.	.	f	—40
2207	.	.	.	.	f	—50	2271	.	.	.	.	f	4.—	2325	.	.	.	.	f	—90
2208	.	.	.	.	f	—50							—30	2326	.	.	.	.	f	—40
2209	.	.	.	.	f	—50							—40	2327	.	.	.	.	f	—70
2210	.	.	.	.	f	—40							—40	2328	.	.	.	.	f	—50
2211	.	.	.	.	f	—20							1.40							
2212	.	.	.	.	f	—70							—60							

269	 f	2.50	315	Hets. gepubl. te	360	 f	1.—
270		4.—		Haarlem. f	361	Onafgesn.	1.50
271		1.—	316		—	Hets. met worm.	0.80
272		1.—		Hets. gepubl. te	362	Onafgesn.	1.50
273		0.70		Haarlem.	363	Zeer zeldzaam.	5.50
274	Onafgesn.	0.70	317		364	Met worm.	0.40
275		1.50	318		365	Zeer zeldz. hr. bd.	15.—
276	Zeer zeldz.	7.—		Hets. met hands.	366	Onafgesn.	1.50
277	Onafgesn.	6.—	319		367		0.80
—	Afgesneden.	4.—	320		368		1.25
278		3.50	321	Onafgesn.	369		1.—
279		0.80	—	Afgesneden.	370	Onafgesn.	1.75
280		0.80	322	Gepubl. te Haarl.	—	Afgesneden.	1.25
281		3.—		Onafgesneden.	371		1.50
282	Onafgesn.	4.—	323		—	Blads. 1—8.	0.50
—	Afgesneden.	3.—	324		372	Onafgesn.	1.50
283		3.50	325		—	Afgesneden.	1.20
284	Onafgesn.	3.—	326		373		1.50
—	Afgesneden.	2.50	327		374		0.80
285		3.—	328		375		1.50
286		1.75	329	Onafgesn.	376		1.50
287		0.50	330	Onafgesn.	377		1.75
288	Zeer zeldz.	3.50	331		378		1.25
289	Zeer zeldzaam.	9.—	332	Onafgesn.	379		2.50
290		2.—	333	Onafgesn.	380	Belangrijk.	2.50
291		1.50	334		381	Onafgesn.	1.—
292	Onafg. m. worm.	4.—	335		382	Belangrijk.	2.50
293		3.30	336	Titel defect.	383		2.25
294		1.—	337		384		2.—
295		1.—	338		385	Onafgesn.	2.—
296		1.50	339		—	Afgesneden.	1.75
297		2.50	340	Onafgesn.	386		1.50
298		2.—	—	Afgesneden.	387	Onafgesn.	1.25
299	Met authenticatie	2.—	341		388		1.50
300	Onafgesn.	1.—	342		389	Onafgesn.	1.90
—	Afgesneden.	0.70	343		390		1.—
301	Onafg. Zeer zeldz.	11.—	344	Bevlekt.	391		2.50
302	Onafgesn.	3.50	345	Onafgesn.	392		0.80
303	Gepubl. te Haarl.	2.—	—	Afgesneden.	393	Onafgesn.	0.40
304	Onafgesn.	1.—	346		394	Onafgesn.	0.50
305		2.50	347		395	Onafgesn.	0.80
305*		5.00	348		396		0.70
306		1.50	349		397		0.60
307		1.—	350	Met alle namen.	398	Met authenticatie	1.—
308		0.70	—	1 blz. defect.	399		1.50
309		4.—	351	Onafg. Zeer zeldz.	400		1.50
310		2.—	352		401	Onafgesn.	2.75
311		1.50	353	Onafgesn.	—	Afgesneden.	2.25
312		0.80	354	Onafgesn.	402	Bevlekt.	1.50
313		3.—	355	Met afbeeld.	403		2.—
314		1.25	356		404	(op rijm).	2.50
—	Hets. gepubl. te		357		405		2.75
	Haarlem.	1.75	358	Met worm.	406		2.25
315		0.80	359		407		2.25

408	Onafgesn.	f	3.—	434		f	0.50	459		f	0.80
—	Afgesneden		2.50	435	Belangrijk. . . .		2.50	460			0.50
409	Zeer zelds.		3.—	436			2.25	461			0.50
410			0.90	437			1.50	462	Beschadigd. . . .		0.40
411			1.50	438			3.—	463	Zeer zeldzaam. .		10.—
412			1.25	439	Onafgesn.		0.30	464			2.50
413			1.50	440			3.—	465			0.90
414			2.50	441			1.—	466			0.40
415			2.25	442			0.50	467			1.50
416			1.25	443			3.—	468			2.—
417			1.50	—	Hetz. zeer afgem. .		2.25	469			1.50
418			2.—	—	Hetz. znd. titel. .		1.50	470			2.—
419			1.50	444			1.75	471			3.—
420			1.50	445			1.50	472			2.50
421			1.25	446			1.—	473	Onafgesn.		0.80
422			2.—	447			0.40	474			2.50
423			1.50	448			1.—	475			5.—
424			1.—	449	Onafgesn.		0.80	476			0.80
425			1.50	450	Onafgesn.		0.70	477			0.50
426			1.25	451			1.—	478			1.50
427			1.—	452			1.10	479			1.—
428			1.75	—	Hetz. gepubl. te			480			1.—
429			2.—	—	Haarlem.		1.50	481	Belangrijk. . . .		2.50
430			1.25	453			4.50	482			2.50
431	Onafg. eenigzins			454			1.50	483			2.—
—	beschadigd.		2.50	455			2.—	484			4.—
—	Afgesneden.		1.75	456	Onafg. Zeer zeldz.		9.—	485			1.25
432	Zeer afgesned. . .		1.50	457			1.25				
433	Zeer afgesned. . .		1.—	458			1.75				

VERVOLG VAN DE PRIJSLIJST

DER

PAMFLETTEN, TRAKTATEN, ENZ.

verkrijgbaar bij **FREDERIK MULLER** te Amsterdam.

 Voor enkele stukken staat deze prijs vast. Voor f 30.—, f 50.— of f 100.— te gelijk nemende, geniet men een rabat naar rato.

481		f	2.—	522		f	2.—	563		f	1.25
482		"	2.—	523	Zeet bevlakt.	"	1.50	564		"	1.25
483		"	2.—	524	Onafgesneden..	"	1.50	565	Onafgesneden..	"	2.50
484		"	2.50	525		"	— .50	—	Afgesneden..	"	2.—
485		"	3.—	526		"	1.50	566		"	1.50
486		"	1.75	527		"	2.—	567		"	1.—
487		"	3.—	528		"	1.50	568		"	2.—
488		"	2.50	529	Onafgesneden..	"	2.50	569		"	— .70
489		"	3.—	530	Ontbreekt bl. a.	"	1.—	570		"	1.—
490		"	1.25	531	Onafgesneden..	"	— .70	571		"	1.50
491		"	1.50	532	Afgesneden..	"	1.75	572		"	1.—
492		"	— .70	533	Onafgesneden..	"	2.25	573		"	— .80
493		"	— .40	534		"	1.50	574		"	— .40
494	Beschadigd.	"	— .30	535		"	1.25	575		"	— .80
495		"	1.50	536		"	1.—	576		"	1.50
496	Zeet bevlakt.	"	1.—	537		"	1.—	577	Onafgesneden..	"	1.25
497	Beschadigd.	"	— .40	538		"	1.—	578		"	— .80
498		"	— .70	539		"	1.75	579		"	— .80
499	Onafgesneden..	"	2.50	540		"	— .70	580		"	— .80
500		"	1.—	541		"	2.—	581		"	1.50
501		"	— .60	542		"	2.50	582		"	1.50
502		"	1.—	543		"	2.75	583		"	2.50
503		"	1.50	544		"	1.75	584	8 bladz.	"	1.25
504		"	1.75	545		"	1.50	585	Onafgesneden..	"	— .70
505		"	1.50	546		"	1.50	586		"	— .60
506		"	1.25	547		"	1.—	587		"	1.—
507		"	1.50	548		"	2.—	588		"	— .80
508		"	1.75	549		"	1.50	589		"	— .80
509		"	1.25	550	Onafgesneden..	"	3.—	590		"	— .60
510		"	3.—	—	Afgesneden..	"	2.25	591		"	— .80
511	Onafgesneden..	"	1.—	551		"	— .70	592		"	— .80
512	Onafgesneden..	"	3.—	552		"	1.25	593		"	2.—
—	Afgesneden..	"	2.—	553		"	1.50	594		"	2.—
513		"	3.—	554	Onafgesneden..	"	1.25	595		"	2.—
514		"	1.—	—	Afgesneden..	"	1.—	596		"	1.50
515		"	— .80	555		"	1.—	597		"	— .70
516		"	— .70	556		"	1.25	598		"	— .80
517		"	1.50	557	Bladz. 1—8..	"	— .40	599		"	— .80
518		"	1.50	558		"	2.—	600		"	— .80
519	Onafgesneden..	"	3.—	559		"	2.—	601		"	— .80
—	Afgesneden..	"	2.—	560		"	2.—	602	Onafgesneden..	"	— .70
520	Onafgesneden..	"	2.50	561	Bladz. 1—8..	"	— .80	—	Afgesneden..	"	— .50
521		"	1.50	562	Onafgesneden..	"	2.—	603		"	1.50

604	..	f	1.—	654	..	f	1.50	704	..	f	— .90
605	..	..	— .80	655	..	..	1.50	705	..	..	1.25
606	..	..	— .80	656	..	..	1.50	706	..	..	— .90
607	..	..	— .80	657	..	..	1.50	707	..	..	— .80
608	..	..	— .70	658	..	..	1.50	708	..	..	1.—
609	..	..	2.50	659	..	..	1.—	709	..	..	2.—
610	..	..	1.75	660	..	..	1.—	710	Onafgesneden..	..	1.75
611	..	..	1.50	661	..	..	— .70	—	Afgesneden..	..	1.25
613	..	..	1.50	662	..	..	1.—	711	..	..	2.50
614	..	..	1.—	663	..	..	1.—	712	..	..	5.—
615	..	..	1.—	664	..	..	— .70	713	..	..	4.—
616	..	..	1.—	665	..	..	1.—	714	Onafgesneden..	..	2.50
617	..	..	1.—	666	..	..	— .70	715	..	..	1.—
618	..	..	1.—	667	Onafgesneden..	..	2.—	716	..	..	— .60
619	..	..	— .80	668	..	..	— .80	717	..	..	1.—
620	Onafgesneden..	..	1.50	669	..	..	1.—	718	..	..	— .60
621	..	..	1.75	670	..	..	— .70	719	..	..	— .90
622	..	..	1.—	671	..	..	1.25	720	..	..	1.20
623	Onafgesneden..	..	1.—	672	Onafgesneden..	..	1.25	721	..	..	— .80
—	Afgesneden..	..	— .80	—	Afgesneden..	..	— .80	722	..	..	1.—
624	..	..	1.—	673	..	..	1.50	723	..	..	2.—
625	..	..	1.—	674	..	..	1.25	724	..	..	1.—
626	..	..	1.—	675	Zeër zeldzaam..	..	2.—	725	..	..	1.—
627	..	..	— .80	676	Met plaat..	..	1.50	726	..	..	— .70
628	..	..	1.—	677	Met plaat..	..	1.50	727	..	..	— .80
629	..	..	2.—	678	Zonder plaat..	..	1.—	728	..	..	1.—
630	Onafgesneden..	..	2.50	679	Met plaat..	..	1.50	729	..	..	— .80
—	Afgesneden..	..	2.—	680	Zonder plaat..	..	1.—	730	..	..	1.50
631	Onafgesneden..	..	1.50	681	..	..	1.—	731	..	..	1.—
632	..	..	1.25	682	..	..	1.50	732	..	..	1.—
633	Onafgesneden..	..	2.—	683	..	..	— .80	733	..	..	— .80
634	..	..	1.—	684	..	..	3.—	734	..	..	— .80
635	..	..	1.—	685	..	..	3.—	735	..	..	1.50
636	Fraai gebonden..	..	7.—	686	..	..	3.—	736	..	..	— .70
—	Afgesneden..	..	3.—	—	Compleet exempl.	..	..	737	..	..	— .70
637	..	..	3.50	—	van den Byecorff,	..	..	738	Onafgesneden..	..	1.25
638	Zeër zeldzaam..	..	3.50	—	1e druk..	..	50.—	739	..	..	1.50
639	..	..	3.—	—	2e druk..	..	60.—	740	..	..	3.—
640	..	..	3.—	—	3e druk..	..	65.—	741	..	..	2.—
641a	Onafgesneden..	..	3.—	687	..	..	3.—	742	..	..	— .80
— b	..	..	2.50	688	..	..	1.—	743	..	..	— .80
— c	..	..	2.50	689	..	..	— .80	744	..	..	1.25
642	..	..	2.50	690	..	..	1.—	745	..	..	1.—
—	Fraai gebonden..	..	6.—	691	..	..	1.50	746	..	..	— .80
643	Zeër zeldzaam..	..	4.—	692	..	..	1.50	747	Zeldzaam..	..	1.—
644	Onafgesneden..	..	3.50	693	..	..	1.—	748	Beschadigd..	..	1.—
—	Afgesneden..	..	3.—	694	..	..	1.—	749	Onafgesneden..	..	1.50
645	Fraai gebonden..	..	6.—	695	..	..	— .80	—	Afgesneden..	..	1.—
646	..	..	5.—	696	..	..	1.75	750	..	..	1.—
647	..	..	2.50	697	..	..	— .80	751	Onafgesneden..	..	1.25
648	..	..	3.—	698	..	..	1.—	—	Afgesneden..	..	1.—
649	..	..	4.—	699	..	..	1.40	752	..	..	— .80
650	..	..	3.—	700	..	..	1.25	753	..	..	— .60
651	..	..	3.—	701	..	..	— .90	754	..	..	1.75
652	..	..	2.50	702	..	..	— .90	755	..	..	— .60
653	..	..	1.50	703	..	..	— .90	756	Zeldzaam..	..	— .80

Prijzlijst der Pamfletten, Traktaten, enz.

7

757	Zeldzaam..	f 1.—	812	..	f —.80	868	..	f 1.75
758	..	—70	813	..	1.—	864	..	1.25
759	..	—60	814	..	1.25	865	..	1.—
760	..	1.—	815	..	1.—	866a.	..	1.—
761	..	1.—	816	..	—80	—b.	..	1.—
762	Zeer afgesneden.	—80	817	..	1.—	867	..	—80
763	..	1.25	817*	..	—80	868	..	—80
764	..	1.50	818	..	1.25	869	..	—80
765	..	1.50	819	..	1.—	870	..	—80
766	..	1.50	820	..	1.50	871	..	1.—
767	Zeer zeldzaam.	3.—	821	Onafgesneden..	1.50	872	..	1.25
768	Zeer zeldzaam.	4.—	822	..	1.—	873	..	1.25
769	Zeldzaam..	4.—	823	..	1.—	874	..	1.50
770	..	1.50	824	..	2.—	875	..	1.50
771	..	1.25	825	..	2.50	876	..	1.—
772	..	1.50	826	..	2.50	877	..	1.25
773	..	—70	827	..	2.—	878	..	1.—
774	..	—70	828	..	1.50	879	..	1.—
775	..	2.—	829	..	2.—	880	..	1.—
776	Onafgesneden..	1.50	830	..	—50	881	..	1.25
777	..	—80	831	..	—80	882	..	1.25
778	Zeldzaam..	2.—	832	..	—80	883	Onafgesneden..	1.50
779	..	3.—	833	..	—40	—	Afgesneden..	1.25
780	..	1.50	834	..	—50	884	..	1.25
781	Onafgesneden..	1.50	835	..	—50	885	..	1.25
782	..	1.—	836	Onafgesneden..	—80	886	..	1.25
783	..	—80	—	Afgesneden..	—50	887	..	1.50
784	..	—70	837	..	—50	888	..	—80
785	Onafgesneden..	—60	838	..	1.25	889	..	1.25
—	Afgesneden..	—40	839	..	1.50	890	..	1.50
786	..	—80	840	Onafgesneden..	2.—	891	..	—30
787	..	1.—	841	..	—50	892	..	1.—
788	..	—30	842	..	—80	893	..	1.—
789	..	—70	843	Onafgesneden..	1.25	894	..	1.—
790	..	1.50	844	..	1.—	895	..	—30
791	..	—50	845	Onafgesneden..	—70	896	..	1.—
792	..	1.25	846	Onafgesneden..	1.25	897	..	1.25
793	..	—80	—	Afgesn. en besch.	—70	898	..	1.—
794	..	1.—	847	..	—80	899	..	1.—
795	..	1.75	848	..	—70	900	..	—60
796	..	1.—	849	..	1.—	901	..	1.40
797	Zeldzaam..	1.25	850	Onafgesneden..	—60	902	..	1.40
798	..	1.75	851	Onafgesneden..	2.—	903	Onafgesneden..	—30
799	..	1.—	—	Afgesneden..	1.50	904	Onafgesneden..	1.50
800	..	—80	852	..	2.50	905	Onafgesneden..	—80
801	..	1.—	853	..	1.—	906	..	—80
802	..	1.—	854	..	1.—	907	..	1.—
803	..	—80	855	..	—50	908	..	1.25
804	..	1.—	856	Onafgesneden..	—70	909	..	1.50
805	Zeldzaam..	1.75	857	..	—80	910	..	1.—
806	..	—80	858	..	1.25	911	..	1.—
807	..	1.—	859	..	5.—	912	..	—80
808	..	1.50	860	..	4.—	913	Onafgesneden..	1.—
809	..	1.75	861	..	4.—	—	Afgesneden..	—50
810	..	2.—	861*	..	4.50	914	..	1.—
811	..	1.25	862	..	2 —	915	..	1.75

916	..	f	1.25	963	..	f	— .60	1010	..	f	1.—
917	..		— .50	964	..		— .70	1011	..		1.50
918	..		— .30	965	..		— .80	1012	..		1.25
919	Onafgesneden..		1.—	966	..		1.25	1013	..		1.50
920	..		— .80	967	..		— .80	1014	..		1.50
921	..		2 50	968	..		— .60	1015	..		— .80
922	..		1.—	969	..		1.—	1016	..		— .90
923	..		1.75	970	..		1.—	1017	..		1.75
924	..		— .80	971	..		1.—	1018	..		1.25
925	..		1.—	972	..		1 75	1019	..		— .80
926	..		3.—	973	..		— .80	1020	..		1.—
927	..		— .80	974	..		— .80	1021	..		— .80
928	..		— .80	975	..		— .80	1022	..		1.50
929	..		1.—	976	..		1.25	1023	..		— .70
930	..		— .80	977	..		1.25	1024	..		— .80
931	..		— .80	978	..		— .80	1025	..		1.25
932	..		— .80	979	..		1.—	1026	..		1.—
933	..		— .70	980	..		1.75	1027	..		— .80
934	..		— .70	981	..		1.25	1028	..		1.50
935	..		— .70	982	..		1.50	1029	..		— .80
936	..		— .60	983	Onafgesneden..		2.—	1030	..		— .80
937	..		— .60	984	..		1.50	1031	..		— .60
938	..		— .50	985	Onafgesneden..		— .80	1032	..		— .40
939	Onafgesneden..		1.—	—	Afgesneden..		— .50	1033	..		— .70
—	Afgesneden..		— .80	986	..		1.—	1034	..		— .80
940	..		— .80	987	..		— .80	1035	..		— .80
941	..		— .70	988	..		2.50	1036	..		— .80
942	..		— .50	989	..		1.75	1037	..		— .70
943	..		— .70	990	..		— .70	1038	..		— .70
944	..		1.—	991	..		1.50	1039	..		— .80
945	..		1.—	992	..		— .30	1040	..		— .60
946	..		1.—	993	..		3.—	1041	..		— .70
947	..		1.—	994	..		2.50	1042	..		— .60
948	..		— .80	995	..		2.50	1043	..		1.—
949	..		— .50	996	..		2.50	1044	..		— .60
950	..		1.50	997	..		— .80	1045a.	..		1.—
951	..		— .80	998	..		— .80	— b.	..		— .50
952	..		— .80	999	..		— .60	1046	..		— .50
953	..		— .50	1000	..		— .80	1047	..		— .80
954	..		— .70	1001	..		1.75	1048	..		— .60
955	..		— .70	1002	..		1.—	1049	Met plaat..		1.75
956	..		— .90	1003	..		— .60	1050	Met plaat..		1.25
957	..		— .90	1004	..		— .60	—	Zonder plaat..		— .80
958	..		— .90	1005	..		1.—	1051	Zonder plaat..		1.—
959	..		— .80	1006	..		3.—	1052	Met plaat..		1.25
960	..		— .70	1007	..		1.—	1053	Met plaat..		1.25
961	..		— .70	1008	..		1.25	1054	Met plaat..		1.—
962	..		— .80	1009	..		1.25				

VERVOLG VAN DE PRIJSLIJST
DER
PAMFLETTEN, TRAKTATEN, ENZ.

verkrijgbaar bij **FREDERIK MULLER** te Amsterdam.

 Voor enkele stukken staat deze prijs vast. Voor f 30.—, f 50.— of f 100.— te gelijk nemende, geniet men een rabat naar rato.

1055	.	.	.	.	f	1.—	1095	.	.	.	.	f	1.—	1136	.	.	.	.	f	1.—
1056	.	.	.	.	"	1.—	1096	.	.	.	.	"	—50	1137	.	.	.	.	"	1.—
1057	.	.	.	.	"	1.50	1097	.	.	.	.	"	—40	1138	.	.	.	.	"	1.25
1058	.	.	.	.	"	1.50	1098	.	.	.	.	"	—60	1139	.	.	.	.	"	1.50
1059	.	.	.	.	"	1.25	1099	Onafgesneden.	.	.	.	"	1.—	1140	.	.	.	.	"	1.25
1060	.	.	.	.	"	1.25	—	Afgesneden.	.	.	.	"	—50	1141	.	.	.	.	"	—40
1061	.	.	.	.	"	1.50	1100	.	.	.	.	"	—70	1142	.	.	.	.	"	—40
1062	.	.	.	.	"	1.50	1101	.	.	.	.	"	—70	1143	.	.	.	.	"	—60
1063	.	.	.	.	"	1.—	1102	.	.	.	.	"	1.50	1144	.	.	.	.	"	—60
1064	.	.	.	.	"	—50	1103	.	.	.	.	"	1.—	1145	.	.	.	.	"	—60
1065	.	.	.	.	"	1.—	1104	.	.	.	.	"	—60	1146	.	.	.	.	"	1.50
1066	Alleen titel en	.	.	.	.	.	1105	.	.	.	.	"	—60	1147	.	.	.	.	"	—50
	Vermaen-Liedt	.	.	.	.	.	1106	.	.	.	.	"	1.50	1148	.	.	.	.	"	1.25
	met 2 houtsn.	.	.	.	.	—80	1107	.	.	.	.	"	—70	1149	.	.	.	.	"	—50
1067	.	.	.	.	"	—50	1108	.	.	.	.	"	—90	1150	.	.	.	.	"	1.—
1068	.	.	.	.	"	—50	1109	.	.	.	.	"	1.—	1151	.	.	.	.	"	—60
1069	.	.	.	.	"	—50	1110	.	.	.	.	"	—40	1152	.	.	.	.	"	—60
1070	.	.	.	.	"	1.—	1111	.	.	.	.	"	—60	1153	Onafgesneden	.	.	.	"	1.25
1071	.	.	.	.	"	1.—	1112	.	.	.	.	"	—50	—	Afgesneden..	.	.	.	"	1.—
1072	.	.	.	.	"	1.—	1113	Onafgesneden.	.	.	.	"	—70	1154	.	.	.	.	"	—40
1073	.	.	.	.	"	—50	1114	.	.	.	.	"	—70	1155	.	.	.	.	"	—60
1074	.	.	.	.	"	—50	1115	.	.	.	.	"	—70	1156	.	.	.	.	"	—60
1075	.	.	.	.	"	—60	1116	.	.	.	.	"	—70	1157	.	.	.	.	"	1.—
1076	.	.	.	.	"	—30	1117	.	.	.	.	"	—70	1158	.	.	.	.	"	—50
1077	.	.	.	.	"	—20	1118	.	.	.	.	"	—60	1159	.	.	.	.	"	—50
1078	.	.	.	.	"	—20	1119	.	.	.	.	"	—60	1160	.	.	.	.	"	—60
1079	.	.	.	.	"	1.75	1120	.	.	.	.	"	—70	1161	.	.	.	.	"	—60
1080	.	.	.	.	"	1.—	1121	.	.	.	.	"	—70	1162	Onafgesneden.	.	.	.	"	—70
1081	.	.	.	.	"	—80	1122	.	.	.	.	"	—70	1163	.	.	.	.	"	—70
1082	.	.	.	.	"	1.—	1123	.	.	.	.	"	—40	1164	.	.	.	.	"	1.25
1083	.	.	.	.	"	1.50	1124	.	.	.	.	"	—30	1165	.	.	.	.	"	—80
1084	.	.	.	.	"	1.25	1125	.	.	.	.	"	1.—	1166	Onafgesneden.	.	.	.	"	1.25
1085	.	.	.	.	"	—60	1126	.	.	.	.	"	—80	—	Afgesneden..	.	.	.	"	1.—
1086	.	.	.	.	"	—80	1127	Onafgesneden.	.	.	.	"	1.—	1167	.	.	.	.	"	1.—
1087	Onafgesneden.	.	.	.	"	1.25	—	Afgesneden..	.	.	.	"	—80	1168	Onafgesneden.	.	.	.	"	1.—
—	Afgesneden..	.	.	.	"	1.—	1128	.	.	.	.	"	1.—	—	Afgesneden	.	.	.	"	—80
1088	.	.	.	.	"	1.—	1129	.	.	.	.	"	—80	1169	.	.	.	.	"	—80
1089	.	.	.	.	"	—80	1130	.	.	.	.	"	—60	1170	.	.	.	.	"	—80
1090	.	.	.	.	"	—80	1131	.	.	.	.	"	—60	1171	.	.	.	.	"	—60
1091	.	.	.	.	"	—80	1132	.	.	.	.	"	—70	1172	.	.	.	.	"	—80
1092	.	.	.	.	"	—40	1133	.	.	.	.	"	—80	1173	.	.	.	.	"	—60
1093	.	.	.	.	"	—30	1134	.	.	.	.	"	—50	1174	.	.	.	.	"	1.—
1094	.	.	.	.	"	—60	1135	.	.	.	.	"	1.25	1175	.	.	.	.	"	1.25

Prijsljst der Pamfletten, Traktaten, enz.

1176	.	.	.	.	f	—,60	1230	.	.	.	.	f	1,—	1285	.	.	.	.	f	—,40
1177	.	.	.	.	f	—,60	1231	.	.	.	.	f	—,70	1286	.	.	.	.	f	—,50
1178	.	.	.	.	f	—,40	1232	.	.	.	.	f	—,30	1287	.	.	.	.	f	—,80
1179	.	.	.	.	f	—,40	1233	.	.	.	.	f	—,70	1288	.	.	.	.	f	—,50
1180	.	.	.	.	f	—,40	1234	Ontbr. bls. 121—28.	.	.	.	f	—,50	1289	.	.	.	.	f	—,40
1181	.	.	.	.	f	—,40	1235	.	.	.	.	f	1,—	1290	.	.	.	.	f	—,50
1182	.	.	.	.	f	—,60	1236	.	.	.	.	f	—,80	1291	.	.	.	.	f	—,50
1183	.	.	.	.	f	—,50	1237	.	.	.	.	f	—,80	1292	.	.	.	.	f	—,50
1184	.	.	.	.	f	—,80	1237*	.	.	.	.	f	1,50	1293	.	.	.	.	f	—,20
1185	.	.	.	.	f	—,30	1238	.	.	.	.	f	—,80	1294	.	.	.	.	f	—,30
1186	.	.	.	.	f	—,90	1239	.	.	.	.	f	—,60	1295	.	.	.	.	f	—,20
1187	.	.	.	.	f	—,40	1240	.	.	.	.	f	—,30	1296	.	.	.	.	f	—,50
1188	.	.	.	.	f	—,40	1241	.	.	.	.	f	—,50	1297	.	.	.	.	f	—,60
1189	.	.	.	.	f	1,25	1242	.	.	.	.	f	—,50	1298	.	.	.	.	f	—,50
1190	.	.	.	.	f	—,90	1243	.	.	.	.	f	—,50	1299	.	.	.	.	f	—,30
1191	.	.	.	.	f	1,25	1244	.	.	.	.	f	—,40	1300	.	.	.	.	f	—,40
1192	}	.	.	.	f	1,50	1245	.	.	.	.	f	—,40	1301	.	.	.	.	f	—,50
1193		.	.	.	f	—,60	1246	.	.	.	.	f	—,60	1302	.	.	.	.	f	—,20
1194	.	.	.	.	f	—,70	1247	.	.	.	.	f	—,40	1303	.	.	.	.	f	—,20
1195	.	.	.	.	f	1,25	1248	.	.	.	.	f	—,40	1304	.	.	.	.	f	—,90
1196	.	.	.	.	f	1,25	1249	.	.	.	.	f	—,60	1305	.	.	.	.	f	—,50
1197	.	.	.	.	f	—,80	1250	.	.	.	.	f	—,30	1306	.	.	.	.	f	—,90
1198	.	.	.	.	f	1,50	1251	.	.	.	.	f	—,30	1307	.	.	.	.	f	—,50
1199	.	.	.	.	f	—,70	1252	.	.	.	.	f	—,70	1308	.	.	.	.	f	1,—
1200	.	.	.	.	f	—,80	1253	.	.	.	.	f	—,40	1309	.	.	.	.	f	—,70
1201	.	.	.	.	f	—,60	1254	.	.	.	.	f	—,50	1310	.	.	.	.	f	1,50
1202	.	.	.	.	f	—,50	1255	.	.	.	.	f	—,80	1311	.	.	.	.	f	—,90
1203	.	.	.	.	f	1,—	1256	.	.	.	.	f	—,80	1312	.	.	.	.	f	—,60
1204	.	.	.	.	f	—,60	1257	.	.	.	.	f	1,—	1313	.	.	.	.	f	—,50
1205	.	.	.	.	f	—,70	1258	.	.	.	.	f	—,60	1314	.	.	.	.	f	—,50
1206	.	.	.	.	f	—,40	1259	.	.	.	.	f	—,60	1315	.	.	.	.	f	—,60
1207	.	.	.	.	f	—,50	1260	.	.	.	.	f	—,40	1316	.	.	.	.	f	—,50
1208	.	.	.	.	f	—,70	1261	.	.	.	.	f	—,40	1317	.	.	.	.	f	—,60
1209	.	.	.	.	f	—,80	1262	.	.	.	.	f	—,50	1318	.	.	.	.	f	—,50
1210	.	.	.	.	f	—,80	1263	.	.	.	.	f	—,50	1319	.	.	.	.	f	—,40
1211	Onafgesneden.	.	.	.	f	—,80	1264	.	.	.	.	f	—,90	1320	.	.	.	.	f	—,60
—	Afgesneden..	.	.	.	f	—,70	1265	.	.	.	.	f	—,40	1321	.	.	.	.	f	—,50
1212	.	.	.	.	f	—,40	1266	.	.	.	.	f	—,50	1322	.	.	.	.	f	—,70
1213	.	.	.	.	f	—,60	1267	.	.	.	.	f	—,60	1323	.	.	.	.	f	—,50
1214	.	.	.	.	f	—,50	1268	.	.	.	.	f	—,30	1324	.	.	.	.	f	—,50
1215	.	.	.	.	f	—,40	1269	.	.	.	.	f	—,40	1325	.	.	.	.	f	—,50
1216	.	.	.	.	f	—,40	1270	.	.	.	.	f	—,40	1326	.	.	.	.	f	—,50
1217	Onafgesneden.	.	.	.	f	—,60	1271	.	.	.	.	f	—,40	1327	.	.	.	.	f	—,60
—	Afgesneden..	.	.	.	f	—,40	1272	.	.	.	.	f	—,40	1328	.	.	.	.	f	—,50
1218	.	.	.	.	f	—,40	1273	.	.	.	.	f	—,50	1329	.	.	.	.	f	—,60
1219	.	.	.	.	f	—,60	1274	.	.	.	.	f	—,40	1330	.	.	.	.	f	—,40
1220	.	.	.	.	f	1,—	1275	.	.	.	.	f	1,—	1331	.	.	.	.	f	—,20
1221	.	.	.	.	f	—,80	1276	.	.	.	.	f	—,40	1332	.	.	.	.	f	—,60
1222	.	.	.	.	f	—,80	1277	.	.	.	.	f	—,70	1333	.	.	.	.	f	1,—
1223	.	.	.	.	f	1,—	1278	.	.	.	.	f	—,60	1334	.	.	.	.	f	—,70
1224	.	.	.	.	f	—,50	1279	.	.	.	.	f	—,40	1335	.	.	.	.	f	—,50
1225	.	.	.	.	f	1,50	1280	.	.	.	.	f	—,50	1336	.	.	.	.	f	—,80
1226	.	.	.	.	f	—,60	1281	.	.	.	.	f	—,60	1337	.	.	.	.	f	—,80
1227	.	.	.	.	f	—,60	1282	.	.	.	.	f	—,50	1338	.	.	.	.	f	—,80
1228	.	.	.	.	f	1,—	1283	.	.	.	.	f	—,70	1339	.	.	.	.	f	—,70
1229	.	.	.	.	f	—,80	1284	.	.	.	.	f	—,60	1340	.	.	.	.	f	—,40

Prijzlijst der *Pamfletten, Traktaten, enz.*

11

1341	f	—40	1396	f	—40	1452	f	—80
1342	f	—50	1397	f	—50	1453	f	—70
1343	f	1.50	1398	f	—50	1454	f	—70
1344	f	—40	1399	f	—50	1455	f	—70
1345	f	1.—	1400	f	—20	1456	f	—50
1346	f	—80	1401	f	—50	1457	f	—80
1347	f	—80	1402	f	—20	1458	f	—80
1348	f	—90	1403	f	—20	1459	f	—80
1349	f	—60	1404	f	—30	1460	f	—80
1350	f	—80	1405	f	—30	1461	f	—80
1351	f	—70	1406	f	—20	1462	f	—90
1352	f	1.—	1407	f	—20	1463	f	—60
1353	f	—70	1408	f	—20	1464	f	—60
1354	f	—50	1409	f	—40	1465	f	—40
1355	f	—60	1410	f	—40	1466	f	—50
1356	f	—70	1411	f	—30	1467	f	—20
1357	f	1.50	1412	f	—30	1467*	f	—20
1358	f	—60	1413	f	—40	1468	f	—20
1359	f	—70	1414	f	—60	1469	f	—20
1360	f	—70	1415	f	—40	1470	f	—30
1361	f	—50	1416	f	—30	1471	f	—30
1362	f	—70	1417	f	—30	1472	f	—40
1363	f	—40	1418	f	—30	1473	f	—40
1364	f	—40	1419	f	—50	1474	f	—40
1365	f	—50	1420	f	—30	1475	f	—40
1366	f	—70	1421	f	—30	1476	f	—50
1367	f	—40	1422	f	—40	1477	f	—50
1368	f	—40	1423	f	—20	1478	f	—30
1369	f	—50	1424	f	—30	1479	f	—30
1370	f	—40	1425	f	—30	1480	f	—30
1371	f	—50	1426	f	—60	1481	f	—30
1372	f	—50	1427	f	—30	1482	f	—20
1373*	f	—50	1428	f	—30	1483	f	—30
1373	f	1.25	1429	f	—40	1484	f	—30
1374	f	1.50	1430	f	—40	1485	f	—40
1375	f	1.50	1431	f	—40	1486	f	—20
1376	f	—50	1432	f	—40	1487	f	—40
1377	f	—40	1433	f	—40	1488	f	—40
1378	f	—80	1434	f	—40	1489	f	—30
1379	f	—50	1435	f	—50	1490	f	—40
1380	f	—40	1436	f	—50	1491	f	—40
1381	f	—80	1437	f	—40	1492	f	—40
1382	f	—80	1438	f	—20	1493	f	—40
1383	f	—50	1439	f	—30	1494	f	—40
1384	f	—80	1440	f	—40	1495	f	—30
1385	f	—60	1441	f	—30	1496	f	—20
1386	f	—40	1442	f	—40	1497	f	—20
1387	f	—60	1443	f	—40	1498	f	—20
1388	f	—60	1444	f	—40	1498*	f	—20
1389	f	—60	1445	f	—60	1499	f	—20
1390	f	—80	1446	f	—60	1500	f	—70
1391	f	—50	1447	f	—60	1501	f	—20
1392	f	—50	1448	f	—60	1502	f	—20
1393	f	—40	1449	f	—60	1503	f	—20
1394	f	—30	1450	f	—70	1504	f	—40
1395	f	—60	1451	f	—40	1505	f	—40

1506		f —.30	1558	Zeldzaam.	f —.70	1604		f —.40
1507		— .30	1559	Zeldzaam.	— .80	1605		— .50
1508		— .30	1560		— .90	1606		— .40
1509		— .30	1561		— .90	1607		— .50
1510		— .30	1562		— .90	1608	Zeldzaam.	— .90
1511		— .20	1563	Met de plaat.		1609		— .60
1512		— .30		Zeldzaam.	2.—	1610		— .80
1513		— .50	—	Zonder plaat en		1611		— .30
1514		— .20		gedicht.	— .40	1612		— .50
1515		— .30	1564	Zeldzaam.	— .70	1613		— .50
1516		— .30	1565	Zeldzaam.	— .80	1614		— .60
1517		— .30	1566	Zeldzaam.	— .90	1615		— .40
1518		— .40	1567		— .80	1616		— .20
1519		— .40	1568	Zeldzaam.	— .90	1617		— .50
1520		— .50	1569		— .90	1618		— .20
1521		— .30	1570		— .50	1619		— .40
1522		— .60	1571		— .60	1620		— .30
1523		— .50	1572		— .40	1621		— .30
1524		— .30	1573		— .70	1622		— .40
1525		— .30	1574		— .70	1623		— .40
1526		— .30	1575		— .60	1624		— .70
1527		— .40	1576	Onafgesneden.	7.50	1625	Zeldzaam.	
1528		— .30		Afgesneden.	6.—		Onafgesneden.	4.—
1529		— .30	1577		— .80		Afgesneden.	2.50
1530		— .30	1578		— .40	1626		1.50
1531		— .40	1579		— .90	1627		1.50
1532		— .40	1580		— .50	1628		— .70
1533		— .30	1581		— .40	1629		— .30
1534		— .30	1582		— .40	1630		— .20
1535		1.50	1583	Onafgesneden.	— .90	1631		— .70
1536		1.50	1584		1.—	1632		2.—
1537		— .40	1585		— .80	1633		— .30
1538		— .30	1586		— .80	1634		— .40
1539		— .40	1587		— .30	1635		— .70
1540		— .30	1588		— .40	1636		2.—
1541		— .20	1589		— .80	1637		— .30
1542		— .40	1590		— .40	—	Hetz. doorschoten,	
1543		— .50	1591		— .40		met de Groot's	
1544	Onafgesneden.	— .50	1592		— .30		aanmerk.	— .60
1545		— .30	1593		— .30	1638		— .40
1546		— .20	1594		— .50	1639	Onafgesneden.	— .90
1547		— .20	1595		— .40		Afgesneden.	— .70
1548		— .50	1596		— .40	1640		2.50
1549		— .40	1597		— .30	1641a		— .20
1550		— .50	1598		— .20	b		— .20
1551		— .40	1599		— .30	1642		— .20
1552		— .50	1600		— .20	1643		— .30
1553		— .50	1601		— .70	1644		— .80
1554		— .50	1602		— .70	1645		— .30
1555		— .50	1603	Doorschoten met		1646		— .30
1556	Zeldzaam.	— .70		aanteeken. van		1647		— .30
1557	Zeldzaam.	— .50		Theod. Graswinckel.	1.25	1648		— .30

VERVOLG VAN DE PRIJSLIJST
DER
PAMFLETTEN, TRAKTATEN, ENZ.

verkrijgbaar bij FREDERIK MULLER te Amsterdam.

 Voor enkele stukken staat deze prijs vast. Voor f 80.—, f 50.— of f 100.— te gelijk nemende, geniet men een rabat naar rato.

1649	.	.	.	.	f —.20	1697	.	.	.	.	f 2.50	1744	.	.	.	.	f 1.25
1650	.	.	.	.	— .20	1698	.	.	.	.	2.50	1745	.	.	.	.	— .50
1651	.	.	.	.	— .20	1699	.	.	.	.	2.50	1746	.	.	.	.	— .40
1652	.	.	.	.	— .20	1700	.	.	.	.	2.50	1747	.	.	.	.	— .50
1653	.	.	.	.	— .20	1701	.	.	.	.	— .70	1748	.	.	.	.	1.—
1654	.	.	.	.	— .50	1702	.	.	.	.	1.—	1749	.	.	.	.	— .50
1655	.	.	.	.	— .40	1703	.	.	.	.	— .70	1750	.	.	.	.	— .40
1656	.	.	.	.	— .50	1704	.	.	.	.	— .90	1751	.	.	.	.	— .40
1657	.	.	.	.	— .40	1705	.	.	.	.	— .80	1752	.	.	.	.	— .70
1658	.	.	.	.	— .70	1706	.	.	.	.	1.50	1753	.	.	.	.	— .50
1659	.	.	.	.	— .30	1707	.	.	.	.	— .50	1754	.	.	.	.	— .80
1660	.	.	.	.	— .80	1708	.	.	.	.	— .30	1755	.	.	.	.	— .40
1661	.	.	.	.	— .40	1709	.	.	.	.	— .50	1756	.	.	.	.	— .20
1662	.	.	.	.	— .40	1710	.	.	.	.	— .60	1757	.	.	.	.	— .50
1663	.	.	.	.	— .40	1711	.	.	.	.	— .80	1758	.	.	.	.	1.50
1664	.	.	.	.	— .70	1712	.	.	.	.	— .90	1759	.	.	.	.	1.—
1665	.	.	.	.	— .60	1713	.	.	.	.	— .40	1760	.	.	.	.	1.75
1666	.	.	.	.	— .50	1714	.	.	.	.	— .70	1761	.	.	.	.	1.75
1667	.	.	.	.	— .20	1715	.	.	.	.	— .70	1762	.	.	.	.	1.75
1668	.	.	.	.	— .40	1716	.	.	.	.	— .30	1763	.	.	.	.	1.—
1669	.	.	.	.	— .60	1717	.	.	.	.	— .50	1764	.	.	.	.	— .60
1670	.	.	.	.	— .75	1718	.	.	.	.	— .20	1765	.	.	.	.	1.50
1671	.	.	.	.	1.—	1719	.	.	.	.	— .20	1766	.	.	.	.	1.50
1672	.	.	.	.	— .50	1720	.	.	.	.	— .40	1767	.	.	.	.	1.50
1673	.	.	.	.	— .40	1721	.	.	.	.	— .40	1768	.	.	.	.	1.—
1674	.	.	.	.	— .50	1722	.	.	.	.	1.—	1769	.	.	.	.	1.50
1675	.	.	.	.	— .80	1723	.	.	.	.	— .20	1770	.	.	.	.	1.—
1676	.	.	.	.	3.—	1724	.	.	.	.	— .40	1771	.	.	.	.	— .60
1677	.	.	.	.	3.—	1725	.	.	.	.	— .40	1772	.	.	.	.	— .40
1678	.	.	.	.	3.—	1726	.	.	.	.	— .50	1773	.	.	.	.	— .40
1679	Met afbeeldingen.	.	.	.	2.—	1727	.	.	.	.	— .70	1774	.	.	.	.	1.—
1680	.	.	.	.	— .50	1728	.	.	.	.	— .40	1775	.	.	.	.	— .30
1681	.	.	.	.	— .50	1729	.	.	.	.	— .40	1776	.	.	.	.	— .40
1682	.	.	.	.	1.25	1730	.	.	.	.	— .30	1777	.	.	.	.	1.50
1683	.	.	.	.	— .80	1731	.	.	.	.	1.40	1778	.	.	.	.	— .80
1684	.	.	.	.	— .90	1732	.	.	.	.	3.—	1779	.	.	.	.	— .80
1685	.	.	.	.	— .80	1733	.	.	.	.	3.—	1780	.	.	.	.	1.—
1686	.	.	.	.	— .90	1733*	.	.	.	.	3.—	1781	.	.	.	.	— .80
1687	.	.	.	.	2.50	1734	.	.	.	.	2.—	1782	.	.	.	.	— .30
1688	.	.	.	.	1.60	1735	.	.	.	.	— .20	1783	.	.	.	.	— .30
1689	.	.	.	.	1.30	1736	.	.	.	.	— .20	1784	.	.	.	.	— .30
1690	.	.	.	.	1.—	1737	.	.	.	.	— .20	1785	.	.	.	.	— .80
1691	.	.	.	.	3.—	1738	.	.	.	.	— .20	1786	.	.	.	.	— .80
1692	.	.	.	.	2.—	1739	.	.	.	.	— .40	1787	.	.	.	.	— .80
1693	.	.	.	.	2.50	1740	.	.	.	.	— .40	1788	.	.	.	.	— .70
1694	.	.	.	.	1.50	1741	.	.	.	.	1.—	1789	.	.	.	.	— .90
1695	.	.	.	.	1.50	1742	.	.	.	.	— .20	1790	.	.	.	.	1.25
1696	.	.	.	.	1.25	1743	.	.	.	.	— .30	1791	.	.	.	.	— .50

1792	f —.90	1853	f —.40	1913	f —.50
1793	f —.60	1854	f —.40	1914	f —.80
1794	f —.80	1855	f —.40	1915	f 2.50
1795	f —.80	1856	f —.60	1916	f 1.50
1796	f 1.—	1857	f —.60	1917	f 2.50
1797	f 1.25	1858	f —.30	1918	f 2.50
1798	f 1.25	1859	f —.20	1919	f —.70
1799	f —.80	1860	f —.20	1920	f —.70
1800	f —.30	1861	f —.20	1921	f 2.50
1801	f —.30	1862	f —.80	1922	f 2.—
1802	f —.60	1863	f 2.50	1923	f 1.50
1803	f —.60	1864	f 2.50	1924	f 1.50
1804	f —.60	1865	f 3.—	1925	f 1.50
1806	f —.40	1866	f —.40	1926	f 1.—
1806	f —.40	1866*	f —.40	1927	f —.50
1807	f —.80	1867	f —.70	1928	f 1.50
1808	f —.70	1868	f —.70	1929	f 2.—
1809	f —.50	1869	f 2.50	1930	f 1.50
1810	f —.50	1870	f 3.—	1931	f 1.50
1811	f —.40	1871	f —.40	1932	f 1.50
1812	f —.60	1872	f —.80	1933	f 2.50
1813	f 1.—	1873	f —.50	1934	f 1.50
1814	f —.30	1874	f —.70	1935	f 1.—
1815	f —.30	1875	f —.40	1936	f —.50
1816	f —.30	1876	f —.80	1937	f —.80
1817	f —.40	1877	f 1.—	1938	f —.80
1818	f —.50	1878	f 1.—	1939	f 1.—
1819	f —.50	1879	f —.50	1940	f 1.—
1820	f —.40	1880	f —.70	1941	f —.80
1821	f —.20	1881	f 1.—	1942	f 5.—
1822	f —.20	1882	f —.40	1943	f 4.—
1823	f —.50	1883	f —.60	1944	f —.40
1824	f —.50	1884	f —.30	1945	f —.90
1825	f 1.—	1885	f —.50	1946	f —.80
1826	f —.80	1886	f —.50	1947	f —.80
1827	f —.20	1887	f 1.20	1948	f —.40
1828	f —.40	1888	f 1.—	1949	f —.90
1829	f —.40	1889	f —.80	1950	f —.60
1830	f —.40	1890	f —.60	1951	f —.30
1831	f —.30	1891	f 2.—	1952 Onafgesneden .	f 2.—
1832	f —.30	1892	f 2.—	Afgesneden . . .	f 1.50
1833	f —.40	1893	f 2.—	1953	f 2.—
1834	f —.40	1894	f —.50	1954	f —.50
1835	f —.30	1895	f 2.—	1955	f —.40
1836	f —.30	1896	f —.50	1956	f —.90
1837	f —.50	1897	f —.40	1959	f —.40
1838	f —.40	1898	f —.40	1960	f 1.—
1839	f —.40	1899	f —.50	1961	f 1.25
1840	f —.50	1900	f —.60	1962	f —.40
1841	f —.50	1901	f —.70	1963	f 1.—
1842	f —.50	1902	f 1.—	1964	f 1.—
1843	f —.70	1903	f —.80	1965	f 1.—
1844	f —.40	1904	f 2.—	1966	f —.50
1845	f —.40	1905	f —.80	1967	f —.30
1846	f —.60	1906	f —.80	1968	f —.50
1847	f —.30	1907	f —.40	1969	f 1.—
1848	f —.20	1908	f —.50	1970	f —.80
1849	f —.20	1909	f —.50	1971	f —.60
1850	f —.60	1910	f —.40	1972	f —.40
1851	f —.90	1911	f —.70	1973	f —.80
1852	f —.90	1912	f —.50	1974	f —.80

1975	f —.60	2034	f —.70	2094	f 1.50
1976	— .50	2035	— .80	2095	1.50
1977	1.50	2036	— .50	2096	1.—
1978	— .40	2037	1.—	2097	1.—
1979	— .30	2038	— .40	2098	— .40
1980	— .80	2039	— .60	2099	— .80
1981	2.50	2040	— .70	2100	— .50
1982	— .50	2041	— .30	2101	— .60
1983	1.50	2042	— .40	2102	— .70
1984	2.50	2043	— .40	2103	2.50
1985	2.50	2044	— .40	2104	2.—
1986	— .30	2045	— .40	2104* (1626)	1.50
1987	1.25	2046	— .60	2105	— .90
1988	1.25	2047	— .60	2106	— .90
1989	— .60	2048	— .50	2107	— .70
1990	— .50	2049	— .40	2108	— .70
1991	— .50	2050	— .80	2109	1.25
1992	— .30	2051	1.50	2110	1.50
1993	— .30	2052	1.—	2111	1.—
1994	— .30	2053	— .70	2112	1.—
1995	— .30	2054	1.—	2113	— .70
1996	— .20	2055	— .80	2114	1.—
1997	— .50	2056	1.50	2115	— .70
1998	1.—	2057	— .20	2116	— .40
1999	— .60	2058	— .20	2117	— .30
2000	1.50	2059	1.50	2118	— .30
2001	— .70	2060	2.—	2119	— .40
2002	— .80	2061	1.—	2120	— .50
2003	— .40	2062	1.50	2121	— .30
2004	— .40	2063	2.25	2122	— .30
2005	— .50	2064	14.—	2123	— .40
2006	— .80	2065	10.—	2124	1.—
2007	1.—	2066	1.50	2125 Onafgesneden	— .70
2008	— .40	2067	6.—	2126	3.50
2009	— .30	2068 }	1.50	2127	— .70
2010	— .30	2069	1.50	2128	— .90
2011 Afgesneden	— .40	2070	— .50	2129	— .30
— Onafgesneden	— .60	2071	— .30	2130	— .40
2012	1.50	2072	— .80	2131	— .50
2013	— .40	2073	— .60	2132 Onafgesneden	1.—
2014	— .40	2074	1.—	2133	— .60
2015	— .40	2075	— .60	2134	— .60
2016	— .40	2076	1.25	2135	— .70
2017 Onafgesneden	1.—	2077	— .90	2136	— .70
— Afgesneden	— .70	2078	— .30	2137	— .60
2018	— .90	2079	— .60	2138	— .50
2019	— .20	2080 Afgesneden	— .60	2139	— .20
2020	— .90	— Onafgesneden	— .90	2140	1.—
2021 Bevlakt	— .70	2081	— .40	2141	— .40
2022	— .50	2082	— .40	2142	1.—
2023	— .50	2083	— .40	2143	— .50
2024	— .90	2084	1.—	2144	— .70
2025	— .70	2085	3.—	2145	— .70
2026	— .70	2086	2.50	2146	— .90
2027	— .80	2087	— .40	2147	— .40
2028	— .60	2088	1.40	2148	— .30
2029	— .30	2089	— .40	2149	— .50
2030	— .40	2090	— .30	2150	1.—
2031	— .40	2091	— .30	2151	— .60
2032	— .70	2092	— .40	2152	— .60
2033	— .80	2093	4.50	2153	— .50

2154	.	.	.	.	.	f	—50	2213	.	.	.	.	.	.	f	—20	2272	.	.	.	.	.	.	f	—80
2155	.	.	.	.	.	f	—50	2214	.	.	.	.	.	.	f	—70	2273	Onafgesneden	.	.	.	.	.	f	—50
2156	.	.	.	.	.	f	—70	2215	.	.	.	.	.	.	f	—70	2274	.	.	.	.	.	f	—30	
2157	.	.	.	.	.	f	—40	2216	.	.	.	.	.	.	f	—70	2275	.	.	.	.	.	f	—40	
2158	.	.	.	.	.	f	—70	2217	.	.	.	.	.	.	f	—80	2276	.	.	.	.	.	f	—40	
2159	.	.	.	.	.	f	—30	2218	.	.	.	.	.	.	f	—80	2277	.	.	.	.	.	f	—40	
2160	.	.	.	.	.	f	—40	2219	.	.	.	.	.	.	f	—70	2278	.	.	.	.	.	f	—30	
2161	.	.	.	.	.	f	—70	2220	.	.	.	.	.	.	f	—90	2279	.	.	.	.	.	f	1.—	
2162	.	.	.	.	.	f	—30	2221	.	.	.	.	.	.	f	—40	2280	.	.	.	.	.	f	—70	
2163	.	.	.	.	.	f	—70	2222	.	.	.	.	.	.	f	—40	2281	.	.	.	.	.	f	1.50	
2164	.	.	.	.	.	f	—30	2223	.	.	.	.	.	.	f	—20	2282	.	.	.	.	.	f	2.—	
2165	.	.	.	.	.	f	—80	2224	.	.	.	.	.	.	f	—20	2283	.	.	.	.	.	f	1.75	
2166	.	.	.	.	.	f	—50	2225	.	.	.	.	.	.	f	—90	2284	.	.	.	.	.	f	1.20	
2167	.	.	.	.	.	f	—50	2226	.	.	.	.	.	.	f	—70	2285	.	.	.	.	.	f	1.—	
2168	.	.	.	.	.	f	—80	2227	.	.	.	.	.	.	f	—50	2286	.	.	.	.	.	f	1.—	
2169	.	.	.	.	.	f	1.—	2228	.	.	.	.	.	.	f	—40	2287	.	.	.	.	.	f	—80	
2170	.	.	.	.	.	f	—40	2229	.	.	.	.	.	.	f	—40	2288	.	.	.	.	.	f	—80	
2171	.	.	.	.	.	f	—70	2230	.	.	.	.	.	.	f	—20	2289	.	.	.	.	.	f	1.—	
2172	.	.	.	.	.	f	—30	2231	.	.	.	.	.	.	f	—50	2290	.	.	.	.	.	f	—50	
2173	.	.	.	.	.	f	—40	2232	.	.	.	.	.	.	f	—90	2291	.	.	.	.	.	f	—80	
2174	.	.	.	.	.	f	—60	2233	.	.	.	.	.	.	f	—80	2292	.	.	.	.	.	f	1.—	
2175	.	.	.	.	.	f	—30	2234	.	.	.	.	.	.	f	—60	2293	.	.	.	.	.	f	—50	
2176	.	.	.	.	.	f	—40	2235	.	.	.	.	.	.	f	—60	2294	.	.	.	.	.	f	—50	
2177	.	.	.	.	.	f	—60	2236	.	.	.	.	.	.	f	—50	2295	.	.	.	.	.	f	—50	
2178	.	.	.	.	.	f	—80	2237	.	.	.	.	.	.	f	—60	2296	.	.	.	.	.	f	1.—	
2179	.	.	.	.	.	f	—70	2238	.	.	.	.	.	.	f	—30	2297	.	.	.	.	.	f	1.—	
2180	.	.	.	.	.	f	—50	2239	.	.	.	.	.	.	f	—40	2298	.	.	.	.	.	f	1.—	
2181	.	.	.	.	.	f	—50	2240	.	.	.	.	.	.	f	—40	2299	.	.	.	.	.	f	1.—	
2182	.	.	.	.	.	f	—40	2241	.	.	.	.	.	.	f	—70	2300	.	.	.	.	.	f	—30	
2183	.	.	.	.	.	f	—50	2242	.	.	.	.	.	.	f	—30	2301	.	.	.	.	.	f	1.—	
2184	.	.	.	.	.	f	—50	2243	.	.	.	.	.	.	f	—50	2302	.	.	.	.	.	f	1.—	
2185	.	.	.	.	.	f	—30	2244	.	.	.	.	.	.	f	—40	2303	.	.	.	.	.	f	1.—	
2186	.	.	.	.	.	f	1.—	2245	.	.	.	.	.	.	f	—70	2304	.	.	.	.	.	f	—80	
2187	.	.	.	.	.	f	1.—	2246	.	.	.	.	.	.	f	—60	2305	.	.	.	.	.	f	—70	
2188	.	.	.	.	.	f	—50	2247	.	.	.	.	.	.	f	—30	2306	.	.	.	.	.	f	—70	
2189	.	.	.	.	.	f	—70	2248	.	.	.	.	.	.	f	—60	2307	.	.	.	.	.	f	—70	
2190	.	.	.	.	.	f	—70	2249	.	.	.	.	.	.	f	—60	2308	.	.	.	.	.	f	—60	
2191	.	.	.	.	.	f	—50	2250	.	.	.	.	.	.	f	—40	2309	.	.	.	.	.	f	—40	
2192	.	.	.	.	.	f	—50	2251	.	.	.	.	.	.	f	—40	2310	.	.	.	.	.	f	—40	
2193	.	.	.	.	.	f	—80	2252	.	.	.	.	.	.	f	—80	2311	.	.	.	.	.	f	—40	
2194	.	.	.	.	.	f	—70	2253	.	.	.	.	.	.	f	1.—	2312	.	.	.	.	.	f	—60	
2195	.	.	.	.	.	f	—80	2254	.	.	.	.	.	.	f	3.50	2313	.	.	.	.	.	f	—50	
2196	.	.	.	.	.	f	—80	2255	.	.	.	.	.	.	f	7.50	2314	.	.	.	.	.	f	—50	
2197	.	.	.	.	.	f	—40	2256	.	.	.	.	.	.	f	2.—	2315	.	.	.	.	.	f	—40	
2198	.	.	.	.	.	f	—60	2257	.	.	.	.	.	.	f	3.50	2316	.	.	.	.	.	f	—40	
2199	.	.	.	.	.	f	—80	2258	.	.	.	.	.	.	f	3.—	2317	.	.	.	.	.	f	—40	
2200	.	.	.	.	.	f	—20	2259	.	.	.	.	.	.	f	2.50	2318	.	.	.	.	.	f	—40	
2201	.	.	.	.	.	f	—50	2260	.	.	.	.	.	.	f	3.—	2319	.	.	.	.	.	f	—40	
2202	.	.	.	.	.	f	—30	2261	.	.	.	.	.	.	f	3.—	2320	.	.	.	.	.	f	—40	
2203	.	.	.	.	.	f	—30	2262	.	.	.	.	.	.	f	—30	2321	.	.	.	.	.	f	—30	
2204	Onafgesneden	.	.	.	.	f	—60	2263	.	.	.	.	.	.	f	—70	2322	.	.	.	.	.	f	—30	
2205	.	.	.	.	.	f	—40	2264	.	.	.	.	.	.	f	—50	2323	.	.	.	.	.	f	—30	
2206	.	.	.	.	.	f	—50	2265	.	.	.	.	.	.	f	4.—	2324	.	.	.	.	.	f	—40	
2207	.	.	.	.	.	f	—50	2266	.	.	.	.	.	.	f	4.—	2325	.	.	.	.	.	f	—90	
2208	.	.	.	.	.	f	—50	2267	.	.	.	.	.	.	f	—30	2326	.	.	.	.	.	f	—40	
2209	.	.	.	.	.	f	—50	2268	.	.	.	.	.	.	f	—40	2327	.	.	.	.	.	f	—70	
2210	.	.	.	.	.	f	—40	2269	.	.	.	.	.	.	f	—40	2328	.	.	.	.	.	f	—50	
2211	.	.	.	.	.	f	—20	2270	.	.	.	.	.	.	f	1.40									
2212	.	.	.	.	.	f	—70	2271	.	.	.	.	.	.	f	—60									

VERVOLG VAN DE PRIJSLIJST

DER

PAMFLETTEN, TRAKTATEN, ENZ.

verkrijgbaar bij FREDERIK MULLER te Amsterdam.

 Van alle stukken, in deze Lijst niet vermeld, is de prijs naar gelang hunner waarde en uitgebreidheid van f —.20 tot f —.40. Voor enkele stukken staat de prijs vast. Voor f 30.—, f 50.— of f 100.— te gelijk nemende, geniet men een rabat naar rato.

2330	.	.	.	.	f —.60	2432	.	.	.	.	f —.70	2501	.	.	.	.	f 1.—
2331	.	.	.	.	f —.80	2433	.	.	.	.	f —.80	2502	.	.	.	.	f 1.—
2334	.	.	.	.	f —.50	2434	.	.	.	.	f —.80	2503	.	.	.	.	f —.60
2340	.	.	.	.	f —.50	2435	.	.	.	.	f —.50	2504	.	.	.	.	f 1.50
2343	.	.	.	.	f —.70	2436	.	.	.	.	f 1.—	2505	.	.	.	.	f —.70
2345	.	.	.	.	f —.60	2438	.	.	.	.	f —.80	2508	.	.	.	.	f 1.—
2346	.	.	.	.	f 1.—	2439	.	.	.	.	f —.70	2509	.	.	.	.	f 1.—
2347	.	.	.	.	f 1.25	2442	Onafgesneden.	.	.	.	f 1.50	2510	.	.	.	.	f —.50
2348	.	.	.	.	f 1.—	2443	.	.	.	.	f 2.—	2511	.	.	.	.	f —.50
2349	.	.	.	.	f 1.25	2445	.	.	.	.	f 1.50	2512	.	.	.	.	f —.50
2350	.	.	.	.	f 3.—	2446	.	.	.	.	f 1.—	2513	.	.	.	.	f —.60
2351	.	.	.	.	f 2.—	2447	.	.	.	.	f 1.—	2514	.	.	.	.	f —.50
2352	.	.	.	.	f 4.—	2448	.	.	.	.	f 10.—	2515	.	.	.	.	f —.50
2353	.	.	.	.	f 9.—	2449	.	.	.	.	f 2.—	2516	.	.	.	.	f —.50
2354	.	.	.	.	f 2.—	2450	.	.	.	.	f 5.—	2518	.	.	.	.	f 1.50
2355	.	.	.	.	f 2.—	2451	Onafgesneden.	.	.	.	f 1.50	2519	.	.	.	.	f 1.—
2356	.	.	.	.	f 10.—	2452	.	.	.	.	f 10.—	2520	.	.	.	.	f 1.25
2359	.	.	.	.	f 15.—	2453	.	.	.	.	f —.70	2521	.	.	.	.	f —.60
2360	.	.	.	.	f 15.—	2458	.	.	.	.	f —.50	2525	.	.	.	.	f —.50
2367	.	.	.	.	f —.50	2459	.	.	.	.	f —.60	2526	.	.	.	.	f —.50
2369	.	.	.	.	f 4.—	2460	.	.	.	.	f —.60	2529	.	.	.	.	f 1.50
2371	.	.	.	.	f —.50	2461	.	.	.	.	f —.60	2530	.	.	.	.	f 1.50
2372	.	.	.	.	f —.70	2462	.	.	.	.	f —.70	2531	.	.	.	.	f 1.50
2377	.	.	.	.	f —.50	2463	.	.	.	.	f —.70	2532	.	.	.	.	f 1.25
2379	.	.	.	.	f —.70	2465	.	.	.	.	f —.70	2533	.	.	.	.	f 1.50
2384	.	.	.	.	f —.80	2466	.	.	.	.	f —.70	2535	.	.	.	.	f 2.—
2385	.	.	.	.	f —.80	2467	.	.	.	.	f —.90	2536	.	.	.	.	f —.80
2386	.	.	.	.	f —.50	2469	.	.	.	.	f 1.50	2537	.	.	.	.	f —.50
2390	.	.	.	.	f —.70	2470	.	.	.	.	f —.80	2542	.	.	.	.	f —.50
2391	.	.	.	.	f 1.—	2471	.	.	.	.	f —.50	2543	.	.	.	.	f —.60
2392	.	.	.	.	f 1.—	2472	.	.	.	.	f 1.25	2545	.	.	.	.	f 1.50
2393	.	.	.	.	f —.50	2473	.	.	.	.	f 1.50	2547	.	.	.	.	f 1.—
2406	.	.	.	.	f 1.50	2474	.	.	.	.	f 1.25	2548	.	.	.	.	f —.80
2409	.	.	.	.	f —.60	2476	.	.	.	.	f 1.50	2549	.	.	.	.	f 1.—
2410	.	.	.	.	f —.60	2476	.	.	.	.	f 1.25	2550	.	.	.	.	f 1.—
2420	.	.	.	.	f 1.—	2477	.	.	.	.	f 1.—	2551	.	.	.	.	f 1.—
2421	.	.	.	.	f —.70	2486	.	.	.	.	f —.50	2552	.	.	.	.	f 2.—
2422	.	.	.	.	f 1.—	2487	.	.	.	.	f —.50	2555	.	.	.	.	f —.50
2423	.	.	.	.	f 1.—	2488	.	.	.	.	f —.70	2560	.	.	.	.	f —.70
2424	.	.	.	.	f —.80	2494	Onafgesneden.	.	.	.	f —.70	2561	.	.	.	.	f —.50
2426	.	.	.	.	f —.70	2495	.	.	.	.	f —.50	2562	.	.	.	.	f —.50
2427	.	.	.	.	f 1.25	2496	.	.	.	.	f 1.—	2563	.	.	.	.	f 1.50
2428	.	.	.	.	f 1.—	2497	.	.	.	.	f —.70	2564	.	.	.	.	f —.60
2429	.	.	.	.	f —.60	2498	.	.	.	.	f —.80	2565	.	.	.	.	f —.60
2430	.	.	.	.	f —.70	2499	.	.	.	.	f 1.—	2566	.	.	.	.	f 1.—
2431	.	.	.	.	f —.70	2500	.	.	.	.	f —.80	2567	.	.	.	.	f —.60

2568	.	.	.	.	f	—50	2647	.	.	.	.	.	f	1.—	2752	.	.	.	.	f	1.25
2569	.	.	.	.	.	—60	2653	.	.	.	.	.	.	—50	2753	Beschadigd.	.	.	.	.	2.—
2571	.	.	.	.	.	—50	2656	.	.	.	.	.	.	—90	2754	.	.	.	.	.	—60
2572	Defekt..	.	.	.	.	—50	2660	.	.	.	.	.	.	—50	2755	Zond. kaart.	.	.	.	.	—40
2573	.	.	.	.	.	1.50	2661	.	.	.	.	.	.	—60	2758	.	.	.	.	.	1.50
2574	.	.	.	.	.	—50	2663	.	.	.	.	.	.	—60	2759	.	.	.	.	.	2.—
2575	.	.	.	.	.	1.—	2665	.	.	.	.	.	.	3.—	(Verg. Bilderdijk).						
2576	.	.	.	.	.	1.25	2666	(Bl. c ontbreekt.)	.	.	.	.	.	1.—	2759*	(1660)	.	.	.	.	1.50
2577	.	.	.	.	.	1.50	2667	.	.	.	.	.	.	1.—	2760	.	.	.	.	.	1.25
2578	.	.	.	.	.	1.50	2668	.	.	.	.	.	.	1.—	2761	.	.	.	.	.	—70
2579	.	.	.	.	.	1.50	2669	Defekt..	.	.	.	.	.	—60	2762	.	.	.	.	.	—70
2581	.	.	.	.	.	2.25	2670	.	.	.	.	.	.	1.—	2765	.	.	.	.	.	—80
2585	.	.	.	.	.	1.75	2671	.	.	.	.	.	.	—70	2766	.	.	.	.	.	2.50
2586	.	.	.	.	.	1.—	2672	.	.	.	.	.	.	1.—	2767	.	.	.	.	.	—60
2588	.	.	.	.	.	—60	2673	.	.	.	.	.	.	1.—	2771	.	.	.	.	.	—70
2590	.	.	.	.	.	—60	2674	.	.	.	.	.	.	1.—	2772	.	.	.	.	.	—50
2591	.	.	.	.	.	1.25	2675	.	.	.	.	.	.	2.—	2776	.	.	.	.	.	—50
2592	.	.	.	.	.	—60	2676	.	.	.	.	.	.	8.—	2783	.	.	.	.	.	—60
2593	.	.	.	.	.	—50	2677	.	.	.	.	.	.	—60	2792	.	.	.	.	.	—50
2595	.	.	.	.	.	—50	2678	.	.	.	.	.	.	—60	2827	.	.	.	.	.	1.—
2598	.	.	.	.	.	—90	2679	.	.	.	.	.	.	—60	2830	.	.	.	.	.	—70
2599	.	.	.	.	.	—90	2680	.	.	.	.	.	.	—80	2831	.	.	.	.	.	1.—
2600	.	.	.	.	.	—90	2684	.	.	.	.	.	.	1.25	2832	.	.	.	.	.	1.25
2601	.	.	.	.	.	—60	2685	.	.	.	.	.	.	1.—	2833	.	.	.	.	.	—50
2602	.	.	.	.	.	—60	2686	.	.	.	.	.	.	1.50	2834	.	.	.	.	.	—50
2603	.	.	.	.	.	—60	2689	.	.	.	.	.	.	—50	2835	.	.	.	.	.	—50
2604	.	.	.	.	.	—60	2690	.	.	.	.	.	.	—50	2836	.	.	.	.	.	1.50
2605	.	.	.	.	.	—60	2691	.	.	.	.	.	.	—50	2837	.	.	.	.	.	—80
2606	.	.	.	.	.	2.—	2692	.	.	.	.	.	.	—50	2848	.	.	.	.	.	—60
2607	.	.	.	.	.	2.—	2695	.	.	.	.	.	.	—80	2850	.	.	.	.	.	—50
2608	.	.	.	.	.	2.—	2697	.	.	.	.	.	.	—60	2857	.	.	.	.	.	—50
2609	.	.	.	.	.	1.25	2698	.	.	.	.	.	.	1.—	2860	.	.	.	.	.	—60
2610	.	.	.	.	.	—50	2699	.	.	.	.	.	.	1.50	2861	.	.	.	.	.	—50
2612	.	.	.	.	.	—50	2700	.	.	.	.	.	.	1.—	2866	.	.	.	.	.	—50
2613	.	.	.	.	.	—50	2701	.	.	.	.	.	.	1.25	2867	.	.	.	.	.	—60
2616	.	.	.	.	.	—70	2702	.	.	.	.	.	.	—70	2868	.	.	.	.	.	—70
2617	.	.	.	.	.	—70	2703	Defekt..	.	.	.	.	.	1.50	2872	.	.	.	.	.	—70
2618	.	.	.	.	.	—80	2704	.	.	.	.	.	.	3.—	2873	.	.	.	.	.	—70
2619	.	.	.	.	.	1.25	2705	.	.	.	.	.	.	2.—	2874	.	.	.	.	.	—50
2620	.	.	.	.	.	2.—	2706	.	.	.	.	.	.	2.50	2875	.	.	.	.	.	—50
2622	.	.	.	.	.	—70	2707	.	.	.	.	.	.	—80	2876	.	.	.	.	.	—50
2623	.	.	.	.	.	1.—	2708	.	.	.	.	.	.	—70	2885	.	.	.	.	.	—50
2624	.	.	.	.	.	1.—	2714	.	.	.	.	.	.	1.—	2886	.	.	.	.	.	—50
2625	.	.	.	.	.	1.—	2715	.	.	.	.	.	.	—70	2889	.	.	.	.	.	—60
2626	.	.	.	.	.	1.25	2716	.	.	.	.	.	.	—50	2891	.	.	.	.	.	—90
2627	.	.	.	.	.	1.—	2717	.	.	.	.	.	.	—80	2893	.	.	.	.	.	—50
2629	.	.	.	.	.	—90	2721	.	.	.	.	.	.	—70	2894	.	.	.	.	.	1.25
2630	.	.	.	.	.	—50	2725	.	.	.	.	.	.	—50	2895	.	.	.	.	.	—50
2631	.	.	.	.	.	—70	2728	.	.	.	.	.	.	—70	2897	.	.	.	.	.	2.—
2632	.	.	.	.	.	1.25	2731	.	.	.	.	.	.	—80	2901	.	.	.	.	.	—80
2633	.	.	.	.	.	2.—	2736	.	.	.	.	.	.	—70	2902	.	.	.	.	.	1.25
2634	.	.	.	.	.	2.50	2738	.	.	.	.	.	.	—50	2903	.	.	.	.	.	5.—
2635	.	.	.	.	.	1.50	2739	.	.	.	.	.	.	—60	2905	.	.	.	.	.	—60
2636	.	.	.	.	.	2.50	2742	.	.	.	.	.	.	1.—	2906	.	.	.	.	.	—50
2637	.	.	.	.	.	1.50	2745	.	.	.	.	.	.	1.50	2907	.	.	.	.	.	—50
2638	.	.	.	.	.	2.—	2746	.	.	.	.	.	.	2.—	2909	.	.	.	.	.	—50
2639	Onafgesneden.	.	.	.	.	5.—	2747	.	.	.	.	.	.	2.—	2914	.	.	.	.	.	—80
2640	.	.	.	.	.	1.50	2748	.	.	.	.	.	.	—50	2915	.	.	.	.	.	—50
2641	.	.	.	.	.	—70	2749	.	.	.	.	.	.	1.—	2916	.	.	.	.	.	—50
2645	.	.	.	.	.	—70	2750	.	.	.	.	.	.	1.—	2917	.	.	.	.	.	—50
2646	Defekt..	.	.	.	.	—70	2751	.	.	.	.	.	.	1.25	2918	.	.	.	.	.	—70

Prijslijst der Pamfletten, Traktaten, enz.

19

2921	.	.	.	f	—50	3046	.	.	.	f	—50	3216	.	.	.	f	—90
2925	.	.	.	.	—50	3047	.	.	.	.	—50	3220	.	.	.	.	1.—
2926	.	.	.	.	—50	3048	.	.	.	.	1.—	3224	.	.	.	.	—60
2928	.	.	.	.	—80	3052	Zonder titel.	.	.	.	—40	3225	.	.	.	.	—70
2930	.	.	.	.	—50	3053	.	.	.	.	—50	3227	.	.	.	.	—70
2931	.	.	.	.	1.50	3054	.	.	.	.	—50	3230	.	.	.	.	—80
2932	.	.	.	.	1.50	3056	.	.	.	.	—50	3235	.	.	.	.	—60
2933	.	.	.	.	1.—	3057	.	.	.	.	—50	3236	.	.	.	.	—50
2934	Onafgesneden.	.	.	.	1.50	3060	.	.	.	.	—50	3237	.	.	.	.	—70
2936	.	.	.	.	1.—	3061	.	.	.	.	—50	3238	.	.	.	.	—50
2937	.	.	.	.	1.—	3064	.	.	.	.	—50	3243	.	.	.	.	—60
2938	.	.	.	.	1.—	3065	.	.	.	.	—50	3244	.	.	.	.	—50
2939	.	.	.	.	1.—	3066	.	.	.	.	—50	3245	.	.	.	.	—50
2940	.	.	.	.	1.—	3067	.	.	.	.	—50	3246	.	.	.	.	3.—
2941	.	.	.	.	1.50	3068	.	.	.	.	—70	3247	.	.	.	.	3.—
2942	.	.	.	.	1.50	3070	.	.	.	.	—60	3248	.	.	.	.	—50
2943	.	.	.	.	1.75	3075	.	.	.	.	—80	3249	.	.	.	.	1.—
2944	.	.	.	.	1.—	3078	.	.	.	.	1.50	3250	.	.	.	.	—70
2946	.	.	.	.	—50	3079	.	.	.	.	1.50	3258	.	.	.	.	—80
2947	.	.	.	.	—70	3080	.	.	.	.	1.—	3277	.	.	.	.	—50
2954	.	.	.	.	1.50	3081	.	.	.	.	—50	3289	.	.	.	.	—60
2955	.	.	.	.	1.—	3098	.	.	.	.	—80	3306	.	.	.	.	—60
2956	.	.	.	.	—80	3103	.	.	.	.	—60	3312	.	.	.	.	—60
2957	.	.	.	.	—50	3104	.	.	.	.	—60	3313	.	.	.	.	—60
2958	.	.	.	.	—50	3117	.	.	.	.	—70	3314	.	.	.	.	—60
2959	.	.	.	.	—50	3121	.	.	.	.	—80	3315	.	.	.	.	—60
2960	.	.	.	.	1.—	3122	.	.	.	.	—50	3316	.	.	.	.	—60
2961	}	.	.	.	1.50	3123	.	.	.	.	—50	3317	.	.	.	.	—60
2962		.	.	.	1.50	3124	.	.	.	.	—80	3318	.	.	.	.	—60
2976	.	.	.	.	1.—	3126	.	.	.	.	—80	3319	.	.	.	.	—80
2977	.	.	.	.	—70	3127	.	.	.	.	—60	3320	.	.	.	.	1.—
2978	.	.	.	.	1.—	3128	.	.	.	.	—60	3321	.	.	.	.	—80
2979	.	.	.	.	1.—	3139	.	.	.	.	—60	3322	.	.	.	.	1.25
2983	.	.	.	.	1.50	3140	.	.	.	.	—60	3323	.	.	.	.	—80
2984	.	.	.	.	—70	3144	.	.	.	.	—60	3324	.	.	.	.	—80
2988	.	.	.	.	—60	3154	.	.	.	.	—50	3325	.	.	.	.	—50
2983	.	.	.	.	—60	3155	.	.	.	.	1.25	3326	.	.	.	.	—70
2990	.	.	.	.	—60	3176	.	.	.	.	—50	3332	.	.	.	.	—80
2991	.	.	.	.	1.50	3178	.	.	.	.	—60	3333	.	.	.	.	1.—
2992	.	.	.	.	1.—	3188	.	.	.	.	—60	3346	.	.	.	.	2.50
2999	.	.	.	.	—60	3193	.	.	.	.	—50	3347	.	.	.	.	1.50
3000	.	.	.	.	—60	3195	.	.	.	.	—60	3348	.	.	.	.	1.50
3001	.	.	.	.	1.50	3196	.	.	.	.	2.—	3349	.	.	.	.	1.50
3002	.	.	.	.	1.50	3197	.	.	.	.	4.—	3350	.	.	.	.	1.50
3003	.	.	.	.	2.50	3198	.	.	.	.	8.—	3351	.	.	.	.	2.—
3004	.	.	.	.	2.—	3199	.	.	.	.	10.—	3352	.	.	.	.	2.50
3005	.	.	.	.	—50	3200	.	.	.	.	2.—	3353	.	.	.	.	1.—
3006	.	.	.	.	—60	3201	.	.	.	.	2.—	3354	.	.	.	.	1.—
3007	.	.	.	.	—60	3202	.	.	.	.	2.—	3355	.	.	.	.	1.50
3008	.	.	.	.	—70	3203	.	.	.	.	2.50	3356	.	.	.	.	1.—
3009	.	.	.	.	—50	3204	.	.	.	.	2.—	3357	.	.	.	.	1.50
3010	.	.	.	.	—80	3205	.	.	.	.	1.50	3358	.	.	.	.	1.—
3015	.	.	.	.	—50	3206	.	.	.	.	1.25	3359	.	.	.	.	1.75
3023	.	.	.	.	1.50	3207	.	.	.	.	1.25	3362	.	.	.	.	—80
3027	.	.	.	.	—50	3208	.	.	.	.	2.50	3363	.	.	.	.	—80
3028	.	.	.	.	—50	3209	.	.	.	.	1.—	3364	.	.	.	.	—50
3038—43	Ieder.	.	.	.	—50	3210	.	.	.	.	1.25	3366	.	.	.	.	—70
3044	.	.	.	.	—70	3214	.	.	.	.	—80	3367	.	.	.	.	—50
3045	.	.	.	.	—50	3215	.	.	.	.	—70	3368	.	.	.	.	—60

1

